

یادداشت ماه

دیگر خود در آفرینش این فضا سهیم است. این فضا هنگامی به وجود می‌آید که نهادهای فرهنگی و شخصیت‌های علمی، هر یک به تناسب امکانات و شایستگی‌های خود گام‌هایی را جهت ساختن یک بستر فرهنگی مناسب بردارند.

کتاب ماه ادبیات و فلسفه جهت ساختن این فضا و برای نهادینه کردن عمل نقد، مبادرت به تشکیل جلسات نقد کتاب کرده است. در این جلسات که هر دو هفته یک بار تشکیل می‌شود، یک کتاب در حوزهٔ تألیف یا ترجمهٔ فلسفه، شعر، داستان و تحقیقات ادبی، با حضور مؤلف یا مترجم و جمع کثیری از صاحب نظران و منتقدان مورد نقد و بررسی قرار می‌گیرد. حسن این جلسات در گفت‌وگوی چند جانبهٔ مؤلف یا مترجم با منتقدان از یک سو و گفت‌وگوی صاحب نظران و منتقدان و تعامل افکار و آراء آنها از سوی دیگر است.

در این جلسات علاوه بر اینکه مؤلف و مترجم بازتاب اثر خود را به عینه در کتاب خوان‌های فرهیخته و حرفه‌ای جامعه می‌بیند، کاستی‌ها و نقص‌های کار خود را نیز از زبان متخصصان می‌شنود. در واقع این جلسات تمیزی برای گفت‌وگوی صاحب نظران با یکدیگر از یک سو و به رسمیت شناختن و پذیرش «دیگری» از سوی دیگر است. متأسفانه در جامعهٔ فرهنگی ما همواره رد و انکار، تکذیب و تایید نابجای دیگری و خوارشماری، بر همدلی، تعامل و تعاطی افکار پیشی داشته است. امیدواریم عزیزان منتقد و صاحب نظران فرهیخته با حضور در این جلسات و آرایه افکار خود به سالم‌سازی جریان نقد کشور یاری برسانند. کتاب ماه ادبیات و فلسفه خود را آماده پذیرش هرگونه پیشنهاد و انتقاد در این خصوص می‌داند.

ارایه کتاب از جهت کیفیت تولید کتاب در انتخاب مخاطب مهم است؟ چگونه در آشفته بازار کتاب‌سازی می‌توان کتاب دلخواه و مفید خود را انتخاب کرد؟ پاسخ به هریک از این سؤال‌ها مجال خاص خود را می‌طلبد، اما آنچه که مهم است، جایگاه منتقد و نقد در تعیین سرنوشت یک کتاب در انبوه فراورده‌های خواندنی در زمانهٔ حاضر است.

بسیاری بر این اعتقادند که، منتقد پل میان اثر و خواننده است. این پل باید مستحکم و کارآمد، زیبا و چشم‌نواز و مؤثر و مفید باشد. به تعبیری خواننده کتاب باید به استحکام این پل ایمان داشته باشد و آن را برای رفت و آمد مناسب ببیند. حال اگر این پل به مانند طناب‌های شعیده‌بازان، باریک، لغزان، غیرقابل اعتماد و برای ایجاد شگفتی باشد قطعاً نمی‌تواند هیچ عابری را از این سوی به آن سوی هدایت کند و هیچ عابر و رونده‌ای تمایلی برای استفاده از این طناب و گذر غیرقابل اعتماد نخواهد داشت.

منتقد حقیقی، باید بتواند دست مخاطب و خواننده را بگیرد، او را در انتخاب کتاب هدایت کند، راهی استوار و محکم جهت مطالعهٔ کتاب به او نشان دهد، وی را در فهم و تفسیر و تاویل اثر یاری دهد، به پرورش ذوق و تفکر او یاری برساند و او را از آنچه هست به آنچه باید باشد سوق دهد.

منتقد وظیفه‌ای دوسویه دارد؛ او از یک سو به اثر، تعهدی وجدانی و حرفه‌ای دارد و از سوی دیگر وظایفی در قبال مخاطب اثر دارد. عدول از هریک از این وظایف او را در خطر افتادن در ورطهٔ حب و بغض، و سقوط در عالم دلالتان فرهنگی قرار می‌دهد. منتقد منصف از یک سو آفریدهٔ یک فضای فرهنگی سالم است و از سوی

همهٔ ما کم و بیش اینجا و آنجا شنیده و خوانده‌ایم که، نقد کتاب در ایران بیمار است، فعال و پویانده نیست و نهادینه نشده است.

دربارهٔ موانع شکل‌گیری تفکر انتقادی در ایران بسیار گفته و نوشته شده است. بسیاری ساختار اقتصادی، اجتماعی و سیاسی ایران را مانعی برای شکل‌گیری تفکر انتقادی دانسته‌اند. و برخی ذهنیت تاریخی و فرهنگی قوم ایرانی را نقد ستیز دانسته و از روحیهٔ تسلیم و رضای این قوم سخن گفته‌اند. ما در مقام رد یا اثبات این آراء نیستیم، آنچه که در این یادداشت قصد طرح آن را داریم چگونگی فعال کردن جریان نقد کتاب در بستر اجتماعی و فرهنگی اکنون جامعهٔ ایران است.

کتاب کالا و رسانه‌ای فرهنگی است که به رغم حضور و ظهور کالاهای رسانه‌های فرهنگی مدرن همچنان از جایگاه و موقعیت والایی در جوامع پیشرفته برخوردار است. در سبد مصرفی خانواده‌ها کتاب همچنان یکی از کالاهای همیشگی است. اما عصر جدید و وفور تولید کالاهای فرهنگی، انتخاب دقیق و صحیح را برای شهروندان جامعهٔ مدرن ضروری کرده است. به عبارتی شهروند امروزی باید معیارهای دقیقی برای تعیین کالاهای فرهنگی خود داشته باشد و گر نه در انبوه تولیدات فرهنگی سرگردان خواهد شد. این مسئله به نحو اولی در انتخاب کتاب نیز صادق است.

چگونه کتابی را انتخاب کنیم؟ آیا صرف علاقه به موضوعی خاص برای انتخاب کتاب کافی است؟ آیا آشنایی با نویسندهٔ کتاب برای خریداری کتاب ضروری است؟ آیا شناخت شیوه‌ها و متدهای تحقیق، پژوهش و گونه‌های نگارش در انتخاب کتاب لازم است؟ آیا نحوهٔ

یکی از آثاری که در سال ۱۳۷۹ منتشر شد و مورد استقبال اهل نظر قرار گرفت کتاب تجربه مدرنیته نوشته مارشال برمن و ترجمه مراد فرهادپور است. این کتاب از خلال شماری از انواع و انحاء قرآنت پیش می‌رود و بسط می‌یابد: قرآنت متونی چون فاوست گوته، مانیفست کمونیست، یادداشت‌های زیرزمینی و بسیاری دیگر. کتاب تجربه مدرنیته می‌کوشد غنای معنوی فرهنگ مدرنیستی را برای مردان و زنان کوچه و بازار و همه انسان‌های مدرن احیا کند، و نشان دهد چگونه برای همه ما، مدرنیسم همان رئالیسم است. آنچه می‌خوانید حاصل می‌گردي است با حضور مراد فرهادپور، علی میرسپاسی، یوسف اباذری، محمدرضا گودرزی، حسن سیدعرب و علی اصغر محمدخانی درباره مارشال برمن و کتاب تجربه مدرنیته.

■ محمدخانی: بحث این جلسه درباره کتاب تجربه مدرنیته نوشته مارشال برمن است که یکی از کتاب‌های خوبی است که در سال ۱۳۷۹ منتشر شد و مورد استقبال اهل نظر قرار گرفت. در ابتدا از دوستان می‌خواهم تا درباره مارشال برمن توضیحاتی ارائه دهند، نیز درباره موقعیت او در محافل علمی و کارهایی که درباره مدرنیته انجام داده است.

■ میرسپاسی: راجع به شرح حال برمن باید بگویم که او یکی از مارکسیست - اکتیویست‌های سال‌های

۶۰ و روشنفکری یهودی‌الاصل است. همان‌طور که در کتابش می‌گوید آن سال‌ها در برانکس، بخش شمالی نیویورک زندگی می‌کرد. برانکس در آن سال‌ها جای جالبی بود، تپ‌های به خصوصی مثل خود مارشال برمن آنجا زندگی می‌کردند که البته الان آن موقعیت گذشته کاملاً از بین رفته است و اکنون بیشتر محل زندگی گروه‌های محروم و فقیر (بیشتر اقلیت‌های نژادی) است.

مارشال برمن قبل از نوشتن این کتاب، کتابی نوشته بود درباره نظریه‌های اصالت فرهنگی که البته من در هیچ کجا ندیدم که کسی به این کتاب ارجاعی بدهد. درواقع وقتی برمن با نوشتن کتاب تجربه مدرنیته مطرح شد، دیگران به کارهای دیگرش نیز توجه کردند. من اولین بار که کتاب اصالت فرهنگی را ورق زدیم چیز جالبی ندارد. البته بحثی درباره گفتمان اصالت فرهنگی می‌کند، ولی وقتی ایشان کتاب تجربه مدرنیته را نوشت خیلی سر و صدا کرد. درواقع هواداران برمن جنبشی در دفاع از مدرنیته به راه انداخته‌اند و در عین حال در مقابل هابرماس و نظریه‌های وی درباره پروژه مدرنیته، به بحث پرداخته‌اند. هابرماس، مورد احترام محافل دانشگاهی و فرهنگی سنتی‌تر امریکا است، یعنی کسانی که در هاروارد و MIT هستند. انتشارات MIT کتاب‌های هابرماس را چاپ می‌کند، ولی جالب است که برمن و متفکرانی که طرفدار او هستند چند جلد کتاب منتشر کرده‌اند و زیرآب فکری هابرماس را زده‌اند. کتابی چاپ شده که در آن برمن یک مقاله جالب که درواقع چکیده همین حرف‌هاست و پاسخ به انتقادات به وی است نوشته، کسانی که در زمینه‌های مختلف فکری

از تئوری برمن مدل ساخته‌اند، به مسائل خاصی معتقدند و مکتب خاصی دارند و خیلی هم مورد استقبال واقع شده‌اند، زیرا مدلی که برمن ارائه می‌دهد از مدلی که پست مدرنیست‌ها ارائه می‌دهند، بسته‌تر است. و پشتوانه این کتاب تجربه کسانی است که از سال‌های ۶۰ به بعد سیاسی بوده‌اند و مدرنیته برای ایشان مهم است، زیرا یک مدل universal داشته‌اند که می‌خواستند با آن دنیا را تغییر دهند و هنوز کاملاً به آن معتقدند. ولی تئوری‌ای پوپولیستی از مدرنیته دارند که هیچ ربطی به کارهای قدیمی‌تر طرفدار مدرنیته ندارد، یعنی با کارهای نظریه پردازان آلمانی از جمله هابرماس فرق دارد.

وی اخیراً کتابی چاپ کرده به نام *Adventures in Marxism* که یک نوع دوباره‌نگری به مارکس است. کتابی است که در آن سعی کرده بحث‌هایی را که در کتاب تجربه مدرنیته ارائه داده، پی بگیرد، ولی تجربه مدرنیته کار بسیار مهمی است و با کتاب‌های دیگر برمن قابل مقایسه نیست. مارشال برمن هنوز هم در نیویورک زندگی می‌کند و اگر می‌دانست که این کتاب را ترجمه می‌کنید حتماً مقدمه‌ای بر آن می‌نوشت. برمن در محافل دانشگاهی و در سخنرانی‌ها شرکت می‌کند ولی چیز زیادی ننوشته است و یا من نمی‌دانم. البته قیافه برمن هم خیلی جالب است، شبیه هیپی‌ها است و مانند نیچه است.

■ گودرزی: هابرماس طرفدار مدرنیته است، اما من متوجه نشدم که اختلاف اینها در چیست. چون هابرماس هم معتقد است که مدرنیته باید ادامه داشته باشد، پس باید نزدیکی داشته باشند.

تجربه مدرنیته و ادبیات

■ **میرسپاسی:** به نظر من بحثی که بر من می‌کند این است که مدرنیته اصلاً بد فهمیده شده است. البته در عین حال می‌خواهد به پست مدرنیست‌ها نیز پاسخی داده باشد، ولی به نظر من یکی از اهداف وی این است که بگوید ما مارکس را نفهمیدیم. بعد می‌گوید آنهایی که فکر می‌کنند مدرنیته بلورنیت دارد یعنی دستورالعمل هست، اینها به مدرنیته بیشتر خیانت کرده‌اند تا پست مدرنیست‌ها و هابرماس تمام سعی‌اش این است که یک سیستم ارائه دهد. حرف شما هم از این نظر که هر دو به مدرنیته معتقدند بدون شک صحیح است، هر دو معتقدند که مدرنیته اخیراً دچار مشکل شده است. در این هم شکی نیست، ولی اگر بحثشان را در مقوله پست مدرنیست قرار دهیم به نظر من مقدار زیادی از این کتاب می‌گوید که مدرنیته در جهان سوم همراه شده با مدرنیزاسیون و در جوامع غرب یا مدرنیزم آمده. بدین سبب است که دشمن فکری‌شان هابرماس محسوب می‌شود و خودشان هم به این معتقدند و در کتابی هم که اشاره کردم نقادانه با هابرماس برخورد می‌کنند.

■ **گودرزی:** من نکته‌ای درباره کل کتاب به عنوان شروع بحث به نظرم می‌رسد و آن این است که چطور می‌شود با اندیشه‌هایی که در ادبیات ریشه دارد، یعنی از روی آثار ادبی فاکت‌هایی برای بحث مدرنیته یا پیشرفت و عدم پیشرفت بیاوریم. یعنی آیا می‌شود بدین شکل با اثر ادبی برخورد کرد. مثلاً در فاوست گوته یا کارهای داستایوسکی چگونه می‌شود بحث علمی ارائه کرد که کدام مبانی اقتصادی و قانونمندی‌های دیگری بر آنها حاکم است. البته در پانوش صفحه ۲۳۸

کتاب همین نکته را گفته که از بررسی‌های ادبی خیلی بهتر می‌توانیم مسائل اقتصادی و اجتماعی را توضیح دهیم ولی به نظر من یک مقدار دشوار است و اینکه به چه شیوه می‌توانیم ارتباط ادبیات را با واقعیات بیرونی بررسی کنیم و از آن‌جا یک سری فاکت‌هایی بگیریم و تحولات جامعه را - حالا اقتصادی یا اجتماعی - با آن پیوند دهیم، زیرا بنیاد کتاب ادبیات است و از حوزه ادبیات به این چیزها رسیده است.

■ **فرهادپور:** پایه اصلی بحث حاضر به نظر من خود کتاب تجربه مدرنیته است و پرداختن به مضامین و بحث‌های دیگر نظیر عقل افسرده و غیره در این بحث نمی‌گنجد. در ارتباط با این کتاب هم ادبیات می‌تواند ذیل یکی از مباحث مطرح شود ولی ادبیات نمی‌تواند چارچوب اصلی بحث ما باشد.

کلاً اگر بخواهم وجوه تمایز و نکات قوت کتاب را معرفی کنم باید به دو نکته اشاره کنم. نکته اصلی تأکید بر من بر مفهوم تجربه است و درواقع همین امر بود که باعث شد ما عنوان فرعی را به عنوان اصلی بدل کنیم، هرچند که عنوان اصلی خیلی دور و دراز بود و بر روی جلد هم مسئله ایجاد می‌کرد. منتها این فقط یک گزینش فنی نبود، بلکه نیتی هم در پشتش قرار داشت، چون واقعاً مفهوم بنیانی این کتاب مفهوم تجربه است و درواقع جذابیت و کشش آن از همین مفهوم تجربه ناشی می‌شود. اگر بخواهیم این مفهوم را بشکافیم، به لحاظی می‌توانیم تفاوت آن را با دیدگاه هابرماس برجسته کنیم، و یا به صورتی گویاتر می‌توانیم پیوند آن را با مفهوم سنت روشن کنیم و سپس به بررسی خود مدرنیته به عنوان مجموعه‌ای از سنت‌ها و تجارب

گوناگون بپردازیم. ولی قبل از آن مایلیم به یک نکته فرعی اشاره کنم و آن اینکه این کتاب از حیطة نظریه صرف فراتر می‌رود. امروزه شاهدیم که هر سال صدها کتاب با عناوینی متشکل از واژه‌های مدرن، مدرنیته و پست مدرن به چاپ می‌رسند. از کتاب‌های مشهوری نظیر پایان مدرنیته واتیمو و تداوم مدرنیته آلبرشت ولمر گرفته تا ده‌ها مورد دیگر. اما کتاب بر من از این سنخ نیست، یعنی نه در قالب نظریه پردازی خشک و اکادمیک هابرماسی جای می‌گیرد، و نه در قالب بازی پست مدرنیستی که صرفاً آمیزه شیکی از ادبیات و نقد ادبی و فلسفه است و با تکرار واژه پست مدرنیته اش درهم جوشی ارائه می‌دهد که عملاً در غرب هم مردم از آن خسته شده‌اند. این کتاب به لحاظ سنت نظری وضعیت و کشش خاصی دارد، به نحوی که افراد رابطه عمیق و خاصی با آن ایجاد می‌کنند. کتاب بر من بسیار خوشخوان و جذاب است، منتها این جذابیت عمدتاً ناشی از این واقعیت است که خواننده به نحوی تجربه فردی خودش را از مدرنیته در آن بازمی‌یابد. برخی از خوانندگان گفته‌اند که این کتاب را در حالت بحران روحی و در دوره‌ای که حال خوشی نداشته‌اند، خوانده‌اند و روی آنها تأثیر خوبی گذاشته و به آنان کمک کرده است تا برخی از مسائل را لااقل برای خودشان روشن کنند. اگر کتاب بر من می‌تواند به این چنین عمقی نفوذ کند عمدتاً به این دلیل است که حقیقت محتوایش همان تجربه انضمامی و تاریخی زنان و مردان مدرن است و همین امر است که کتاب را برای خوانندگان جذاب می‌سازد و آن را از حیطة بحث‌های سترون نظری خارج می‌کند.

اما بازگردیم به نکته دوم که البته به بحث آقای گودرزی مربوط می‌شود. باید بگوییم که دومین وجه مشخصه کتاب آن است که تجربه مدرنیته را به میانجی ادبیات بیان می‌کند، البته فصل‌های آخر بیانگر نوعی تجربه شخصی است که از زندگی در نیویورک و سایر تجارب مؤلف ناشی می‌شود. لیکن در بخش عمده کتاب، ادبیات معرف نوعی رسوب تجربه مدرنیته در اشکال متفاوتش است، چه در کشورهای که از نظر صنعتی عقب افتاده‌ترند و چه در فزاینده‌ترین مدرنیزاسیون اروپا در قرن ۱۸. برمن در تمام این موارد سعی می‌کند ادبیات را به عنوان مخرج مشترک یک دوره یا بستری که کل تجارب و تناقضات یک دوره در آن رسوب کرده، به کار گیرد و از این طریق به عمق صور گوناگون تجربه مدرن نفوذ کند. این کلاً دو محوری است که ویژگی اصلی کتاب را می‌سازد.

البته در بحث می‌توانیم این مفهوم از تجربه را بشکافیم و به ایراداتش پی ببریم؛ به نظر خود من برداشت برمن از مقوله تجربه از برخی لحاظ دچار برخی کمبودها و نواقص است، منتها نگرش او از برخی جهات دیگر بسیار زنده و نوآورانه است، و همان‌طور که آقای دکتر میرسپاسی فرمودند در خود غرب هم خیلی موفق بوده و مردم حتی در سطح عامه به آن جذب شده‌اند و این دقیقاً بدان سبب است که برمن روایت یا یک نگاه جدیدی به قضیه دارد که واجد سرشت تاریخی و انضمامی است؛ کار او نوعی مدل‌سازی یا نظریه پردازی انتزاعی در مورد مدرنیته نیست. البته خود این امر هم می‌تواند دارای عواقب نظری باشد. در اینجا وارد این بحث می‌شویم که برمن رابطه سنت و مدرنیته را طور دیگری می‌بیند و مفهومی به نام سنت یا بهتر بگوییم سنت‌های مدرن را مطرح می‌کند، مفهومی که درواقع می‌توان گفت پست‌مدرنیست‌ها هم با آن بیگانه‌اند. زیرا نگاهی که آنها به گذشته می‌کنند، نگاهی تکه پاره و منظرگرایانه است که گرچه به نظر می‌آید برخلاف مدل‌های کلاسیک مدرنیستی، دیگر مبتنی بر گسست مطلق از گذشته یا نفی گذشته مرده و ستایش از آینده‌گرایی ناب نیست ولی خب باز هم گذشته را به ابزاری زیباشناسانه بدل می‌کند تا به کمک آن تکه پاره‌هایی از گذشته را به حال و آینده خودمان وصله‌پینه کنیم و از این طریق قدری غنای صرفاً استتیک به قضیه ببخشیم. در حالی که برمن این مسئله را برای اولین بار مطرح می‌کند که خود مدرنیته فرآیند یا حرکتی است که همواره باید به آغازش برگردد، یعنی در متن همین دیالکتیک تخریب جهان و بازسازی

مجددش، مدرنیته‌های دیروز همان سرچشمه‌ای هستند که مدرنیته‌های امروز و فردا اگر با آن تماس پیدا بکنند می‌توانند به یک منشأ حیاتی دست یابند و همین امر نیز تجربه مدرنیته را از حالت سترونی و تناقضاتی که آن را به بن‌بست می‌کشاند نجات می‌دهد. در نتیجه خود مدرنیته دیگر نه به عنوان یک کل یا یک مفهوم نظری در بسته در مقابل مفهوم عام و انتزاعی «سنت» بلکه به عنوان مجموعه‌ای از فازهای تاریخی مطرح می‌شود. به عنوان مجموعه‌ای از سنت‌ها که برخی توسط خود مدرنیته و در مسیر مدرنیزاسیون از بالا از بین رفته و قربانی شده‌اند. برای مثال می‌توان به مضمون مدرنیسم خیابان در تقابل با مدرنیسم بزرگراه اشاره کرد، که هم در فصل بودلر و هم در فصل مربوط به نیویورک مطرح می‌شود. کل کتاب تلاشی است در جهت احیای سنت‌های خود مدرنیته تا از طریق احیای این سنت‌ها بتوان چاره‌ای برای گرفتاری‌های دوره پست‌مدرن یافت.

منشأ تفاوت برمن با دیدگاه هابرماسی نیز در همین مقوله سنت است که البته خود وی آن را خیلی نمی‌شکافد بلکه فقط اشاره می‌کند که اغلب افراد مفهوم سنت را به صورت کلی و انتزاعی به کار می‌برند به نحوی که گویی همه سنت‌های دنیا در آن تلنبار شده است، گویی چیزی به نام سنت هست که فی‌نفسه در تقابل با مدرنیته قرار دارد. این همان نکته‌ای است که باید بیشتر بدان پرداخت و من خودم در جایی دیگر تحت عنوان «ساخته شدن مفهوم سنت در عصر جدید» بدان اشاره کرده‌ام. انتقاداتی را که خودم بر کتاب دارم در ادامه بحث مطرح خواهیم کرد.

■ **محمدخانی:** درباره بخش اول که اشاره کردید تجربه به اصطلاح انضمامی دارد، ویژگی‌های این تجربه انضمامی را چگونه بیان می‌کند، یعنی چه ویژگی‌هایی برای این تجربه انضمامی قائل است و شاخصه‌های آن چیست؟

■ **فرهادپور:** مهم‌ترین شاخصه‌اش، همان حرکت به سوی پوپولیسم است که مطرح شد، یعنی جست و جو و پیدا کردن سرشت حقیقی مدرنیته در زندگی روزمره مردان و زنان کوچه و خیابان. این عبارتی است که برمن بارها از آن استفاده می‌کند، «مردان و زنان مدرن»، «مردان و زنان کوچه و خیابان» و این مضمون را نیز براساس دوره‌بندی تاریخی‌اش شرح می‌دهد، مثلاً فاوست گوته را برای دوره ابتدایی مدرنیته مطرح می‌کند، جایی که مدرنیزاسیون تازه دارد به راه می‌افتد. از بودلر و گوگل و داستایوسکی برای تحلیل مدرنیته

قرن نوزده و از آلن گینزبورگ برای مدرنیته قرن بیست سود می‌جوید. منتها در هیچ یک از این موارد ادبیات را هم به عنوان نوعی آرایش زیباشناختی مطرح نمی‌کند. تفاوتش با پست‌مدرنیست‌ها هم در این است که استفاده‌اش از ادبیات صرفاً زیباشناسانه نیست و نمی‌خواهد به قصد ستایش از نسبی‌گرایی فرهنگی تکه پاره‌هایی را از این طرف و آن طرف وام بگیرد، بلکه سعی می‌کند در خود ادبیات به آن تقاطعی رجوع کند که ادبیات با تجربه انضمامی مردم کوچه و خیابان گره می‌خورد. حالا این امر می‌تواند در قالب سیاست تحقق یابد، یعنی در جاهایی که این تجربه خیلی سیاسی بوده مثل پطرزبورگ، یا می‌تواند در قالب نوعی زندگی شبانه شهر ترسیم شود، نظیر پاریس بودلر و بولوارها و پیاده‌روها و غیره. این مضمون می‌تواند در قالب تجربه مهاجرت مطرح شود، مثل فصل اول که نشان می‌دهد چگونه دنیاهای بسته شهرهای کوچک، جوان‌ها را چنان تحت فشار قرار دادند که آنها مجبور شدند علیه این دنیاها بجنگند و نهایتاً آنها را ترک کنند تا سرانجام خود این دنیاها زیر فشار تناقضاتی که بین نسل پیر و جوان ایجاد شد، درهم شکستند. بدین سان موج مهاجرت به آمریکا به راه افتاد، از سوی زوج‌هایی که ازدواج نکرده بودند و بچه‌هایی که قبل از ازدواج متولد شدند. همه آن مسائلی که در فصل اول در حول و حوش تجربه فاوست و عشق او به گچن بیان می‌شود، در همه موارد ریشه اصلی حرکت به سوی تجربه واقعی روزمره و پیدا کردن شاخص‌های این تجربه در هر دوره تاریخی است. برمن ادبیات را به این شکل دنبال می‌کند. البته می‌توان شاخص‌های آن را در هر فصل ریز به ریز بررسی کرد و به نکات آن اشاره کرد، ولی اصلش این است و جذاینتش برای همه در همین امر است. برای مثال نگاه کنید به مباحثی که در مورد ترافیک مطرح می‌کند، حالا چه در ارتباط با نظریه لوکوربوزیه، چه در مورد نابود شدن خیابان توسط ترافیک، و یا آن ترافیک اولیه زمان بودلر که مخلوطی از نظم و بی‌نظمی جبر اجتماعی و آزادی فردی بود. خب هر کسی که مدتی در شهر زندگی کرده باشد به راحتی می‌تواند با این بحث رابطه برقرار کند. یا مثلاً احساس از دست رفتن گذشته که برای خود برمن رخ می‌دهد و محله‌اش از بین می‌رود. خب هر کسی که ۳۰ سال در تهران زندگی کرده باشد وقتی به خانه پدری‌اش برمی‌گردد و می‌بیند که در جای آن یکی از این ساختمان‌های پنج طبقه نمای رومی ساخته‌اند، ناگهان دچار احساس تهوع می‌شود، زیرا می‌فهمد گذشته‌اش را

قربانی و نابود کرده‌اند، آن هم در پای بتی زشت که نماد سودجویی آمیخته به بلاهت است. این تجربه‌ای است که هرکس به راحتی می‌تواند با آن ارتباط برقرار کند.

■ اباضری: در اینجا مسائلی مطرح شد که من هم دنباله آنها را پی می‌گیرم. به نظر من برمن پیرو نوعی مارکسیسم نیچه‌ای است، در نتیجه از حیث نیچه‌ای بودن با پست‌مدرنیست‌ها وجه اشتراک دارد. اما ذکر دوره‌ای که کتاب در طی آن نوشته شده به فهم آن کمک می‌کند. در آن زمان هنوز شوروی فرو نریخته بود، و مارکسیسم آیینی و ایدئولوژیک آن حی و حاضر بود. از یک طرف دیگر سنت فرانکفورت هم که بیشتر از طریق کارهای آدورنو و مارکوزه بر سر زبان‌ها افتاده بود مکتبی بسیار جدی تلقی می‌شد، مکتبی که دنباله‌رو بدبینی فرهنگی کلاسیک آلمانی بود و دیگر اینکه در آن زمان گمان می‌رفت که لیبرال‌ها چیزی برای گفتن ندارند. منظوم این است که کتاب در دوره‌ای نوشته شد که به شدت با دنیای فعلی ما متفاوت بود. شاید در آن موقع آهسته آهسته پست‌مدرنیست‌ها زمزمه‌های خود را شروع می‌کردند و یکی از زمزمه‌های آنها این بود که باید به دنبال تجربه‌هایی متفاوت از تجربه‌های معمولی رفت. آلمانی‌ها از زمان دیلتای به بعد میان دو نوع تجربه تفاوت قائل می‌شدند میان Erlebnis تجربه زنده و Erfahrung یا همان تجربه معمولی و علمی. Erlebnis تجربه زنده است و نمی‌توان آن را به شکل مفهومی بیان کرد و باید به نوعی آن را زیست. اتفاقاً این معنا نزد متفکران متفاوت معانی متفاوتی پیدا کرد. والتر بنیامین کاملاً برعکس دیلتای فکر می‌کند که آنچه مهم است Erfahrung است. ولی خب به هر حال این مفهوم از آن زمان به بعد ورد زبان‌ها شده است و مسئله این است که تجربه زنده چیست و چگونه باید این تجربه زنده را نشان داد. اتفاقاً بسیاری از نویسندگان رمانتیک معتقدند که ادبیات یگانه جایی است که می‌شود این تجربه زنده را از آن‌جا بیرون کشید.

برگردیم بر سر اصل قضیه، این کتاب در این حال و هوا نوشته شد و برمن خواسته با قرآنی نیچه‌ای - که باز تأکید می‌کنم از این جهت با پست‌مدرنیست‌ها شریک است - هم مارکس را نجات دهد، هم مدرنیته را و هم تجربه زنده را. در واقع به همین علت است که این کتاب از جانب گروه‌های متفاوت به دلایل متفاوت مورد پسند و پذیرش قرار گرفته است.

منتها درباره حرف‌هایی که آقای فرهادپور زدند باید نکته‌هایی را بیان کنم، نمی‌دانم چرا رفتن به طرف ادبیات را باید بریدن از سنت نظری تلقی کرد. نقد ادبیات همان قدر جزو سنت نظری است که فلسفه. مثال‌هایی که برمن از ادبیات می‌زند از نظر من نوعی توسل به استعاره است، اما بریدن از سنت نظری نیست و تجاری را هم که می‌گویند ادبیات بیان می‌کند و فی‌المثل فلسفه بیان نمی‌کند هنگامی که در سطح نظری مطرح شود و نوعی بازسازی و تأمل جامعه‌شناسانه و فلسفی روی آن انجام شود باز مبدل به امری نظری می‌شود. نمی‌دانم چرا باید فکر کنیم که چون برمن از ادبیات مثال می‌آورد با نوعی تجربه دیگر غیر از تجربه نظری مواجه هستیم. اتفاقاً این تأثیری است که خود کتاب هم قصد دارد بگذارد و از این حیث موفق هم هست. شاید یکی از دلائلی که کتاب این شبهه را ایجاد می‌کند که فی‌المثل سنت فرانکفورتی یا سنت هابرماسی را پشت سر گذاشته همین استفاده پرشور از استعاره‌ها و ادبیات و پیش کشیدن تجربه زنده است و در نتیجه ما را به این گمان فرو می‌برد که گویا با چیزی زنده‌تر و در واقع پویاتر و دینامیک‌تر روبه‌رو هستیم، که از نظر من نیستیم، چون نمی‌دانم چرا نقد رمان زنده‌تر از نقد فلسفه است، زیرا هر دو به یکسان نظریه‌اند.

■ میرسپاسی: البته این ادعای برمن نیست، شما فکر می‌کنید برمن این گونه می‌گوید؟

■ اباضری: نه ایده‌های پنهانش این گونه است.

وقتی که گفتم برمن نیچه‌ای است یکی از اهدافم آن بود که او نیز مثل نیچه به قدرت استعاره‌ها واقف است و اتفاقاً از این دانایی خود بهره کامل هم می‌برد. مارکس هم به قدرت استعاره‌ها وقوف داشت. شما در همین مانیفستی که برمن از آن نقل می‌کند یا کتاب‌های دیگر مارکس مثلاً در ایدئولوژی آلمانی می‌توانید این امر را ببینید. مارکس هم نقد ادبیات می‌کند، تقریباً اکثر فلاسفه و جامعه‌شناسان این کار را می‌کنند، اما نه به شیوه رمانتیک. حتی درکیم که جزو خشک‌ترین جامعه‌شناسان است در کتاب فنی و پوزیتیویستی خودکشی نقد ادبیات می‌کند تا مسئله‌ای علمی را آشکار سازد. ولی به نظر من برمن این شبهه را ایجاد می‌کند که گویا با رفتن به طرف خیابان، با رفتن به طرف نظریه‌های معماری یا ادبیات، در واقع دارد همان طور که آقای فرهادپور گفتند به چیزی انضمامی و ملموس اشاره می‌کند، یعنی همان تجربه زنده بلاواسطه. اکنون دیگر همگان اعم از فلاسفه علم گرفته تا آدورنو و ساخت‌گرایان و مابقی می‌دانند که تجربه بلاواسطه وجود ندارد.

■ فرهادپور: مایل بودم در ابتدا به نواقص مفهوم تجربه در کتاب برمن بپردازم که عمدتاً برمی‌گردد به استفاده رمانتیک او از استعاره، رمانس و نوع روایتش. اتفاقاً در این زمینه پای بنیامین هم باید به وسطا کشیده شود، خصوصاً که خود برمن هم در یک فصل تحلیل خود را با کار بنیامین مقایسه می‌کند، منتها اول باید مسئله نظریه را روشن کنیم. منظور من این نبود که برمن توانسته به یک ماورای نظریه دست پیدا کند، قصد من اشاره به بن‌بست ناشی از تورم نظریه به ویژه در شکل پست‌مدرنیستی‌اش بود. امروزه عملاً زیر آب هر انتقادی به نحوی سست شده است و به نظر می‌رسد جریانات پست‌مدرنیستی با تولید این همه نظریه‌های شیک می‌خواهند هر طور شده بی‌موقعیت شدن نقد نظری و روشنفکران را جبران کنند و موقعیتی برای

از راست: مراد فرهادپور، محمدرضا گودرزی، حسن سیدعرب، علی اصغر محمدخانی، علی میرسپاسی، یوسف اباضری

خودشان دست و پا کنند، آن هم با تولید انواع و اقسام گفتارهای نظری عجیب و غریب. معتقد نیستم که برمن از نظریه فراتر رفته و در مورد مسئله تجربه انضمامی هم گفتم که بحث برمن نواقصی دارد. منتها قضیه این است که دعوی مدرنیته و پست مدرنیته آن قدر تکرار شده و آن قدر در اشکال مختلف و تورمزا به تولید انبوه رسیده که همه چیز را بی معنا کرده است، ولی کتاب برمن در این مسیر به سوی باتلاق سترونی پیش نمی رود. به همین علت با اینکه امروزه فضای بحث های نظری عوض شده و به قول ایشان کتاب در فضای دیگری نوشته شده، هنوز هم خواننده ها می توانند دست کم در سطح زندگی روزمره شان با آن ارتباط برقرار کنند. ادبیات هم برای همین مهم است که درست به شیوه پست مدرنیستی از ادبیات استفاده نکرده. البته در این هم باز حرف هست، استفاده اش از استعاره، کل روایتش به عنوان رمانس جای بحث دارد ولی به هر حال در خود ادبیات هم که رفته، سعی کرده واقعا نقاطی را که ادبیات به شکل مشخص با یک تجربه اجتماعی گره خورده آنها را درآورد و استفاده کند و یک منطقی هم در این استفاده اش هست.

در نحوه برخورد او با ادبیات هم باید بگویم برمن ادعای اینکه نقد ادبی نوشته یا ادبیات قرن بیستم را توضیح داده، ندارد. نکته ای که می خواستم بر آن تأکید بگذارم همان سترونی و تورم گفتاری بود که امروزه یقه هر دو طرف بحث مدرنیته / پست مدرنیته را گرفته است. یعنی هم آن گفتار پست مدرنیستی را که به کلی در بازی نقد ادبی و زیباشناسی بی در و پیکر غرق شده و هم آن گفتار آکادمیک هابرماسی که غایتش نوشتن کتاب های پنج جلدی است و کارکرد اجتماعی آن هم تا حد زیادی به گرفتن درجه دکترا و ادامه زندگی و معاش قشری از روشنفکران در آکادمی خلاصه می شود. در مقایسه با آنها به نظر من این کتاب هنوز هم زنده تر است و دقیقاً به خاطر ارتباطش با مفهوم تجربه زنده تر است. حالا نمی خواهم این را تعمیم دهم به اینکه برمن به یک گفتار ماوراء نظری دست پیدا کرده یا خودش نهایتاً در این جریان آکادمیک ادغام نمی شود. خب به هر حال این کتاب هم در دانشگاه ها تدریس می شود، یا می شد، ولی کمابیش به طور نسبی، هنوز هم معتقدم که کتاب مهم و زنده ای است.

■ **محمدخانی:** عامل زنده بودن آن را در تجربه انضمامی اش می دانید یا موارد دیگری هم هست که این را زنده نگه داشته، با توجه به اینکه شرایط فرق کرده است؟

■ **میرسپاسی:** نکته ای که باید گفت این است که یک چیزهایی باعث جذابیت کتاب شده است که فکر می کنم همه ما در این مورد متفق القول هستیم. یکی اینکه کتاب بی نهایت قشنگ نوشته شده، البته هم متن انگلیسی و هم متن ترجمه هر دو زیبا هستند.

■ **محمدخانی:** زیبایی کتاب را فقط در نثر و زبان می دانید و در مقایسه با کارهای انگلیسی دیگر می گویند؟

■ **میرسپاسی:** نه مثلاً شما کتاب هابرماس را بخوانید، این کتاب را هم بخوانید، منظور این است که

انسان هر کاری که می کند یک زاویه زیباشناسانه هم دارد. مثلاً شما یک ساختمان را می بینید که ممکن است افراد فرهیخته و روشنفکری در آن باشند، ولی از بیرون فقط می گویند زیباست یا زیبا نیست. کتاب خیلی زیبا نوشته شده و این خیلی مهم است. مثلاً دانشجویان خود من به خصوص محصلان سطح لیسانس وقتی به آنها می گویم خودکشی دورک هایم را بخوان، اعتراض می کنند. البته نسل هم فرق می کند، ما بیشتر هم نسل برمن یا حتی هابرماس هستیم، ما خیلی عادت داریم از این دست چیزها را بخوانیم. یا مثلاً ما سرمایه مارکس را می خواندیم. ولی زیبا نوشتن و درواقع این زیبایی نثر خیلی بی ارتباط با محتوای تئوری او نیست، یعنی محتوای حرف او مستلزم چنین نثری است. منتها به نظر من این کتاب یک کتاب نوستالژیک است. من در نیویورک که ایشان زندگی کرده، حدود ۷-۸ سال زندگی کرده ام و لاقلاً صد نفر دیگر که ممکن است این کتاب را خوانده باشند یا نخوانده باشند، از این حرف ها شنیده اند. کتاب کاملاً نوستالژیک است، زیرا برانکس روزهایی داشت که از نظر روشنفکرانی مثل برمن خیلی پر شور و هیجان بود، ولی امروزه به سبب فقر و مسائل نژادی شکل قدیم خود را از دست داده است، افرادی مثل ایشان و سفیدپوستان از این منطقه رفته اند. برمن به نظر من یک مقدار زیادی تحت تأثیر زندگی خودش در نیویورک است. به این خاطر است که کتاب برمن مجموعه ای است متأثر از زندگی واقعی و زندگی فکری او. اما بحث اصلی من این است که در چندین جای کتاب راجع به روشنفکران جهان سوم بحث می کند و می گوید اینها در آرزوی گذشته از دست رفته خود هستند ولی باید بدانند، مدرنیته می زند و می کشد و می رود و اینها هم باید ببینند. پس چرا برمن وقتی به برانکس می رسد این را راجع به خودش نمی گوید و برعکس می گوید چرا اینها آمدند و پل ساختند و اتوبان زدند. ما چه زندگی ای داشتیم! یعنی شما اگر درواقع مقایسه ای بکنید می بینید که کتاب چقدر نوستالژیک است ولی نوستالژیایی فقط برای خودش و برای برانکس، یعنی به نظر من حقی را که برای خودش قائل است برای دیگری قائل نیست.

■ **فرهادپور:** خودش هم می گوید که درس اصلی زندگی در برانکس این بود که فرار کن و خودش هم می گوید که من هم نایستادم و رفتم، چون دنبال رشد و تجربه بیشتر و ثروت بیشتر و ماجراجویی بودم، از این رو محله ام را رها کردم و رفتم. می گوید درس زندگی در برانکس همین بود که همه بچه های زرنکس می دانستند برای پیشرفت باید از برانکس رفت، ولی خب این بدان معنی بود که گذشته خود را به نوعی از دست بدهند.

■ **گودرزی:** البته جمله ای اضافه می کند که دقیقاً حرف شما را تأیید می کند و می گوید، «گفت که فرار کن ولی من گریه کردم» و این قسمت گریه کردن یعنی با واقعیت مشخص، ایشان برخورد نوستالژیکی کرده است.

■ **میرسپاسی:** بله و برخوردی دوگانه هم کرده البته امیدوارم که به این موضوع برگردیم ولی من می خواهم

درباره موضوع دیگری صحبت کنم، یعنی بحث آقای فرهادپور، بحث تجربه اش به این آسانی ها قابل رد کردن نیست.

البته به نظر من ایشان برای تجربه مدرنیته دو ویژگی قائل است که به نظر من باعث شده تا حد زیادی با کسان دیگری که راجع به مدرنیته صحبت می کنند فرق داشته باشد. با نظر آقای دکتر اباضی موافقم که صرف اینکه برمن از ادبیات استفاده می کند دلیل بر نقص تئوریک او نمی شود. انقدرها بین فلسفه و ادبیات مرز مشخصی نیست، گاهی آدم وقتی هایدگر را هم می خواند فکر می کند یک رمان می خواند، بحث ایمپریک نمی کند. آنچه برمن را از سایر متفکران مدرنیته متمایز می کند تعریف رفلکسیو او از تجربه مدرنیته است که این درک تفاوت اساسی با رهیافت هابرماس به مدرنیته است. دیگر اینکه می گوید تجربه مدرنیته، تجربه ویران کردن و دوباره ساختن است. مثلاً احتمالاً برمن به پیرمردهایی که در حسرت لاله زار و محل های قدیم و تهران قدیم هستند می گوید که افسوس نخورید، اگر لاله زار نیست، سرخه بازار که هست! تجربه مدرنیته و آدم مدرن یعنی آدمی که در خیابان می رود خودش را در معرض تجربه های مختلف و در عین حال ساختن این تجربه ها قرار می دهد، یعنی تجربه ای که خراب می کند و می سازد. این دو ویژگی (رفلکسیو بودن و ساختن و خراب کردن دائمی) از خصوصیات مهم تجربه برمن از مدرنیته است. بحث برمن پوپولیستی بودن تئوری اوست. اما مشکل اساسی ای که دارد این است که درواقع به تئوری مدرنیته که بر اساس تجربه است خیانت هم می کند، چون که تجربه مدرنیته که فقط برانکس و پل ساختن و این چیزها نیست، مدرنیته حدود سیصد سال سابقه دارد. مثلاً ایشان می گوید مدرنیته روزهای تاریکی هم داشت و مدرنیته چیزهایی را هم خراب کرد. ولی اگر می خواهی مدرن باشی، بدو، نایست، مدرنیته همین دوییدن ها و نایستادن هاست. اما پرسش من این است آقای برمن به آفریقایی ها چه می گوید؟ تجربه ۲۰۰، ۳۰۰ ساله استعمار در آمریکا و آفریقا را چگونه به تجربه مدرنیته ربط می دهد؟ به نظر برمن در تجربه مدرنیته یک عده می برند و در نهایت هرکس که بتواند بلند شود خوشبخت می شود. اینجا بحث برمن دیگر بحثی رفلکسیو نیست، بلکه بحثی انتزاعی است. تجربه آفریقا تجربه نیویورک نیست. تجربه مدرنیته برمن در نیویورک ممکن است، هرچند که یک سری از منتقدین سیاهپوست آمریکا در همان برانکس و در همان نیویورک در نقدی که بر برمن نوشته اند گفته اند وقتی کتاب را می خوانیم می بینیم هیچ ربطی به زندگی ما ندارد. البته ارائه تئوری مدرنیته در چارچوب تئوری رفلکسیو کار با ارزشی است، اما اگر بنا باشد این تئوری بر مبنای تجربه ای نسبتاً شخصی بنا شده باشد به ناچار تعدادی تجربه های متفاوت با خود را از دایره چیزی به نام تجربه مدرنیته عام حذف می کند. خلاصه کنم سه ایراد اصلی از نظر من به مفهوم تجربه برمن وارد است: (۱) درک برمن از تاریخ مدرنیته درکی محدود است زیرا در مورد بخش اعظمی از تاریخ تجربه مدرنیته،

مثلاً در جهان سوم و یا تاریخ استعمار، سکوت می‌کند. (۲) مفهوم قدرت اساساً در نظریه او در مورد تجربه وجود ندارد، مثلاً تجربه زندگی سیاهپوستان در کنار سفیدپوستان در برانکس بدون توجه به مقوله قدرت قابل توضیح نیست.

(۳) ساختارهای فرا شخصیتی مثل اقتصاد و نقش تعیین‌کننده آن در زندگی افراد جایی در تئوری برمن ندارد.

از نظر من حسن نظریه برمن در مقابل نظریه هابرماس که می‌گوید مدرنیته پدیده‌ای خاص غرب است و روایتی کاملاً غربی است، مشخص می‌شود. برمن نه به یک تجربه یا روایتی واحد از مدرنیته بلکه به گوناگونی تجربه‌ها و روایت‌های مدرنیته معتقد است و این امر به روشنفکران جهان سوم از جمله ما روشنفکران ایرانی این امکان را می‌دهد که به تأمل درباره تجربه مدرنیته ایرانی بپردازیم و روایت ایرانی مدرنیته را ارائه دهیم.

■ سیدعرب: بنده قسمت‌هایی از این کتاب را خوانده‌ام و متأسفانه هنوز به پایان نرسیده است. تصور می‌کنم تجربه مدرنیته تعریفی دیگر از سنت است به این معنا، و با اطلاعاتی که درباره مارشال برمن هست گمان می‌کنم او ادیب، فیلسوف و جامعه‌شناس نیست، البته به معنای مصطلح آن، ولی متفکر و فرهیخته‌ای است که به مدرنیته پرداخته و منبع او فلسفه است. اما مطالعات مردم‌شناسی، جامعه‌شناسی و ادبیات نیز دستیار او بوده است. وقتی درباره دفاع از مدرنیته یا تفسیر آن به تجربه‌های روزمره مردم می‌پردازیم و براین مسئله تأکید می‌کنیم، فرض بفرمایید در فصلی از کتاب درباره برهنگی و عریانی انسان بی‌خانه و کاشانه بحث شده و از این رو، توجه می‌کنیم به رفتار اجتماعی مردم در تفاوت میان پارک و پیاده‌رو. درواقع شاید خودآگاه یا ناخودآگاه می‌خواهیم بگوییم که مدرنیته به یک سنت تبدیل شده است و بروز این سنت ابتدا در رفتار مردمی که در آمریکا که همان محل سکونت مارشال برمن است تحقق یافته. نظر شما دراین باره چیست؟

■ فرهادپور: بی شک یکی از نکاتی که در این بحث می‌توان مطرح کرد مفهوم سنت است، حالا اگر بخواهیم تأیید و نفی کتاب را با هم پیش ببریم، خصوصاً در ارتباط با بحث‌هایی که مطرح شد، من خودم همین نظر را داشتم که الگویی که برمن انتخاب کرده یعنی روسیه و بعد سرایتش می‌دهد به کل جهان سوم اصلاً کافی نیست و خودم می‌خواستم در قالب یک روایت کوچک و با الهام از این کتاب درباره تجربه خود ما از مدرنیته طی ۴۰-۳۰ سال اخیر مقدمه‌ای بنویسم، چون قضیه خیلی فردی نیست. خوب درست است که در مورد برانکس به تجربه فردی خودش رجوع می‌کند ولی در جاهای دیگر از طریق ادبیات قضیه را اجتماعی و جمعی می‌کند. آن چیزی که در این کتاب مهم است، همان احساس یگانگی نبودن مدرنیته است و اینکه خود مدرنیته مجموعه‌ای است از سنت‌ها که در متن آن برخی از سنت‌های ماقبل مدرن با سنت‌های مدرن در هم می‌آمیزند و فرایند مدرنیزاسیون دست اندرکار

تخریب تمامی این سنت‌هاست. این به نظر من آن خط‌مشی و دیدگاهی است که به ما اجازه می‌دهد تجربه خودمان را از مدرنیته بفهمیم. به اعتقاد برمن زندگی مدرن تجربه‌ای است که در آن صداقت (یا همان عریانی که گفتید) نکته اصلی است. صداقت به این معنا که ما نمی‌توانیم با تناقضات مدرنیزم روبه‌رو نشویم و حتی اگر پاسخی برای آنها نداشته باشیم، چاره‌ای جز تن دادن به این تناقضات نداریم. عریان شدن و رها شدنمان در جهانی که دیگر اسطوره و عقاید سنتی و قدیمی نمی‌توانند پایه و اساس همه تجارب تلقی شوند، جهانی که در آن همه چیز دود می‌شود و به هوا می‌رود، اینکه همگی در جریان مدرنیزاسیون حل شده‌ایم، خواه ناخواه هویت‌های قبلی خودمان را از دست می‌دهیم، اینکه خودمان مایلیم به لحاظ سیاسی و اقتصادی و اجتماعی رشد کنیم، و همگی داد از رشد و توسعه و پیشرفت می‌زنیم، این دیگر یک مسئله صرفاً غربی نیست، بلکه تجربه‌ای است که همه افراد را به سمتی می‌راند که آگاهانه قیمت این رشد را بپردازند. خب بخشی از آن روایت راجع به ایران هم احتمالاً این بود که چطور ما در ایران هنوز این صداقت و خودآگاهی را پیدا نکردیم و در واقع دچار نوعی عدم بلوغ تاریخی در برخورد با تناقضات جهان درون و بیرون خویش هستیم. اینها را به نظر من اگر بخواهیم بحث نظری بکنیم باید برویم به سمت احیاء و نجات مفهوم سنت، به‌ویژه به لحاظ بازایی مجموعه‌ای از سنت‌های مدرن. در اینجا یکی از راه‌ها این است که با قضیه طرد کردن و منفی دانستن نوستالژی تصفیه حساب کنیم، اصلاً چرا باید نوستالژی همیشه بد باشد، چرا باید به شخصی ایراد گرفت که نوستالژیک است. البته در مورد برمن قضیه اینقدر آشکار نیست. او هنوز یک پایش در مارکس است و مارکس هم به‌واقع درگیر یک دیالکتیک کاملاً ضد سنتی است که برمن هم هنوز پایبند آن است، یعنی خودش قضیه را به‌صورت نظری باز نمی‌کند و فرضاً به این نکته اشاره نمی‌کند که امروزه ما از نقد مارکسیستی خفه شده‌ایم. نقدی که فکر می‌کند فقط براساس آینده می‌توان حال را نقد کرد، اما ممکن است دستاوردهای خیلی درخشانی در فوتوالیزم بوده که ما امروزه حتی برای نقد مدرنیته می‌توانیم به آنها رجوع کنیم، یا در مسیحیت در دولت - شهرهای یونان و در امپراطوری روم. من دلیلی نمی‌بینم که حتماً براساس حال یا آینده به نقد مدرنیته بپردازیم، نوستالژیک بودن به نظر من فی‌نفسه هیچ ایرادی ندارد.

نکته مهم دیگری که درباره تجربه جهان سوم مطرح می‌کند، مسئله خصلت تراژیک مدرنیته است که البته به نقد خود این کتاب هم مربوط می‌شود. برمن این مسئله را مطرح می‌کند که در متن تقابل دیالکتیکی مدرنیزم فرهنگی و مدرنیزاسیون اقتصادی ما همیشه با وضعیتی تراژیک روبرو می‌شویم، یعنی برای به دست آوردن چیزی باید چیزهای دیگر را از دست بدهیم. هر رشدی قربانیان معصومی دارد، حرکت به سمت آینده، خواه ناخواه گذشته‌مان را زیر سؤال می‌برد. نکته جالبی که مطرح می‌کند این است که در روسیه و در جهان سوم این حالت تراژیک به یک حالت پاتتیک تبدیل

می‌شود. یعنی تراژدی به مضحکه‌ای رقت بار بدل می‌شود، یعنی جایی که شما نابودی و تخریب ناشی از مدرنیزاسیون دارید، خود مدرنیزاسیون رخ نمی‌دهد، نظیر آبراهی که استالین ساخت، یا دیگر انواع «سازندگی» تحمیل شده از سوی شبه فاشیستی‌هایی که در جهان سوم پر هستند، از صدام حسین و حافظ اسد گرفته تا کیم ایل سونگ و شاه. این توسعه‌گران شبه فاشیستی در واقع قربانی می‌گیرند و تخریب به وجود می‌آورند و ما را در منطق تراژیک می‌اندازند، منتها هیچ چیز از آن به دست نمی‌آید. برای همین، منطق سازندگی آنها دیگر تراژیک نیست، بلکه رقت‌بار و پاتتیک است و این هم نکته‌ای است که به نظر من در روایت تجربه مدرنیته در جهان سوم می‌توان به آن پرداخت.

البته اگر وقت شود من نقد خودم را از این کتاب خواهم گفت چون با برخی از نکاتی که مطرح شد کاملاً موافقم، منتها به اعتقاد من اکثر نواقص کار او از دیدگاه نظری و بازمانده‌های مارکسیسم ارتدوکس و غیردیالکتیکی او ناشی می‌شود، نه از احساساتی یا شخصی بودن روایتش از مدرنیته. برای مثال کتاب برمن اتفاقاً دارای یک الگو یا دستورالعمل روش شناختی کلی است که در واقع ترکیبی است ابکی از مارکسیسم و عقل سلیم بورژوازی. او در همان ابتدای کتاب می‌گوید که منطق «هم این و هم آن» باید جایگزین منطق «این یا آن» شود، یعنی هم سیاسی را بگوییم، هم روشنایی را و هیچ‌گونه تنش دیالکتیکی هم در آن به چشم نمی‌خورد. در نهایت حرف برمن آن است که نکات خوب را بگو، بدها را هم بگو، انصاف را رعایت بکن. او به دنبال منطق هم این و هم آن است که به نظر من برای شناخت مدرنیته در جهان سوم نمی‌تواند کافی و رسا باشد، یا حتی در برانکس نیویورک. منتها چیزی که به روایت او قدرت می‌بخشد همان مفهوم سنت‌های مدرن است که دقیقاً نسبت به آنها حالت نوستالژیک را دارد. این رهیافتی است که به نظر من می‌شود - در تقابل با هابرماس و پست مدرنیست‌ها - از آن به عنوان نوعی از زاویه یک نوع اجتماع‌گرایی دفاع کرد. البته این نوعی تفسیر نظری است و به قول ایشان به عنوان یک دیدگاه شخصی بحث‌برانگیز است. ولی در هر حال از دیدگاه من نجات مفهوم سنت از تفاسیر و تحریف‌های مدرنیستی که بر آن تحمیل شده است، مهم و راهگشاست.

■ اباضی: البته خوبی این بحث این است که از یک‌دیگر هم می‌توانیم انتقاد کنیم. من به نظر آقای دکتر میرسپاسی یک ایراد وارد می‌کنم و آن اینکه گمان نمی‌کنم که در این کتاب، برمن از Self Reflection صحبت کرده باشد و یا این مقوله جزو بحث‌های او باشد. به نظر من این کتاب پیرو سنتی آمریکایی یعنی سنت هنری دیوید تارو و فارست گامپ (قهرمان فیلمی به همین نام که همین اواخر ساخته شد) است، سنت آدم ساده دل و دل به دریا زنی که می‌خواهد برود و همه چیز را به‌رغم غم‌ها و دشواری‌ها شاد و شنگول و معصوم

تجربه کند. البته این تجربه به قول آلمانی‌ها به نوعی Bildung یا آموزش و فرهنگ نیز منجر می‌شود. یعنی در آخر قصه یا در آخر ماجرا این گونه آدم‌ها به خردی دسترسی می‌یابند، اما گمان نمی‌کنم که اسم این خرد را بتوانیم Self Reflection بگذاریم و این همان چیزی است که برمن را از هابرماس و پوپر جدا می‌کند. حالا ممکن است آقای فرهادپور بگویند هابرماس جزو سنت مرده دانشگاهی است. منظورم این است که هابرماس جزو سنتی است که بر Self Reflection تکیه می‌کند نه مارشال برمن و آن آدم آمریکایی ساده‌دلی که می‌خواهد جهان را تجربه کند و جریان تجربه او را به صد جا می‌کشانند و دست آخر به خردی دست می‌یابد، منتها آن خرد به نظر من...

■ **فرهادپور:** به نظر شما مضمون آمریکایی آرام به قلم گراهام گرین با این یکی است؟ شما فکر می‌کنید اگر مارشال برمن به برمه می‌رفت همان رفتار قهرمان گرین را می‌کرد؟

■ **ابن‌ادری:** ماجرای درگیری گراهام گرین با آمریکایی‌ها ماجرای دیگری است. اتفاقاً گرین قهرمان دیگری دارد که در کتاب مرد سوم شرح آن رفته. این قهرمان در وین بعد از جنگ، داروی فاسد می‌فروشد و همان‌طور که گراهام گرین در این قصه گفته است مسبب مرگ بسیاری می‌شود. اما اگر قصه را کنار بگذاریم و به جنایات جنگ جهانی دوم نظری بیفکنیم با قاطعیت می‌توانیم بگوییم که دست آمریکایی‌ها به اندازه اروپایی‌ها خونی نبود. اما منظور من آن جنبه ساده‌دلانه روح آمریکایی است که سنت دیرینه‌ای در ادبیات و سینما دارد که Self Reflection جزو عناصر ذاتی آن نیست، اما تجربه کردن هست. اینجا پای مسائل دیگری نیز به میان می‌آید. مثلاً همین مفهوم صداقت که آقای فرهادپور مطرح کردند، من زیاد

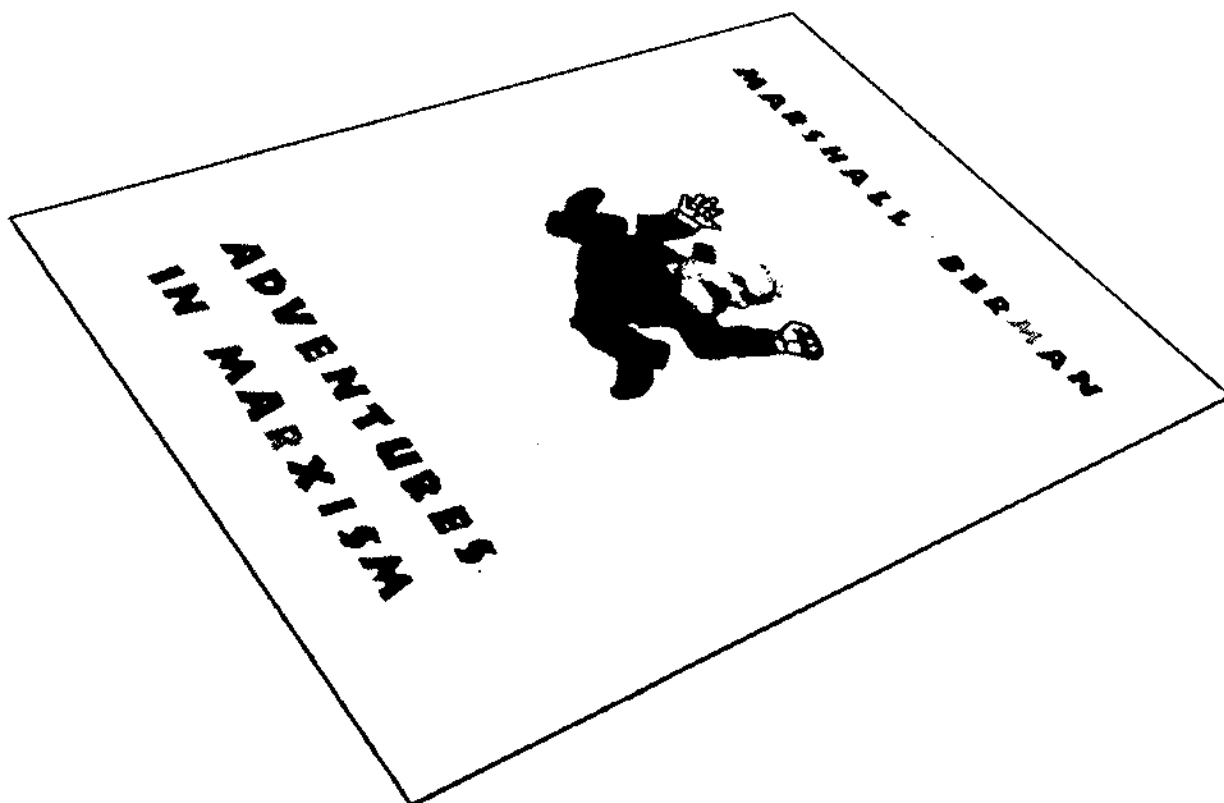
نمی‌فهمم این صداقت شخصی در دنیای مدرن پیچیده و خاصه در سیطره عمومی به چه درد رابطه اجتماعی می‌خورد. بله صداقت در دنیای شخصی مهم است، و ممکن است تجربه شاه لیر از آن جهت که با صداقت با خودش روبرو می‌شود برای او خیلی مفید باشد، ولی این امر چه حاصل اجتماعی خواهد داشت. همان‌طور که آقای دکتر میرسپاسی گفتند اصل دیدن قدرت و ساخت قدرت است نه فردی که صادقانه با خود روبرو می‌شود، پافشاری روی این امر، درست به این می‌ماند که فکر کنید اگر رئیس جمهور کشوری شخصاً و صادقانه به نتیجه‌ای فردی برسد، حاصل آن نصیب مردم آن کشور هم خواهد شد، مثال شاه لیر هم مانند همین است.

■ **فرهادپور:** البته ببخشید آنجا هم باز می‌گوید که شاه لیر وقتی صادق شد دیگر نمی‌توانست شاه باشد.

■ **ابادری:** البته این هم گزافه‌گویی است، انگار بگوییم که هرکسی که در حال حاضر رئیس جمهور بشود این آدم دیگر نمی‌تواند صادق باشد. واریسی مفهوم قدرت نیازمند یک دستگاه نظری است و پیچیدگی این امر بیشتر از آن است که آن را تا حد صداقت فردی پایین بیاوریم و یا آن را به تجربه زنده محدود کنیم. درباره نوستالژی نیز قضیه همین‌طور است. یک جا هست که نوستالژی فردی است، این امر هیچ ایرادی ندارد، می‌توان یا اندوه به زندگی از دست رفته خانه پدری یا مادری نگاه کرد، اما خطا زمانی آغاز می‌شود که نوستالژی را تا سطح تاریخ بالا ببرید و آن را به معنی زوال و تباهی معنا کنید. اینجاست که نوستالژی داشتن و تاریخ را این گونه دیدن به خطایی عظیم و مهلک بدل می‌شود، خطایی که به نظر من برمن مرتکب آن نمی‌شود، اما فرهادپور مرتکب آن می‌شود (و در این مورد تفاوتی میان آدرنوی محبوب آقای فرهادپور با هایدگر وجود ندارد. من سعی کرده‌ام

که این امر را در کتاب خرد جامعه‌شناسی برجسته سازم) زیرا همان‌طور که گفتیم برمن خود و ما را به فارست گامپ اندکی عاقل‌تر و هوشیارتر بدل می‌کند.

■ **گودرزی:** درباره مسئله‌ای که آقای فرهادپور درباره نوستالژی گفتند، چون صحبت ایشان برمی‌گشت به صحبت آقای دکتر میرسپاسی که گفتند یک حالت نوستالژیک دارد و در برخورد با محله برانکس خودشان، این برخورد نوستالژیک را به عنوان منفی، زمانی می‌توان در نظر گرفت که ایشان می‌گویند این برخورد را با مسائل آفریقاییان نمی‌کند. یا کشورهای جهان سوم را در نظر ندارد و فقط وقتی نابودی محله خودشان را می‌بیند با آن برخورد نوستالژیک می‌کند و دیگر نمی‌آید مبنای پیشرفت جاده و... را ببیند، یعنی در برابر مسائل مشخص برخورد دوگانه می‌کند. ولی در مجموع سخن دکتر ابادری درباره صداقت فردی که نمی‌تواند ملاک باشد، ظاهراً خود برمن هم در بعضی جاها برخوردش فردی است. مثلاً در جاهایی که به بحث‌های اقتصادی می‌رسد و وقتی درباره بورژوازی صحبت می‌کند، طوری صحبت می‌کند که خیلی سست به نظر می‌آید و البته به نظر من این مدل کلی کار اوست، یعنی کتاب را برای اکثریت ملموس کرده و برای همین جذابیت یافته است. البته این در یک سطح خوب است ولی در سطح بالایی که این نوع چیزها را بررسی می‌کنیم می‌بینیم که به هر حال نظریه‌ای پشت این هست و آنجاست که اگر آن نظریه با این برخورد مشخص در تناقض قرار بگیرد، اشکال ایجاد می‌شود. ما وقتی برخی مسائل را ساده می‌کنیم نباید به قیمت از دست دادن بعضی چیزها باشد. مثلاً در برخوردهای عاطفی یا اخلاقی به قضایا، درباره بورژوازی می‌گوید که: «نکته خجالت‌آور برای بورژواها آن است که جرئت ندارند به چشم‌انداز راه‌هایی که گشوده‌اند بنگرند، اگر زندگی مبتنی بر عمل و کنش است چرا باید دامنه فعالیت‌های آدمی به فعالیت‌های

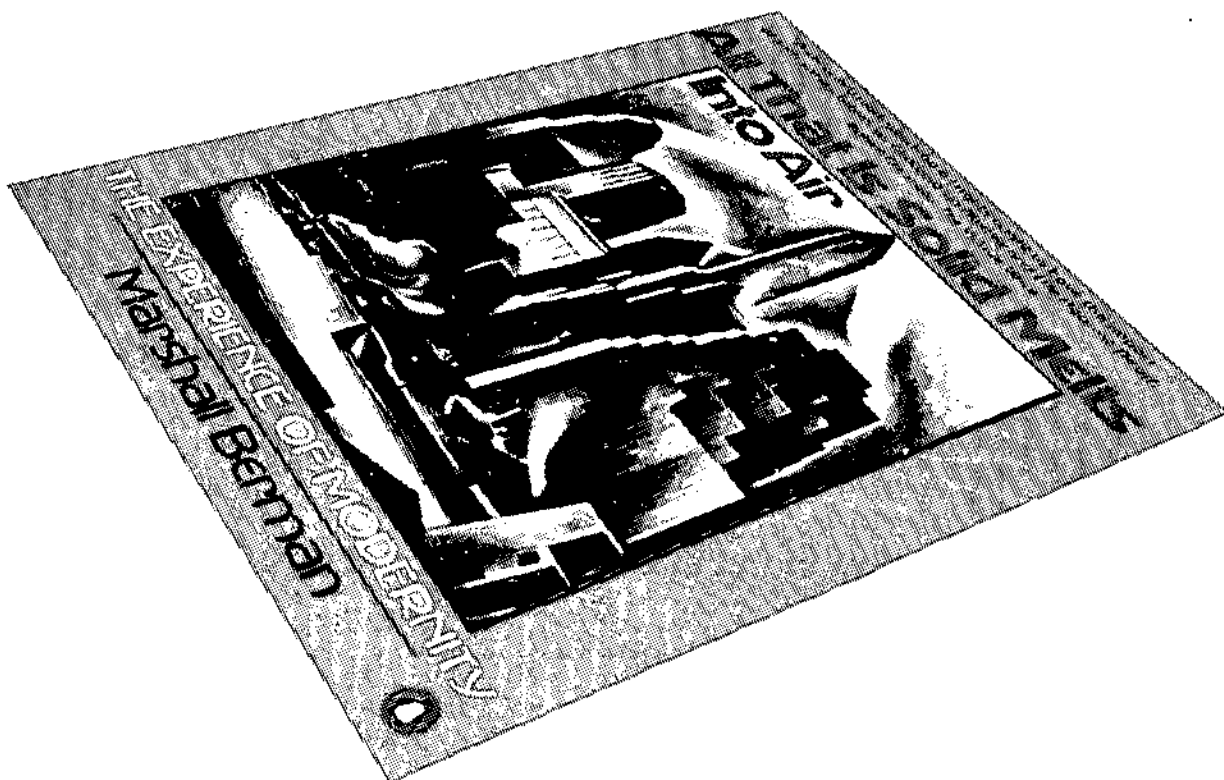
سودآور محدود شود.» و بعد می‌گوید: «اگر کنش سازمان یافته و هماهنگ می‌تواند جهان را به طرق مختلف تغییر دهد چرا نباید گردهم آمده، همکاری کرد و برای تغییر هر چه بیشتر آن جنگید.» به نظر من این خیلی ساده‌دلانه است که ما بیاییم اولاً مکانیزم‌های بازار سرمایه‌داری بورژوازی را به شکل اخلاقی ساده کنیم و بگوییم بورژوازی مگر نمی‌داند که اینگونه است. بیایند بنشینند دور هم، صحبت کنند و برای تغییر جهان فلان کار را بکنند. این نشان می‌دهد که برخورد در اینجا همان چیز تقلیل دهنده است و با آن چیزهای اساسی که پشت قضیه است، برخورد نکرده. مثلاً می‌گوید: «اعضای بورژوازی از چه می‌ترسند»، اینجا صحبت از ترسیدن اعضای بورژوازی، منفک کردن آنها از آن نظام سرمایه‌داری یا مکانیزم‌هایی است که در واقع خیلی هم نیت‌مند نیستند و به هر حال آن از خود بیگانگی که وجود دارد در خود سرمایه‌دارها هست. برمن در برخوردهایی که کرده به نظر می‌آید یک نوع ساده‌نگری به این قضایا کرده و فکر کرده با نیت‌مندی و صحبت کردن می‌توان این قضایا را حل کرد. این است که کل مدل کارش تقلیل دهنده است و در عین حالی که جذاب است، آن شیوایی و زیبایی گاه به قیمت از دست دادن دقت در کارش است.

■ **فرهادپور:** به نظر من بعضی انتقادات مطرح شده، کاملاً درست است، هر چند باید آنها را به شکلی دیگر صورت‌بندی کرد. در ارتباط با مسئله تجربه در کتاب برمن می‌توانم این انتقاد را بسط دهم که او در واقع سوبه منفی این مسئله را نمی‌بیند، یعنی اگر روی خود تجربه مدرنیته دقت کنیم می‌بینیم تأثیری که خود مدرنیته روی تجربه می‌گذارد، آنچنان که باید و شاید مورد بررسی قرار نمی‌گیرد. یک نوع مفهوم عام و پذیرفته شده از تجربه بشری در کتاب برمن هست. در حالی که او خودش را با بنیامین مقایسه می‌کند، بنیامین

همه تلاشش این است که بگوید، کل فلسفه جدید، از کانت به بعد، مفهوم تجربه را مخدوش کرده و نتوانسته به درکی حقیقی و تاریخی از تجربه و زوال آن در عصر جدید دست یابد. با توجه به آن بحثی که برسر Erlebnis و Erfahrung مطرح شد باید بگویم برای بنیامین اتفاقاً تجربه عینی مدنظر است، یعنی او می‌خواهد رسوب حقیقت عینی تاریخ را در تجارب ذهنی آشکار کند. به همین علت است که (Erlebnis) یا همان تجربه زیست شده‌ای که دیلتای و هوسرل و کل شاخهٔ سوبژکتیویستی مطرح می‌کنند، کافی نمی‌داند و می‌گوید از دل تجربه زیست شده نمی‌توان نوعی تئوری سوژه بیرون کشید. به همین جهت بنیامین به بودلر می‌پردازد و می‌کوشد از برخی ابعاد کار او شکل خاصی از ویران شدگی تجربه در عصر مدرن را استنتاج کند. این مسئله که خود تجربه در دوران مدرن دچار زوال شده، در کار برمن حضور ندارد. همان‌طور که گفتم توصیه او آن است که منطق این یا آن را کنار بگذاریم و منطق هم این و هم آن را بپذیریم. و این همان ساده‌دلی و طبع خامی آمریکایی است که در اینجا نمایان می‌شود. حتی وقتی در فصل مربوط به بودلر وارد بحث ترافیک و رابطهٔ ترافیک با تجربهٔ فرد مدرن می‌شود باز هم صرفاً محتوای شعر بودلر را مطرح می‌کند، اما مسئله وقتی بنیانی‌تر و ساختاری‌تر می‌شود که فرضاً می‌بینیم بنیامین از طریق عطف توجه به فرم و خصلت الگوریتم و تمثیلی شعر بودلر دنبال مشخصات انهدام تجربه می‌گردد که بعداً در کافکا نمایان می‌شود. حتی در انتخاب‌های ادبی برمن هم می‌بینیم که فرضاً از کافکا و بکت خبری نیست. از تمام مسیر فکری تأمل در انهدام تجربه و ناتوانی انسان مدرن از تجربه کردن خبری نیست و اتفاقاً این نکته در زمینهٔ ادبیات هم عمده‌تأ به مسئله فرم مربوط می‌شود نه فقط به مسئله محتوا. این ضعف بنیانی برمن است و این ضعف را به شکلی دیگر هم می‌توان دید و آن هم به نوع روایتی که

از مدرنیته به دست می‌دهد مربوط می‌شود. البته این روایت را می‌توان تکمیل کرد و دربارهٔ جهان سوم چیزهایی به آن اضافه یا کم کرد، اما به نظر من ایراد اصلی چیز دیگری است، چون یک کتاب که نمی‌تواند تاریخ همهٔ صور مدرنیته را بگوید، البته عنوانش می‌توانست «یک تجربه از مدرنیته» باشد، زیرا تجارب دیگری هم هست. نباید از او توقع داشت که همه چیز را روایت کند. اما روایتی که برمن ارائه می‌دهد اگر به شکل صوری به آن نگاه کنیم، مسئله‌انگیز است، به ویژه با توجه به توصیف هایدن وایت از نحوهٔ ارتباط بین روایت تاریخ با انگیزه‌ها و پیش فرض‌های مورخ. هایدن وایت نشان می‌دهد که چگونه مفهوم پالات یا چارچوب داستانی و نوع صنعت بلاغی به کار گرفته شده مثلاً استعاره، مجاز مرسل، یا کنایه، جملگی با شکل محتوای اثر تاریخی، دیدگاه مورخ، قضاوت‌های او و ایدئولوژی‌ای که پشت آن است، ارتباط دارد.

اما روایتی که برمن ارائه می‌دهد می‌توان گفت نوعی تاریخ به منزلهٔ رمانس است، در حالی که خودش می‌گوید مدرنیته، یک تجربهٔ تراژیک است ولی عملاً روایتی که خودش ارائه می‌دهد، رمانس است. او بارها عباراتی چون رمانس مدرنیته، ماجراجویی مدرنیته، رمانس زنان و مردان مدرن را تکرار می‌کند. این حالت رمانس برمی‌گردد به یک دیدگاه رمانتیک از تاریخ که به قول هایدن وایت نمونهٔ اصلی‌اش را می‌توان در میشله یافت و صنعت بلاغی که در آن به کار برده می‌شود استعاره است و استعاره در کتاب برمن هم حضور دارد. اما نکتهٔ مهم‌تر آن است که یک گونه وحدت در پس قضیه نهفته است، یعنی در این نوع تصور از تاریخ که به عنوان رمانس ارائه می‌شود ما همیشه یک قهرمان داریم که همیشه خواستار دستیابی به وحدت است. آن نکتهٔ منفی و رذالتی که در مقابل فضیلت وحدت مطرح می‌شود همان جدایی و تفرقه است. ما چرا اینجا است که قهرمان از تفرقه شروع می‌کند، مبارزه

می‌کند و نهایتاً به وحدت می‌رسد. نمونه اصلی‌اش ملت فرانسه است و تاریخی که می‌شله از انقلاب فرانسه ارائه می‌دهد. این رمانسی است که در آن ملت فرانسه از تفرقه بیرون می‌آید و خودش را به عنوان یک سوژه واحد کشف می‌کند و فرانسه را تشکیل می‌دهد و بدین ترتیب به وصال معشوق می‌رسد و بر همه تفرقه‌ها غلبه می‌کند.

در کتاب برمن نیز سوژه اصلی روایت از اول حضور دارد، به همین علت ماجرا به مانس بدل می‌شود. سوژه اصلی همان مردان و زنان مدرن است. این مایی که برمن اینجا و آنجا مستقیماً بدان اشاره می‌کند، همان قهرمان رمانس مدرنیته است، اما این وحدت به نظر من وحدت کاذبی است که شکل رمانس بر روایت برمن تحمیل کرده، و تا حدی قضیه را ساده می‌کند. شاید این وحدت، وحدتی است که از تجربه آمریکا برمی‌خیزد، زیرا در آمریکا تطابق و یگانگی اجتماعی به طور کامل تحقق یافته است. در آمریکا شاهد غلبه وحدت بر تفرقه هستیم، شاهد ادغام شدن مردمان در جامعه‌ای متشکل از هزاران فرهنگ و مهاجر و زرد و سیاه و سفید، ولی این فرهنگ‌ها همه خیلی سریع با هم ادغام می‌شوند و در فضای رویای آمریکایی حل می‌گردند. آمریکا به قول بودریار، یک یوتوپیی تحقق یافته است. همین رمانس موفق آمریکایی است که احتمالاً روایت برمن را برای جهان سوم بیش از حد رمانتیک و ساده‌دلانه می‌کند. البته نکاتی که آقای گودرزی مطرح کردند، بیشتر مربوط به مارکس بود. برمن می‌خواهد نشان دهد که مارکس در مانیفست کمونیست بورژوازی را چگونه می‌بیند، اکثرش هم نقل قول از مانیفست بود. در کتاب برمن رمانس و استفاده از استعاره بر روایت تاریخی حاکم است و می‌توان گفت که این نوعی نقص است و از قضا دقیقاً با مسئله تجربه ارتباط دارد، یعنی با ندیدن سویه‌های منفی تجربه مدرن. (البته نه سویه‌های منفی جدا از مثبت، به این صورت که بخواهیم بگوییم مثبت و منفی‌اش را کنار هم بگذار و بعد به سمت یک وحدت حرکت کن، نظیر همان قهرمانی که در رمانس از معشوقش جدا می‌افتد و سختی‌ها را تحمل می‌کند و بالاخره به وصال دست می‌یابد.) یک چنین روایت ساده شده‌ای در کتاب برمن هست، منتها چیزی که می‌خواستم اشاره کنم آن است که بازگشت برمن به سنت‌های مدرن و رجوع کردن به تجربه انضمامی چیزی است که تا حد زیادی این نقص را جبران می‌کند، یعنی درست است که ما می‌خواهیم به اعماق بنیادی‌تر برویم، منتها چه طوری می‌خواهیم برویم؟ به نظر من نفوذ بنیامین به آن اعماق یا ساختار تجربه خیلی فرق می‌کند تا هابرماس.

در همین بحث دنبال ساختارها رفتن، برمن اول کتاب اشاره می‌کند که تنها نظریه پردازی که حرف‌های پرمایه درباره مدرنیته زده، فوکو است. چرا؟ چون در فوکو شاهد این هستیم که مفهوم قدرت از چارچوب آن بحث ساختاری طولانی از هابز تا هابرماس بیرون می‌آید. فوکو قدرت را در میکرومکانیزم‌ها، در نهادهای ریز، در رفتارهای ریز جست‌وجو می‌کند. خب البته برمن باز هم براساس تقابل خوش‌بینی / بدبینی، فوکو را به بدبینی

متهم می‌کند، و این باز همان منطق هم این و هم آن خودش است، منتها آرای فوکو می‌تواند در یک دید کاملاً تاریخی ادغام شود. این دیدگاهی انضمامی است که می‌خواهد ساختارها را از درون تجربه واقعی بیرون بکشد، نه با ارائه یک نظریه دیگر درباره دوست یا قدرت آن‌هم به کمک وصله پینه کردن با فنومولوژی و هرمنوتیک و صد نوع نظریه دیگر. به نظر من اگر صحبت ساختار می‌کنیم و می‌گوییم قضیه جدی‌تر از این حرف‌هاست و روایت برمن ساده لوحانه و عاطفی و بیش از حد شخصی است، راهش این نیست که باز به سمت یک ساختگرایی سترون‌تئوریک پیش رویم که دورانش گذشته است. راهش این است که با به کارگیری منابعی مثل بنیامین، بتوانیم ضعف این تفسیر از تجربه را جبران کنیم و از درون همین مسائل انضمامی و از درون همین دیدگاه تاریخی و برخورد با سنت‌های متفاوت مدرن و استفاده از دستاوردهای فردی مثل فوکو به سمت دیدگاهی برویم که هم نسبت به مدرنیته انتقادی‌تر است و هم با تجربه‌های دردناک‌تر جهان سوم ربط بیشتری دارد و می‌تواند آن سویه منفی را به شکل دیالکتیکی در درون خودش بسط دهد. حالا اگر نتیجه این برخورد نوعی تئوری هبوط باشد، به معنی تن سپردن به انفعال و بدبینی سترون نیست. برای اینکه افراد به نوعی هنوز زنده‌اند، حتی موقعی که می‌گویند تاریخ هبوط است خب چه ایرادی دارد، زنده‌اند دیگر و نفس زنده ماندنشانی یعنی اینکه هنوز به هر حال آینده‌ای هست. از نظر من، نفس زنده بودن، حتی به لحاظ تئوریک، مبنایی کافی برای انتقاد کردن است. حتی بدترین شکل هبوط هم باز در دل خودش انتظار برای یک منجی را نهفته دارد. به نظر من این حرف بنیامین درست است که امید به آینده، ریشه در دل رنج و مصیبت گذشتگان دارد، نه در اعتقاد به سعادت که قرار است فردا، به لطف پیشرفت و تکنولوژی نصیب ما شود. بنابراین هبوط هم مسئله زیاد بدی نیست و خود من هم فکر می‌کنم که در هبوط هستیم.

■ اباضری: آقای فرهادپور در ابتدای صحبت‌های

نفس‌گیر خود این کتاب را از ۳ لحاظ مورد تأیید و تحسین قرار دادند: اول اینکه این کتاب به تجربه پرداخته، دوم اینکه از نظریه فراتر رفته و سوم اینکه پست مدرن نیست. اما با کمال شگفتی، دست آخر به کمک متفکر پست مدرنی که هیچ التفاتی به تجربه ندارد و نظریه پرداز تمام و کمال است پنبه ایشان را زدند، یعنی به کمک آقای هایدن وایت.

جدا از این قضیه به نظر من چیزی که در این کتاب نیست و در هابرماس و پوپر هست آن است که تاریخ جریان یادگیری است و این یادگیری در جریان بحث و نقد و گفت‌وگو حاصل می‌شود و ما را به شناختی انتقادی‌تر از جهان و خودمان می‌رساند. این شناخت با رفتن به خیابان و به تجارب عجیب و غریب دست زدن حاصل نمی‌شود. اتفاقاً از نظر من کتاب دیگری هست به نام تغییر ساختاری سیطره عمومی که هابرماس آن را نوشته و به موضوع مشابهی پرداخته است. یعنی این موضوع که وضعیت مدرن چگونه به وجود آمده.

هابرماس نیز به مکان‌های متفاوتی اشاره می‌کند، که محل گفت و گوی هنرمندان، فیلسوفان، اصناف و گروه‌های مختلف است. او به جلسات ادبی اشاره می‌کند که در سالن‌های زنان اشراف تشکیل می‌شد و در آن نقد و گفت‌وگو و بحث‌های بسیاری در می‌گرفت، یعنی در آن سالن‌های اشرافی قرون هفدهم، هجدهم و نوزدهم که در رمان‌های روسی و فرانسوی توصیف شده است از این همه تجارب گوناگون در کتاب برمن خبری نیست. (همچنین از تجاربی که در دانشگاه‌ها، آزمایشگاه‌ها، مجلات، روزنامه‌ها، مناقشه‌های علمی و سیاسی و اجتماعی و به طور کلی آن تجاربی که در جهان ۳ کارل پوپر رخ می‌دهد نیز خبری نیست.) به جز تجربه خیابان. به نظر من تجربه خیابان اتفاقاً تجربه‌ای بود که به طریقی به فاشیسم و دیکتاتوری رسید و این همان چیزی است که در کتاب نیامده است. البته من نمی‌خواهم بگویم که همه تجارب خیابانی به آنجا می‌رسند، ولی اگر شما بخواهید روی خیابان خیلی زیاد تأکید کرده، و آن را سیاسی کنید (البته زمان‌هایی هست که خیابان را سیاسی نمی‌کنند مثل خیابان‌های توریستی ایتالیا در حال حاضر که اتفاقاً الگوی پنهان برمن در برخورد خود با پدیده‌های خیابانی بوده است) مثل خیابان‌های برلین در آلمان در دوران فاشیسم و یا خیابان‌های پطرزبورگ و مسکو در زمان بلشویک‌ها، در واقع چیزهایی دیگر از آن بیرون می‌آید که چندان با الگوی برمن سازگار نیست و بیهوده نیست که برمن از خیابان‌های مسکو و لنین‌گراد در بعد از انقلاب روسیه چیزی نمی‌گوید، اما اناخمتاوا می‌گوید و می‌شود به آن مراجعه کرد. دست آخر اینکه سنت هابرماسی و پوپری سنت بازی است، اما من معتقدم که کتاب برمن کتاب تمام شده‌ای است و بی خود هم نیست که کتاب برمن نمی‌تواند ادامه داشته باشد، زیرا دارای طرحی تحقیقاتی نیست. اگر کسی بخواهد راه برمن را ادامه دهد باید همین حرف‌ها را تکرار کند.

■ محمدخانی: ادامه از چه نظر؟

■ اباضری: ادامه از این جهت که این کتاب سنتی

تئوریکی به جای نمی‌گذارد که در عالم فلسفه یا جامعه‌شناسی بخواهد ادامه پیدا کند. این کتاب تمام شده است. همین است که هست. همان طور که آقای دکتر میرسپاسی هم گفتند برمن کتابی بعد از تجربه مدرنیته نوشته و شبیه همین حرف‌ها را تکرار کرده است، در صورتی که پروژه‌های تحقیقاتی دیگر، فی‌المثل پروژه پوپری - هابرماسی و حتی سنت پست‌مدرنیستی می‌توانند از جهت نظری ادامه پیدا کنند. علت هم این است که برمن تئوری و برداشت محدودی از تجربه دارد و این تجربه را هم به زیبایی بیان کرده و ختم کرده است. در اینجا تکرار می‌کنم که سنت پوپری - هابرماسی که اینها با آن درافتاده‌اند ممکن است که از جهت تئوریک حرف‌های کسالت‌آوری بگوید، اما حرف‌های بیشتری برای گفتن دارند که ممکن است برای اهدافی که آقای برمن دارد کارآتر باشد.

■ **میرسپاسی:** درباره حرف هایی که آقای اباذری گفتند باید بگویم که این واقعاً کم لطفی است، چون به نظر من هابرماس غیر از کتاب تغییر ساختاری سطره عمومی که رفلکسیو است و اتفاقاً من هم به همین دلیل آن را تدریس می کنم، در آثار بعدی این پروژه را رها می کند. مثلاً دو جلد کنش ارتباطی را که می بینید، متوجه می شوید که هیچ گرایش رفلکسیوی در آن نیست، چه رسد به این که تجربه ای هم در پی داشته باشد. یک تئوری رفلکسیو بایستی حداقل درجه ای از انضمامی بودن را در خود داشته باشد. اما درباره حرف های شما راجع به مدرنیته خیابانی و فاشیسم، چند مورد را می خواهم بگویم.

(۱) همان طور که هابرماس در مقاله «مدرنیته پروژه های نیمه تمام» بحث می کند، مدرنیته و پروژه روشنگری خود اساساً ویژگی دوگانه ای دارد، یعنی از یک سوی به انسان ها آزادی و قدرتی می دهد که باعث می شود در خیابان ها بیایند و در سرنوشت خود دخالت کنند و از سوی دیگر جامعه را آنچنان بوروکراتیزه و اسیر عقلانیت ابزاری می کند که شاید مثل تجربه آلمان به قول شما به نوعی فاشیسم هم ختم شود. ولی بحث من این است که این جنبه مدرنیته خاص نظریه برمن نیست، بلکه از ویر گرفته تا هابرماس همه به نوعی به این تنشی که در مدرنیته و چرا راه دور برویم تنشی که در دموکراسی وجود دارد، باور دارند.

(۲) برمن نیز خود به گرایش های فاشیستی در مدرنیته اشاره می کند. او در نقدش از گرایشات مدرنیستی افراطی در اوایل قرن بیستم به تأکید یک جانبه بر مدرنیسم به عنوان یک تجربه انضمامی خرده می گیرد و مدرنیته را با مدرنیسم یکی نمی داند. برمن دقیقاً تأکید دارد که مدرنیته نه به مدرنیسم و نه به مدرنیزاسیون قابل تقلیل است، بلکه مدرنیته فضای میانجی مدرنیسم و مدرنیزاسیون است و ما اگر این تعریف از مدرنیته را باور داریم تا حدی قادر به نقد گرایش های دیکتاتورمآبانه (مدرنیزاسیون در جهان سوم) و فاشیستی (مدرنیسم افراطی) از مدرنیته خواهیم بود.

(۳) با توجه به نکاتی که گفته شد و تعریف غنی برمن از مدرنیته درهایی برای ما روشنفکران ایرانی باز می شود، چرا که ما از یک سوی با تکیه بر جنبه های سیاه مدرنیته که برمن خصوصاً در مورد جهان سوم از آن بحث می کند به نقد وضعیت خود پردازیم و از سوی دیگر با استناد به حرف دیگر برمن که مدرنیته تجربه ای خاص غرب نیست، با دیدی مثبت سعی کنیم روایتی از مدرنیته ایرانی بدهیم که به ویژگی های دموکراتیک تر و سعادت آفرین تر مدرنیته تکیه کند.

■ **اباذری:** آقای میرسپاسی در آغاز اشاره کردند که افرادی مثل هابرماس مدلی universal و غربی برای مدرنیته ارائه کرده اند و اکنون نیز با تأیید نظریه برمن که مدرنیته تجربه ای خاص غرب نیست از ما می خواهند که با دیدی مثبت سعی کنیم روایتی از مدرنیته ایرانی بدهیم که به ویژگی های دموکراتیک تر و سعادت آفرین مدرنیته تکیه کند. به نظر من سخن ایشان متناقض است، تناقضی که افرادی مثل میشل فوکو نیز به شکلی

دیگر در مواجهه با مقوله universal دچار آن می شوند. اگر منظور از سخنان دکتر میرسپاسی این باشد که هر کشوری راه خاص خود را برای رسیدن به مدرنیته یعنی جامعه دموکراتیک و... طی می کند، چندان جای مناقشه نیست و این گفته هم چندان گفته مهمی نیست. اما نکته مهم آن است که ما ناگزیریم ادعای همگان در مورد حصول به هدفشان را با مقولات universal (حال خاستگاه آن می خواهد غرب باشد یا شرق) عقل بسنجیم، یعنی با مقولاتی همچون حقوق بشر و آزادی نقد از قدرت. اگر مدرنیته ایرانی یا آلمانی یا مراکشی بخواهند ادعا کنند که با ملاک های universal سنجیدنی نیستند، چون ایرانی و آلمانی و مراکشی هستند ما دچار هرج و مرجی خواهیم شد که سرانجام آن دموکراسی و سعادت نخواهد بود. جامعه خودی یا کامیونیتی خودی مقولاتی رمانتیک اند. آنانی که مثل هابرماس درصدد استقرار عقلانی مقولات universal هستند برخلاف گفته آقای فرهادپور درصدد ترغیب رتبه دانشگاهی خود نیستند، بلکه نگران چیزهای بس مهم تری هستند که لازم نیست من درباره آنها بیانیتهای رمانتیک صادر کنم.

■ **سید عرب:** همان طور که آقای دکتر میرسپاسی گفتند که نثر انگلیسی کتاب خیلی خوب است، نثر فارسی آن هم خیلی خوب و روان است. اگرچه نثر فارسی این کتاب به گونه ای متمایز از دیگر ترجمه های آقای فرهادپور است.

■ **فرهادپور:** البته اعتبار این امر به خود نویسنده برمی گردد، چون کتاب خوشخوانی است و ترجمه اش هم لذت بخش بود. من هم خودم را به دست نثر نویسنده سپردم و تلاش عجیبی نکردم تا نثری خاص بسازم. هر کس دیگری هم که این را ترجمه می کرد، کمابیش کتاب خوبی می شد، البته ممکن است انتخاب این کتاب مهم باشد. به عوض کتاب های ترجمه ناپذیری که در بازار هم فراوان است و ترجمه فارسی آنها عمدتاً ناخواندنی است. البته من حرف آقای اباذری را قبول دارم، این یک نوع بن بست است و چیز بیشتری از آن بیرون نمی آید و خود برمن هم آدمی است با یک کتاب، منتها من سعی کردم دست و پا بسته اسپر کار برمن نباشیم و آن را به سنت های نظری دیگر وصل کنیم. مثلاً سنت پوپری و هابرماسی و سنت های دیگر که همان طور که ایشان گفتند آینده ای هم دارند و حتی می توانند تئوری های مدرنیزاسیون را با یک کمی آمیخته کردن یا تجربه خیابان به پیش ببرند. این جایی است که سنت کامیونیتاریسم مطرح می شود، من هم از همین زاویه از برمن دفاع کردم. مسئله فاشیسم هم برمی گردد به این قضیه که فاشیسم نتیجه ظهور تضادهای نامعاصر در دوران معاصر است، یعنی گره خوردن گذشته و حال، گذشته ای حل نشده، گذشته ای سرکوب شده که اتفاقاً شاید به صورت نوستالژیک روی آن تأمل نشده و تضادهایش از دل تجربه مدرنیته بیرون می زند. وقتی خود این کتاب را نگاه می کنیم و تحول تاریخی را نیز می نگریم، می بینیم شاید در مورد آلمان حالت یک پا در گذشته، یک پا در حال موجب شد تا خیابان به عرصه نوعی تحول فاشیستی بدل شود منتها اگر به تجربه مدرنیته در غرب به عنوان یک کل نگاه کنیم، می بینیم همان طور که برمن در فصل آخر می گوید، آن چیزی که خیابان را از بین برد جوخه های هیتلری نبودند، بلکه بزرگراه های آقای رابرت موزز بودند و این چیزی است که امروزه در تهران نیز شاهد آن هستیم.

البته شاید در کشور ما هنوز تجربه خیابان برخی ابعاد فاشیستی داشته باشد، منتها جهت حرکت تاریخی به سمت پیروزی این بزرگراههاست و در مقابل این بزرگراهها هنوز می شود از زندگی محلات و خیابان به عنوان یک سنت مدرن دفاع کرد و البته آن دفاع دیگر نباید به صورتی خیلی رمانتیک و ساده دلانه مطرح شود. بلکه با توجه به شرایط هر منطقه، با توجه به خطرات و امکاناتی که در هر منطقه نهفته است باید دنبال آن رفت. اصل کامیونیتاریسم در این ایده نهفته است که هر کس به اجتماع خودش برگردد و براساس ارزش هایی که از گذشته به ارث برده وارد تجربه مدرنیته شود، تجربه ای که صداقت و شکست و برهنگی جزو ضروری آن است. البته تأمل نظری هم هست. شاید ما نیز در بحث خود، مثل کتاب برمن، تأمل نظری و آکادمیک را قدری دست کم گرفته باشیم ولی به نظر اگر بخواهیم به طور نسبی هم بسنجیم این طرف کار کفش سنگین تر است، یعنی کمبود نظریه بیشتر است.

طرح پرسش

با آغاز شدن دورانی جدید هنرها نیز دگرگون شدند. این دگرگونی خاسته از هوسی زودگذر نبود، مبانی فلسفی و اجتماعی خود را داشت. هدف من در این نوشته بحث درباره این مبانی نیست، تنها، به اقتضای موضوع بحث، به پاره‌ای از جلوه‌های این دگرگونی در شعر اشاره می‌کنم.

شاعران به تدریج قالب‌های سنتی قصیده، غزل و مثنوی و غیره را کنار گذاشتند. از وزن‌های عروضی نیز کم‌کم روی گردانیدند. مسأله، توانایی یا ناتوانی سرودن شعر در این قالب‌ها و وزن‌ها نیست. شاعر امروز حتی تسامیلی به کوشش در این راه ندارد. البته این دگرگونی‌های ظاهری پایه‌های دگرگونی‌های عمیق دیگری صورت می‌گیرد. تسلط قرن‌ها فلسفه افلاطونی و نوافلاطونی که شعر را در محدوده انواع و کلیات نگاه داشته بود جای خود را به تسلط فرد و نگاه فردی داد. شعر روزبه‌روز به جانب تصویرهای حسی و ملموس بیشتر کشانده شد. زبان استعاری قدیم، کلیشه‌های رنگب رویاخته خود را کنار نهاد و به کشف استعاره‌های متفاوتی پرداخت. در ایران «جیغ بنفش» هوشنگ ایرانی خشم شاعران انجمن نشین سنتی را برانگیخت و نیما با آویختن قبای ژنده خود از شب، خبر از تحولی

عمیق‌تر و اصیل‌تر داد. شکل یا فرم نیز مفهوم و مصادیق بسیار پیچیده‌تری پیدا کرد. خلاصه آن که امروز غزل به شیوه سعدی و حافظ سرودن یا مثنوی به شیوه مولوی نوشتن و در مجموع دوران شعر به شیوه شاعران بزرگ گذشته گفتن، کاری که قرن‌ها می‌کردند، گذشته است.

اما آنچه منتقدان ادبی را به فکر فروبرده این است که با وجود این همه اختلاف بنیادی میان شعر گذشته و امروز چگونه است که از شعر شاعران گذشته لذت می‌بریم، به آنها استناد می‌کنیم و سطرهایی از آنها را زینت بخش نوشته‌های خود می‌سازیم؟

این پرسشی است که برخی منتقدان تلاش کرده‌اند پاسخی برای آن پیدا کنند. این نوشته هم تلاشی دیگر است.

زیبایی، حقیقت یا صدق؟

یکی از مشهورترین جمله‌ها در شعر انگلیسی جمله بسیار ساده زیر است:

Beauty is truth, truth is beauty

این جمله، بخشی است از دو سطر پایانی شعری از جان کیتس (۱۷۹۵-۱۸۲۱) شاعر بزرگ قرن نوزدهم انگلیس. جان کیتس در شعری با عنوان «چکامه‌ای در باب خاکستردان یونانی» (Ode on a Grecian Urn)، پس از توصیف نقش‌هایی که بر این خاکستردان

کشیده‌اند - و نظیر آن نقش‌هایی است که هنرمندان ما بر قلمدان‌ها می‌کشیدند - شعر خود را چنین پایان می‌دهد:

Beauty is truth, truth is beauty that's all
Ye know on earth, and all ye need to know

این دو سطر، در واقع سطر اول، معرکه آرای منتقدان شده است. برای مثال سیر آر تورو کوئیلر کوچ (۱۸۶۳-۱۹۴۴) (Sir Arthur Quiller - Couch)، ادیب برجسته انگلیسی گفته است:

«این حرفی است مبهم و از نظر هرکس که زندگی یادش داده باشد که واقعیت‌ها را ببیند، حرفی است خاسته از بی‌اطلاعی. البته برای شاعری چنین جوان بخشودنی.»

گفتنی است که کیتس در ۲۶ سالگی درگذشت. الیوت نیز گفته است: «به نظر من این جمله بی‌معنی است». اما رابرت بریج (۱۸۴۴-۱۹۳۰) (Robert Bridges) منتقد و شاعر انگلیسی که لقب ملک‌الشعرایی هم داشته، بر آن بوده است که همین دو سطر تمام ضعف‌های شعر را جبران کرده است. ببینیم قضیه از چه قرار است.

برای ما مشکل اساسی، به نظر من، معنای کلمه "truth" است، مشکلی که در زبان انگلیسی هم تا حدی وجود دارد. "truth" را به فارسی، هم می‌توان به «صدق» ترجمه کرد و هم به «حقیقت»، بی‌آنکه میان این دو تفاوتی نهاده شود. بنابراین سطر مورد بحث را می‌توان

ضیاء موحد

جادوی شعر گذشتگان*

به دوگونه ترجمه کرد:

زیبایی صدق است، صدق زیبایی است
زیبایی حقیقت است، حقیقت زیبایی است

در ترجمه فارسی، اگر نه همه، اغلب مترجمان، ترجمه دوم را به اولی ترجیح می‌دهند و همین نکته باعث می‌شود که وجه مبهم و متعارض گفته کیتس به کلی پنهان ماند. اما آنچه منتقدان انگلیسی را به بحث‌های طولانی درباره این سطر واداشته ممین ابهام در معنای "truth" است.

نکته اساسی این است که «صدق» در کاربرد غالب و به خصوص فلسفی و منطقی آن در فرهنگ خودمان و "truth" در اغلب کاربردهای آن در زبان انگلیسی صفت جمله است. آنچه می‌تواند صادق باشد یا کاذب، جمله است. اما حقیقت امری وجودی است، چیزی که وجود دارد. خورشید یک حقیقت است، هم چنانکه تابلوی نقاشی یا مجسمه موجودی است حقیقی. نمی‌توان پرسید خورشید صادق است یا کاذب، نمی‌توان به مجسمه‌ای اشاره کرد و پرسید: آیا این صادق است؟ این پرسشی است بی‌معنا، مجسمه وجود دارد، حقیقی است. با این تعبیر، «زیبایی صدق است و صدق زیبایی» جمله‌ای است، به گفته الیوت، بی‌معنی. زیرا زیبایی هم از مصادیق حقیقت است. زیبایی وجود دارد. دست کم برای آن کس که به زیبایی مجسمه داوود میکل‌آنژ حکم می‌کند، زیبایی چیزی است موجود و متجسد در آن. به همین دلیل سخن از صدق و کذب زیبایی سخن بی‌معنایی است مگر آن که منظور از صدق، وجود زیبایی و از کذب، عدم وجود آن در شیء هنری باشد که

در این صورت صدق و کذب به معنای منقول و مجازی آن به کار رفته‌اند. اینکه الیوت از این هم پیشتر رفته و سطر مورد بحث را از نظر دستوری هم غلط دانسته است به احتمال زیاد بدین دلیل است که "truth" را به معنای صدق گرفته و از این که در این سطر، صدق، یعنی صفت جمله، به زیبایی، یعنی صفت شیء، نسبت داده شده، آن را اشتباه در حمل، یعنی حمل مقوله‌ای بر مقوله دیگر دانسته است.

البته می‌توان گفت شعر هنر کلامی است و ناچار در آن گزاره‌های خبری هم می‌آید و بنابراین نه به اعتبار زیبایی بلکه به اعتبار جنبه کلامی شعر می‌توان از صدق و کذب آن هم سخن گفت. من در اولین مقاله شعر و شناخت (انتشارات مروارید، تهران، ۱۳۷۷) به این بحث پرداخته‌ام و در اینجا بدان نخواهم پرداخت. اما برای منتقدانی مانند ریچاردز که اطلاق صدق و کذب را به جمله‌های شعری درست نمی‌دانند گفته کیتس به صورت «زیبایی صدق است، صدق زیبایی» بی‌معنی است و این همان تأیید نظر الیوت است.

اما اگر "truth" را به «حقیقت» ترجمه کنیم دیگر سطر بی‌معنا نخواهد بود، اما بحث‌انگیز است. این همان نکته‌ای است که می‌خواهم در این نوشته شرح دهم. اگر جمله کیتس را به معنای «زیبایی حقیقت است و حقیقت زیبایی» بگیریم از زیبا بودن حقیقت و حقیقی بودن زیبایی سخن گفته‌ایم که حرفی است با معنا، زیرا زیبایی، چه آن را موجود در چشم ناظر و چه در شیء منظور بدانیم چیزی است موجود و حقیقی. تنها مشکلی که می‌ماند تعمیم آن به شعر است. یعنی باید نشان

دهیم که شعر، برخلاف نثر، یعنی کاربرد زبان به عنوان انتقال معنا و صرفاً انتقال معنا، شیئی است هنری. در این صورت است که شعر نه تنها یکی از مصادیق زیبایی بلکه از مصادیق امر حقیقی هم می‌شود، به همان‌گونه که تابلوی نقاشی یا مجسمه، شیء هنری و از مصادیق زیبایی و امر حقیقی است. اما برای ساختن شیء باید شیء به کاربرد، مجسمه ساز و نقاش در آفریدن شیء‌های هنری، شیء‌های مناسب کار خود را به کار می‌برند. اما شاعر؟ شاعر هم به زبان همچون شیء نگاه می‌کند. کلمه برای شاعر پیش از هر چیز شیء است نه ابزار انتقال معنا. در این بیت از حافظ:

اشک من رنگ شفق یافت ز بی‌مهری یار

طالع بی‌شفقت بین که در این کار چه کرد
نه «شفق» را می‌توان با کلمه دیگر عوض کرد نه «شفقت» را. در اینجا موسیقی بر معنا پیشی می‌گیرد. در همین بیت «مهر» را هم نمی‌توان برای مثال، با «لطف» عوض کرد. در این متن «مهر» خورشید را هم تداعی می‌کند که مناسب فضای شعر است. به همین دلیل به جای «طالع» هم کلمه دیگر نمی‌توان نهاد. در این بیت کلمه‌ها به اعتبار معنای صرف به کار نرفته‌اند. کلمه‌ها شیء‌هایی هستند با ابعاد گوناگونی که هر شیء دارد.

اگر این بیت را نقل به معنا کنیم، کار بی‌معنایی که بسیاری می‌کنند، آنچه باقی می‌ماند معنایی است پیش پا افتاده که به زحمت دانستنش نمی‌ارزد. اگر در شعر شاعران بزرگ ما تنها مسأله مهم، معنا بود امروز کسی دفترهای آنان را ورق نمی‌زد. معنای بسیاری از این اشعار یا اموری بدیهی یا کهنه و قدیمی است. واقعاً

معنای این بیت حافظ چیست؟

پیراهنی که آید از آن بوی یوسفم

ترسم برادران غیورش قبا کنند
من در این بیت چیزی جز آفریدن شیء هنری از زبان نمی بینم، شئی که می توان آن را مثل یک مجسمه از منظرهای گوناگون تماشا کرد، از منظر موسیقی، اسطوره، تصویر و ورزش نسیم های نامرئی عاطفی و در نهایت معنایی که چنان به همه این عناصر گره خورده است که نمی توان بدون نابود کردن زیبایی شعر آن را شرح داد. چگونه می خواهید در اینجا شکل و محتوا را از هم جدا کنید؟ کدام محتوا؟

در شعر زبان موجودیت دیگری می یابد و تبدیل به شئی هنری می شود. برای درک زیبایی شعر نمی توان آن را به عناصر سازنده آن تجزیه کرد. مجموعه را باید با هم دید. تجزیه شعر به شکل و محتوا انتزاعی است بی فایده و بحثی متروک. مثل این که برای شناختن آب به عنوان آنچه زیبایی دریاچه و آبشار مدیون آن است بحث را به اکسیژن و نیتروژن بکشانیم. آب یعنی ترکیب این دو. هیچ کدام به تنهایی آب نیست. این دیدگاه اتمیستی نسبت به شیء هنری است که بحث های معنایی و محتوایی درباره شعر را با خود شعر اشتباه می گیرد و کار را در محدوده این نظام اخلاقی یا آن نظام ایدئولوژیک به نفی حافظ و مولوی و سعدی می کشاند.

بحث شعر اصلاً این نیست. آن که شعر را به اعتبار مضمون سیاسی یا اخلاقی آن می شناسد، در واقع کاری به شعر ندارد. اینکه بگوییم ما فلان شعر را دوست

نداریم زیرا مضمون آن را دوست نداریم مثل این است که بگوییم ما از زیبایی دریاچه خوشمان نمی آید، زیرا از نیتروژن خوشمان نمی آید. بحث از مینا غلط است.

منظور من نفی معنا نیست. حرف این است که شعر اولاً و بالذات شئی است هنری. در هر شعر آنچه باید حساب آن اول روشن شود این است که در آن کلام توانسته است تا حد شئی هنری ارتقا پیدا کند و از ابزار انتقال معنای صرف بودن درگذرد یا نه.

سعدی در گلستان می خواهد به کاروانی بپیوندد، کاروانیان موافقت نمی کنند. یکی به دلجویی از سعدی می گوید کسی را پیش از این به کاروان راه دادیم دزدی کرد و گریخت. من در اینجا در روایت داستان زبان را به عنوان ابزار انتقال معنا به کار بردم. در روایت من هر کلمه تنها دلالت بر معنایی می کند. همین و بس. حالا داستان را از زبان سعدی بشنوید:

یکی از آن میان گفت: از این سخن که شنیدی دل تنگ مدار که در این روزها دزدی به صورت صالحی برآمد و خود را در سلک صحبت ما منتظم کرد. و از آنجا که سلامت حال درویشان است گمان فضولش نبردند و به یاری قبولش کردند. روزی تا به شب رفته بودیم و شبانگه به پای حصاری خفته که دزد بی توفیق، ابریق رفیق برداشت که به طهارت می روم و خود به غارت می رفت. چندان که از نظر درویشان غایب شد به برجی بر رفت و کُرچی بدزدید. تا روز روشن شد آن تاریک مبلغی رفته بود و رفیقان بی گناه خفته. در این روایت تنها در همان توصیف فرار دزد پیش

از صبحگاه چندان هنر به کار رفته که نثر را به شئی هنری تبدیل کرده است: تا روز روشن شد آن تاریک مبلغی رفته بود. مضمون این داستان چیزی است بسیار عادی و متداول.

جادوی شاعران بزرگ گذشته، توانایی آنان در آفریدن این شی های هنری است. دفتر سعدی موزه ای است از این شی ها. سال ها پیش این غزل را از رادیو شنیدم:

تا کی ای آتش سودا به سرم برخیزی

تا کی ای ناله زار از جگرم برخیزی

تا کی ای چشمه سیماب که در چشم منی

از غم دوست به روی چو زرم برخیزی

یک زمان دیده من ره به سوی خواب برد

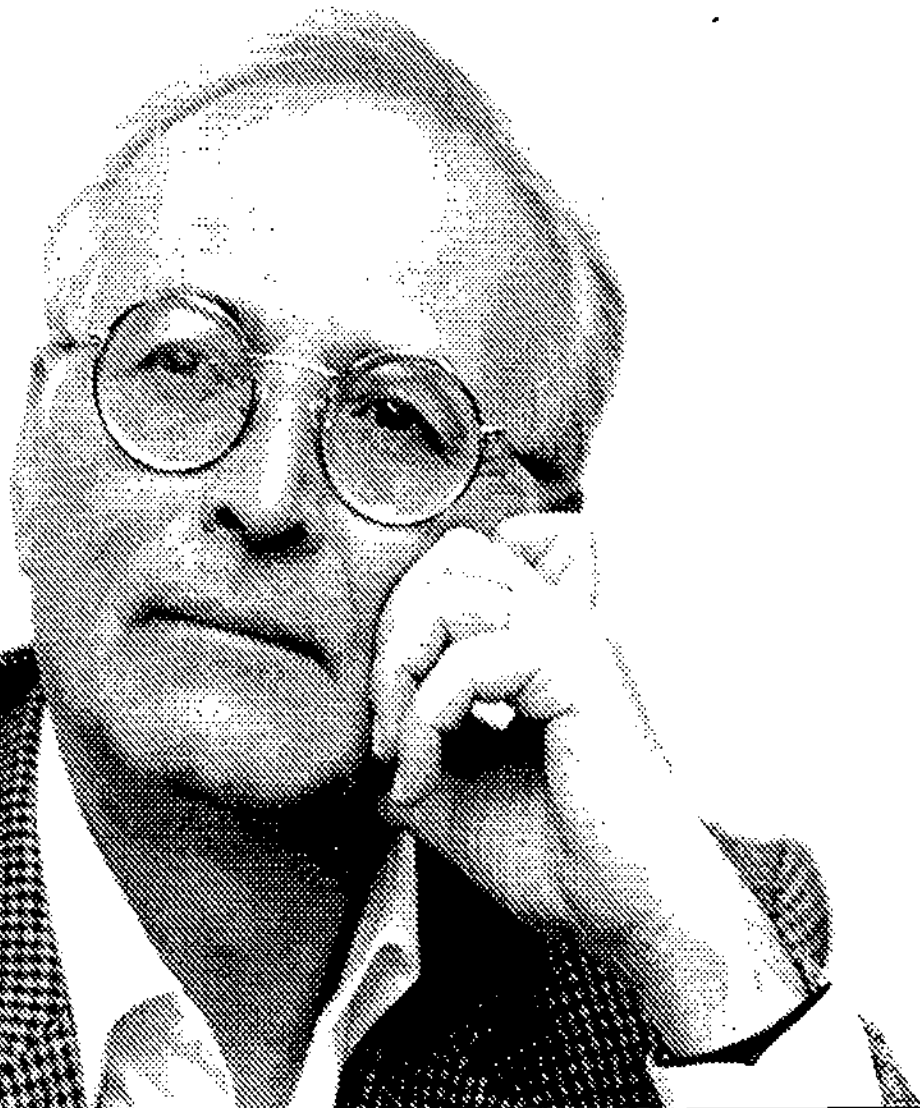
ای خیال ار شبی از رهگذرم برخیزی

ای دل از بهر چه خونابه شدی در بر من

زود باشد که تو هم از نظرم برخیزی

دیدم عجب زبان پرشور و نشاط و جوانی است. باور نمی کردم از سعدی باشد، اما بود. در این غزل هیچ چیز تازه عمیقی بیان نشده است اما احساس می کنید چگونه عواطف شیطیت یافته، متبلور شده و با بافتی تازه به سخن درآمده. سعدی استاد بافت تازه آوردن و نقش تازه به زبان زدن است.

شاهکارهای مینیا تور را دیده اید؟ درختی که همیشه پر از شکوفه است. دختر اثیری که هرگز پیر نمی شود. شوریده آشفته دستاری که همیشه شیدا است و رنگ هایی که بیرون از زمان و مکانند. حضور ابدی، نگاه داشتن زمان، تجسم آرزوی ابدیت.

جوش خم!

خروش خم‌ها (نقدی بر رباعیات عمر خیام)

پاراماها نسا یوگاناندا

جواد رویانی

نشر روزگار، چاپ اول، ۱۳۷۹

در یک نگاه

خروش خم‌ها نقد و شرح و تفسیر رباعیات خیام است که به وسیله یوگاناندا نویسنده هندی تألیف شده و جواد رویانی آن را به فارسی ترجمه کرده است. نویسنده علت تألیف کتاب را این طور شرح می‌دهد: «نه تنها فلسفه خیام عمیقاً درک نشده، بلکه تعداد اندکی از ایرانیان نیز که نسبتاً در این کار موفق بوده‌اند، آن چنان که عمق شعرها را ارائه کرده‌ام، به ژرفای آن دست نیافته‌اند.» (ص ۱۶)

در واقع غالب همزمانان و هموطنان خیام درکی مخالف درک یوگاناندا از خیام دارند. آن معدودی هم که هم‌درک یوگاناندا هستند، خیام را به آن شکل و وجهی که او دیده، نمی‌بینند. اما همه اینها به جای اینکه یوگاناندا را به احتیاط بیشتر بخواند، برعکس سرشوقش آورده تا مطلبی را کشف کند که تا پیش از آن کسی متوجه آن نبوده است.

یوگاناندا در علت پوشیده ماندن افکار خیام می‌گوید: «حکیم عمر خیام عقایدش را به جای اینکه آشکارا بیان کند، رمزی و نهفته گفته است.» (ص ۱۷) اما چرا باید خیام، افکار عرفانی - مذهبی خود را به قدری نهفته بیان کند که نه فقط کسی متوجه آنها نشود که دریافتی خلاف قصد و نیت خیام از آن داشته باشد! و حتی خیام را به خاطر آنها مورد اذیت و آزار هم قرار دهد! در این صورت آیا اصلاً بهتر نبود که خیام رباعی‌ای نمی‌سرود!

شرح و تفسیر یوگاناندا بر رباعیات خیام مبتنی است بر ترجمه فیتزجرالد از رباعیات. درحالی‌که ترجمه فیتزجرالد، ترجمه آزادی است و چون خواسته زیبایی شاعرانه رباعیات را حفظ کند، فقط در بند روح کلی مفاهیم خیامی بوده است و از این روگاه دو یا سه رباعی را خلط کرده و طبیعی است که اگر محقق به این ترجمه، استناد کند و بر اساس آن بر رباعیات تفسیر بنویسد، سبب‌ساز مشکلات تازه‌ای شده است. بخصوص اگر این محقق روی تک تک کلمات و مفاهیم حساس باشد و بخواهد از راه دقت و توجه به آنها راز و رمز رباعیات را بگشاید. ما راه دوری نمی‌رویم، به همان اولین رباعی که مورد تفسیر قرار گرفته دقت کنید. رباعی این است:

خورشید کمند صبح بر بام افکند

کیخسرو روز باده در جام افکند

می‌خور که منادی سحرگه خیزان

آوازه «اشربوا» در ایام افکند

این رباعی که جزو رباعیات اصیل منسوب به خیام نیست، در هر حال به وسیله فیتزجرالد این طور ترجمه شده است:

Awake! For morning in The bowl of night
Has flung The stone that puts The stars

(Cambridge, 1961) چیز دیگری است، چیزی متفاوت از آنچه در این جا تلاش در بیان آن کردم. اما مک لیش در معروف‌ترین شعر خود، «هنر شعر» (Ars poetica) ناگهان به همان تعبیر رسیده است که در این نوشته رسیدیم. شعر مک لیش با این دوسطر پایان می‌یابد:

A poem should not mean

But be

یعنی

شعر نباید معنا داشته باشد

باید باشد

یا

شعر بودن است

نه معنا دادن

و این اشاره به زیبایی به معنای حقیقت یا امر وجودی است. همان که سعدی قرن‌ها پیش به حقیقت وجودی آن به عنوان شیء هنری اشاره کرده است. شیء هنری که بر خلاف شیء فیزیکی از دسترس تغییر به دور است:

گل همین پنج روز و شش باشد

وین گلستان همیشه خوش باشد

* این مقاله متن سخنرانی نویسنده در کنگره سعدی است که در اول اردیبهشت ۱۳۸۰ در شیراز ایراد شد. برای تقریری دیگر از شعر به عنوان شیء، تقریری استادانه و زیبا می‌توان به ادبیات چیست نوشته ژان پل سارتر و ترجمه مصطفی رحیمی و ابوالحسن نجفی، انتشارات زمان مراجعه کرد. سارتر در ابتدای فصل اول این کتاب به این موضوع پرداخته است.

چگونه است که این شاهکارها را، که دیگر تلاش برای آفریدن نظیر آنها کاری عبث است، در موزه‌ها و مجموعه عتیقه‌بازان نگهداری می‌کنند؟ وقتی به شعر هم به چشم شیء هنری نگاه کنیم راز دیرپایی آن را خواهیم یافت. وقتی دریافتیم که شعر هم شیء هنری است این را هم در می‌یابیم که:

(۱) شعر ترجمه پذیر نیست زیرا شیء ترجمه پذیر نیست.

(۲) شعر به اعتبار شیئیت، همیشه از دسترس شناخت کامل به دور می‌ماند. پدیدارشناسی شیء هنری از پدیدارشناسی شیء فیزیکی هم پیچیده‌تر است. راز تأویل پذیری شعر هم در شیئیت آن نهفته است.

(۳) ارزش شعر به عنوان شیء مانند همه شیء‌های هنری دیگر با گذشت زمان کم نمی‌شود و در نهایت عتیقه‌ای خواهد بود، گرانبها و محلی برای تأمل در آنچه پیوند حال را با گذشته استوار نگه می‌دارد و ارزش‌های هنری هر دوره را به نمایش می‌گذارد. از رواج می‌افتد اما کهنه نمی‌شود.

جان کیتس در «چکامه‌ای در باب خاکستردان یونانی» نقش‌های کشیده بر خاکستردان را مخاطب قرار داده است و آنچه من درباره مینیاتورهای گفتم او درباره آن نقش‌ها گفته است و البته با بیانی که شایسته شاعری چون اوست. آنگاه شعر را با سطر معروف:

زیبایی حقیقت است و حقیقت زیبایی

پایان داده است. تعبیر آرچیبالد مک لیش از این سطر در کتاب شعر و تجربه (Poetry and Experience)

با عرض خیر مقدم خدمت استادان، محققان، پژوهشگران، دانشجویان و مشتاقان مباحث ادبیات و نقد ادبی. به جاست که مختصری درباره اهداف این همایش و شیوه برگزاری آن توضیحاتی عرض کنم. همان طور که اشاره فرمودند نحوه برگزاری این همایش از یک سال و نیم پیش، موضوع کار اغلب جلسات هیأت تحریریه مجله کتاب ماه ادبیات و فلسفه بوده است. رایزنی های مختلف و متعددی با صاحب نظران صورت گرفته و نهایتاً آنچه به حاصل آمده، انشاء الله از امروز آغاز می شود. این جلسات هر پانزده روز یک بار در خانه کتاب برگزار می شود و در حال حاضر سخنرانان و موضوعات پنج - شش جلسه مشخص شده اند که در فرصت های مناسب به تدریج به اطلاع عموم خواهد رسید. حقیقت این است که یکی از مبانی اساسی رسیدن به شرایط مطلوب فرهنگی، گسترش فرهنگ نقد و ایجاد فضای مناسب نقد در جامعه است، به ویژه آن بخش از نقد که مبتنی بر ارزیابی و سنجش است و در عرصه نقد در حکم یک پالایشگاه فرهنگی است. هر روز در عرصه های مختلف فرهنگی، پدیده های تازه و نوینی عرضه می شود. اگر این نوآوری ها و ابداعات از صافی نقد و سنجش نگذرد، طبعاً بدعت ها و کژی های بسیار پدیدار خواهد شد. اساسی ترین هدف ما در این برنامه آن است که بتوانیم در این سلسله نشست ها توانمندی موجود جامعه فرهنگی را در قلمرو نقد و نظریه ادبی شناسایی و معرفی کنیم. همچنین مجالی برای طرح مباحث و قضایای برای تضارب آراء و اندیشه ها فراهم شود زیرا، ممکن است اهل قلم و اهل فکر و اندیشه کمتر مجالی بیابند که بتوانند آراء و

نظریه های خود را بیان کنند.

رسم برگزاری همایش ها در این سال ها چنان بوده که در مهلت اندک از اهل نظر می خواهند که در فاصله ۲-۳ ماه موضوعی را برای همایش فراهم سازند و در محدوده زمانی حداکثر دو یا سه روز تمام مسائل طرح می شود و مجالی برای بحث و نقد و نظر نمی ماند. ما فکر می کنیم که با برگزاری مستمر و پیاپی جلسات بتوانیم دغدغه اندیشیدن به مساله ادبیات و نقد را در میان اهل آن تقویت کنیم و کسانی که به هر حال رای و نظری در این باب دارند، مجالی برای طرح آراء و نظریه های خود فراهم بینند.

این روزها در نوشته های متعدد، بحث درباره بحران نقد ادبی را مطالعه می فرمایید. بررسی این وضعیت، شناسایی آن، تبیین موقعیت، روند حرکت این جریان ها و دیگر موضوعات مربوط به نقد ادبی ایران به گمان ما جز با همت عزیزانی که در این جلسه تشریف دارند یا کسانی که به هر حال در این موضوعات اهل فن هستند، میسر نخواهد بود. بنابراین بخشی از کار ما شناسایی وضعیت و تبیین موقعیت خود ما ایرانی ها در نقد ادبی است، یعنی چه داریم و در کجای تاریخ نقد ایستاده ایم. امید که بتوانیم با بهره مندی از آراء صاحب نظران یا وضعیت نقد ادبی در ایران، گرایش ها و جریانات و سویه هایی که نقد ادبی در ایران دارد، آشنا بشویم.

شیوه برگزاری این همایش فعلاً دو هفته یکبار است. اگر تعداد داوطلبان سخنرانی زیاد باشد ممکن است که هفته ای یکبار جلسات برگزار شود: موضوعاتی که از قبل پیش بینی شده از این قرارند:

۱- ماهیت و کارکرد نقد: الف - اهمیت نقد در خلاقیت هنری ب - نسبت نقد با دموکراسی و آزادی ج - نقش نقد در تضارب آراء د - نقد و مخاطب.

۲- نقد ادبی و دانش های دیگر: الف - فلسفه و نقد

ادبی ب - جامعه شناسی و نقد ادبی ج - روان شناسی و نقد ادبی د - زبان شناسی و نقد ادبی.

۳- نظریه ادبی: الف - نظریه ادبی در متون شعری ب - نظریه ادبی در متون منثور ج - وضعیت نظریه ادبی در ایران از آغاز تا امروز.

۴- رویکردهای نقد ادبی در ایران: الف - تصحیح انتقادی متون ب - نقد تفسیری - تشریحی ج - نقد زندگی نامه ای د - نقد تذکراتی ه - نقد اخلاقی و - نقد اصلاحی ز - نقد از طریق انتخاب و گزینش ح - نقد مرامی ط - نقد بلاغی.

۵- نقد و بلاغت: الف - بلاغت و نسبت آن با نقد ب - تأثیرپذیری بلاغت فارسی از عربی ج - انواع نقد بلاغی د - سیر تحول بلاغت فارسی از آغاز تا امروز.

۶- تأثیرپذیری نقد ادبی (ایران: الف - شیوه های تصحیح متون مستشرقین ب - اندیشه های یونانی ج - نقد عربی د - مکاتب نقد ادبی جدید ه - مکاتب فلسفی.

۷- موانع نقد ادبی در ایران: الف - اجتماعی ب - سیاسی ج - اقتصادی د - فقر تفکر فلسفی ه - سنت.

۸- وضعیت نقد ادبی در ایران کنونی: الف - وضع ترجمه متون مربوط به نقد ادبی و تأثیر آن ب - نقد آکادمیک (وضعیت تدریس نقد در دانشگاه ها) ج - کتاب های درسی نقد ادبی (کتاب های موجود، کتاب های مقبول) د - کتاب های نقد ادبی تألیف یونانیان ه - نقد ادبی در مطبوعات و - مجله های تخصصی و نقد ادبی ز - تأثیر کتاب های ترجمه نقد در روند نقد ادبی.

اینها موضوعاتی است که پیش بینی شده و ما در همین جا از همه صاحب نظران و اهل فن دعوت می کنیم که ما را در استمرار این حرکت و تقویت بنیه علمی آن مدد کنند تا بتوانیم فضایی فرهیخته برای تضارب آراء

بررسی وضعیت نظریه ادبی در

فراهم سازیم.

تاریخ نقد، تاریخ جدال ذوق‌ها و اندیشه‌هاست و اگر ما اکنون به بررسی و نقد وضعیت نقد ادبی در ایران نپردازیم و سیر تحول و عوامل و موانع آن را به نقد نگذاریم زمان خواهد گذشت و این جریان همچنان نشناخته و مهجور و رنجور خواهد ماند. امیدواریم که با برگزاری هر چه بهتر و پرمایه‌تر این جلسات به این اهداف برسیم تا آنچه از این بحث‌ها حاصل می‌آید، مجموعه‌ای مفید و سودمند برای خوانندگان و چراغی فرا راه حرکت آینده ما باشد.

نخستین جلسه را امروز به مبارکی آغاز سال نو آغاز می‌کنیم، امید که خجستگی و مبارکی هم در این جلسات باشد. سخنران امروز ما جناب آقای عباس مخبر، مترجم توانا و پژوهشگر آشنای کشورمان هستند با موضوع «وضعیت نظریه ادبی در ایران بعد از مشروطه»، پس از استماع سخنرانی ایشان جلسه پرسش و پاسخ برگزار می‌شود.

با سلام به خانم‌ها و آقایانی که زحمت کشیدند و تشریف آوردند و با تشکر از آقای محمدخانی که این وقت را در اختیار من گذاشتند تا در این جلسه در خدمتتان باشم. بحث من درباره نظریه ادبیات در ایران است، از مشروطه تا امروز. بدیهی است که بحث پر دامنه‌ای است و سعی می‌کنم که در فرصت خیلی کوتاهی این مطلب را جمع و جور کنم و وقت را بیشتر بر این بگذارم که اگر صحبتی پیش می‌آید در آنجا نکاتی روشن تر بشود.

قبل از اینکه وارد بحث اصلی بشوم، دو نکته را باید توضیح دهم که شاید مهم‌تر از بحث اصلی باشد. یکی اینکه نظریه ادبیات چیست؟ و ما که می‌خواهیم درباره وضعیت نظریه ادبیات از مشروطه تا امروز صحبت کنیم

در واقع می‌خواهیم راجع به چه چیزی صحبت بکنیم. معمولاً رسم سنت‌های آکادمیک این است که ۳۰-۴۰ تعریف از منابع مختلف بیان می‌کنند و بالاخره معلوم نمی‌شود که موضوع اصلی چیست و ششونده سردرگم می‌شود. خود این موضوع که نظریه ادبیات چیست به نظر من می‌تواند موضوع یک سخنرانی جداگانه‌ای باشد. در اینجا از آن سنت آکادمیک تبعیت نمی‌کنم و سعی می‌کنم توصیف ساده‌ای از نظریه ادبیات ارائه دهم.

در واقع نظریه ادبیات پاسخ به یک پرسش قدیمی است که می‌گوید ادبیات چیست؟ وظیفه ادبیات چیست؟ و نقش آن کدام است؟ ادبیات چه معنایی دارد و فایده آن چیست؟ پاسخی که به این سؤال‌ها داده می‌شود نظریه ادبیات است و شاید به مفهوم ساده و روشنی که رنه وِلک می‌گوید نظریه ادبیات همان نظریه نقد ادبی، نظریه تاریخ ادبی است. برای آنکه مفهوم کمی روشن تر شود، وقتی شما سرکلاس هستید و دانشجویی می‌پرسد استاد این صحبت‌هایی که درباره فلان اثر می‌کنید آیا واقعاً منظور نویسنده از مطالبی که نوشته همین بوده است؟ از همین نقطه و از پاسخ به این سؤال نظریه شروع می‌شود.

آیا واقعاً منظور نویسنده همین چیزهایی بوده که ما می‌گوییم، یا اگر مثلاً مشغول تهیه متن یک سخنرانی باشید و شب از یک مهمانی صرف‌نظر کرده و نشسته باشید کتاب‌ها را ورق زده تا فیش تهیه نمایید و مطالب‌تان را جمع و جور کنید، آن سوالی که از خودتان می‌پرسید که فایده این کار چیست و آیا این کار در زندگی من فایده دارد، برای جهان فایده دارد و برای چه کسی و چه کار خواهد کرد؟ اینجا باز نظریه رخ می‌نماید، یعنی شما باید بگویید که انگیزه یا فلسفه پشت این کار چیست؟ آن زمانی که ادبیات از ماهیت خودش سؤال

می‌کند و می‌پرسد من چه هستم، نظریه ادبیات آغاز می‌شود. پاسخ‌هایی که معمولاً به این سؤال داده می‌شود، در دوره‌ها و مکاتب مختلف متفاوت است.

می‌گویند وظیفه ادبیات مبارزه با چهل و خرافات است، آگاهی بخشی است، کمک به دگرگون کردن جامعه است. هریک از اینها می‌توانند پاسخی باشند به اینکه هدف از این کار چیست. به موجب نظریه‌هایی دیگر، کار ادبیات، لذت بخشیدن، آموختن و مهم‌تر از آن نجات روح و شفا بخشیدن به حکومت است! اعتلای حس دوستی و هم فکری در میان همه طبقات است! خواننده را به انسان بهتری تبدیل می‌کند؛ موازنه ظریف روح انسان به طرز خطرناکی آسیب دیده است، (این البته فکر می‌کنم از ریچاردز است) و چون دین دیگر نمی‌تواند آن را التیام بخشد، شعر این وظیفه را برعهده دارد. به هر حال، صاحب‌نظران، شعرا، ادیبان و نویسندگان مختلف به این سؤال پاسخ‌های متفاوتی داده‌اند که یک سری از این پاسخ‌ها را خدمتتان عرض کردم.

فرض مشترک و پایه‌ای همه این تعریف‌ها این است که ادبیات نوعی ارزش جهانی را نمایندگی یا تبلیغ و ترویج و بیان می‌کند و در این دنیای تکه پاره و تقسیم شده این همان چیزی است که باعث می‌شود ادبیات را حفظ بکنیم، ارج بگذاریم و نگه داریم. رشد و گسترش نظریه ادبیات در دهه‌های اخیر، محصول درهم شکستن همین مفهوم و تردید درباره آن است. آیا ادبیات واقعاً نماینده نوعی ارزش جهانی است یا ارزشی است مقید به زمان، ایدئولوژی، شرایط اجتماعی، سیاسی، روانی و نظایر آن. همه اینها باعث شده است که در فواصل سی - چهل ساله اخیر و عمدتاً از دهه ۶۰ به بعد با سیلی از نظریه‌های گوناگون در مورد ادبیات مواجه شویم و کمابیش هم این نظریات عمدتاً در سال‌های بعد از

عباس مخبر
پس از مشروطه

ایران

انقلاب و به طرق مختلف وارد کشور ما شده و در نقدها، گفته‌ها و صحبت‌ها طرح و بحث می‌شوند. بنابراین بحثی که راجع به نظریه ادبیات می‌خواهم بکنم از این زاویه است و نگاه من هم یک نگاه جامعه‌شناختی خواهد بود به وضعیت نظریه ادبیات در ایران، بدیهی است که بسیاری از مطالب نادیده گرفته خواهند شد و ذکر از آنها به میان نخواهد آمد.

می‌شود از زوایای دیگری نیز به ادبیات نگاه کرد و نظریه‌های دیگری را مطرح کرد. این فقط یک نگاه به ادبیات ایران است و اینکه در واقع چه الزاماتی باعث شده که ادبیات ایران این مسیری را بپیماید که پیموده است. آیا واقعاً الزامات اجتماعی، الزامات سیاسی، الزامات اقتصادی و همه اینها در این امر دخیل بوده و یا نبوده است و اگر بوده چگونه و تا چه حد؟ به گمان من دو عامل بسیار بسیار مهم در تحول ادبی ایران که مشروحش را خواهم گفت، تاثیر داشته است. یکی تاثیر خارجی یا همان بحث شایع جدال مدرنیته و سنت و یکی تحولات اجتماعی-سیاسی است که در کشور ما اتفاق می‌افتد و یک دفعه چهره ادبیات را دگرگون می‌کند و به گمان من تحولات سیاسی ما نیز از همان محور اصلی جدال مدرنیته و سنت سرچشمه می‌گیرد، این نکته اول.

نکته دومی که می‌خواستم بگویم بحث مدرنیته و سنت است که به گمانم پایه بحث مرا در اینجا تشکیل خواهد داد برای اینکه در واقع در صحنه ادبیات ایران از مشروطه به بعد شاهد جدالی بین سنت و مدرنیته هستیم و این جدال همچنان ادامه دارد و بستر اصلی حرکت‌های اجتماعی و فرهنگی ایران را تعیین می‌کند. در مورد مدرنیته و سنت آنچه می‌خواهم بگویم و در تحلیل من بسیار مهم است این است که قبلاً یک برداشت قرن نوزدهمی از جدال سنت و مدرنیته وجود داشت و آن این بود که یک چیزی داریم به نام سنت که کهنه و قدیمی است و به درد نمی‌خورد و یک چیزی هم داریم به نام مدرنیته که تازه است، جدید است و خوب است و ما برای اینکه مشکلات مان را حل بکنیم کافی است که از آن سرقطب که سنت است بپریم به این سر قطب که مدرنیته است.^۱ این تعریف از پروژه روشنگری ناشی می‌شد که پیشرفت‌های اقتصادی و اجتماعی غرب را به درستی ناشی از پیشرفت مدرنیته می‌دانست و فکر می‌کرد که می‌تواند جوامع جهان سوم را نیز با این

جریان همساز یا همسان بکند، یعنی بر مبنای درکی خطی از تاریخ و تعارض سنت و مدرنیته کافی بود که جوامع جهان سوم سنت را رها بکنند و بیایند داخل مدرنیته. بدیهی است که در خود غرب تجربه مدرنیته بدین شکلی که ما داشته‌ایم نبوده است و آنها در طول ۳۰۰ سال آرام آرام از دل سنت‌هایشان به مدرنیته می‌رسند و این تعارضاتی که ما در اینجا با آن مواجه هستیم، آنها مواجه نبوده‌اند.

در پروژه استعمار، اتفاقی که افتاد این بود که همین برداشت و همین تصور یکسان‌سازی و همسان‌سازی باعث شد که میلیون‌ها انسان در آفریقا، آسیا و آمریکای لاتین کشته شوند تا ثابت شود که این پروژه شکست خورده و غلط است و تعامل یا کنش و واکنش سنت و مدرنیته بسیار پیچیده‌تر از این است. اخیراً بحث جهانی شدن، بحث جوامع لوکال و جوامع جهانی و حتی بحث قطب‌های رشد و اینها به نوعی در واقع می‌خواهد همان پروژه قبلی را پیاده کند که باید مدرن بشویم و مدرن شدن هم راه حلش اینها است. این نظریه قایل به نوعی انقطاع و گسست بین مدرنیته و سنت است که در واقعیت این گونه نیست.

اگر فرهنگ را یک پدیده طبیعی تلقی نکنیم و یک متن تلقی کنیم هر عصری که از بیرون وارد این متن می‌شود مثل یک عارضه خارجی است که وارد یک ارگان شده باشد و در اطراف خودش کنش و واکنش‌های بسیار پیچیده‌ای ایجاد می‌کند. به بافت‌هایی آسیب می‌زند، ممکن است بافت‌هایی را بهتر و با خودش هم سو کند. ماجرا اصلاً به این معنا که در قطب رشد دنبال می‌شود نیست که مثلاً اگر اقتصاد را درست بکنیم بقیه چیزها درست می‌شود، همه اینها کنش و واکنش‌های بسیار پیچیده‌ای روی هم دارند. در انقلاب مشروطه و به دنبال گسترش مراودات با غرب بحث و مجادله‌ای بین سنت‌گرایان و تجدیدطلبان (روشنفکران سکولار) درمی‌گیرد. بحث‌شان بر سر این است که تکلیف ما با مدرنیته چیست؟ چه را باید بگیریم و چه چیز را نباید بگیریم؟ آنچه که ما داریم چیست؟ این بحث قبل از اینکه به سرانجام برسد یک ساخت سنتی بسیار قدرتمندتر به نام ساخت استبداد سلطنتی هر دو را کنار می‌زند و قدرت را می‌گیرد و این بحث ناتمام می‌ماند. ساخت سلطنت هم به مرور زمان در دوران سلسله پهلوی در واقع شروع می‌کند به وارد کردن

جنبه‌های سطحی و ظاهری فرهنگ غرب، آن هم به صورت‌هایی افراطی و به این ترتیب نوعی شبه مدرنیسم را پدید می‌آورد که هم روشنفکران سکولار و هم سنت‌گرایان دینی در مقابل آن واکنش منفی نشان می‌دهند و نهایتاً جامعه دچار بحران می‌شود و انقلاب پیش می‌آید.

پس از انقلاب نیرویی که سنت‌گراتر است به قدرت می‌رسد، و به دنبال بروز تنش‌های حاد داخلی و متعاقب آن جنگ هشت ساله با عراق این گفت‌وگو قطع می‌شود و کانال‌های مناسب را برای استمرار در فضایی آرام پیدا نمی‌کند. اما جدال سنت و مدرنیته به قوت خود باقی است، و بر اثر پیشرفت در عرصه فن‌آوری اطلاعات و گسترش مراودات جهانی حادثه‌ها هم شده است. ما با طیفی از رویکردهای گوناگون به رابطه سنت و مدرنیته مواجه می‌شویم. گرایش‌هایی که مدرنیته را عامل سلطه غرب می‌شمارند، آنهایی که استفاده‌گرینی از آن را توصیه می‌کنند، و کسانی که پارادایم مدرنیته را اجتناب‌ناپذیر و اصل می‌شمارند و بر این عقیده‌اند که فقط تکه پاره‌هایی از سنت را می‌توان بر آن بار کرد.

در مورد اینکه چه طور استفاده‌گرینی بکنیم نیز اختلاف نظر فراوان است، یک گرایش می‌گوید ما باید تکنولوژی را بگیریم، پوشش را بگیریم، یک گرایش می‌گوید نه باید پوشش را بگیریم، تکنولوژی را بگیریم، یا اینکه هر دو را با هم بگیریم و... به هر حال بین نیروهایی که در بیرون راندن نظام دیکتاتوری و آن نظامی که نمی‌تواند بستر مناسبی برای گفت‌وگو درباره مدرنیته و آنچه که در ایران می‌گذرد برقرار کند تعارضاتی بروز می‌کند، و شاید یکی از عمده‌ترین تعارضاتی که وجود دارد و از قبل انقلاب هم وجود داشته همین جریانی است که بین نواندیشی دینی و گرایش‌های سنتی ترش وجود دارد و یکی از پویاترین جریان‌های فکری که در این مملکت در حال حاضر عمل می‌کند، این تعارض است و ما در منطق این تعارض و در بستر آن در حال حرکتیم. بنابراین با این تعبیر ما یک مدرنیته و یک سنت نداریم، بلکه دهها، صدها، هزاران مدرنیته و دهها، صدها و هزاران سنت داریم. در واقع به لحاظ نظری می‌توان گفت به تعداد افرادی که در این مملکت زندگی می‌کنند یا ترکیب‌های گوناگون سنت و مدرنیته مواجهیم. آن قول قرن نوزدهمی که قایل به وجود یک مدرنیته و یک سنت

واحد بود و این سنت را از نظر زمانی پدیده‌ای عقب مانده می‌دانست که باید تبدیل به آن مدرنیته شود درک نادرستی بود که به بسیاری از روندهای اجتماعی، فرهنگی و ادبی ما لطمه‌های جدی وارد کرد. بنابراین به گمان من اگر این الگو را از تعامل سنت و مدرنیته بی‌زیریم، ادبیات ایران سیر حرکتش کاملاً قابل توضیح خواهد شد و اگر این چارچوب یا مدل را نپذیریم، خیلی جاها غیر قابل توضیح می‌شود. این دو مطلبی بود که فکر کردم بایستی قبل از بحث بگویم.

اما ادبیات داستانی و شعر ایران پس از مشروطه. نگاهی به دوائر عمده در زمینه ادبیات داستانی و شعر در ایران، یعنی صد سال داستان نویسی در ایران از آقای حسن میرعابدینی و تاریخ تحلیلی شعر نو، اثر محمدشمس لنگرودی، نشان دهنده ارتباط تنگاتنگ تحولات ادبی با تحولات اجتماعی و سیاسی کشور است.

ببینید تقسیم‌بندی که این دو از ادبیات ایران کرده‌اند چقدر با تحولات سیاسی و اجتماعی یک کاسه و یک پارچه است. آقای میرعابدینی در تقسیم‌بندی که می‌کند می‌نویسد: از نخستین تلاش‌ها تا ۱۳۲۰ (جستجوی هویت و امنیت)؛ ۱۳۲۲-۱۳۳۰ (آرمانخواهی و تبلیغ)؛ ۱۳۴۰-۱۳۴۲ (شکست و گریز)؛ ۱۳۵۷-۱۳۴۰ (بیداری و به خودآیی)؛ ۱۳۷۰-۱۳۵۷ (سال‌های شور و التهاب). اگر بی‌زیریم که این تقسیم‌بندی درست است (التهاب). اگر به گمان من کمابیش درست است (البته در مواردی نظر متفاوتی دارم که در ادامه بحث خواهم گفت) ببینید

این تقسیم‌بندی چقدر با تحولات سیاسی ایران همپاست و عنوان‌هایی که برای هر دوره انتخاب شده، مضمون‌هایی کاملاً اجتماعی دارند.

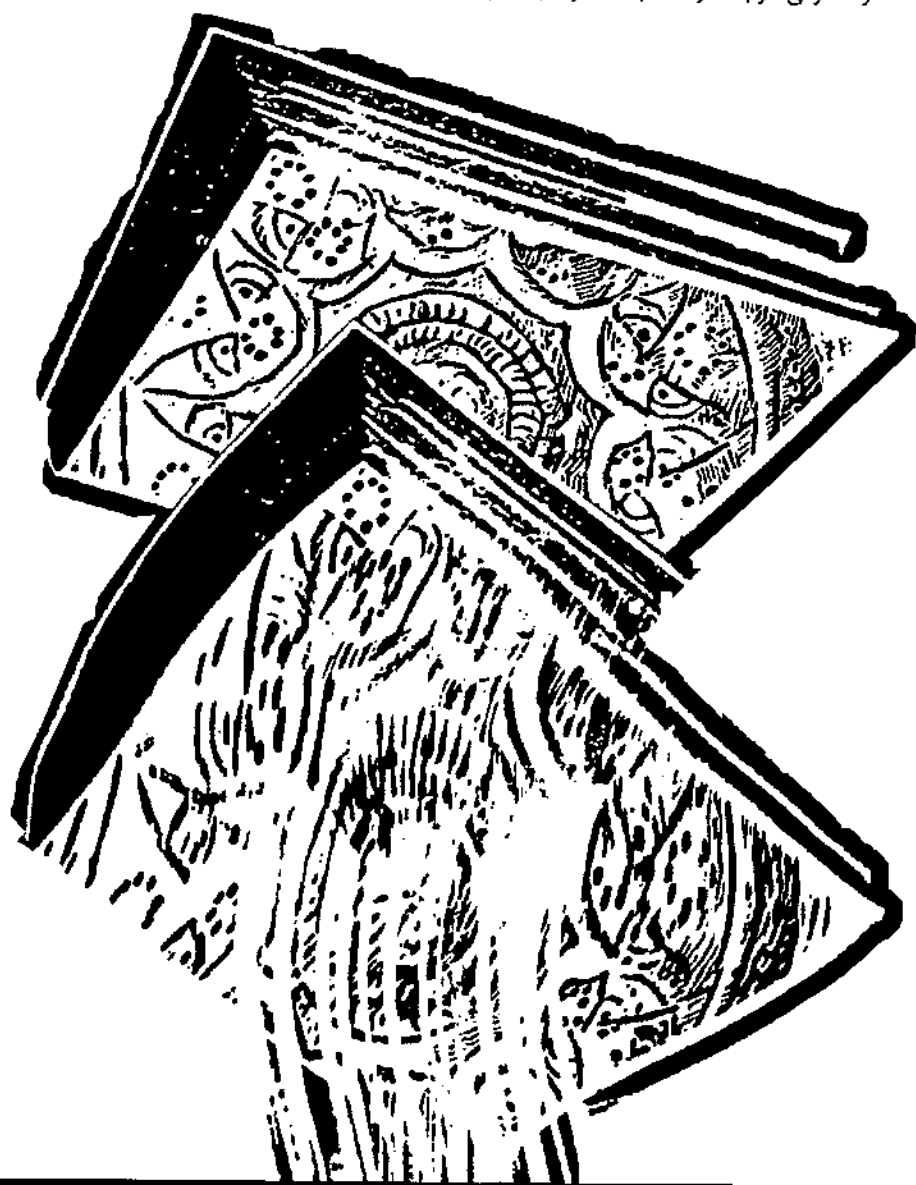
دوره‌بندی شعر که آقای لنگرودی انجام داده‌اند به این شرح است: از ۱۲۸۴ تا ۱۳۳۲؛ ۱۳۳۲ تا ۱۳۴۱؛ ۱۳۴۱ تا ۱۳۴۹؛ ۱۳۴۹ تا ۱۳۵۷. عنوان فصل‌ها بدین ترتیب است: (۱) زمینه‌ها و مقدمات تحول اجتماعی و اقتصادی و پیدایش شعر؛ (۲) به قدرت رسیدن رضاخان و پایان یک دوره از شعر نو؛ (۳) جنگ جهانی دوم، سقوط رضاخان، آزادی و شکوفایی شعر نو؛ (۴) کودتا، تثبیت حکومت پهلوی، خودیابی نوپردازان و تحول شعر نو؛ (۵) گسترش شهرنشینی، انقلاب سفید، تعارض مدرنیسم و سنت، موج نو و شعر چریکی؛ (۶) گسترش مدرنیسم در زندگی سنتی، رفاه نسبی اقتصادی، تشدید دوگانگی فرهنگی و بحران سیاسی انقلاب.

تقسیم‌بندی‌های دیگری هم شده، مثلاً تقسیم‌بندی که آقای حقوقی از شعر کرده، تقسیم‌بندی دهه‌ای است که در بحث ما جای زیادی ندارد، چون دهه، دهه است. البته ایشان هشت ملاک هم برای این دهه‌ها داده‌اند که ملاک‌ها عمدتاً ذوقی هستند. اما در مقدمه کارشان رابطه این قضا با با تحولات اجتماعی مطرح کرده‌اند. مشخصاً درباره اینکه چرا کار سینما ادامه پیدا کرد و چرا کار سوررئالیسم‌ها ادامه پیدا نکرد بحثی کاملاً اجتماعی دارند. با این مقدمات به سراغ ادبیات مشروطه می‌رویم.

ادبیات مشروطه چیست؟ آیا ادبیات مشروطه

سفارش اجتماعی بود یا خیر؟ که به گمانم پاسخ این سؤال بسیار روشن است، یعنی به هر کدام از کتاب‌های تاریخ مشروطه که نگاه کنید این مطلب کاملاً روشن است که فضای جدیدی ایجاد شده، انقلابی پدید آمده، خواست‌های جدیدی مطرح شده است و یک جریان خیلی نیرومند می‌گوید ادبیات را از قید صنایع لفظی رها کنید و به خدمت آگاهی دادن به مردم درآورید. به جنگ با جهل بپردازید، به زندگی مردم کمک کنید و پیشرفت‌های اروپا را بگیرید. از دستگاه سلطنت و وضعیت بد اجتماعی، سیاسی و اقتصادی مردم ایران انتقاد می‌شود و سفرنامه‌ها سرشار از این انتقادهاست. آخوندزاده که یکی از چهره‌های مهم ادبیات مشروطه و تاثیرگذار بر کل ادبیات مشروطه است و کسروی هم این را تایید می‌کند که چه تاثیر شگرفی روی افراد دیگر داشته و آثار مشروطه هم این را نشان می‌دهد. وی رساله‌ای در باب نقد نوشته است که قطعه‌ای از آن را برای شما می‌خوانم تا روح قضایی را که بر نظریه ادبیات آن دوره حاکم است حس کنید. «به تجارب حکمای یورپا و براهین قطعی به ثبوت رسیده است که قبايح و ذمايم را از طبیعت بشریه هیچ چیز قلع نمی‌کند مگر کریتیکا و استهزاء و تمسخر. اگر نصایح و مواعظ موثر می‌شد گلستان و بوستان شیخ سعدی رحمة الله من اول و الاخر وعظ و نصیحت است، پس چرا اهل ایران در این ۶۰۰ سال هرگز ملتفت مواعظ و نصایح او نیستند. فن کریتیکا در منشآت اسلامیة ما امروز متداول نیست، از این جهت شما از این قبیل چیزها وحشت می‌کنید، نهایت برای تربیت ملت و اصلاح و تهذیب اخلاق هم‌کیشان و برای نظم دولت و انفاذ اوامر و نواهی آن نافع‌تر از کریتیکا وسیله‌ای نیست. آیا حرص تشنگی مانند به خواندن کریتیکا از چه رهگذر است؟ سبب فضیلت آن است که کریتیکا به رسم استهزاء و تمسخر نوشته شده و حرص به خواندن کریتیکا از این رهگذر است، این سزی است خفی که حکمای یورپا آن را دریافت کرده‌اند ولی ملت من هنوز از این سر غافل است.»

این در واقع شاید جان کلام ادبیات مشروطه است به اضافه بحث‌ها و صحبت‌هایی که آنجا هست، در یک سمت در اصحاب مجله نوبهار، که از آنها با عنوان کهنه‌گرایان یاد می‌شود، ولی با همین تعریفی که از رابطه مدرنیته و سنت کردم عنوان درستی نیست، در

واقع آنها عناصری از مدرنیته را نیز گرفته‌اند، منتها آن تعریفی که از اصلاح ادبی می‌کنند این است که می‌گویند ما بایستی به کارهای تحقیقی بپردازیم؛ حاشیه بنویسیم، تصحیح کنیم، تنقیح کنیم و درباره ادبیات هم قائل به یک انقلاب ادبی نیستند، اما به این مفهوم نیست که در همان زمان ادیبانی بسیار سنتی‌تر از آنها وجود نداشته‌اند. اما به هرحال آن جدالی که صورت می‌گیرد یک طرفش مربوط است به مجله توپهار و یک طرفش به مجله آزادستان و تقی رفعت، علی‌اصغر طالقانی و دیگران. جدال بسیار روشننگری است، یعنی تمام آنچه که جانمایه ادبیات مشروطه است آنجا بیان می‌شود؛ اینکه فرم محتوا و مضمون ادبیات ما باید چه باشد و به کدام سو برود.

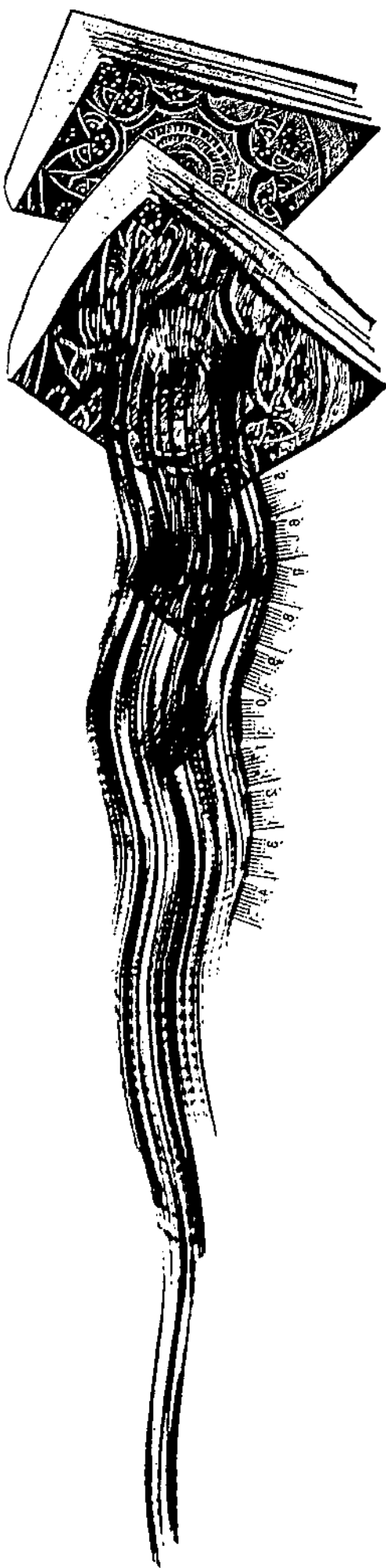
در این دوره سفرنامه‌های متعدد، روزنامه‌های متعدد و به خصوص شعر، بار اصلی جدال ادبی - اجتماعی را به دوش می‌کشند. مضمون شعرها که همه در رابطه با مسائل اجتماعی است، همه از انقلاب مشروطه و رویدادهای آن سفارش گرفته‌اند. آقای خانلری در اولین کنگره نویسندگان ایرانی می‌گوید که از مهمترین اموری که هم در نهضت فکری ایرانیان و هم در تحول شیوه نثر فارسی تأثیری عظیم داشته، سفر و سیاحت ایرانیان در کشورهای اروپا و نوشتن سفرنامه‌ها بوده و دیگر تأسیس روزنامه‌ها و رواج روزنامه‌نویسی. و بعد سفرنامه‌ها را ذکر می‌کند. سفرنامه میرزا صالح شیرازی، خسرومیرزا، بستان و سیاهه، سفرنامه‌های ناصرالدین‌شاه، سفرنامه ابراهیم بیگ، مسالک‌المحسنین، نوشته‌های طالبوف، نوشته‌های میرزا آقاخان کرمانی و اگر همه مطالب اینها را جمع بکنیم و نگاه کنیم در واقع جانمایه این آثار، واقع‌گرایی، انتقادی نگاه کردن به اجتماع، مضامین اجتماعی و اخلاقی، میهن پرستانه و تجدید طلبانه، اقتباس از فرهنگ اروپایی، طنز، هزل و سرزنش است. این مشخصات کلی آثاری است که به شعر یا نثر در ادبیات مشروطه نوشته شده است و نشان می‌دهد که آن دو فرض اول کاملاً مصداق دارند، یعنی: ۱- ادبیات ما در این دوره کاملاً سفارش اجتماعی می‌گیرد. ۲- به شدت تحت تأثیر درگیری و تعامل مدرنیته و سنت و دستاوردهای غرب است.

دوره دوم که از ۱۳۰۰ تا ۱۳۲۰ است، از همان مقاطعی است که به نظرم در دوره‌بندی مسئله پیدا می‌کند، برای اینکه به واقع نمی‌شود از ۱۳۰۰ تا ۱۳۲۰ را دوره رضا شاه گفت، زیرا به تداوم آثار هم که نگاه کنید

می‌بینید که در بخش اعظم سال‌های این دوره دست‌کم مثلاً تا ۱۳۱۰ یا ۱۳۱۲ ادامه ادبیات مشروطه است یعنی بحث رضاشاه و دیکتاتوری به آن شکلی که جلوی ادبیات را بگیرد هنوز مطرح نیست. در سال‌های نیمه اول این دوره شاهد ظهور چهره‌های برجسته‌ای از قبیل نیما یوشیج، هدایت و جمalzاده هستیم و کارهای بسیار مهمی در عرصه ادبی تولید می‌شود. در این دوره با پیدایش نوع ادبی داستان و رمان مواجه هستیم، پایه‌گذاری شعر نو و نوشته‌های نظری نیما یوشیج در توصیف و تبیین آن در این دوره اتفاق می‌افتد. حرف نیما این است که وقتی می‌گوییم شعرنو منظورمان این نیست که واژه‌ها را عوض کنید و کلمات و توصیفات جدید بیاورید. داستان دیگری اتفاق افتاده، زمانه عوض شده و شعر مضامین و قالب‌های دیگری را می‌طلبد. بحث بر سر این است که مصرع‌ها را کوتاه و بلند بکنید یا اینکه مثلاً واژه هواپیما را در شعر بیاورید. نیما کلیت شعر و بحث فرم و محتوا را مطرح می‌کند. دفاع از این تغییر و شعرنو کار بسیار دشواری است، زیرا در ایران سنت بسیار قدیمی و دیرینه‌ای دارد و ایستادن در مقابل شعر کهن کار ساده‌ای نیست. برخلاف ادبیات داستانی که سنتی در مقابلش نداشتیم و با دشواری کمتری پیش رفت. گرچه آن هم در دوره‌های اول، دشوار بوده و مثلاً جمال‌زاده خجالت می‌کشیده بگوید من داستان کوتاه می‌نویسم؛ می‌گوید از روی تفنن یک چیزهایی نوشته‌ام.

اما به هرحال در حوزه ادبیات داستانی مقاومت بسیار کمتر از حوزه شعر است و محصول این مقاومت در حوزه شعر ظهور و نشو و نمای شاعران نوکلاسیک است که تا اواخر دهه ۳۰ نیرومند بودند و حضورشان در کنگره اول نویسندگان (۱۳۲۵) چشمگیر است. از حدود ۵۰ شاعری که آنجا هستند فقط چهار نفر نوگرا به مفهوم نیمایی در آن زمان هستند و بقیه را کلاسیک‌ها و نوکلاسیک‌ها تشکیل می‌دهند و آقای فریدون مشیری که سال گذشته فوت کردند جزو همین گروه نوکلاسیک‌ها بودند. می‌خواهم بگویم که این گروه چه نفوذی در ادبیات ایران داشته است. به هرحال نیما در یک چنین فضایی بحث شعر نو و دفاع از آن را مطرح می‌کند و به پیش می‌برد.

مضمون اصلی آثار در این دوره ملی‌گرایی افراطی و رمانتیک و بازگشت به گذشته و دوران پیش از اسلام است. بحث اعمال سانسور و کنترل پلیسی هم هست و آقای خانلری در کنگره ۱۳۲۵ می‌گوید که کسی شعری

دربارهٔ جنگل گفته بود، شعر را حذف کردند و گفتند ممکن است منظور جنگلی باشد که میرزا کوچک خان در آن بوده و به این شعر اجازهٔ چاپ ندادند. یا در همان جلسه باز مطرح می‌کنند که به جوانان تحمیل می‌شد که داستان‌ها و شعرهای شاد بگویند و در غیر این صورت چاپ نمی‌شد. منظوم این است که در این دوره بازگشت به گذشته و ملی‌گرایی افراطی و رمانتیک و البته یک سلسله رمان‌های اجتماعی و پاورقی نیز هست. مقولهٔ پاورقی البته در بحث ما جای زیادی ندارد و از آن جریان اصلی ادبی صحبت می‌کنیم که تا به امروز ادامه پیدا کرده است. انتشارات پاورقی‌ها تا اواخر دههٔ ۳۰ ادامه دارد و خوشبختانه از دههٔ چهل به بعد با آمدن رادیو و تلویزیون به تدریج پاورقی‌ها جمع می‌شود، و این دو رسانه کارکرد پاورقی را بر عهده می‌گیرند.

دورهٔ بعدی از ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۳ است. مشخصات کلی این دوره، کثرت و تنوع آثار ادبی، افزایش وسیع شمار روزنامه‌ها و مجلات است (از ۱۳۲۰ تا ۱۳۲۶ حدود پانصد روزنامه و مجله تأسیس می‌شود). در عرصهٔ ادبیات داستانی با آثار خلاق و ماندگار هدایت، علوی، گلستان، چوبک و آل احمد، مواجهیم و در پاورقی نویسی با جواد فاضل و حسینقلی مستعان. شکل‌گیری نهضت سوررئالیسم در ادبیات با مجله خروس جنگی، آغاز می‌شود. غلامحسین غریب، کاظم تینا، هوشنگ ایرانی، حسن شیروانی، سهراب سپهری کسانی هستند که در این حلقه قرار دارند و گرایش چپ توده‌ای بر ادبیات سیطره پیدا می‌کند و مضمون عمدهٔ آثار ادبی، انتقاد اجتماعی، رئالیسم، مردم‌گرایی و تعهد است. بحث‌هایی که در نقد و نظریهٔ ادبی مطرح می‌شود عمدتاً حول این فضا می‌چرخد. ترکیب اولین کنگره نویسندگان ایران و بحث‌هایی که آنجا می‌شود، به نظر من روشنگر است؛ هم برای شناخت خود این دوره و هم شناخت ادبیات ایران از مشروطه تا آن دوره. ۷۸ نفر در کنگره شرکت دارند که حدود ۵۷ نفر شاعرند و ۲۸ نفر نویسند و از این شعرآ چهار نفر نوپرداز هستند.

گزارشی که آقای خانلری از ادبیات منشور و عوامل مؤثر در پیشرفت آن از مشروطه تا ۱۳۲۵ بر می‌شمارد از این قرار است: (۱) سفرنامه‌ها، (۲) تأسیس روزنامه و رواج روزنامه‌نویسی، (۳) ترجمه، (۴) رمان‌نویسی که رمان را تقسیم می‌کند به انتقادی، اخلاقی، اجتماعی، تاریخی (توجه داشته باشید که همهٔ اینها به نوعی سفارش اجتماعی است)، داستان کوتاه، تئاتر، هجو، مزاح، انتقاد طنزآمیز، تحقیقات تاریخی، تتبعات ادبی و فنون دیگر.

به گفته خانلری اینها طرزها و نوع‌های مهم ادبی بوده است که ما از مشروطه تا به امروز داشته‌ایم. سپس از دیکتاتوری رضا شاه به عنوان سد راه ادبیات انتقاد می‌کند و در ضمن می‌گوید که در این دوران می‌توان گفت که اثر به شعر پیروز شده و ادبیات منشور جای ادبیات منظوم را گرفته است. به نظرم اولین بار در اینجا است که این مسئله مطرح می‌شود، یعنی ما قبل از آن چنین مطلبی را دست کم در ادبیات مشروطه نداریم. گزارشی هم که آقای حکمت درباره تحول شعر و تقسیم‌بندی انواع شعر این دوره ارایه می‌دهد به این شرح است: اشعار وصفی، تاریخی، ترجمه، سوسیالیستی، انتقادی، اخلاقی، ثنائیات، اشعار صنایع عصری، تربیتی و اشعار موسیقی، که اغلب، این انواع شعری به نوعی براساس محتوای اجتماعی و مضمون اشعار طبقه‌بندی شده‌اند.

از نکات مهم دیگر و سخنرانی مهم دیگری که در کنگره مطرح می‌شود، می‌توان از سخنان احسان طبری با عنوان «انتقاد و ماهیت هنر و زیبایی هنری» نام برد. خلاصهٔ دیدگاه طبری این است که نقد گذشته فرمالیستی و مربوط به شکل هنر بوده و دیدگاه هنر برای هنر نادرست است. از شعر نو و نثر بهروز و هدایت ستایش و از بوف کور هدایت انتقاد می‌کند. او دربارهٔ هنر به طور کلی نظرش را بدین شکل جمع‌بندی می‌کند و می‌گوید: هنر تابع تکامل تاریخی و مبین روح زمان است، انحطاط هنر همیشه با انحطاط اجتماع موازی است. هنر جامعه‌ای که رو به زوال است از روی بدبینی است، طبیعت را به صورت گورستان و زندگی را به صورت سایهٔ مرگ مجسم می‌کند و در این جهان شگفت چیزی دل‌بستی نمی‌یابد، حال آن که همزمان با انقلابات اجتماع، در هنر نیز انقلابی بروز می‌کند. در جهان امروز هنر انحطاطی و مأیوس و هنر سرزنده و امیدوار هر دو وجود دارد. ببینید این نظر کسی است که درواقع یکی از چهره‌های بسیار مهم و تأثیرگذار بر نقد و نظریه ادبی و سمت و سو دادن به ادبیات در آن دوره است. در واقع در دورهٔ ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۰ به شهادت منابع متعدد تقریباً هیچ روشنفکر و ادیب و قلمزنی نداریم که به نوعی در آن حول و حوش (حزب توده و گرایش چپ) نباشد یا یک سمپاتی نداشته باشد.

خانم فاطمه سیاح که یکی از نظریه‌پردازان جدی حزبی است و فنی‌ترین اظهار نظرهای مربوط به نقد و نظریه ادبیات را بیان می‌کند، با جمع‌بندی آثار این دوره در یک نقد کلی می‌گوید: در آثار یک نویسنده

مشی‌های مختلفی دیده می‌شود، مثلاً رئالیسم با رمانتیسم یا ناتورالیسم مخلوط می‌گردد و این امر در آثار همهٔ نویسندگان حتی هدایت و حجازی هم دیده می‌شود. علت آن هم فقدان جهان‌بینی پخته و کامل است. وی دومین ویژگی ادبیات این دوره را سست بودن ترکیب و تلفیق، فقدان وحدت دقیق کلیه اثر، وجود حشو و زواید غیرضروری ذکر می‌کند و سپس وظیفهٔ ادبیات معاصر ایران را در دو بند به این شرح بیان می‌کند: ۱- ایجاد وسیله بسط و توسعه رئالیسم واقعی ۲- بهره‌گیری از منتقدین عالی مقام غرب.

اما قطعنامهٔ کنگره که بازتاب گرایش و نظریهٔ حاکم بر ادبیات این دوره است، لزوم برنامه داشتن در ادبیات را یادآور می‌شود و به وظیفه‌ای که در این سال‌ها از ادبیات انتظار می‌رود رسمیت می‌بخشد. خانلری وظیفه نویسندگان را خدمت به ملت و حراست از آزادی ذکر می‌کند و سیاح از نویسندگان می‌خواهد که به وظایف و حقوق اجتماعی خود پی ببرند و نویسندگان عصر خود و کشور خود باشند. در واقع سخن مسلط این دوره که گرایش یا نظریهٔ ادبیات را مشخص می‌کند بر آن است که ادبیات یا واقع‌گرا است یا ادبیات نیست، یعنی تقابل‌های دوگانه واقع‌گرا، غیرواقع‌گرا؛ مردم‌گرا، غیرمردم‌گرا؛ متعهد، غیرمتعهد؛ آنچه که متعهد، واقع‌گرا و مردم‌گراست، ادبیات است و آنچه که جز اینهاست ادبیات نیست. این تعریف رسمی است که بر نظریهٔ ادبیات در این دهه حاکم است. علاوه بر این جریان مسلط که دستور روز ادبیات را تعیین می‌کند، در این دوره سوررئالیست‌ها نیز اعلام موجودیت می‌کنند و در بیانیهٔ خود می‌گویند: هنر تنها برای ارضای لذت هنرمند آفریده می‌شود و هنرمند در همان هنگام که با آن دوستی می‌ورزد آن را به کنار می‌زند و در جست و جوی تازه‌تر می‌رود تا خواهش لذت‌خواهی درون را که هر آن در تغییر و جنبش است برآورد، و جز این دریافت لذت برای خود، هدف دیگری بر او فرمان نمی‌راند. از نیما انتقاد می‌کنند که هرچند بنیانگذار شعر نو بوده ولی مرتجع شده، برای اینکه همچنان به وزن چسبیده است. از طرف دیگر از هنرمندان جامعه گرا انتقاد می‌کنند.

باز اینجا نکته‌ای را باید توضیح دهم که به نظر من این گروه سوررئالیست‌ها در واقع از درک ترکیب و معجون مناسبی که از ترکیب سنت و مدرنیسم در آن دوره حاصل می‌شود، غافل می‌مانند و به همین دلیل کارشان ادامه پیدا نمی‌کند. درحالی که نیما شاید به

درستی آن ترکیب را پیدا کرده و حرکت را بر بستر آن ترکیب انجام می‌دهد. این را عرض کردم برای اینکه در نتیجه گیری‌هایم در دوران معاصر مهم است. به نظر من فهم این نکته خیلی مهم است که ادبیات در این مملکت تا به امروز در جنبه سفارش اجتماعی بوده و در قید بسیاری از مسائلی است که خارج از حوزه ادبیات اتفاق می‌افتد و اگر اهالی ادبیات این نکته را درک نکنند به هر حال ادامه پیدا نخواهد کرد.

می‌رسیم به دهه بعدی و به نظرم تقسیم‌بندی‌ای که در اینجا شده اشکال دارد، یعنی این دوره تا سال ۳۲ ادامه پیدا می‌کند. بعد از ۳۲ تا ۳۶ یک دوره فترت داریم و از ۳۶ به بعد را بایستی با دهه ۴۰ جمع بزنیم؛ یعنی آغاز حرکتی است که در دهه ۴۰ به بار می‌نشیند و شکوفا می‌شود و تا ۴۶ ادامه پیدا می‌کند. دوره چهارساله ۳۶-۳۲ یک دوره فترت است، برای اینکه هیچ اثر جدی در ادبیات داستانی به چاپ نمی‌رسد، جز یک سری پاورقی و کتاب سرگذشت کندوهای آل احمد. در شعر هم آقای لنگرودی نوشته‌اند که مجموعه‌های زیادی چاپ شده و من با ایشان صحبت می‌کردم که چرا این ناهماهنگی بین شعر و ادبیات داستانی وجود دارد، به گمانم بررسی‌های دقیق‌تر نشان می‌دهد که در آن دوره بیشتر شاعران نوکلاسیک هستند که این مجموعه‌ها را چاپ می‌کنند و در دوره پس از کودتا کمتر حساسیت برانگیزند.

دیگر این که شعر اصولاً راحت‌تر می‌تواند به پسله‌ها پناه ببرد و از سمبول استفاده کند و کمتر در معرض مخاطراتی است که ادبیات داستانی قرار دارد، یعنی قدرت مانور بیشتری دارد. به هر حال این دوره تا ۳۲ ادامه پیدا می‌کند و همان طور که گفتم مضمون آثار عمدتاً اجتماعی، مردم‌گرا و متعهد است. این واژه‌ها یک سر طیف تقابل‌های دوگانه ادبیات این دوره را تشکیل می‌دهند. در سال ۳۷-۱۳۳۶ است که دوباره جنب‌وجوشی آغاز می‌شود و ماهنامه صدف در سال ۱۳۳۷ می‌نویسد: زمان رسیدن دمل کهنه‌ای که در قلب و مغز روشنفکران آماس کرده، فرا رسیده است. اندیشه و هنر در سال ۱۳۳۹ می‌نویسد: هفت سالی که در سکوت گذشت قشرهای وسیع ملت را به اعماق یأس و بدبینی فرو برد. آقای میرعبادینی هم می‌گویند: در این سال‌ها (دوره فترت) مضمون آثار ادبی را عمدتاً افسانه‌ها و اساطیر و پاورقی‌ها و داستان‌های مبتذل و ملال‌آور تشکیل می‌دهند.

اما دوره سوم که به گمانم از ۴۷-۱۳۳۷ است، شکوفا ترین دهه شعر و ادبیات ایران تا به امروز است. همه نویسندگان و شاعران دوره پیشین با پختگی و بلوغ یا به این دهه می‌گذارند و بهترین آثار خود را خلق می‌کنند. داستان‌نویسان جدیدی وارد حوزه جدید (و نویسندگان زن حضور جدی‌تری پیدا می‌کنند: سیمین دانشور، گلی ترقی، مهشید امیرشاهی، شهرنوش پارسا، پور، میهن بهرامی، غزاله علیزاده و نویسندگان مرد این دوره را آل احمد، چوبک، بهرام صادقی، ساعدی، گلشیری، مدرسی، دولت آبادی، محمود، علوی، به‌آذین، جمالزاده، درویشیان، سپانلو،

احسان کاظمی، اصغر الهی، اشکوری، دریابندری، یاقوتی، شمیم بهار، خاکسار، علی‌مراد فدایی نیا و دیگران تشکیل می‌دهند، که از چهره‌های مهم ادبیات ما هستند. و شاید بتوان گفت مجموعه کم نظیری از ستارگان داستان‌نویسی ایران تا به امروزند.

در تقسیم‌بندی حقوقی از شاعران صاحب سبک و تأثیرگذار، براساس ضوابط هشت گانه، وضعیت به این صورت است که از دهه ۱۳۱۰-۱۳۰۰ و ۱۳۲۰-۱۳۱۰ فقط نیا را ذکر می‌کنند، از ۱۳۳۰-۱۳۲۰ را که شش نفر هستند (نیا، تولگی، شیبانی، رحمانی، کسرابی، ابتهاج) و بعد ۹ نفر می‌شوند و در این دهه تقریباً به ۳۰ نفر می‌رسند. شاملو، فرخزاد، اخوان، سپهری، آزاد، رویایی، آتشی، نادرپور، کسرابی، مشیری، شاهرویدی، رحمانی، تیمی، منوچهر نیستانی، یدالله امینی، محمدعلی سپانلو، احمدرضا احمدی، اسماعیل خوبی، منصور اوجی و طاهره صفارزاده، اینها جزو ۳۰ شاعری هستند که آقای حقوقی ذکر می‌کند. شعر نیمایی در این دهه تثبیت می‌شود. شکل‌گیری موج نو و شعر حجم که به نوعی گرایش‌های مدرنیستی و فرمالیستی را دنبال می‌کنند و باز در سال‌های بعدی خیلی ادامه پیدا نمی‌کنند. انتشار جنگ‌ها و نشریات متعدد، ترجمه گسترده داستان‌های خارجی، چرخش در گرایش‌ها و نظریه ادبی از ویژگی‌های این دوره است.

آن تقابل دوگانه ادبیات متعهد و غیرمتعهد به نوعی تعهد نویسنده در قبال ادبیات می‌چرخد. ادبیات بومی و منطقه‌ای و گرایش به روستا افزایش می‌یابد. سپاهیان که به ده می‌روند، مرتب گزارش‌هایی در قالب داستانی می‌نویسند. مکتب قصه‌نویسی خوزستان، جنگ اصفهان و نویسندگان داستان‌های شمال ایران نیز شکل می‌گیرند. با توجه به این بومی‌گرایی و منطقه‌گرایی یک رگه خیلی مهم که در ادبیات این دهه هست و من در تحلیل سنت و مدرنیته گفتم، ضدیت با شبه مدرنیسم یا مدرنیسم رشدیابنده غرب از مواضع گوناگون است. یعنی گروه‌هایی پیدا می‌شوند که شروع می‌کنند به اعتراض. در واقع یکی از ویژگی‌های بارز ادبیات ایران در این دهه اعتراض به غرب و بازگشت به سنن ملی و بومی است.

یک عده بازگشت به سنن اجدادی، ملی و مذهبی را توصیه می‌کنند. یک عده مبارزه با استعمار و امپریالیسم را از مواضع رادیکال و آوانگارد توصیه می‌کنند. کتاب غرزدگی آل احمد سروصدایی به پا می‌کند، بسیار خوانده می‌شود و بسیار بحث می‌شود. نوشته‌های شریعتی بسیار تأثیرگذار است و در آثار داستانی دیگر این دوره نیز شاهد رد بسیار پررنگی از این گرایش هستیم. تا مدتی نمی‌فهمیدم که این گرایش از کجا سرچشمه می‌گیرد، چرا که از مشروطه تا این دوره همه بحث روشنفکران این است که بایستی تجدید را اقتباس کنیم و رو بیاوریم به سوی تجدد. یک‌دفعه در دهه چهل و در اوج شکوفایی ادبیات داستانی و شعر این رگه و این جریان در ادبیات ایران پررنگ و مهم می‌شود. اگر آن مدل را بپذیریم که تعامل سنت و مدرنیته در واقع یک تعامل گسستی نیست، بلکه تعاملی فرهنگی و پیچیده است، آن وقت این

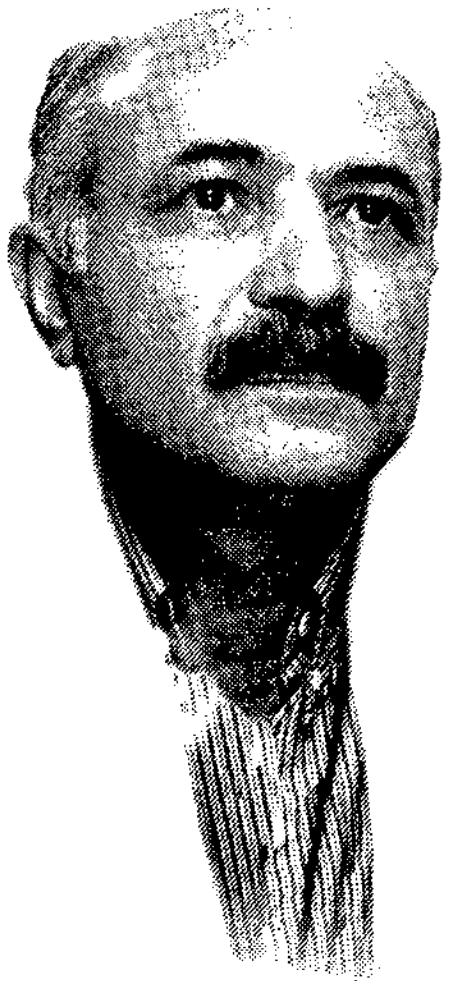
قضیه توضیح پیدا می‌کند که ما با یک شبه مدرنیسم رشد یابنده‌ای روبه‌رو هستیم که هیچ حقوق و آزادی‌های فردی و اجتماعی را به رسمیت نمی‌شناسد. یک سری سمبول‌ها را صرفاً به صورت مبالغه شده مطرح می‌کند و این واکنش روشنفکران سکولار و سنت‌گرایان را برمی‌انگیزد و این واکنش حتی در گرایش‌های چپ سکولار و مذهبی، هرکدام با تعاریف خودشان هست، نه لزوماً با تعریفی که مثلاً امروز ممکن است بخشی از حکومت سنت و مدرنیته داشته باشد. به هر حال این جریان یکی از رگه‌های پررنگ ادبیات دهه چهل است. ماجرای ۲۸ مرداد و اینکه مثلاً آمریکایی‌ها در اینجا برای خودشان حکومتی را ساقط می‌کنند، کسی را به زور می‌آورند و بر ملت تحمیل می‌کنند می‌تواند در این قضایا مؤثر باشد، ولی به هر حال مجموعه‌ای از این عوامل یا هرکدام از اینها نشان‌دهنده این است که چقدر ادبیات ما سفارش اجتماعی می‌گیرد، یعنی وقتی می‌بیند که این جریان یک شبه مدرنیسم قلبی است بلافاصله واکنش نشان می‌دهد. این گرایش در سال‌های بعد از ۴۶ تا سال‌های باقی‌مانده قبل از انقلاب تعمیق می‌شود، به طوری که حتی دو شاخه افراط و تفریط از کنار این جریان شکل می‌گیرد، یکی بحث شعر چریکی است که می‌گوید ادبیات یا سیاسی است یا ادبیات نیست و دیگر اصلاً بحث ادبیات متعهد و مردم‌گرا و کمی مردم‌گرا مطرح نیست و یکی هم موج نو و حجم و اینهاست که می‌گوید باید اینها را کنار گذاشت. اینها هرکدام باز دارند تفسیری را در واقع از این تعامل سنت و مدرنیته می‌دهند که چون در بستر کلی این تعامل در اجتماع قرار ندارند ادامه پیدا نمی‌کنند. حوادث مهم این دوره که بد نیست در حاشیه به آنها اشاره کنیم عبارت‌اند از: تشکیل کانون نویسندگان ایران در سال ۱۳۴۷؛ آزاد شدن قرائت شعر نو از رادیو در سال ۱۳۴۲ (فکر کنید که این داستان از سال ۱۳۰۰ شروع شده و در سال ۱۳۴۲ اجازه می‌دهند که شعر نو از رادیو قرائت شود)؛ تصویب قانون سانسور کتاب قبل از چاپ در سال ۱۳۴۵؛ واگذار شدن نقش پاورقی به رادیو و تلویزیون.

می‌رسیم به انقلاب، انقلاب خودش آنقدر مهم است که اگر حوادث بعدی آن هم اتفاق نمی‌افتاد، تأثیرهای عجیب و غریبی می‌توانست بر ادبیات ایران بگذارد. اما تنها انقلاب نبود، یعنی چند حادثه خیلی بزرگ دیگر هم اتفاق افتاده که یکی از آنها جنگ است (مثلاً در ۲۰ سال گذشته سابقه نداشته که ما جنگی را عملاً در خانه‌ها و شهرها به مدت ۸ سال داشته باشیم). بعد، فروپاشی بلوک شرق و اتحاد شوروی است که تأثیر بسیار مهمی بر فضای فکری جهان و ایران بر جای گذاشت. یکی انقلاب اطلاعاتی است که مقارن شد با همین سال‌ها یعنی از دهه ۸۰ به بعد داستان اطلاعات و تبادل اطلاعات و ذخیره‌سازی شکل عجیبی به خود گرفت که هیچ کس جلودارش نیست و معلوم نیست که چگونه باید با آن برخورد کرد. در چنین اوضاع و احوالی این مسئله در بحث ما درباره سنت و مدرنیته خیلی مهم می‌شود، یعنی اینجا شما یک زمانی می‌توانستید بگویید که ما چه چیز را بگیریم و چه چیز را نگیریم، اما

در این دوره دیگر دست خودت نیست، بلکه چیزهایی بسیار به صورت انبوه وارد می‌شوند و شما نمی‌دانید که چه طور باید با آنها برخورد کنید.

اتفاقی که می‌افتد این است که در میان جبههٔ معترضان به شبه مدرنیسم پهلوی، آن جریانی که سنت‌گراتر است زمام امور کشور را به دست می‌گیرد - می‌گویم سنت‌گراتر چون سنت گرای ناب وجود ندارد و چیزی شبیه نژاد خالص آریایی است.

به هر حال هر جریانی یک مقدار به این فضای مدرنیته آغشته است و بحث اجتهاد و احکام ثانویه در اسلام ناظر بر همین قضایاست که در انقلاب ایران هم رسماً اعمال شد. وقتی انقلاب می‌شود اتفاقی که ابتدا می‌افتد این است که گویی جهان به پایان رسیده و ادبیات کار و وظیفه‌ای پیش رو ندارد، جز اینکه مثل دورهٔ مشروطه به روزنامه‌ها رو بیاورد. همهٔ آن شعرهایی که در این سال‌ها داده شده متحقق شده است. همهٔ آن کارهایی که به خودمان قول داده بودیم انجام شده و معلوم نیست چه کار باید بکنیم. نویسندگان عموماً در دفاتر روزنامه‌ها مستقر می‌شوند یا در خیابان‌ها هستند. مصاحبه‌هایی با تعداد زیادی از این نویسندگان شده است. مثلاً ساعدی می‌گوید من ۲۴ ساعت در روزنامه‌ام و کار دیگری نمی‌توانم بکنم، اینجا نشسته‌ام، می‌خوانم و می‌نویسم. این یک وجه قضیه است. وجه دیگر قضیه این است که یک سلسله تنش‌های داخلی بر سر همان بحث مدرنیته و سنت بروز می‌کند و اینکه واقعاً تعریف ما چیست و ما با این قضیه چه باید بکنیم. آیا غرب به کل دشمن ماست؟ آیا

نیست؟ به هر حال با این پدیده‌ای که هست و هر روز اوج می‌گیرد چه باید بکنیم. این تعارض‌ها گاهی بسیار شدید می‌شود و به رویارویی کشیده می‌شود و جامعه را فلج می‌کند، یعنی بحث دربارهٔ ادبیات و آفرینش ادبی وقتی که در خیابان درگیری هست تقریباً امکان‌ناپذیر است. یک عده می‌روند، یک عده می‌مانند، یک عده هستند، یک عده نیستند و بعد از آن هم که جنگ شروع می‌شود و وقتی جنگ شروع می‌شود، به هر حال جنگ هم شرایط خاص خود را دارد. یعنی ادبیات در شرایط جنگی و انقلابی سفارش‌های مستقیم دریافت می‌کند. انقلاب به نویسندگان می‌گوید چرا این را نمی‌نویسی، باید آن یکی را بنویسی و... جنگ هم همین طور. ادبیات تعریف خودش را از این قضایا دارد، می‌گوید نمی‌شود، باید زمان بگذرد، فضا باز باشد، امکان گفت‌وگو و تعامل وجود داشته باشد، و آراء و افکار مختلف زمینه بیان و بروز پیدا کنند؛ در واقع یک حالت قفل شدن پیدا می‌شود.

ماجرای مهم دیگر فروپاشی بلوک شرق است که در واقع حکومت ایدئولوژیک را به نحوی از اعتبار می‌اندازد و همهٔ کسانی که به نوعی دلبسته بودند، دچار ایدئولوژی‌زدگی می‌شوند و این هم به مجموعه‌ای که هست اضافه می‌شود. به هر حال مجموعهٔ این عوامل باعث می‌شوند که ادبیات ایران در راستایی مرکز گریز، ایدئولوژی گریز و اقتدارگریز قرار گیرد و فضا برای نشوونمای صداهای متکثر و قرائت‌های گوناگون باز شود. البته همهٔ اینها در آغاز راه‌اند و ما آن چهره‌های شاخصی را که در دهه‌های قبل داریم دیگر نداریم و آن کسانی هم که در قید حیات و فعال‌اند رکوردهای خودشان را تکرار نمی‌کنند.

این اتفاقات تازه‌ای که در حوزهٔ تحولات اجتماع و به تبع آن در حوزهٔ نظریه‌ها و دیدگاه‌ها رخ می‌دهد شاید در آیندهٔ ادبیات ایران خیلی مهم باشند. منظورم همان بحث تکثرگرایی، تفسیر و ضدیت با اقتدارطلبی در ادبیات است. آن تقابل‌های دوگانه‌ای که بر دوش نویسندگان ایرانی بود برداشته می‌شود و در مقابل وضعیت حاکم، این واکنش‌ها در حوزهٔ نقد و نظر گسترش پیدا می‌کند و عمده‌تاً داینامیزم واقعی‌اش را از دیالوگی می‌گیرد که میان نواندیشان دینی، روشنفکران سکولار و سنت‌گرایان دینی هست. البته بقیه نیروهای اجتماعی هم در این تعامل هستند. این گرایش‌ها، گرایش‌هایی است که اگر شرایط آرام‌تر و تثبیت شود می‌تواند به رشد ادبیات ایران کمک شایانی بکند. دربارهٔ مضمون این آثار هم می‌توان گفت که اغلب عجولانه نوشته شده‌اند. پاسخی به مسایل روز بودند بی‌آنکه جزء تازه‌ای از هستی ما را کشف کنند (البته این نوشته آقای میرعباسی است). این امر ریشه در ضرورت‌های اجتماعی و تلقی نویسندگان از وظیفه ادبیات و سنت روشنفکری ایران دارد. ادبیات معاصر از زمان پیدایش به دلیل ویژگی خاص جامعه همواره کوشیده است واقعیت‌های سیاسی و اجتماعی را ولو به شکل تمثیل انعکاس دهد و وظیفهٔ روزنامه‌های آزاد را هم به عهده بگیرد. نویسنده ناچار بوده است بیش از آنکه به تعهد هنری خود در قبال نگارش بیان‌دیشد

نیروی خود را صرف مسؤولیت اجتماعی‌اش کند و به خلق ادبیاتی بپردازد که به اقدام سیاسی مؤثری بیانجامد. من وقتی مطالب خودم را برای این سخنرانی آماده می‌کردم، یک بار دیگر کتاب وظیفهٔ ادبیات را که سال‌ها قبل خوانده بودم نگاه کردم. آن سال‌ها که می‌خواندم بیشتر دلم می‌خواست مثلاً نظرات سارتر و رب گری به و ساروت را بخوانم. کتاب وظیفهٔ ادبیات مجموعهٔ مقالاتی است که طی آن‌ها نویسندگان صاحب نام شرق و غرب دربارهٔ ادبیات و تلقی‌شان از وظیفه و نقش ادبیات صحبت می‌کنند. یک نویسنده اسپانیایی در آنجا هست به نام خوان گویتیسولو در سال ۱۹۶۴، به گمانم آنچه او می‌گوید برای شرایطی که ما داریم مناسب است. من تکه‌هایی از سخنان این نویسنده را در اینجا می‌آورم. او می‌گوید: «در فرانسه آزادی زبان و اندیشه وجود دارد و تساوی حقوق سیاسی، لفظی خالی از معنا نیست. بنابراین رابطهٔ میان نویسنده و خواننده، امری است متفاوت با آنچه در اسپانیا یا امریکای جنوبی دیده می‌شود و دلیل آن هم بسیار ساده است. هنگامی که کشمکش‌های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی که نیروی متحول و پویای هر کشوری را تشکیل می‌دهند، بتوانند آزادانه از طریق رسانه‌ها و نشریات حزبی و غیرحزبی تجلی کنند، وظیفهٔ اجتماعی نویسنده، غیر از وظیفهٔ اجتماعی نویسندهٔ کشورهای است که در آنجا منافع و منویات گروه‌های مختلف نتوانند آزادانه به بیان درآیند، در این حال سیاست بر هنر اثر می‌گذارد و نویسنده خواهی‌نخواهی بلندگوی نیروهایی می‌شود که بی‌صدا با طبقهٔ حاکم یا انحصارطلبی مسلک می‌جنگند. سیاست و ادبیات در اقدام مشترکی هم‌رزم می‌شوند و نویسنده بی‌آنکه خود بداند کار سیاسی می‌کند.» بعد می‌گوید: «کافی است نگاهی به گرد خود بیافکنیم تا ببینیم که در چهار پنجم ربع مسکون، اثر ادبی محکوم است به اینکه بر اثر جبر زمان به کار تسلی یا ارشاد فکری بپردازد یا بنا به گفتهٔ چزاره پاوزه در دورهٔ فاشیسم دفاعی در برابر توهین به زندگی باشد. همگامی و همیاری ادبیات و سیاست هنگامی از میان می‌رود که عوامل برانگیزانندهٔ آن از میان برداشته شود، مگر اینکه خود نویسنده چنانکه هم در غرب و هم در شرق فراوان دیده شده است، جانب ادبیات را فروگذارد و با دل و جان به مدح شبه ادبی مرام سیاسی بپردازد. اما در این صورت او دیگر نویسنده نیست بلکه قلمزن است و کالایش ربطی به ادبیات ندارد. در حال حاضر آن رب‌گری به چه خواهد و چه نخواهد، هم نویسندگان اسپانیا و هم نویسندگان شوروی و هم نویسندگان اکثر کشورهای جهان به استثنای بعضی کشورهای دموکراسی غرب، مدت‌ها تحت تعقیب سیاست به سر خواهند برد.»

متشکرم.

□ بحث سنت و مدرنیته در تمام موارد بالاخص در ادبیات و فلسفه بحث بسیار مفصلی است، ولی تاکنون معلوم نشده که حرف آخر را کدام یک از اینها برای اینانی بشر گفته‌اند و این موضوع ما را در دو راهی و گمراهی قرار داده است. تکلیف اینانی بشر در این مورد چیست که ما بالاخره بتوانیم به راهی گرایش پیدا کنیم و قدم بگذاریم که آن راه

مورد پسند شخصیت‌های علمی در زمان خودشان باشد. در باب فلسفه می‌بینید که سقراط نظریاتی دارد، ارسطو می‌آید و نظریات او را رد می‌کند. کانت یک چیزی می‌گوید، دکارت چیز دیگر و نیچه هم چیز دیگر و مخالفت‌هایی می‌شود. نمی‌دانم آیا ما درک اینها را نداریم یا اینکه برای ما آن تعریف اصلی را نکرده‌اند و این جدال تا چه وقت می‌خواهد ادامه داشته باشد و تأثیر آن در محیط زندگی ما چیست؟ بیان فرمودند که این تأثیر بر اثر تحولات در ادبیات و در تشکیلات سازمان‌های مختلف حکومت‌ها است و اینها تأثیر بسیار گذاشته و همین‌طور است در کودتای ۲۸ مرداد که اشاره فرمودند به ما لطافت زیادی از نظر ادبیات و تاریخ وارد شد. حالا از استاد تقاضا می‌کنم آن نظریه غایی که می‌تواند ما را بهتر رهنمون نماید اگر چنانچه برایشان مقدور است بیان بفرمایند.

■ مخبر: اگر سؤال شما را درست فهمیده باشم، اولاً من نمی‌توانم برای ابنای بشر تعیین و تکلیف بکنم که آنان چه می‌توانند بکنند. من حداکثر می‌توانم برای خودم تعیین و تکلیف بکنم. عرایض بنده این است که این مشکل مبتلا به همه کشورها نیست. از نظر من در کشورهای مثل ما مطرح است که سنت‌های جافتاده‌ای دارند و با یک پدیده خارجی و مکتب و مسلکی به نام مدرنیته روبه‌رو هستند و با این برخورد می‌کنند. من عرضم این است که هیچ چاره‌ای نداریم، جز اینکه آن گفت‌وگوی ناتمام را در مورد رابطه سنت و مدرنیته در این کشور دنبال کنیم. این گفت‌وگو از مشروطه شروع شد، با آمدن حکومت پهلوی ناتمام ماند، بعد از انقلاب هم این گفت‌وگوها هنوز بسترهای مناسب خود را پیدا نکرده است - البته به شکل‌های مختلف در جامعه ادامه دارد. ما چاره‌ای نداریم جز اینکه سنت‌گرایان، نواندیشان و تمام کسانی که در این مملکت زندگی می‌کنند، این گفت‌وگو را ادامه دهند، برای اینکه تأثیرهای بسیار پیچیده‌ای می‌گذارد. وقتی مدرنیته می‌آید اول به یک سطح کلان کشور برخورد می‌کند، از آن سطح کلان وارد اجتماعات کوچک‌تر قومی، قبیله‌ای و محله‌ای می‌شود. یکبار فیلتر می‌شود و از آنجا پایین می‌رود، از آنجا دوباره فعل و انفعالاتی انجام می‌گیرد و بالا می‌آید و دوباره به منشأ اصلی‌اش بازمی‌گردد و یک فرایند بسیار پیچیده‌ای انجام می‌گیرد. تمام کسانی که در این مملکت زندگی می‌کنیم و به نوعی با این مسائل درگیر هستیم، بایستی آن گفت‌وگویی را که به هر حال زمانی شروع کرده‌ایم، تمام

بکنیم، یا لااقل اگر پایان ندارد به پیش ببریم.

□ فتوحی: اجازه دهید در اینجا نکته‌ای را بگویم. طبعاً مرز میان مباحث فلسفی و به‌خصوص فلسفه جدید و نقد ادبی مرز خیلی ظریفی است. اهداف ما در برگزاری این همایش بیشتر معطوف به مسائل ادبی و نظریه ادبی است و بعضاً مسائل فلسفی که با نظریه ادبیات مربوط می‌شود. تقاضا دارم که سوالات را در حول و حوش مباحث نظری ادبی و جریان‌های ادبی و بیشتر فلسفه ادبیات مطرح کنید، چون اگر بخواهیم باب مسائل فلسفه اجتماعی یا فلسفه جدید را باز کنیم مبحث دراز دامنی خواهد شد و موضوع این جلسه هم وضعیت نظریه ادبی در ایران بعد از مشروطه است.

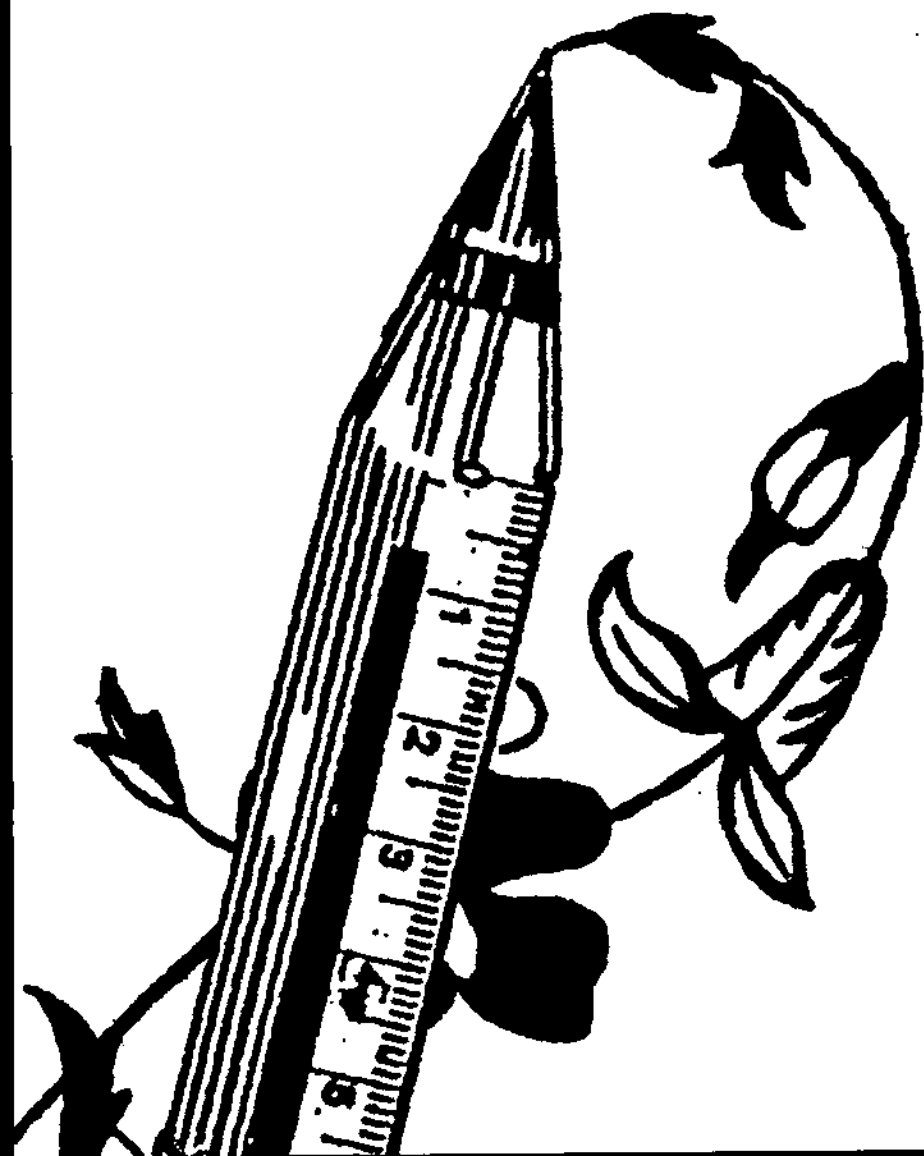
□ محمدرضا گودرزی: سؤال من این است که بحث سفارش اجتماعی که ایشان به هر حال با توجه به دوستانی دیگر که تحولات اجتماعی را تعیین‌کننده اثر ادبی می‌دانستند و من هم معتقدم که هست (البته نه همیشه بلکه در مواقعی درباره بعضی آثار هدایت و آثار گلشیری نمی‌توان به این سادگی روی سفارش اجتماعی تأکید کرد) می‌خواهم بدانم که آیا در این وضعیت نقد ادبی ما و این وضعیت خلق اثر ادبی، سفارش اجتماعی امر بهنجاری است یا نه؟

■ مخبر: واقعیت این است که هست و من می‌خواستم نشان دهم که چنین چیزی هست و این ربطی ندارد به اینکه کسی که کتابی را می‌نویسد مستقیماً رفته باشد جایی و سفارش گرفته باشد. ما نگاه می‌کنیم به آثاری که در دوره‌های مختلف نوشته شده،

به دوره‌بندی این آثار نگاه می‌کنیم، به تحولشان نگاه می‌کنیم، به مضمونشان نگاه می‌کنیم، می‌بینیم که در مجموع یک چنین مضمونی دارند، یک چنین گرایشی دارند، تحولاتشان از یک چنین مسیری عبور می‌کند. بنابراین می‌گوییم که این تحولات بر اثر چه عواملی به وجود آمده؟ آیا داینامیزم درونی این سبک‌ها بوده، مثلاً سبکی به پایان رسیده و سبکی شروع شده؟ آیا مسائل اجتماعی، سیاسی و روانی تأثیر گذاشته؟ ما در آنجا نشان دادیم که این یک ارتباط تنگاتنگی با تحولات اجتماعی و سیاسی مملکت دارد، صرفنظر از اینکه در ذهن نویسنده در آن لحظه که می‌خواهد بنویسد چنین چیزی می‌گذشته است یا نه؟ و اگر می‌گذشته، چگونه می‌گذشته، مستقیم یا غیر مستقیم، خودآگاه یا ناخودآگاه.

بسیاری از آثار هم هست که شما می‌توانید در این دوره‌ها پیدا کنید که از این قاعده تبعیت نمی‌کنند. ما مجموعه و گرایش کلی را در نظر می‌گیریم، کما اینکه مثلاً در همان دوره دهه ۲۰ و ۳۰ جریان سوررئالیست‌ها را داریم. جریان‌هایی داریم که نظریات ملی‌گرایانه را مطرح می‌کنند، منتها آن تعریف غالبی که از ادبیات در آن دهه هست این است و عمده آثار ادبی از آن تبعیت می‌کنند.

اما اینکه این بهنجار است یا نیست، فکر می‌کنم در پایان بحث گفتیم؛ بهنجار نیست برای اینکه در اینجا

متأسفانه کارکردهای سیاسی بر ادبیات تحمیل می‌شود. ادیبان گرفتار مسائل بسیاری هستند، حزب هستند، روزنامه هستند و همه این وظایف به طوقی بر گردۀ ادبیات سوار می‌شود. طبعاً شرایط مطلوب برای ادبیات این است که به چنین چالش‌هایی کشیده نشود و کار خود را بکند، اما در شرایطی قرار می‌گیرد و من حرفم این است که این شرایط این است و از ادبیات چنین انتظاری می‌رود.

شما فرض بفرمایید که در غرب یا مشخصاً در انگلستان ماتیو آرنولد می‌گوید ادبیات جای دین را گرفته است، برای اینکه در آنجا دین تمام کارکردهای اجتماعی خود را از دست داده است. مثلاً نقش ادبیات تلطیف روح انسانی است، حال آنکه مثلاً در ایران دین نهاد نیرومندی است که کارکردهای اجتماعی فراوان دارد. جایی که مسایل به این صورت نیست ممکن است به این نتیجه برسند که ادبیات یک بازی بی‌مفهوم است، ما با کلمات بازی می‌کنیم، (این را گرایش در پسامدرنیزم می‌گویند). اینجا می‌خواهم بگویم چنین نیست، برای اینکه دست کم این تاریخ صد ساله نشان می‌دهد که با هزار و یک بند و پیوند تا به امروز گرفتار این قضایا هستیم، حالا خوب است، بد است، هر چه هست این است، اما اگر نظر مرا بخواهید بهتر است این طور نباشد.

□ سوآلم این است که سیری که در نظریه‌ها نشان دادید و فرمودید، در این دوره خاص از مشروطه به این سو، آیا ما با چیزی به نام نظریه‌پردازی رویه‌رو می‌شویم یا نه؟ و فقط مصرف‌کننده و گرت‌بردار صرف این نظریه‌ها هستیم؟ درصد ابداع و ابتکار و تقلید را شما تا چه حد می‌بینید؟

■ مخبر: تا آنجا که من می‌دانم مثل همه پدیده‌های جدید دیگر، رمان پدیده‌ای است که بر ما وارد شده است و ما سابقه رمان نداشتیم، شعر نو هم همین طور. اگر نوشته‌های نیما یوشیج را بخوانید، می‌بینید که می‌گوید من ادبیات فرانسه را خواندم و آشنا شدم و دیدم که قالب‌هایی که در اینجا هست جواب نمی‌دهد و از این رو تأثیر گرفتیم. من اینجا نقل قول‌های زیادی دارم، مثلاً مجتبی مینوی می‌گوید، غیر از دو سه کتاب شمس و طغرا و... بقیه رمان‌هایی که در دوره مشروطه نوشته شده همه ترجمه است. به نظر من این هیچ اشکالی ندارد اگر که ما مثل همه زمینه‌های دیگر، ادبیات را، نقد و نظریه را از غرب بگیریم و آن را بومی کنیم. به گمانم ما بیشتر گرفته‌ایم و به مرحله

تولید نظریه نرسیده‌ایم.

□ آقای مخبر نظر شما درباره نظریه‌های ادبی جدید چیست و اینکه این آثار که با ترجمه‌هایی مغلو و نامفهوم در اختیار خوانندگان قرار می‌گیرند تأثیری در جریان ادبی کشور ما دارد؟

■ مخبر: آنهایی که این حرف‌ها را می‌زنند یا خودشان این مطالب را می‌دانند یا نمی‌دانند. اگر می‌دانند که خب چرا تصحیح نمی‌کنند. به نظر من تبلی است، اکادمی واقعاً حوصله ندارد اینها را دنبال بکند. این اتفاق یعنی ورود طرزها و نظریه‌های ادبی از مشروطه تا حالا افتاده و از دهه ۶۰ به بعد در خود غرب گسترش پیدا کرده. خب اینجا هم بیشتر شده و همه هم ناگزیرند اینها را بخوانند. دست کم در این ۴۰-۳۰ ساله و ۲۰ سال بعد از انقلاب به طور جدی اگر نگاه بکنید می‌بینید که در فرهنگ نقد و گفت‌وگوی ادبی عناصری از این نظریه‌ها گرفته شده، بومی شده و روی آن کار می‌شود و جلو می‌رود. به گمانم از اول وارد شده‌اند و همچنان هم وارد می‌شوند و بیشتر هم می‌شوند و این امر فی‌نفسه ایرادی ندارد، اما این با خلق اثر ادبی فرق می‌کند. به هر حال اینجا یک آثاری خلق شده که در جاهای دیگر دنیا خلق نشده، حالا بهتر، بدتر، ضعیف‌تر، قوی‌تر، هر چه که هست یک داستان دیگر است.

□ سید حسینی: چند سال پیش در یک سمیناری چند نفر از خانم‌های آکادمیسین آذربایجان را دعوت کرده بودند، خوب چند سال هم از فروپاشی می‌گذشت و اینها خواستم بدانم آنها چه می‌دانند، گفتیم نظراتان درباره فرمالیست‌های روس چیست؟ خانمی برگشت و گفت فرمالیست بد است. گفتیم بسیار خوب، دیگر عرضی ندارم. من معتقدم که هنوز هم تأثیر فرمالیست بد است ادامه دارد و ما داریم در آن دست و پا می‌زنیم. ادبیات جهان (البته تا آن حد ساختارشکنی و پست مدرنیسم پیش نمی‌روم) لااقل با فرمالیست روس متحول شده است. الان گفتند بازی با کلمات؛ اینها نیست، مسئله فرم در درجه اول ادبیات است و ادبیات را می‌سازد. ببینید در همان سال‌هایی که شما سال‌های سکوت می‌نامید یا بعد از آن چگونه گلشیری نویسنده دیگری شد، چه چیزی گلشیری را ساخته بود؟ به نظرم همان گوییتسولو همین الان هم ناظر بسیار دقیقی است بر ادبیات جهان. اخیراً دیده‌ام که یک ۲۰ صفحه‌ای درباره کتاب سیاه اورهان پاموک نوشته بود. مسئله این است که اگر ادبیات به فرم توجه نداشته باشد، ادبیات نیست.

کاری که آقای مخبر کردند جالب بود، چون آن سیر ادبی را در مملکت گفتند و اگر می‌خواستند مسئله نقد را بگویند واقعاً سیر نقد یک چیز خیلی بیرنگی بوده و در آن دوران‌هایی که نقد ادبی وجود داشت - که الان وجود ندارد چون یک وقت‌هایی نقد ترجمه خیلی جدی بود - آن وقت‌ها که جوان بودیم در مجله سخن اگر یک نقد درست و حسابی نوشته می‌شد در مردم تأثیر می‌گذاشت، ببینید الان نسل جوان نمی‌داند، مثلاً شوهر آهو خانم چگونه شوهر آهو خانم شد؟

آقای دریابندری یک نقد در سخن نوشت و کتاب را تصویب کرد، حالا اشکال داشت یا طور دیگری بود، بالاخره نقد دریابندری را پذیرفتند. این است که معتقدم همان نظریه اجتماعی و تصور اینکه ادبیات را می‌سازد ادامه دارد، البته نویسندگان جوان ما دارند کارهایی می‌کنند و این خیلی مهم است و ما باید این چند سال اخیر را که رمان‌های جدید نوشته می‌شود جدی بگیریم، این شروع مرحله‌ای جدید است. زبان خاص رمان، مسئله شده از جولایی گرفته تا همین دوستان جدیدمان و تازه توجه می‌کنند به اینکه چیست و الا ما مدتی کار ژورنالیستی کرده‌ایم و ژورنالیسم حاکم بوده است.

■ مخبر: اجازه بدهید توضیحی به آقای سیدحسینی بدهم. ببینید بحث من اصلاً کیفیت اثر ادبی یا ادبیت اثر ادبی یا هنری بودنش نبوده، در واقع بحث من این است که آن گرایش‌های غالبی که راهنمای نقد در یک دوره هستند و یا می‌گویند چه چیز ادبیات است و چه چیز ادبیات نیست، صرفنظر از اینکه کیفیت این آثار عالی است یا بد است، چیست؟ شما وقتی می‌خواهید گرایش غالب ادبی یک دوره یا نظریه حاکم بر ادبیات دهه ۲۰ را بگویید، می‌گویید گرایش چپ توده‌ای حاکم بر ادبیات است و تقابلیش رئالیسم و ضد رئالیسم، متعهد، غیر متعهد، مردم‌گرا و مردم‌گریز است. حالا در همان آثار ممکن است بعضی اثر ادبی بسیار درخشان و بعضی گزارشی ژورنالیستی باشد. در واقع حوزه بحث من در مورد ادبیت ادبیات نبوده است، گرایش غالب، سخن مسلط یا نظریه حاکم بر ادبیات بوده است، آن گرایشی که به نقد خط می‌دهد و ادبیات یک دوره را تعریف می‌کند. می‌خواهم به این پرسش برسم که چگونه نویسنده خلاق مثل هدایت در یک دوره مازیار و پروین دختر ساسان را می‌نویسد، سپس بوف کور را و در دوره بعدی حاجی آقا را. و یا چرا مضمون آثار گلشیری را خودیابی و بازیابی هویت تشکیل می‌دهد و در ادبیات اعتراض در کنار آل احمد و

به آذین قرار می‌گیرد.

□ کامیار عابدی: ضمن سپاس از جناب مخبر که گزارش تاریخی و تحلیلی خیلی مختصر و مفیدی راجع به این موضوع فرمودند. یک نکته‌ای که به ذهنم رسید این است که وقتی بخواهیم استنتاج‌های کلی بکنیم و از یک دوره به صورت یک جریان، نقاط اوج یا فرایندهای کلی‌اش را بیرون بکشیم، لازم است که روی جزئیات مطالعاتمان خیلی دقیق‌تر باشیم. جناب مخبر روی جزئیات تکیه کردند ولی من احساس کردم که به جای اینکه خود منابع اصلی مورد مطالعه و رجوع قرار بگیرد، بیشتر پژوهش‌ها و استنتاج‌های دیگران به عنوان یک اصول اولیه و پیش‌فرض مورد بررسی قرار گرفت.

به عنوان مثال نکته‌ای که به نظرم جای اشکال دارد این است که از طریق روایت یحیی آرین‌پور به موضوع رفعت توجه شد. خوب رفعت یک آدم خیلی جالبی بوده و در این تردیدی نیست. ولی آن مطالبی که در تجدد و دانشکده آمده و همچنین مطالبی که در نوبهار آمده بیشتر از طریق تحلیل آرین‌پور که شاگرد خاص رفعت بوده و خیلی به او علاقه داشته بیان شده است. این موضوع باعث شده که کلاً آن روایت را بپذیریم. من فقط اشاره مختصری می‌کنم که رفعت در واقع همان حالتی را دارد که هوشنگ ایرانی در دو سه دهه بعد داشت، بدون اینکه مقتضیات زمانه را در نظر بگیریم. وقتی که ما به حرف‌های بهار توجه می‌کنیم — کاری که آرین‌پور اصلاً نکرده — می‌بینیم که بهار حرف‌هایش در آن موقع خیلی سنجیده و حساسی است و اصولاً می‌گوید که ما باید این دوره‌های گذر را بگذرانیم. یک دفعه نمی‌شود شما بیایید از ده سال پیش فرانسه حرف بزنید. ما باید مملکت خودمان را منطبق کنیم با آن دوره. توضیح دیگری ندارم فقط می‌خواستم بگویم که در این زمینه‌ها باید بیشتر تحقیق شود.

■ مخبر: من در واقع این قضیه را یک مقدار تعدیل کردم، برای اینکه به نظر من بهار یک دیالوگ مدرنیته دارد و ما نمی‌توانیم او را جزو کهنه‌گرایان بگذاریم، به این تعبیر در واقع او هم یک تعاملی با مدرنیته دارد و گفتیم که حتی در سمت راست بهار خیلی‌های دیگری هستند. بنابراین آن تحلیل آرین‌پور اینجا رعایت نشده و بهار در زمره کهنه‌گرایان و سنت‌گرایان قرار نگرفته است.

اما در مورد رفعت با توجه به آنچه که درباره او خوانده‌ام و نقل قول‌هایی که از رفعت در اینجا دارم (که فکر نمی‌کنم مجال صحبت در این باره باشد) نظرم با شما یکی نیست و به نظرم رفعت یکی از چهره‌های

درخشان نقد ایران است که اگر می‌ماند می‌توانست کمک زیادی به ادبیات ایران بکند، ولی متأسفانه در سی سالگی خودکشی می‌کند. اما حرف‌هایی که در آن دوره می‌زند درخشان است. در اینجا برای اینکه شما ببینید رفعت آن گونه که شما می‌گویید نبوده نکته‌هایی از گفته‌های او را می‌خوانم: «از سعدی به عنوان شخصیتی هوشیار، شاعری مهرورز، ادیبی نکته‌سنج، نثرنویسی ظریف، ناظمی صنعتکار و متفلسفی تجددخواه یاد می‌کنم، در عین حال نباید او را به درجه ربوبیت ارتقا داد و عیوب کارش را نادیده گرفت.» بعد می‌گوید: «شما با ساروج عصر بیستم شکاف‌های تخت‌جمشید را وصله خواهید زد، شما آب را به طرف بالا جریان دهید، یا به عبارتی بر ضد جریان شنا کنید، زیرا ناچیزترین شناوران نیز می‌توانند در استقامت جریان قطع مراحل نمایند، شما برای فردا بنویسید، امروز می‌بینید که شخصاً سعدی مانع از موجودیت شماست، تابوت سعدی گاهواره شما را خفه می‌کند، عصر هفتم بر عصر چهاردهم مسلط است، ولی همان عصر کهن به شما خواهد گفت هر که آمد عمارتی نو ساخت، شما در خیال مرمت کردن آثار دیگران هستید.» به نظرم خیلی معقول است.

□ کامیار عابدی: فکر نمی‌کنید که این شعارها در آن موقع تأثیر منفی داشت.

نکته دیگر شما که خیلی قابل بحث است این است که در دوره‌ای که از بهار صحبت کردید، اصلاً دوره تحشیه و تصحیح ادبی نبود، این مسئله در دوره رضا شاهی به وجود آمد. در آن دوره همان‌طور که در مجله نوبهار و دانشکده می‌بینیم اصلاً صحبت از این نبود که سعدی که بود، حافظ که بود، مدام در حال ترجمه هستند و آفرینش ادبی می‌کنند، بعداً در دوره رضاشاهی مسئله تحشیه و تحقیق ادبی پیش می‌آید.

■ مخبر: نخیر در آن دوران و قبلش هم هست (علامه قزوینی، فروزانفر، فروغی، ادیب پیشاوری) و بعدش اگر حرف رفعت را دنبال بکنیم پیروزی جریان نیمایی شاهد زنده‌ای است بر اصولی بودن رفعت که خواهان یک انقلاب ادبی است و این جریان در شعر و داستان اتفاق می‌افتد.

□ کامیار عابدی: البته در دهه بعد (۱۳۰۰) نیمای افسانه پیروز می‌شود، یعنی حد میانه‌ای بین بهار و رفعت، ولی خود رفعت پیروز نمی‌شود.

■ مخبر: نه، رفعت انقلاب ادبی را توصیه می‌کند و آن کاری که نیما می‌کند به گمان من انقلاب ادبی است.

در واقع پیش از نیما رفعت، شمس کسمایی و جعفر خامنه‌ای نمونه‌هایی از شعر نو سروده بودند، اما نیما با کار مداوم و تلفیقی از کار عملی و نظری آن را تثبیت کرد و گسترش داد و سکه به نام او زده شد. اما حتی اگر رفعت یا بهار را در جایگاه‌های دیگری قرار دهیم به کل این بحث خدشه‌ای وارد نمی‌کند.

□ عبدالعلی دست‌غیب: چون وقت نیست یک پیشنهاد دارم. مسائل قابل توجه و قابل بحث مطرح شد. درباره نظریه ادبی، جدال سنت و مدرنیته و پیدایش رمان‌ها و تقسیم‌بندی تاریخی البته همه جای خودش را دارد و قابل بحث است و بعضی از آنها را می‌شود بیشتر بسط داد و با بعضی می‌توان مخالف بود.

اما پیشنهاد من این است چون بحث اصلی درباره وضعیت نقد ادبی در ایران است به دو صورت می‌توانیم در جلسات آینده بحث کنیم، یکی بحث تماتیک بکنیم، ببینیم مثلاً این عناصر انتقادی در آثار قدیم و جدید ما وجود داشته یا نه؟ اگر وجود داشته به چه صورت بوده، گو اینکه شاید خود اینها توجه نداشته‌اند که بر چه سکویی قرار داشته و از چه سکویی حرکت کرده‌اند. ما می‌بینیم در ادبیات منشور و منظوم گذشته که شاعران از خودشان یا از دیگران انتقاد می‌کنند بسط پیدا نکرده و در کنارشان یک نظریه‌پرداز ادبی وجود نداشته که مثلاً آن چیزی که حافظ درباره سعدی گفته یا مطلبی که مولوی درباره خودش گفته و انتقادی که از خودش کرده، بر چه مبانی نظری استوار بوده است. تا اینکه می‌رسیم به دوره‌های جدید، البته دوران رکورد هم داشتیم مثل جریان بعد از مغول، دوره مشروطه که دوره پیروی است و همان مطالبی که گذشتگان گفته بودند تکرار می‌شود. در دوره جدید مسئله نقد ادبی، جزئی از مسئله کلی نقد است، یعنی در واقع نقد ادبی عبارت از این است که شخص در برابر جریان رایج می‌ایستد و آن را نقد می‌کند. تأویلی که من از نقد دارم و منتقدی که بیشتر در نظر دارم، نیچه است، کانت است. می‌شود گفت که اینان منتقدند و نقد می‌کنند، وقتی نگاه می‌کنید نیچه اعم از اینکه حق داشته باشد یا نداشته باشد، پنبه فلسفه کلاسیک را می‌زند. انتقادهایش هم صریح است و هم تند و تیز و خیلی هم عمیق است. حالا در ایران طبعاً نقد ادبی به معنای جدید نداشتیم، اگر هم بوده جرقه‌هایی بوده که در آثار ادبی و شعری ما منعکس شده، اما به صورت این نظریه‌ای که فرض کنید امروز ما در لوکاج یا در ریچارز می‌بینیم نبوده، زیرا اینان می‌توانند مبانی نظری خود را توضیح دهند، همان‌طور که افلاطون در نقد شعر هومر مبانی نظری را توضیح می‌دهد. همان‌طور در جوابی که ارسطو به افلاطون می‌دهد مبانی نظری را توضیح می‌دهد.

این مسئله خیلی مهم است که ما وضعیت نقد ادبی را یا به صورت موضوعی بررسی کنیم یا به صورت تاریخی. فکر می‌کنم که نقد ادبی به معنای جدیدش همان طور که اشاره فرمودند با میرزا ملکم خان و آخوندزاده شروع شد. خوب حالا یک نوع نقد ادبی بوده، نقد ادبی جامعه‌شناختی بوده و سکوی حرکتش این بوده که جامعه را بستر حوادث می‌بیند و حوادث را در بستر اجتماعی توضیح می‌دهد و نقد می‌کند و انتقادی که از مولوی و مثنوی می‌کند. همان طور کسانی دیگر مثل میرزا آقاخان کرمانی و بعد کسروی و دیگران. آیا ما آن مبانی نظری نقد ادبی را داریم؟ آیا چیزی به اسم نقد ادبی وجود داشته؟ و اگر وجود داشته تحولش در چه و چگونه بوده؟ از میرزا ملکم خان و آخوندزاده که به این طرف نگاه می‌کنیم، در بعضی آثار داستانی هم نقد ادبی دیده می‌شود ولی اینها را نمی‌توان نقد ادبی نامید. مطلبی که آقایان مطرح کردند، به نظرم خیلی اساسی و اصولی است یعنی، اعم از اینکه قائل به جدایی سوژه و ابژه باشیم یا اینکه مثل پست مدرنیسم بخواهیم این را تهافت کنیم و آن را بشکنیم و یک چیز دیگر به وجود آوریم. اما خود نقد ادبی که در بعضی موارد می‌بینیم حتی جنبه دوستانه یا دشمنانه پیدا کرده، مثلاً در محافلی فکری را تبلیغ کرده‌اند و رمانی را که براساس آن فکر بوده تبلیغ شده. این مسئله در اروپا هم بوده، مثلاً در آنجا ما لوکاچ را داریم که با جویس شدیداً مخالف است و با رمان جویس خیلی مخالفت می‌کند. بنابراین برای روشن شدن وضعیت نقد ادبی در ایران به نظرم باید به هر دو صورت کار کرد.

■ فتوحی: ببینید مسئله‌ای که الآن در همه جا رایج است، وقتی ما به خودمان نگاه می‌کنیم در برابر مجموعه نظریه‌ها و آرای انتقادی و کارهای نقد غرب، خودمان را خیلی دست کم می‌گیریم. به هر حال این وضع ماست، دلیل نمی‌شود که با نگاه به آن حرکت تند و شتابنده‌ای که در غرب هست ما تمام تاریخ خودمان را نفی بکنیم و در بخش پست‌مدرن بایستیم، به هر حال این تاریخ ماست و تاریخ پشت سر ماست، مگر اینکه بخواهیم منتزع از تاریخ به یک نگاه برسیم. ما قطعاً در این جلساتی که داریم مسئله تصحیح متون و تأثیر آن در نقد ادبی، مسئله شرح‌نویسی در ایران، مسائل مربوط به تذکره نویسی و نقد در تذکره‌ها، به همه اینها اگر مجال باشد خواهیم پرداخت و این مرهون این است که تا چه حد سخنرانان ما برای ارائه مطالب آمادگی داشته باشند و آن نیاز و پرسش اجتماعی و اقتضایی که هست، چقدر موضوعیت داشته باشد.

■ مخبر: من در اینجا دستاوردهای آخوندزاده را در نقد نوشته‌ام و دسته‌بندی کرده‌ام: ترویج ساده‌نویسی، معرفی فکر نقد جدید، تفکیک شعر از نظم، آخوندزاده

می‌گوید: «ملت ما نمی‌داند پوئری چیست، فکر می‌کنند هر کس چند نظم به هم می‌بافد پوئری می‌گوید.» ارائه ملاک‌های نقد شعر از کارهای دیگر او است. می‌گوید: «صورت و محتوا را بایستی در نقد شعر به کار گرفت، تفکیک زبان علمی از زبان ادبی.» همچنین می‌گوید: «تاریخ را به زبان ادبی ننویسید، فهم اینها از جبر و مقابله خیام هم دشوارتر است.»

ببینید دوستان نظریه ادبی در جهان سابقه‌ای طولانی ندارد. فرمالیسم روس در دهه ۶۰ به دنیای غرب می‌رسد. دهه ۶۰ یعنی ۳۰ سال پیش، نظریه‌های ادبی که الآن ما داریم عمدتاً متعلق به اواخر دهه ۶۰ هستند یعنی بعد از ۱۹۶۸ و حدود ۳۰ سال از تاریخ تولد آنها می‌گذرد. نقد جدید آمریکایی یک مقدار مقدم بر اینهاست، البته به لحاظ شناخته شدن در غرب چون فرمالیسم روس جلوتر است، ولی در سال ۱۹۶۰ معرفی می‌شود. نقد جدید متعلق به ۳۰-۱۹۲۰ است. بنابراین این نقدها و نظریه‌ها در جهان سابقه خیلی طولانی ندارند. همان بحث‌هایی که در سال ۱۳۲۰ در کنگره اول می‌شود و ادبیات را با تقابل‌های دوگانه مردم‌گرایی، مردم‌گریزی، متعهد غیر متعهد، رئالیسم، غیر رئالیسم محک می‌زند بحث‌هایی است که در ۱۹۶۴ در کتاب وظیفه ادبیات، نویسندگان برجسته غرب و اتحاد شوروی با هم مطرح می‌کنند. این بحث‌ها اینجا هم بوده، حالا از طریق سیاح آمده، از راه ترجمه آمده، رفته‌اند، خوانده‌اند، گفته‌اند یا هر طریق دیگر. این طور نیست که از صد سال پیش غربی‌ها یک نقد عجیب و غریبی داشته‌اند و اینجا نبوده است. نخیر تا قبل از سال ۱۹۷۰ نبوده و بنده دست کم چهار تا از آنها را ترجمه کرده‌ام، بنابراین تقریباً خیلی سریع منتقل شده و این نیست که در اینجا چیزی نبوده است. ما با فاصله زمانی اندکی آن دستاوردها را منتقل کرده‌ایم. من به مفهومی که آقای دست‌غیب از نقد می‌گویند کاری ندارم که چیزی چیز دیگری را نفی می‌کند، پدیده تازه‌ای به وجود می‌آید، اما به هر حال مفهومی که در دنیای غرب متداول بوده با فاصله کوتاهی در اینجا وجود داشته است.

پانویس:

۱- این بحث را مدیون سخنرانی دوست عزیزم دکتر ناصر فکوهی در همایش جامعه‌شناسی هستم. مقاله سودمند ایشان با عنوان تعارض سنت و مدرنیته، به زودی توسط انجمن جامعه‌شناسی ایران به چاپ خواهد رسید.

تو قلّه خیالی و تسخیر تو محال

بخت منی که خوابی و تعبیر تو محال

ای همچو شعر حافظ و تفسیر مثنوی

شرح تو غیر ممکن و تفسیر تو محال^(۱)

شعر لسان الغیب حافظ شیرازی، بی شک، نمونه اعلا و آرمانی شعر فارسی است و دیوانش چکیده فرهنگ و ادبیات ایران زمین. به گونه ای که از همان آغاز گسترش عطر شعرش، فرایند اقبال و شرح نویسی بر آن در ایران و کشورهای همسایه شکل گرفته است. مروری بر شرح های خطی - که البته موضوع کار ما نیست - بهترین مؤید این مطلب است.^(۲) در سده نهم هجری یعنی چند سال پس از غروب شمس الدین حافظ، ملاجلال دوانی کازرونی نخستین شرح را بر یکی دو شعر وی نوشت و این کار خجسته تا به امروز با فراز و نشیبها و تغییر رویکردهای قابل اعتنایی ادامه یافته و برآستی: این شرح بی نهایت کز زلف یار گفتند

حرفی است از هزاران کاندل عبارت آمد

آینه سانی و آبگونگی و ظرفیت و ظرافت بی بدیل این چکامه های شگفت تا به حدی است که هر رهگذری که دمی دل به هی هی فراسوی آن سپرده، از نفحات سحرانگیزش، دریافتهایی ویژه داشته و ارائه کرده است. گاه در جامه پیشنهادی در کنار دیگر احتمالات و گاه به گمان یقین مانندی که این تفسیر درست و بحق شعر خواجه است و «این است و جز این نیست».

هیچکدام از قله های بشکوه شعر پارسی، با این همه دل سپردگی و گونه گون خوانی و گونه گون پنداری ستیغ پیمایان روبرو نشده است. برای شعر حافظ گاه معنائی درست و پذیرفتنی و معقول و گاه تفسیرهایی نامناسب و بی محمل و ضعیف ارائه کرده اند.

گاه به شعرذو مراتبش همان گونه نگریسته اند که به نثر قابوسنامه و گاه با سیر و سلوکی بایسته تر به لایسه های چشم نواز و افسونگر درونی اش راه بسته اند. حافظ شناسی و حافظ پژوهی این دیار که بنا به عقیده برخی، کارنامه ای پربرگ اما کم بار دارد^(۳)، چنانکه باید و شاید کاویده نشده است و هر چند نقدها و نظرهایی پراکنده در حیطه کتابها و مقالات حافظ پژوهی نوشته شده اما سیر کمی و کیفی شرح نویسی بر

شعر او مستقلاً گردآوری، معرفی و نقد نشده و ما در رساله ای به «بررسی و نقد شیوه شرح نویسی در شرح های چاپی دیوان حافظ از سده نهم هجری تا پایان سال ۱۳۷۵ ش» پرداخته ایم و چکیده آن را اکنون تقدیم می داریم.

الف - بیان مسأله و سوالات اصلی پژوهش.

استاد دکتر اصغر دادبه در تقسیم بندی شرح های شعر حافظ بر این عقیده اند که گرایش به این کار در طول تاریخ یا از دیدگاه کلامی (تأویلی) صورت پذیرفته و یا از دیدگاه فلسفی (تفسیری). سپس توضیح داده اند که دیدگاه کلامی، دیدگاهی مقید و نگرشی است ایدئولوژیکی و تأویلی و مفسر، مسائلی را از پیش حقیقت می انگارد و قطعی می شمارد و یکسونگرانه به قصد اثبات آنها می کوشد. اما دیدگاه فلسفی، دیدگاهی است آزاد و خردمندانه و مبتنی بر تفسیر و نه تأویل و مفسر این گونه دیدگاه می کوشد تا شعر خواجه را نه چنانکه دلش می خواهد بلکه چنانکه هست، بنگرد و شرح کند. بیشتر شارحان شعر حافظ دیدگاه نخستین (تأویلی - کلامی) را داشته اند و بدین نکته عنایت نداشته اند که شعر حافظ نمونه اعلا ی گزاره های چند معنایی است و مفسر چنین متنی هنری، هم باید دارای ذهنی علمی و هم ذهنی هنری باشد و شمول معنایی

از سده نهم هجری تا پایان سال ۱۳۷۵ ش

بهار باقری

سیری در شرح های شعر حافظ

آن را در نظر داشته باشد.^(۴)

استاد دکتر تقی پورنامداریان نیز در مقدمه کتاب ارزشمند خانه ام ابری است، پس از بحث مفصل و سودمندی در باب تفسیر و تأویل، دو ویژگی بایسته برای تأویل برشمرده‌اند: ۱- شناخت افق ذهنی و تاریخی شاعر؛ ۲- قبول ضابطه انطباق‌پذیری تأویل و ساختار شعر... سپس افزوده‌اند که هیچ تأویلی نباید مدعی کشف معنای حقیقی و نهایی متن باشد. هر نسلی می‌تواند بر اساس افق تاریخی زمان خویش، تأویلی همساز با ظاهر متن به دست دهد.^(۵) اینک چند پرسش پیش روی ماست: شارحان شعر حافظ، چه کارنامه‌ای از خویش به یادگار نهاده‌اند؟ شرح‌ها را چگونه می‌توان تقسیم‌بندی کرد و وجوه اشتراک و اختلافشان چیست؟ میزان ارزش، ابتکار و تقلید و نقاط مثبت و منفی در هر کدام چقدر است؟ شارحان بیشتر به کدامیک از اشعار خواجه روی آورده‌اند؟ چرا؟ آیا شرح کامل و یا نزدیک به کمالی هست که خواننده را از رجوع به دیگر شرح‌ها بی‌نیاز کند؟ امروزه شرح‌نویسی بر شعر حافظ چه مسیری را طی می‌کند و چه افق‌هایی را پیش روی دارد؟ در این پژوهش کوشیده‌ایم بدین سوالات، درحد توان، پاسخی درخور دهیم. پس نخست معیار تشخیص شرح آرمانی یا نزدیک بدان را چنین در نظر

گرفته‌ایم و با این معیار به جستجوی تفسیرها رفته‌ایم:

۱- شارح باید زبان‌شناس - به معنی عام آن - باشد و پیچ و خم‌های دستوری، عروضی، بدیعی و... متن را بخوبی بشناسد؛

۲- شعرشناس باشد و از هرگونه مطلق‌گرایی و یکسونگری بپرهیزد؛

۳- شاعر و بستر تاریخی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی او را بخوبی بشناسد اما نخواهد گزاره‌های شعری را به گزاره‌های بی‌روح تاریخی تبدیل کند؛

۴- پیشینه ادبی و فرهنگی شاعر و میزان تأثیرپذیری او را از دیگر آفریدگاران سخن بداند؛

۵- شعر و شاعر را آنگونه که هست ببیند و بنمایاند، نه آنچنان که خود دوست می‌دارد؛

۶- بیانی ساده و بدون تعقید و تکلف و گرگشتا داشته باشد و از تکرار بیجا و توضیح واضحات بپرهیزد؛

۷- شرحش روشمند باشد و از آغاز تا پایان بدان وفادار بماند؛

۸- به تفسیر موارد ساده بسنده نکند بلکه در تاریک روشن نکات دشوار و بحث برانگیز، روشنگری کند؛

۹- امانت را رعایت و هر جا از منبعی بهره جسته، حق آن را ادا کند؛

۱۰- اگر به تأویل روی آورده، قواعد و ضوابط آن را بخوبی دانسته و بدانها عمل کرده باشد و انطباق‌پذیری آن با مقتضیات و نظام ساختاری متن را در نظر گیرد؛

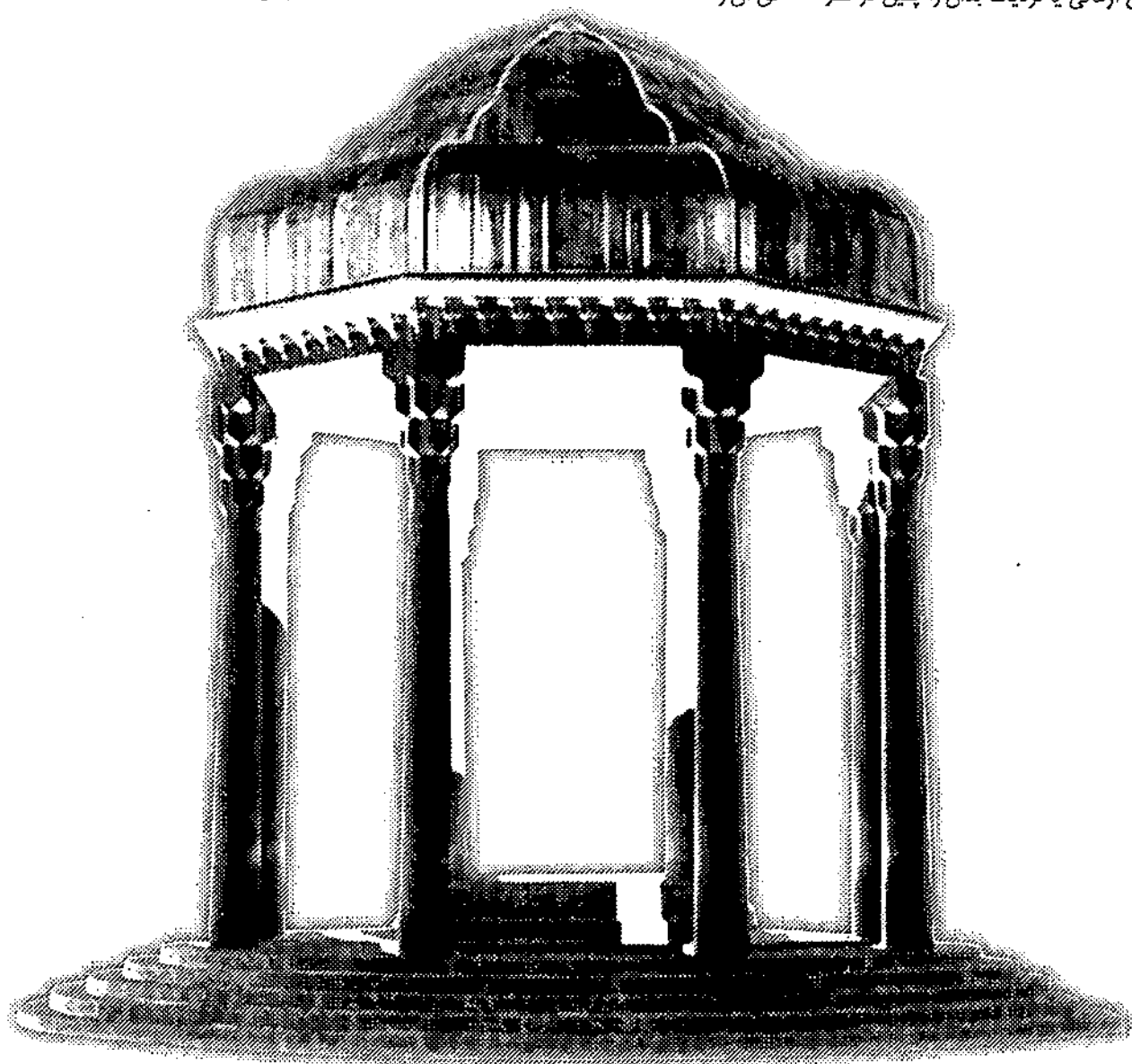
۱۱- با اصول اندیشه‌های شاعر آشنا باشد و شعر را با یاری دیگر اشعار وی تفسیر کند؛

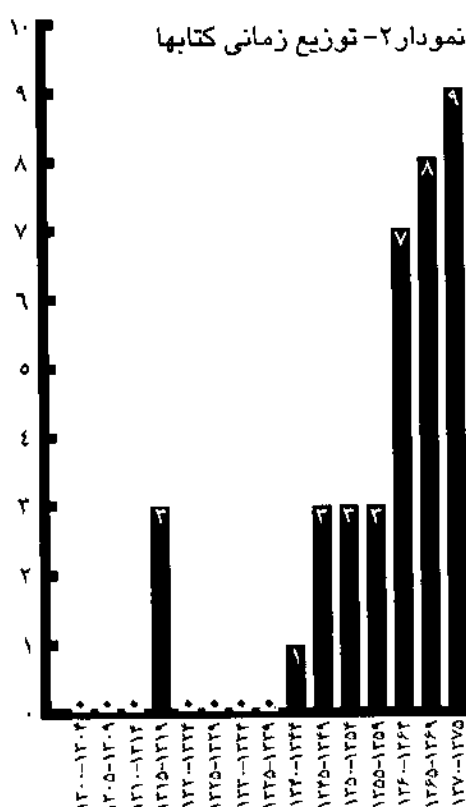
۱۲- بیت را در فضای کلی غزل ببیند و تفسیر کند نه مستقل و بی‌توجه به پس و پیش آن؛

۱۳- نوشته‌های پیشین را درباره شعری که شرح کرده، خوانده باشد و اگر کشفی تازه داشته، به نوشتن آن همت گماشته باشد.

ب- روش کار

نخست فهرست کتابها و مقالاتی را که در این عرصه منتشر شده‌اند، تهیه کردیم و جمعاً حدود ۱۵۰ جلد کتاب و ۲۵۰ مقاله را مرور، تقسیم‌بندی و از نظر شیوه شرح‌نویسی بررسی و نقد کردیم. آنگاه نخست نگاهی کوتاه افکندیم بر سیر شرح‌نویسی از سده نهم هجری تا پایان سال ۱۳۷۵ ش. سپس به تقسیم‌بندی کمی شرح‌ها پرداختیم تا مشخص شود چه میزان از اشعار حافظ تفسیر شده و بعد از آن به تقسیم‌بندی کیفی تفاسیر شعری روی آوردیم و در پایان با نگاهی آماری، به نتیجه‌هایی رسیدیم که در پی خواهد آمد. برخی مقالات ابتدا در مجلات گوناگون چاپ

(۴) مقاله؛ ۱۳۳۹ (۳) مقاله؛ ۱۳۴۰ (یک مقاله) ۱۳۴۱ (یک مقاله)؛ ۱۳۴۵ (راهی به مکتب حافظ، علیقلی محمودی بختیاری)؛ (۱۶) ۱۳۴۷ (۲) مقاله؛ ۱۳۴۹ (بانگ جرس، عبدالعلی پرتو علوی^(۱۷))؛ از کوجه زندان، دکتر عبدالحسین زرین‌کوب^(۱۸) + ۳ مقاله؛ ۱۳۵۰ (برپایی کنگره جهانی سعدی و حافظ)؛ ۱۳۵۱ (حافظ و موسیقی، حسینی‌علی ملاح)^(۱۹)؛ ۱۳۵۲ (یک مقاله)؛ ۱۳۵۴ (حافظ خرابانی، رکن‌الدین همایونفرخ^(۲۰))؛ حافظ را هم از حافظ بشناسیم، محمدعلی معیری^(۲۱) + ۵ مقاله) ۱۳۵۶ (مقالات فرزاد، محمدفرزان^(۲۲) + ۴ مقاله)؛ ۱۳۵۹ (تماشاگاه راز، مرتضی مطهری^(۲۳)) چاپ دیوان حافظ به تصحیح دکتر خانلری به همراه شرح صدواؤه؛ ۱۳۶۱ (۲) مقاله؛ ۱۳۶۲ (گنج مراد، سیروس نیرو^(۲۴))؛ در جستجوی حافظ، رحیم ذوالنور^(۲۵))؛ دیوان حافظ با شرح دکتر خلیل خطیب رهبر^(۲۶))؛ واژه‌نامه غزل‌های حافظ حسین خدیو جم^(۲۷))؛ ۱۳۶۳ (سیراخران در دیوان حافظ، سرفراز غزنوی^(۲۸))؛ کلک خیال‌انگیز دکتر پرویز اهور^(۲۹) + ۴ مقاله)؛ ۱۳۶۴ (۱۳) مقاله؛ ۱۳۶۵ (۹) مقاله؛ ۱۳۶۶ (۸) مقاله + یادداشت‌های دکتر غنی در حواشی دیوان حافظ، گردآورنده: اسماعیل صارمی^(۳۰))؛ حافظ‌نامه‌های عربی، مهدی اکبری حامد^(۳۱))؛ ۱۳۶۷ (برگزاری بزرگداشت بین‌المللی حافظ زمینه مناسب و بی‌نظیری برای اوجگیری مطالعات حافظ‌شناسی ایجاد کرد و سیر پژوهش‌های ادبی در این عرصه تا به حال، سالم، را به برپایی، از، ندیده است.

شرحهای سال ۱۳۶۷ (حافظ نامه بهاء الدین خرمشاهی^(۳۲))؛ شرح غزلیهای حافظ، حسینیعلی هروی^(۳۳))؛ حافظ از دیدگاه علامه قزوینی، گردآورنده: اسماعیل صامی^(۳۴)؛ ۱۶+ مقاله؛ ۱۳۶۸ (نقش بر آب، دکتر عبدالحسین زرین کوب^(۳۵))؛ آینه جام، دکتر عباس زرریاب خویی^(۳۶))؛ گلگشت دکتر محمدامین ریاحی^(۳۷))؛ یک قصه بیش نیست، دکتر حسن انوری^(۳۸)؛ ۱۴+ مقاله؛ ۱۳۶۹ (۱۲ مقاله)؛ ۱۳۷۰ (شرح غزلیاتی از حافظ، دکتر حسین بحر العلومی^(۳۹))؛ ۱۶+ مقاله؛ ۱۳۷۱ (شرح جنون، سید احمدبهشتی شیرازی^(۴۰))؛ ایهام در شعر حافظ گنبد درد، اعظم، راد^(۴۱))؛ ۷+ مقاله؛ ۱۳۷۲

شده‌اند و سپس خود نویسنده یا دیگری آنها را در کتاب یا مجموعه‌ای منتشر کرده است. در اینگونه موارد، در فصل اول که نگاهی به سیر شرح نویسی است، نخستین مرتبه چاپ مقاله‌ها و زمان گردآوری آنها - هر دو - مشخص شده‌است. برخی کتابها را نمی‌توان در زمره شرحها به حساب آورد اما به دلیل اینکه در خلال مباحث خویش، به نوعی ابهام چند بیت خواجه را برطرف کرده‌اند، آنها را نیز جزو شرحها برشمردیم.

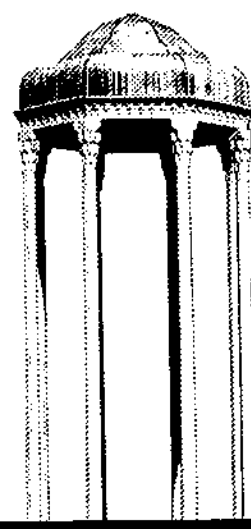
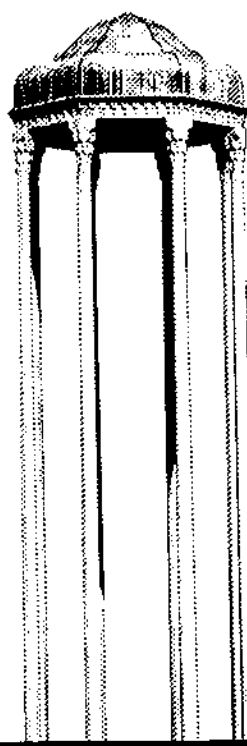
فصل اول - نگاهی گذرا به سیر شرح‌نویسی بر شعر حافظ از سده نهم هجری تا پایان سال ۱۳۷۵ ش

در این بخش اطلاعات کتابشناسی شرح‌ها به ترتیب تاریخ انتشارشان ارائه شده و در خلال آنها، از کتابها و مقالاتی نیز که در عرصه حافظ‌شناسی منتشر شده و در سیر شرح‌نویسی تأثیرگذار بوده‌اند، یاد کرده‌ایم و برای پرهیز از اطالة کلام، تنها نام کتابها را آورده و درباره مقالات، به ذکر تعداد آنها بسنده کرده‌ایم:

سده نهم: شرح ملاجلال دوانی کازرونی (شرح یک غزل، و دوبیت) (۶)

سده دهم: شرح سودی بر دیوان حافظ (سودی بسنوی - ترکیه - ترجمه دکتر عصمت ستارزاده) (۷)
سده یازدهم: شرح عرفانی غزلهای حافظ (ابوالحسن عبدالرحمن ختمی لاهوری) (۸)؛
لطیفه غیبی (محمدین محمدداری) (۹)
سده دوازدهم: بدر الشروح (بدرالدین بن حافظ بهاءالدین اکبر آبادی - هند) (۱۰)
سده سیزدهم: رشف العسل و كشف الغزل (سید محمد بن حسن بن علی نقی - یک غزل) (۱۱)
۱۳۰۳ هـ. ش - شرح بیت «پیر ما گفت...» (رکن زاده سالک، حبیب الله قزل یاغ، میرزا علی اکبر حسینی) (۱۲)
۱۳۱۸ - پیر ما گفت... (حسین پژمان بختیاری) (۱۳)؛
۱۳۱۹ (دل شیدای حافظ، مسعود فرزاد) (۱۴)
۱۳۲۰ - حافظ، نامه خالخالی (۱۵) و چاپ دیوان حافظ به تصحیح قزوینی - غنم؛

۱۳۳۲- (۲ مقاله)؛ ۱۳۳۴ (۲ مقاله)؛ ۱۳۳۶ (یک مقاله)؛ ۱۳۳۶ (۲ مقاله)؛ ۱۳۳۷ (۲ مقاله)؛ ۱۳۳۸

هم مقایسه کنیم در می‌یابیم که در دههٔ پس از کنگره

جدول ۲- تقسیم‌بندی کمی شرحها

شرح	تعداد	درصد
شرح یک بیت	۷۱	۴۷/۳۳
شرح ۲ تا ۱۰ بیت	۲۴	۱۶
شرحهای مختلط	۱۲	۸
شرح یک غزل	۱۰	۶/۶۶
شرح دهه‌بیت	۱۰	۶/۶۶
شرح آیت	۹	۶
شرح کل دیوان	۵	۳/۳۳
شرح ۲ تا ۱۰ غزل	۳	۲
دهه‌غزل	۲	۱/۳۳
شرح کل غزلیات	۲	۱/۳۳
شرح یک واژه	۲	۱/۳۳
جمع	۱۵۰	۱۰۰

اول (۱۳۵۰ تا ۱۳۵۹) ۶ کتاب و ۱۱ مقاله منتشر شده اما در سالهای ۱۳۶۵ تا ۱۳۷۵، جمعاً ۱۷ کتاب و ۹۸ مقاله انتشار یافته است. پس برگزاری اینگونه مراسم، در اعتلای سطح فرهنگ و ادبیات تاثیر دارد اما مقطع زمانی برگزاری آنها نیز در این امر دخیل است. کنگره دوم تأثیری بی‌مانند و بی‌سابقه داشته است تا جایی که در پنج سالهٔ ۱۳۶۵-۶۹، ۴۵٪ مقالات در مقایسه با دورهٔ ۷۵ سالهٔ ۱۳۷۵-۱۳۰۰ به چاپ رسیده است.

پس باید به دنبال عوامل دیگری نیز بود. اگر بروز انقلاب اسلامی و رشد نسبی اندیشه‌های دینی و عرفانی را در نظر بگیریم، انتظار آن را داریم که در این مقطع زمانی، شرحهای با گرایش عرفانی بر شعر حافظ، بیش از پیش پدیدآمده باشد اما در واقع اینگونه نیست. گرایش به شعر حافظ به عنوان شعری کاملاً عرفانی صورت نپذیرفته. آیا گسترده شدن مباحث سیاسی،

از ۱۳۵۵ تا ۱۳۵۹ (۵ سال): ۳ کتاب، ۴ مقاله
از ۱۳۶۰ تا ۱۳۶۴ (۵ سال): ۷ کتاب، ۱۸ مقاله
از ۱۳۶۵ تا ۱۳۶۹ (۵ سال): ۸ کتاب، ۶۳ مقاله
از ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۵ (۶ سال): ۹ کتاب، ۳۵ مقاله
پنج نقطهٔ اوج این نمودارها، مربوط به سالهای ۳۹-۱۳۳۵، ۵۴-۱۳۵۰، ۶۴-۱۳۶۰، ۶۹-۱۳۶۵ و ۷۵-۱۳۷۰ است.

اینک به برخی از دلایل این اقبال تا آنجا که به نظر ما می‌رسد اشاره می‌کنیم. در ایران دوبار کنگرهٔ بزرگداشت حافظ برگزار شده است. بار اول در سال ۱۳۵۰ و بار دوم ۱۳۶۷. اگر این دو رویداد فرهنگی را با

جدول ۲- توزیع زمانی کتابها

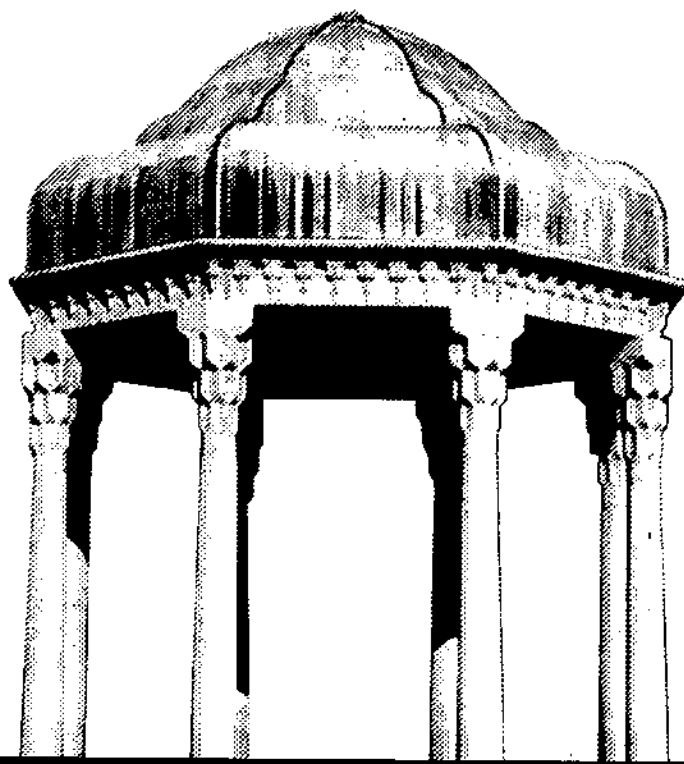
زمان	تعداد کتاب	درصد
۱۳۰۰-۱۳۰۴	۰	۰
۱۳۰۵-۱۳۰۹	۰	۰
۱۳۱۰-۱۳۱۴	۰	۰
۱۳۱۵-۱۳۱۹	۳	۸/۱
۱۳۲۰-۱۳۲۴	۰	۰
۱۳۲۵-۱۳۲۹	۰	۰
۱۳۳۰-۱۳۳۴	۰	۰
۱۳۳۵-۱۳۳۹	۰	۰
۱۳۴۰-۱۳۴۴	۱	۲/۷
۱۳۴۵-۱۳۴۹	۳	۸/۱
۱۳۵۰-۱۳۵۴	۳	۸/۱
۱۳۵۵-۱۳۵۹	۳	۸/۱
۱۳۶۰-۱۳۶۴	۷	۱۹
۱۳۶۵-۱۳۶۹	۸	۲۱/۶
۱۳۷۰-۱۳۷۵	۹	۲۴/۳
جمع	۳۷	۱۰۰

(۴ مقاله) ۱۳۷۳ (۲ مقاله): ۱۳۷۴ (ماجرای پایان‌ناپذیر حافظ، دکتر محمدعلی اسلامی ندوشن^(۴۲) + ۳ مقاله): ۱۳۷۵ (دیر مغان، دکتر میرجلال‌الدین کزازی^(۴۳)؛ لطف سخن حافظ، محمود رکن شیرازی^(۴۴)؛ حافظ جاوید، هاشم جاوید^(۴۵))
طبق آنچه در جدول‌های ۱ و ۲ و نمودارهای ۱ و ۲ می‌بینیم، توزیع زمانی کتابها و مقالات به اختصار بدین قرار است:

از ۱۳۰۰ تا ۱۳۳۴ (۳۵ سال): ۳ کتاب، ۹ مقاله
از ۱۳۳۵ تا ۱۳۴۴ (۱۰ سال): ۱ کتاب، ۱۳ مقاله
از ۱۳۴۵ تا ۱۳۵۴ (۱۰ سال): ۶ کتاب، ۱۳ مقاله

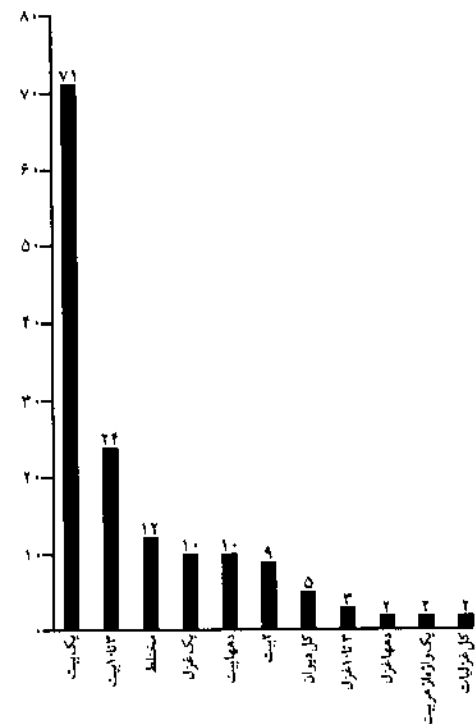
جدول ۱- توزیع زمانی مقاله‌ها

زمان	تعداد مقاله	درصد
۱۳۰۰-۱۳۰۴	۳	۱/۹۳
۱۳۰۵-۱۳۰۹	۰	۰
۱۳۱۰-۱۳۱۴	۰	۰
۱۳۱۵-۱۳۱۹	۱	۰/۶۶
۱۳۲۰-۱۳۲۴	۴	۲/۵۸
۱۳۲۵-۱۳۲۹	۱	۰/۶۶
۱۳۳۰-۱۳۳۴	۰	۰
۱۳۳۵-۱۳۳۹	۱۱	۷/۰۹
۱۳۴۰-۱۳۴۴	۲	۱/۲۹
۱۳۴۵-۱۳۴۹	۶	۳/۸۷
۱۳۵۰-۱۳۵۴	۷	۴/۵۱
۱۳۵۵-۱۳۵۹	۴	۲/۵۸
۱۳۶۰-۱۳۶۴	۱۸	۱۱/۶۱
۱۳۶۵-۱۳۶۹	۶۳	۴۰/۶۴
۱۳۷۰-۱۳۷۵	۲۵	۲۲/۵۸
جمع	۱۵۵	۱۰۰

اجتماعی در یک جامعه انقلابی و آرماتنگرا، زمینه ساز این اقبال عمومی به شعر حافظ شده، به عنوان شاعری که در کنار تمام محاسن و اوجهای شگرف عرفانی و هنری، شاعری اجتماعی و منتقد شناخته شده است؟ آیا

نمودار ستونی ۳- تقسیم بندی کمی شرحها

حافظ پژوهی، به عنوان بحث فراگیر یا به اصطلاح، مد روز قابل بررسی است؟ یعنی پذیرش اینکه موجی ایجاد شده باشد و یا همان شتاب فرا رفتن، فرود آمده باشد؟ پاسخ مطمئناً منفی است. چرا که مسأله‌ای که مد روز تلقی می‌شود، اوج و حضیضی بی‌هویت و کاذب دارد اما پرداختن به شعر حافظ هنوز که هنوز است با شدت و شوق دنبال می‌شود. شاید بتوان عوامل دیگری را نیز دخیل دانست از جمله: فزونی یافتن طبقه دانشجویان و اهل مطالعه، ازدیاد مراکز دانشگاهی و از جمله گروههای زبان و ادبیات فارسی، مجلات فرهنگی و ادبی و همچنین طرح مباحث تنویریک ادبی که حداقل در سطح خواص، بینش تازه‌ای ایجاد می‌کند و در رشد و جهت دهی ذوق عامه تأثیرگذار است. آیا اصول زیبایی‌شناسی در جامعه امروز ایران، دستخوش دگرگونی شده و با پشت سر نهادن شعر تک بعدی، به شعر پیچیده و چند لایه روی آورده است؟ همچنانکه در سالهای اخیر، رویکرد به سبک هندی در میان شاعران جوان فزونی یافته است. البته اقبال عامه چیزی است و اقبال خواص و شارحان چیز دیگر، اما وقتی میزان شرح شعر خاصی رشد می‌کند، خود مؤلفه‌ای از تابع ذوق و اقبال همگانی است. (رک جدول ۱ و ۲، نمودار ۱ و ۲)

فصل دوم - تقسیم بندی کمی شرحها

در این بخش، شرحها از این نظر که چه میزان از

اشعار حافظ را در برگرفته باشند، تقسیم بندی و به ترتیب تاریخی نشان داده شده‌اند:

۱- شرحهایی که در هر بیت، تنها یک واژه کلیدی را معنا کرده‌اند (۲ مورد): اصطلاحهای موسیقی در دیوان حافظ؛ طلعت بصری؛ تعلیقات دکتر خانلری بر دیوان حافظ؛

۲- شرحهایی که یک بیت را تفسیر کرده‌اند (۷۱ مورد)؛

۳- شرح دو بیت (۸ مورد)؛

۴- شرح ۳ تا ۱۰ بیت (۲۴ مورد از جمله: از کوچه رندان، مقالات فرزانه، حافظ را هم از حافظ بشناسیم، تماشاگاه راز)؛

۵- شرح دهها بیت پراکنده (۱۰ مورد از جمله: حافظ و موسیقی، سیر اختران در دیوان حافظ، آینه جام، گلگشت در شعر و اندیشه حافظ، شرح جون، ایهام در شعر حافظ، حافظ جاوید)؛

۶- شرح یک غزل (۱۰ مورد)؛

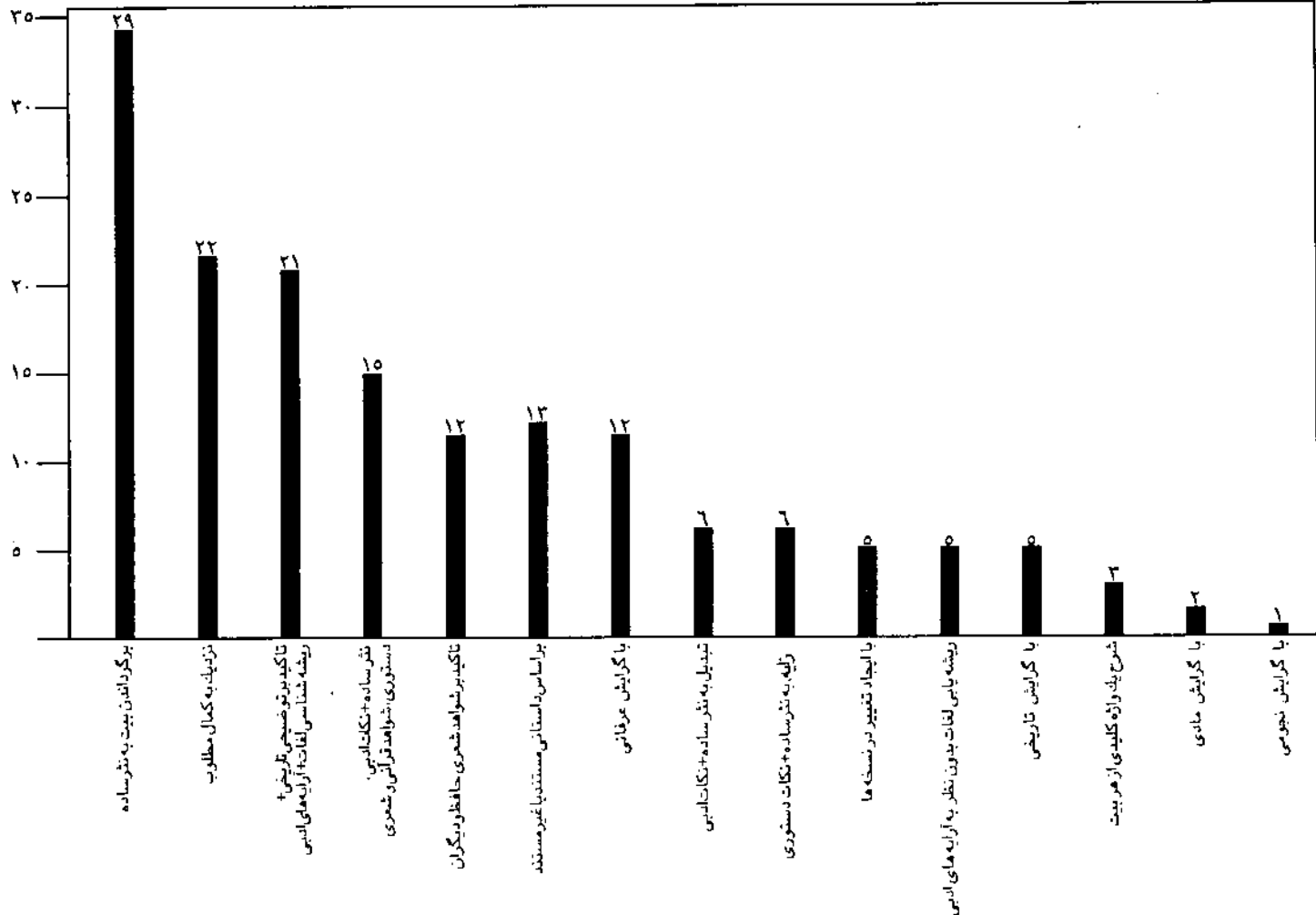
۷- شرح سه تا ده غزل (۳ مورد از جمله: نقش بر آب، شرح غزلیاتی چند از حافظ دکتر بحرالعلومی، ماجرای پایان ناپذیر حافظ)؛

۸- شرح دهها غزل (۲ مورد: دیر مغان، حافظ نامه)؛

۹- شرح تمام غزلیها (۲ مورد: شرح هروی، شرح ختمی لاهوری)؛

۱۰- شرح کل دیوان (۵ مورد: شرح سودی،

نمودار ۴. انواع شرحها (غیر جامع و همه جانبه نگر)

بدرالشروح، شرح دکتر خطیب رهبر، در جستجوی حافظ، حافظ خراباتی؛

۱۱- شرحهای مختلط که چند بیت، چند واژه و... را با هم تفسیر کرده‌اند (۱۲ مورد از جمله: لطیفه غیبی، راهی به مکتب حافظ، بانگ جرس، گنج مراد، کلک خیال‌انگیز، یادداشت‌های دکتر غنی بر حواشی دیوان حافظ، حافظ از دیدگاه علامه قزوینی، یک قصه پیش نیست، اشارات در حاشیه دیوان حافظ (دکتر زرین کوب)، شرح دوانی کارزونی، لطف سخن حافظ، واژه‌نامه غزل‌های حافظ).

انسان که در جدول و نمودار شماره ۳ می‌بینیم، از نظر کمی، دامنه تفسیر از شرح یک واژه کلیدی از هر بیت تا شرح کل دیوان گسترده است. اما شرح یک بیت، بیشترین آمار (۷۱ مورد، ۴۷/۳۳٪) و شرح یک واژه، دهها غزل و کل غزلیات کمترین سهم را دارند (هر کدام ۲ مورد، ۱/۳۳٪)، شرح کل دیوان درصد اندکی دارد (۵ مورد، ۳/۳۳٪). پس در می‌یابیم که شارحان، تفسیر یک یا چند بیت (نهایتاً ۱۰ بیت) را بر کمیت‌های بیشتر ترجیح داده‌اند. ساده‌تر بودن این کار، کمبود وقت و فرصت نویسندگان، دشواری و وقت‌گیری شرح کل دیوان و همچنین مباحثی که در برخی مطبوعات درباره بیت یا ابیاتی خاص در می‌گیرد، مهمترین دلایل این مساله‌اند. (رک جدول ۳ و نمودار ۳)

فصل سوم - تقسیم‌بندی کیفی شرحها

از نظر کیفی شرحهای شعر حافظ را به سه دسته تقسیم‌بندی کرده‌ایم و در هر مورد، پس از معرفی کامل، نقاط قوت و ضعف هر یک را بر شمرده‌ایم:

شرحهای یکسونگر یا غیر جامع؛ شرحهای بینابین؛ شرحهای چند جانبه‌نگر.

۳-۱- شرحهای یکسونگر یا غیر جامع:

همانگونه که در آغاز بحث دیدیم، شارحان یکسونگر، با شعر چون متنی علمی یا عقیدتی که تک‌بعدی و دارای یک سطح معنایی واحد و ویژه است، برخورد می‌کنند و دید و نظر خود را قطعی و درست، و نظر مخالفان را نادرست می‌پندارند. برخی از این مطلق‌گرایی‌ها ریشه در خفایات دسته‌ای از ما ایرانیها دارد چرا که بسیاری از ما - خواسته یا ناخواسته - به قانون «همه یا هیچ» معتقدیم یا به قولی دنیا را سیاه و سفید می‌بینیم. گاه نیز خاستگاه یکسونگری، شعرناشناسی و خلط مبحث آن با متون علمی یا فلسفی است. دکتر دادبه چهار نوع یکسونگری در عرصه شرحهای حافظ تشخیص داده‌اند: یکسونگری عرفانی، یکسونگری تاریخی، یکسونگری نجومی، یکسونگری مادی. با پذیرش این نظر، شرحها را می‌کاویم:

۳-۱-۱- شرحهای یکسونگرانه با گرایش عرفانی:

این مفسران شعر حافظ را از آغاز تا پایان، عرفانی محض دانسته‌اند و احتمال اینکه بتوان آن را در حوزه عشق زمینی و مجازی نیز تفسیر کرد، کاملاً ممتنع دانسته‌اند. در اینکه برخی از اشعار خواجه عرفانی است تردیدی نیست اما حساب دیگر اشعار او از این

نمونه‌های عرفانی جداست. شرحهایی که در این گروه قرار می‌گیرند عبارتند از (شرح ملاجلال دوانی، لطیفه غیبی، بدرالشروح، رشف العسل و کشف الغزل، تماشاگه راز، شرح جنون، شرح عرفانی غزل‌های حافظ، ختمی لاهوری + ۹ مقاله)

۳-۱-۲- شرحهای یکسونگرانه با گرایش تاریخی:

نخستین بار دکتر محمود هومن به سال ۱۳۱۷ در کتابی با عنوان حافظ چه می‌گوید؟ به موضوع تقسیم بندی اشعار حافظ از نظر تاریخ سروده شدن آنها اشاره و طرحی ارائه کرد که براساس آن بتوان اشعار حافظ را تقسیم‌بندی تاریخی کرد. ایشان در سال ۱۳۲۵ کتابی به نام «حافظ» منتشر کرد و در مقدمه‌ای کوتاه، اشعار حافظ را به پنج دوره تقسیم‌بندی کرد.

دلایل وی برای این کار، قانع‌کننده و علمی نبود. اما نخستین محقق که با روشی علمی و با رعایت احتیاط کامل ریشه‌های برخی از حوادث تاریخی را در شعر حافظ جستجو کرد، دکتر قاسم غنی بود که در تاریخ عصر حافظ (۴۶) بدین کار پرداخت و بدرستی، شان نزول برخی از اشعار وی را نشان داد. اما پس از وی برخی شارحان با گرایشی افراطی کوشیدند تمام اشعار او را تقسیم‌بندی زمانی کنند (فی‌المثل اشعار دوران جوانی و پیری او را تفکیک کنند) و از این بدتر اینکه برای تمامی اشعارش، مصداق‌های معین تاریخی بدست دهند. این شارحان دو نکته را در نظر نداشتند که اولاً شعر، بیان مستقیم و بی‌واسطه‌ای نیست تا از خلال آن بتوان تاریخ تولدش را یافت و دیگر اینکه بسیاری از اشعاری که می‌دانیم مربوط به دوران پیری خواجه است، رنگ و بویی کاملاً جوان دارند و نمی‌توان آنها را در بند زمان و مکان اسیر کرد.

تعیین مصداق‌ها نیز بسیار شگفت‌آور و تأسفبرانگیز است. شارحی تمام معشوقان زیبا روی شعر حافظ را شاه شجاع دانسته یا زلف را در شعر حافظ همواره زلف بلند شاه شیخ ابواسحاق معنا کرده‌است. و از این دیدگاه، دیوان حافظ همپایه دیوان انوری است که سراسر مدح است اما در قالب غزل. شرحهایی که در این مقوله جای می‌گیرند، عبارتند از (حافظ خراباتی: دکتر رکن‌الدین همایون فرخ ۱۰ جلد؛ گنج مراد: سیروس نیرو + ۳ مقاله)

۳-۱-۳- شرح یکسونگرانه با گرایش نجومی:

خوشبختانه این نوع گرایش، تنها یک بار صورت گرفته و نویسنده محترمی بدان روی آورده که به دلیل مشاهده برخی اصطلاحات نجومی در دیوان حافظ با جرأت و قاطعیت تمام اعلام کرده‌است که حافظ منجم تمام عیاری بوده که بسیاری از نظریات علمی امروز را بدون دسترس به تکنولوژی امروزین، در سده هشتم اختراع و ابراز کرده است. با این پیش فرض، برخی از اشعار وی را شرح کرده و بدین نکات عنایت نداشته است که به کاربردن اصطلاحات نجومی مانند اصطلاحات فلسفی، طبی و... سابقه‌ای دیرین در ادبیات ما دارد و حافظ نیز یکی از آنهاست. دیگر اینکه به کار بردن اصطلاحات یک فن یا هنر، به منزله تخصص و صاحب‌نظری در آن عرصه نتواند بود. پس جام‌جم را اسطربلاب دانستن و... درست نیست. (رک سیر اختران

در دیوان حافظ: مهندس سرفراز غزنوی)

۳-۱-۴- شرحهای یکسونگرانه با گرایش مادی:

شارحانی که از این دریچه به شعر حافظ نگریسته‌اند، او را شاعری مادی‌گرا و بی‌دین می‌دانند که در شعر خویش به جنگ مقدسات رفته، منظورش از «دفتر بی معنی» - العیاذ بالله - قرآن است که «رهن می‌تاب اولی»! و...

غافل از اینکه پرداختن شاعر به اصطلاحات و عواملی که بوی کفر یا اعتراض یا انتقاد می‌دهد به معنای بی‌اعتقادی شاعر نیست بلکه وی در برابر اصطلاحات و حالات ریاآمیز سالوس و زنان، رو به اصطلاحات و حالات به ظاهر منفی و منفور آورده تا با طعن و طنز و کنایه، طبل رسوایی سالوسیان را از بام تاریخ به زیر افکند. دو نمونه کتاب که اینگونه نظریاتی دارند و در شرح چند بیت از حافظ با این دید وارد شده‌اند عبارتند از: راهی به مکتب حافظ: علیقلی محمودی بختیاری؛ حافظ را هم از حافظ بشناسیم: محمدعلی معیری. (رک جدول ۴)

جدول ۴- شرحهای غیر جامع

نوع شرح	تعداد	درصد
گرایش عرفانی	۱۲	۶۰
گرایش تاریخی	۵	۲۵
گرایش مادی	۲	۱۰
گرایش نجومی	۱	۵
جمع	۲۰	۱۰۰

جدول ۵- شرحهای چند جانبه‌نگر

ویژگی خاص شرحها	تعداد	درصد
تبدیل شعر به نثر ساده	۲۹	۲۱/۳۲
نزدیک به کمال مطلوب	۲۲	۱۶/۱۷
توضیح تاریخی + ریشه‌یابی لغات + آرایه‌های ادبی	۲۱	۱۵/۴۴
تبدیل به نثر ساده + نکات ادبی، دستوری، شواهد قرآنی و شعری	۱۵	۱۱/۰۲
تاکید بر شواهد شعری حافظ و دیگران	۱۲	۸/۸۲
براساس داستانی مستند یا غیرمستند	۱۲	۸/۸۲
تبدیل به نثر ساده + نکات ادبی	۶	۴/۴۱
تبدیل به نثر ساده + نکات دستوری	۶	۴/۴۱
با ایجاد تغییر در نسخه‌ها	۵	۲/۶۷
ریشه‌یابی لغات بدون نظر به آرایه‌های ادبی	۵	۲/۶۷
شرح یک واژه از هر بیت	۳	۲/۲۰
جمع	۱۳۶	۱۰۰

۳-۲-۳ شرح‌های بینابین:

شرح‌هایی هستند که دچار یکسونگری نشده‌اند اما لایه‌های گوناگون شعر خواجه را نیز نجسته و تنها به یکی از توانمندی‌های آن بسنده کرده‌اند و می‌توان آنها را به سه نوع بدین قرار تقسیم‌بندی کرد:

۳-۲-۱- شرح‌هایی که در هر بیت، تنها یک واژه کلیدی را معنا کرده‌اند. (۳ مورد مانند توضیحات دکتر خانلری در پایان دیوان حافظ به تصحیح وی)

۳-۲-۲- شرح‌هایی که براساس داستانی، مستند یا غیر مستند نوشته شده‌اند. (۱۲ مورد)

۳-۲-۳- شرح‌هایی که ابیات را تنها به نثر ساده برگردانده‌اند. (۲۹ مورد از جمله: از کوچه زندان و واژه‌نامه غزل‌های حافظ).

۳-۳-۳ شرح‌های چندجانبه‌نگر:

منظور شرح‌هایی است که هر یک بنا به وسع خویش به بخش‌های گوناگونی از لایه‌های معنایی شعر خواجه نظر افکنده‌اند:

۳-۳-۱- شرح‌هایی که بر شواهد شعری حافظ و دیگران تأکید دارند. (۱۲ مورد)

۳-۳-۲- شرح‌هایی که علاوه بر برگرداندن اشعار به نثر ساده، بر نکات دستوری نیز تأکید ورزیده‌اند. (۶ مورد از جمله: شرح دکتر خطیب رهبر، شرح دکتر حسین بحر العلوم)

۳-۳-۳- شرح‌هایی که بر توضیحی تاریخی یا بر

جدول ۳- انواع شرح‌ها (غیر جامع و همه‌جانبه‌نگر- با هم)

نوع و ویژگی خاص شرح	تعداد	درصد
تبدیل به نثر ساده	۲۹	۱۸/۵۸
نزدیک به کمال مطلوب	۲۲	۱۴/۱۰
توضیح تاریخی + ریشه‌یابی لغات + آرایه‌های ادبی	۲۱	۱۳/۴۶
تبدیل به نثر ساده + نکات ادبی، دستوری، شواهد قرآنی و شعری	۱۵	۹/۶۱
تأکید بر شواهد شعری حافظ و دیگران	۱۲	۷/۶۹
براساس داستانی مستند یا غیرمستند	۱۲	۷/۶۹
با گرایش عرفانی	۱۲	۷/۶۹
تبدیل به نثر ساده + نکات ادبی	۶	۳/۸۴
تبدیل به نثر ساده + نکات دستوری	۶	۳/۸۴
ریشه‌یابی لغات بدون نظر به آرایه‌های ادبی	۵	۳/۲۰
با تغییر در نسخه‌ها	۵	۳/۲۰
با گرایش تاریخی	۵	۳/۲۰
شرح یک واژه از هر بیت	۳	۱/۹۲
با گرایش مادی	۲	۱/۲۸
با گرایش نجومی	۱	۰/۶۴
جمع	۱۵۶	۱۰۰

ریشه‌شناسی لغات با در نظر گرفتن آرایه‌های ادبی تکیه دارند. (۲۱ مورد)

۳-۳-۴- شرح‌هایی که بر ریشه‌شناسی لغات، بدون در نظر گرفتن آرایه‌های ادبی تأکید دارند. (۵ مورد)

۳-۳-۵- شرح‌هایی که با ایجاد تغییراتی در نسخه‌ها، به دنبال معنی درست ابیات هستند. (۵ مورد)

۳-۳-۶- شرح‌هایی که هم شعر را به نثر ساده برگردانده‌اند و هم نکات ادبی آن را بررسی کرده‌اند. (۶ مورد از جمله: دل‌شیدای حافظ، شرح سودی، ایهام در شعر حافظ)

۳-۳-۷- شرح‌هایی که هم شعر را به نثر ساده برگردانده و هم به بیان نکات دستوری، ادبی و شواهد قرآنی، حدیثی و شعری پرداخته‌اند. (۱۵ مورد از جمله: بانگ جرس، حافظ و موسیقی، در جستجوی حافظ، مساجرای پایان‌ناپذیر حافظ، کلک خیال‌انگیز، یادداشت‌های دکتر غنی و قزوینی بر شعر حافظ، شرح غزل‌های حافظ دکتر حسینعلی هروی، آینه‌جام، دیر معان، گلگشت در شعر و اندیشه حافظ)

۳-۳-۸- شرح‌هایی که به کمال مطلوب نزدیک شده‌اند. (۲۲ مورد) با توجه به ملاک‌هایی که در آغاز این مقاله بدانها اشارت رفت، برخی از شرح‌ها به کمال مطلوب نزدیک شده‌اند چرا که شریعت شعر را در نظر داشته‌اند. جنبه‌های مختلف معنایی آن را کاویده‌اند و... این دسته از شرح‌ها عبارتند از:

مقالات فرزانه خرقه‌خورشید (دکتر اصغر دادبه، کیهان فرهنگی، ش ۶، س ۴، شهریور ۱۳۶۶)؛ دو آینه (دکتر حسینعلی هروی، آینده، ش ۸-۱۲، س ۱۳، ۱۳۶۶، ص ۵۸۸ تا ۵۹۵)؛ که تعزیر می‌کنند (محمدباقر بهبودی، کیهان فرهنگی، ش ۸، س ۵، آبان ۱۳۶۷)؛ عنقا در شعر فارسی (مهدی دهباشی، سفینه حافظ، به کوشش دکتر محمود انوار، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۶۷)؛ حافظ نامه (بهاءالدین خرمشاهی)؛ خرقه و خرقه سوزی (دکتر محمدرضا شفیعی کدکنی، تعلیقات بر اسرارالتوحید محمدبن منور) سه غزل از دیوان حافظ

جدول ۷. ابیاتی که بارها شرح شده اند

دفعات	ابیات شرح شده
۳۷	پیر ما گفت خطا بر قلم صنع نرفت آفرین بر نظر پاک خطا پوشش باد
۲۲	ما چرا کم کن و باز آ که مرا مردم چشم خرقه از سرب در آورد و به شکرانه بسوخت
۱۹	عبوس زهد به وجه خمار ننشیند مرید خرقه دردی کشان خوشخویم
۱۷	روز ازل از کلک تو یک قطره سیاهی بر روی مه افتاد که شد حل مسائل
۱۵	مباش غره به بازی خود که در خبر است هزار تعبیه در حکم پادشاه انگیز
۱۵	بدین دو دیده حیران من هزار افسوس که با دو آینه رویش عیان نمی بینم
۱۳	سمند دولت اگر چند سر کشیده رود زهمراهم به سر تازیانه یاد آرید
۱۳	شراب ارغوانی را گلاب اندر قدح ریزیم نسیم عطر گردان را شکر در مجمر اندازیم
۱۳	نکال شب که کند در قدح سیاهی مشک در او شرار چراغ سحرگهان گیرد
۱۲	ساقی حدیث سرو و گل و لاله می رود وین بحث با ثلاثه غساله می رود
۱۲	پیر گلرنگ من اندر حق لزرق پوشان فرصت خبث نداد ارته حکایتها بود

(دکتر عبدالحسین زرین‌کوب، نقش بر آب)؛ شرح اولین غزل دیوان حافظ (دکتر عبدالحسین زرین‌کوب، همان)؛ حافظ و قلم صنع (دکتر عبدالحسین زرین‌کوب، همان)؛ زهنگه ارواح (دکتر اصغر دادبه، کیهان فرهنگی، ش ۲، س ۶، ۱۳۶۸)؛ یک قصه بیش نیست (دکتر حسن انوری)؛ پیشنهاد درباره سه واژه از حافظ (دکتر علی رواقی، نشر دانش، ش ۱۰، س ۱۳، ۱۳۶۹)؛ پیر ما گفت (دکتر اصغر دادبه، کتاب پیر ما گفت، به کوشش سعید نیاز کرمانی، چاپ اول، پازنگ، تهران، ۱۳۷۰)؛ مرگ صراحی، نماز صراحی (دکتر اصغر دادبه، حافظ‌شناسی، ج ۱۴، به کوشش سعید نیاز کرمانی، پازنگ، تهران، ۱۳۷۰)؛ توازی معنایی در ایهام‌های شعر حافظ (دکتر اصغر دادبه، حافظ‌شناسی، ج ۱۵، به کوشش سعید نیاز کرمانی، پازنگ، تهران، ۱۳۷۱)؛ سابقه (دکتر اصغر دادبه، مجله دانشکده ادبیات دانشگاه فردوسی مشهد، ش ۳ و ۴، س ۲۶، پاییز و زمستان ۱۳۷۲)؛ خرقه سوزی، آیینی رندانه اما آرمانی (دکتر اصغر دادبه، مجله شعر، ش ۱۵، س ۲، آذر ۱۳۷۳ و ش ۱۶، س ۲، ۱۳۷۳)؛ لاله کاسه گردان (دکتر محمود عابدی، مجله دانشکده ادبیات دانشگاه تربیت معلم، دوره جدید، ش ۶ و ۷ و ۸، س ۲، پاییز ۱۳۷۳ - بهار ۱۳۷۴)؛ کاسه گرفتن (دکتر محمود عابدی، همان، ش ۹ و ۱۰ و ۱۱، س ۳، تابستان تا زمستان ۱۳۷۴)؛ حافظ جاوید (هاشم جاوید، تهران، فرزانه، ۱۳۷۵).

از بررسی این بخش بدین نتیجه می‌رسیم که در اردوی شرح‌های غیر جامع ۱۲ شرح با گرایش عرفانی (۶۰٪ شرح‌های یکسونگر)، ۵ شرح تاریخی (۲۵٪)، ۲ شرح مادی (۱۰٪) و یک شرح با گرایش نجومی است. (ر ک جدول ۴)

در بخش شرح‌های چندجانبه‌نگر اگر شروع بینابین را نیز لحاظ کنیم و آنها را مقدمه‌ای برای نیل به شرح‌های نزدیک به کمال بیندازیم، می‌بینیم که ۲۱/۳۹٪ شارحان، برخوردی سطحی با شعر داشته‌اند و تنها لایه دستوری - زبانی آن را کاویده و نشان داده‌اند

(۲۹مورد). گویی در نظر اینان، دشواری شعر حافظ با جابجایی و دستورمند کردن واژه‌های آن برطرف و گره آن گشوده می‌شود. در حالی که این تنها مرحلهٔ مقدماتی ورود به شعر خواجه است.

شرح‌های نزدیک به کمال در درجهٔ دوم قرار می‌گیرند. (۲۲ مورد، ۱۶/۱۷٪) پیدا کردن ریشه‌های تاریخی ابیات همراه با ریشه‌یابی لغات و نشان دادن آرایه‌های ادبی نیز در رتبهٔ سوم قرار می‌گیرد. (۲۱ مورد، ۱۵/۴۴٪) نیمی از تمام شرح‌ها، نشان دادن نکات ادبی را مهم دانسته‌اند و در حد توان بدان پرداخته‌اند. این نیز نشان می‌دهد که هنوز طرح ظرافت‌ها و ظرفیت‌های ادبی شعر حافظ، چنانکه باید و شاید، نهادینه و اهمیت‌ش دانسته نشده‌است و برآستی مگر می‌توان بر شعر حافظ تفسیری نوشت و از این همه هنرنمایی و هوش ربایی شعر او چشم پوشی کرد؟

حدود ۲۰٪ شرح‌ها، به ارائهٔ شواهد شعری از حافظ و دیگر شاعران نظر داشته‌اند چرا که این کار مستلزم تسلط کافی یا حداقل آشنایی با متون نظم و نثر بویژه شعر حافظ است و تمام شارحان در این عرصه یکسان نبوده‌اند. پرداختن به نکات دستوری ابیات، ایجاد تغییرات در نسخه‌ها برای رسیدن به معنی درست و همچنین شرح تنها یک واژهٔ کلیدی از هر بیت، کمترین میزان شرح‌ها را در بر می‌گیرد. تخصصی بودن مطالب دستوری و نسخه‌شناسی و جذابیت کمتر این مباحث نسبت به دیگر وجوه تفسیر، این نتیجه را در پی داشته است. (تاکید بر نکات دستوری: ۶ مورد ۴/۴۱٪، مباحث نسخه‌شناسی ۵ مورد، ۲/۶۷٪ و شرح تنها یک واژه ۳ مورد، ۲/۱۲٪) (رک جدول ۵)

اما اگر بخواهیم شرح‌های غیر جامع و همه جانبه‌نگر را با یکدیگر مقایسه کنیم می‌بینیم که بیشترین رویکرد در تفسیر شعر حافظ، مربوط به تبدیل شعر به نثر ساده (۲۹ مورد، ۱۸/۵۸٪) و کمترین رویکرد، گرایش مادی (۲ مورد، ۱/۲۸٪) و یکسونگری نجومی (یک مورد) است.

پس مشخص می‌شود که مادی دانستن تمام اشعار حافظ، طرفداران اندکی دارد. نکتهٔ قابل تأمل این است که گرایش عرفانی در شرح‌ها همانقدر وجود دارد که تاکید بر شواهد شعری حافظ و دیگران یا نوشتن تفسیر براساس داستانی مستند یا غیر مستند. (هر کدام ۱۲ مورد، ۷/۶۹٪) یکسونگری عرفانی نیز کار درست و کاملی نیست و فضای شعر رندانهٔ او، دیدی و سיעتر و همه جانبه‌نگر را می‌جوید و محدودیت خاصی را - از هر لون که باشد - بر نمی‌تابد. (رک جدول ۶ و نمودار ۴)

فصل چهارم - ابیاتی که بارها شرح شده‌اند

در دیوان حافظ، چند بیت است که از آغاز شرح‌نویسی تا به حال، توجه شارحان را بیش از دیگر ابیات به خود جلب کرده‌است. مهمترین دلیل برای این موضوع، طرح مباحثی است که در برخی از نشریات در باب بیتی در می‌گیرد و هر کس به فراخور دانش و دیدگاه خود، وارد این عرصه می‌شود. تا آنجا که ما احصا کرده‌ایم بیت:

پیر ما گفت خطا بر قلم صنع نرفت

آفرین بر نظر پاک خطا پوشش باد

بیشترین بحث‌ها را به خود اختصاص داده (۳۷ مورد)، نخستین شارح آن ملاجلال دوانی است (سده نهم). آقای سعیدنیاز کرمانی کتابی با عنوان پیر ما گفت ترتیب داده و بسیاری از تفسیرها دربارهٔ این بیت را گردآورده است. حال و هوای رندانه و پارادوکسی و فضای کلامی بیت، جد و طنز پنهان - آشکار آن و اینکه حاوی یکی از ژرف‌ترین دغدغه‌های فکری بشر است (مسألهٔ شرور موجود در عالم) باعث این امر شده است. بیت:

ما چرا کم کن و باز که مرا مردم چشم

خرقه از سر به در آورد و به شکرانه بسوخت
رتبه دوم را دارد (۲۲ مورد). در حقیقت شکل پیچیدهٔ ظاهری بیت است که ایجاد شبهه کرده است نه مباحث کلامی و فلسفی. ابیات:

عبوس زهد به وجه خمار ننشیند

مرید خرقة دردی کشان خوشخویم

و

روز ازل از کلک تو یک قطره سیاهی

بر روی مه افتاد که شد حل مسائل

در رتبه‌های سوم و چهارم (۱۹ و ۱۷ مورد). بیشتر این ابیات یا غرابتی لفظی دارند همچون «تعبیه»، «پادشاه‌انگیز»، «پیر گلرنگ» و یا اشاره به آیینی و یا اصطلاحی خاص دارند، همچون «به سر تازیانه یاد آوردن» یا «گللاب در شراب ریختن». گویی اشعار معماگونه، بیشتر نظر شارحان را به خود جلب کرده است تا ابیات دارای مفاهیم عمیقتر و والاتر. (رک جدول ۷)
در پایان، یادکرد این نکته بایسته است که امروزه، سیر شرح‌نویسی بر شعر حافظ، رو به کمال نهاده و روشمندی، چند جانبه‌نگری و برخورد عالمانه و هنرمندانه، جزو لوازم آن به شمار می‌آید و چه خوب است اگر حافظ شناسان گرانقدر با گرایش‌ها و دانش‌های گوناگون اما فضاهای ذهنی نزدیک به هم، دستاورد دانش و بینش فردی خویش را گردآورند و کاری جمعی در این حیطة دشوار اما شیرین انجام دهند و طرحی نو در اندازند. کاری که برآستی در خور والایی و شکوهمندی شعر خواجه باشد.

هر چند تا این پایه و مایه نیز جامعهٔ ادبی ما و مادر یکایک بزرگانی است که با همت بلند خویش، فهم و دریافت لذت از شعر حافظ را برای خوانندگان و پژوهندگان میسر کرده‌اند و مصداق صادق این بیت زیبای خواجه‌اند که:

غلام همت آن نازنینم

که کار خیر بی‌روی و ریا کرد

پانوشتها:

- ۱- دکتر قیصر امین‌پور، گزیدهٔ اشعار، چاپ اول، تهران، مروارید، ۱۳۷۸
- ۲- شرح‌های خطی شعر حافظ قابل تقسیم به سه دسته‌اند: الف - شرح ابیات و غزلیات، ب - شرح‌های کامل دیوان، ج - شرح‌هایی با شارحانی ناشناخته (شرح کامل، شرح بخشی یا بیتی از حافظ). دکتر ابوالقاسم رادفر ۱۴۹ شرح خطی را معرفی کرده‌اند. رک: دکتر ابوالقاسم رادفر: حافظ پژوهان و حافظ پژوهی، چاپ اول، تهران، نشر گستره، ۱۳۶۸، ص ۲۷۱ - ۲۹۷

- ۳- بهاء‌الدین خرمشاهی: حافظ نامه، چاپ دوم، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۶۷، ص ۱۵
- ۴- دکتر اصغر دادبه: «ماجرای پایان‌ناپذیر حافظ»، کلک، ش ۳۰، شهریور ۱۳۷۱، ص ۲۲۷ - ۲۳۴
- دکتر اصغر دادبه: «شمول معنایی شعر حافظ و تأویل‌های یکسونگرانه»، فصلنامهٔ فرهنگ اصفهان، ش ۵، بهمن و اسفند ۱۳۷۶، ص ۱۲-۴ (سخنرانی)
- ۵- دکتر تقی پورنامداریان: خانه‌ام (پری است) (شعر نیما از سنت تا تجدد)، چاپ اول، تهران، سروش، ۱۳۷۷
- ۶- دوانی کازرونی، جلال‌الدین: نقد نیازی (به کوشش حسین معلم)، چاپ اول، تهران، امیرکبیر، ۱۳۷۳
- ۷- شرح سودی، ۴ جلد، جلد اول ۱۳۴۲، جلد دوم ۱۳۴۲، جلد سوم ۱۳۴۲، جلد چهارم ۱۳۴۷، انزلی، بی‌نا
- ۸- تصحیح و تعلیقات بهاء‌الدین خرمشاهی، کورش منصوری، حسین مطیعی امین، چاپ سوم، تهران، قطره، ۱۳۷۸، ۴ جلد، ۲۹۲۱ ص
- ۹- چاپ دوم، شیراز، انتشارات کتابخانه احمدی، ۱۳۵۷
- ۱۰- چاپ اول، هند، کتابخانه مجتبیایی، دوم: شیراز، انتشارات امین، ۱۳۶۲
- ۱۱- ضمیمهٔ کتاب حافظیات نوشته علیرضا ذکاوتی قراگزلو، چاپ اول، همدان، انتشارات مسلم، ۱۳۷۰
- ۱۲- پیر ما گفت، به کوشش سعید نیاز کرمانی، پازنگ، تهران، ۱۳۷۰
- ۱۳- همان
- ۱۴- چاپ اول، تهران، بنگاه پروین لاله زار، ۱۳۱۹
- ۱۵- چاپ اول، تهران، چاپخانه مجلس، ۱۳۲۰
- ۱۶- چاپ اول، تهران، بی‌نا، ۱۳۳۵
- ۱۷- چاپ سوم، تهران، خوارزمی، ۱۳۶۵
- ۱۸- چاپ اول، تهران، امیرکبیر، ۱۳۴۹
- ۱۹- چاپ اول، تهران، هیرمند، ۱۳۵۱
- ۲۰- چاپ دوم، تهران، اساطیر، ۱۳۶۹، ۸ جلد
- ۲۱- چاپ اول، تهران، انتشارات کتابخانه دهخدا، ۱۳۵۴
- ۲۲- به کوشش احمد اداره‌چی گیلانی، چاپ اول، تهران، بی‌نا، ۱۳۵۶
- ۲۳- چاپ اول، تهران، صدرا، ۱۳۵۹
- ۲۴- چاپ اول، تهران، انتشارات سرزمین، ۱۳۶۲، یک جلد
- ۲۵- چاپ اول، تهران، زوار، ۱۳۶۲، دو جلد
- ۲۶- چاپ شانزدهم، تهران، انتشارات صفی‌علی‌شاه، ۱۳۷۴
- ۲۷- چاپ اول، تهران، نشر ناشر، ۱۳۶۲
- ۲۸- چاپ اول، تهران، امیرکبیر، ۱۳۶۱
- ۲۹- چاپ اول، تهران، اساطیر، ۱۳۶۶ (۴ جلد)
- ۳۰- چاپ اول، تهران، بی‌نا، ۱۳۶۶
- ۳۱- چاپ اول، تبریز، افست چهر، ۱۳۶۶
- ۳۲- چاپ دوم، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی و سروش، مرداد ۱۳۶۷، ۲ جلد
- ۳۳- چاپ سوم، تهران، بی‌نا، ۱۳۶۹، ۴ جلد
- ۳۴- چاپ اول، تهران، علمی، ۱۳۶۷
- ۳۵- چاپ دوم، تهران، معین، ۱۳۷۰
- ۳۶- چاپ اول، تهران، علمی، ۱۳۶۸
- ۳۷- چاپ اول، تهران، علمی، ۱۳۶۸
- ۳۸- چاپ اول، تهران، علمی، ۱۳۶۸
- ۳۹- چاپ اول، تهران، انتشارات الزهراء، ۱۳۷۰
- ۴۰- چاپ اول، تهران، روزنه، ۱۳۷۱
- ۴۱- چاپ اول، مشهد، گلنشر، ۱۳۷۱
- ۴۲- چاپ دوم، تهران، یزدان، ۱۳۷۴
- ۴۳- چاپ اول، تهران، قطره، ۱۳۷۵
- ۴۴- چاپ اول، تهران، فواد، ۱۳۷۵
- ۴۵- چاپ اول، تهران، فرزاد، ۱۳۷۵
- ۴۶- چاپ سوم، تهران، زوار، ۱۳۵۶

الف - ادبیات داستانی به عنوان یک اثر مکتوب

با اختراع گوتنبرگ و گسترش متن مکتوب نوع ارتباط بشر از شفاهی به کتبی تغییر یافت. اگر تا قبل از این، بشر برای کسب اطلاعات نیاز به حضور در جمع و دریافت آن از منبع شفاهی داشت، در این دوران منبع اصلی دریافت اطلاعات، متن شد. اکنون انسان نیاز به انزوا داشت زیرا مطالعه، سکوت را می‌طلبید. پس فردگرایی گسترش یافت و انسان از حالت پاره‌ای از قبیله درآمد و هر فرد خود قبیله‌ای شد. این تغییر عظیم با گسترش مطالعه به وقوع پیوست که در نتیجه آن یک انسان فرهیخته یک انسان مطالعه‌گر شد.

اما از آن جایی که بیشتر افراد در غالب موارد مطالعه را با داستان به عنوان جذاب‌ترین شکل مکتوب شروع می‌کنند، اهمیت این نوع متن روز به روز بیشتر شد. حتی متن‌های مذهبی که پرخواننده‌ترین متون هستند سرشار از داستان‌ها و حکایت‌ها هستند. پس قصه و داستان به سبب تشویق افراد به مطالعه، دارای اهمیت درجه اولی شد که برنامه‌ریزان فرهنگی در کشورهای توسعه یافته به آن توجه خاصی دارند.

ب - ادبیات داستانی به عنوان محصول جامعه مدرن
اگر دن کیشوت را برگشتگاه هنری بدانیم که «رمان» نام گرفت و بعدها داستان کوتاه از دل آن بیرون آمد، باید به تبعات آن نیز گردن نهیم. افقی که رنسانس و جنبش اصلاح مذهب در برابر انسان اروپایی گشود احتیاج به مصالح کارآمدتر و به روزتری داشت. اگر تا آن زمان بن‌مایه فعالیت‌های بشری خدمت به کلیسا بود، از آن پس به مرور انسان می‌توانست چیز دیگری

شیخ‌الرئیس ابوعلی سینا در «رساله عهدیه» خود با خدایش پیمان می‌بندد هرگز افسانه‌های هرزه نخواند زیرا که آنان مسموم و آلوده و رهزن درست اندیشی‌اند. پس از گذشت هزار سال از پیمان محکم شیخ‌الرئیس هنوز بخش عظیمی از مردم نگاهشان به ادبیات داستانی چنین است. توجه برانگیزتر آن که قاطبه اهل فضل و اندیشمندان وطنی نیز به این مقوله از همین دیدگاه می‌نگرند. این که چرا چنین است قصد این نوشته نیست. این نوشتار همچنین سعی ندارد به ارزش ذاتی ادبیات داستانی بپردازد، زیرا که ورود به این بحث را موضوع خود نمی‌داند. در این باب، به خصوص منابع ارزشمندی در سال‌های اخیر ترجمه و منتشر شده است.

در ادامه تنها به عنوان مقدمه سعی می‌شود به اهمیت ادبیات داستانی به عنوان یک محصول ساخته بشر نگاه شود و پس از آن بخش اصلی خواهد آمد که ارائه آماری است درباره نوع و میزان علاقه دانشجویان به ادبیات داستانی.

اما چرا مطالعه ادبیات داستانی مهم است؟

پاسخ به این پرسش حتی با نگاه به ادبیات داستانی به عنوان یک محصول، می‌تواند در مقاله مفصلی جای گیرد، اما در این بخش از سخن، تنها در حد نگاه به محورهای اصلی بحث، وارد موضوع می‌شویم.

جایگزین آن کند (نفع شخصی). و این یعنی حضور پررنگ‌تر انسان در عرصه هستی. بی‌سبب نیست که رمان یک هنر کاملاً مدرن و پسا قرون وسطایی است، چون انسان، تمایلات و ارزش‌های او را در برمی‌گیرد. در رمان و داستان کوتاه، انسان محور همه چیز است. آن هم نه به عنوان یک مفهوم بلکه به عنوان یک مصداق. فهم رمان از انسان کاملاً با فهم علوم از انسان متفاوت است. علوم از جمله فلسفه، جامعه‌شناسی و روان‌شناسی و... انسان را به عنوان یک موضوع مورد مطالعه نگاه می‌کنند، اما رمان انسان را نه به عنوان یک موضوع بلکه به عنوان یک موضع نگاه می‌کند. یعنی حضوری که می‌تواند منشأ اثر باشد. به همین علت است که هیچ رمان یا داستان کوتاه برتری را نمی‌توانید سراغ بگیرید که درست در خدمت «ایسم» یا مکتب خاصی قرار گرفته باشد. حتی اگر دایره نگاهمان را وسعت ببخشیم هیچ عنصر هنری (زبان، روایت، تقارن و...) هم نمی‌تواند به تمامی این دورا در خدمت خود درآورد.

امیدواریم تا این جا هر چند اندک به اهمیت مطالعه ادبیات داستانی اشاره شده باشد.

اما چرا دانشجویان؟

در این که در شرایط کنونی کشورمان دانشگاه به‌عنوان نهایی‌ترین آرزوی جوانان درآمدگی نیست. تقریباً بیشتر استعدادهای خوب کشور به سمت این نهاد علمی و فرهنگی کشیده می‌شوند. پس با بررسی نوع و میزان آثار مطالعه شده توسط این قشر می‌شود حدود سطح مطالعه در جامعه را حدس زد. آن هم در مرتبه‌ای قابل قبول از لحاظ طبقه اجتماعی. با این اوصاف نباید از برخی نتایج این تحقیق

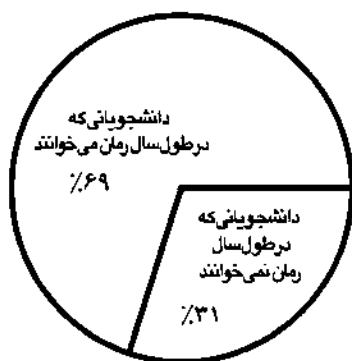
محمدحسن شهسواری

دانشجویان و میراث شهرزاد

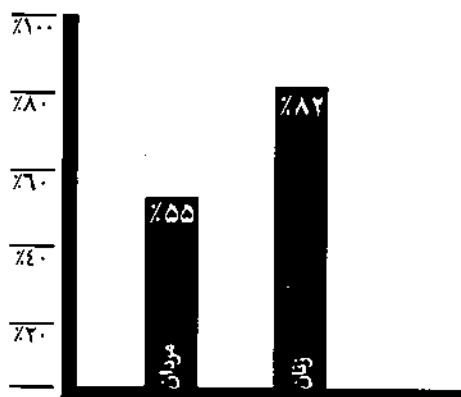
(میزان و نوع)

علاقه‌مندی دانشجویان به مطالعه ادبیات داستانی

نمودار شماره ۱:
میزان رمان خوانی دانشجویان در طول سال

نمودار شماره ۲:
میزان دانشجویانی که در طول سال رمان می‌خوانند برحسب جنس

تحقیق حاضر در سال تحصیلی ۷۹-۱۳۷۸ میان ۵۰۰ دانشجو از ۱۲ مرکز دانشگاهی تهران به صورت سهمیه‌ای انجام گرفته است. سهمیه جامعه آماری برحسب جنس (زن و مرد) و گرایش تحصیلی (علوم انسانی، فنی و مهندسی و علوم پزشکی) است. با توجه به این موضوع که دانشجویان علوم پایه از قبیل ریاضی، فیزیک و... جزو گروه فنی و مهندسی محاسبه شدند و دانشجویان شیمی، زیست‌شناسی و... جزو علوم پزشکی.

• نمایه جامعه آماری

۲۰۱ نفر علوم انسانی (۱۲۶ زن - ۷۵ مرد)

۱۷۱ نفر علوم پزشکی (۸۳ زن - ۸۸ مرد)

۱۲۸ نفر فنی و مهندسی (۴۱ زن - ۸۷ مرد)

دانشجویان به هشت سؤال اصلی این تحقیق جواب داده‌اند که در ادامه به بررسی اجمالی پاسخ‌ها می‌پردازیم.

• سؤال ۱

آیا در طول یک سال رمان می‌خوانید؟ بلی □ خیر □
ج ۱/ رمان خوانی دانشجویان در طول یک سال بر حسب جنس

	کل	مرد	زن
جواب مثبت	۵۵	۸۲	۶۹
جواب منفی	۴۵	۱۸	۳۱

توضیح: ارقام به درصد است.

شگفت زده شد، افسوس خورد و یا آن را نشانه سقوط فرهنگی دانست. در همه جوامع کمابیش ثقل اصلی مطالعه بر روی کتاب‌های همه فهم است. ضمن این که اگر به مورد الف یعنی ادبیات داستانی به عنوان یک متن مکتوب توجه شود، مطالعه هر نوع داستان و رمانی مفید است. مدها به هر حال وجود دارند. یادمان نمی‌رود در دهه ۶۰ تب کتب کارلوس کاستاندا جامعه کتاب‌خوان را فرا گرفته بود، ولی اکنون در آستانه دهه هشتاد از میان ۵۰۰ دانشجوی جامعه آماری این تحقیق، تنها یک نفر به او اشاره کرده است.

خوب یا بد، این نمایه‌ای است از نوع و میزان علاقه‌مندی دانشجویان نسبت به میراث‌گرانقدر شهرزاد قصه گو. اگر آن را نمی‌پسندیم و نشانه ضعف فرهنگی می‌دانیم باید در رفع آن بکوشیم. هر کس در جایگاه خود، مسؤولان فرهنگی با برنامه‌ریزی دراز مدت و آینده نگر برای تقویت ادبیات پرمحتواتر، ناشران با رو آوردن به آثار برتر، نویسندگان با خلق رمان‌ها و داستان‌های جذاب‌تر و منتقدان و اندیشمندان با کوششی بیشتر برای تشخیص سره از ناسره.

همه ما برآمده از فرهنگ ایرانی اسلامی این خاک عزیز هستیم. اگر میراث‌بر اوج‌ها و غنای آن هستیم پس در چاره فرودها و فقر آن نیز بکوشیم. در پایان بر خود فرض می‌دانم از آقای علی اصغر محمدخانی سردبیر ماهنامه وزین ادبیات و فلسفه تشکر کنم. همچنین از دوست عزیزم سجاد صاحبان‌زند که در انجام مصاحبه‌ها و پخش پرسشنامه‌ها یاریگر اصلی من بود.

ج ۲: رمان خوانی دانشجویان در طول یک سال براساس گرایش تحصیلی

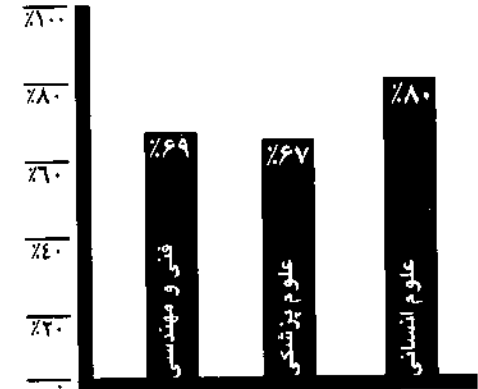
	علوم	علوم	فنی و مهندسی
جواب مثبت	۸۰	۶۷	۶۹
جواب منفی	۲۰	۳۳	۳۱

توضیح: ارقام به درصد است.

نمودار شماره ۳:

میزان دانشجویانی که

در طول سال رمان می خوانند برحسب گرایش تحصیلی

• سؤال ۲

در صورتی که جواب شما به سؤال ۱ مثبت است میزان مطالعه شما در طول یک سال چه میزان است؟
کمتر از ۳ □ بین ۳ تا ۶ □ بین ۶ تا ۱۰ □
بین ۱۰ تا ۲۰ □ بیشتر از ۲۰ □

نکته: در حین انجام تحقیق متوجه شدم اکثر پرسش شوندگان منظورشان از انتخاب هر گزینه بیشتر حد پایین آن گزینه است. یعنی اگر بین ۱۰ تا ۲۰ را انتخاب کرده منظورشان همان ۱۰ رمان در سال است. البته به سه صورت می توان میزان مطالعه جامعه آماری را مطالعه کرد. برحسب حد پایین گزینه ها، حد وسط گزینه ها و حد بالای گزینه ها. تجربه شخصی نشان داد حد پایین گزینه ها به حقیقت موجود نزدیک تر است. * با توجه به مسأله فوق نتایج زیر برحسب جنس به دست آمد.

۱- هر دانشجوی زن در طول یک سال ۳/۵۸ رمان

می خواند.

۲- هر دانشجوی مرد در طول یک سال ۲/۲۹ رمان می خواند.

۳- کل دانشجویان در طول یک سال ۲/۹۳ رمان می خوانند.

این به این معنی نیز هست که هر دانشجو به طور تقریبی در هر ۱۲۵ روز یک رمان می خواند.

* اما بررسی همین نتایج بر حسب گرایش تحصیلی

۱- هر دانشجوی فنی و مهندسی در طول یک سال ۲/۴۷ رمان می خواند.

۲- هر دانشجوی علوم انسانی در طول یک سال ۲/۳۱ رمان می خواند.

۳- هر دانشجوی علوم پزشکی در طول یک سال ۲/۰۵ رمان می خواند.

نتیجه این که به طور مثال هر دانشجوی علوم پزشکی هر ۱۷۴ روز یک رمان می خواند.

• بررسی سؤال ۳

آیا در طول یک سال داستان کوتاه می خوانید؟

بلی □ خیر □

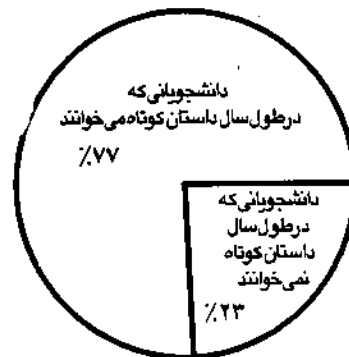
ج ۳/۱: داستان کوتاه خوانی دانشجویان در طول یک سال بر حسب جنس

	مرد	زن	کل
جواب مثبت	۷۳	۸۰	۷۷
جواب منفی	۲۷	۲۰	۲۳

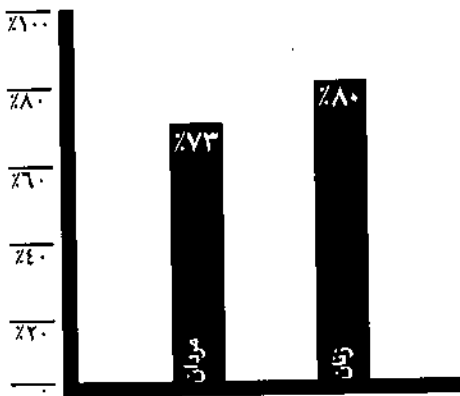
توضیح: ارقام به درصد است.

نمودار شماره ۴:

میزان داستان کوتاه خوانی دانشجویان در طول سال

نمودار شماره ۵:
میزان داستان کوتاه خوانی دانشجویان برحسب جنس

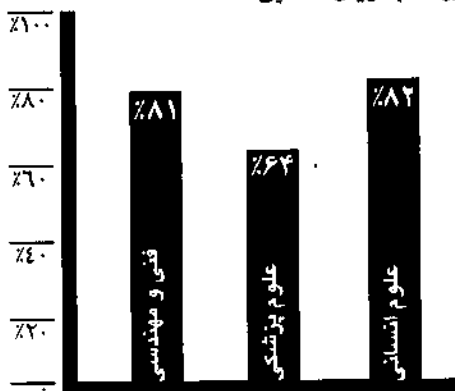
ج ۴/۱: داستان کوتاه خوانی دانشجویان در طول یک سال برحسب گرایش تحصیلی

	علوم	علوم	فنی و مهندسی
جواب مثبت	۸۲	۶۴	۸۱
جواب منفی	۱۸	۳۶	۱۹

توضیح: ارقام به درصد است.

نمودار شماره ۶:

میزان داستان کوتاه خوانی دانشجویان برحسب گرایش تحصیلی

* در صورتی که جواب به سؤال ۳ مثبت است میزان مطالعه شما چه قدر است؟

کمتر از ۵ □ بین ۵ تا ۱۰ □ بین ۱۰ تا ۲۰ □
بین ۲۰ تا ۳۰ □ بیشتر از ۳۰ □

* اگر حد پایین گزینه ها را در نظر بگیریم، نتایج زیر برحسب جنس به دست می آید.

- ۱- دانشجویان زن این پژوهش در طول سال ۴/۶۵ داستان کوتاه می خوانند.
- ۲- دانشجویان مرد این پژوهش در طول سال ۵/۲ داستان کوتاه می خوانند.
- ۳- کل دانشجویان این پژوهش در طول سال ۴/۹۱ داستان کوتاه می خوانند.
- یعنی هر دانشجو هر ۲۴ روز یک داستان کوتاه می خواند.
- * همین نتایج برحسب گرایش تحصیلی به صورت زیر است:
- ۱- در طول سال هر دانشجوی فنی و مهندسی ۶/۴۹ داستان کوتاه می خواند.
- ۲- در طول سال هر دانشجوی علوم انسانی ۴/۵۷ داستان کوتاه می خواند.
- ۳- در طول سال هر دانشجوی علوم پزشکی ۳/۰۴ داستان کوتاه می خواند.

* بررسی سؤال ۵ (قسمت اول)

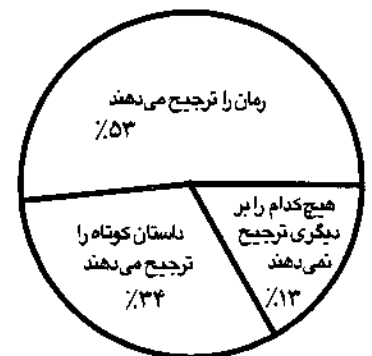
برای مطالعه، کدام را نسبت به دیگری ترجیح می دهید؟
☐ داستان کوتاه ☐ رمان
 ج ۵/۱: ترجیح دانشجویان از میان رمان و داستان کوتاه برحسب جنس

کل	مرد	زن	
۵۳	۳۳	۷۱	رمان را ترجیح می دهند
۳۴	۴۹	۹	داستان کوتاه را ترجیح می دهند
۱۳	۱۸	۱۰	هیچ کدام را بر دیگری ترجیح نمی دهند

توضیح: ارقام به درصد است.

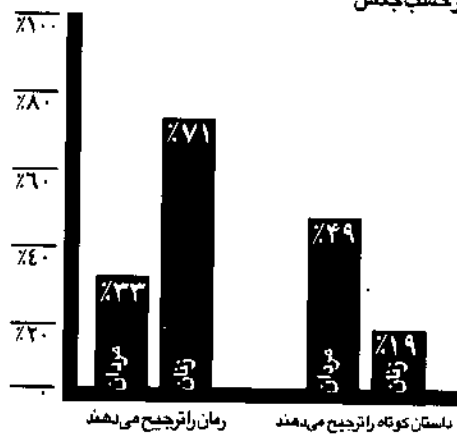
نمودار شماره ۷:

ترجیح دانشجویان از میان رمان و داستان کوتاه

نمودار شماره ۸:

ترجیح دانشجویان از میان رمان و داستان کوتاه برحسب جنس

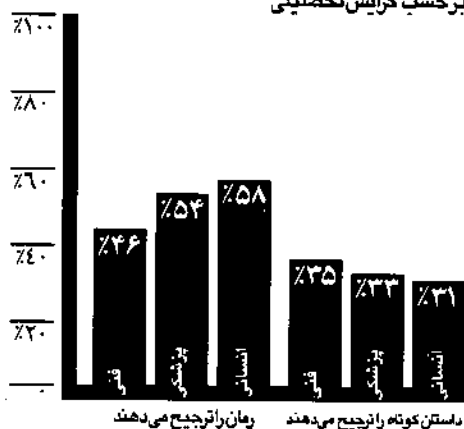
ج ۶/۱: ترجیح دانشجویان از میان رمان و داستان کوتاه برحسب گرایش تحصیلی

فنی و مهندسی	علوم پزشکی	علوم انسانی	
۴۶	۵۴	۵۸	رمان را ترجیح می دهند
۳۵	۳۳	۳۱	داستان کوتاه را ترجیح می دهند
۱۹	۱۳	۱۱	هیچ کدام را بر دیگری ترجیح نمی دهند

توضیح: ارقام به درصد است.

نمودار شماره ۹:

ترجیح دانشجویان از میان رمان و داستان کوتاه برحسب گرایش تحصیلی

* بررسی سؤال ۵ (قسمت دوم)

در صورت تمایل، علت را (ترجیح رمان یا داستان

کوتاه) توضیح دهید.

پیش از این دیدیم که ۵۳٪ دانشجویان رمان را به داستان کوتاه ترجیح می دهند. این گروه دو علت اصلی را ذکر می کنند.

الف - رمان ذاتاً ارزش هنری بیشتری نسبت به داستان کوتاه دارد. ۲۷٪ از پاسخ دهندگان به همین علت اشاره می کردند.

ب - با خواندن رمان بهتر می شود در خیال و رویا فرورفت. به معنی دیگر همذات پنداری خواننده با شخصیت و ماجراها تنها با خواندن رمان ممکن می شود. ۳۷٪ پاسخ دهندگان همین نظر را داشتند.

* این نکته را باید یادآوری کرد که هنوز هم علت اصلی رمان خواندن، غرق شدن و یکی شدن با عناصر ذاتی داستان (شخصیت و ماجرا) است. اما در پی مصاحبه های شخصی با پاسخ دهندگان، علت دیگری را نیز برای ترجیح رمان به داستان کوتاه ذکر کردند.

ج - در رسانه ها و نیز در بین مردم برای رمان تبلیغ بیشتری می شود تا داستان کوتاه.

* اما پیش از این دیدیم ۳۴٪ کل دانشجویان خواندن داستان کوتاه را به رمان ترجیح می دهند. این گروه دو علت اصلی برای ترجیح خود ذکر می کنند.

الف - ۱۷٪ پاسخ دهندگان اعتقاد دارند داستان کوتاه به طور ذاتی از رمان ارزشمندتر است.

ب - ۴۰٪ از پاسخ دهندگان اعتقاد داشتند به خاطر نبود وقت اگر قرار باشد میان داستان کوتاه و رمان یکی را انتخاب کنند، داستان کوتاه را ترجیح خواهند داد.

اما در مصاحبه های شخصی، پاسخ دهندگان، علل دیگری را نیز ذکر می کردند.

ج - به طور کلی کتاب های رمان گران تر هستند در حالی که یکی از محل های مطالعه داستان کوتاه روزنامه ها و مجلات است که هم ارزان تر تمام می شود و هم امکان دسترسی به آن زیادتر است.

د - موضوعات رمان ها بیشتر تکراری است در حالی که در داستان کوتاه نوآوری بیشتری دیده می شود.

ه - امکان دست یافتن به رمان های جدید نسبت به داستان کوتاه جدید (ترجمه) کمتر است.

* بررسی سؤال ۶ (قسمت اول)

برای مطالعه کدام را به دیگری ترجیح می دهید؟
☐ آثار داستانی خارجی ☐ آثار داستانی ایرانی

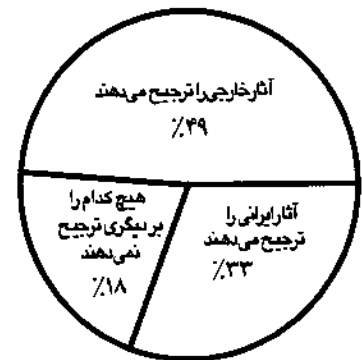
ج ۷: ترجیح دانشجویان از میان آثار داخلی و خارجی بر حسب جنس

کل	مرد	زن	
۴۹	۳۶	۵۳	آثار داستانی خارجی را ترجیح می دهند
۳۳	۳۰	۲۶	آثار داستانی ایرانی را ترجیح می دهند
۱۸	۲۴	۱۱	هیچ کدام را بر دیگری ترجیح نمی دهند

توضیح: ارقام به درصد است.

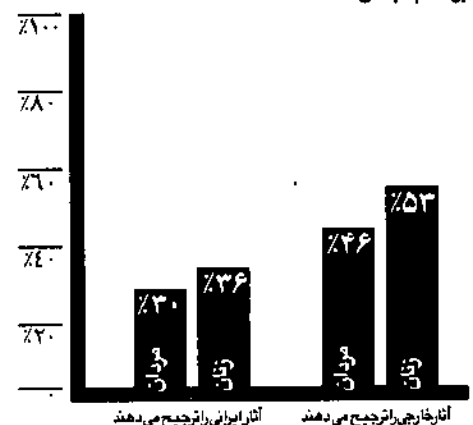
نمودار شماره ۱۰:

ترجیح دانشجویان از میان آثار داستانی خارجی و ایرانی

نمودار شماره ۱۱:

ترجیح دانشجویان از میان آثار خارجی و داخلی بر حسب جنس

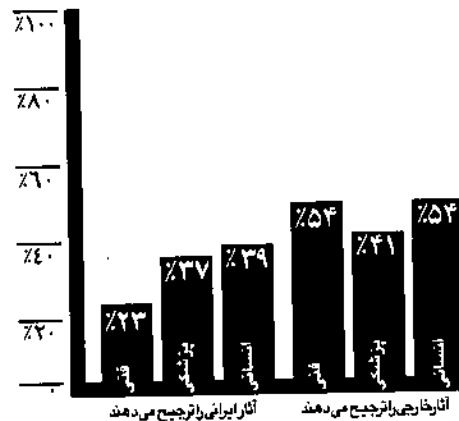

ج ۸: ترجیح دانشجویان از میان آثار خارجی و داخلی برای مطالعه بر حسب گرایش تحصیلی

	علوم انسانی	علوم پزشکی	فنی و مهندسی
آثار خارجی را ترجیح می دهند	۵۴	۴۱	۵۴
آثار ایرانی را ترجیح می دهند	۳۹	۳۷	۲۳
هیچ کدام را بر دیگری ترجیح نمی دهند	۷	۲۸	۲۳

توضیح: ارقام به درصد است.

نمودار شماره ۱۲:
ترجیح دانشجویان از میان آثار خارجی و داخلی بر حسب گرایش تحصیلی

* بررسی سؤال شش (قسمت دوم)

در صورت تمایل علت (ترجیح آثار خارجی یا ایرانی) را توضیح دهید. بیش از این دیدیم که ۴۹٪ از دانشجویان آثار داستانی خارجی را به آثار ایرانی ترجیح می دهند، آنها دو علت اصلی ذکر می کنند.

الف - ۴۴٪ از دسته اول پاسخ دهندگان اعتقاد دارند آثار خارجی ذاتاً دارای ارزش هنری بیشتری است. ب - عده‌ای دیگر اعتقاد داشتند چون در حال حاضر فرهنگ غرب به لحاظ سیاسی، اقتصادی و فرهنگی، فرهنگ مسلط جهان است، آشنایی با آن واجب است. بر همین اساس خواندن رمان خارجی یکی از بهترین راه‌های آشنا شدن با این فرهنگ است. حدود ۱۱٪ از پاسخ دهندگان این اعتقاد را داشتند.

اما دلایل دیگر

ج - ضعف آثار ایرانی به لحاظ واقع نمایی. برخی اعتقاد داشتند بیشتر آثار داستانی ایرانی ضعیف هستند و برخی بسیار از واقعیات دور هستند. به قول یکی از پاسخ دهندگان انگار برخی از نویسندگان ایرانی در مریخ زندگی می کنند.

د - آثار داستانی ایرانی به نسبت آثار داستانی خارجی بیشتر دچار ملاحظات ممیزی (سانسور) می شود. این است که در نهایت محصولات بیرون آمده دارای ارزش کمتری است. از طرفی همین وضعیت باعث می شود که نویسندگان چیره دست کمتر به فکر نوشتن آثار قوی بيفتند.

* اما گروهی دیگر یعنی ۳۳٪ پاسخ دهندگان آثار داستانی ایرانی را ترجیح می دادند. حدود ۹۳٪ این گروه علت اصلی را احساس نزدیکی فرهنگی ذکر کردند. تنها نیم درصد از پاسخ دهندگان اعتقاد داشتند آثار

داستانی ایرانی ذاتاً ارزش هنری بیشتری نسبت به آثار خارجی دارند.

* بررسی سؤال ۷ (قسمت اول)

حدقل ۳ داستان نویس محبوب خود را (نویسندگان خارجی) به ترتیب اولویت بنویسید.

* نکته: در سؤال ۷ و ۸ امتیازدهی به این صورت بود که به انتخاب اول هر پاسخ دهنده ۳ امتیاز داده می شد، به انتخاب دوم ۲ امتیاز و به انتخاب سوم ۱ امتیاز.

ج ۹: نویسندگان خارجی محبوب دانشجویان بر حسب گرایش تحصیلی و جنس

علوم انسانی - زن	دانیل استیل
علوم انسانی - مرد	ویکتور هوگو
علوم پزشکی - زن	آگاتا کریستی
علوم پزشکی - مرد	ژول ورن
فنی و مهندسی - زن	پائلو کوئیلو
فنی و مهندسی - مرد	پائلو کوئیلو

* نکته بسیار مهم

در مجموع، میزان مشارکت زنان نسبت به سؤالات هفت و هشت، ۹۰٪ و مردان ۷۲٪ بوده است. با این وصف طبیعی است که نتایج حاصل از این ۲ پرسش (نویسنده و اثر محبوب) به سمت تمایل زنان میل کند. ج ۱۰/ سه نویسنده محبوب خارجی گرایش علوم انسانی

۱- دانیل استیل
۲- ویکتور هوگو
۳- پائلو کوئیلو

ج ۱۱/ سه نویسنده محبوب خارجی گرایش علوم پزشکی

۱- آگاتا کریستی
۲- ژول ورن
۳- ویکتور هوگو

ج ۱۲/ سه نویسنده محبوب خارجی گرایش فنی و مهندسی

۱- پائلو کوئیلو
۲- ویکتور هوگو
۳- آگاتا کریستی

ج / ۲۱: ۱۰ نویسنده محبوب داخلی از دیدگاه مردان دانشجو

۱- صادق هدایت	۱۳۳ امتیاز
۲- جلال آل احمد	۸۲ امتیاز
۳- محمود دولت آبادی	۶۳ امتیاز
۴- فهیمه رحیمی	۳۹ امتیاز
۵- سیمین دانشور	۳۸ امتیاز
۶- هوشنگ گلشیری	۲۹ امتیاز
۷- محمد علی جمالزاده	۲۲ امتیاز
۸- نسرین ثامنی	۲۱ امتیاز
۹- نادر ابراهیمی	۱۶ امتیاز
۱۰- بزرگ علوی	۱۴ امتیاز

ج / ۲۲: نویسندگان محبوب داخلی از دیدگاه کل دانشجویان

۱- صادق هدایت	۱۸۴ امتیاز
۲- فهیمه رحیمی	۱۷۶ امتیاز
۳- جلال آل احمد	۱۵۴ امتیاز
۴- سیمین دانشور	۱۳۱ امتیاز
۵- محمود دولت آبادی	۱۰۱ امتیاز
۶- نسرین ثامنی	۷۴ امتیاز
۷- فتانه حاج سیدجوادی	۴۵ امتیاز
۸- نادر ابراهیمی	۳۴ امتیاز
۹- بزرگ علوی، محمد علی جمالزاده، هوشنگ گلشیری	۲۹ امتیاز
۱۰- ر. اعتمادی	۲۴ امتیاز

در این قسمت حاصل گفت وگوها و مصاحبه های انجام شده با دانشجویان درباره علت محبوبیت هر نویسنده آورده می شود. طبیعی است که محبوبیت یک نویسنده نزد افراد مختلف می تواند علل مختلف و گاه متضاد داشته باشد. پس نظرات ذیل حاصل جمع نظریات دانشجویان است که در برخی موارد ممکن است از هم دور باشد. بدیهی است این نظرات نه عقیده نگارنده است و نه ماهنامه وزین ادبیات و فلسفه.

ج / ۱۶: نویسنده محبوب داخلی دانشجویان برحسب گرایش تحصیلی و جنس

علوم انسانی - زن	فهیمه رحیمی
علوم انسانی - مرد	صادق هدایت
علوم پزشکی - زن	فهیمه رحیمی
علوم پزشکی - مرد	فهیمه رحیمی
فنی و مهندسی - زن	فهیمه رحیمی
فنی و مهندسی - مرد	صادق هدایت

ج / ۱۷: ۳ نویسنده محبوب داخلی گرایش علوم انسانی

۱- فهیمه رحیمی
۲- صادق هدایت
۳- جلال آل احمد

ج / ۱۸: ۳ نویسنده محبوب داخلی گرایش علوم پزشکی

۱- فهیمه رحیمی
۲- جلال آل احمد
۳- سیمین دانشور

ج / ۱۹: ۳ نویسنده محبوب داخلی گرایش فنی و مهندسی

۱- صادق هدایت
۲- سیمین دانشور
۳- محمود دولت آبادی

ج / ۲۰: ۱۰ نویسنده محبوب داخلی زنان دانشجو

۱- فهیمه رحیمی	۱۳۷ امتیاز
۲- سیمین دانشور	۹۳ امتیاز
۳- جلال آل احمد	۷۲ امتیاز
۴- نسرین ثامنی	۵۳ امتیاز
۵- صادق هدایت	۵۲ امتیاز
۶- محمود دولت آبادی	۳۹ امتیاز
۷- فتانه حاج سیدجوادی	۳۵ امتیاز
۸- نادر ابراهیمی	۱۸ امتیاز
۹- زهرا اسدی	۱۷ امتیاز
۱۰- بزرگ علوی	۱۵ امتیاز

ج / ۱۳: ۱۰ نویسنده محبوب خارجی زنان دانشجو

۱- دانیل استیل	۱۴۰ امتیاز
۲- پائلو کوئیلو	۸۱ امتیاز
۳- ویکتور هوگو	۶۶ امتیاز
۴- مارگارت میچل	۵۵ امتیاز
۵- آگاتا کریستی	۴۹ امتیاز
۶- رومن رولان	۳۵ امتیاز
۷- ژول ورن	۳۴ امتیاز
۸- چارلز دیکنز	۲۲ امتیاز
۹- سیدنی شلدون	۲۹ امتیاز
۱۰- الکساندر دوما	۲۸ امتیاز

ج / ۱۴: ۱۰ نویسنده محبوب خارجی از دیدگاه دانشجویان مرد

۱- ژول ورن	۶۵ امتیاز
۲- ویکتور هوگو	۶۲ امتیاز
۳- پائلو کوئیلو	۶۰ امتیاز
۴- میلان کوندرا	۴۱ امتیاز
۵- لئون تولستوی	۳۹ امتیاز
۶- آگاتا کریستی	۳۷ امتیاز
۷- فنودور داستایوسکی	۲۹ امتیاز
۸- الکساندر دوما	۲۴ امتیاز
۹- گابریل گارسیا مارکز	۲۳ امتیاز
۱۰- انوره دوبوازاک	۲۰ امتیاز

ج / ۱۵: ۱۰ نویسنده محبوب خارجی از دیدگاه کل دانشجویان

۱- دانیل استیل	۱۵۹ امتیاز
۲- پائلو کوئیلو	۱۴۱ امتیاز
۳- ویکتور هوگو	۱۲۸ امتیاز
۴- ژول ورن	۹۹ امتیاز
۵- آگاتا کریستی	۸۶ امتیاز
۶- مارگارت میچل	۶۸ امتیاز
۷- لئون تولستوی	۶۳ امتیاز
۸- میلان کوندرا	۶۰ امتیاز
۹- فنودور داستایوسکی	۵۶ امتیاز
۱۰- الکساندر دوما	۵۲ امتیاز

* بررسی سؤال ۷ (قسمت دوم)

حداقل سه داستان نویس محبوب خود را (نویسندگان داخلی) به ترتیب اولویت بنویسید.

این بررسی درباره پنج نویسنده اول صورت گرفته است.

صادق هدایت

— هر چند در بیشتر موارد محتوای کتب او را قبول ندارم اما شخصیت کمیاب او برایم جذاب است. من گمان می‌کنم او از لحاظ خصایل انسانی یکی از شریف‌ترین هنرمندان سده اخیر بوده است.
— کتب هدایت بیشتر از نویسندگانی دیگر در دسترس است.
— در کتب هدایت هیچ امر مقدسی وجود ندارد. او پوچ‌گرایی مطلق است که این به تفکر من نزدیک است.
— او بر علیه فرهنگ بورژوازی خانواده خود قیام کرد، که این شورش برای من ارزشمند است.
— کاملاً مشهود است که نوشته‌های او از عمق وجود و از نهایت درد است.

— مذهب که در زمان او در سنتی‌ترین شکل‌اش بوده هدایت را دچار تناقض کرده و این کلنجار رفتن او با شریعت برای من جالب بود.
— هدایت برای من تنها به عنوان یک نویسنده صاحب سبک و آشنا به ادبیات ارزش دارد و گرنه با بیشتر محتوای آثارش مخالفم.
— به رغم دیگران گمان می‌کنم در آثار او می‌توان رگه‌هایی از امید و پاکی دید. «داش اکل» او را باید در شرایط زندگی آن زمان سنجید، با توجه به واپس‌گرایی و خفقان آن موقع.
— علت اصلی علاقه من به هدایت منع دیگران از خواندن کتاب‌های او بود.
— او دیدگاه جدیدی را وارد داستان‌نویسی ایران کرد که هنوز هم بی‌رقیب است.

فهمیه رحیمی

— موضوعات کتب او بیشتر عاشقانه است و من این نوع کتاب‌ها را دوست دارم.
— به خاطر این که ماجرای کتب او امروزی است آن را می‌پسندم. من البته دوست دارم کار نویسندگان

جدی‌تر را هم بخوانم، اما آنها بیشتر از موضوعات قدیمی می‌نویسند که موردپسند من نیست.

— اصرار دوستان باعث خواندن آثار او شد. (این علت در مورد خانم رحیمی از طرف دانشجویان بسیار ذکر شد.)
— زن بودن او، زن‌ها بیشتر شرایط همدیگر را درک می‌کنند. آنها می‌دانند که زن‌ها در شرایط امروز کشور ما چه دردهایی را تحمل می‌کنند.
— کتب او خیال‌انگیز است و انسان را به تخیل فرو می‌برد.

— هیجان موجود در آثار او.
— به نظر من جنبه آموزشی آثار او قوی‌تر است. او به ما دخترها یاد می‌دهد که چه طور در روابط اجتماعی مان با مردها، فریب آنها را نخوریم.

جلال آل احمد

— سبک قوی و منحصر به فرد او در نثر.
— سابقه مبارزاتی او باعث پختگی آثارش شده است.
— من از قصه‌هایی که جلال آل احمد درباره نوجوانان نوشته بیشتر خوشم می‌آید.
— به نظر من او یکی از قوی‌ترین نویسندگانی است که درباره نوجوانان داستان نوشته است که این بخش از کار او زیر شخصیت سیاسی او مغفول و پنهان مانده است.

سیمین دانشور

— به رغم قدیمی بودن حال و هوای کارهایش حرف‌های آثارش مربوط به همه زمان‌هاست.
— وطن دوستی و عشق به میهن.
— در عین حالی که محتوای آثارش قوی و عمیق است، آنها را با سبکی ساده و روان می‌نویسد.
— دانشور تمام ویژگی‌های مثبت یک نویسنده زن را از قبیل عاطفی بودن، روح حساس و... دارد. ضمن این که هیچ کدام از خصوصیات بد نویسندگان زن کشورمان

را ندارد. مانند سطحی‌نگری، احساس‌های تند و تیز عاشقانه و سبک.

محمود دولت آبادی

— او یک روان‌شناس است.
— واقع‌گرایی و رئالیسم او در بین نویسندگان ایرانی بی‌نظیر است.
— او یکی از بومی‌ترین نویسندگان ایرانی است.
— در عین حالی که اکثر شخصیت‌های رمان‌های او آدم‌های ساده و عامی هستند، اما درون‌مایه آثارش عمیق و شکافته است.
— نثر زیبا و دل‌انگیز او بوی نثر قدیم و شکوهمند فارسی به خصوص نویسندگان خراسان بزرگ را می‌دهد.

• بررسی سؤال ۸ (قسمت اول)

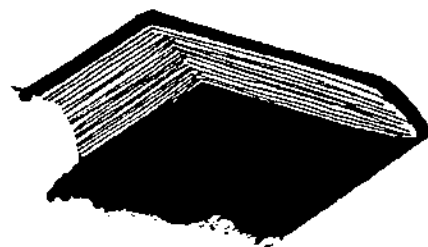
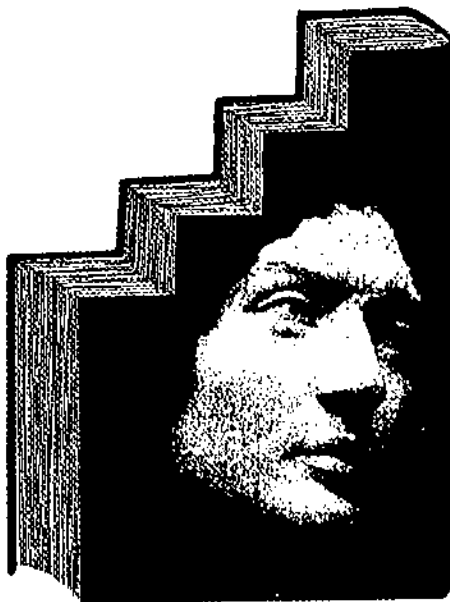
حداقل سه اثر داستانی محبوب خود را (آثار داستانی خارجی) به ترتیب اولویت بنویسید.

ج / ۲۳: آثار داستانی خارجی محبوب دانشجویان برحسب گرایش تحصیلی و جنس.

علوم انسانی — زن	برباد رفته
علوم انسانی — مرد	بینوایان
علوم پزشکی — زن	برباد رفته
علوم پزشکی — مرد	بینوایان
فنی و مهندسی — زن	برباد رفته
فنی و مهندسی — مرد	کیمیاگر

ج / ۲۴: اثر داستانی محبوب خارجی از دیدگاه دانشجویان علوم انسانی

۱- برباد رفته
۲- پیمان
۳- بینوایان

ج / ۲۵: ۳ اثر داستانی محبوب خارجی از دیدگاه دانشجویان علوم پزشکی

۱- بر باد رفته
۲- دزیره
۳- بینوایان

ج / ۲۶: ۳ اثر داستانی محبوب خارجی از دیدگاه دانشجویان فنی و مهندسی

۱- بر باد رفته
۲- کیمیاگر
۳- بینوایان

ج / ۲۷: ۱۰ اثر خارجی محبوب زنان دانشجو

۱- بر باد رفته	۱۵۳ امتیاز
۲- پیمان	۵۲ امتیاز
۳- دزیره	۵۱ امتیاز
۴- ربه کا	۳۳ امتیاز
۵- کیمیاگر	۲۹ امتیاز
۶- مرغان شاخسار طرب	۲۸ امتیاز
۷- بلندی‌های بادگیر، بینوایان	۲۴ امتیاز
۸- جین ایر	۲۲ امتیاز
۹- خرمگس	۱۸ امتیاز
۱۰- جان شیفته	۱۷ امتیاز

* به لحاظ عدم استقبال مردان در این مرحله و نیز پراکندگی آراء، از پنجمین اثر داستانی به بعد آثار دارای امتیاز مناسب و قابل توجه‌ای نبودند.

ج / ۲۸: ۵ اثر داستانی محبوب خارجی از دیدگاه مردان دانشجو

۱- بینوایان	۴۴ امتیاز
۲- بر باد رفته	۴۲ امتیاز
۳- کیمیاگر	۲۲ امتیاز
۴- صد سال تنهایی	۲۱ امتیاز
۵- جنگ و صلح	۲۰ امتیاز

ج / ۲۹: ۱۰ اثر خارجی محبوب از دیدگاه دانشجویان

۱- بر باد رفته	۱۹۵ امتیاز
۲- بینوایان	۶۸ امتیاز
۳- کیمیاگر	۶۱ امتیاز
۴- پیمان	۵۷ امتیاز
۵- دزیره	۵۴ امتیاز
۶- ربه کا	۳۸ امتیاز
۷- مرغان شاخسار طرب	۳۱ امتیاز
۸- بلندی‌های بادگیر	۳۰ امتیاز
۹- جنگ و صلح، صد سال تنهایی	۲۸ امتیاز
۱۰- جین ایر	۲۵ امتیاز

* بررسی سؤال ۸ (قسمت دوم)

حداقل سه اثر محبوب خود را به ترتیب اولویت بنویسید. (آثار داستانی ایرانی)

ج / ۳۰: آثار داستانی داخلی محبوب دانشجویان برحسب گرایش تحصیلی و جنس

علوم انسانی - زن	بامداد خمار
علوم انسانی - مرد	کلیدر
علوم پزشکی - زن	بامداد خمار
علوم پزشکی - مرد	سووشون
فنی و مهندسی - زن	بامداد خمار
فنی و مهندسی - مرد	بوف کور

ج / ۳۱: ۳ اثر داستانی محبوب داخلی از دیدگاه دانشجویان علوم انسانی

۱- بامداد خمار
۲- پنجره
۳- کلیدر

ج / ۳۲: ۳ اثر داستانی محبوب داخلی از دیدگاه دانشجویان علوم پزشکی

۱- بامداد خمار
۲- پنجره
۳- سووشون

ج / ۳۳: ۳ اثر داستانی محبوب داخلی از دیدگاه دانشجویان فنی و مهندسی

۱- کلیدر
۲- بوف کور
۳- سووشون

ج / ۳۴: ۱۰ اثر محبوب داخلی زنان دانشجو

۱- بامداد خمار	۱۷۶ امتیاز
۲- پنجره	۱۰۸ امتیاز
۳- سووشون	۶۶ امتیاز
۴- کلیدر	۴۶ امتیاز
۵- مدیر مدرسه	۱۷ امتیاز
۶- جزیره سرگردانی، شب سراب	۱۶ امتیاز
۷- آتش بدون دود	۱۵ امتیاز
۸- بوف کور	۱۴ امتیاز
۹- دالان بهشت	۱۳ امتیاز
۱۰- چشم‌هایش، تاوان عشق	۱۱ امتیاز

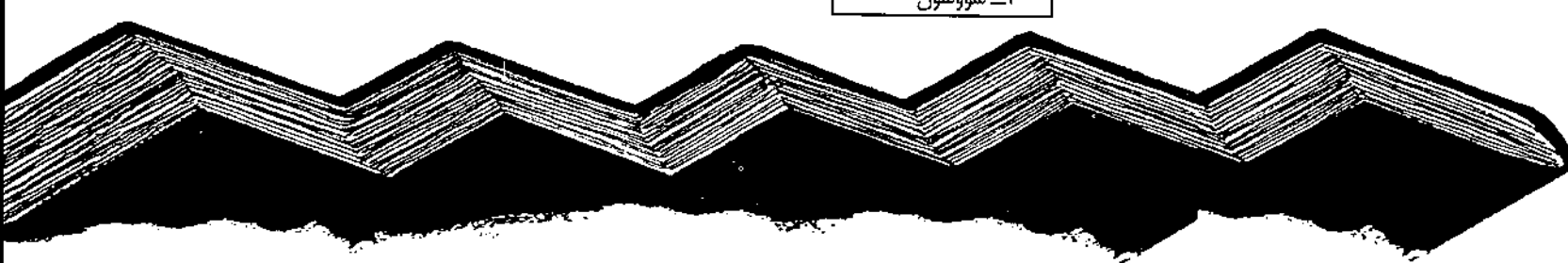
* به لحاظ عدم استقبال مردان در این زمینه و نیز پراکندگی آراء، از هفتمین اثر داستانی داخلی به بعد امتیازها به گونه‌ای بود که ذکری از آنها به میان نیامد.

ج / ۳۵: ۷ اثر داستانی محبوب داخلی از دیدگاه مردان دانشجو

۱- بوف کور	۵۹ امتیاز
۲- کلیدر	۵۸ امتیاز
۳- سووشون	۳۳ امتیاز
۴- بامداد خمار	۲۱ امتیاز
۵- مدیر مدرسه	۱۸ امتیاز
۶- شازده احتجاب	۱۷ امتیاز
۷- چشم‌هایش	۱۳ امتیاز

ج / ۳۶: ۱۰ اثر داخلی محبوب از دیدگاه کل دانشجویان

۱- بامداد خمار	۱۹۷ امتیاز
۲- پنجره	۱۱۶ امتیاز
۳- کلیدر	۱۰۴ امتیاز
۴- سووشون	۹۹ امتیاز
۵- بوف کور	۷۳ امتیاز
۶- مدیر مدرسه	۳۵ امتیاز
۷- چشم‌هایش	۲۴ امتیاز
۸- آتش بدون دود	۲۱ امتیاز
۹- جزیره سرگردانی	۱۸ امتیاز
۱۰- شازده احتجاب	۱۷ امتیاز

نویسنده با پنبه و پولاد به سراغ گستره ادب فارسی رفته، چرا که قلب ادبیات فارسی را شعر و عادت ساخته، و قلب شعر نازک تر از آن است که بتوان با شمشیر پولادین به کالبدشکافی آن پرداخت، و قلب عادت‌ها، ضخیم تر از آن است که بتوان با پنبه آن را زخم زد. اما جستجو در ادبیات فارسی، به نوعی، جستجو در فرهنگ ایرانیان است، چه بیشترین بار فرهنگ مادی و معنوی ایرانیان بر زمینه‌های قرینگی و سخن آهنگین استوار است. گرچه شعر نمایانگر خیال گسترده ایرانیان است، اما نوعی گریزگاه از نثر و خرد نیز هست، و به دیگر سخن، نوعی پناهگاه، چه شعر توان تحمل خرد ورزی عمیق را دارا نیست. نویسنده به خوبی دریافته است که ادبیات ایران، تنها شکل تخصصی و ویژه‌ای از واژه‌ها نیست، بلکه جزو معدود وسایلی است که ملت ایران توانسته نهان‌ترین نیازها و احساسات سرکوب شده و نشده خود را در آن متجلی سازد. به دیگر سخن او می‌خواهد بگوید که متخصصین متعدد ما، نیازمند بازشناسی تاریخ و فرهنگ خود از خلال ادبیات هستند، و شناخت ادبیات ما نیز از تحول تاریخی ما جدا نیست. ادبیات ما، اگر جزو معدود ابزارهای نمایان سازنده رنج‌ها و تجربه‌های ایرانیان بوده، در عین حال ریسمان وحدت برهه‌های فرهنگی و تاریخی ماست و از طرفی، تحول سبک‌های ادبی نیز، نمایانگر تحول تاریخی ماست. ادبیات ایران بازتاب تقدیر تاریخی قومی است که از دستاویز خاص و سهم خود سود جسته، و عصاره تفکرات قومی و دریافته‌ها و الهامات قلبی خود را در آن نمایان ساخته است.

اگر نویسنده با پولادآمده، پنبه‌ای نیز برای زخم‌های کهنه و نو شعر و ادب برداشته، بنابراین گویی دو سویه عمل می‌کند. اما این عجیب نیست، چه او وابسته به گستره ادبیات ایران و از آن حوزه برخاسته است. جالب اینجاست که نوشتار وی نیز دچار دوسوگرایی متن و محتواست، چه در عین منثور بودن گرایشی به سخن آهنگین دارد و بین این و آن در نوسان است. حتی عنوان نوشتار، یعنی جستجوی تحول عقلانیت در ادب فارسی، خود بیانگر نوعی دوسوگرایی است، چرا که این امر به جای ادبیات، در حوزه‌های

دیگری هم متصور است. نویسنده نیز این را می‌داند، اما او به دلیل همبسته بودن ادبیات ما با دیگر جنبه‌های فرهنگی مان، چنین جستاری را آغازیده است. همچنین او در عین اینکه یک پا در گذشته‌های دور دارد، گام دیگرش را در سرزمین دوران ایران بعد از اسلام گذارده، و حال نیز، انگیزه جستجوگری وی در این دو وادی شده است.

نویسنده ادیب است، اما کوشیده با تکیه بر جامعه‌نگری تاریخی، به نقد ادبیات بنشیند، و نقد ادبیات برای وی بهانه‌ای بوده تا به نقد فرهنگ ایرانیان بپردازد. تلاش او این است که در این نقد از ریشه‌ها جدا نشود، و در عین حال مقلد نیز نباشد، با این حال به نوعی خودزنی پرداخته است، چه بر همان شاخه‌ای که نشسته، به کالبد شکافی اش همت گمارده است. بدین خاطر وی شجاعتی به خرج داده و به نفع قاف گمشده فرهنگی ما، به کلبه شعر، حمله نموده است. شاید برخی ادیبان و نیز آنها که عادت دارند، عادت‌ها را پی گیرند، چنین حرکتی را نپسندند، بنابراین نوشتار حاضر نیستی بر ادبیات و بر رویاهای فرهنگی می‌زند، تا هشیاری را هشدار دهد. اینکه خیال ایرانیان وسعتی بس شگرف داشته، قابل ارزش است، اما چنین خیالی، نوعی دفاع واقعیت‌زداست. خردپروزی و خردمندی کاری است دشوار و شعر مکانیزم دفاعی برای گریز از دشواری درونی و برونی، نوشتار حاضر نمی‌خواهد بگوید که شعر یا عرفان چرا در فرهنگ ما وجود دارد، بلکه می‌کوشد این پرسش را بیاغازد که چرا اینهمه فرهنگ ما تابع سخن موزون و آهنگین شده است. چه، شعر نیاز به عقلانیت و خرد و استدلال ندارد، می‌توان بدون جنبه‌های خردورانه نیز، با تکیه بر جنبه‌های فردی و دلبخواهی، سخن موزون گفت. روح جمعی یک فرهنگ نیازمند جنبه‌های متفاوت، و ذوق شاعرانه در یک فرد مایه حرکت، انفعال و عاطفه است، اما نباید سوگیری یک فرهنگ را بر کلام آهنگین بنیان نهاد. راستی چه شده که ایرانیان این همه در گذشته به شعر و تصوف روی آورده‌اند؟ و تازه در همین شعرها نیز، به قول شفیعی کدکنی محور عمودی خیال کمتر از محور افقی آن نمایان است و باز این خود رنجی است که بر شعر ما سایه افکنده است. اما جالب اینجاست که رشد عرفان و شعر، خود بر زمینه‌های منثور پیشین نهاده شده و گر نه شاهد چنین تحولی نیز نمی‌بودیم. شعر زیباست و

ترجمان دل، اما نباید و نمی‌تواند به جای عقل و خرد بنشیند.

نویسنده اگر بار اندیشیدگی خاص خود را نداشت و در شرایط کنونی به سر نمی‌برد، ممکن بود در هر دو دستش پنبه برمی‌گرفت و به نوازش شعر می‌پرداخت و کتابش دیوان شعری می‌شد که می‌باید در سلسله نقادی آیندگان قرار گیرد. بدین خاطر او کوشیده است تا نقاد باقی بماند، اما نوشتارش گرایش به سخن آهنگین دارد. البته او ممکن است بگوید که عاقلانه این است که آدمی، صنعتی را که در آن توانمند است، در جهت هدف، به کار گیرد و من نیز چنین کرده‌ام. این امر، اگر در این جهت و وابسته بدین هدف محدود بماند، خوب است، منتها مشکل آنجاست که فشارها و نقادی‌ها شرایطی را رقم زنند که او نیز ناهشیارانه، چون قوم ایرانی، به کنج فردیت بخزد و چون مکانیزمی برای پناه جستن دارد، بدان روی آورد و غم خویش با خود گوید و ناهشیاری‌های ژرفای درون در خلوت آهنگین سخن بازگشاید، و دفتر دوم سیمرغ در جستجوی قاف، دیوانی گسترده شود، و چه رنجی از این برتر.

نویسنده پولاد و پنبه را همزمان در دو دست برداشته است و چون به سرزمینی حمله می‌کند که بدان وابسته است، نشان می‌دهد که تنها به وجود مرده‌ریگ‌ها دل خوش نکرده، و کسی هم او را متهم نخواهد کرد که وادی ادب پارسی را ندانسته، پولاد زده کرده و زخمی نموده است، چه میراث‌ها اگر با نقد و بازنگری همراه نباشد، ارمان تازه‌ای به بار نخواهد آورد. راستی چه شده که حجم عظیمی از فرهنگ ما را شعر و عرفان پوشانده است؟ چه شده که نظریات منسجم کمتر رشد یافته‌اند؟ اگر تا حد زیادی رهبری فکری فرهنگ ما بر دوش ادبیات نبوده، ما چه شرایطی را شاهد بودیم؟ البته عده‌ای شاید بگویند که این گناه شاعران نیست، بلکه، گذاشتن باری بر دوش شعر است که توان تحمل آن را ندارد، چه شعر ملزومات خاص خود را دارد. البته باید توجه داشت که نقادی به گذشته، پیشتر نیز وجود داشته، اما در قالب یک روش نظام‌وار و پیوسته، براساس نگرش‌های متفاوت علمی جهت نیافته است. چه این امر می‌باید متوجه گذشته‌های ما، در زمینه‌های فرهنگ مادی و معنوی، شود، بدون آنکه به یک روش مقلدانه و کورکورانه تن دردهیم.

محمدرضا شعیری

قاف گمشده در انتظار سیمرغ خرد

نویسنده با تکیه بر سیر ادب پارسی و با توجه به دو قرن سکوت و نوزایی فرهنگی ناموفق ادبی، از ذبح شرعی عقلانیت در مسلخ خلافت، و سپس گسترش آن در فرهنگ ایرانی سخن می‌گوید. حمله‌های متعدد به سرزمین ایرانیان، و نیز نفوذ فرهنگ شعری عرب، ایرانیان را دچار نوسان‌های زیادی نموده است. هر چه از دوره اول سامانیان دور تر می‌شویم، روح تقلید و تابعیت، در ادبیات ایران پیشتر می‌رود و متأسفانه این روحیه، به حوزه اندیشه نیز کشیده شده است و این امر در بسیاری از موارد نه از روی ایمان، که از سر منفعت‌طلبی است. در این میانه، مشکلات و زخم‌های فرهنگ ما به گونه‌ای بوده است که تاریخ ما بیشتر راه دل را برگزیده است. می‌توان نشر ده سخن نویسنده را در جملات او در بخشی از کتاب یافت: «بدیهی است که سنت‌های شعری برای خویش و به جای خویش ضروری‌ترین و زیباترین نمادهای فرهنگی هر کشور است، اما بناسازی فرهنگ بر مبنای اصول شعری، که از سه اصل مسلم تخیل، وزن و قافیه در سراسر تاریخ پیروی می‌نموده است و بعد شیوع و نهادینه ساختن آن در تمامی رگه‌های فرهنگی و فکری، مصیبتی است که با خود، شیون‌های عظیمی بر تاراج عقل و خرد جمعی همراه خواهد داشت.»

۶

نویسنده بدون آنکه توضیح دهد قطعه‌ای تحت عنوان «عجایب» در آغاز نوشتار آورده است، عجایب چنان چکیده‌ای بر پیشانی مقاله بلند وی نمایان شده است. بنابراین عجایب را بخوانید. عجایب چکیده نوشتار نویسنده است از پیشینه‌های ادب پارسی. اگر آن را خواندید و حقیقت را یافتید، کتاب را رها کنید، و به جای خواندن آن، عصاره آن را زندگی کنید و اندیشه. بنابراین آنها که در زمینه‌های تاریخی و فرهنگی ما مطالعه دارند و ادب پارسی را می‌شناسند، و به تحول عقلانی و عاطفی اندیشه کرده‌اند، تنها عجایب را

بخوانند. در غیر این صورت تمامی قسمت نخست کتاب، بدون توجه به دو، «های ادبیات فارسی» و سپس آخرین بخش کتاب (کتاب اربعه ادبیات و عقلانیت سیاسی ایران) را نیز بخوانید، در نهایت بار دیگر عجایب را مرور کنید. اما آنها که نیازمندند به شکل دقیق تری در ادبیات فارسی و دوره‌های آن اندیشه کنند، دوره‌های سه‌گانه مطرح شده را نیز بخوانند و سپس به عجایب بازگردند، چه، دو درخت یاد شده، درخت پیشینه‌های ماست که بار نخست بریده بریده شد، اما به برنده مهلت نداد، اما بار دوم، زورمندان شیوه خود عوض کردند، و کوشیدند آن را بسوزانند. شاید می‌توانستند بگویند آتش به طور طبیعی هم رخ می‌دهد.

۷

من ادیب نیستم، اما درمانگرم. وقتی اثر نویسنده را می‌خواندم دیدم که او درمانجویی تاریخی است. نوشتار وی فشرده سخنانی است مربوط به رنج بریده شدن و سوخته شدن که بر دوش عاطفه قوی سنگینی می‌کند و هرگز مجال شناخت راستین به وی نداده است. این سخنان بازگویی‌های مراجعی است تاریخی که از رنج طولانی سخن می‌گوید. من آنها را باز می‌خوانم، اینها برون ریزی‌های درمانجویی تاریخی است. اما این گام‌ها به معنای آمادگی کامل برای بازسازی نیست،

بلکه جستجو در گذشته‌هاست. گذشته‌هایی که باید همواره برون ریزی شوند، تا زمینه‌های هشاری و هشدارها فرا رسد. من خواسته‌ام به عنوان درمانگر در کنار درمانجوییم باقی بمانم، تا از رنجی گران، به خود آسیب نزنم و زردپوشی او اضطراب و تشویش فراگیر اطرافیان را برنینگیزد. من می‌کوشم با هشاری به سخنان مراجع گمشده فراموشی، تا او کنج عزلت برنگزیند، و یاری‌اش دهم که باز به مکانیزم دفاعی سخن آهنگین پناه ببرد و در کنج خلوت خود، خودزنی نکند، که این تکرار همان چیزی است که او از آن می‌گریزد. اما این گام‌ها هنوز گام‌های بازسازی نیستند، گام‌های برون ریزی‌اند. منتها من به درمان مراجعی نشسته‌ام که از درون درمانگر و گذشته‌های او نیز سخن می‌گوید، پس خود را نیز به درمان نشسته‌ام. برون ریزی نویسنده گرچه برای درمان خوب است، اما درمان این مراجع تاریخی و فرهنگی، کاری یک بعدی نیست، و از سوی دیگر، هر نوع درمان متکی بر درمانگر نیز نابجا. تنها راه درمان اتکاء بر مراجع است تا به بصیرت دست یابد. اما

براساس درمانی همه سونگر و همه جانبه‌نگر. من به تنهایی حتماً شاید نتوانم مراجع را از مکانیزم به کاررونده همیشگی‌اش دور کنم و تازه ممکن است گامی نابخردانه در بازستانی مکانیزم دفاعی، دلهره‌ای تازه و ژرف‌تر را سبب شود.

البته عده‌ای ممکن است بگویند ما می‌توانیم مبنای حرکت خود را شعردرمانی قرار دهیم، چرا نویسنده بر شعر چنین تاخته. حقیقت این است که ما با شعر درمانی دوره‌های خود را طی نکرده‌ایم، بلکه با شعر زمان سپرده‌ایم. در حالی که شعر درمانی نیازمند بینش دردی است که درمان آن ممکن است شعر باشد، اما باید به دمیده شدن بینش همت گمارد.

باید گروه درمانی را بر درمان فردی مقدم دانست. برون ریزی باید گروهی باشد، درمانگران نیز باید بومی باشند. اما «فراپومی» بیندیشند. باید یکوشیم مراجع ما مبتنی بر توانمندی‌های خود، راه‌حل‌های خودجوش را، با تکیه بر بینش و بصیرت بازیابد. میزان هوشمندی مراجع تاریخی ما در حدی است که خود می‌تواند با تکیه بر شرایط کنونی‌اش در گستره زمانی حال، نوع درمانش، مراجع محور باشد. برون ریزی البته لازم است ولی باید این امر تا بدانجا رود که امکان بینش و تبیین رفتارشناسی فرهنگی ما را فراهم سازد و این کار ساده‌ای نیست. کارهای همگانی است و باید در آن کوشید، وگرنه رنج‌ها عمیق تر می‌شوند.

۸

برترین محبت سیمرغ‌های خواننده به نویسنده این است که قاف گمشده فرهنگی او را دریابند. نویسنده راه سختی را برگزیده است، کتاب وی را بخريد و بخوانید تا پولدار شود و از قاف و سیمرغ ساری و جاری فرهنگی ما دست بردارد و به روزمرگی بیفتد و خود را دچار نابودی نکند. وگرنه نویسنده بار دیگر مجلدی دیگر، فربه‌تر از آنچه که ارائه کرده، خواهد نگاشت، که دیگر به سلطان محمود غزنوی بسنده نمی‌کند و همه ما را دربر می‌گیرد، آنوقت این بار نه سیمرغ می‌ماند و نه قاف و نه نویسنده.

پاورقی:

۱- محبتی، مهدی، سیمرغ در جستجوی قاف (سیر تحول عقلانیت در ادبیات فارسی)، انتشارات سخن، چاپ اول، تهران، ۱۳۷۹.

سیمرغ در جستجوی قاف

مهدی محبتی

انتشارات سخن، چاپ اول، ۱۳۷۹

قاف
در جستجوی
سیمرغ

درآمدی بر سیر تحول عقلانیت در ادب پارسی

دکتر مهدی محبتی

اشاره:

سعید سعیدپور از جمله مترجمان فرهیخته کشور است، که با ترجمه اشعار شاعران جهان نامش برای خوانندگان پیگیر و جدی ادبیات، تبدیل به نامی آشنا شده است. در شرایطی که اغلب مترجمان، منتظرند تا ببینند که کدام رمان، کدام اثر در کدام نقطه از جهان برنده جایزه‌ای می‌شود، تا بی‌درنگ آن را به فارسی برگردانند و تحویل بازار بدهند. سعیدپور صبورانه در تلاش است که ادبیات جهان را دستچین کند و آنچه را خود می‌پسندد و از خواندن آن لذت می‌برد، خوانندگان ایرانی را نیز در این لذت سهیم کند. پیش از این از شکسپیر تا الیوت را ترجمه و منتشر کرده بود. و اخیراً مجموعه‌ای از نامه‌ها و اشعار امیلی دیکنسون شاعر آمریکایی را توسط انتشارات مروارید راهی کتابفروشی‌ها کرد. به بهانه انتشار این کتاب گفت‌وگویی با ایشان داشته‌ایم که از چند و چون ترجمه‌هایش و اشعار دیکنسون می‌گوید.

سعیدپور زاده تهران است و در دانشگاه کالیفرنیا ادبیات انگلیسی خوانده است. امروز در دانشگاه‌های ایران زبان و ادبیات انگلیسی تدریس می‌کند و سرپرست واحد ترجمه شعبه یونسکو در تهران است.

□ آقای سعیدپور، ابتدا از شما تشکر می‌کنم که دعوت ما را برای این گفت‌وگو پذیرفتید، اگر موافق باشید از این جا شروع کنیم، که در ترجمه یک اثر چه فرآیندی را طی می‌کنید؟

■ فرآیند ترجمه در شعر را من در مقدمه چند صفحه‌ای بر کتاب گزیده اشعار امیلی دیکنسون آورده‌ام، و به طور مفصل در مجله سیمرغ نظریه‌هایی که در قرن بیستم و به ویژه در بیست و سی سال اخیر که می‌شود گفت برای ترجمه شعر جا افتاده است، تشریح

کردم. اولاً ترجمه‌هایی که از شعر منتشر می‌شود، حتماً باید همراه با متن اصلی باشد تا خواننده کلید فونتیکی و کلید تلفظ آن شعر اصلی را بشناسد، یا ما آشنایش بکنیم. ترجمه شعر اگر از زبان لاتین باشد که اغلب خوانندگان تا حدودی تلفظ لاتین را می‌دانند. الآن در غرب هم دیده‌ام، ترجمه‌هایی که مثلاً از اکتاوئو پاز و نرودا و یا شاعران دیگر آمریکای لاتین و اروپای شرقی می‌شود، همواره با متن اصلی همراه است. چون فرم اصلی و آهنگ اصلی شعر فراروی خواننده باید قرار بگیرد. خود این مسئله باعث می‌شود که مترجم ملزم می‌شود در حین اجرای کار نسبت به فرم شعر و ساختار اثر و صنعت‌هایی که در شعر اصلی به کار برده شده خیلی هوشیارانه عمل کند. تکرارها و کوتاه و بلندی مصرع‌ها و بندها همه اینها را خواننده می‌بیند و قضاوت می‌کند. بنابراین در ترجمه شعر آن چیزی که خیلی مهم است، نه فقط برگرداندن متن‌ها، بلکه فرم و ساختار اثر و درک زبانی و سبک‌اش هم مهم است، که مترجم باید در حد امکان کوشش بکند در ترجمه این ویژگی‌ها را هم منتقل بکند. دقت و وفاداری به متن به نظرم خیلی مهم است. در نهایت ترجمه‌ای که از یک اثر می‌شود، محصول تازه‌ای است در زبان فارسی که باید کلامش، هماهنگی اصواتش و فرم واژگانش جا بیافتد. در ضمن مترجم خودش هم باید تا حدودی از ذوق شعری بهره‌مند باشد تا بتواند نسبت به برخورد کلمات بنا یکدیگر حساسیت داشته باشد و متن نهایی را ایجاد کند. با این پیش فرض که به آن متن نهایی برسد، که این یک ایده‌آل است و مترجم تلاش می‌کند به سمتش برود و به آن نزدیک بشود. ایده‌آل به نظر من این است که متن ترجمه، خودش شعری است که معادل شعر اصلی باشد. این چیزی است که ما برای رسیدن به آن کوشش می‌کنیم.

□ چند سال است که شما ترجمه می‌کنید؟ آیا کار ترجمه را به عنوان تفریح انجام می‌دهید یا این که به طور جدی، وقت

و زندگی‌تان را روی این کار گذاشته‌اید؟

■ اولش ترجمه را به عنوان تفریح شروع کردم. کار وقتی با تفریح توأم باشد، به نظر بهتر و لذت‌بخش‌تر است. من دوازده - سیزده سالی است قبل از آن که به ایران برگردم، ترجمه را شروع کردم، اتفاقاً با اشعار امیلی دیکنسون هم شروع کردم، چون خیلی این شاعر را دوست داشتم و تلاش‌ها و تمرین‌هایی که می‌کردم، می‌خواستم ببینم، این شعرها در زبان فارسی چگونه جواب می‌دهد. گاه‌گاهی روی این شعرها کار می‌کردم، به اضافه شاعران دیگری که بعضاً شاعران مدرن هم بودند، همین جور شروع شد، و زمانی هم که به ایران برگشتم، کار به شکل جدی و جدی‌تر دنبال شد، تا این که کتاب از شکسپیر تا الیوت را تدارک دیدم که گزیده‌ای از شعر انگلیسی است از دوران رنسانس تا دوره مدرن و آن کار، کار جدی‌ای بود که با همکاری آقای م. آزاد در نقش ویراستار چند سالی کم‌کم کار را به سرانجام رساندیم. آن کتاب در حقیقت اولین کار جدی من در زمینه ترجمه شعر بود.

□ غیر از ترجمه شعر، آیا به ترجمه داستان و رمان هم می‌پردازید؟ ضمن این که در جامعه ما گرایش غالب خوانندگان به سمت رمان هست.

■ من دو - سه کتاب در حوزه ترجمه داستان هم داشتم، یکی به اسم خرابکاران که اثری است از گراهام گرین. حدود ده سال پیش نشر خانه آفتاب آن را منتشر کرد. یکی هم به اسم دلچیان ملکوت که گزیده‌ای بود از نویسندگان انگلیسی و آمریکایی، که انگلیسی زبان بودند از فورستر، دی. ایچ. لارنس، فاکنر و... حدود بیست داستان از نویسندگان مختلف می‌شد. کتاب دیگر هم که پارسال درآمد و نشر مرکز ناشر آن بود، اسمش آخرین خنده است، که آن هم داستان‌هایی از نویسندگان مدرن‌تر بود مثل منسفیلد، سال بلو، ویرجینیا وولف و... که از نویسندگان بزرگ انگلیسی زبان هستند. بنابراین به همه فرم‌های ادبی مخصوصاً داستان‌های کوتاه

گفت و گو با سعید سعیدپور

سایر مصاحبه‌ها

دیکنسون، از دریچه زبان فارسی

علاقه داشتیم. در زمینهٔ رمان هم فقط یک رمان کار کردم و آن هم نیمه تمام ماند و طبعاً چاپ نشده است. رمانی به اسم اسرار از نات همپسون دارم که اگر فرصتی دست بدهد آن را تمام می‌کنم و به دست چاپ می‌سپارم.

□ آقای سعیدپور خودتان شعر هم می‌گویند؟ آیا اصلاً لازم است که مترجم شاعر هم باشد؟

■ طبعاً لازم است که مترجم شعر، طبع شعر و ذوق شعری هم داشته باشد تا بتواند به نوعی در این کار که جز مکاشفه‌ای در زبان نیست به آن کشف و شهود برسد. یعنی اگر مکاشفهٔ زبان نباشد، متنی که در نهایت حاصل می‌شود، رنگ و بوی شاعرانه و «آن» شعری ندارد، و خواندنش هم برای خواننده لطف چندانی نخواهد داشت. مگر به عنوان متن‌هایی که حالت پژوهشی داشته باشد و در کلاس برای دانشجو بگوئیم مثلاً این غزل از شکسپیر و یا آن منظومه از رابرت فراست است این چیزها را می‌گویند. مضمونش این است، ساختار اثر این است. و یا به صورت مقاله و انشاء در کلاس‌های دانشگاهی عرضه شود. اما اگر بخواهیم ترجمهٔ شعر به آن معنای واقعی‌اش داشته باشیم حتماً باید مترجم خودش یک پا شاعر باشد. به قول سپهری، سر سوزن ذوقی باید داشته باشد و قبلاً هم در این حوزه طبع آزمایی‌هایی کرده باشد.

□ انگیزهٔ شما چه بود که به سمت ترجمهٔ شعر کشیده شدید؟

■ عشق به آن راز و رمزهایی که در یک اثر شعری نهفته است مرا به سوی ترجمه شعر سوق داد. اولش این طور شروع شد که برای درک یک متن شعری، و به عنوان تمرینی برای درک بهتر یک شعر دست به ترجمه زدم. اتفاقاً آن زمان با همین امیلی دیکنسون و با شعرهای کامینگز می‌خواستم ببینم، این شعرها از دریچه زبان فارسی چه لذتی به خواننده خواهد داد. آیا درک بهتری از این شعرها برای خود من حاصل

می‌شود؟ این طوری شروع شد و بعد عشق شدید و شور شدید به این کار و اصولاً به متون شاعرانه و این که چه چیزی باعث می‌شود که به مجموعه‌ای از واژگان، شعر می‌گویند، اینها دلایلی بودند که مرا در این کار ثابت قدم تر کرد.

□ قبلاً کتاب از شکسپیر تا الیوت را ترجمه کردید، اولاً استقبال از این کتاب چطور بود؟ ثانیاً در این کتاب مجموعه‌ای از شاعران حضور دارند که هر کدام زبان ویژهٔ خودشان را دارند. مثلاً زبان شعر ویتمن با زبان شعر ازراپاوند مسلماً متفاوت‌اند، به نظر می‌رسد که در ترجمه، این شعرها توسط یک شاعر سروده شده است، آیا شما فکر می‌کنید در انتقال زبان‌های متفاوت این شاعران موفق عمل کرده‌اید؟

■ این سنجش و قضاوت برمی‌گردد به خوانندگان صاحب‌نظر. ترجمهٔ این اشعار سه ... چهار سالی طول کشید و چند سال مستمر کار برد. با کمک م. آزاد تلاش ما بر این بود که این ترجمه‌ها هر کدام حتی‌الامکان معادل سبک و زبان خود شاعر و نزدیک به زبان اصلی باشد. برای همین است که کار بر روی این کتاب این همه طول کشید. برخلاف گزیده‌ها و جنگ‌هایی که در این سال‌ها منتشر شده، می‌بینیم، جنگ‌ها و کتاب‌هایی از شاعران مختلف و حتی با زبان‌های مختلف و از کشورهای مختلف در یک مجموعه منتشر می‌شوند، اما ما در این کتاب صرفاً شاعران انگلیسی زبان را کار کرده‌ایم و فقط از زبان اصلی ترجمه کرده‌ایم. تازه در ترجمه همان شعرها هم جای تردید وجود دارد که ما چقدر توانستیم شعر اصلی را منتقل کنیم. چه برسد به جنگ‌های عجیبی که از شاعران انگلیسی و ایتالیایی و روسی و آمریکای لاتین و اروپای شرقی و... درمی‌آید. همه در کنار هم توسط یک مترجم منتشر می‌شود. آنگونه کارها به نظر من ارزش هنری و ادبی ندارد، و صرفاً می‌تواند در این حد باشد که مترجم بخواهد توضیحات و اطلاعاتی از آن شاعران و شعرشان به

خوانندگان بدهد. آنها ترجمهٔ شعر نیست، ولی کاری که در این زمینه می‌خواهد مطرح باشد باید سال‌ها مترجم با آن شعر، دست و پنجه نرم کند. به خصوص وقتی می‌خواهد از شاعران مختلفی، شعر ترجمه کند. ویرایش‌های متعدد، بازنویسی‌های متعددی می‌خواهد که تا حدودی توازنی برقرار بشود، توازنی بین متن اصلی و شاعرانگی کلام در فرآوردهٔ نهایی که به زبان مقصد برگردان می‌شود، باید برقرار شود. ما در آن کتاب ویرایش‌های مستمر و متعدد داشتیم، حداقل این که وقتی آن کارها را مقایسه می‌کنی چون متن اصلی هم در کتاب آمده است، فرصتی برای خواننده فراهم می‌آید شکل و فرم منظومه ترانه‌های من را با متن اصلی در کنار هم ببیند و مقایسه کند و قضاوت کند. تعداد بندها، طول مصرع‌ها و تقطیع‌ها را ببیند، بعد ببیند که از نظر زبان ترجمه‌ها چقدر رسمی است؟ و بعد قضاوت کند که آیا این ویژگی‌ها، به زبان فارسی منتقل شده است یا نه؟ بله شاعران مختلفی در آن کتاب هستند، از تی. اس. الیوت گرفته تا جان دان که یک شاعر متافیزیک است یا ویلیام بلیک که از شاعران رمانتیک است. با توجه به تلاشی که شد و مدت زمانی که طول کشید، همین بود که ما بتوانیم در این مسیر و در این جهت، درست حرکت کنیم. ایده‌آل یک بی‌نهایت است که ما باید به سمتش میل کنیم. باید نسبت به آن مقصد و ایده‌آلی که پیش رو داریم، هشیار باشیم، ولی این که بخواهیم آن فرآوردهٔ نهایی هم شعر باشد، هم دقیقاً معادل متن اصلی، این به نظر دور از دسترس است.

□ معیار شما در انتخاب آن شاعران و آن شعرها چه بوده؟ آیا صرفاً انگلیسی زبان بودن آن شاعران ملاک گزینش بوده؟ و آیا ترجمه‌پذیری شعرها می‌توانست خودش یک سنجه‌ای باشد؟

■ بله، ترجمه‌پذیری شعرها قطعاً یک معیار شاخص می‌توانست باشد. نهایتاً آن شاعرانی که در آن کتاب آمده‌اند همه جزو شاعران مطرح جهان هستند،

انگلیسی، ایتالیایی و بعضاً آمریکایی هستند و حتی ایرلندی، نه اکثراً در آنتولوژی‌هایی که در آن کشورها منتشر می‌شوند و در دانشگاه‌هایشان تدریس می‌شوند، همه آنها را می‌بینیم. البته این موضوع به عقب‌تر هم برمی‌گردد، منتها من از شکسپیر شروع کردم، مثلاً از چاسر نیاوردم چون شعر تغزلی ندارد. از شکسپیر هست که شعرش به آن غنای زبانی می‌رسد و انگلیسی نوین از او شروع می‌شود. شکسپیر، جانسون، جان دان و بعد می‌رسیم به نئوکلاسیک‌ها که من اشعارشان را نیاوردم، چون بیشتر کارهایشان طنز منظوم است و در مقوله دیگری می‌گنجد و من توضیح داده‌ام. بعد می‌آئیم به طرف رمانتیک‌ها، همین نام‌ها در تمام آنتولوژی‌ها آمده‌اند، ویلیام بلیک، ورد زورث، جان کیتس، بایرون، شلی، بعد به شاعران دوران ویکتوریا می‌رسیم براونینگ و... لانگ فلو، امرسون، ویتمن، دیکنسون تا این‌که وارد قرن بیستم می‌شویم و... معیار گزینش شعرهاشان - که شما ذکر کردید - در درجه اول ترجمه‌پذیری شعرها بود. از الیوت، ترانه عاشقانه پروفراکاش را کار کردم. همینطور مردان پوشالی و سفر مجوسان‌اش را که چندین بار هم توسط اشخاص مختلفی به فارسی ترجمه شده بودند.

□ اگر اجازه می‌دهید بپردازیم به گزینه اشعاری که از امیلی دیکنسون اخیراً منتشر کرده‌اید. چه ویژگی‌هایی در شعر دیکنسون هست که شما را مجنوب این شاعر کرده است؟

■ همان طور که در ابتدای این گفت‌وگو اشاره کردم، از دوران دانشجویی در آمریکا که ما آثار ادبی مختلف را می‌خواندیم و در میان شاعران مختلفی که در آن جا مطالعه می‌کردیم، یکی از جذاب‌ترین و مهیج‌ترین و رازآمیزترین شاعران برای من همیشه امیلی دیکنسون بود. به سمت آثار این شاعر و بافت کلامی‌اش و چش‌هایی که در تصاویر شعرهایش وجود دارد خیلی گرایش داشتم و نیز آن جادویی که با کلام و واژه‌ها می‌کند. بعد دیدم که تاریخ روز و ماه تولد ما هم یکی است (۱۰ دسامبر) و این هم شاید یکی از دلایل گرایش من به سمت این شاعر بود. انگار طالع من این طور نوشته شده بود که به سمت این شاعر گرایش داشته باشم. به هر صورت ویژگی‌های شعرش را در این کتاب در مقدمه‌ای مفصل توضیح دادم و متن اصلی شعرها هم هست به صورت مقابله‌ای، و روی ترجمه شعرها هم واقعاً کار زیادی انجام دادم و نه فقط مفهوم و مضمون شعرش بلکه ساختار و فرم آنها را هم تا آن‌جا که در توان من بود منتقل کردم. حتی کاربرد نافی به حدودی که در شعرهایش استفاده می‌کند، مد نظرم بود. البته

دیکنسون نه به صورت قراردادی و قالبی که در زمان خودش هم مرسوم بود، بلکه قافیه را به صورت متنوع‌تر و گاهی هم به صورت نیم قافیه، شبه قافیه و قافیه‌های تقریبی استفاده می‌کند، ویژگی‌های شعرش را در کتاب تا حدودی می‌شود دید. هم در ترجمه‌ها و هم در متن اصلی. این فرصت را برای خواننده فراهم کردم.

□ شعرهایی که من از دیکنسون در این کتاب خواندم به نظرم نگاهی دین‌گرایانه دارد. به نوعی نگاه مذهبی دارد، سوآلم این است که این شاعر در کشور خودش در حوزه شعر چه جایگاهی دارد؟

■ جایگاه دیکنسون در آمریکا در طی این بیست سال اخیر که من از نزدیک با ادبیات این کشور و مردمش در تماس بودم، دائماً در حال ترفیع و ترقی است. همین‌طور حساسیت و علاقه و توجه بیشتری نسبت به آثارش ایجاد شده است. یک هیجان عمومی پیرامون آثارش به وجود آمده است. این در واقع روندی است که از سال ۱۹۲۰، یعنی اوایل قرن بیستم که مدرنیته در شعر شروع شد، پیدا شد، می‌دانید که امیلی دیکنسون در زمان خودش تقریباً ناشناخته بود و کتابی چاپ نکرد، چند تا شعر به طور پراکنده از او منتشر شده بود که آن هم در مجلات نسبتاً گمنام چاپ شد. بعضاً آن شعرها را هم دوستانش به آن مجلات دادند. این شاعر شعرهایش را اکثراً برای خودش می‌گفت و به کسی هم نشان نمی‌داد. همه این شعرها بعد از درگذشتش توی کاغذهای متفرقه که نوشته شده بود، پیدا شد. در حقیقت خواهرش آنها را پیدا کرد.

□ دقیقاً مثل کارهایی که نیما می‌کرد. روی کاغذ سیگار و پشت کاغذ باطله می‌نوشت. دیکنسون هم گویا این شکلی شعرهایش را می‌نوشت.

■ دقیقاً، یک چنین کاری را دیکنسون هم می‌کرد، مثلاً پشت فاکتور خریدهایش شعر می‌نوشت. بعد همه پیدا شد، تعدادی از این شعرها هم طی نامه‌هایی که به دوستان و اقوامش می‌نوشت، ثبت شد. آن نامه‌ها هم بسیار خواندنی و جذاب است. بنا به مضمون نامه‌ها، خطاب به دوستی، عزیزی و یا خویشاوندی که می‌نوشت، شعر هم همراه آن می‌کرد. یعنی اطرافیانش قطعاً می‌دانستند که دیکنسون آدمی است خارق‌العاده و بسیار هوشمند و حساس و فوق‌العاده مهربان. با اطرافیانش روابط بسیار خاص و صمیمانه‌ای داشت. ولی حد و حدود و جایگاهش را در شعر نمی‌دانستند، حق هم داشتند. چون اطرافیانش در شناخت شعر و ادب، حرفه‌ای نبودند، آدم‌هایی هم که حرفه‌ای بودند، عمق شعرهایشان را درک نمی‌کردند. تنها به این دلیل که شعرهایش خیلی در زمانه خودش مدرن‌تر و یکه و

یگانه بود. و کاری که این شاعر با زبان، با وزن و قافیه و با موسیقی درونی شعر کرد، کاری بود که بعدها شاعران و منتقدان در قرن بیستم به آن کار مبادرت ورزیدند و کشف کردند، این ویژگی‌ها بود که به شعر این شاعر گرایش پیدا کردند! همان‌طور که به سمت شاعری مثل جان دان که سیصد سال پیش شعر می‌گفت گرایش پیدا کردند. او کارهای عجیبی با موسیقی کلام در شعر کرد که در آن زمان کاری غریب بود و تازه در این اواخر قرن، جامعه به طرفش گرایش پیدا کرد. مقوله دیکنسون البته با جان دان فرق می‌کند. صرفاً از این نظر که موسیقی و آهنگ شعرش با آنچه که در زمان خودش مرسوم بود کاملاً چیز متفاوتی است. دیکنسون ارتباط ادبی که با تامس هیگنسون سردبیر ماهنامه آتلانتیک در آمریکا پیدا کرد به این شکل بود که این سردبیر در مجله‌اش طی یک فراخوان از شاعران جوان دعوت کرد که آثارشان را برای مجله بفرستند و در آن جا خطاب به شاعران گفت که ما آثارتان را نقد و بررسی می‌کنیم و اگر قابل چاپ بود چاپ هم می‌کنیم. امیلی چهار - پنج قطعه از شعرهایش را به همراه یک نامه برایش فرستاد، که آن نامه در این کتاب آمده است، و نظر این آقا را خواست. هیگنسون همان‌طور که مشخص است و خودش هم اقرار می‌کند می‌گوید که از خواندن این شعرها حیرت کردم و نمی‌دانست این شعرها را چگونه ارزیابی بکند، چون معیار نقد و سنجش این دست از شعرها را نداشت. شاید ناقدان دیگر هم نداشتند، ولی در عین حال از زیبایی شعرها و جذابیت وحشیانه واژگانش حیرت کرد. موزیک و آهنگ غریب این شعرها برایش اعجاب‌آور بود، این دیدگاه‌ها را به دیکنسون منتقل کرد. این شعرها نشان می‌دهد که شاعر انجیل و کتاب مقدس را زیاد می‌خواند چون مضامین انجیلی زیاد در اشعارش بازتاب دارد.

در واقع طنز و آهنگ خیلی از شعرهایش، بازتابی از آهنگ مضامین انجیل است. به نوعی هم نگاه مذهبی دارد، ولی از طرف دیگر مثل حافظ ما «جوید بر سر ایمان خویش می‌لرزد» همیشه در شعرش یک کشش و تنش، بین شک و ایمان هست. این حالت در بسیاری از آثارش منعکس است. شعر دیکنسون، شعری روحانی است.

□ در ترجمه این اشعار شما چقدر به متن وفادار بودید؟ و چقدر به نظریه بازسرایي در شعر اعتقاد دارید؟ اگر معتقد باشیم که شعر در زبان اتفاق می‌افتد، در ترجمه شعر همه این ویژگی‌های زبانی از بین می‌رود، و شعر تازه‌ای به وجود می‌آید که...

■ به بازسرایي اعتقاد دارم، و ندارم. این یک نظریه

مشروط است. بازسرایی به آن معنا که بعضی‌ها فکر می‌کنند، نیست. شما این سؤال را خیلی خوب مطرح کردید. بازسرایی را در کنار وفاداری به متن گذاشتید. دقیقاً لب مطلب هم همین جاست. بعضی‌ها تعبیرشان از بازسرایی این است که شعر را وقتی می‌خوانند به قول خودشان، کاملاً درونی‌اش می‌کنند و بعد آنچه را که درونی کرده‌اند، مفهوم و مضمون و ایماژهای متن اصلی را می‌گیرند، بعد شعر اصلی را می‌گذارند کنار، و متنی را می‌سرایند که تقریباً آن مضمون و تصاویر شعر اصلی را دارد. من به بازسرایی به این شکل هیچ اعتقادی ندارم. ما باید متنی بنویسیم در حالی که دائم متن اصلی را پیش رو داریم و بعد سطر به سطر مطابق متن اصلی شعر را در بیاوریم. گاهی اوقات چند معنا از متن اصلی بیرون می‌آید. بعد باید طوری برخورد بکنیم که در متن فارسی ما یک اتفاق شعری بیفتد، یک برخوردی میان واژه‌ها، یک حدوثی در کلام به وجود بیاید. در آن مرحله دیگر، کشف و شهود در زبان فارسی شروع می‌شود، که گاه با دوسه بار ویرایش متن ایجاد می‌شود. گاه بارها و بارها باید بازنویسی بشود تا به متن نهایی دست پیدا کنیم.

شاعران ناب و تغزلی در حد و اندازه دیکنسون با اشراف به راز و رمز کلمات وقتی دست به آفرینش

می‌زنند، شعر را به اوج می‌رسانند. یکی از ویژگی‌های شعر دیکنسون این است که شعر اسم ندارد و اعتقادی هم به عنوان برای شعر ندارد. وفاداری به متن، یک مفهوم لغزنده است. گاهی شعرهایی دارد مثل این شعر که سطر اولش این است: حکم خود را بارها خواندم/ آن را به چشمانم مرور کردم/ می‌آدا در شدیدترین عباراتش/ اشتباهی کرده باشم/ (صفحه ۱۲۳)

در این شعر دیدگاه روحانی و مذهبی بودن دیکنسون را داریم که این شاعر چقدر دغدغه فکری دارد، که بعد از مرگ بنا بر اعتقادات مسیحیت و یا براساس دیدگاه مذاهب الهی در روز قیامت، قضاوتی در اعمال انسان می‌شود و کسی که مرتکب گناه شده باشد جزا می‌بیند و این تم و درون مایه را در این شعر دارد و در بند آخر شعر به تشکیک می‌پردازد.

می‌شود گفت که دیکنسون به نوعی به شک خیامی می‌رسد؟

■ بعضی وقت‌ها به خیام نزدیک می‌شود و بعضی وقت‌ها هم به حافظ. این دیگر به عهده پژوهندگان و منتقدان است که کار کنند، اما این یک نکته است که آن درون مایه مذهبی عیناً در روز محشر در روز داوری، حکم را به دستش می‌دهند اما اجرا نمی‌شود. البته خوانش دیگری هم از این شعر می‌شود داشت اگر واژه

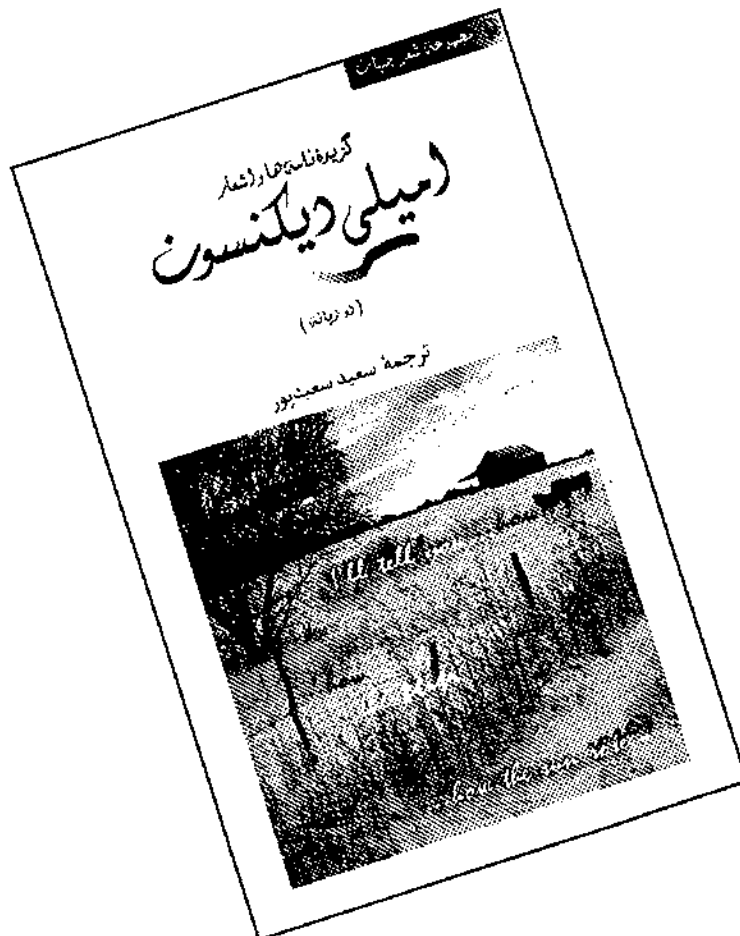
Sentence را به معنای جمله بگیریم کل شعر برمی‌گردد به قضاوت منتقدان پیرامون جملات و اشعار دیکنسون، که با قرائت اول از این شعر متفاوت است.

■ شما در سطر بندی هم، دقیقاً مطابق متن اصلی عمل کردید. حتی اگر سطر بندی در ترجمه شعر اضافه بیاید مثلاً در شعر «بر این توفان بلند» پایان بندی‌اش این است «بی‌خیالی خاموش مرگ/ که هیچ سپیده دمی نتواندش جنباند/ مگر نوای آهسته کبریا/ بتواندش خیزاند/ (ص ۷۶) که به نظر می‌رسد سطر آخر زیادی است.

■ این برمی‌گردد به متن اصلی، من الآن متن اصلی شعر را می‌خوانم. در خود متن دو جمله آمده است که جمله اول با فعل منفی است و جمله دوم با فعل مثبت.

■ به نظر من در متن اصلی اگر ما سطر آخر شعر را نخوانیم یا حذف کنیم شعر تمام نمی‌شود، اما در ترجمه این اتفاق نمی‌افتد. یعنی در ترجمه می‌شود سطر آخر شعر را حذف کرد بدون آن که به معنی شعر لطمه بزند.

■ این دیگر به نظر خوانندگان بستگی دارد. یک جنبه دیگر هم که در این بند از شعر دخیل است، فرم هم هست. به خاطر آن چهار سطر که در تمام بندهای شعر مساوی است و می‌خواستم حفظ بشود و آن هماهنگی بین «نتواندش جنباند و بتواندش خیزاند» از نظر واژگانی

و کلامی هم مد نظر بود.

□ آقای سعیدپور در ترجمه بعضی از شعرها، جملات ناقص است و در بعضی از سطرها نحو زبان و انتخاب واژگان مقداری غریب و کهنه به نظر می آید، من هر دو مورد را از یک شعر مثال می زنم. شعر «ماه را پایانی ست...» (ص ۱۴۰) این طور شروع می شود. «ماهها را پایانی ست، سالها را گره ای / که هیچ نیرویی نمی تواند بگسلد. به نظر می رسد در سطر دوم جمله صحیح این طور باید باشد. «که هیچ نیرویی نمی تواندش بگسلد» یا «که هیچ نیرویی نمی تواند بگسلد». حالت سوم می تواند این باشد: «که هیچ نیرویی نمی تواند بگسلدش». مورد دوم را از همین شعر مثال می زنم، در بند دوم شعر آمده است: «این جانهای خسته را / زمین در صندوق های مرموزش جا می دهد / چنان به مهر که کسی را تردید بر جا نمی نهد...» که می شد در سطر آخر آورد... چنان به مهر که کسی را به تردید نمی افکند.

■ من حس می کنم، وقتی می گوئیم «سالها را گره ای / که هیچ نیرویی...» این «که» موصولی که بعد از واژه گره ای آمده مشخص می کند که مقول گسستن هم به همان گره برمی گردد. من وقتی شعر را می خواندم مشکلی نداشتم. من احساس کردم که حرف «ش» را می شود حذف کرد.

بخش دوم که فرمودید، دقیقاً سلیقه ای است، «تردید به جا نهادن» در فارسی مصطلح است، در شعر شاملو هم داریم که می گوید: «نه، دیگر تردیدی بر جای نمانده است.»

□ در مورد شاملو که اتفاق نظر هست که در زبان، باستانگرایی دارد و در واقع یک زبان آرکانیک دارد که پیشینه اش هم به زبان بیهقی برمی گردد.

■ انتخاب این واژگان در ترجمه شعرهای دیکنسون دانسته و سنجیده بوده است. شاملو چنین واژگانی را در اواخر قرن بیستم به کار می برد، چرا نباید توقع داشت که در کلام امیلی دیکنسون که به اواسط قرن نوزدهم برمی گردد، چنین واژگانی نباشد. ما باید نگاه جهانی به شعر داشته باشیم. در متن انگلیسی هم واژگان این شعر نسبت به واژگان انگلیسی امروز که نوشته می شود یک غرابت خاصی دارد. زیانتش یک زبان خاص است. در این شعرها من فکر کردم که اگر آن غرابت های واژگانی تا حدودی تقلید بشود بهتر است.

□ شما به غیر از این آثاری که اسم بردید، کتاب دیگری هم از فارسی به انگلیسی ترجمه کرده اید، که اگر درست به خاطر داشته باشم به اسم «صدای امروز ما» که نشر همراه منتشر کرد. انگیزه این کار چه بود؟ مخاطبان این کتاب خوانندگان داخل بودند یا خارج از کشور؟

■ انگیزه این کار هم، مثل کارهای قبلی عشق و علاقه به شعر بوده به معنای مطلق اش. حالا از این

طرف شعر امروز ما، از نیما به این سو را تا چه حد می شود به انگلیسی برگرداند. ترجمه های قبلی هم که از بعضی از این شاعران شده بود، موجود است، ترجمه های آقای کریمی حکاک، ترجمه های آقای کیانوش و بعضی از شعرها را هم که کریم امامی ترجمه کرده بود، دیده بودیم. من هم گزیده ای از اشعار معاصر را به انگلیسی ترجمه کردم و در این جا هم چاپ شد. در واقع جای انتشار این آثار خارج از کشور است، در کشورهای انگلیسی زبان، چون این آثار در اینجا مخاطبان محدودی دارد. با این حال ناشر کتاب از فروش آن نسبتاً راضی است.

□ مخاطبان این کتاب در ایران کدام قشرند؟ دانشجویان هستند، یا خوانندگان عادی؟

■ مخاطبان این آثار عمدتاً دانشجویان و نیز زبان دان ها هستند کسانی که زبان انگلیسی می دانند. کسانی که به شعر علاقه دارند. اتفاقاً الآن ما جماعت وسیعی در ایران داریم، که انگلیسی را به خوبی می دانند و اشتیاق به مطالعه آثار در زبان انگلیسی دارند. نسخه ای از همین کتاب را ناشر دارد در آمریکا چاپ می کند، البته فقط متن انگلیسی اش را که جایش و مخاطبان اصلی اش هم در همان جاها هستند.

□ در آن کتاب از کدام شاعران شعر انتخاب و ترجمه کردید؟

■ نیما، شاملو، مشیری، سپهری، اخوان، فروغ، خوئی، کذکنی و... تا شاعران سال های ۶۰ مثل احمد رضا احمدی و مسعود احمدی حضور دارند. من فکر می کنم که این کتاب جا دارد در جلد دوم به شاعران بیست سال اخیر بپردازد و کاری است که باید در جای خودش انجام بگیرد.

□ در برنامه کاری شما تهیه و ترجمه جلد دوم این کتاب هست؟

■ بله، در برنامه کاری من هست، هم پیشنهاد شده است، هم من مدت هاست که در ذهن دارم. هنوز مجموعه ای از میان شعرها و شاعرانی که در این بیست سال اخیر و عمدتاً بعد از انقلاب پیدا شدند و رشد کردند فراهم نیامده است که روی آن اتفاق نظر داشته باشیم. ولی قطعاً این کار باید صورت بگیرد. مجموعه ای در حدود صد قطعه شعر باید انتخاب بشود و بعد به ترجمه آنها بپردازم.

□ درباره شعر امروز، یعنی شعر این دو دهه چه نظری دارید؟ یا این شعرهایی که تحت نام پست مدرن در مطبوعات چاپ می شود و یا به صورت کتاب منتشر می شود، چه برخوردی دارید؟ آیا در کشورهای دیگر هم با این نوع شعرها ارتباط دارید؟ وضعیت شعر پست مدرن در کشورهای انگلیسی زبان چگونه است؟

■ نکته ای را بگویم در مورد مطبوعات و نشریات ادبی و فرهنگی و شعر، و جایگاه خوانندگان آنها. مطبوعات فرهنگی و ادبی نقش مهمی را در جامعه بازی می کنند. این سردرگمی که الآن در مورد شعر هست، و خیلی از خوانندگان شعر و ادب و از جمله خود من و کسانی که با آنها در تماس هستم در این سردرگمی ها متفق القول هستیم. این وضعیت به نظر من مقدار زیادی برمی گردد به نقشی که مطبوعات دارند و شاید نقش خودشان را به قدر کافی ایفا نکرده اند. این چیزهایی که در مطبوعات فرهنگی و ادبی می بینیم نمی خواهم اسم ببرم، گویا هیچ معیار مشخصی در انتشار و چاپ این آثار گویا وجود ندارد. آن نوشته ها و متونی که به عنوان شعر می بینید که نه سر و ته دارد نه خواننده می تواند با آنها ارتباط برقرار کند، خب می شود خیلی راحت گفت این شعرها پست مدرن است، این متن یک متن پست مدرن است که آن هم مؤلفه های خاص خودش را دارد. شعر پست مدرن انگلیسی را که آدم می خواند، خیلی چیزها دستگیرش می شود، ارتباط خیلی راحت برقرار می شود. اما بیشتر این متون که در نشریات داخلی چاپ می شود چیزهایی است که خواننده اصلاً ارتباط برقرار نمی کند. چیز خاصی در متن نیست. به نظر می رسد که همه چیز برمی گردد به نویسنده — من کلمه شاعر را استفاده نمی کنم — آن ضعف ها به متن و به نگارنده آن برمی گردد. یک سری مطالب و مشاهدات شخصی نویسنده است که در دم دست ترین قالب ریخته می شود و به اسم شعر به خورد خواننده داده می شود. مطبوعات هم گویا هیچ احساس مسئولیتی در قبال انتشار آنها ندارد و در مقایسه با شعرهای مدرن و ناب، می بینیم که هیچ حال خاصی به خواننده نمی دهد. دلیلش این است که این متن ها به جای آن که فورانی خودجوش باشند از بطن شعور شاعر، بیشتر ناظر و مراقب آن اند که مثلاً پست مدرن باشند — پلی فونیک (چند صدایی) یا پلی فرمیک (چند شکلی) باشند. در حالی که اصولاً سبک و مکتب شعر را منتقدان بررسی می کنند و آنها را از درون آثار ادبی استخراج می کنند. اما در اینجا گویا قضیه برعکس است.

□ چه کارهایی در دست دارید؟

■ ترجمه ای از رباعیات خیام دارم به شعر انگلیسی به صورت کوتاه تر و وفادار به همان متن های رباعی، که از طرف انتشارات یونسکو در دست چاپ است به صورت دوزبانه.

دیگر گزیده ای از شعرهای شاملو که مدت هاست تمام شده اما هنوز به چاپ نرسیده ام و مایلم آن را در خارج چاپ کنم تا شعر دوستان انگلیسی زبان آن را ببینند.

با آن که سال‌ها پیش، مرحوم امیری فیروزکوهی و به دنبال آن، برخی دیگر، شعار «حافظ بس» را سردادند، پژوهش‌های انجام گرفته در این مدت ثابت کرد که نه تنها زمان این شعار هنوز فرا نرسیده بلکه فرصت فراخوان دوباره پژوهشگران بر خوان گسترده حافظ پژوهی نیز غنیمتی است برقرار و ضرورتی است انکارناپذیر.

کتاب طبیبانه‌های حافظ تالیف پزشک محترم، دکتر احمد مدنی که به همت انتشارات دانشگاه علوم پزشکی شیراز، در هزار نسخه و ۳۳۶ صفحه و با قیمتی مناسب، در سال ۷۹ چاپ شده، از مصداق‌های بارز این ضرورت است.

این کتاب که دربرگیرنده هشت بخش و چهل عنوان است، آن‌گونه که از اشاره مؤلف در پیشگفتار آن برمی‌آید، تلاشی است در جهت دست یافتن به سرچشمه‌های کلمه‌ها، اصطلاحات، مضامین و باورهای طبی در دیوان حافظ.

برای این که از نزدیک با کوشش مؤلف و شیوه کار او بیشتر آشنا شویم، پنجره‌ای می‌گشاییم بر سایه‌روشن‌های معماری «طبیبانه‌ها» در چهار چشم‌انداز کوتاه با عنوان‌های «جستارهای مفید»، «تلاش‌های حاشیه‌ای»، «لغزش‌های نگرشی و نگارشی» و «سهل‌انگاری‌های مطبعی».

الف - جستارهای مفید

۱ - صرف‌نظر از ایرادها و کاستی‌هایی که در کار مؤلف به چشم می‌آید و به آنها خواهیم پرداخت، تشخیص ضرورت پرداختن به نکته‌ها و اشاره‌های

پزشکی در دیوان حافظ، با استناد به منابع دست اول در پزشکی سنتی، یعنی آثار شخصیت‌هایی مانند ابن سینا و زکریای رازی و جمع‌آوری این نکته‌ها در یک کتاب با عنوانی مناسب به نام طبیبانه‌های حافظ، راه‌آوردی ارزشمند و راهگشا در حوزه حافظ پژوهی و تلاشی است برای آشنایی بیشتر علاقه‌مندان به شعر و اندیشه حافظ که ما را وادار به تحسین و تقدیر از کوشش مؤلف محترم کتاب می‌کند؛ زیرا در شعر حافظ نکته‌هایی هست که نه تنها برای خوانندگان کم‌آشنا با شعر او، مبهم است بلکه برای محرمان شعر خواجه نیز گاه بیگانه و تردیدآور می‌نماید که برخی از این نکته‌ها، شامل همین نکته‌های طبی و درمانی می‌شود. در این پژوهش، ما با راز حضور مواردی از این گونه نکته‌ها آشنا می‌شویم.

برای نمونه درمی‌یابیم که چه راز و پیوند طبیبانه‌ای میان «چشم و جگر»، «شراب و نور چشم»، «ماه و جنون»، «مشک و شراب» وجود دارد و یا وجه طبیبانه «قند و شکر»، «می ریحانی» و «ابریشم» و اصطلاح «بار زبان» چیست. و همان‌گونه که گفته شد، اثبات نکته‌های موردنظر، با توسل به منابع دست اول پزشکی صورت گرفته است. به این معنی که در مورد اکثر نکته‌های طبی، غیر از نقل نمونه بیت‌های دیگری از حافظ، به نقل از کتاب‌های طبی مشهوری مانند من لایحضره الطیب محمد بن زکریای رازی، قانون ابن سینا، خفی علایی جرجانی، اختیارات بدیعی علی بن حسین انصاری (هم عصر حافظ)، و مخزن الادویه عقیلی خراسانی، مطالب و شواهدی بر تأیید موضوع مورد پژوهش نقل می‌شود که حکایت از علمی بودن و ارزش کار مؤلف می‌کند.

مثلاً در مورد بیت:

اشک خونین به طبیبان بنمودم گفتند

درد عشق است و جگرسوز دویی دارد
بعد از نقل چند بیت دیگر از حافظ که حکایت از پیوند میان چشم و جگر می‌کنند (و البته در مواردی نیز این بیت‌ها تناسب چندانی با موضوع ندارند!)، به نقل از زکریای رازی می‌خوانیم که: «چکاندن آبی که در موقع کباب کردن جگر سیاه از آن خارج می‌شود در چشم، برای حدت و بینایی مفید است.» یا از قول ابن سینا می‌بینیم که: «اگر شب کوران، آب جگر بز را در چشم کشند، یا جگر بز را بر آتش نهند [تا دودش] بر چشم رود، بسیار سود می‌بینند.»

یا در مورد «بار زبان»، در بیت:

ای که طبیب خسته‌ای بار زبان من ببین

کاین دم و دود سینه‌ام بار دل است بر زبان
در صفحه ۲۱، به نقل از قانون ابن سینا می‌خوانیم که: «از رنگ زبان، که سفید یا زرد یا سرخ یا سیاه بنماید، می‌توان نوع سوءمزاج را تشخیص داد. سرخی و به خصوص سرخی و زبری زبان، دلیل ورم‌های خونی در اطراف سر و معده و کبد، و سپیدی زبان، گاهی دلیل یرقان است.»

درباره «عود»، «عنبر»، «مشک»، «غالیه» و «لخلحه» و خوشبویی و خاصیت دارویی برخی از آنها نیز در بخش هفتم، نکته‌های قابل تاملی آمده است. ازجمله با توجه به بیت:

چو بر شکست صبا زلف عنبر افشانش

به هر شکسته که پیوست تازه شد جانش
درباره خاصیت دارویی عنبر، به نقل از کتاب قانون ابن سینا آمده است که: «بوییدن آن، به نفع مغز و حواس است و برای قلب، بسیار خوب است.»

ب - تلاش‌های حاشیه‌ای

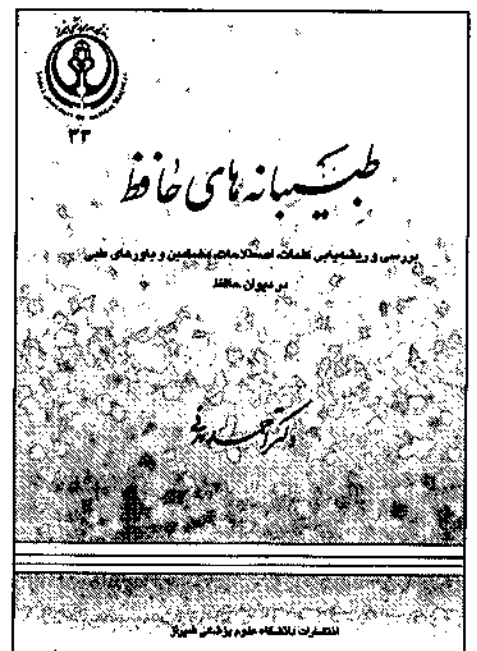
عمده‌ترین اشکالی که بر ساختار پژوهشی

خسرو قاسمیان

طبیبانه‌های حافظ

احمد مدنی

انتشارات دانشگاه علوم پزشکی شیراز، چاپ اول، ۱۳۷۹

طبیانه‌های حافظ، سایه انداخته است. دور شدن نویسنده از حوزه و حریم اصلی پژوهش و به حاشیه رفتن اوست. به عبارتی دیگر، به رغم عنوان کتاب و اشاره مولف محترم در مقدمه آن، نه تنها به طور ویژه، به اصطلاحات طبی پرداخته نشده که در موارد فراوانی نیز، دامنه بحث‌های جنبی، مطالب اصلی را تحت الشعاع خود قرار داده است و شاید برای خواننده کنجکاو، این گمان پیش آید که طبیعیانه‌های حافظ، دستاویزی است برای پرداختن به نکته‌های ذوقی و ادبی در شعر حافظ. به نظر می‌رسد در این مورد، مولف محترم تحت تاثیر جاذبه‌های محققانه آقای هاشم جاوید در کتاب ارزشمند حافظ جاوید قرار گرفته‌اند و در عبور از جاده پژوهش، محو مناظر حاشیه‌ای جاده شده و لغزیده‌اند. به عنوان نمونه، در بخش اول کتاب که عنوان‌های مختلف طبی یک غزل طبیعیانه را بیرون آورده، بررسی کرده‌اند، در بیت:

ای که طیب خسته‌ای روی زبان من بین

کاین دم و دود سینه‌ام بار دل است بر زبان
دو اصطلاح «روی زبان دیدن» و «بار زبان» به چشم می‌آید که مولف، در گزارش خود، اصطلاح «بار زبان» را برگزیده ولی در توضیحات خود درباره پیشینه پزشکی «روی زبان دیدن»، بحث نموده‌اند. به نظر می‌رسد بهتر بود به جای عنوان «بار زبان»، «روی زبان» را برمی‌گزیدند، زیرا وجه پزشکی آن، روشن‌تر است. از طرفی دیگر نیز در ادامه بحث از همین بیت یاد شده، در صفحه ۲۲، عبارت «دم و دود سینه حافظ» را به منزله یک عنوان یاد می‌کنند و در مورد آن توضیحاتی می‌دهند که درواقع، هم عنوان و هم توضیحات و هم بیت‌های شاهد، همه از حوزه طبیعیانه‌ها بیرون‌اند و جز بیانگر دود آه و جوش و خروش شاعرانه دیگر سینه حافظ نیستند!

در بخش دوم، موضوع «چشم از دیده حافظ» را باز بر مجموعه‌هایی می‌بینیم شامل «چشم بیمار» در ۱۵ صفحه، «چشم خونیبار و داء دنف» در ۹ صفحه، «نور چشم حافظ» در ۵ صفحه، «خیال یار در چشم حافظ» در ۳ صفحه، «پرده گلریز» در ۱۱ صفحه «ماجرای کم کن و باز آ» در ۷ صفحه، «روشنایی دیده حافظ» در ۷ صفحه که روی هم ۵۰ صفحه از حجم کتاب را اشغال کرده‌اند؛ اما عمده مطالب آمده در این بخش نیز با موضوع طبیعیانه‌های حافظ و غرض اصلی مولف، پیوندی ندارد

و به اصطلاح، حشو و زوائدند. برای نمونه می‌توان به مقوله صرف و نحو مربوط به مصراع عربی «من له یقتل داء دنف کیف ینام» اشاره کرد که چهار صفحه را به خود اختصاص داده است و تاثیر چشمگیری هم در اصل موضوع ندارد. همچنین باید به بحث مربوط به «پرده گلریز» اشاره کرد که یازده صفحه را پر کرده است، در صورتی که جز بحث‌های نارسای ادبی چیزی نیست و اگر هم مطلبی از کتابی مانند ذخیره خوارزمشاهی نقل شده است، صرفاً، به طبقات چشم مربوط می‌شود و نکته‌ای طبی را بیان نمی‌کند. این مطلب در مورد داستان «ماجرای کم کن و باز آ...» نیز صادق است؛ زیرا در این مورد نیز - هر چند مولف اجازه ورود پزشکان را به یک ماجراجویی کوچک خواسته‌اند - خود و خواننده را وارد ماجرای کرده‌اند که جز حاشیه رفتن نیست!

ج - لغزش‌های نگارشی و نگارشی

در نخستین غزل کتاب که با عنوان «یک غزل طبیعیانه» آمده و یازده مورد اصطلاح پزشکی از آن بیرون کشیده شده است، بیت اول آن، یعنی: «فانتحه‌ای چو آمدی بر سر خسته‌ای بخوان / لب بگشا که می‌دهد لعل لب‌ت به مرده جان» حاوی یک خاصیت و اصطلاح پزشکی یعنی «مفرح» است که هیچ‌گونه اشاره‌ای به آن نشده است. بنا به روایت‌های پزشکی، لعل و یاقوت را یا به صورت خام در زیر زبان می‌گذاشته‌اند و یا از ساویده آن به همراه برخی ادویه دیگر، معجونی درست می‌کرده و می‌خورده‌اند. در تحفه حکیم مومن آمده است که: «مفرح یاقوتی شیخ ابوعلی که در ادویه قلبیه ذکر کرده و فی‌الواقع ترکیب بسیار شریفی است و مکرر حقیر و والد مرحوم تجربه نموده.»^۱

البته در بیت مورد نظر هر چند لعل مشبه به است برای لب، ولی اشاره حافظ به جنبه دارویی آن، روشن‌تر از آن است که نیازی به توضیح بیشتر داشته باشد. حافظ در جاهای دیگر نیز به جنبه دارویی لعل و یاقوت، اشاره کرده است، برای نمونه:

علاج ضعف دل ما به لب حوالت کن

که آن مفرح یاقوت در خزانه تست
بیت یاد شده که به صراحت، حکایت از داروی «مفرح» می‌کند نیز از چشم تیزبین نویسنده، به دور مانده است.

در صفحه ۵۸ در مورد سابقه «بیماری چشم» یا «چشم بیمار» می‌نویسند:

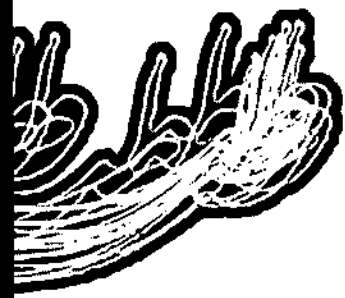
«در پی جویی سابقه این تعبیر یعنی چشم فروافتاد و مخمور و یا به قولی چشمان بیمار، شاید کهن‌ترین خبر و نشانه را بتوان در حافظ جاوید یافت.»

و بعد به نقل از کتاب حافظ جاوید، بحث «قاصرات الطرف» را از قرآن ذکر می‌کنند: که با این حساب، نسبت کهن‌ترین ماخذ و خبر را به حافظ جاوید دادن، چندان جالب و مناسب نمی‌نماید و بهتر این بود که می‌نوشتند: به نظر می‌رسد کهن‌ترین ماخذ این خبر قرآن باشد؛ و آن گاه به رسم امانتداری، به ماخذ قول خود، یعنی کتاب حافظ جاوید هم اشاره می‌کردند.

در صفحه ۳۱۳، برای استدلال و ترجیح مصراع دوم بیت:

(عفاله چین ابرویش اگرچه ناتوانم کرد / به رحمت هم کمائی بر سر بیمار می‌آورد)، بر ضبط دیگر آن یعنی: «به عشوه هم پیامی بر سر بیمار می‌آورد» می‌نویسند: «... البته گذشته از مفهوم پیامی که با عشوه می‌توان بر سر بیمار آورد، ارزیابی وجود و تبیین اهمیت مکئی که بین «عشوه» و «هم» در ضبط نامبردگان وجود دارد و این که آیا این سکنه حافظ وار است یا ناعفاظوار، و تعیین میزان ملاحظه یا قباحت این سکنه در بیتهای حافظ، با آن درجه از تسلط بر زبان، کار من نیست و آن را به حافظ‌شناسان و حافظ‌پژوهان واگذار می‌کنم.» که باید گفت نه تنها آوردن قید «اهمیت» برای «مکث» در اینجا نامناسب و قدری موجب ابهام در لفظ است و عبارت «با آن درجه از تسلط بر زبان» نیز در یک کژتابی نگارشی، هم به حافظ و هم به نویسنده برمی‌گردد، بلکه میان «عشوه» و «هم» نیز مکث و سکنه‌ای نیست که قابل ذکر و این همه عبارت‌پردازی برای اثبات ضعف و قوت و اختلاف نسخه‌ها باشد؛ زیرا همان‌گونه که مولف نیز در ادامه بحث با استناد به نظر دیگران به آن رسیده‌اند، علت عمده برتری ضبط مصراع موردنظر یعنی: «به رحمت هم کمائی بر سر بیمار می‌آورد»، همان حکایت کمان بر سر بیمار کشیدن است و بس.

در صفحه ۳۳ تا ۳۹، در مورد غزلی با عنوان «ناز طبیعیانه» درباره برخی ویژگی‌های پزشکان پیشین، توضیح‌هایی داده‌اند و در آخرین سطر صفحه ۳۹ نوشته‌اند: «شواهد بر این باور دیرپا که خود را به دست هر طبیبی نمی‌توان داد و طبیب باید محرم راز و درآشنا باشد، بسیار است.» و سپس چهار بیت حافظ را در مورد طبیبان نامحرم و ناسازگار می‌آورد که نخستین بیت،

چنین است:

پیش زاهد از رندی دم مزن، که نتوان گفت

با طیب نامحرم حال درد پنهانی
و بعد از آن چهار بیت نیز دو سطر نوشته و یک بیت دیگر ذکر می‌کنند و آن‌گاه، در آغاز یک پاراگراف می‌نویسند: «به قول شادروان هروی، حافظ، در این بیت، «رند» را با بیمار و زاهد را با طیب مقایسه کرده و...» که می‌بینیم با فاصله چندسطری که بین ضمیر «این» در عبارت منقول و کلمه «رند» در نخستین بیت، پیش آمده است عبارت، خالی از ضعف و ابهام نیست و این‌گونه ضعف‌های نگارشی، مایه سردرگمی و دلزدگی خوانندگان می‌شود.

در صفحه ۳۰ بند آخر می‌خوانیم: «اهمیتی که تشخیص بیماری‌ها با دیدن ادرار در آن دوران‌ها داشته، طبیعتاً سودجویان را نیز وسوسه می‌کرده است. در زمان خلفا، متداولترین نادرستی در بین مدعیان شپادی بود که گویا فقط با معاینه ادرار، بیماری را تشخیص می‌دادند.» که عبارت «سودجویان را وسوسه می‌کرده است»، مبهم و نارساست، زیرا مشخص نیست که برای چه نوع اقدامی وسوسه می‌شده‌اند! و عبارت بعد نیز که می‌گوید: «در زمان خلفا، متداولترین نادرستی در بین مدعیان شپادی بود که گویا فقط با معاینه... بیماری را تشخیص می‌دادند» از یک طرف به علت نیامدن قیدی مانند «این مطلب» یا «این موضوع» بر سر آن، مبهم است و از طرف دیگر، آمدن ترکیبی مانند «مدعیان شپادی» که هم موهوم «پزشکان مدعی» است و هم بیانگر «شیادان معرکه گیر»، خالی از تعقید در پیام نیست!

در صفحه ۱۶۰، سطر ۱۱ آمده است: «اگر مطابق با گفته‌های حکیم مومن و... می‌بایست در زمان بروز وبا و

برای مقابله و یا پیشگیری از آن، به همه شراب داده شود...» که در این عبارت، به کار رفتن حرف اضافه «از» با «پیشگیری»، مناسب است ولی با «مقابله»، نامناسب. صورت درست عبارت این است که بنویسیم: «اگر مطابق با گفته‌های حکیم مومن و... می‌بایست در زمان بروز وبا و برای مقابله با آن و یا پیشگیری از آن...» در این کتاب، در چندین مورد، حرف «را»ی مفعولی در جایگاه مناسب خود یعنی بعد از مفعول به کار نرفته که این نکته از عیوب مسلم نگارشی است.

برای نمونه، سه مورد از این‌گونه عبارت‌های اشکال‌دار را در اینجا نقل می‌کنیم و از دیگر موارد آن، با ذکر نشانی صفحه و سطر موردنظر، می‌گذریم.
در صفحه ۲۹، سطر ۱۳، می‌خوانیم: «در آن زمان، ظرفی که ادرار در آن ریخته می‌شده است را به طور عام، شیشه و یا قاروره می‌گفته‌اند.» در صفحه ۳۸، سطر ۱۷ نیز اینچنین آمده است: «می‌توان صفحه‌ای که او ترسیم کرده است را چنین مجسم کرد...» یا در صفحه ۹۱ سطر ۱ آورده‌اند: «این حکما، مرکز و محلی که در آنجا خیال و تصورات انسان از اشیاء، نقش می‌بسته و رویت می‌شده است را نیز خود، چشم و مردمک چشم می‌دانسته‌اند.» در سه جمله فوق، حرف «را» به ترتیب می‌بایست بعد از واژه‌های «ظرفی»، «صحنه‌ای» و «محلی» قرار می‌گرفت.

نشانی موارد دیگر از کاربرد نابجای حرف «را» و دیگر لغزش‌های نگارشی به شرح زیر است:
صفحه قبل از فهرست، سطر آخر / ص ۳۱، س ۲ / ص ۲۸، س ۱۳ / ص ۴۶، س ۱۰ / ص ۴۹، س ۱۴ / ص ۵۱، س آخر / ص ۵۶، س ۹ / ص ۵۸، س ۱۰ / ص ۵۷، س ۲ / ص ۷۷، س ۱۲ / ص ۸۷، س آخر / ص ۱۹۰، س ۳ / ص ۲۰۵، س ۷ / ص ۲۱۲، س ۵ / ص ۲۱۵، س ۱۳ / ص ۲۴۲، س ۱۲ / ص ۲۴۳، س ۷ / ص ۲۶۴، س ۱۰ و ۱۱.

د - سهل‌انگاری‌های مطبعی

در کتاب طیبانه‌های حافظ، مثل اکثر کتاب‌های دیگر، مواردی غلط چاپی یا مطبعی راه یافته است که به منظور اصلاح آنها در چاپ بعد، به شرح زیر آورده می‌شوند:

صفحه ۲۰، س ۱۲: از، نه: ار / ص ۲۴، در مصراع دوم بیت پنجم، حرف «از» نخستین زاید است. ص ۴۴، س ۱۲: راه‌نشینی، نه: رهنشینی / ص ۴۸، س ۱۵:

نمایان، نه: نمایانی / ص ۴۹، س ۱۱: می‌کنند، نه: می‌کند / ص ۵۸، س آخر: خواننده، نه: خوانند / ص ۶۳: بیت دوم: لاف زد، نه: لاف زند / ص ۱۰۰، س ۱۸: محبوبم نه محبوب / ص ۱۰۸، بیت اول: سینه‌ام ز آتش دل، نه ز آتش غم / ص ۱۲۴، س ۱۳: پیچیده است، نه پیچیده‌ایست / ص ۱۲۶، بیت آخر صفحه: آه و فریاد که از چشم حسود مه چرخ، نه: آه که چشم مه چرخ / ص ۱۳۸، س ۱۳: می‌کنیم، نه: کنیم / ص ۱۴۷، س ۲: نشان، نه: نشانه / ص ۱۵۰، س ۳ و ۱۱ غلیظ، نه: غلیط / ص ۱۶۷، س ۵: معنوی است، نه: معنوی‌ایست / ص ۲۱۲، س ۱۸: با اندام، نه: اندام / ص ۲۷۱، س ۱۷: می‌دهیم، نه: دهیم.

ناگفته نماند که در صفحه ۲۶۷ کتاب، عبارتی از سعدی آمده است که بهتر بود، نام‌گرفته و مآخذ آن گلستان، ذکر می‌شد و در صفحه ۳۱۸ نیز نام کتاب محمد بهمن بیگی، «ایل من بخارای من» ذکر شده است که درست آن، «بخارای من، ایل من» است. همچنین اعداد ۱ و ۲ در صفحه ۵۳، به عنوان شماره پاورقی، ماشین نشده است.

در پایان، ضمن آرزوی توفیق برای جناب دکتر مدنی، با چند پیشنهاد، نوشته خود را به پایان می‌برم:
۱- در یک بازنگری و دوباره‌سازی، بحث‌های حاشیه‌ای و غیرضروری کتاب پیراسته و حذف شود.

۲- کل کتاب به دو بخش عمده «دردها» و «داروها» تقسیم شود و درد و داروهایی که جنبه واقعی و بیرونی دارند، از درد و داروهایی که جنبه شعری و زیبایی‌شناسی و یا اسطوره‌ای دارند، جدا شوند.

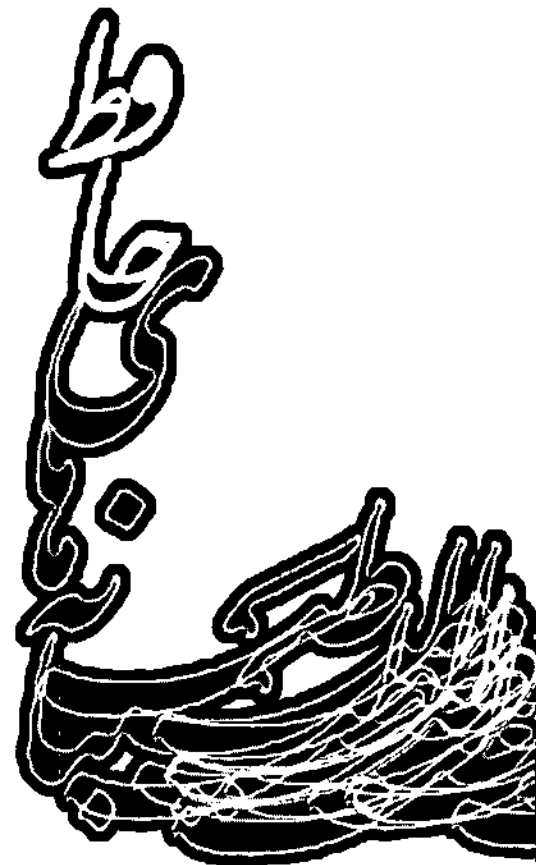
۳- برخی واژه‌ها و اصطلاحاتی که تلفظ و معنی آنها برای برخی خوانندگان دشوار می‌نماید، آوانگاری و معنی شوند.

۴- برای یک دست شدن املاي کلمه‌ها و ترکیب‌ها، اعمال بهتر نشانه‌گذاری‌ها، تهیه موضوع نامه و فهرست منابع، کتاب نیاز به یک ویراستاری دقیق دارد.

دل می‌دهم به مژده و خجالت همی برم
زین تقد قلب خویش که کردم نثار دوست

پاورقی:

۱- تحفه حکیم مومن، ص ۳۱۸ (به نقل از هروی، حسینی، شرح غزلهای حافظ، ج ۱، ص ۲۱۵).

ژوزه ساراماگو، رمان‌نویس معاصر پرتغال، در پنجاه‌هشت سالگی به رمان‌نویسی روی آورد. وی در پرتغال زبان‌شناس و مترجم است و سال‌ها از نویسندگان و گردانندگان یکی از روزنامه‌های پیشرو پرتغال بوده است. وی در تفکر سیاسی متمایل به سوسیالیسم و هوادار چنین حکومت‌هایی بوده است. مجموعه آثار وی در سال ۱۹۹۸ برنده جایزه نوبل ادبیات شده است. رمان سال مرگ ریکاردو ریش یکی از آثار نیرومند او است که نیویورک تایمز درباره این رمان می‌نویسد: «رمانی شاعرانه و تفکرانگیز از نویسنده‌ای که استحقاق دارد بیشتر شناخته شود».

این اثر تصویری از یک پرتغالی آشفته و درهم و روبه‌زوال است. ساراماگو در این رمان به گونه‌ای نمادین، دو شخصیت را همواره یکدیگر نشان می‌دهد:

۱- فرناندو پساو، شاعر بزرگ پرتغال، که از جمهوری‌خواهی به سوی سلطنت‌طلبی متمایل شد.
۲- ریکاردو ریش، یک پزشک مهاجر به برزیل که پس از سال‌ها به وطنش، پرتغال، بازگشته و نوعی حالت سرگردانی و تمایل به اشرافیت را تا لحظه مرگ می‌گذراند. وی با پساو - که پیشترها مرده است - می‌رود!

پرتغال، کشوری است که در دوره‌ای طولانی، یک استعمارگر بوده است. در سال ۱۹۱۰ پس از یک انقلاب، حکومت سلطنتی پرتغال سقوط کرد و امانوئل دوم، پادشاه پرتغال تبعید شد و رژیم این کشور، جمهوری اعلام شد؛ اما دموکراسی حقیقی برقرار نشد تا این که در سال ۱۹۳۳ حکومت این کشور به چنگ یک دیکتاتور نظامی فاشیست به نام سالازار افتاد و استبداد مطلق حکمفرما گردید. در سال ۱۹۷۴، قیامی به رهبری افسران جوان ارتش و با حمایت گروه وسیعی از مردم انجام گرفت، هرچند که پایان حکومت سالازار، سال ۱۹۶۸ بود. در پی این قیام «کلیه زندانیان سیاسی از زندان‌ها آزاد شدند و کوشش در جهت دموکراتیزه کردن حکومت آغاز شد ولی دیری نپایید»^۱ و رفته رفته باز هم این کشور از اهداف قیام ۱۹۷۴ دور تر شد.

البته از قرن دوازدهم، پس از ایجاد حکومت مستقل در این سرزمین و استقلال آن از اسپانیا، روبه نیرومندی رفت و از نظر دریانوردی و بازرگانی خارجی، با قدرت‌هایی مثل اسپانیا برابری می‌کرد، به نحوی که دریانوردان مشهور این کشور سرزمین‌های متعددی را کشف کردند و دایره استعماری آن نیز افزایش یافت.

در این دوران تا سال ۱۹۱۰ حکومت سلطنتی بر کشور حاکم بود. سابقه حسرت آلود این دوران نیرومندی، در سرتاسر کتاب سال مرگ ریکاردو ریش

هویدا است و احساس می‌شود؛ حضور فرناندو پساو به‌طور نمادین به همین دلیل است.

دوران طولانی استعمار پرتغال البته نتوانست - حتی با تمام قدرتمندی‌اش - باعث توسعه و پیشرفت اقتصادی و علمی صنعتی آن گردد؛ و این دو دلیل عمده داشت: ۱- دیکتاتوری داخلی ۲- هزینه نگهداری مستعمرات و عدم اعطای استقلال بدانان. پرتغال کشوری بود که دیرتر از همه کشورهای استعمارگر، استقلال مستعمرات را نتوانست بپذیرد، و این هزینه‌های زیادی برای کشور داشت؛ بنابراین، پرتغال امروزه به یک کشور جهان سوم در غربی‌ترین ناحیه اروپا تبدیل شد که همواره درگیر مسایل درونی خود است و بازار کشورهای دیگر است؛ از این رو حقیقتاً «پرتغال در میان قدرت‌های مستعمراتی، یک مورد خاص بود ولی نه به لحاظ تفاوت سیاسی یا اصولیش با آن‌ها بلکه دقیقاً به دلیل عقب‌ماندگی سیاسی و فقر اقتصادی که هر دو ویژگی خود را داشتند»^۲ هم نظام پارلمانی در آنجا جایفتاده بود و هم شدیدترین سرکوبی‌ها را در مستعمرات خود اعمال می‌کرد. «کار عمده‌ای که در این چشم‌انداز انجام گرفت این بود که سلطه مطلق که همان وقت در آفریقا اعمال می‌شد به خود پرتغالی‌ها منتقل شد. ملتی که ملتی دیگر را برده کرده بود زنجیرهای خود را ساخت»^۳.

آنچه ساراماگو در این رمان تصویر می‌کند، جامعه‌ای است که حاصل این جریان‌های تاریخی و سیاسی است؛ جامعه‌ای با مردمانی که شادمانی‌های خشن دارد، همواره در کار و امور یکدیگر دخالت و تجسس می‌کنند - تصویر یک جامعه با اخلاقیات روستایی سنتی - و در عین حال جریان‌های انقلابی پنهانی در آن در حال رشد است، اما توده عوام، که لیدیا نماد کامل آنهاست - در نظر ریش - سرنوشت خویش را اینگونه پذیرفته‌اند و تسلیم شده‌اند و در همان حال، عقاید مذهبی نیز در آنان نفوذ دارد. نماد این نگرش عامیانه، فاتیمه است؛ اما ریکاردو ریش بدان‌ها باور ندارد. در طول رمان، می‌توان دو جریان اعتقاد و عدم اعتقاد را مشاهده کرد که از این نظر (عدم اعتقاد)، مارسندا، دختری با دست چپ فلج، نیز همانند ریکاردو ریش است.

حکومت می‌خواهد به تازه‌واردان بقبولاند که جامعه عوض شده است اما چنین چیزی در واقعیت به نظر نمی‌رسد. ریکاردو شانزده سال است که مهاجرت کرده و اینک از برزیل بازگشته است - از آن سوی اقیانوس؛ بنابراین علناً می‌گوید چیزی به نظرش نمی‌رسد تا مقایسه کند؛ اما این آیا امکان عقلی دارد؟

آنچه این رمان را جذاب می‌کند، به نظر می‌رسد که وجود خالصانه لیدیا باشد. عشق بی‌ریای او طبقه نمی‌شناسد. در یک جامعه طبقاتی، تقریباً طبیعی است

که فردی از طبقه پایین، عاشق فردی از طبقه بالاتر از خود شود و خود را تسلیم او کند اما برعکس آن، از نظر خصلت‌های طبقاتی، چیز غیرعادی است و این چیزی است که در ریکاردو ریش می‌بینیم. اما این لیدیای خدمتکار هتل است که او را نرم می‌کند و باز خود را فدای او می‌سازد؛ گویی نیمه اوست که وی را در درون به سوی خود می‌خواند، اما ریکاردو در نوعی گریز از او در پی مارسندا می‌رود و باز هم او را نمی‌یابد.

مرگ ریکاردو در سالی است که پایه‌های فاشیسم و دیکتاتوری در پرتغال استحکام می‌یافت. مترجم می‌نویسد: «خواننده سال مرگ ریکاردو ریش باید لااقل در این حد فرناندو پساو را بشناسد، همچنین با دو اسطوره ملی پرتغال، ژن سباستیانو و آداماستور، و نیز شاعر حماسی سرای بزرگ پرتغال، لوئیش دکمونینش و اثر جاودانه‌اش لوزیادها آشنایی داشته باشد» (پارده). سباستیانو، پادشاه پرتغال در قرن شانزدهم بود که به شمال آفریقا لشکرکشی کرد و در جنگ با مغربی‌ها در قصر الکبیر ناپدید شد و از آن پس به یک اسطوره ملی و مذهبی پرتغالی تبدیل گردید.

ساراماگو با تأثیرپذیری از کمونینش، گویی «رمانش را از نقطه پایان لوزیادها شروع می‌کند و غمگانه در همان نقطه هم تمام می‌شود» (ص هفده) جمله آغاز رمان چنین است: «اینجا دریا به انتها می‌رسد و خشکی آغاز می‌شود» (ص ۵) و جمله پایان رمان نیز همین‌گونه است: «اینجا همان جاست که دریا به پایان می‌رسد و خشکی انتظار می‌کشد» (ص ۵۹۹) گویی دائماً یک سیکل تکرار می‌شود. به هر صورت «سال مرگ ریکاردو ریش در واقع مصاف فکری ساراماگو با دو نویسنده متفکر قرن بیستم است، فرناندو پساو و خورخه لوئیس بورخس. خوانندگانی که با دنیای بورخس و پساو آشنا باشند این موضوع را بهتر در خواهند یافت» (ص هجده).

ریکاردو ریش، پزشکی است که از برزیل بازگشته و در حقیقت طالب اشرافیت است و به دنبال آن نیز جستجو می‌کند اما باز هم بدان دسترسی نمی‌یابد؛ چرا که در واقع دنیای پرتغال قدرتمند، دیگر طی شده است؛ دنیایی که ریکاردو ریش گویی در پی آن است که به پرتغال بازگشته است.

ترجمه این کتاب براساس ترجمه فرانسوی و با مقایسه ترجمه انگلیسی صورت گرفته است. گویا خود ساراماگو نیز در کار ترجمه فرانسه همکاری داشته است. شیوه ساراماگو در این رمان نیز پاراگراف‌های طولانی است که گاهی ممکن است خواننده کم حوصله را در آغاز خسته کند؛ به ویژه که به توصیف‌های طولانی نیز می‌پردازد. از این نظر و به توصیف‌های مفصل ناتورالیستی بسیار نزدیک می‌شود. ساراماگو جز در آخرین گفتارهای ریکاردو ریش و فرناندو پساو در پایان

احمد ابو محبوب

سال مرگ ریکاردو ریش

رمان، و نیز در صفحه ۱۰۸ در مورد گفتار همین دو نفر، در بقیه موارد دگرگونه سخن ها را در دیالوگ ها نام نمی برد و این خواننده است که باید از مسیر کلام و مقتضای حال و روابط سخن، گوینده را شناسایی کند. این شیوه بیان ممکن است خواندن را کندتر کند اما از طرفی، توجه و دقت و جستجو را می افزاید؛ به عبارت دیگر، خواننده نیز به نوعی در متن شرکت می جوید. این جستجو البته چیزی است که درونمایه داستان را نیز شکل داده است. بدین ترتیب، از دیدگاه زبان شناسانه، زیرساخت در روستا (ساختار) نمود پیدا کرده است. نکته مهم دیگر این که این شیوه باعث می شود، زاویه دیدها کاملاً مختلط شوند؛ بدین ترتیب وی دائماً به سوی جریان سیال ذهنی تمایل می یابد، بدون این که البته در آن مستغرق گردد. از این طریق است که در این رمان اغلب ذهنیت نویسنده و راوی؛ با ذهنیت پرسوناژها درهم می آمیزد؛ مثلاً: «باد خنک و مرطوبی که از روی دریا می وزد وارد اتاق می شود، بوی هوای کیف بیرون می رود، بویی که مثل بوی لباس های کثیفی است که توی یک کتو فراموش شده اند، باید به یاد داشت هتل که خانه نیست، بوهای هتل دیر از بین می رود، بوی عرق یک نفر در یک شب بی خوابی، یا بوی پالتوی خیس، بوی گل هایی که در لحظه ترک اتاق از کفش ها پاک شده است، بوی پیشخدمت هایی که می آیند تا اتاق را تمیز کنند، جارو بکشند، این بوها را کاری نمی شود کرد، این ها نشانه های بشریت است.» (ص ۲۳-۲۲) در عین حال زاویه دید سوم شخص نیز گاهی در متن جداگانه رخ می نماید: «ریکاردو ریش خود را روی یک صندلی می اندازد، نگاهی به دوروبر خود می کند...» (ص ۲۲). قابل توجه این که این دو نقل قول، به عنوان مثال، هر دو آغاز و پایان یک پاراگراف واحد هستند؛ در اینجا حتی راوی و نویسنده یکی می شوند و نویسنده نیز عملاً و عیناً در نقل روایت حضور می یابد؛ مثلاً در پایان یک پاراگراف می گوید: «در هر داستانی و با هر خواننده ای هم کسی که واقعاً زنده می ماند خواننده است.» (ص ۲۴)، گویی یک مقاله نوشته شده است؛ مثلاً باز به

تماس مستقیم نویسنده با خواننده توجه کنید: «خواننده دقیق خواهد گفت که این امکان ندارد، مگر او سینی را با دو دست نگرفته بود.» (ص ۲۳) و یا «خواهیم دید که رابطه معقولی بین این تئوری اقتصادی و پیاده روی آموزنده ریکاردو ریش هست.» (ص ۸۵) یا: «اما دکتر ما آدم عیاشی نیست، این چیزها را از دیگران شنیده است.» (ص ۱۰۶)

از طرف دیگر، با وجود این که زاویه دید سوم شخص است اما دانای کل نیست. مثلاً در صفحه ۱۸۴ می نویسد: «مارسندا بیست و سه سال دارد، ما نمی دانیم که تحصیلات او دقیقاً چه بوده است، اما چون دختر سردفتر و اهل کومبره است، حتماً تحصیلات دبیرستانی دارد.» بدین گونه به زاویه دید اول شخص تمایل یافته است. گاهی نیز سارا ماگو شوگرد خویش را با خواننده در میان می گذارد: «این مکالمه صورت نگرفته است، ما آن را طوری نوشته ایم که گویی صورت گرفته است، این تنها راه موجه جلوه دادن آن بود.» (ص ۲۰۶). به گونه ای می نویسد که گویی دارد با خواننده مستقیماً سخن می گوید: «صحبت رد پا کردیم حواس مان پرت شد...» (ص ۲۷۵)، مواردی از این دست در کتاب کم نیست. سارا ماگو از این طریق با خواننده مستقیماً رابطه برقرار می کند تا وی را مانند یک قصه گو جذب کند. در واقع، به نوعی دائماً راوی را پس می راند. وی از این راه، اغلب اظهار نظرهای شخصی خود را نیز دخالت می دهد و مطرح می کند. این شیوه زمانی پیچیده تر می شود که او گفتارها را از داخل پاراگراف جدا نمی کند و حتی نام گویندگان را نیز ذکر نمی کند.

کلام سارا ماگو در متن، آمیخته با طنز است و وی غالباً با این شیوه به انتقاد می پردازد؛ مانند «پیشروی همه جانبی واحدهای ایتالیا، هیچ چیز نمی تواند از پیشرفت دلیرانه سرباز ایتالیا جلوگیری کند، و پیاده نظام حبشی با تفنگ های ضعیف و خنجرهای مضحک شان هیچ کاری در برابر او نمی توانند بکنند.» (صص ۳۳-۳۲) و یا: «... حتی سگ ها نیز فرق کرده اند، قبلاً فرقی بین فقیر و پولدار نمی گذاشتند و همه را گاز می گرفتند.» (ص ۸۸) یا: «خوشبختانه هنوز صداهای از این قاره به گوش می رسد که از قضا صداهای نیرومندی هستند و صلح و اتحاد را ندا می دهند، منظورمان هیتلر است و آن حرفی که در نطق خود برای پیراهن قهوه ای ها زد. تنها چیزی که آلمان می خواهد این است که در جو صلح آمیز کار کند و بدگمانی ها و عنادورزی ها را برای همیشه از بین ببرد، هیتلر حتی از این هم پا فراتر نهاد و قاطعانه گفت، دنیا می داند که آلمان صلح دوست است و هیچ ملتی به اندازه آلمان به صلح علاقه ندارد. دویست و پنجاه هزار سرباز آلمانی آماده اند به رومانی حمله کنند، چند روز پیش هم یک لشکر این کشور به چکسلواکی حمله برد، ما هم

می پذیریم، اما درست است که جونوی سرسخت و غضبناک گاهی به شکل ابر در می آید، اما تمام ابرها که جونو نیستند، زندگی ملت ها طوری است که پارس زیاد می کنند، اما در نهایت امر چیز زیادی گاز نمی گیرند.» (صص ۲۰۳-۲۰۲) و نیز: «جای خوشبختی است که پرتقال کمبود پزشک ندارد، چون فقط تعداد سیفلیسی ها ششصد هزار است، میزان مرگ و میر اطفال هنوز هم بالاست، از هر هزار کودک صد و پنجاه تا می میرند، حالا ببین اگر پزشکان خوب نداشتیم چه می شد.» (ص ۳۶۵)

طنزهای او اغلب نیشدار و سرزنش کننده است: «چون ایام عید فصیح فرا می رسد، دولت دستور داده است در سراسر کشور صدقه پخش شود تا بدین ترتیب خاطره رنج ها و پیروزی های مسیح را با تسکین موقت شکم های معترض پیوند دهد... گفته می شود که در پایان ماه مه خیرات مفصلی به سیل زدگان ریباتزو داده خواهد شد، یعنی به آن بدبختانی که ماههاست خشک شلوارشان خشک نشده است... به شرطی که اهالی ریباتزو بتوانند تا آخر ماه مه دوام بیاورند.» (صص ۳۷۲-۳۷۳) وی به وسیله این گونه طنزها، ریاکاری های حکومت ها را افشا می کند که حتی از این گونه مراسم نیز برای تبلیغات به سود خودشان بهره می برند و در واقع، فقیران و مصیبت دیدگان، ابزاری در دست این حکومت ها هستند تا در مواقع لازم، برای زیبا نشان دادن چهره خود به کارشان برند؛ گویی وجود محرومان و فقیران و بلادیدگان در چنین حکومت هایی، غنیمتی است که زندگی در اختیارشان قرار داده است. سارا ماگو در افشای دورویی ها و ریاکاری ها چه در جامعه و مردم — در برابر پول و قدرت — و چه در دیکتاتوری، بسیار موفق است.

ترجمه آقای عباس پژمان، با مقدمه متناسب و خوب و لازم ایشان مزین شده است. این موردی است که باید حتماً در رمان های ترجمه ای رعایت گردد؛ هر چند که گروهی از مترجمان زحمت این کار را به خود نمی دهند. از ترجمه ایشان پیداست که در این راه زحمت کشیده اند و باید از نثر ترجمه ای روان و بی اشکال ایشان سپاسگزاری کرد. نثر این ترجمه، هیچ جا به مشکل بر نمی خورد و زبان ساده ای نیز دارد. توفیق یارشان باد.

پی نوشت:

- ۱- زیگل، لنی و... از آرژانتین تا یونان، امید به روزی، نشر نو، تهران، ۱۳۶۳، چاپ اول، ص ۶۰.
- ۲- دیوید سن. بازیل، جنگ مسلحانه در آنگولا، موزامبیک و گینه — یسائو، اختر شریعت زاده، انتشارات آگاه، تهران، ۱۳۵۸، چاپ اول، ص ۲۱.
- ۳- همانجا، ص ۲۲.

سال مرگ ریکاردو ریش

ژوزه ساراماگو

عباس پژمان

انتشارات هاشمی، چاپ اول، ۱۳۷۹

سیلی بنیان کن و بارانی وحشی و سنگین که آهسته آهسته دیوارها را فرو می ریزد، پس زمینه اولین داستان بهرام صادقی است که «فردا در راه است» نام دارد و دی ۱۳۳۵ در نشریه سخن به چاپ رسیده. در سایه آفرینش چنین فضایی، صادقی به بیان استعاره‌ی فروریختن دیوارهای رابطه و اعتماد، در سیل شک و بدبینی می پردازد. به درون روابط انسانی نقب می زند و زمهریر تنهایی هراس آور انسان را انعکاس می دهد. گره داستان، مرگ کسی و اتهام دیگری به خاطر این مرگ است، که از سوی همه، حتی خودش نیز متهم می شود، اتهامی که در گره گشایی پایان داستان، موهوم به نظر می آید، چرا که مقتول، زیر آوار رفته است. از این رو داستان، با طنزی تلخ، عمیق و درونی، در سایه گره گشایی غیرمنتظره و عجیب به پایان می رسد. استحکام ساختاری این اولین اثر نویسنده که در فضاسازی غریب تعلیق هول انگیز، نوشتار روان و به دور از هرگونه تکلف، به کارگیری درست و به جای کلمات، و

ساختار محکم داستان متجلی است، نویدبخش ورود نویسنده‌ای صاحب سبک به عرصه داستان نویسی معاصر است. فعالیت مستمر ادبی صادقی بیش از ۶ سال نمی باید ولی در این مدت کوتاه، آثار ماندگاری خلق می کند که او را در شمار یکی از صاحب سبک ترین و برجسته ترین داستان نویسان و طنزنویسان کشورمان قرار می دهد. طنز تلخ «فردا در راه است»، در آثار بعدی صادقی، نمود روشن تری می یابد و کم کم تمامی داستان های او را در بر می گیرد، چندان که طنز، اساس داستان هایش را تشکیل می دهد: «اوایل اینطور بوده که وقتی من داستان می نوشتم، طنز یکی از پایه های ساختمانش بوده، در کنار عوامل مختلفی که داستان را می سازد، طنز یکی از آن عوامل بوده که تکنیک و ساختمان داستان را بنا می کرده و کمک می کرده به پیشبرد داستان، متناسب با وضعیت خاصی که آدم ها داشته اند. اما بعدها طنز برای من واقعاً هدف شده است. یعنی قبل از اینکه من بخواهم یک داستان کوتاه بنویسم که طنز هم داشته باشد، می خواهم طنزی به وجود بیاورم که داستان کوتاهی هم در آن مستتر باشد.»^۱

صادقی، نویسنده سال های پس از کودتای ۲۸

مرداد ۳۲ و راوی شکست آرمانگرایی های هم نسلان خود و حتی نسل های پیش از خود است. او، افسرده، ناامید و خسته، تمامی آرمان هایی را که زمانی نسل او به آن دل بسته است، نفی می کند و تا نفی تمامی ایده آل های انسانی پیش می رود. داستان های صادقی، بیانگر حقارت، بیهودگی و پوچی زندگی طبقه متوسط شهرنشینی است که زمانی با آرزوهای بزرگ زندگی می کرد و اکنون حتی نگاه نوستالژیک به گذشته آرمانی او نیز مضحکه ای را می ماند. صادقی تصویرکننده عمق اضمحلال روابط انسانی در زندگی طبقه متوسط: کارمندان جزء، روشنفکران سرخورده، قهرمانان مطرود، هنرمندان تنها و سرگردان، آدم های ورشکسته (جسمی و روحی)، و انسان های تحقیر شده است. شخصیت های داستان های او را حقارت دنیای درون و بیرون آنها، به هم پیوند می دهد.

ضد قهرمان های داستان های صادقی، از فرط تنهایی و بی پناهی به جنون رسیده اند و رویاها، آرزوها، شعارها، احساس ها و حرف های رمانتیک آنها، پوچی روابط روزمره را بازتاب می دهد که تنها شایسته ریشخند است. طنز صادقی، از چنین نظرگاهی برمی خیزد و هنر او، به تصویر کشیدن دقیق، عمیق و

بهرام صادقی، طنز و مضحکه و

نافذ این وضعیت تراژدی - کمیک است.

سبک نوشتاری

صادقی، برخلاف هدایت و جمالزاده (که هر دو از پیشروان ساختارشکنی در قالب و زبان طنز در ادبیات معاصر شمرده می‌شوند)، طنز را جدی می‌گیرد و به ساختار اثر طنز اهمیت می‌دهد و بر انتخاب آگاهانه قالب، زبان، تیپ و تکنیک کار تأکید دارد. از این رو در داستان‌های او، از زیاده‌گویی‌های جمالزاده، و عصبیت و به حاشیه رفتن‌های هدایت خبری نیست. در آثار او، نه تنها کلمات و عبارات، بلکه اشیا نیز با هدف انتقال مفهوم و حس نهفته در اثر به کار گرفته می‌شوند. خانه‌های کهنه، میز و صندلی‌های شکسته و مستعمل، سقف‌های پوسیده، دیوارهای در حال ریزش، به کمک بیان زوالت‌تدریجی هویت صدقهرمانان داستان‌های او می‌آیند. از این رو، تصویرسازی در آثار صادقی، اهمیتی اساسی دارد و به القای مفهوم و حس فضایی اثر می‌انجامد. آدم‌های داستان «زنجیر»، در فضایی زندگی می‌کنند که نمادی از جامعه پیرامونی صادقی است: «منطقه‌ای نفرین شده، شهرستانی ساکت و اسرارآمیز که در بیابانی فراخ مانده است و فرسنگ‌ها با شهرهای

شاد و پرچنب و جوش و آبادی‌های سالم و پر نشاط فاصله دارد... در آن دسته‌های گوسفند و بز به قصد کشتار به شهر هدایت می‌شوند...»

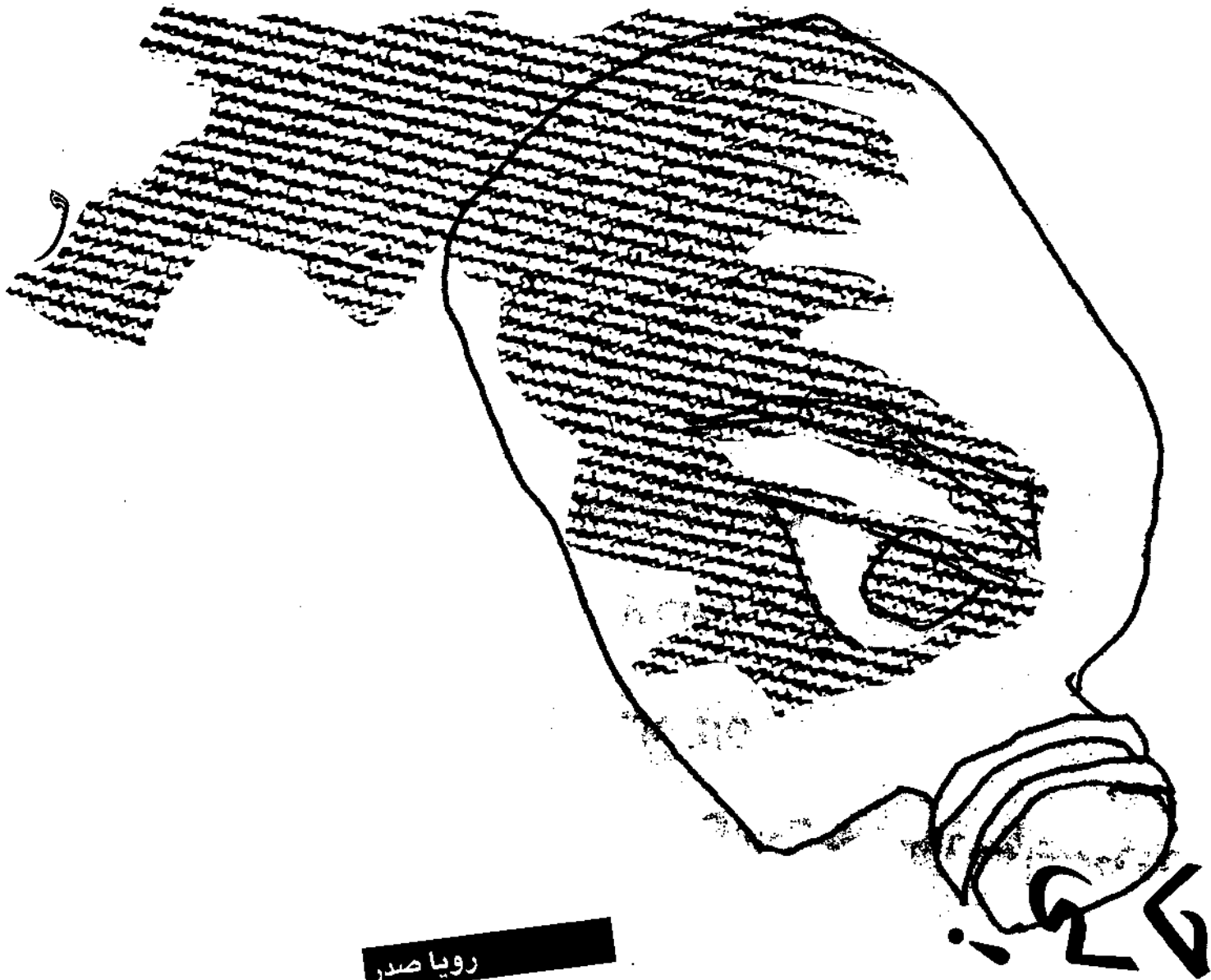
اگر برای هدایت، طنز نقاب‌نومیدی بود که در لحظات بیزاری و عصیان به آن پناه می‌جست و ناشکیبایی‌اش را در سایه آن فرو می‌نشاند، طنز برای صادقی، خود، هدف است. صادقی نه در آثار طنزش (از پی اصلاح یا بیان مسأله است) (آنچنان که دهخدا بود) و نه از طنز وسیله‌ای برای تقابل یا جریانات سیاسی، اجتماعی، فکری یا احیاناً ادبی می‌سازد (آنچنان که در طنز صادق هدایت و یا جمالزاده متجلی است). برای صادقی، ساختار اثر اهمیت دارد و به گفته خودش «بیش از هر چیز به تکنیک و فرم اهمیت می‌دهد».^۲

در آثار بهرام صادقی، حادثه اصلاً مهم نیست. کشمکش‌ها پوچ و بی‌معنی است. درگیری‌ها تقریباً به جایی نمی‌رسد. آنچه مهم است، فضا است. قالیبافی بود که زمینه‌برایش اهمیت داشت. با انتخاب رنگ زمینه، نقش و نگار دلخواه را برمی‌گزید...

شگرد کارش این نبود که با یک برگردان مثلاً دراماتیک کار را به آخر برساند. اغلب با یک حرکت غیرعادی ولی ساده به پایان قضیه می‌رسید.

مینیا توریستی بود که حاشیه‌کارش را می‌شکست و ادامه تخیلاتش را از تشعیر پیش ساخته بیرون می‌کشید و با یک رنگ ملایم یا یک گره خودش را از چنگ آفریده‌هایش نجات می‌داد... کار او، ملایله‌دوزی بود روی یک تکه پارچه کوچک...^۳

صادقی موجز می‌نویسد. زیاده‌گو نیست. نوشته را شاخ و برگ نمی‌دهد. سبک نوشتاری او، روزنامه‌نگارانه است. ضریاهنگی تند دارد. راحت حرف می‌زند. تکلف در قلمش نیست. «مانطور می‌نویسد که حرف می‌زند. از ساده‌ترین عبارات و کلمات بهره می‌جوید، بدون این که به شکسته‌نویسی بیاقتد یا اصطلاحات عامیانه مردم کوچه و بازار را به کار ببرد. سرد می‌نویسد، یعنی قلم او، از هرگونه احساس خالی است (یکی از عوامل عمق بخشی به طنزهایش نیز همین است). او، خونسرد، سرد و بی‌اعتنا از موقعیت فاصله می‌گیرد و چون گزارش‌نویسی صادق، روایت را بازگو می‌کند. به کمک این ویژگی، خواننده را به عمق سردی دنیای درون و پیرامون آدم‌های داستان‌هایش می‌برد. کلیشه‌ها و هنجارهای رفتار و گفتار روزمره را به هجو می‌کشد و بیهودگی آن را باز می‌نمایاند، چندان که در «داستان برای کودکان» و «تمایش در دو پرده» و دیگر آثار او

رویا صدر

متجلی است.

داستان‌هایش، آغازی غیرمنتظره دارد. از همان ابتدا خواننده را غافلگیر می‌کند و بدون هیچ مقدمه‌ای، به اصل ماجرا می‌پردازد. صادقی، معتقد است که شروع باید خواننده را یک‌دفعه تکان بدهد، و او را وارد که قصه را ره‌سار نکند،^۴ و این الگورا در تمامی داستان‌هایش به کار می‌گیرد و قالب‌های معمول را در زمینه مقدمه داستان در هم می‌ریزد. آغاز داستان «غیرمنتظر» اینطوری است: «خیلی خوب، اما نکته اینجاست...». «خواب خون»، با حرف ربط «و» آغاز می‌شود: «و این را هم ناگفته نگذارم که ژ... عقیده داشت که عاقبت، کوتاه‌ترین داستان دنیا را خواهد نوشت...». و داستان «وسواس»، بدون هیچ مقدمه چینی، از همان ابتدا به اصل ماجرا می‌پردازد: «می‌رود سینما. این را به زن همسایه که در طبقه دوم می‌نشیند گفته است...»^۵

گریز از تکرار و یافتن شیوه‌های جدید نوشتار منطبق با شرایط نو اجتماعی، جلوه دیگری از تلاش‌های نوآورانه صادقی است.^۶

او، گاه به نظریه‌نویسی روایت‌های عامیانه و فولکلوریک روی می‌آورد تا در خلال هجو قالب‌های رایج افسانه‌نویسی، به بیان دغدغه‌های ذهنی همیشگی‌اش بپردازد. حتی این‌گونه آثار او نیز به خاطر درآمیختگی شیوه‌های نوین نوشتاری با شیوه‌های کلاسیک، حرکتی متفاوت با نویسندگان دیگری است که در این قالب کار کرده‌اند. در «داستان برای کودکان»، شخصیت‌های آشنای افسانه‌های کودکان (گره، مرغ، خروس) و چند شخصیت خیالی (اشی، مشی و میرزا سلیمان و...) گرد هم می‌آیند تا در فضایی مضحک و کاریکاتوری، به صورتی استعاری، بیانگر نگاه سرد صادقی به پوچی محیط و زندگی باشند. گاه از رهگذر نگارش داستان نمایشی (نمایش در دو پرده) که در آن روشنفکرانی زندگی خود را بر صحنه تئاتر بازی می‌کنند، دنیای سرشار از سوء تفاهم و بیگانگی آنها را به تصویر می‌کشد. گاه تیپ‌های مختلف را گرد هم می‌آورد و از رهگذر آفرینش فضایی خالی از تفاهم و مفهوم، با کمک نظریه‌نویسی نامه طولانی اول شخص دیوانه، اخبار روزنامه‌ها، شعرهای رماتیک و...، به بازتاب بیهودگی رویاهای رنگ باخته‌ای می‌پردازد که آدم‌ها را به جنون می‌کشاند (غیر منتظر). گاه حال و

آینده را در هم می‌ریزد، آینده را به حال می‌آورد تا آرمان‌ها، شعارها، حرف‌ها و ایده‌آل‌های روشنفکرانه را به هجو کشد و هرگونه آینده روشنی را نفی کند (قرب‌الوقوع). گاه چند تصویر خوابگونه و رمزآمیز را در فضایی سرد و سنگین، به شیوه‌ای ایپیزودیک در پی هم می‌آورد تا به عمق مفهوم مرگ و تنهایی نقب زند و سرنوشت انسان‌ها را در سرنوشت «مسافری غریب و حیران» به هم پیوند دهد. تصاویری که سرمای دلهره‌آور محیط را به جان خواننده می‌ریزد (آوازی غمناک برای یک شب مهتابی).

«فاصله گذاری»، شگرد دیگر او برای تعمیق طنز در آثارش — چه از جهت ساختاری و چه محتوایی — است که با کمک قلم روایی، گزارش‌نویسی و سرد او، به استادانه‌ترین شیوه پیاده می‌شود: «بیچاره نمی‌داند که با این کارها، داستان کوتاه آقای صادقی را کمی ناتوازی‌تری می‌کنند...». این شگرد صادقی، در داستان «تدریس در بهار دل‌انگیز» به اوج خود می‌رسد و به کلید داستان برای بیان فلسفی تقدیر جمعی بشریت در می‌آید. در کلاسی با شاگردان و معلمی نادیدنی و با فضایی فراواقعی، که حضور در آن کابوسی مبهم را می‌ماند، صادقی خواننده را با خود همراه می‌سازد تا در دغدغه و تشویش مواجهه با تقدیر و مرگ با او شریک شود. آغاز داستان اینگونه است: «فرض می‌کنیم، اگر شما موافق باشید، که هر دو در یک کلاس درس نشسته‌ایم. هر دو در یک کلاس درس نشسته‌ایم. اما اشکالی ندارد. اگر به نظر تان مضحک می‌آید یا از تنهایی وحشت می‌کنید و یا می‌خواهید قضیه رسمی‌تر و به واقعیت نزدیک‌تر بشود، فرض می‌کنیم که همه ما در یک کلاس درس نشسته‌ایم... همه ما...»

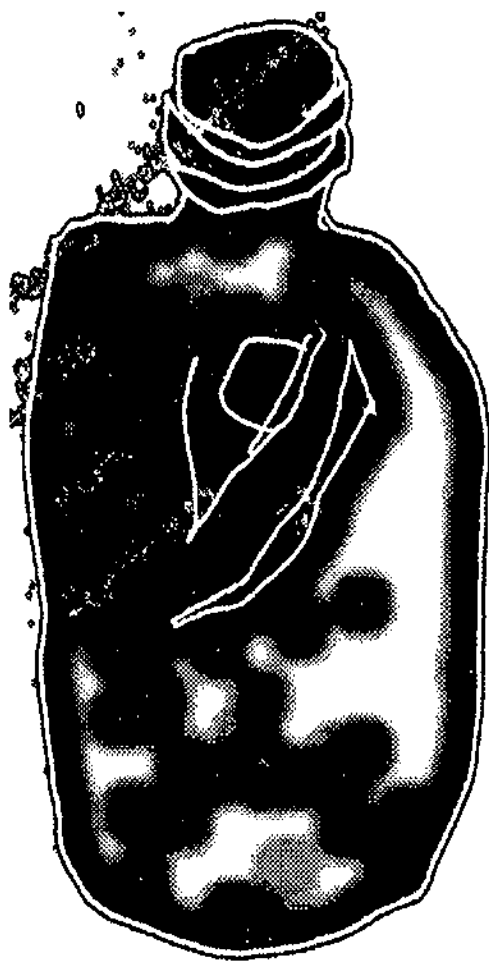
مثل این که داستان، ماجرای است که صادقی، برای روایت آن، از جایگاه گزیده نویسنده پایین می‌آید، برای کشف لایه‌های پنهانی‌اش، با خواننده همراه می‌شود، و در هیجان ناشی از این کشف و گره‌گشایی با او به مشارکت می‌پردازد. تو گویی شخصیت‌های داستان‌ها را خود خلق نکرده است، بلکه تنها راوی پریشانی و بی‌پناهی آنها، به دور از هرگونه احساس، گزافه‌گویی یا قضاوتی است. حتی گاه راجع به عنوان یا ماجرا، یا خواننده فرضی به بحث می‌نشیند، از او سؤال می‌کند، بدون این که منتظر پاسخی شود. سؤالی را از

پی سؤالی دیگر طرح می‌کند و داستان را در پس زمینه‌ای از رمز و راز و معما استوار می‌سازد، بدون این که در نهایت قضاوتی را به دست داده باشد. از جهت درونمایه نیز فضای کلی داستان‌های صادقی، به طور معمول، رازی را در خود نهفته دارد و به داستانی پلیسی شبیه است. در «فردا در راه است»، خواننده در انتظار کشف راز قتل است.

در «نمایش در دو پرده» و «آقای نویسنده تازه‌کار است»، سرنوشت قهرمان یا قهرمانان، گره داستانی ماجراست و در «وسواس»، گشودن راز مرد قتل‌دیده مرموز، دلمشغولی قهرمان داستان است. صادقی به طور معمول، گره داستانی را در نهایت به ساده‌ترین و غیرمنتظره‌ترین شیوه، می‌گشاید. گویی اصلاً ماجرای در کار نبوده است! گره‌گشایی‌های او، حتی در پیچیده‌ترین حالت، القاگر حس پوچی به خواننده است. پوچی‌ای که بیانگر عاقبت نسل مردانی است که در سنگر زندگی، «ساله‌است با قمقمه‌های خالی از امید و اعتقاد و پوسیده، مدام از این گوشه به آن گوشه فرار می‌کنند».^۷

درونمایه

از نظر درونمایه، طنز صادقی، فلسفی است. اضطراب و شک را به جان خواننده می‌ریزد و او را به تحیر وامی‌دارد. این اضطراب در داستان «وسواس» از رهگذر توصیف و کاوش درون پس از درگیری شخصیت داستان حاصل می‌شود. مرد بلندقد مرموزی سراغ مرد

And lo! The hunter of the east has caught
The sultan's Turret in a noose of light

به روشنی پیداست که این ترجمه دقیقی از آن رباعی هم نیست و در بعضی جاها اصلاً همخوانی ندارد. حال چطور یوگاناندا با استاد به این ترجمه، و شرح و تفسیر آن به راز و رمز ناگشوده رباعیات و افکار خیام دست یافته است. برای اینکه نمونه‌ای از شرح و تفسیر یوگاناندا بر رباعیات را ببینیم، قسمتی از آن چه را در معنی همین رباعی اخیرالذکر گفته می‌آوریم: «پندارهای بیهوده را رها کن. به روشنایی خرد که در اعمال وجودت است، خیره شو. گوش فراده به ندای درون خویش که می‌خواهد تو را در آغوش حادثه‌ای جدید افکند... غرور و نخوت چه ارمغانی به جز افسردگی و رنج برایتان آورده؟ گمراهی روح نتیجه تاریکی است. از امروز تاریکی را رها کن و برای همیشه در آرامش نور منزل کن.» (ص ۲۰)

این معانی برای آن رباعی بسیار دور از ذهن است و در ادب فارسی معانی‌ای تا این حد مرموز و پیچیده کمتر دیده شده، بخصوص اینکه خیام متعلق به دورهای است که هنوز اصطلاحات و استعاره‌های صوفیانه و این چنانی چندان رایج و متداول نشده بود. یوگاناندا خود به این پیچیدگی و مرموزی معانی و تفاسیری که از رباعیات می‌کند اشاره دارد: «معنی نهفته در آنها (= رباعیات) را بسیار مشکل می‌توان درک کرد.» (ص ۱۸)

اما در نظر یوگاناندا اگر درک عرفانی از رباعیات خیام مشکل است، پذیرش معنای ظاهری آنها غیرممکن است، چرا که در نظر او «بدیهی است که رباعیات نمی‌توانند معنی ظاهری داشته باشند.» (ص ۱۸) یا می‌گوید: «یقیناً حکیم عمر خیام این همه زحمت سرودن و نوشتن چنین ابیاتی عالی را تحمل نکرده تا دیگران را جهت فرار از غمهای خود به نوشیدن شراب تشویق کند.» (ص ۱۷) در نظر وی اگر خیام چنین باشد «کم‌مایه و پست» است. (ص ۱۷)

با این فرضهای یقینی و بدیهی و البته اثبات‌نشده‌ای که یوگاناندا دارد معلوم است که رباعیات روشن خیام باید به اندیشه‌های عرفانی تأویل شوند و چون این معانی از کلمات و الفاظ رباعیات بر نمی‌آید به تبع «معانی مرموزی» (ص ۱۶) می‌شوند که درک آنها «بسیار مشکل» (ص ۱۸) است و نمونه‌ای از آنها را دیدیم.

مقاله را به پایان می‌برم، درحالی که هنوز هم با اطمینان نام نویسنده کتاب فروش خُم‌ها را نمی‌دانم. نام وی روی جلد کتاب «پاراما ماهانسا یوگاناندا»، در صفحه سه «پاراما هانسا یوگاناندا»، در صفحه چهار «پارما هانسا یوگاناندا»، در همان صفحات مقدماتی کتاب نام نویسنده به چهار شکل متفاوت آمده. دقت کردم که بینم نام نویسنده به لاتین چطور نوشته شده و دیدم «پاراما هانسا یوگاناندا» یا به صورت دقیق‌تر "Paramhansa Yogananda" است. من چاره‌ای جز این مراجعه نداشتم. وقتی دقت لازم در ترجمه و ثبت نام نویسنده نیست.

اردلان عطارپور

میهم دلخوش‌شان نمی‌کند، چرا که راه‌گریزی برای آنان نمی‌یابد. در چنبری از بیهودگی، یا فاجعه است که به شکل جنون از راه می‌رسد (قریب‌الوقوع - غیرمنتظر - سراسر حادثه) و یا بن بست (مهمان ناخوانده در شهر بزرگ) اینجاست که: «آقای اسبقی، پیش از آن که دیوانه باشد یا به جای آن که مرد تن‌پرور بی‌فکر و بدجنسی باشد، آدم بدبختی است که مثل آونگ نوسان می‌کند و دست خودش نیست.» (آقای نویسنده تازه کار است).

از زاویه شیوه و نوع طنز، طنز صادقی، طنز عبارتی و یا حتی - خیلی وقت‌ها - طنز موقعیت هم نیست. یعنی به مدد به کارگیری عبارت طنزآمیز، یا قراردادن قهرمان داستان در موقعیت‌های کمیک نیست که آثار صادقی رنگ طنز به خود می‌گیرد، چندان که در آثار جمالزاده یا حتی برخی آثار هدایت مثل توپ مرواری تاحد زیادی وضع بدین‌گونه است. بلکه طنز صادقی، درونی است و جزو تفکیک‌ناپذیر شخصیت و زندگی آدم‌های داستان‌هایش است. صادقی، به روابط انسانی و اجتماعی، از زاویه طنز می‌نگرد، طنزی تراژیک و ناگزیر که جزو تفکیک‌ناپذیر زندگی و شخصیت آدم‌های داستان‌هایش است و در همه حال، چون بختی بر زندگی و رفتار آنها سایه می‌اندازد و متجلی می‌شود، بی‌آن که نویسنده در بازنمایی این طنز تلخ، بی‌طرفی را از کف دهد، احساساتی شود و با اظهار نظر و یا بزرگ‌نمایی، آن را تشدید کند و بخواهد نفرت و کینه، یا ستایش و شیف‌نگی خواننده را با خود همراه سازد. صادقی، فقط به روایت می‌نشیند، همین و بس!...

پی‌نوشت‌ها:

۱. مصاحبه با بهرام صادقی، آیندگان، سه‌شنبه ۲۶ خرداد ۱۳۴۹.
۲. بهرام صادقی، گفت‌وگو با آیندگان، سه‌شنبه ۲۶ خرداد ۱۳۴۹.
۳. غلامحسین ساعدی: هنر داستان‌نویسی بهرام صادقی، کلک، شماره ۳۳-۳۲ آبان و آذر ۱۳۷۱.
۴. بهرام صادقی، در مصاحبه با جلال سرافراز، آذر ۱۳۵۵، به نقل از کلک، شماره ۱۰، دی ۱۳۶۵.
۵. همان منبع.
۶. سنگر و قمقمه‌های خالی، داستان کوتاه «عاقبت».
۷. داستان کوتاه سنگر و قمقمه‌های خالی.
۸. بهرام صادقی، در گفت‌وگو با جلال سرافراز، آذر ۱۳۵۵، به نقل از کلک شماره ۱۰، دی ۱۳۶۵.

جوان می‌آید و مرد جوان او را به یاد نمی‌آورد. مرد بلند قد مرموز، نماد سرنوشت یا مرگ است. «کلاف سر در گم»، بیانگر خودیگانگی آدمی است که از شناخت تصویر خویش نیز درمانده است. «من که صورتم را نمی‌بینم، یادم نیست چطور می‌است...» داستان‌های سراسر حادثه و «غیرمنتظر»، در سایه نمایش روابط متقابل آدم‌ها در زندگی خانوادگی، ابتدالی را بازنمایی می‌کنند که در جای جای زندگی فردی و اجتماعی ریشه دوانده است. آدم‌های سراسر حادثه و غیرمنتظر، آدم‌هایی معمولی با دنیایی معمولی هستند. هنر صادقی، نقاب برافکندن از این دنیا و انعکاس غرایب آن است. در این دو اثر، سرما و شب زمستانی و یا گرمای خف‌قار آور، جنبه‌ای تمثیلی می‌یابد و به کمک ترسیم فضایی می‌آید که در آن، تیپ‌های آشنا، نقاب از رخ برمی‌افکنند و به کاریکاتورهایی بدل می‌شوند که در قالب گریه، اعتراف، مشاجره جنون‌آمیز به بازتاب دنیای سرشار از جنون، وهم، ترس و پوچی خود می‌پردازند و هرگونه امید به آینده‌ای روشن را از کف می‌دهند. قهرمانان تنها و بی‌پناهی که آنچنان در حال جدال با خویش‌اند که دیگران را یا نمی‌فهمند، یا نمی‌بینند. اینجاست که در بسیاری از داستان‌های صادقی، شیوه روایتی دانای کل (که بیشتر آثار او در این قالب داستان) در طول ماجرا، به تک‌گویی درونی (مونولوگ) می‌گراید و راوی پریشانی ضدقهرمان‌های داستان‌ها می‌شود (مثل داستان سنگر و قمقمه‌های خالی).

در پس وانمایی تلخی این مضحک‌های انسانی، که آدم‌ها آگاهانه یا ناآگاهانه در آن گرفتارند، شفقتی نهفته است که نگاه صادقی را به چخوف نزدیک می‌کند. او، به‌رغم تمام بی‌رحمی در انعکاس واقعیات و شرایط، بر قهرمانان داستان‌هایش دل می‌سوزاند: شخصیت‌هایی که به تعبیر خود او در داستان «با کمال تأسف»، «نه کمیک‌اند و نه تراژیک، بلکه فقط مضحک‌اند و البته رقت‌انگیز»:

«ما این آدم‌ها را باید واقعاً بشناسیم و با آنها احساس همدردی کنیم، حتی با آنها که می‌دانند ردزند و دزدند و ستمگر ز آنها نیز قابل همدردی از طرف نویسنده هستند.»^۸

صادقی، موقعیت قهرمانان‌اش را درک می‌کند و بر آنها دل می‌سوزاند، ولی در عین حال بیهوده به آینده‌ای

مطالعات زبان‌شناسی در شناخت سیر مهاجرت‌های قومی و نژادی و جابه‌جایی جمعیت‌ها و گروه‌های اجتماعی از اهمیت بسیاری برخوردار است. دستاوردهای این دانش جدید می‌تواند به خوبی مورد استفاده مورخین و محققین مسائل اجتماعی قرار گیرد و با گسترش این نوع مطالعات به یافته‌های تاریخی عمق بیشتری بخشد. توسعه آموزش عمومی و رسانه‌های گروهی و فراگیر شدن زبان رسمی در یک‌صد سال اخیر در ایران موجبات ضعف شدید لهجه‌های محلی را فراهم آورده و بسیاری از این «گویش‌ها» در آستانه نابودی کامل قرار گرفته‌اند. این امر ضرورت ثبت و تنظیم علمی لهجه‌های محلی را بیش از پیش به وجود آورده است و توجه بیشتر به مطالعات زبان‌شناسی را لازم کرده است. این گویش‌ها گنجینه‌هایی از لغات و واژه‌های مختلف‌اند و یکی از منابع اصلی و مهم در مطالعات تاریخی محسوب می‌شوند. بدیهی است عدم توجه کافی به آن، به معنای از دست دادن بخش مهمی از منابع اصلی تحقیق تاریخ و جامعه‌شناسی است.

«لارستان» در محدوده قدیمی‌اش که شهرهای کنونی بندرلنگه، لامرد و لار و بخشی از استان هرمزگان را شامل می‌شود دارای لهجه‌ها و گویش‌های محلی بسیار ارزشمندی است که از دیرباز مورد توجه محققین خارجی و داخلی قرار داشته و از عمر اولین پژوهش مستقل درباره آن حدود نود سال می‌گذرد. این تحقیق در سال ۱۹۰۹ میلادی توسط «اسکار مان» (Oskar Mann) آلمانی به رشته تحریر درآمده است.^۱ نویسنده در این مقاله به بررسی اصطلاحات کوتاه و اشکال مختلف صرف فعل در گویش «لاری» پرداخته است.

«اسکار مان» آغازگر تحقیقات مستقل درباره گویش‌های لارستانی شد و کار او به طور پیگیر توسط محققان خارجی و ایرانی تا زمان حال تداوم یافته است که جدیدترین و مفصل‌ترین پژوهش توسط لطفعلی خنجی در سال ۱۳۷۸ خورشیدی منتشر شده است که در این مقاله به بررسی آن پرداخته می‌شود.

اما پیش از آن جهت استفاده علاقه‌مندان، سیر تاریخی منابع و مراجع مطالعاتی گویش‌های لارستانی به اختصار معرفی می‌گردد و در پایان به بررسی کتاب

دستور زبان لارستانی بر مبنای گویش خنجی پرداخته می‌شود. ترتیب رعایت شده در این بخش براساس اولویت زمانی انتشار کتب و مقالات است.

در سال ۱۹۱۴ میلادی «راماسکوویچ» (Romas Kevic) روسی طی مسافرتی به منطقه لارستان درصدد تحقیق در لهجه‌های محلی آن برآمد. ناامنی‌ها و آشوب‌های محلی مانع رسیدن او به شهر لار شد، اما در روستاهای مسیر با گویشوران بسیاری ملاقات نمود و پس از چندماه موفق به گردآوری لغات فراوانی گردید. اثر تحقیقی او در سال ۱۹۴۵ میلادی به چاپ رسید.^۲ مقاله دستوری (از صفحه ۳۶ تا ۶۱) و فهرست کوتاهی از لغات لاری (از صفحه ۸۳ تا ۸۶) و متون لاری (از صفحه ۶۱ تا ۸۲) و ۵۵ دوبیتی و یک قصیده محلی از جمله مطالب و موضوعات این اثر است. دوبیتی‌های ضبط شده توسط او از ارزش بسیاری بهره‌مند است. نگارنده بخشی از این اشعار را همراه با برگردان فارسی و توضیحات آن طی یک مقاله در مجله شعر به چاپ رسانیده است.^۳

در سال ۱۳۳۴ خورشیدی احمد اقتداری با انتشار کتاب فرهنگ لارستانی اولین تحقیق داخلی در زمینه گویش‌های لارستانی را به انجام رسانید. این اثر شامل یک مقدمه از استاد پورداود و همچنین حدود پنج‌هزار واژه محلی و نکته‌های دستوری است. اقتداری گویش‌های «لارستانی» را به شش لهجه لاری (Lari)، اوزی (Evazi)، بیخه‌ای (Bixai)، گراشی (Gerashi)، خنجی (Khonji) و بستکی (Bastaki) تقسیم نموده است.^۴

این اثر حاوی اصیل‌ترین واژه‌های محلی است و از ارزش بسیاری بهره‌مند است. احمد اقتداری با انتشار مقالات «لهجه فیشوری»^۵ در سال ۱۳۴۲ خورشیدی و «ترانه اسمش نادیم»^۶ در لهجه «بستکی» تحقیقات خود را ادامه داده است.

دکتر «کوجی کامیوکا» (Koji Kamioka) و «مینورو یامادا» (Minoro Yamada) از محققان دانشگاه مطالعات آسیا و آفریقای ژاپن در سال ۱۹۷۹ میلادی اولین اثر خود را از مجموعه‌ای با عنوان مطالعات لارستانی (Larestani Studies) به نام «لغات اساسی لاری» منتشر ساختند.^۷ این کتاب شامل یک مقدمه به زبان انگلیسی و بیش از دو هزار واژه محلی است. مهم‌ترین ویژگی این اثر تقسیم‌بندی الفبایی واژه‌ها به زبان فارسی و انگلیسی است که مراجعه به آن را به آسانی میسر می‌سازد.

«مالچانوا» (Molchanova) محقق روسی در سال ۱۹۸۲ میلادی با انتشار مقاله‌ای مفصل با عنوان «زبان لارستانی»^۸ تحقیقی بسیار ارزنده را ارائه نمود. او که در این پژوهش از منابع پیشین استفاده کامل برده است کتاب خود را با مقدمه‌ای کوتاه آغاز نموده و مختصات زبان‌شناسی این گویش را در بخش‌های سیستم واژه‌ای و همخوانی، پدیده‌های آواشناسی، صرف ریشه اسامی، کلمه‌سازی، صفت، ضمائر و افعال بررسی کرده است. با اینکه این محقق به گویشوران محلی دسترسی نداشته اما دقت او در ضبط واژه‌ها و شناخت ویژگی‌های زبان‌شناسی آن ستودنی است. تحلیل‌های مقایسه‌ای او با لهجه‌های دیگر و شناساندن تشابهات و تفاوت‌های آن با گویش لاری از بخش‌های قابل استفاده آن به شمار می‌رود.

در سال ۱۳۵۹ خورشیدی حاج علی اکبر بستکی از محققان محلی جنوب، اثری با عنوان فرهنگ بستکی^۹ ارائه نمود که اولین تحقیق مستقل درباره لهجه «بستکی»^{۱۰} است. این کتاب شامل بیش از پنج هزار واژه به لهجه «بستکی» است که نویسنده با دقت خاصی گردآوری نموده است.

فرهنگ فرامرز انثر حسن فرامرزی از نویسندگان و محققان نام‌آشنای جنوب، تألیف ارزشمند دیگری در شناخت لهجه‌های لارستانی است که در سال ۱۳۶۳ خورشیدی منتشر شده است.^{۱۱} نویسنده بیش از سه هزار واژه اصیل «فرامرزانی» (Faramarzani) را به ترتیب حروف الفبا با برگردان فارسی آن ضبط کرده است که برای مراجعه محققان زبان‌شناس بسیار مفید است.

ادبیات محلی جهانگیریه^{۱۲} به کوشش حاج علی اکبر بستکی در سال ۱۳۶۲ خورشیدی به چاپ رسید.^{۱۳} این اثر مشتمل بر اشعار محلی سرایندگان بومی است که بعضی از واژه‌های آن به فارسی برگردانده شده است. اشعار آن «آوانویسی» نشده و از همین رو مراجعه به آن برای محققان دشوار است، اما انتشار چنین مجموعه‌ای که حاوی بسیاری از لغات و اصطلاحات محلی است، گامی مؤثر در شناساندن ویژگی‌های زبانی جنوب ایران محسوب می‌شود.

مطالعات تطبیقی لهجه‌های لارستانی با انتشار دومین اثر دانشگاه مطالعات آسیا و آفریقای «توکيو» در سال ۱۹۸۶ میلادی با نام واژه‌های تطبیقی لاری و خنجی اثر «کوجی کامیوکا» آغاز شد.^{۱۴} در این کتاب هزار لغت به گویش لاری و خنجی مقایسه شده است و

در پایان آن فهرست کاملی به زبان لاری، فارسی و انگلیسی از این لغات ضبط شده که برای مراجعه محققان بسیار سودمند است. مقدمه تحقیقی این اثر مشتمل بر ویژگی‌های زبان‌شناسی لاری و خنجی است که به زبان انگلیسی آمده است.

محققان زبان‌شناسی ایران از سال ۱۳۶۴ خورشیدی مقالاتی تحلیلی درباره گویش لارستانی به انجام رسانیده‌اند که اولین آن مقاله‌ای به عنوان «لغات لاری و گرمسیری از قرن نهم» نوشته علی اشرف صادقی است که به اجمال درباره بعضی از واژه‌های گویش لاری در متون تاریخی توضیح داده است.^{۱۵} ایران کلباسی زبان‌شناس معاصر با انتشار مقاله‌ای تحت عنوان «دستگاه فعل در گویش لاری» در سال ۱۳۶۷ خورشیدی یکی از نمونه‌های تحقیقی جدید را ارائه نموده است.^{۱۶} مقاله او به طور کامل به ویژگی‌های صرف فعل در گویش لاری می‌پردازد. این محقق در سال ۱۳۶۹ خورشیدی در مقاله‌ای تحت عنوان «ساخت واژه در گویش لاری» یافته‌های خود را ارائه نموده است.^{۱۷}

نگارنده در سال ۱۳۶۹ خورشیدی با بررسی کلیه مطالعات پیشین درباره گویش لاری و با استفاده از گویشوران محلی، حاصل تلاش‌های خود را در کتابی تحت عنوان لار شهری به رنگ خاک منتشر نمود. فصل اول این کتاب به طور کامل به «صرف فعل در گویش لاری» اختصاص دارد و برای اولین بار همانندی‌های گویش محلی شیرازی و لاری براساس متون ادبی و تاریخی مورد بررسی قرار داده شد. بخش پایانی کتاب مشتمل بر تعداد بسیاری «امثال و حکم» لاری است که با آوانگاری و برگردان به فارسی ضبط شده است.^{۱۸} دو پایان‌نامه دانشگاهی توسط رحمت‌الله

سمیعی^{۱۹} و محمد کامیاب^{۲۰} در سال ۱۳۷۰ و ۱۳۷۱ خورشیدی در موضوع «گویش لاری» و واژه‌نامه تطبیقی (لاری-پهلوی) موجود است که تاکنون به چاپ نرسیده است.

انتشار مجموعه اشعار «گراشی» (Gerashi) سروده صادق رحمانی در سال ۱۳۷۳ خورشیدی را که حاوی اشعاری نغز و روان به لهجه شیرین «گراشی» است و با مهارت و تسلط خاصی سروده شده است، باید نقطه عطفی در انتشار سروده‌های محلی دانست. انار و بادگیر عنوان مجموعه اشعار اوست که بیشترین سروده‌های آن دوبیتی است که آوانگاری و ترجمه واژه‌ها به فارسی نیز در آن مدنظر قرار گرفته است. تبجر شاعر در انتخاب واژه‌ها و اصطلاحات و تعبیر محلی ستودنی است. علاوه بر آن او با استفاده از مضامین نوین و تعبیری جدید به خلق یک اثر به یادماندنی مبادرت ورزیده است.

فرهنگ دری تألیف عباس انجمن‌روز که او را به حق باید از پیشگامان پژوهش‌های محلی دانست در سال ۱۳۷۵ خورشیدی منتشر شد. این کتاب دفتر اول کاری بزرگ و ستودنی است که شامل لغات و واژه‌ها و اعلام جغرافیایی جنوب ایران از حروف «آ» تا «ج» است و بسیاری از لغات گویش‌های لارستانی را شامل می‌شود. امید که نویسنده این کار بزرگ و به یادماندنی را هرچه سریع‌تر به اتمام رساند. مهم‌ترین ویژگی این اثر تسلط و تبجر نویسنده بر اصطلاحات و عبارات و اعلام محلی است.

اینها تقریباً تمامی آثار منتشر شده درباره «گویش‌های لارستانی» است که به اجمال معرفی شدند. با این همه هنوز این گویش اصیل به طور شایسته مورد تفحص قرار نگرفته و لازم است که با دیدی فراگیرتر و در عین حال با تکیه بر منابع محلی و مطالعات موجود، نسبت به تدوین کتاب جامع راهنمای گویش‌های لارستانی اقدام شود؛ کتابی که در برگیرنده تمامی ویژگی‌ها و خصوصیات ساختاری و دستوری آن باشد. خوشبختانه اولین اثر که می‌توان آن را آغاز تحقیقات فراگیر درباره تدوین جامع گویش‌های لارستانی دانست توسط لطفعلی خنجی به انجام رسیده است که می‌تواند راهنما و الگوی مناسبی برای پژوهشگران بعدی باشد.

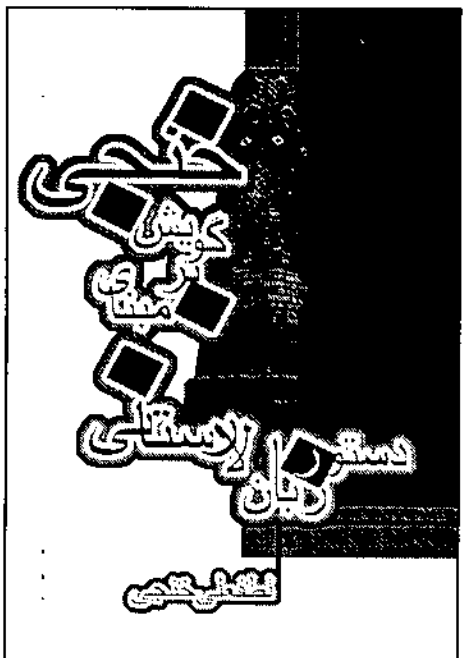
عنوان اثر دستور زبان لارستانی بر مبنای گویش خنجی^{۲۱} است و در سیصد صفحه توسط انتشارات دانشنامه فارس در سال ۱۳۷۸ خورشیدی با تیراژ سه

هزار نسخه به چاپ رسیده است. کتاب دارای یک پیش‌گفتار (صفحه ۱۳ تا ۱۷) و پنج بخش است. بخش اول، گویش‌ها و آواها (صفحه ۱۷ تا ۲۳)؛ بخش دوم مبحث اسم، صفت، ضمیر، قید (صفحه ۲۳ تا ۶۱)؛ بخش سوم، مبحث حروف اضافه حروف ربط، اصوات (صفحه ۶۱ تا ۹۷)؛ بخش چهارم مبحث فعل (صفحه ۹۷ تا ۲۴۷)؛ بخش پنجم ترکیب واژه‌ها، ساختار عبارت و جمله (صفحه ۲۴۷ تا ۳۰۰) را شامل می‌شود.

نویسنده در بخشی از پیش‌گفتار کتاب آورده است: «گوشه‌ها و جنبه‌هایی از دستور زبان لارستانی در گذشته تحت بررسی و تدوین قرار گرفته است، اما تا آنجا که نگارنده از ایران به دور مانده اطلاع دارد، ساختار کلی و جامع دستوری این زبان تاکنون موضوع کتاب نبوده است... اما هدف از نگارش این کتاب آن نبوده که تنها برای گروه معینی مفید واقع شود، از این رو در حد امکان از به کار بردن اصطلاحات ویژه زبان‌شناسان و بعضی از نوآوری‌هایی که می‌تواند نامأنوس باشد اجتناب شده است.»^{۲۲}

در بخش اول، نویسنده ضمن برشمردن لهجه‌های لارستانی شامل لاری، اوزی، بستکی، فرامرزی، گراشی، کرمستجی و خنجی توضیح داده است که فقط یک گویش یعنی گویش خنجی را که خود بیشتر با آن آشنایی دارد، مبنای کار قرار داده است. لازم به ذکر است که قدیم‌ترین تقسیم‌بندی لهجه‌های لارستانی توسط استاد احمد اقتداری صورت پذیرفته که پیش از این مذکور گردید. خنجی در این تألیف دو لهجه فرامرزانی (که در حروفچینی فرامرزی ثبت شده است) و کرمستجی (Karmestaji) را به آن افزوده است.

علائم آوانگاری در سه بخش مصوت‌های بسیط و مرکب و غیرمصوت‌ها مشخص شده است که تنها نارسایی آن در نظر گرفتن علامت (C) معادل (چ) در الفبای فارسی است که با توجه به انتخاب (S) معادل (ش) مناسب‌تر آن بود که براساس عرف معمول علامت (C) معادل (چ) به کار می‌رفت. در مبحث اسم، نویسنده به خوبی تفاوت (یاء نکره) و (یاء ضمیر موصولی) را مشخص کرده است که این بخش یکی از ظریف‌ترین ویژگی‌های گویش‌های لارستانی است.^{۲۳} در مبحث صفت اشاره نویسنده ضمن بیان کاربرد واژه‌ها در دو مورد آن را با زبان کردی و زبان فرانسه مقایسه نموده و تشابه آن را نشان داده است.^{۲۴} این مبحث اگرچه توسط محققان پیشین نیز مورد بررسی قرار گرفته اما

دستور زبان لارستانی بر مبنای گویش خنجی

لطفعلی خنجی

انتشارات دانشنامه فارس، چاپ اول، ۱۳۷۸

توضیحات خنجی فراگیر تر و گسترده تر است.

در بخش ضمائر، مفصل ترین توضیحات را در مورد ضمائر شخصی و رجعی و تأکیدی آورده و در هر مورد مثال ها و نمونه هایی عرضه شده است. بخش سوم، شامل بحث حروف اضافه، حروف ربط و اصوات است که با مثال ها و نمونه های مناسب توضیح داده شده است. مفصل ترین بخش این کتاب فصل چهارم آن «مبحث فعل» است. نویسنده پیش از ورود به اصل مطلب آورده است: «در مبحث فعل است که ویژگی دستور زبان لارستانی و تفاوت های آن با دستورهای آشنا و از جمله دستور زبان فارسی آشکار می شود. این ویژگی در درجه نخست عبارت است از: وجود زمان حال استمراری بسیط (یعنی بدون فعل معین) و تفاوت چشمگیر میان صرف افعال لازم و متعدی».

«خنجی» مصادر را در زبان لارستانی به دو دسته مختوم به (ta) و (da) تقسیم نموده است.^{۲۵} در یک مورد از مصدر (seneda) به معنی شنیدن یاد کرده است که این مصدر در «گویش خنجی» کاربردی ندارد و مصدر شنیدن در این لهجه به صورت های (sonofto) و (goškerdo)، (gošdado)، (goškarkerdo) استعمال می شود. باید افزود مصدرها در گویش خنجی به (to) و (do) ختم می شود و در تلفظ انتهای تفاوت محسوسی با گویش لاری دارد. دیدن (dedo)، گفتن (goto) خواندن (xodo)، خندیدن (xanedo)، زدن (zato) جمهیدن (Jaxto)، گرفتن (geleto)، نشستن (šesso) فروختن (Ferato) و مثال های متعدد دیگری که در این مورد می توان نام برد و همچنین بعضی از مصادر در مواردی نیز به (esso) ختم می شود که در واقع دگرگون شده شکل (essto) معادل فارسی آن (ستن) (Stan) است. مانند دوییدن (dovesso)، بستن (busso)، نشستن (šesso)، ساختن (Lasso)، خریدن (sesso).

تفاوت صرف افعال لازم و متعدی در بخش زمان های گذشته به طور کامل آمده است.^{۲۶} نویسنده برای نشان دادن تفاوت افعال لازم و متعدی از مثال

بسیار گویایی استفاده کرده که نشان از وسعت دید و دقت نظر ایشان است. در این مورد صرف فعل (čeda) به معنی چیدن و (čeda) به معنی رفتن مقایسه شده،^{۲۷} که البته صحیح تر آن به گویش خنجی (cedo) است.

دو استثناء در مورد صرف افعال لازم و متعدی وجود دارد که یکی در مورد مصدر (leda) به معنی «قضای حاجت کردن» و (Nareda) به معنی «پرحرفی کردن» است که هر دو فعل لازم هستند، اما صرف فعل آنها متعدی است. این مشکل تاکنون لاینحل باقی مانده بود، که خوشبختانه نویسنده با دقت نظر تحسین برانگیز توضیحی منطقی برای آن یافته است. ایشان در این مورد می نویسد: «احتمالاً این فعل ابتدا معنای متعدی داشته است، از قبیل چیزی را بیرون ریختن یا دفع کردن، شاید با فعل (leta) به معنی ریختن بی ارتباط نباشد و همچنین فعل (nareda) به معنی (پرحرفی کردن) هم احتمالاً آغازی متعدی داشته و معنای اولیه ای از قبیل چیزی را زیاد گفتن داشته است».^{۲۸}

توضیح نویسنده در مورد «زمان حال ساده» و اشکال مختلف صرفی آن کامل و فراگیر است و این توضیحات در تحقیقات پیشین کمتر آمده است.^{۲۹} او در این باره می نویسد: «زمان حال ساده در عین حال حکم زمان آینده دارد. در زبان لارستانی آینده شکل مستقلی ندارد و بیانش با همان زمان حال ساده صورت می پذیرد.» مثال های متعددی از فعل رفتن، دیدن، شدن، گذاشتن، شستن، خریدن، فروختن و چند مثال از افعال مرکب نیز به دنبال آمده است. در زیر نویس همین بخش به یکی از موارد تبدیل اصوات در زبان های ایرانی اشاره شده و آن تبدیل اصوات «س» به «ه» در زمان حال فعل «نهادن» است که اشاره ای ظریف و بجا است.^{۳۰} در بررسی اشکال مختلف «نهی» در گویش خنجی آمده است: «برای نهی در دوم شخص مفرد و جمع وجه امری، پیشوند تکیه دار "ma" جانشین پیشوند "be" یا "bo" می کنیم و در سایر اشخاص پیشوند تکیه دار "ne" را قرار می دهیم».^{۳۱} در این باره باید افزود که در

گویش خنجی کاربرد وسیع «یا» (ya) و «یه» (ya) به عنوان علامت نفی و نهی دیده می شود. به عنوان مثال «یا خورم» (yaxorom) به معنی نمی خورم و «یتارم» (yatarom) به معنی نمی آورم و نمونه های دیگری که از کاربرد وسیع این علامت حکایت دارد و اساساً در گویش خنجی «ya» (یه) و «ya» (یا) به طور گسترده به عنوان علامت نفی و نهی به کار می رود که احتمالاً دگرگون شده علامت نفی «a» (آ) در زبان پهلوی است. اگرچه بر اثر همجواری گویش های لارستانی و تأثیرپذیری آنان بر یکدیگر هم اکنون در «خنجی» هر دو مورد علامت «ya» (یه) «ma» (مه) به عنوان نفی و نهی کاربرد دارد، هرچند مورد اول استفاده بیشتری دارد.

یکی از موارد بسیار جالب و مفید مبحث فعل بررسی «افعال ویژه یا استثنایی» است که نویسنده با دقت خاصی تغییرات گوناگون آنها را در زمان ها و اشکال گوناگون بررسی کرده است.^{۳۲} در هیچ یک از تحقیقات پیش در مورد این افعال توضیح کافی نیامده است. این افعال عبارت اند از خواستن (avesta)، توانستن (saboda) و «نشسته بودن» (šasta) و فعل بی مصدر «در دست داشتن» یا «با خود داشتن» و «آوردن» (avorda) و شکستن (ekassa) و برداشتن (vasesta) که در هر مورد توضیحات کافی و شایسته ای آمده است.^{۳۳}

در بخش پنجم کتاب به ترکیب واژه ها، ساختار عبارت و جمله پرداخته شده و در هر مورد نمونه ها و مثال های خوبی آمده است. در پایان این بخش نویسنده نمونه هایی از ترکیب مفصل تر کلام در زبان لارستانی را آورده که شامل ترجمه ای از متون ادبی فارسی به «گویش خنجی» است. او درباره انتخاب این متون می گوید: «از آنجا که این کتاب ناقابل اشاره بر زبان لارستانی عصر حاضر دارد و متن های آماده و مکتوب عصر حاضر اندک است یا لاقط نگارنده به آنها دسترسی ندارد، نگارنده ترجیح داده است که به جای ساختن مثال هایی بدان گونه که در این کتاب آمده است

فرهنگ لارستانی

احمد آقایی

استاد پرور داد

این کتاب به درخواست و به سفارش انتشارات فرهنگ و ادب چاپ شده است. تهران: انتشارات فرهنگ و ادب، ۱۳۸۰ خ.

فرهنگ استکی

تألیف دکتر آدوری ؛
مراجعه علی آبسه بکتی

۱۳۵۹

گلچینی از چند متن فارسی را به «گویش خنجی» برگرداند.^{۲۴}

متون ترجمه شده به گویش خنجی شامل بخش‌هایی از کتاب سووشون اثر سیمین دانشور چشمان من، خسته اثر جمال میرصادقی، مسخ کافکا ترجمه صادق هدایت، سهراب و نوشدارو اثر شاهرخ مسکوب، خدا بد نده اثر عزیز نسین ترجمه رضا همراه، از این اوستا اثر مهدی اخوان ثالث، ظهرالدوله اثر ابراهیم صفایی و یک سال در میان ایرانیان نوشته ادوارد براون با ترجمه ذبیح الله منصوری است.

ترجمه متون ادبی فارسی به گویش لارستانی برای اولین بار صورت پذیرفته و آغاز خوبی برای پدید آمدن آثاری از این دست است. ترجمه متن، بسیار روان و یکدست است و نشان از دقت نظر و وسعت اطلاع نویسنده دارد.

«واژه‌نامه» آخرین بخش کتاب است که براساس حروف الفبا و با استفاده از لغات به کار رفته در متن ترتیب داده شده که پایانی مناسب برای کتابی جامع و فراگیر در «گویش خنجی» است، نوشته‌ای که می‌تواند الگوی مناسبی برای محققان و پژوهشگران معاصر باشد.

در یک جمع‌بندی کلی درباره این اثر می‌توان گفت: کتاب دستور زبان لارستانی را باید کامل‌ترین و جامع‌ترین تحقیق زبان‌شناسی در مورد این گویش دانست، فراگیر بودن آن به ویژه در «مبحث فعل» همراه با مثال‌های مناسب و بجا و ذکر همه موارد استثنایی در هر بخش بسیار چشمگیر است. اگر دورماندگی کامل نویسنده از وطن و سرزمین اجدادی‌اش را در نظر داشته باشیم می‌توان به عظمت و بزرگی کار ایشان بیش از پیش پی برد. این اثر می‌تواند به عنوان الگوی مناسبی برای تدوین جامع گویش‌های لارستانی به کار گرفته شود. براساس این طرح دستور زبان گویش خنجی اثر «لطفعلی خنجی» به عنوان کتاب اول «دفتر جامع گویش‌های لارستانی» شناخته شده و دیگر نویسندگان

براساس طرح کلی این اثر و با تکیه بر بخش‌بندی‌های مناسب آن می‌توانند به دستور زبان گویش گراشی، اوزی، بستکی، لاری، فیشوری، فرامرزاری، بیخه‌ای بپردازند، انجام این تحقیق می‌تواند زمینه لازم برای تدوین جامع گویش لارستانی را فراهم آورد.

در پایان پیشنهادهایی چند برای استفاده هرچه بهتر خوانندگان از این کتاب استثنایی ارائه می‌شود که امید است در چاپ‌های بعدی مدنظر قرار گیرد.

۱- واژه‌های قید شده در کتاب علاوه بر «آوانگاری لاتین» با رسم‌الخط و به زبان محلی نوشته شود تا خوانندگانی که تسلط کافی بر قرائت علائم لاتینی ندارند امکان استفاده کامل از این کتاب را پیدا کنند.

۲- با توجه به عرف معمول در آوانگاری مناسب‌تر آن است که علائم آواهای «ا» (A) و «چ» (C) به شکل (ā) و (č) تغییر یابد.

پی‌نوشت‌ها:

1. Mann, oskar, Die Tajik Mundarten der provinz Fars, Lari, Berlin, 1909.
2. Romaskevich, A.A. Lari ego dialekt, in Iranskie Jazyki, Moskva, 1945.
۳. وثوقی، محمدباقر، دوبیتی‌های لاری از «مهبجور» شاعر لارستانی، مجله شعر، شماره ۲۱، سال چهارم، ۱۳۷۶، صص ۵۴-۵۸.
۴. اقتداری، احمد، فرهنگ لارستانی، انتشارات فرهنگ ایران زمین، تهران، ۱۳۳۴.
۵. اقتداری، احمد، لهجه فیشوری، مجله فرهنگ ایران زمین، ۱۳۴۲.
۶. اقتداری، احمد، ترانه اسمش نادمن، نامه مینوی، تهران، ۱۳۵۰.
7. Kamioka - Yamada, Larestani studies, 1: Lari basic vocabulary, Tokyo, 1979.
8. A.K. Molchanova, Larkij jazyk, in osnovy III, 1982, pp.364-446.
۹. بستکی، حاج علی اکبر، فرهنگ بستکی، ناشر مؤلف، بی‌نا، ۱۳۵۹.
۱۰. بستک، شهری در مسیر باستانی لار به طرف بندر لنگه و

هم‌اکنون بخشی از استان هرمزگان است که در آینده نزدیک به شهرستانی مستقل تبدیل خواهد شد.

۱۱. فرامیزی، حسن، فرهنگ فرامزان، تهران، بی‌نا، ۱۳۶۳.
۱۲. بستکی، حاج علی اکبر، «ابیات محلی جهانگیریه»، انتشارات هفته، ۱۳۶۲.
۱۳. جهانگیریه، عنوان عمومی و تاریخی منطقه بستک کنونی است.

14. Kamioka, K. Comparative basic vocabulary of khonji and Lari, Tokyo, Japan, 1986.

۱۵. صادقی، علی آشراف، لغات لاری و گرمسیری از قرن نهم، زبان‌شناسی، ش ۲۰، ۱۳۶۴، صص ۳۳-۴۲.
۱۶. کلیاسی، ایران، دستگاه فعل در گویش لاری، مجله دانشکده ادبیات دانشگاه فردوسی مشهد، سال ۲۱، شماره اول، صص ۱۴۵-۱۷۰.
۱۷. کلیاسی، ایران، ساخت واژه در گویش لاری، مجله فرهنگ، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۶۹، شماره ۶، صص ۱۸۶-۱۹۸.
۱۸. وثوقی، محمدباقر، لار شهری به رنگ خاک، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، ۱۳۷۰.
۱۹. سمیمی، رحمت‌الله، گویش لاری، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، ۱۳۷۰.
۲۰. کامیاب، محمد، واژه‌نامه تطبیقی لاری - پهلوی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، ۱۳۷۱.
۲۱. خنجی، لطفعلی، دستور زبان لارستانی بر مبنای گویش خنجی، دانشنامه فارس، شیراز، ۱۳۷۸.
۲۲. خنجی، پیشین، ص ۱۵.
۲۳. همان جا، صص ۲۴-۲۶.
۲۴. همان جا، صص ۳۳-۳۵.
25. Komioka, Lari Khonji, op.cit, pp.26-27.
۲۶. خنجی، پیشین، ص ۱۰۴.
۲۷. همان جا، ص ۱۱۳.
۲۸. خنجی، پیشین، ص ۱۵۲.
۲۹. همان جا، ص ۱۶۱.
۳۰. همان جا، ص ۱۶۴.
۳۱. خنجی، پیشین، ص ۲۰۱.
۳۲. همان جا، ص ۲۱۳.
۳۳. همان جا، صص ۲۴۵-۲۱۳.
۳۴. همان جا، ص ۲۵۷.

لار شهری به رنگ خاک

محمدباقر وثوقی

به نام خداوند جان آفرین
مکیم سخن بر زبان آفرین

فرهنگ دَری

و

جغرافیای

لارستان، بنادر، جزایر

و اعلام

دفتر اولی

از دآء قادیج

نگارش و تألیف: عباس انجم روز

سال ۱۳۷۵ خورشیدی

این کتاب از سال ۱۳۷۴ تا کنون، با دو صد خوبی، از قبیل متن‌های پسندیده، ضمائم نکته‌آموز، صفحه‌آرایی و تصاویر زیبا، خط خوش و چشم‌نواز، متناسب با روحیه مخاطبان خود، جلوه‌گر مقاطع پیش‌دانشگاهی بوده است. لیکن از آنجائی که هر معلمی در پی کمال کار خویش است، نگارنده با سابقه تدریس چندین ساله کتاب مزبور، یادداشت‌هایی در حاشیه آن آورده که ذیلاً به استحضار می‌رساند.

۱- ص ۲، س ۹، منظومه معروف وحشی بافقی «فرهاد و شیرین» است نه «شیرین و فرهاد»، تغییر در اسم خاص به هیچ وجه، جایز نیست.

۲- ص ۶، پرسش شماره ۷ نوشته‌اند: «باد»... به معنی «نابود باد» است. اضافه می‌شود، صحیح‌تر آن بود که می‌نوشتند، «نیست باد».

۳- ص ۳۰، س ۵، آورده‌اند:

«سرانجام گفت ایمن از هر دوان

نگردد مراد دل نه روشن روان»

افزوده می‌شود: نگارش مصراع دوم به صورت بالا، پسندیده نیست، چه، حرف ربط همپایگی (نه) را به فعل الصاق کرده‌اند و معنی لااقل در نظر دانش‌آموز مبهم شده، صورت صحیح نگارشی آن به گونه ذیل است: «نه گردد مراد دل نه روشن، روان» یعنی «نه دل من ایمن می‌گردد و نه روانم روشن می‌شود».

۴- ص ۳۰، س ۷، مصراع دوم بیت:

«چنین پاسخ آورد سودابه پیش

که من راست گویم به گفتار خویش»

باید به گونه زیر نگارش یابد «... که من راستگویم

(= صادقم) به گفتار خویش»

۵- ص ۳۱ س ۲، در معنی مصراع دوم بیت:

«چو فرزند و زن باشدم خون و مغز

که را بیش بیرون شود کار، نغز»

نوشته‌اند: «دیگر برای کسی چیزی شیرین تر از این

خواهد بود! (به کنایه و تمسخر)»

افزوده می‌شود: اولاً صورت صحیح مصراع دوم

بدین گونه است: «که را پیش بیرون شود کار، نغز» و

پیش بیرون شدن کار، به معنی به نتیجه رسیدن، به

انجام رسیدن، است. عطار گوید:

«کار تو در بند توست، کار بساز و بیا

پیش برون کی شود، کار ز ناساخته»

پس معنی صحیح چنین است: کار کدام یک (زن یا

فرزند) به نتیجه خوب خواهد رسید.

۶- ص ۳۲ ب ۶، در بیت:

«یکی تازی ای بر نشسته سیاه

همی خاک نعلش بر آمد به ماه»

«تازی» را در قسمت واژگان «عربی، اسب عربی»

معنی کرده‌اند. افزوده می‌شود دقت در معنی مصراع دوم،

یادآور آن است که «تازی» در معنی «اسب دهنده و

یادپا» باید باشد نه تازی به معنی عربی که خود معرب

«طائی» است و با زبان فردوسی خالی از غرابت نیست.

۷- ص ۳۸، نمایندگان تغزل را در ادب فارسی،

«روذکی، سعدی و حافظ» می‌دانند. افزوده می‌شود: هر

کلمه‌ای یا هر اصطلاحی، در زمینه کاربردی خاص خود،

معنی دقیق خویش را دارد. در ادب فارسی «تغزل» مقدمه عاشقانه شعر مدحی را گویند، چه در قصیده، چه در قالب‌های دیگر، با همه ویژگی‌هایی که دارا است، از قبیل ارتباط ابیات و مضامین با یکدیگر، مذکر بودن معشوق و... (تحول شعر فارسی، ص ۲۴۲- سیر غزل در شعر فارسی، صص ۲۸-۳۰) خوب، آیا شعر حافظ و یا سعدی، دارای چنین نشانه‌هایی هست؟ ثانیاً، آیا اینان بیشتر نماینده تغزل هستند؟ یا فرخی سیستانی، امیرمعمری، منوچهری دامغانی، قانانی شیرازی و سروش اصفهانی؟

۸- ص ۴۰ آنچه درباره رابطه عاشقانه «رابعه قزدار» با «بکتاش» غلام برادرش، آورده‌اند. البته محققان افسانه‌پسند قبلاً در مجمع‌الفصحی و تاریخ ادبیات در ایران و زنان سخنور مشیر سلیمی و سیمای شاعران، صابر کرمانی و... آورده‌اند اما در هیچ‌یک ندیده‌ام که نوشته باشند: «در این شعر، (عشق او باز اندر آورده به بند) رابعه عشق پاک خود را به بکتاش تصویر کرده» (کذا). افزوده می‌شود: اولاً «به کسی تصویر کردن» یعنی چه؟ ثانیاً، ذکر آن بر مخاطبان تازه به بلوغ رسیده، به ترکیب «عشق پاک» که هرگز مولفان به جد نمی‌نگرند ناصواب می‌نماید. ثالثاً در شعر عهد سامانی، این گونه نگرش به عشق و تفسیر آن، طبیعت زمانه بوده است، چنانکه عارف بزرگ معاصر رابعه، ابوسعید ابی‌الخیر در وقت مرگ، دو بیت این غزل بر زبانش بوده.

۹- ص ۴۱، آنچه در چاپ جدید، در معرفی

کشف‌المحجوب هجویری، بر کتاب افزوده‌اند، دو نکته دقیق نمی‌نماید: نوشته‌اند: «سال وفات جگابی

هجویری (۴۵۶ هجری) است. تقریباً همه محققان که به نحوی به نام هجویری و کتابش اشاره کرده‌اند همین سال را برای درگذشت او رقم زده‌اند لیکن اخیراً محقق فاضل و دقیق آقای دکتر محمود عابدی، مصحح کشف‌المحجوب در مقدمه گزیده این کتاب نوشته‌اند: «ترک نیشابور و طوس و آمدن هجویری به جانب لاهور پس از سال ۴۶۹، یعنی سال درگذشت ابوالقاسم کزکانی واقع شده است» پس فوت هجویری پس از سال ۴۷۰ ه. ق باید باشد. نکته دوم: مؤلفان کتاب پیش‌دانشگاهی، اضافه کرده‌اند: «نثر کتاب... از جمله نثرهای دوره سامانی است». اضافه می‌شود: «نثر دوره سامانی» اصطلاحی مبهم است، چه نویسنده‌ای که در عهد سلطان محمود متولد می‌شود و عمرش در عهد غزنویان می‌گذرد، اطلاق «دوره سامانی» به نثر او موهوم معنی دیگر است؛ اگر منظور از نثر دوره سامانی «نثر مرسل» است، این ویژگی هم به طور کامل شامل سبک نثر او نمی‌شود. مصحح کشف‌المحجوب می‌نویسد: «ذهن و قلم هجویری تحت تاثیر زبان عربی بوده است و فراوانی لغات عربی در زبان او از اینجاست... آنجا که از اولیاء و مشایخ و توضیح قولی سخن می‌گوید، عبارت موزون و مسجع است و در بخش‌هایی که گزارش احوال و حکایات بزرگان و مشایخ می‌آید، نثر کتاب به همان شیوه‌ای است که در زبان اهل ادب به نثر مرسل ساده شهرت یافته است. اما وقتی که مؤلف کشف‌المحجوب در مقام اثبات و نفی و تحلیل موضوعی برمی‌آید به شیوه اهل جدل از نثر علمی استفاده می‌کند...»^۳

۱۰ - ص ۴۴، در مقدمه «مناظره خسرو با فرهاد»

درس هشتم، به نام چند تن از مقلدان نظامی اشاره رفته است که از نظر تاریخی پریشان است، ضرورت دارد این اسامی به صورت زیر تنظیم شود: امیرخسرو دهلوی (م ۷۲۵) هاتقی (م ۹۲۷) وحشی بافقی (م ۹۹۱) عرفی (م ۹۹۹) وصال شیرازی (م ۱۲۶۱).

۱۱ - ص ۴۸، در معنی مصراع «بگفت از جان صبورى چون توان کرد» نوشته‌اند: «بذون جان (معشوق) چه گونه می‌توانم شکیبایی کنم». افزوده می‌شود: در لغت عرب آمده: «صبراً عن الشيء: أمسک» (المنجد) پس صبر کردن از چیزی به معنی پرهیز است، سعدی هم در غزلیات آورده: «صبرم از دوست مفرمای که من نتوانم»

پس معنی مصراع نظامی به گونه زیر باید تغییر کند: چه گونه می‌توانم از جان (معشوق) بهره‌مزم.

۱۲ - ص ۴۹، در معنی بیت:

«نفحات صبح دانی ز چه روی دوست دارم

که به روی دوست ماند که پرافکند نقابی»

نوشته‌اند: «نفحه، اینجا به معنی روشنائی صبح

است که به روی یار تشبیه شده است».

افزوده می‌شود: نفحه در معنی نسیم روح‌نواز است و به روی دوست هم مانند نشده، بلکه صبح به روی یار تشبیه شده است و نفحه به جاذبه و دلربایی چهره بی‌نقاب یار.

۱۳ - ص ۵۶، درباره بیت:

«ای شرر از هم‌رهان غافل مباش

فرصت ما نیز باری بیش نیست»

نوشته‌اند: «ای شرر (خطاب به هرکس و هرچیز که

کوتاه عمر و گذرا باشد) من و تو نباید از هم غافل باشیم،

افزوده می‌شود: به آنچه داخل پرانتز آورده‌اند، نیاز نیست.

صائب می‌گوید:

روزگار آن سیکرو خوش که مانند شرار

تا نظر واکرد چشم از عالم ایجاد بست

و شاعر معاصر می‌گوید:

«رهی» تا چند سوزی در دل شب‌ها چو کوکب‌ها

به اقبال شرر نازم که دارد عمر کوتاهی

بیدل در شعر بالا می‌گوید: ای شرر از ما غافل

مباش، چه فرصت ما نیز از عمر، بیش از تو نیست.

ایهامی که در کلمه «باری» هست نباید از نظر دور داشت.

۱۴ - ص ۵۹، س ۱۶، «اردوگاه به همه پاشیده

کوفیان» آمده که صحیح نمی‌نماید، بهتر است به یکی

از دو صورت زیر تصحیح شود: «اردوگاه از هم پاشیده

کوفیان» یا «اردوگاه به هم ریخته کوفیان»

۱۵ - ص ۶۵ و ۶۶، در قسمت خودآزمایی درس

سیزدهم (کیش مهر) آمده است: «در این سروده، تنها

یک واژه عربی دیده می‌شود.» درحالی که دو واژه عربی

(حلاج - ولی) و یک واژه نیم‌عربی (برقصد) آمده است.

نگارنده، حدس می‌زند، کلمه «ولی» در آغاز بیت:

«ولی رادمردان و وارستگان

نبازند هرگز به مردارها»

«دلی» بوده است یعنی قسمتی از فعل مرکب «دل

باختن» در شعر، دلی نبازند به... به دلیل آن که حرف

ربط «ولی» در این قسمت قصیده هیچ محل مناسبی

ندارد.

۱۶ - ص ۶۸، مصراع «دم در نیار و دفتر بیهوده پاره

کن» بهتر است به صورت «دم برنیار و...» تصحیح شود چون، دم برآوردن کاربرد دارد نه دم درآوردن.

۱۷ - ص ۸۴، در معنی عبارت «مرد آن است که دست صفات که کلاه همت از تارک عرش در می کشد قطع کند» در چاپ ۷۸ آمده بود: «مرد آن است که بتواند دست صفات والای خود را که دور پرواز و بلند همت است، ببندد» و در چاپ جدید (۱۳۸۰) آورده اند: «حلاج به طنز می گوید: اگر مردید (که نیستید) دست صفات مرا که دور پرواز و بلند همت است، ببرید.»

افزوده می شود: «درکشیدن» به معنی «پایین کشیدن، پایین انداختن» است و به نظر می رسد: حلاج نه طنز می گوید و نه چوبه دار محل طنز و لاغ است، بلکه او می گوید: «مرد حق کسی است که دست آن صفات که (موجب می شود) تاج کرامت انسانی را از عرش به زیر درافکند - مانع خلیفه الهی انسان شود - از خود دور کند.

۱۸ - ص ۸۴، قسمت توضیحات، «دست بر نه» را به دعای خبری کن، معنی کرده اند ولی در قسمت واژه نامه، که یادگار چاپ های پیشین است، نوشته اند: «دست بر نهادن: همت در کاری بستن و استین بالا زدن برای انجام کاری» معنی واژه نامه، صحیح تر می نماید چه حلاج، از شبلی چشم یاری دارد یعنی تایید و موافقت او در کاری که پیش گرفته، عطار در مصیبت نامه «دست بر نهادن» را نزدیک به معنی اخیر آورده است:

یارب از دست زفانم باز خر
دست بر نه وز جهانم باز خر

۱۹ - ص ۹۳، در معنی بیت:

«گشت نگارین تذرو پنهان در مرغزار
همچو عروسی غریق در ین دریای چین»

واژه «عروس» را در معنی معمول خویش (عروس آراسته» گرفته اند. افزوده می شود: عروس نام نوعی کشتی بوده^۹ و با توجه به واژه های «دریا و غریق» این معنی مناسب تر می نماید.

۲۰ - ص ۹۵، صواب آن بود که این مصراع از قصیده مرحوم ملک الشعراء بهار به همان صورتی که شاعر سروده و در دیوانش آمده، یعنی «بر ری بنواز ضربتی چند» می نوشتند، چه دیوان مرحوم بهار قدیمی نیست که نسخه بدل داشته باشد و این مضمون هم در اشعار دیگر او تکرار شده، در ثانی در مقدمه درس به زمان سرایش قصیده، اشاره رفته است.

۲۱ - یکی از وظایف مسلم کتب زبان و ادبیات فارسی و نیز از رسالت های معلم ادبیات، آموزش زبان

فارسی صحیح و نگارش صحیح است. پس اگر متنی جهت این کتابها - در هر مقطعی که باشد - برگزیده شود، وظیفه مولف یا مولفان آن است که از هرگونه خطایی پیراسته کند زیرا مخاطب این کتابها، نه فقط از معنی و مفهوم آن، نکته می آموزد که از بافت و ترکیب جملات هم در نگارش، مایه برمی گیرد. با تاسف، در زبان یکی دو درس این کتاب لغزش هایی مشاهده می شود که باید اصلاح شود.

الف: در ص ۱۰۱، درس «کویر» س ۱۴. آمده: «این شهادت را یک نویسنده رومانی داده است» که به صورت «یک نویسنده اهل رومانی یا یک نویسنده رومانیایی» باید اصلاح شود.

ب: در متن درس بیست و سوم، میرزا رضا کلهر، که زبان نوشته اش بیشتر به زبان نثر روزنامه ای می ماند این خطاها دیده می شود:

- ص ۱۲۷، در عبارت «برادرم، آقامیرزا رضا، نزد میرزای کلهر مشق کرده و خیلی خوب می نوشت» که حرف «و» بعد از کرده، زاید است و باید حذف شود.

- در ص ۱۳۹، س ۱۱، واژه «هیجده» باید به «هجده» تصحیح شود.

- در ص ۱۴۱، س ۸، در عبارت «قلم زود کند شده و حاجت به تجدید قط پیدا خواهد کرد» حرف «و» بعد از «شده» زاید است و باید حذف شود.

- در ص ۱۸۲، قسمت خودآزمایی، در شعر حافظ، دل افکار باید به «دل افکار» تصحیح شود.

۲۲ - ص ۱۹، با توجه به مصراع «مانده پای آبله از راه دراز» در قسمت خودآزمایی، نوشته اند:

«پای آبله ماندن» کنایه از چیست؟ افزوده می شود: وجود چنین پرسشی، شگفت انگیز است! چه شاعر می گوید: «پای آبله بسته ام (پینه بسته ام) از این راه دراز خسته و ناتوان شده است».

پس کلمات در معنای حقیقی خود هستند و کنایه نمی توانند باشد.

۲۳ - ص ۲۰۱، در قسمت خودآزمایی نوشته اند: شاعر، از زبان نقال، چه تفاوتی بین شاهنامه و دیگر سروده ها قائل شده است. اضافه می شود: اگر دقیق تر عنایت می کردند درمی یافتند که شاعر یا نقال، نخست نام خود را ذکر می کند: «من که نامم ماث = مهدی اخوان ثالث»، پس مقایسه ای بین شاهنامه و دیگر سروده ها نیست، بلکه مقایسه ای بین شعر اخوان (به ویژه خوان هشتم) و دیگر سروده های بعضی شاعران است.

۲۴ - ص ۲۱۸، قسمت واژه نامه، در معنی «سقط فروش» آمده: «خوار و بار فروش» که باید صورت «خواربار فروش» تصحیح شود.

۲۵ - ص ۲۱۸، نوشته اند: سماط: دسته، رده، صف افزوده می شود: این لغت، مربوط به این بیت مسمط منوچهری دامغانی است که:

«سرو سماطی کشید بر دو لب جویبار
چون دو رده چتر سبز، در دو صف کارزار»

«سماطی» در این بیت مخفف «سماطین» (مثنی) است و حرف «ی» از گونه «ی» نکره یا وحده نیست که در واژه نامه حذف شود، یعنی باید «سماطی» می نوشتند و متذکر می شدند: دو صف، دو رده. امیدوارم عنایت بفرمایند که شاعر در بیت چنین تصویری آورده: سماطی (سماطین) دو رده در برابر دو رده چتر سبز، و دو لب جویبار، برابر است با دو صف کارزار.

۲۶ - دو سه نکته کوچک را هم متذکر می شویم به امید آن که در چاپ های آینده اصلاح شود، ص ۲۳، س ۷، واژه «موبدان» و ص ۶۶، س ۲، واژه «خشاریاریاها» ستاره خورده اند ولی معنی نشده اند و در ص ۸۳، س ۱۰، لغت «طاقش» به گونه غلط مطبعی نقل شده و در ص ۲۲۳، فهرست منابع و مآخذ، در پای گوهر دکتر حمیدی به گونه (۲ جلدی) معرفی شده که یادآوری می شود همیشه سه جلدی بوده است.

پی نوشت ها:

۹ این قضیه مولفان کتاب های ادبیات فارسی مقطع متوسطه و پیش دانشگاهی لطیفه ای است! این تنها کتابی است که نام مولفانش از سه نفر تجاوز نکرده است. در صورتی که مثلاً، مولفان کتاب ادبیات فارسی سال اول دبیرستان که در چاپ اول (۱۳۷۵)، یک سال بعد از انتشار این کتاب) سه نفر بودند از چاپ دوم به سلسله الذهبی از نام های مشاوران و تجدیدنظرکنندگان و که چه گرفتار آمدند. در صورتی که اگر رسم باشد اسم احباب دفتری هم در پیشانی کتاب یاد شود، چرا این کتاب مستثنا باشد؟ برای مثال، آقایان دکتر داودی و میرجعفری در کتاب اول همان قدر سهم دارند که در این کتاب، شاید هم، موجب این «یک بام و دو هوایی» عاملی از قبیل آنچه بیهقی در حکایت «ابن سماک و ابن عبدالعزیز» آورده که: «صعبا فریبده که این...» بوده است.

۱ - ر. ک: اسرار التوحید فی مقامات الشیخ ابی سعید، تصحیح دکتر شفیع کدکنی، ص ۳۴۳، ج ۱.

۲ - ر. ک: درویش گنج بخش، گزیده کشف المحجوب، از میراث ادب فارسی، ص ۱۶، چاپ اول، انتشارات سخن.

۳ - مأخذ پیشین، ص ۳۹ و ۴۰.

۴ - نامه فرهنگستان شماره ۱۵، مقاله «کشتی عروس»، ص ۳۲، محسن ذاکر الحسینی.

اعلام می‌شود:

- ۱- سعی می‌شود داستان‌هایی انتخاب شود که از ده صفحه دست نویس (۱۴ خط کاغذ A4) بیشتر نباشد.
- ۲- مهم نیست که داستان‌ها پیش از این در مجموعه داستان و یا هر جای دیگری چاپ شده باشند، چرا که هدف ماهنامه ادبیات و فلسفه نقد و بررسی مستند و کارگاهی آن داستان است.
- ۳- هر داستان به فراخور کیفیت آن و الزاماتی که دارد، ممکن است یک یا دو نقد درباره‌اش چاپ شود.
- ۴- از دوستانی که در مراکز و مجامع ادبی سراسر کشور به فعالیت ادبی اشتغال دارند درخواست می‌شود داستان‌های برگزیده خود را به دفتر ماهنامه ارسال دارند، تا پس از خواندن و مورد سنجش قرار گرفتن با معیارهای بخش ادبی ماهنامه، برای چاپ انتخاب شوند. بدیهی است که ماهنامه تعهدی برای چاپ حتمی داستان‌ها ندارد، هر چند که اگر دوستانی مایل بودند دلایل چاپ نشدن داستان‌هایشان را بدانند، می‌توانند با مجله مکاتبه کنند و یا به دفتر ماهنامه مراجعه کنند و یا مسئول داستان ماه به گفت‌وگو بنشینند.
- ۵- هدف از این کار نه تنها انتخاب و چاپ داستان‌های خواندنی برای تشویق نویسندگان آنهاست، بلکه مهم‌تر از آن، نقد کارگاهی و همزمان داستان‌ها برای بازگشودن باب نقد و بررسی کارگاهی داستان‌ها در نشریه‌ای معتبر است.
- ۶- در انتخاب داستان‌ها تنها به محتوای ارزشمند آثار تکیه نمی‌شود، بلکه همزمان با ارزش‌های معنایی، به شکل مناسب داستانی و نثر پالوده آن و استحکام صوری‌اش نیز توجه می‌شود و کاستی در هر مورد، منجر به چاپ نشدن آن داستان می‌شود.

طرفداران فراوانی دارد و نباید نگران این عدم توجه آماری بود.

به هر رو رشد کمی و کیفی داستان کوتاه، ماهنامه ادبیات و فلسفه را برآن داشت تا توجه بیشتری به این نوع ادبی بکند، که نوعی سهل و ممتنع است. مهم‌ترین انگیزه این نشریه برای این امر، کمبود نقد کارگاهی و نقادی است که به طور مشخص، هر داستان را بی‌طرفانه و با مبانی علمی بررسی کند. البته در چند سال اخیر برخی منابع خوب نقد ادبی به همت مترجمانی پرکار به فارسی برگردانده شده‌اند، اما این امر کمتر منجر به نقد عملی و تجربی مکتوب گشته است. حال آن که زمانی نظریه‌های ادبی درونی نویسنده می‌شوند که در عمل نیز به تجربه گذارده شوند. پس ماهنامه ادبیات و فلسفه قصد آن دارد که به جای دادن هرگونه تعریف، و تعیین چارچوب برای این نوع ادبی، داستان‌های مطلوبی را به طور مشخص مورد نقد و بررسی قرار دهد، تا مشکلات کار را در عمل نشان دهد. در پاسخ به تقاضاهای مکرر دوستانی که بارها به ما متذکر شده بودند که جای داستان و نقد کارگاهی آن در ماهنامه ادبیات و فلسفه خالی است، و گاه لازم می‌آید که در کنار مطالب وزین ماهنامه، با خواندن داستانی گرم و گیرا، خستگی فکر و ذهن رفع شود، سردبیری ماهنامه و هیئت تحریریه آن تصمیم گرفتند از این پس صفحاتی را هر ماه به این موضوع اختصاص دهند و بخشی تحت عنوان داستان ماه در ماهنامه دایر کنند. با این پیش آگاهی که هر بخش تازه‌ای در مسیر حرکت خود است که متکامل می‌شود و نقایص اولیه خود را رفع می‌کند و در این کار نیازمند یاری‌های دوستان و صاحب نظران گرامی است، مبانی اولیه کار بدین شرح

داستان کوتاه برخلاف پیشینه اندک‌ش در جهان - قرن نوزدهم - هرچه از زمان تولدش گذشته، جایگاه شایسته‌تری نزد خوانندگان ادبیات داستانی یافته است. این نوع ادبی به سبب هماهنگ بودنش با شتاب دوران معاصر و به خاطر ایجازش در بیان هنری و به سبب زیبایی‌های صوری، روز به روز توجه بیشتری را به خود جلب کرده است. اگر رمان، سرگذشت انسان‌هایی را نشان می‌دهد که در وضعیتی کلی و دشوار گرفتار آمده‌اند و روز به روز در چرخ دنده‌های ماشینی نامریی خرد می‌شوند، داستان کوتاه با انتخاب لحظه‌های ناب از این زندگی و تمرکز بر روی آن، انسان کم طاقت و عصبی دهه‌های اخیر را به نمایش گذارده است.

در کشور ما نیز توجه به داستان کوتاه پس از توجه به رمان صورت پذیرفت، اما در این جا هم سیر بعدی ادبیات داستانی، به رشد روزافزون داستان کوتاه منجر شد و از همین رو شاهد نمونه‌های باارزشی از این نوع ادبی هستیم.

در دو دهه اخیر هر چند که گاه رمان‌هایی باارزش هم به چاپ رسیده‌اند، اما این داستان کوتاه بوده که با رشد کمی و کیفی قابل ملاحظه‌اش، نمونه‌هایی را خلق کرده است که با نمونه‌های خوب داستان‌های کوتاه جهان پهلوی می‌زند. البته شاید هنوز نتوان شاهد علاقه به داستان کوتاه در میان تمامی قشرهای کتابخوان بود، اما قطعاً این نوع ادبی در میان گروه‌ها و افرادی که ادبیات داستانی دغدغه اصلی‌شان شده است،

جسارت است اما چه کسی می‌داند چند سال بعد در چه موقعیتی قرار می‌گیرد؟ باورتان نمی‌شود بنده در گذشته، چیزی نمانده بود که سلمانی بشوم؟ این را تاکنون به کسی اعتراف نکرده‌ام. تنها خطایم آن بوده است که هنگام استخدام شدن در این اداره، یا شاید هم - دستم بشکند - به قصد مزاح، در فرم مخصوص، آنجا که جدول تخصص‌ها درج شده است، نوشتم سلمانی. حال البته سالها از آن زمان می‌گذرد گرچه گهگاه، وقتی سر حال هستم موهای دو پسر - نوکرهایتان - را خودم اصلاح می‌کنم، اما این رازی است که در چهار دیوار خانه مان محفوظ است.

حاشیه نروم. پس از استخدام، از آنجا که شیفته ادبیات بودم، به داستان‌نویسی رو آوردم و چیزی نگذشت که هر ماه داستانی به نگارش درمی‌آوردم، و این اواخر هم که به همت یکی از دوستان، با سردبیر نشریه ادبی ندای بیداری آشنا شدم، قرار بر این شد که هر ماه داستانی مطایبه‌آمیز در آن نشریه چاپ کنم و صد البته در قبال آن، وجهی ناچیز نیز دریافت دارم. این را قبلاً خدمتتان عرض کنم که بنده نویسنده‌ای واقع‌گرا هستم، یعنی آبشخور عام داستان‌هایم، وقایع اطرافم بوده و هست. اگر این نکته را ذکر می‌کنم، به دلیل

ربطش به ماجرای اصلی است و خیال ندارم مصدع اوقات شریفتان شوم. در این سالها همان‌طور که مستحضرید به دلیل جدیتم در کار و تفقد مقامات، ترقی کردم و به معاونت خدمات پشتیبانی رسیدم. آخر خودتان بهتر می‌دانید که بنده همواره شعارم، انضباط و وظیفه‌شناسی بوده است. داستان را اگر هم روزی با شوق و ذوق می‌نوشتم، دیگر این اواخر برای تأمین کسر وجوهات منزل به نگارش درمی‌آوردم، بشکند این دستم... بهتر است به اصل مطلب بپردازم. ماه قبل بود که جناب آقای بلورچی، رئیس دایره خدمات پشتیبانی، بنده را به دفترشان احضار کردند. جنابعالی از خلق تنگ ایشان و ظاهر عبوسشان بهتر از بنده اطلاع دارید. اول فکر کردم شاید تنبیهی یا توبیخی در کار است اما به محض ورود، تا ظاهر اندیشمندانه ایشان را دیدم، دریافتم قضیه از جَنَمی دیگر است (آخر ما هم به دولتی سر شما، نویسنده هستیم و به یک نظر این نکات را درمی‌یابیم) آنگاه که در کنار پرونده‌های مقابلشان، نسخه‌ای از شماره‌های گذشته نشریه ندای بیداری را دیدم، فکر کردم شاید लाطائلات بنده نظر ایشان را جلب کرده است. حتماً مستحضرید که ایشان در ادب و هنر یَد طولایی دارند. سپس از تصور اینکه ایشان با بنده این قدر احساس یگانگی کرده‌اند که می‌خواهند درباره نوشته‌های حقیر سخنی بگویند، به خود بالیدم. با ورودم ایشان کمی سرشان را بالا آوردند و نگاهی به من انداختند. از بخت بد اینکه در همان زمان هم با ناخن

انگشت وسطی‌شان شروع کردند روی شیشه میز ضرب زدن. اگر به این واقعه به ظاهر بی‌اهمیت اشاره می‌کنم، تنها به این دلیل نیست که ما نویسندگان، از هر نکته کوچک، مثنوی هفتاد من می‌سازیم. بلکه قصدم این است، تأثیر روانی کار ایشان را روی خودم خدمتتان عرض کنم و بگویم که چگونه، چون نتوانستم با پیگیری نحوه ضرباهنگ صداها، حالات درونی ایشان را حدس بزنم، دست و پابسته، اسیر پیشنهادشان شدم. آخر ایشان طوری ماهرانه و سریع، ریتمها را عوض می‌کردند که برای انسان چاره‌ای جز بالاتکلیفی و سردرگمی متصور نبود.

پس از لحظه‌ای، لبخندی گوشه لبهای ایشان پیدا شد و با انگشت دست چپشان به پرونده‌ام اشاره کردند و گفتند «باریک‌الله جناب کلاته، شما که از هر انگشتتان هنر می‌ریزد، چرا تا الان ما را در جریان نگذاشتید؟» در آن لحظه متوجه نشدم که مقصودشان چیست. برای خالی نبودن عریضه گفتم «مرحمت عالی زیاد. از همان قدیم گفته‌اند، قدر زر زرگر شناسد، قدر گوهر گوهری.»

خندیدند و گفتند «بنشینید»

گفتم «اسائه ادب می‌شود، همین‌طور راحت ترم. اگر

خدمتی از دست بنده ساخته است، امر بفرمائید.»

دیگر حالت مهربان چهره‌شان، آرامشی به من بخشیده بود. بعد ایشان همان‌گونه که با انگشتهای دست راست، ریتمها را ادامه می‌دادند، شروع کردند از

محمدرضا غوری

عریضه

گرفتاری‌های زندگی و مشکلات حرف زدن. بعد هم بحث را کشاندند به دستمزدهای گران خدمات و غیره. اما باز عقل ناقص بنده قضیه را درست در نیافته بود. آخر سر هم گفتند «می‌بینید که روزگار، با چه بی‌رحمی آنچه روزی با گشاده‌دستی بخشیده است، پس می‌گیرد؟»

دست چپشان را به موهای تنک سرخشان کشیدند و ادامه دادند «آخر مگر اینها، ارزش دوسه ساعت معطل شدن در سلمانی، آن هم با آن وجه سنگینی که این روزها از مردم می‌گیرند، دارند؟...»

همان وقت بود که تغییر ریتمها کار خودشان را کردند و باعث شدند سریع بگویم «متین می‌فرمائید. کاملاً صحیح است. بنده با کمال میل حاضرم. دیزم ژم. شما را از چنگ آن از خدا بی‌خبرها، دارم دام، راحت کنم. اما ابتدا باید خدمتتان عرض کنم، که دی دیم، بنده مدتهای مدید است به این حرفه اشتغالی ندارم، رازم ژم، و ممکن است...»

حرفم را قطع کردند و گفتند «این چهار تا شوید که این حرفها را ندارد. بزئید بریزیدشان پایین و خلاص، آقای کلاته!» و با چرخشی سریع به ریتمها خاتمه دادند. ای بزرگوار! می‌بینید که بنده را به چه روزی کشانده‌اند؟ من! کلاته، نویسنده داستانهای مسلسل پرطرفدار و همچنین معاونت خدمات پشتیبانی اداره فحیمه (آ) آخر و عاقبت کارم به کجاها کشیده است؟ به ایشان گفتم «اما نکته بعد این است که تاکنون هیچ‌کس در این اداره...»

باز حرفم را قطع کردند و گفتند «من از شما به قضیه حساس‌ترم. بهترین کار این است، و قتهایی را انتخاب کنیم که کارمندان به ناهار رفته‌اند، آن وقت، شما کافی است چند دقیقه از وقت ناهارتان را به من اختصاص دهید و تمام...»

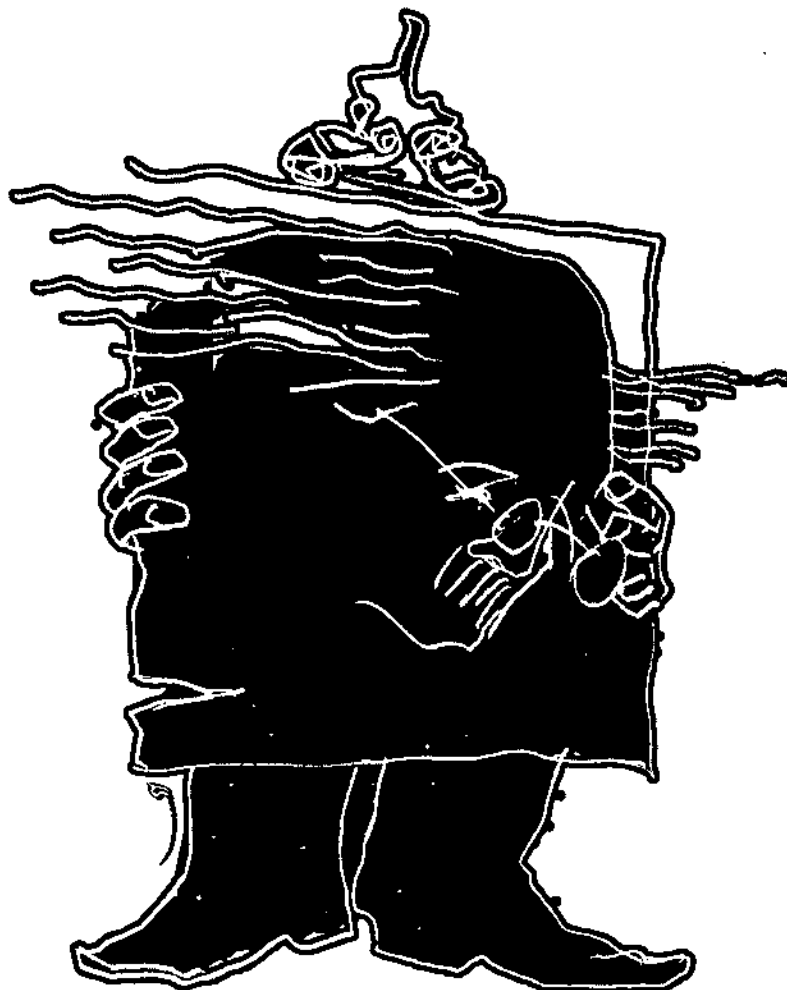
دیگر مطلب قابل بحثی نمانده بود. خارج شدم. ممکن است خاطر مبارک را از زیاده‌گویی‌های خود مکدر کرده باشم، اما با آن پرونده سنگینی که برای من درست کرده‌اند، کنترل زبان و قلم، از دستم خارج شده است و می‌خواهم حال که در حال فروافتادن در حوضی ذلت، هیچ نکته‌ای را فروگذار نکرده باشم و از طرفی همه این سخنان، پیش‌زمینه آن ماجرای اصلی هستند که کمابیش در جریان آنید.

شب قبل از روزی که قرار بود موهای ایشان را اصلاح کنم، دلشوره مبهمی داشتم که مبادا نتوانم خوب از پس کار برآیم. یک مرتبه ذهنم جرقه‌ای زد. بله، آن دلشوره و التهاب، موضوع مناسبی برای یک داستان بود. حُسن واقع‌گرا بودن در همین است. پس تصمیم گرفتم داستانم را در فضایی سرد و دهشت‌بار آغاز کنم و آخر سر با فرودی شاد و سرخوش، و آمیخته با بوی ادکلن، به انتها برسانم. نمی‌خواهم با ذکر کل داستان، وقت شریفتان را بگیرم، اما ناچارم بخش کلیدی داستان را در اینجا ذکر کنم تا اطلاع کافی از کم و کیف قضیه داشته باشید. اتفاقات بفرمایید.

«قیچی را برداشت و بی اراده تیغه‌های درخشانش

را باز و بسته کرد. چق چق. فلز سرد قیچی، در دستهایش سنگینی می‌کرد. برخورد موخش تیغه‌ها و سایش زوزه‌گونشان، تردید و دهشت سایه افکنده بر قلبش را، برش می‌داد. از لای در نیمه باز، نظری به راهرو انداخت. سکوتی سنگین بر همه جا سایه گسترده بود. ساعت دوازده ضربه نواخت. با گامهای مردد از دفتر خود خارج شد. سه گام بیش یا کم، مانده به مکان معهود ایستاد، پاهای لرزانش چون مترسکی در باد تکان می‌خورد. گرومب گرومب قلبش در بیخ حلقش، چون تامب تامب وحشیانه طبل بدویان، در اعماق جنگلی مخوف می‌پیچید. با چشمانی به فراخی گشوده، نگاهی بیم خورده به تیغه‌های بران قیچی انداخت و با خود گفت «نه، نمی‌توانم، کوچک‌ترین خطا، منجر به تیره‌بختی‌ام می‌شود.» اینک پیشانی‌اش چوب جلاخورده در را لمس می‌کرد. فکر کرد رفتن یا نرفتن؟ بهتر نیست تا کسی از راه نرسیده برگردم، یا باید دل به دریا بزنم و هرچه باداباد؟ و بی اراده یک بار دیگر تیغه‌های قیچی را باز و بسته کرد. در آن لحظه انگار صدای جنبش خفه‌ای را از درون اتاق شنید. با خود گفت «خوب می‌توانم در ذهنم تجسمش کنم. آنجا روی صندلی چرمی سیاه، پشت به در نشسته است و زیر بار تقدیری خردکننده، یکتا زیرپیراهن به تن، به چیزی می‌اندیشد که روزی، روزگار بی‌دریغ به او بخشیده بود و اینک بر باد رفته محسوب می‌شود...»

بعد دستگیره را لمس کرد و زیر لب گفت: دست

سرنوشت مرا... در اینجا صفحه دست نویس اینجانب، به آخر می رسد و بقیه داستان در صفحه بعد آمده است. اما به مقدسات عالم سوگند، نمی دانم چه نیروهایی در کار بوده اند که در پس پرده، تراژدی زندگی بنده را رقم زده اند. بله، بقیه داستان که چاپ شده بود، دیگر به خامه بنده نبود و یکی تعمداً آن را تغییر داده بود. درست است که بنده، مدرکی دال بر صحت ادعاهایم، در دست ندارم، اما اصولاً نوع نگاه بنده به زندگی، با پایان موحش این داستان، کوچک ترین همخوانی ندارد. بنده خیلی زرنگ باشم نان و دوغ بچه ها و گرفتاری های اهل و عیال در این روزگار سفله پرور را رفع و رجوع کنم، مرا چه به این حرفهای گنده تر از دهان زدن. توجه بفرمایید، دنباله داستان بدین منوال به چاپ رسیده است:

«برای نابودی او برگزیده بود. مگر نه این که روزگار می خواست آنچه روزی بی دریغ به او بخشیده بود، پس بگیرد؟ پس اینک لحظه تصفیه حساب تاریخ فرا رسیده بود، و قربانی که خود، از آن زیستن ننگبار به جان آمده بود، آسوده و تسلیم، دست روی دست نهاده، خود را به تقدیر سپرده و روی نطف چرمی سیاه به انتظار مرگ نشسته بود. انگشتهای کلفت و پینه بسته مرد، درون حلقه بیضی شکل قیچی گره خورده. او اینک آماده بود تا با حرکتی انقلابی، به وضعیت حقارت بار خود خاتمه دهد و یکبار برای همیشه، طلایه دار حق پایمال شده خود و مظلومان دیگری بوده باشد که با وساطت مهره هایی این چنین خون آشام، به ورطه فقر در غلته اند. آری هنگام فرارسیدن لحظه ای بود که دیوانسالاری عظیم پوشالی، لرزه بر اندام خود حس کند و فریاد فروخته محرومان، گوش جهانیان را کر سازد. پس به سرعت طوفان، چون تندری خروشان، فاصله در را تا او طی کرد. مدیر سیرخورده سرخ گونه، حتی فرصت سر چرخاندن نیافت، و مرد، با دست چپ نیرومندش، موهای او را از قفا چنگ زد و سرش را به سوی خود کشید تا چانه اش به موازات سقف بالا آید، بعد تیغه بران و خون ریز قیچی، با خرخره ناز پرورده اش آشنا شد و فررر، خون ستمگران تاریخ فواره زد.»

جناب مدیر عامل، به خداوندی خدا، من اصلاً روجم از این قضیه خبر ندارد. نه اینکه سردبیر آن نشریه وزین را که همواره دغدغه اش سرنوشت محرومان است متهم به دست بردن در داستانم کنم، نه، مگر کم هستند عناصر مزدوری که در گوشه و کنار چاپخانه ها، ملبس به لباس شریف کارگری، مترصدند تا اهداف اربابان

اجنبی پرست خود را تحقق ببخشند؟ ملاحظه می فرمایید که فقر و فاقه با انسان چه کارها که نمی کند؟ بله آن صنار سه شاهی حق تالیف به جای التیام بخشیدن به دردهای عیدیه ام، اینک گردابی شده است که می خواهد زندگی ام را ببلعد. حال چگونه می توانم ثابت کنم که بخش آخر این داستان، به هیچ وجه من الوجوه کار بنده نبوده است؟ آخر بنده به دلیل ضیق وقت، فرصت نسخه برداری از داستانهایم را ندارم و اینک نمی دانم چگونه می توان جواب جناب آقای بلورچی را داد که با ناسزاهایی نه سزاوار بنده، مرا تهدید به اخراج کرده اند. ایشان همان گونه که به خودتان گزارش داده اند و به بنده نیز ابلاغ شده است، برای حقیر پرونده سازی کرده اند و گفته اند «ما در این اداره مخفی، احتیاجی به عوامل هرج و مرج طلب و مزدوران قلم به دست نداریم.» ایشان حتی حضوراً به خود بنده تذکر داده اند «حضرت آقا! فکر کرده اید دوره غلامحسین خانی است که همین طور بیایید عقده های دلتان را خالی کنید و کینه کورتان را به افراد مافوق نشان دهید؟ خائن مزدور به موقع شناختم، حیف آن چهل ساعت اضافه کاری که برایتان نوشته بودم، صبر کن، آشی برایت بیزم که رویش یک من مو باشد...» قربان، خدا گواه است که بنده روجم از قضیه آن اضافه کاری بی خبر بوده است. ضمناً به عنوان جمله معترضه بگویم که ایشان اصولاً از این خاصه خرجی ها، به حساب جیب اداره، فراوان مرتکب می شوند. ای بزرگوار خدمتتان عرض کنم که، پذیرش عمل اصلاح، که ایشان در نامه شان ذکر از آن به عمل نیاورده اند، در چه شرایط نامتعارف و پیچیده ای به بنده تحمیل شده بود. یعنی سزاوار بود که بنده کلاته، نویسنده مردمی و معاونت خدمات پشتیبانی اداره فخمیه (أ) دور صندلی آن آقا طواف کنم و موهای متمدشان را از وسط دو نیم کنم؟

حال ای بزرگوار اگر خطا کرده ام، امید بخشایش دارم و شما را به سر مبارک عیال و اولادتان سوگند می دهم که با اقدامی کریمانه و امضایی بزرگ منشان به بنده کمترین را در شغل خود ابقا بفرمایید، مطمئن باشید تا زنده هستم، غلام حلقه به گوش شمایم و همیشه و هر زمان هم که به پنج انگشت ناقابل بنده نیاز باشد با دل و جان خدمتگذار شما و دیگر اولیای اداره فخمیه هستم و قول می دهم که اگر بار دیگر غلطی کردم و داستانی نوشتم دور طنز و مطایبه را خط بکشم.

امیدوار به بخشایش شما، کلاته

داستان کوتاه «عریضه» را از چند نظریه گاه می توان مورد نقد و بررسی قرار داد. این نظریه گاه ها لزوماً در عرض یکدیگر نیستند، ممکن است در برخی موارد مکمل یکدیگر نیز باشند.

داستان کوتاه «عریضه» در ظاهر شکواییه یک نویسنده داستان های مسلسل به مدیر عامل اداره ای است که در آن کار می کند. در این شکواییه، نویسنده ای (کلاته) ماجرای را که منجر به تزلزل موقعیت او در اداره شده است، برای مدیر عامل شرح می دهد. این ماجرا به تقاضای مدیر بخش خدمات از نویسنده داستان های مسلسل مبنی بر اصلاح موی سرش باز می گردد. جناب نویسنده، دلشوره و التهابی را که نسبت به این قضیه دارد، دستمایه یک داستان واقع گرا می کند و آن را در نشریه ادبی ندای بیداری به چاپ می رساند. داستان در فضایی سرد و در عین حال شوخناک شروع می شود و با کشتن مدیر بخش خدمات پشتیبانی با تیغه بران قیچی خاتمه می یابد، داستان به دست مدیر بخش می رسد.

وی با احضار نویسنده او را هرج و مرج طلب و خائن نامیده و تهدید به اخراج می کند. حال نویسنده با نوشتن یک عریضه به مدیر عامل اداره از او طلب عفو و بخشش می کند.

چنانکه در خلاصه داستان «عریضه» دیده می شود، داستان یک ماجرای ساده است که با قلمی روان به تحریر درآمده است. اما همه ماجرا این نیست. این داستان تأویل ها و تفسیرهای گوناگونی را بر می تابد، به

عبارتی از زوایای متعدد می‌توان به ارزیابی آن نشست. ما برخی از این نظرگاه‌ها را در اینجا برمی‌شماریم:

۱- داستان عریضه داستانی درباره‌ی داستان است. به عبارتی نوشته‌ای درباره‌ی «نوشتن» است. در این داستان نویسنده‌ای (گودرزی) نویسنده‌ی دیگری (کلاته) را روایت می‌کند و کلاته نیز نویسنده‌ی دیگری (نویسنده‌ی ناشناخته‌ی بخش آخر داستان) را روایت می‌کند. همچنین در این داستان «نوشتن» به چالش کشیده می‌شود. چگونه نوشته‌ای شکل می‌گیرد؟ چگونه از نویسنده‌اش تأثیر می‌پذیرد و چگونه بر نویسنده‌اش تأثیر می‌گذارد؟

آبشخور داستان کلاته دلشوره و التهاب او برای اصلاح موهای مدیر بخش خدمات است و همین داستان هنگامی که خود متن مستقلی می‌شود بر سرنوشت نویسنده‌اش تأثیری تعیین‌کننده دارد. این متن، حیاتی مستقل دارد و با هیچ دلیل و بهرانی نمی‌توان آن را تجزیه کرد، آقای کلاته هیچ مدرکی دال بر این که بخش آخر داستان از آن او نیست، در دست ندارد.

از طرفی می‌توان گفت داستان عریضه، به نوعی نقد داستان واقع‌گرا یا به تمسخر گرفتن شیوه‌های نوشتن رئالیستی نیز هست.

کل داستان «عریضه» یک داستان واقع‌گرای مطایبه‌آمیز است. از طرفی داستانی که آقای کلاته می‌نویسد یک داستان واقع‌گراست و بخش آخر داستان نیز که کلاته ادعا می‌کند از خامه‌ی او تراوش نکرده، به شیوه‌ی داستان‌های رئالیست سوسیالیست نوشته شده است. در هر بخش نیز طنز و مطایبه چاشنی داستان است، حتی آنجا که «... فرور خون ستمگران تاریخ فواره زد...»

۲- داستان عریضه به نوعی بیان مسئله‌ی همیشگی عرصه‌ی نقد و نظر، یعنی مرز تخیل و واقعیت است.

واقعیت چیست؟ تخیل چیست؟ ربط و نسبت این دو چیست؟ واقعیت چگونه لباس تخیل بر تن می‌کند و تخیل چگونه مواد و عناصر شکل‌دهنده‌ی خود را از واقعیت می‌گیرد؟ متن ادبی تا چه اندازه برپایه‌ی واقعیت استوار است و تا چه حد برساخته‌ی تخیل است؟ تلفیق این دو چگونه صورت می‌گیرد؟ هریک از این پرسش‌ها، جواب‌هایی مفصل می‌طلبد که درخور این نوشته هست.

آنچه مورد نظر ماست بیان این مسئله است که کل ماجرای داستان عریضه برخلط میان واقعیت و تخیل شکل می‌گیرد. به عبارتی بدفهمی در درک جهان متن، سوءتفاهمی به وجود می‌آورد که نتیجه‌اش داستان عریضه است. این سوءفهم وقتی شکل می‌گیرد که مدیر بخش خدمات، جهان داستان را عین جهان واقع می‌پندارد. او مرز بین تخیل و واقعیت را نمی‌داند و این البته شوخی ظریفی است که نویسنده با ادبیات رئالیستی می‌کند.

۳- داستان کوتاه «عریضه» داستان سفلیگی یک نویسنده است. لحن داستان از اول تا آخر لحن یک مرد اداری حقوق‌بگیر سفله است. کلاته نویسنده‌ای است که نوشتن برایش تفتن است. او هیچ وقت به نوشتن به مثابه امری ضروری نگاه نکرده به همین دلیل حاضر است در برابر عقو و بخشش مدیر عامل دور نوشتن داستان‌های مطایبه‌آمیز را خط بکشد. او می‌نویسد تا کمک خرج عیال و اولاد باشد. او با نوشتن زنده نیست، بلکه با ابقا در شغل خود زنده است. شاید کلاته شخصیت برخی از نویسندگان امروزی را به نمایش می‌گذارد که به تولید ادبی روی می‌آورند تا زندگی خود را سرو سامانی بدهند و هرگز نوشتن برای آنها جدی نشده است.

۴- داستان «عریضه» به نوعی داستانی مدرن است. در این داستان متن فراتر از نویسنده‌اش به حیات خود ادامه می‌دهد و حتی حیات دیگران را تحت تأثیر قرار

می‌دهد، شاید بتوان گفت متن، مؤلف را به قربانگاه نیز می‌فرستد. کلاته قربانی داستانی است که ادعا می‌کند بخشی از آن نوشته‌ی او نیست، او نمی‌تواند در مقابل حیات قدرتمند متن از خود دفاع کند، هیچ دلیل و مدرکی برای رد و انکار متن ندارد. این متن زنده از چنان اتوریته‌ای برخوردار است که حتی در مقابل انکار سازنده‌اش ایستادگی می‌کند و به حیات خود ادامه می‌دهد.

۵- داستان «عریضه»، مطایبه‌ای است با مطایبه، کل داستان عریضه با وجود اینکه نویسنده سعی می‌کند تا ترجم مخاطبش را برانگیزد، نوشته‌ای شوخناک و طنزگونه داستانی هم که در دل داستان عریضه آورده شده داستانی مطایبه‌آمیز است. وصفی که نویسنده در بخش اول داستان از حالات و سکناات کلاته می‌کند، بیش از آنکه بیان‌کننده‌ی فضایی سرد و دهشت‌انگیز باشد، مبین شخصیت ضعیف و ترجم‌برانگیز و کمیک کلاته است.

در بخش دوم داستان نیز با وجود استفاده‌ی نویسنده از عبارات و واژه‌های ادبیات سوسیالیست، طنز در تک‌تک عبارات موج می‌زند و خواننده کل ماجرا را یک شوخی داستانی بیش نمی‌بیند. اما حرف بر سر این نیست که این داستان داستانی مطایبه‌آمیز است، بلکه حرف بر سر این است که مطایبه و طنز چطور می‌تواند جهان آدمیان را تحت تأثیر قرار دهد و چگونه آدم‌ها تاوان شوخ‌طبعی خود را می‌پردازند، به عبارتی جهان سخت و خشن واقع، نسبی‌گرایی، شوخ‌چشمی و چندگونگی جهان داستان را برنمی‌تابد.

داستان عریضه از نثری روان و جذاب برخوردار است و به خوبی با مخاطب‌اش ارتباط برقرار می‌کند. این داستان به دلیل فرم نسبتاً پیچیده‌اش، داستانی تفکربرانگیز است. اما این ویژگی مانع لذت بردن خواننده از این داستان نمی‌شود.

بلیس سلیمانی

نقد داستان عریضه

ساختار

یک گام به جلو، دو گام به عقب! این جمله‌ای است که می‌توان آن را در توصیف رمان شهری که زیر درختان سدر مرد به کار برد. رمان با توصیف جاده‌ای فرعی آغاز می‌شود که با گذر از سرزمینی خشک و وهم‌انگیز، به قلعه‌ای متروکه به نام سالیان سفلا می‌رسد. نامی ابهام‌آمیز که به یک مکان نسبت داده می‌شود، اما بیشتر معنای زمانی سپری شده را فریاد می‌آورد.

ساختار این داستان نیز از جهتی بسیار شبیه به یک قلعه متروکه است! در نخستین گام چنین می‌پنداریم که اگر کوچه‌ای را تا انتها پیمايیم، به آن سوی قلعه خواهیم رسید، اما این فریبی بیش نیست، زیرا وقتی کوچه را تا آن سوی قلعه طی کردیم، درمی‌یابیم که هنوز در جای اول خود ایستاده‌ایم! این چنین است که مقیاس زمان و مکان از دست ما بیرون می‌رود و میان بودن و نبودن سرگردان می‌شویم.

«کیان» معلمی که از سوی اداره استان به سالیان سفلا فرستاده شده است، در نگاه اول تفاوت چندانی با یک معلم روستایی دیگر ندارد - گیریم کمی نیز روشنفکر است - مدرسه و سالیان سفلا نیز با کمی ابهام، چونان تمامی روستاهای دورافتاده ایران می‌نمایند، اما با پیش رفتن در داستان و شنیدن نام شهرهایی چون بدخش و چاچی، دریایی به نام پودیک، رشته کوه‌هایی به نام آندیا و جلگه‌هایی با نام‌های سُغدیان، ماننا، راغا، نسا به و... درمی‌یابیم در فلاتی از اوهام، سرگردان شده‌ایم! بازی میان حقیقت و تخیل و برهم زدن مرز

میان این دو، تمهیدی است که در سرتاسر این رمان جریان دارد و ساختار بنیادین آن را می‌سازد.

از شهرهای بدخش و چاچی در شاهنامه فردوسی نام برده شده است. سُغدیان نام قومی است که در زمان هخامنشیان در شمال خراسان بزرگ می‌زیسته‌اند. ماننا نام تمدنی است در غرب ایران که پیش از مادها نابود شده‌اند. راغا مُعرب نام کهن ری است. نسا به نیز شهری است که در زمان اشکانیان مدتی پایتخت ایران بوده است. نویسنده با درآمیختن این نام‌های حقیقی، در فضایی غیرواقعی، سرزمینی استعاره‌گون را پدید آورده است که به طور مشخصی ایران را با همه شرایط اقلیمی، تاریخی و اجتماعی آن به ذهن می‌آورد. همچون قلعه ناشناسی که هنگام ورود به آن تمامی مظاهر فرهنگ و تمدن ایرانی را در آن می‌بینیم ولی هویت آن را در هیچ یک از متون تاریخی بازنمی‌یابیم. نویسنده با استفاده از این نام‌ها و توصیفات که از هر یک ارائه می‌دهد، سرزمینی خصوصی برای خویش آفریده است، سرزمینی که ایران نیست ولی بیش از خود آن نشانگر ویژگی‌های کشور ایران است. استانی تخیلی به مرکزیت بدخش ما را به یاد یوکتا پاتافا (Yoknapatawpha) می‌اندازد که ویلیام فاکنر آن را اختصاصاً برای خود آفریده بود. سرزمینی که بر روی هیچ نقشه جغرافیایی وجود ندارد ولی نمادی از فرهنگ و آتمسفر جنوب آمریکا به شمار می‌رود.

وضعیت زمان در این رمان، از جنبه مکانی آن نیز پیچیده‌تر است. نشانه‌های گویایی در متن وجود دارد که به ما می‌گوید ماجرا در زمان معاصر می‌گذرد، همچون وجود اتومبیل و کارخانه و عینک دودی و... ولی در عمل با موقعیت و رفتارهایی در طول متن روبه‌رو می‌شویم که ما را دچار تردید می‌کند. کیان در جایی از رمان به

صراحت اعلام می‌کند اعتقادی به تناسخ ندارد. او که یک معلم است، در جاهای مختلفی تأکید می‌کند اعتقادی به خرافات ندارد، ولی در عمل خود نیز دچار آن است. متن نیز در ابتدا به ما چنین نشان می‌دهد که در زمان حال می‌گذرد ولی با حذف هرگونه شاخصی که نشانگر موقعیت داستان در زمانی تاریخی باشد، عملاً ما را در یک بی‌زمانی مطلق رها می‌کند. حضور مجسم و تأثیرگذار مردگان از جمله عواملی است که این بی‌زمانی را تشدید می‌کند. کیان دفترچه‌ای دارد که از طریق آن با اجداد خود رابطهٔ اثیری برقرار می‌کند. او بارها تأکید می‌کند که سرنوشت خویش را تحت تأثیر نیروهای برتر و ماوراءالطبیعه احساس می‌کند. گویی عروسکی است که دستانی نامرعی او را هدایت می‌کند. اگر کیان را به عنوان نمادی از روشنفکر ایرانی در نظر بگیریم، آن‌گاه معنای این دوگانگی را میان عقل و خرافات بهتر در خواهیم یافت. از سوی دیگر، شخصیت کیان تا حد زیادی ما را به یاد شخصیت «ک» در رمان‌های قصر و محاکمه می‌اندازد. «ک» نیز در رمان‌های کافکا، سعی می‌کند با عقل و منطقی روشن به امور پیرامون خود سامان دهد، ولی در جنبهٔ بازی غریبی گرفتار می‌آید که قواعد آن را نیروی بیرون از جهان عینی وضع می‌کند! به این ترتیب این تضادها و هراس‌ها، معنایی بسیار فراتر از یک حوزهٔ سیاسی و اجتماعی خاص پیدا کرده و کل هستی را نشانه می‌گیرند.

با نگاهی کلی می‌توان چنین گفت که: این رمان یک بازی بزرگ با اطلاعات است. نویسنده با برهم زدن قواعد منطقی روزمره، همچون زمان و مکان، ما را در یک ابهام کلی رها می‌کند. سپس با ارائهٔ تدریجی اطلاعات، عطش ما را برای دانستن، برای تشخیص موقعیت خود

علیرضا ایرانه‌ر

حقیقت و دروغ

در فضای داستان فرو می‌نشانند. اما هنر پنهان نویسنده در آن است که عطش ما را با آگاهی‌های تازه افزون می‌کند. آنچه او برای فرونشاندن عطش ما می‌گوید، همچون آبی شور است. تمامی اطلاعاتی که او در طول داستان به ما می‌دهد، ناقص یا نقیض یکدیگر هستند. ما تا آخر رمان به درستی نمی‌دانیم چه بلایی بر سر میکال و بی‌بی خاور آمده است. نمی‌دانیم چه رابطه‌ای میان کیان و جریر وجود دارد. نمی‌دانیم بر سر معلم‌های پیش از کیان چه آمده است. ساختار اصلی این داستان، زنجیره‌ای از سوال‌های بی‌پایان است! شخصیت‌ها و موقعیت‌ها به راحتی در فضای داستان رنگ عوض می‌کنند. آن قدر تعبیرهای گوناگون از یک شخصیت واحد ارائه داده می‌شود که سرانجام ما نیز همچون کیان نمی‌دانیم کدام یک را باور کنیم!

به این ترتیب هر سؤالی که در داستان پاسخ داده می‌شود، سؤال‌های بیشتری را پیش می‌آورد، هر گامی به جلو، به مثابه چند گام به عقب است و تعلیق و ابهام، نیروهایی هستند که بر سرتاسر این متن مسلط‌اند. نویسنده برای پدید آوردن این ساختار منشوروار، از تکنیک‌های متنوعی استفاده کرده است که در اینجا تنها به برخی از آنها به طور مختصر اشاره می‌کنیم:

تکنیک‌ها

(۱) مهم‌ترین تمهیدی که در طراحی رمان شهری که... به کار رفته است، تعدد شخصیت‌ها است. ازدحام و گوناگونی این شخصیت‌ها چنان است که به راحتی در ذهن خواننده نظم نمی‌یابند. این آشفتگی‌ها، خواننده را دچار احساسی می‌کند که بسیار شبیه تعلیق است، زیرا قادر به تشخیص موقعیتی معین در داستان نیست. (۲) حضور شخصیت‌ها در داستان به شکل خطی و

مقطعی سامان نیافته است. بیشتر قهرمانان این داستان حضوری گسترده و متکثر دارند. ما از اول تا آخر داستان جسته و گریخته با آنها رو به رو می‌شویم، اما خط مشخصی از سیر آنها را نمی‌توانیم در ذهن خود ترسیم کنیم. آنها به گونه‌ای بی‌پایان در رفت و آمد هستند و هیچ امکانی را برای تشخیص میزان حضور یا غیاب خود به ما نمی‌دهند.

(۳) معرفی شخصیت‌ها به طور ناتمام و ناقص انجام می‌شود. نویسنده شکل ظاهری قهرمانان را به طور مفصل توصیف می‌کند ولی درباره هویت و نقش آنها جز یک جمله کوتاه نمی‌گوید. این تمهید باعث می‌شود که امکان تثبیت موقعیت قهرمانان تا حد زیادی از خواننده گرفته شود و او در شک و تردید بی‌پایان، باقی بماند.

(۴) ظهور و غیاب قهرمانان در داستان کاملاً اتفاقی و غیرمنتظره است. به این ترتیب هیچ حادثه‌ای را نمی‌توان پیش‌بینی کرد و هیچ احتمالی نیز مردود نیست. چینش نامرتب و غافلگیرانه قهرمانان در طول داستان، ساختاری لابیرنتی را پدید می‌آورد که از هر منطقی می‌گریزد.

(۵) زاویه دید روایت ثابت نیست. در فصل اول، داستان تا صفحه (۳۱) به شکل اول شخص مفرد روایت می‌شود. ولی از آن به بعد با یک گشتار ظریف به شکل سوم شخص نامحدود درمی‌آید. تکنیکی که در آثار ماریو بارگاس یوسا به شکلی عالی شاهد آن هستیم. «هنگامی که آوا داد و مرا فراخواند و رفتم سوییچ، ناگهان حس کردم آن زن قرنهایست روی آن هاون سنگی نشسته و انگار چشم به راه من بوده است. کیان دست از نوشتن کشید. قلم را روی دفتر یادداشتش گذاشت. از پنجره به آسمان خیره شد. آبی، بی‌لکه‌ای ابر

و تهی بود.» به این ترتیب چنان به نظر می‌آید که هرچه پیش از این خوانده‌ایم، یادداشت‌های کیان در دفترچه خاطراتش بوده است. کارکرد عمده این تمهید در آن است که موقعیت راوی و موقعیت کیان را به یکدیگر نزدیک می‌کند. چنین تمهیدی ضمن افزودن به باورپذیری داستان، امکانات معنایی آن را نیز گسترش می‌دهد: آیا باقی داستان را نیز کیان نوشته است؟ قضاوت یا راستگویی او تا چه حد در این نگارش دخیل بوده است؟ آیا از منظر دیگری نمی‌توان به این متن نگریست؟...

(۶) سبک روایت در موقعیت‌های گوناگون از سوم شخص مفرد به تک‌گفتار درونی و جریان سیال ذهن در نوسان است. راوی گاه از منظر خود جهان را می‌بیند و گاه از منظر کیان. برای آشنایی با این گشتارهای روایی، به قسمت‌هایی از صفحه (۳۹) که با دو سبک نگارش یافته است توجه کنید:

«سر شب بود. کیان کنار پنجره ایستاده بود، بیرون را نگاه می‌کرد. جایی را نمی‌دید. چراغ‌های کارخانه از دور سوسو می‌زد. حفره‌های قلعه‌ای سالیان دو سه کور سویی بیشتر نداشت... باید برای بچه‌ها یک زمین ورزش بسازد... محوطه جلوی ساختمان را با کمک بچه‌ها هموار و تر تمیز کند... قلوه‌سنگ‌های آنجا را جمع کنند... بریزند گوشه‌ای... این بچه‌ها باید ورزش کنند... تندروست و شاداب باشند... هروقت فرصت کرد باید بلند شود پرود اداره استان برای بچه‌ها کتاب بگیرد... خیلی دست تنه‌است... این غفار باید باشد بهش کمک کند... معلوم نیست چه جور آدمی است... لابد پیرمردی است...»

این تمهید نیز باعث درهم آمیختن موقعیت راوی با کیان می‌شود و چشم‌اندازهای گسترده‌تری برای متن

شهری که زیر درختان سدر مرد

خسرو حمزوی

انتشارات روشنگران، چاپ اول، تهران، ۱۳۷۹

فراهم می‌آورد.

(۷) هویت و موقعیت شخصیت‌های داستان نیز همچون نوع روایت آن، دچار گشتارهای متعدد است. به عنوان مثال در فصل اول وقتی کبل آقا وارد اتاق کیان می‌شود، چون آدمی احمق و ساده می‌نماید، ولی با رفتن فتاح ناگهان تغییر ماهیت داده و با رذالت و نکته‌سنجی خاصی، کیان را مورد بازپرسی قرار می‌دهد.

(۸) شیوه بیان نویسنده در ارائه اطلاعات سیال و لغزان است. نویسنده به هنگام صحبت از یک موضوع، ترانمر به روی موضوع دیگری می‌لغزد. برای خلق چنین گشتارهای نرمی، از تکنیک پُل استفاده شده است. بدین معنی که شیء یا نکته‌ای را واسطه قرار می‌دهد تا به وسیله آن از موضوعی به موضوعی دیگر بلغزد. به عنوان مثال دفترچه یادداشت در بسیاری از جاها باعث می‌شود او به گذشته برود، درباره نیای بزرگش صحبت کند یا تخیلات خود را بازگو کند. همچنین، برای تغییر زاویه دید نیز از آن استفاده کرده است.

(۹) غیر از پرسش‌ها و پازل‌هایی که در طرح کلی داستان وجود دارد، در ریزبافت‌های متن داستان نیز نقاط سوال‌برانگیز بی‌شماری نهفته است که گاه، خط به خط رخ می‌نمایند! به عنوان مثال: بوی ناشناخته و نامطبوعی که از اتاق جریر به مشام می‌رسد، اهمیت غیرمنطقی‌ای که برای اشیاء بی‌اهمیتی چون کلید مدرسه قائل می‌شوند، آگاهی مرموز افراد ناشناسی همچون راننده وانت که از کردار و پندار کیان باخبر هستند، وحشت بی‌دلیل افراد مختلف از شنیدن برخی نام‌ها، چون نام چاچی یا بی‌بی خاور. حرف زدن برخی به زبانی ناشناس. رفتار غیرمنتظره در برابر اعمال طبیعی، به عنوان مثال خشم نادعلی در برخورد اول از دیدن کیان، یا خواهش دختر کوری که از کیان می‌خواهد دست او را گرفته و دور حیات بگرداند...

(۱۰) استفاده فراوان نویسنده از نشانه‌ها و گاه سمبل‌ها؛ نویسنده بسیاری از مفاهیم و موقعیت‌های داستان را به وسیله نشانه‌ها بیان می‌کند. ویرانی و فرسودگی همه چیز که می‌تواند معنایی فراگیر داشته

باشد. قوطی‌های زنگ‌زده کنسروی که در پای قلعه ریخته شده است. سگ عجیب غفار که حضور و هم‌آلودی دارد. نام‌های معناداری همچون بی‌بی خاور. تسبیح درست فتاح. کوری چشم‌های میناب. کارخانه‌ای که معلوم نیست چه چیزی تولید می‌کند. ذهن مالخولیایی بشیر. غیاب همیشگی و حضور تردیدآمیز جریر. حضور مسلط یک سلسله مراتب نامرعی، و بی‌شماری نمونه‌های دیگر. چنانکه به جرأت می‌توان گفت، هر شیء، شخصیت، نام موقعیت و اتفاقی در این داستان، نشانه‌ای که به چیزی غیر از آنچه در ظاهر می‌نماید، دلالت می‌کند.

انتقاد

رمان شهری که... با وجود تمام امتیازات و نکات برجسته‌ای که دارد، دچار برخی کاستی‌هاست. عمده‌ترین ایرادی که می‌توان به طور کلی به آن اشاره کرد زبان داستان است که با ساختار و قوانین متن ناسازگار است.

نخستین مشکل را می‌توان در نام رمان مشاهده کرد، شهری که زیر درختان سدر مُرد چنانکه پیش از این گفتیم، ساختار این متن بر اساس تعلیق و زنجیره‌ای از سؤال‌های فزاینده پدید آمده است. بنابراین نام داستان نیز نباید مشخص‌کننده یک موقعیت خاص و قطعی باشد. نویسنده با استفاده از فعل مُردن در نام داستان، از همان ابتدا فرجام کار را روشن کرده و راه را برای پرواز ذهن خواننده مسدود کرده است.

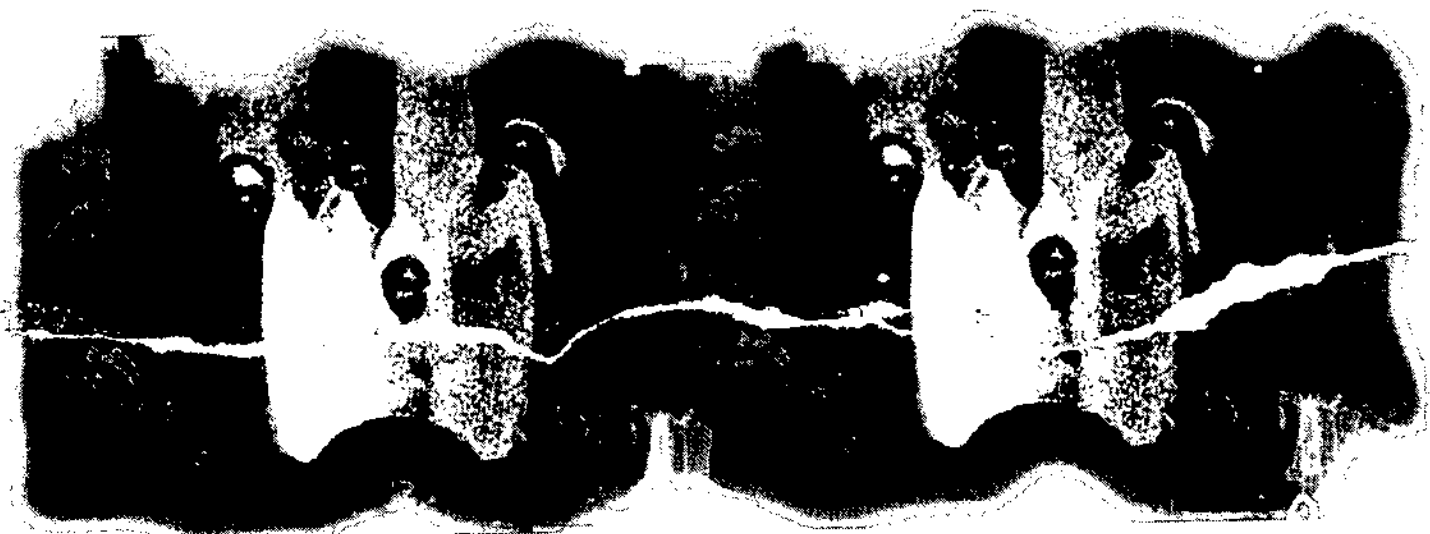
قضاوت‌گری نویسنده نیز از مشکلاتی است که به فراوانی و تا پایان داستان در زبان راوی به چشم می‌خورد. استفاده از تشبیهات فراوان و صور خیال که از سوی نویسنده به متن تحمیل شده در بسیاری از جاها عمل ارتباط خواننده با متن را مختل ساخته است. به عنوان مثال به این جمله از صفحه (۱۹) توجه کنید: «به در خیره شدم، گل میخ‌های درشت برجسته، چشمان میل کشیده آدمیان مجازات شده را می‌مامند.» نویسنده به جای آنکه با استفاده از تکنیک‌های داستانی، مفهوم فوق را به ما انتقال دهد، آن را به طور مستقیم بیان داشته است. بنابراین ما می‌دانیم که پشت این در باید

اتفاقات بدی افتاده باشد و هر آنچه بعد از آن ببینیم برای ما چندان غیرمنتظره و تعلیق‌آور نخواهد بود! در حالی که ساختار متن، که پیشتر به آن اشاره کردیم، اجازه چنین مستقیم‌گویی را به راوی داستان نداده است. نکته دیگری که رابطه خواننده را با متن دچار مشکل می‌کند آن است که در توضیحاتی از این دست قضاوت راوی میان خواننده و سوژه متن قرار گرفته است. در حالی که در متن تعلیقی باید همه چیز به قضاوت خود خواننده واگذار شود تا او با تحلیل سوژه به معنا و مفهوم آن پی ببرد. به ویژه وقتی نویسنده از زاویه سوم شخص استفاده می‌کند این مشکل حادتر می‌شود. زیرا دیگر راوی مستقیمی نیز در متن وجود ندارد که قضاوت‌های این چنینی را از منظر نگاه او توجیه کنیم. وقتی نویسنده با لحنی چنین آهنگین و زبانی سرشار از بازی‌های لفظی، به روایت داستان می‌پردازد ما حضور مزاحم واسطه‌ای را میان خود با آنچه در مقابل داریم احساس می‌کنیم.

احتمالاً قصد نویسنده از انتخاب چنین زبانی آن بوده که موقعیت راوی و کیان را - چنانکه در جاهای دیگر موفق به انجام آن شده است - به هم نزدیک کند. اما این تمهید نتیجه برعکس داده و ما بیشتر از نگاه کیان دور شده و نگاه آقای نویسنده را به جای آن احساس می‌کنیم.

بهتر آن بود، نویسنده برای ایجاد چنین موقعیتی در داستان خود، از تکنیک «نزدیکی دوزاویه نگاه» استفاده می‌کرد. بدین معنی که نگاه کیان و نگاهی که کیان را می‌بیند، در جاهایی به یکدیگر نزدیک می‌کرد. به این ترتیب ما ابتدا کیان را می‌دیدیم و سپس از نگاه کیان به پیرامون او می‌نگریستیم. استفاده از چنین تکنیکی بسیار موفق‌تر از زبانی که نویسنده انتخاب کرده است، می‌توانست موجب درآمیختن موقعیت‌های گوناگون در داستان شود.

در پایان ضمن سپاس از آقای خسرو حمزوی که با متن خود، لذت خواندن را برای ما فراهم آوردند، برایشان آرزوی موفقیت می‌کنیم.

شاهنامه، این مجموعه نفیس و ماندگار ایران زمین مورد پژوهش و کنکاش محققین، ادیبان و ایران‌پژوهان بوده است و از منظرهای متفاوتی مورد عنایت و توجه قرار گرفته است.

شاعر و پهلوان در شاهنامه عنوان کتابی است که توسط آگدا دیویدسن (Olga Davidson) به رشته تحریر درآمده و دکتر فرهاد عطایی به ترجمه آن همت گمارده است. این کتاب که مشتمل بر نه فصل است آن گونه که در پیشگفتار آن مطرح گردیده به این موضوع اساسی می‌پردازد که «چگونه می‌توان یک شکل از ادبیات کلاسیک را تدویم یک سنت شفاهی پیشین دانست؟» تلاش در جهت نیل به این مقصود که همانا تأکید بر سنت شفاهی است در سرتاسر این اثر به چشم می‌خورد. نویسنده اهمیت شاهنامه را بسی بیشتر از یک اثر حماسی می‌داند و آن را یک تاریخ مدون و نه حماسه و اسطوره به حساب می‌آورد و کلید درک این دوگانگی ظاهری را در وجود سراینده این اثر، حکیم فردوسی می‌داند و معتقد است که «برای فهم ماهیت پهلوانی رستم، آن گونه که در شاهنامه از آن تجلیل شده است، باید نقش شاعر را در جامعه ایران دریافت.»^۱ نویسنده با نقد دیدگاه‌های کلی در تحقیقات ایرانی اخیر از جمله نوشته‌های ذبیح‌الله صفا و مطالعات مارسیا مگوایر (Marsia Maguire) در مورد تاریخی بودن «نامه شاهان» شاهنامه، به خصوص با توجه به «منبع پهلوی» مورد ادعای فردوسی و اسطوره‌ای بودن

حماسه پهلوانان و نتیجه آن نگرش مبنی بر اینکه خود رستم و خانواده‌اش عنصری خارجی هستند که در تاریخ پادشاهان ایرانی وارد شده‌اند، به آسیب‌شناسی این نظریه می‌پردازد و سپس ادعای فردوسی را در مورد منابع اثر خویش مورد بررسی قرار می‌دهد و اظهار می‌دارد که «فردوسی تنها کتاب شاهان را به عنوان منبع خود ذکر نمی‌کند، بلکه از روایات شفاهی متعدد موبدان و دهقانان هم نام می‌برد، کسانی که فردوسی، بنا به عرف، آنها را استادان روایات سنتی - که ماهیتی شاعرانه دارند - توصیف می‌کند.»^۲ نویسنده به دنبال این تمهیدات ماهیت تحقیق خود را تشریح می‌نماید: «در این تحقیق نظری مخالف نظر رایج نولدکه (Noldke) و سایر متخصصان ایران‌شناسی - که روایات رستم را خارجی یا داخل شده در سنت پادشاهان می‌دانند - مطرح می‌گردد... ترکیب شاعرانه مضامین مربوط به رستم و مضامین مربوط به پادشاهان ملی سنتی است که تنها به اشکانیان باز نمی‌گردد، بلکه ردپای این سنت را می‌توان در دورترین ادوار هند و ایرانی و حتی هند و اروپایی زبان کلاسیک فارسی یافت.»^۳

مؤلف با بیان تقابل نظریه ژرژ دومزیل (Jorge Dumezil) مبنی بر آنکه برخی از مضامین اصلی داستانی درباره کیانیان پیشینه‌ای اساطیری دارند، با یکی از معتبرترین پژوهش‌های ایران‌شناسی یعنی کتاب آرتور کریستینسن (Arthur Christensen) درباره کیانیان که پیوسته از این نظریه دفاع می‌کند که کیانیان ریشه‌ای تاریخی دارند، پژوهش خود را نیز در تقابل با آن پژوهش‌های تاریخ باور می‌داند. با این استدلال که نباید لزوماً وجود عنصر تاریخ را در حماسه انکار کنیم و

با تأیید کشفیات متخصصان شعر شفاهی مانند البرت لرد (Albert Lord) مبنی بر آنکه مضامین تاریخی مرتباً در مضامین اسطوره‌ای جذب می‌شوند و تغییر شکل می‌یابند و سپس در قالب شعر شفاهی بروز می‌کنند.

از نظر مؤلف فردوسی در ذکر منابع شاهنامه‌اش دو نوع منبع را بررسی می‌کند، اول شاهنامه‌ای به زبان پهلوی است که شاعر می‌گوید آن را توسط «دوستی» به دست آورده است:

به شهرم یکی مهربان دوست بود

تو گفتی که با من به یک پوست بود

مرا گفت خوب آمد این رأی تو

به نیکی گراید همی پای تو

نبشته من این نامه پهلوی

به پیش تو آرم مگر نغوی

مؤلف به تحقیقات گذشته در مورد هویت «مهربان دوست» پرداخته و آنگاه برای حصول نتیجه بهتر به شواهد درونی شاهنامه روی می‌آورد و ارتباط آن را با کلمه دهقان نشان می‌دهد که اشاره‌ای منظوم به سنت نقالی است و در این رابطه چنین اظهار می‌دارد: «دریافت کردن یک کتاب به زبان پهلوی از دست «مهربان» مرموز نمی‌تواند تمامی انگیزه شاعر در سرودن شاهنامه باشد. او علاوه بر دریافت این کتاب، عملاً این روایات شاعرانه را از زبان موبدان و دهقانان شنیده است و اشاره به کلام آنان در سرتاسر شاهنامه به چشم می‌خورد. موبدان و دهقانان، نقالان سرگذشت پیشینیان بودند و به عنوان مؤیدان یک سنت شفاهی مشخصاً شاعرانه معرفی شده‌اند.»^۴

تأثیر سنت شفاهی بر شاهنامه فردوسی

مرتضی گودرزی

شاعر و پهلوان در شاهنامه

آگدا دیویدسن

فرهاد عطایی

نشر تاریخ ایران، چاپ اول، ۱۳۷۸

ز موبد بدین گونه داریم یاد

هم از گفت آن پیر دهقان نژاد
به این ترتیب دهقان و موبد در نظر فردوسی برابر با
شعر شفاهی است و روایات آنان است که فردوسی به
شیوه یک نقال اخذ و بازگو می‌کند.

در تبیین منبع‌شناسی شاهنامه، مؤلف قبل از ارائه
نظر نهایی و بیان استدلال خویش به دو خط فکری
مختلف که از ژول مول (Johl Mohl) و نولدکه
(Noideke) ناشی گردیده، اشاره می‌کند و چنین
می‌گوید: «ژول مول، نیز چنین شهادتی را، که از بطن
شعر برمی‌آید و درباره اصلت آن به عنوان سنت کتبی و
شفاهی است، اصولاً می‌پذیرد. او شاهنامه پهلوی را
منبع مکتوب، و استماع این روایات را از زبان موبدان و
دهقانان منبع «شفاهی» فردوسی می‌داند. اما از زمان
پژوهش مول به بعد نهضتی جدی در مخالفت با این
تعبیر به وجود آمده. پیشوای این نهضت نولدکه بود که
نسل‌های بعدی محققان اروپایی، آمریکایی، و ایرانی
سنتی، یکی پس از دیگری، از نظر او پیروی کرده‌اند.»^۵
آنگاه مؤلف در بیان نظر خویش چنین اظهار می‌دارد:
«من با نولدکه موافقم که اشارات شاهنامه به موبدان و
دهقانان را باید اشاراتی داستانی دانست، نه به معنای
محدود دهقان و موبد، اما برخلاف او معتقدم که اشارات
شاهنامه در مورد منابع مکتوب را نباید اشارات داستانی
خواند. نولدکه یکی از طرفداران آن چیزی بود که «متد
علمی» می‌خواند و ریشه در میراث نقد متون در اروپا و
در مآخذشناسی داشت. از آنجا که نولدکه منابع شاهنامه
را در متون می‌جست، نظر مول را درباره منابع «شفاهی»
شاهنامه رد می‌کرد. در زمان نولدکه مطالعه تجربی
سنت‌های شفاهی زنده، که بعدها مورد توجه پری
(Parry) و لرد (Lord) قرار گرفت، شکل نگرفته بود و
بنابراین نفس کلمه «شفاهی» هنوز اعتبار علمی
نداشت.»^۶

حتی با ذکر نمونه‌ای ارتباط نقال و قهرمان داستان
را به طور نزدیک تری نشان می‌دهد.

«در یک مورد، فرد نقال به گونه‌ای توصیف می‌شود
که نه تنها پیوند ویژه‌ای با کتاب نخستین دارد، بلکه
خویشاوند قهرمان اصلی کتاب، رستم نیز هست.
فردوسی او را نواده سام پهلوان، پدر بزرگ رستم،
می‌خواند به طوری که منبع روایت شفاهی، یعنی فرد
نقال، مستقیماً با قهرمان داستانی که نقل می‌کند

مربوط است.»^۷

یکی پیر بود نامش آزاد سرو

که با احمد سهل بودی به مرو
دلی پر ز دانش سری پر سخن

زبان پر ز گفتارهای کهن

کجا نامه خسروان داشتی

تن و پیکر پهلوان داشتی

به سام نریمان کشیدی نژاد

بسی داشتی رزم رستم به یاد
آنگاه نویسنده این گونه استنتاج می‌نماید که
«این گونه اشاره نمادین در مورد اعتبار یک روایت مؤید
آن است که اجرای نقالی جزئی ذاتی از شعر خود
فردوسی، که او آن را به صورت بخشی از سلسله سنن
شفاهی معرفی می‌کند، می‌باشد.»^۸ نویسنده در بررسی
رویکردهای نقالی به دیدگاه‌های پری (Parry) و لرد
(Lord)، روث فینگن (Ruth Finnegan) مایکل زوتلر
(Michel Zewtler) در زمینه شعر شفاهی می‌پردازد و
به دنبال آن پدیده‌های افزوده‌ها در شاهنامه را مورد بررسی
قرار می‌دهد و با بررسی نسخه‌های گوناگون شاهنامه،
اعتبار سنت شفاهی به عنوان منبعی اصیل در تهیه
شاهنامه را مورد توجه قرار می‌دهد.

در تبیین دوگانگی بین «کتاب شاهان» و «حماسه
پهلوانان» در شاهنامه فردوسی، نویسنده قالبی از یک
نوع سنت داستان‌سرایی را معرفی می‌کند که باورهای
مردم درباره شاهان را با باورهای آنان درباره پهلوانان به
هم می‌آمیزد و این نظری مغایر با دیدگاه نولدکه و
کریستینسن مبنی بر دوگانگی بین روایات ملی و محلی
در متون مختلف مورد توجه شاهنامه است. از نظر
نویسنده «حماسه پهلوانان» و «کتاب شاهان» دو جنبه
مجزای یک سنت شعری هستند.

با بررسی پژوهش‌های مری بویس (Marry Boice)
در مورد سنن شعری شفاهی پارتیان و روایت
سغدی مبنی بر آن که رستم «در واقع یک پهلوان
سکایی است، نه پهلوانی از مردم بومی سیستان قبل از
سکاه» و با توضیح پژوهش‌های دومزیل در زمینه
میراث روایات اسطوره‌ساز هند و ایرانی و حتی هند و
اروپایی درباره کیانیان، نویسنده بر آن است که بر بنیاد
شفاهی شاهنامه صحه بگذارد. وی می‌گوید: «آنچه من
سنت «کتاب شاهان» درباره کیانیان می‌نامم، در اصل
یک سنت شفاهی است که از طریق پارتیان منتقل

شده است.»^۹ مطابق نظر مؤلف طرح داستانی فردوسی
درباره پهلوانان و پادشاهان ملی از یک سنت
اسطوره‌سازی هندواروپایی ناشی می‌شود. آنگاه در این
انطباق بر پایه پژوهش‌های دومزیل به بررسی و بیان
مشابهت‌های سه پهلوان مختلف در سه سنت
هندواروپایی می‌پردازد:

ستار کادر در نَورس کهن (Starkadr in the Old Norse)،
شیشو پالا در سنت هندی (Sisupala in the India)،
و هرکول در سنت یونانی (Herakles in the Greek).
نویسنده نمونه یونانی آشیل را به عنوان مورد
مشابه با هرکول، به خصوص برای مقایسه با نمونه
ایرانی رستم، مناسب می‌داند. وی چنین اظهار می‌دارد:
«درست همان گونه که رستم در سرزمین بومی دور

دستش، سیستان، شاه است، آشیل نیز به نوبه خود در
سرزمین بومی دوردست خویش (phthia)، شاه است.
یک مورد مشابه دیگر نیز به همین اندازه آموزنده است:
درست همان گونه که آشیل در درجه اول یک پهلوان
است و سپس یک شاه، در حالی که آگامنون، اول شاه
است و سپس یک پهلوان، رستم و سلسله کیانیان نیز در
شاهنامه همین گونه‌اند.»^{۱۰} جایگاه رستم در تقابل
ایرانیان و تورانیان نیز قابل تأمل است. با بررسی نظر
نیبرگ (Nyberg) مبنی بر آن که «نهادهای تورانی را در
اصل نهادهای ایرانی شمالی، و برخورد سنتی بین
ایرانیان و تورانیان را حاصل تبلیغات مذهبی زرتشتی
در مناطق تورانی می‌داند، که تورانیان را به دو گروه
متعارض «ایرانی» و «تورانی» غیر ارتودوکس تقسیم
نمود.»^{۱۱} نویسنده به عقیده ویکندر (Weikander)
توجه می‌کند که نظر او متوجه معناشناسی واژه اوستایی
مَیَریه (Mairiia) است که القاب افراسیاب، پادشاه
ایرانی، و جانشین ارجاسپ است و با توجه به
خصوصیات سنتی به طور غیرمستقیم خود رستم نیز به
عنوان یک میریه معرفی می‌گردد.

پس مضمون رستم به عنوان یک «خارجی» نسبت
به کیانیان، مشابه برخورد تصویری بین تورانیان و
ایرانیان در سنت داستان‌سرایی ایرانیان است، که از
برخورد تصویری بین به اصطلاح طبقه دوم و اول (در
طبقات سه گانه دومزیل) در سنت هندواروپایی مشتق
شده است.

در فصل هفتم داستان رستم و سهراب مورد تأمل
قرار می‌گیرد و بیان می‌شود که داستان‌هایی در دیگر

سنت داستان‌سرایی هندواروپایی وجود دارند که شباهت‌های بسیاری به این داستان دارند و چنین نتیجه‌گیری می‌شود که همه آنها دارای میراثی مشترک‌اند. در نیل به این مقصود داستان ایرلندی میانه «مرگ اسفناک تنها پسر آییف» (Aged acnfhir aife) حکایت می‌گردد که در آن کوچولای پهلوان پسرش کُنلای (conlai) را در یک نبرد می‌کشد. مورد مشابه دیگر داستان بانوی هیلد برند (Hilde brand) متعلق به قرن نهم میلادی و به زبان آلمانی قدیم است که طی آن نبرد هیلد برند با پسرش هُدو برند (Hadu brand) مطرح می‌گردد. نویسنده بر این نظر است که «موضوع اصلی داستان‌های ژرمنی و داستان‌های ایرلندی و ایرانی مشابه آن، همگی وفاداری دوجانبه است، و در آنها تعهدات یک جنگجو نسبت به مخدومش در برابر رابطه پدر و فرزند قرار می‌گیرد»^{۱۲} رابطه پدر و پسر در شاهنامه نیز از مباحث دیگری است که مورد توجه این کتاب قرار گرفته است رابطه زال - سام، لهراسپ - گشتاسپ، گشتاسپ - اسفندیار، رستم - سهراب، از این دست است.

در تحلیل ناهنجاری‌های پدر - پسر در شاهنامه مؤلف استنتاج می‌نماید که «اگر پدر و پسر نقش‌هایی را به عهده می‌گرفتند که در مسایل مربوط به حکومت نزدیک به هم بود (یعنی اگر بنا بود هر دو بر تخت باقی بمانند و حکم برانند، یا اگر قرار بود که هر دو برای دفاع از تاج و تخت به جنگ بروند)، این امر منجر به برخورد آنان می‌شد»^{۱۳}

ملاحظات

۱- مؤلف از منظری نو به شاهنامه نگریسته و با تلاشی قابل تقدیر افق‌های جدیدی را در شاهنامه پژوهی می‌گشاید، نظریات مطرح شده در این کتاب با بهره‌گیری از تعاریف جدید از سنت‌های

شفاهی و نقش آنها در تدوین تاریخ ملل، ارائه گردیده است که امری بدیع به نظر می‌رسد.

۲- اگرچه مؤلف با استدلال‌های متقن و شواهدی گویا اهمیت منابع شفاهی را خاطرنشان می‌نماید و مواجهه با یک متن ثابت را به عنوان مأخذ شاهنامه نفی می‌کند که با توجه به سیر پژوهش وی امری معقول و منطقی به نظر می‌رسد اما با دقت و ظرافتی که شاعر در ابعاد گوناگون آیینی، دینی، فلسفی، ملی، تاریخی و جغرافیایی به کار برده است، قطعاً نمی‌توان به عدم به کارگیری متون موثق کهن به عنوان منبعی عمده برای شاهنامه حکم داد، چه آن که نقل شفاهی توان ارائه دقیق ترتیب حوادث و رویدادها، توالی تاریخی و از همه مهم‌تر مباحث معرفت‌شناختی شاهنامه را ندارد و استنباطات حکیمانه شاعر ورای سنت‌های شفاهی تلقی می‌گردد، لذا وجود منابع مکتوبی که اسکلت و زیربنای اصلی حماسه ملی ایران زمین را تشکیل می‌دادند، غیرقابل اغماض هستند؛ «از جمله یادگار زریر داستان بهرام چوبین - کارنامه اردشیر بابکان - داستان رستم و اسفندیار - داستان پیران ویسه - کتاب سکسکین راجع به سیستان و رستم و کیخسرو و سیاوش و جنگ ایران و توران - کتاب پیکار و کتاب‌های فراوانی که در این زمینه در الفهرست ابن ندیم مذکور است از قبیل مزدک‌نامه، کتاب التاج، داستان شهر برز، کتاب داراویت زرین، کارنامه انوشیروان، لهراسپ‌نامه، گزارش شطرنج، نامه تسر، داستان خسرو و شیرین، و نیز آثاری به زبان پهلوی همچون پندنامک بزرگمهر بختگان، اندرز خسروکوتان، مادیگان چترنگ، شهرستان‌های ایران، و نیز از کتاب‌ها و آثار زیر می‌توان نام برد: دینکرد، بندهشن، داستان دینیک، روایت پهلوی، ارداویراف‌نامه، مینوی خرد، زات سپرم، آتوگم‌دشچا، آیین‌نامه و گاهنامه، کتاب‌الصور»^{۱۴}

حتی بسیاری از پژوهشگران بر این عقیده‌اند که فردوسی، تنها از منابع خطی استفاده کرده‌است، اینان بر این نکته بدان سبب تأکید دارند که «در شاهنامه هیچ آگاهی‌ای درباره اشکانیان وجود ندارد و سبب این هم آن است که هیچ‌گاه این دودمان تاریخ مکتوبی نداشته است»^{۱۵} مع‌هذا نظریه مؤلف در مخالفت با نولدکه و پژوهشگران پیرو وی باید به عنوان سرآغازی بر تحقیقات نوینی قلمداد گردد که با تعریف‌های رایج در

سنت‌های شفاهی در عصر جدید انطباق می‌یابد.

۳- نکته قابل تأمل دیگر اشاره به این مطلب است که مؤلف شاهنامه را تا حدودی بازتابی از جهان‌بینی زرتشتی می‌داند و برجسته‌ترین نشانه میراث آیین زرتشتی در شاهنامه را به کارگیری واژه «خدا» به جای واژه اسلامی «الله» می‌داند، که در این زمینه نیز باید توجه نمود که اساساً پرهیز از کاربرد واژگان عربی در شاهنامه اصلی ثابت تلقی می‌گردد، به علاوه باید متذکر گردید که «آیات بیشماری از شاهنامه به موضوع توحید که اصل اساسی جهان‌بینی اسلامی است پرداخته و مسایل یکتاپرستی را چنان تجزیه و تحلیل می‌نماید که گویی حکیمی است الهی که یگانه پرستی و توحید خداوند را از قرآن مجید فرا گرفته»^{۱۶} همچنین در بررسی شخصیت رستم جهان پهلوان شاهنامه پی می‌بریم که رستم، سام و گرشاسب از نظر دین مزدایی عناصر مطلوبی نیستند، هرچند که رستم فردی خدانشناس است.

«بدوگفت رستم ز یزدان سپاس

که بودم همه ساله یزدان‌شناس»^{۱۷}

پانویست‌ها:

۱. دیوید سن، الکا، شاعر و پهلوان در شاهنامه، ترجمه فرهاد عطایی، ص ۹.
۲. همان، ص ۱۳.
۳. همان، ص ۱۳ و ۱۴.
۴. همان، ص ۴۴ و ۴۵.
۵. همان، ص ۴۸.
۶. همان، ص ۵۵.
۷. همان، ص ۶۷.
۸. همان، ص ۶۸.
۹. همان، ص ۱۰۶.
۱۰. همان، ص ۱۲۲.
۱۱. همان، ص ۱۲۵.
۱۲. همان، ص ۱۶۶.
۱۳. همان، ص ۱۶۶.
۱۴. کرمی، محمد، حماسه حماسه‌ها، ج ۱، چ اول، انتشارات ویسن، تهران، ۱۳۷۰، ص ۷۵ تا ۸۲.
۱۵. شبلی نعمانی، شعرالعجم، حصه سوم، لاهور، ۱۹۲۴، ص ۳۳۱.
۱۶. رنجبر، احمد، جاذبه‌های فکری فردوسی، چ اول، انتشارات امیرکبیر، تهران، ۱۳۶۳، ص ۴۴.
۱۷. اسلامی ندوشن، محمدعلی، داستان داستان‌ها، انتشارات انجمن آثار ملی، بهمن ماه ۱۳۵۱، ص ۱۹۰ تا ۱۹۳.
۱۸. فردوسی، شاهنامه، چاپ مسکو، متن کامل، ص ۷۶۴، ب ۲۰۸.

شاعر و پهلوان در شاهنامه

دکتر الکا دیویدسن

ترجمه دکتر فرهاد عطایی

دین، زبان و ادبیات فولکلوریک از برجسته ترین ویژگی های هویت هر جامعه است. امبای لوباشیر در کتاب زبان و دین در ادب افریقایی کوشیده است با نگاه ویژه به این عناصر، تأثیرپذیری و ارتباط متقابل ادبیات با آنها را بیان کند. همچنین مشکلات و بحران هایی را که در اثر گذار از سنت به نوگرایی در زبان و ادبیات این قاره رخ داده، مورد توجه قرار دهد. این اثر علاوه بر اینکه ادبیات و ریشه های آن را به بحث می گذارد، به بررسی دوران بحرانی تاریخ قاره - که با چالش های زیادی درباره شناخت و تعریف هویت افریقاییان و موجودیت ملل قاره افریقا روبرو بوده - پرداخته است.

اثر حاضر، از چهار فصل تشکیل شده است. عنوان فصل اول «موضوع ادبیات افریقا» است. نویسنده در این فصل از مسائل مهمی از جمله مشکلات و ریشه های ادبیات افریقا سخن گفته و سه مشکل بنیادی را مطرح می کند: مشکل اول، مربوط به تعریف «ادب» است. زیرا واژه «ادب» در بسیاری از زبان های افریقایی معادل خاصی ندارد و به جای آن از ترکیبات مختلفی - با توجه به لهجه های گوناگون قاره - استفاده می شود. مثل فصیحی (fasihi) در زبان سواحلی و نیانجا (Nianja) در زبان اهل ملاوی. ولی بطور کلی تعریف کلمه «ادب» در فرهنگ افریقایی تفاوتی با دیگر فرهنگها ندارد. این نکته براساس تعریف هایی که استادان ادبیات افریقا مثل پروفیسور باتیه جانجا از ادب، ارائه کرده اند، روشن شده است.

مشکل دوم مربوط به زبان ادبیات افریقا است. در این باره، سؤالی که مطرح است، این است که زبان ادبیات افریقایی چیست؟

نویسنده در این باره توضیح می دهد که زبان، همان «مرزهای جداکننده میان ادبیات ها» است. مثل ادبیات روسی، فرانسه و... برخی از این تعبیر، این نتیجه را می گیرند که اساساً چیزی به نام ادبیات افریقایی وجود ندارد، ولی نویسنده در این مورد تلاش کرده ویژگی موجود در ادبیات افریقایی را بیان کند. وی این ویژگی را «زبان» نمی داند، بلکه آن را رنگ «سیاه» می داند که میراث باارزشی است که از نسل های گذشته به یادگار مانده و در میان کشورهای افریقایی بویژه جنوب صحرا میراث مشترک همه ملت ها است.

سومین مشکل به «زبان های وارده و محلی» مربوط است. نویسنده در این بحث به چالش دو طیف پیرامون مشکل مزبور پرداخته است. طیف اول حامی و پشتیبان زبان های وارده است. استدلال این طیف در حمایت از زبان های وارده براین نکته استوار است که برای پشت سر گذاشتن موانع و رفع مشکلاتی که در این قاره به علت تعدد زبان ها وجود دارد، باید به زبان های وارده روی آورد. زیرا این زبان ها - به علت حضور استعمار - در بیشتر کشورها، مشترک است، مثل زبان انگلیسی، فرانسه و... که به کشورهای این قاره فرصت می دهد تا در سرزمین خود با ادبیات دیگر مناطق جهان همچون اروپا و آمریکا در چالش و رقابت باشند.

اما طیف دوم طرفدار زبان های محلی است. از نظر این طیف، اندیشه روی آوردن به زبان های خارجی، سبب تحلیل رفتن و سست شدن فرهنگ افریقایی می شود و افزون بر آن، زبان های این قاره، بستر مناسبی برای رشد و گسترش دارد که استدلال طیف دیگر را رد

می کند.

نویسنده درباره ریشه های ادبیات افریقا، تشتت افکاری که در نتیجه تحلیل و بررسی غربی ها - که از نوظهور بودن و تازگی ادبیات افریقا سخن می گویند - بوجود آمده، بحث می کند و توضیح می دهد که ادبیات کهن افریقا پیشینه ای طولانی دارد که از آن می توان به ادبیات سنتی تعبیر کرد، اما به سبب زنده نبودن و عدم تداول آن، آگاهی و اطلاع کافی درباره آن وجود ندارد. لوباشیر در این جا می کوشد ویژگی های ادبیات قاره، همچنین استقلال آن را - به رغم تأثیرپذیری از فرهنگ های غربی، عربی و اسلامی - بیان کند.

در خلال بحث ریشه های ادبیات افریقا، ویژگی ای که نویسنده در پی اثبات آن بوده، می توان در ادبیات شفاهی و مکتوب افریقا مشاهده کرد. مقصود از ادبیات شفاهی، آن نوع از ادبیات است که از نیاکان و اجداد هر قوم به صورت شفاهی نقل شده است مثل امثال و حکم.* اما سر آغاز ادبیات مکتوب به عصر فراعنه مصر می رسد که نویسنده با اشاره به آن، درباره سابقه درخشان مصر در این زمینه سخن می گوید. وی همچنین از گسترش اسلام در قاره افریقا و تأثیر آن بر ادبیات این قاره صحبت می کند و تأثیر موضوعات انسانی بویژه تاریخی و اجتماعی را بر ادبیات این قاره بیان می کند و از ادبیات شرق افریقا و ادبیات عرب که بیشتر شعر است گزیده هایی می آورد و در ادامه نیز درباره تحول شعر قاره از زمان ورود اسلام تا قرن نوزدهم سخن می گوید.

نویسنده در فصل دوم (سیاست های استعمار در افریقا و تأثیر آن بر ادبیات افریقا) به دو مسأله

احمد محمود محمد
ترجمه و تلخیص: علی غلام محمدی

زبان و دین در ادب افریقایی

می‌پردازد. مسأله نخست «موضع استعمار در قبال میراث آفریقا» است. نویسنده بر این باور است که استعمار همچون عادت همیشگی‌اش به سیاست چند پارچه‌سازی و تجزیه آفریقا - همچون اقدامات مشابه خود در دیگر مناطق جهان - با راهبرد جعل کردن و استحاله تاریخ این سرزمین متوسل شده‌است. با وجود این، لوباشیر برخی ابعاد مثبت حضور استعمار را در قاره، مانند تحول سیستم آموزشی و... بیان می‌کند هر چند که اعتقاد دارد در آن نوعی گذار از فرهنگ محلی - بویژه جوامع اسلامی - به فرهنگ‌های مدرن مثل انگلیسی، فرانسوی و... است که این گونه تحولات تحقیر فراوانی برای ملل آفریقایی به همراه داشته است.

علاوه بر آن، لوباشیر حق دخالت در نظام یا ایجاد حکومت‌های مدرن را به استعمار می‌دهد ولی از دیدگاه انتقادی تبعات تحقیرآمیز آن را در سست شدن و استحاله اشتراکات قومی و ملیتی بر می‌شمرد و مشکلات بسیاری را که از آن ناشی می‌شود، بیان می‌کند.

اما مسأله دوم «تأثیر این سیاست‌ها بر فرهنگ قاره» است. نویسنده این تأثیر را انقطاع در تاریخ قاره آفریقا می‌داند که قاره تحت تأثیر استعمار به دو بخش تقسیم شده؛ یک بخش مستعمرات آلمانی و انگلیسی و بخش دیگر فرانسه و ایتالیا و... وی بر این عقیده است که از این زمان نهضت بازگشت به سنت و اصل در «جنبش سیاه» بروز یافت.

نویسنده در فصل سوم با ارائه گزیده‌هایی از آثار ادبی بعضی شاعران و نویسندگان این قاره، ویژگی‌های ادبی آن را بر شمرده است. دیدگاه‌های نویسنده درباره این بخش از ادبیات قاره، ناظر بر این مسأله است که

وی به سختی از نژاد سیاه (بعد از مدتی حضور استعمار در این قاره) حمایت می‌کند. در ادامه این فصل نویسنده ادبیات قاره را به چهار بخش تقسیم کرده است:

۱- غرب آفریقا، مثل سنگال که با توجه به بستر مناسبی که داشته، نقش مهمی در تحول و گسترش آثار مکتوب ادبی به زبان فرانسه ایفا کرده است.

۲- نیجریه که توانست پایگاهی برای کشورهای باشد که صاحب آثار ادبی مدرن به زبان انگلیسی هستند.

۳- شرق آفریقا که با موقعیت ویژه‌اش، دارای ادبیات کهن اما متحول شده به زبان سواحلی است که در میان اغلب ساکنان این منطقه رواج دارد.

۴- جنوب آفریقا، منطقه‌ای است که در نتیجه سیاست‌های نژاد پرستی، دارای ادبیات متعصب است. و همین فشارهای نژاد پرستی سبب شده که اندیشمندان و نویسندگان این منطقه به دیگر مناطق سفر کنند. حضور داستان کوتاه و شعر در آثار ادبی این منطقه پررنگتر است.

نویسنده در فصل چهارم و پایانی کتاب با عنوان «مسیحیت و اسلام در ادب آفریقایی» از تأثیر این دو دین بر ادب آفریقایی - از زمان هجرت دو حواری یوحنا و متا و هجرت مسلمانان اولیه به حبشه و گسترش اسلام به کمک مسیحیت - سخن به میان می‌آورد و به روابط کشورهای آفریقایی - با توجه به تفاوت ادیانشان - با استعمار می‌پردازد که سبب شکل‌گیری نقشه دینی آفریقا شد.

لوباشیر سپس به تأثیر هر یک از این دو دین بر ادبیات قاره می‌پردازد. وی درباره تأثیر مسیحیت، اعتقاد دارد که استعمار با قدرت دادن به این دین، به پشتیبانی و حمایت مالی از مسیحیت برآمد. این عمل،

فرد آفریقایی تابع دین مسیحیت را فردی وابسته و خودباخته نشان داد و باعث شد که مسیحیت و نهادهای وابسته به آن در نهضت‌های استقلال طلبانه کشورهای آفریقایی اولین هدف انقلابیون برای مبارزه باشد. این فرایند موجب کم رونق شدن نشر آثار ادبی متأثر از مسیحیت شد. هر چند که در این زمینه آثار در خور توجهی نیز منتشر شده مثل مهاجر الشرق اثر توماس مونولو.

نویسنده درباره تأثیر اسلام بر ادبیات قاره بر این اعتقاد است که چون اسلام قائم به انتخاب و اختیار است نه اجبار، روابط مستحکمی میان دو فرهنگ اسلامی و آفریقایی و نیز تأثیر و حضور گسترده آموزه‌های اسلامی در ادبیات آفریقا بوجود آمد. به طوری که حروف عربی به صورت گسترده در نوشتار زبان‌های آفریقایی همچون هوسایی، سنگالی و... مورد استفاده قرار گرفت.

اوج تأثیر اسلام را بر ادب آفریقایی در نمونه‌هایی همچون حماسه‌های محمدیه (که درباره حضرت محمد(ص) به زبان‌هایی چون سواحلی و... سروده شده) می‌توان دید.

به طور کلی باید گفت این اثر علاوه بر اینکه مبحثی پژوهشی است - که برهه‌ای از تاریخ قاره را که با چالش‌های فراوان روبرو بوده مورد بررسی قرار داده - اثری است که یک مبحث بسیار مهم یعنی ادبیات و ریشه‌های آن را - که در واقع آیین ملت‌ها و فکر و اندیشه عامل اصلی خلق آن است - مورد بحث قرار داده است.

منبع: قرطاس

پی‌نوشت:

* آفریقاییان به طور بسیار گسترده به بزرگداشت و تمجید آباء و اجداد خود تا مرتبه عبادت می‌پردازند که در ادبیات شفاهی آنان نمود فراوانی برای آن وجود دارد.

زبان و دین در ادب آفریقایی

امبای لوباشیر

انتشارات مرکز پژوهش‌های آفریقایی - قاهره، چاپ اول ۱۹۹۶-۱۴۱۷ هـ.

بخش پنجم

گنجینه‌های ادب پارسی در ژاپن:

برای آشنایی با ادبیات فارسی در پایگاه دانشگاه سائیتامای ژاپن (Saitama) به آدرس زیر وارد شوید:

<http://www.cit.ics.saitama-u.ac.jp>

در این صفحه، روی پیوند hobbies کلیک کنید تا به صفحه کارهای ذوقی و هنری وارد شوید. در این صفحه چنانچه روی پیوند persian literature کلیک کنید به سایت «گنجینه‌های ادب پارسی» (Treasures of persian literature) در دانشگاه سائیتاما متصل می‌شوید.

چنانچه بخواهید، مستقیماً به این سایت متصل شوید، به آدرس زیر وارد شوید:

<http://www.cit.ics.saitama-u.ac.jp/hobbies/iran/>

تاریخ آخرین تغییرات و اصلاحات در این سایت ۲۱ اگوست سال ۲۰۰۰ است.

در ابتدای این سایت و در کنار یک تصویر هنری، فهرستی از عناوین ذیل را (به صورت پیوند) مشاهده می‌کنید:

۱- پیوند welcome to iran ما را به صفحه‌ای با عنوان Iran: Country Of Nobles (ایران: سرزمین دلاوران) متصل می‌کند. در این صفحه ضمن آرایه توضیحاتی در مورد این سایت، پیوندهایی در زمینه آشنایی با بعضی از شهرهای مهم و تاریخی در ایران آرایه می‌شود.

۲- پیوند Gulistan of Saadi، ما را با ترجمه انگلیسی اشعار شیخ مصلح‌الدین سعدی شیرازی آشنا می‌کند. مترجم انگلیسی این اشعار ریچارد فرانسیس بارتن (۱۸۹۰ - ۱۸۲۱ م) است. در این صفحه پیوندهایی برای مشاهده ترجمه انگلیسی گلستان

سعدی وجود دارد. مثلاً چنانچه روی پیوند Chapter 2 کلیک کنید به ترجمه انگلیسی بخشی از گلستان سعدی با عنوان The manners of kings متصل می‌شوید.

در همین بخش گلستان سعدی، می‌توانید تمام ترجمه انگلیسی گلستان سعدی را یکجا دریافت (down load) و یا چاپ (Print) کنید. برای این کار، کافی است روی پیوند PDF, 900K, 135P کلیک کنید. البته این کار ممکن است چند دقیقه‌ای طول بکشد.

۳- پیوند Bustan of Saadi ما را با ترجمه انگلیسی بوستان سعدی آشنا می‌کند. این بخش نیز دارای امکاناتی همچون قسمت گلستان سعدی است.

۴- پیوند Shahnameh ما را با ترجمه انگلیسی شاهنامه آشنا می‌کند.

۵- پیوند Masnavie Ma'navi مربوط به مثنوی معنوی است که توسط E.H. Whinfield ترجمه و تلخیص شده است. سپس در ذیل عنوان Table of Contents با شش پیوند روبرو هستید. کلیک بر روی Masnavi Book 2 ترجمه انگلیسی کتاب اول از مثنوی را نشان می‌دهد که با این بیت آغاز می‌گردد:

Hearken to the reed - flute, how it complains,
Lamenting its banishment from its home:

همچنین می‌توانید ترجمه انگلیسی کتاب اول، دوم، تا ششم را به طور مجزا دریافت (Down Load) کنید. برای این کار، در ذیل عنوان you can download and print the book of masnavi روی یکی از موارد دلخواه کلیک کنید. کتاب اول مثنوی در ۵۸ صفحه و ۶۷۲ کیلو بایت از فضای کامپیوتر شما را اشغال می‌کند.

۶- پیوند Couplets of Parvin ما را با دیوان پروین اعتصامی آشنا می‌کند. در این صفحه نیز مانند مورد قبلی، بخش‌های مختلف دیوان اعتصامی قابل دریافت است. البته این بخش را می‌توانید به صورت فارسی دریافت کنید.

۷- پیوند Robaiyyate Khayyami ما را به صفحه رباعیات عمر خیام متصل می‌کند. این بخش دارای

بخش Audio است که می‌توانید صدای قرائت این رباعیات را هم دریافت کنید. فرمت این فایل، MP3 (یکی از فرمت‌های معروف فایل‌های صدا در اینترنت) است. چنانچه روی پیوند check Javaneh: Khayyam کلیک کنید بخش‌هایی از رباعیات خیام را به صورت فارسی دریافت خواهید کرد.

۸- پیوند Ghazal of Iafez ما را با غزلیات (sonnets) حافظ آشنا می‌کند. در این صفحه، با کلیک روی پیوند Part 2، تعداد صد غزل حافظ را به همراه ترجمه انگلیسی آن، دریافت می‌کنید. ظرفیت این صد غزل، ۸۴۰ کیلو بایت است. پیوند Part 2 هم شامل صد غزل دیگر حافظ است.

پیوند Robaiyyat of Khajeh Hafez Shirazi شامل ۴۲ رباعی از رباعیات حافظ به همراه ترجمه انگلیسی آن است.

۹- پیوند Art Gallery مربوط به تعدادی از آثار هنری و مینیاتوری در زمینه هنر ایرانی است.

۱۰- پیوند Download area، فهرستی از برنامه‌های قابل دریافت را در این سایت نمایش می‌دهد.

انتشارات Mage:

انتشارات Mage، در سال ۱۹۸۵ با هدف شناساندن فرهنگ ایرانی به مخاطبان آمریکایی تأسیس گردید. کلمه Mage، مقدر Magi به معنی مجوس است و اشاره به مغ و دین زرتشت دارد. تلفظ این کلمه، هم‌وزن sage است. برای ورود به این انتشارات به سایت زیر وارد شوید:

<http://www.mage.com/>

اکنون در فهرست سمت چپ این صفحه، و در روی فلش کنار عبارت order online کلیک کرده و از موضوعات آشکار شده، می‌توانید عنوان Poetry و یا Literature را انتخاب کنید.

Poetry-۱

چنانچه مورد poetry را انتخاب کنید به صفحه شعر

Mirhadihoseini@irost.net
میرهادی حسینی

زبان و ادبیات فارسی در اینترنت

پیوند Jalaludin Rumi ما را با زندگی مولوی و تعدادی محدود از اشعار او آشنا می‌کند. ترجمه انگلیسی این اشعار از افراد مختلفی همچون shahram shiva و Jonathan star و Coleman Barks است.

پیوند hafez ما را با حافظ و بعضی از اشعار او آشنا می‌کند. در این صفحه پیوند hafez tomb ما را با حافظیه و شیراز آشنا می‌کند.

پیوند omar khayam ضمن معرفی کلی عمر خیام به عنوان یک شاعر، ریاضی‌دان و منجم، بعضی از اشعار او را به زبان‌های انگلیسی، فرانسه، آلمانی، فارسی، عربی و اردو نمایش می‌دهد.

در همین صفحه عمر خیام، پیوند Khayam old manuscript، تعدادی از نسخه‌های خطی حاوی اشعار عمر خیام را نشان می‌دهد. اصل این نسخ در کتابخانه دانشگاه آکسفورد نگهداری می‌شود.

در جدول فوق‌الذکر، همچنین پیوندهایی برای آشنایی مختصر با سنایی، فردوسی، فریدالدین عطار نیشابوری و سعدی وجود دارد.

گزیده ادب فارسی:

برای مشاهده منتخبی از اشعار فارسی به سایت زیر وارد شوید:

<http://navier.aero.psu.edu/~sxb45/adab.html>

مطالب این نوشتار، در تاریخ ۷۹/۱۰/۶ (۲۶ دسامبر سال ۲۰۰۰) از اینترنت استخراج شده است، بنابراین ممکن است پس از مدتی، تغییرات یا اصلاحاتی در آن اعمال شود. مهمترین مزیت این سایت، در نمایش فارسی اشعار آن است. پس از ورود به این سایت، جدولی در دو ستون مشاهده می‌کنید:

۱- سمت راست در ذیل عنوان متقدمین، پیوندهایی برای مشاهده اشعار شاعرانی چون ابوسعید ابوالخیر، باباطاهر عریان، حافظ، خیام، عمار سامانی، محتشم کاشانی و مولوی وجود دارد.

در قسمت ابوسعید ابوالخیر، بعضی از اشعار این شاعر را تحت عنوان گلچین مشاهده می‌کنید. پیوند

لهجه‌های آنان در مناطق مختلف اشاره شده است. در انتهای این صفحه، چنانچه روی پیوند Language & Phrase Books کلیک کنید با تعدادی از کتب و محصولات نرم‌افزاری در زمینه زبان فارسی، آشنا می‌شوید.

اینک به پیوندهای ذیل عنوان Persian Language web sites توجه کنید: پیوند Farsi Basic words and phrase ما را به صفحه‌ای با عنوان Foreign Languages for travelers متصل می‌کند. این صفحه برای کسانی که قصد دارند با مهمترین اصطلاحات یک زبان بیگانه (از جمله فارسی) آشنا شوند، مفید است.

چنانچه یک فرد خارجی، بخواهد به ایران سفر کند، لازم است در ذیل عنوان select a language you speak، زبان خود را مشخص کند. سپس در ذیل عنوان select the language you want to learn (Farsi) را انتخاب کرده و آنگاه روی دکمه submit کلیک کند.

اینک مجدداً به پیوندهای ذیل عنوان persian language web sites توجه کنید. پیوند online english - persian dictionary columbia. u روی خطی (online) انگلیسی به فارسی که توسط دانشگاه کلمبیا ایجاد شده، متصل می‌کند.

۲- پیوند Poetry Books ما را با کتاب‌هایی در زمینه شاعران ایرانی آشنا می‌کند.

۳- پیوند poetry with music CDs، ما را با تعدادی از برنامه‌های ادبی فارسی که بر روی دیسک فشرده (CD) به بازار عرضه شده، آشنا می‌کند. بعضی از این سی‌دی‌ها، حاوی قرائت اشعار فارسی به همراه موزیک است.

۴- پیوند Poetry & Poets ما را با تعدادی از اشعار و شاعران ایرانی آشنا می‌کند. پس از کلیک روی این پیوند، به صفحه‌ای وارد می‌شوید که در ابتدا توضیحات مختصری را در زمینه اهمیت زبان و شعر ایرانی می‌آورد. سپس در جدولی ذیل عنوان Poets، پیوندهایی برای اتصال به آثار شاعران ایرانی وجود دارد. در این جدول

در انتشارات mage متصل می‌شوید. این صفحه را براساس آخرین اصلاحاتی که در تاریخ ۲۵ ژانویه سال ۲۰۰۰ انجام گردیده، مورد بررسی قرار می‌دهیم. در این صفحه پیوندهایی وجود دارد که هر یک ما را با یکی از کتاب‌های ادبی در زمینه شعر ایرانی آشنا می‌کند. همچنین پیوند out of print titles ما را با جدیدترین کتب شعر که به بازار عرضه شده، معرفی می‌کند. این صفحه جزء مفیدترین بخش‌های این سایت است.

۲- Literature:

چنانچه مورد literature را در صفحه اصلی سایت انتشارات mage انتخاب کنید، به بخش ادبیات این انتشارات وارد می‌شوید. این صفحه نیز حاوی پیوندهای متعددی برای آشنایی با کتب ادبی در زمینه ایران و ادبیات فارسی است. از جمله کتاب‌های معرفی شده در این صفحه به موارد ذیل اشاره شده است.

کتاب «داستان‌های شاهنامه فردوسی» جلد دوم، ترجمه Dick Davis: کتاب «داستان رستم و اسفندیار» ترجمه Jerone Clinton: کتاب «داستان‌هایی از شاهنامه فردوسی» جلد اول که توسط احسان یارشاطر به صورت نشر و توسط Dick Davis به انگلیسی ترجمه شده است.

معرفی زبان و ادبیات فارسی برای گردشگران:

پایگاه «بهترین شبکه مسافرتی ایران» مکانی است برای کسانی که خواهان سفر به ایران و آشنایی با فرهنگ ایران زمین هستند. برای آشنایی با این پایگاه، به سایت زیر وارد شوید:

<http://www.bestirantravel.com>

اینک روی پیوند Culture کلیک کنید تا به بخش فرهنگ در این سایت وارد شوید. در صفحه Persian Culture پیوندهای متعددی وجود دارد که به بعضی از آنها اشاره می‌کنیم.

۱- پیوند Language in iran مربوط به زبان مردم ایران است. در این صفحه ابتدا به زبان مردم ایران و

باباطاهر، منتخبی از دوبیتی‌های باباطاهر را به لهجه لری نشان می‌دهد.

پیوند حافظ شامل بعضی از غزلیات حافظ، فال حافظ و زندگینامه حافظ است. پیوند خیام، ما را به سایت دانشگاه سایتاما ژاپن و اشعار خیام در این سایت، که قبلاً بدان اشاره شده است، متصل می‌کند.

۲- در ستون سمت چپ و در ذیل عنوان متاخرین، اسامی شاعرانی چون مهدی اخوان ثالث، پروین اعتصامی، سهراب سپهری، شفیعی کدکنی، مشیری، نائل خانلری و نیما یوشیج را مشاهده می‌کنید. پیوند مهدی اخوان ثالث ما را با گزیده اشعار او آشنا می‌کند. در این صفحه می‌توانید اشعاری از اخوان ثالث از جمله: زمستان، دیدار، دروغ، میکده، اشک حسرت، من و تو، قاصدک و... را ببینید.

پیوند سهراب سپهری هم ما را با اشعاری از او از جمله: نشانی، نیایش، درگلستانه، روشنی، آب، مرغ معما، میوه تاریک، سپیده و صدای پای آب، آشنا می‌کند.

پیوند نیما یوشیج ما را به صفحه‌ای متصل می‌کند که در آن کلیک روی پیوند Real Audio ما را با فهرست صدای قرائت بعضی از اشعار نیما یوشیج از جمله: هنگام که گریه می‌دهد ساز، تو را چشم در راهم، در فروبند و داروگ، آشنا می‌کند.

کلیک روی پیوند A Brief introduction، توضیحاتی در مورد نیما یوشیج ارائه می‌دهد.

آشنایی با مولانا جلال‌الدین رومی در سائتا کروز:

سایت <http://www.armory.com> در سائتا کروز ایالت کالیفرنیا، آمریکا، دارای وب سایت (web site) و پیوندهای متعددی است. یکی از این پیوندها، آشنایی با مولوی است. برای آشنایی با مولوی در این سایت، به پایگاه زیر وارد شوید:

<http://www.armory.com/~thrace/sufi/index.html>

در صفحه اصلی این سایت، پیوندهایی در زمینه مولانا جلال‌الدین رومی وجود دارد:

۱- پیوند His life، زندگی مولوی را توضیح می‌دهد، در انتهای این صفحه، تعدادی از کارهای تحقیقاتی در این زمینه معرفی می‌شود. از جمله:

زندگی جلال‌الدین رومی، تالیف افضل اقبال که در سال ۱۹۹۹ توسط دانشگاه آکسفورد منتشر شده است.

۲- پیوند his poetry ما را با ترجمه انگلیسی بخشی از اشعار دیوان شمس و مثنوی آشنا می‌کند. البته هیچ متن فارسی در این سایت وجود ندارد و کاربران (users) نیازمند مقایسه این متون با متن فارسی مثنوی و یا کلیات شمس هستند.

۳- پیوند love poems، ترجمه انگلیسی بعضی از اشعار عاشقانه و عارفانه مولوی را معرفی می‌کند. یکی از این اشعار با این بیت آغاز می‌شود:

Everything other than love for the most beautiful God though it be sugar - eating

هر چه جز عشق خدای احسن است

گر شکر خوار نیست آن جان‌کنندست
۴- پیوند Book on him، به معرفی کتب ارزشمندی در زمینه مولوی می‌پردازد.

۵- پیوند Discourses، تعدادی از حکایت‌های مولوی را توضیح می‌دهد.

۶- پیوند Masnavi ما را با حکایت‌هایی از مثنوی آشنا می‌کند. اولین حکایت آن

The Elephant in the dark, on the reconciliation of Contrariety

نام دارد، که منظور همان حکایت «اختلاف کردن در چگونگی و شکل پیل» است.

۷- پیوند Al Hallaj ما را با صفحه‌ای تحت عنوان Al Hallaj mystic and martyr، منصور حلاج را به عنوان یک صوفی و شهید، معرفی می‌کند.

اینک به پیوندهای ذیل عنوان My Favourite

Rumi Link & sufi sites در صفحه اصلی این سایت توجه کنید. این پیوندها، هر یک به نحوی در ارتباط با مولوی و یا تصوف است. بعضی از این پیوندها، قابل مذاقه است:

۱- پیوند Translations from Divan - e shams، Translations from mathnavi ما را به سایت <http://www.Rumionfire.com>، که در بخش دوم این مقاله توضیح داده شده، متصل می‌کند.

۲- پیوند More Poems from Rumi ما را با اشعار مولوی در کلیات شمس و مثنوی آشنا می‌کند.

۳- پیوند Quotations from Rumi ما را با شخصیت رومی آشنا می‌کند.

۴- پیوند Rumi and the mevleviye ما را به صفحه‌ای حاوی پیوندهای متعددی در زمینه مولوی متصل می‌کند.

۵- پیوند List of sufi Related Resources ما را با صفحه‌ای حاوی پیوندهایی در زمینه صوفی و تصوف آشنا می‌کند.

مولوی و مولویه:

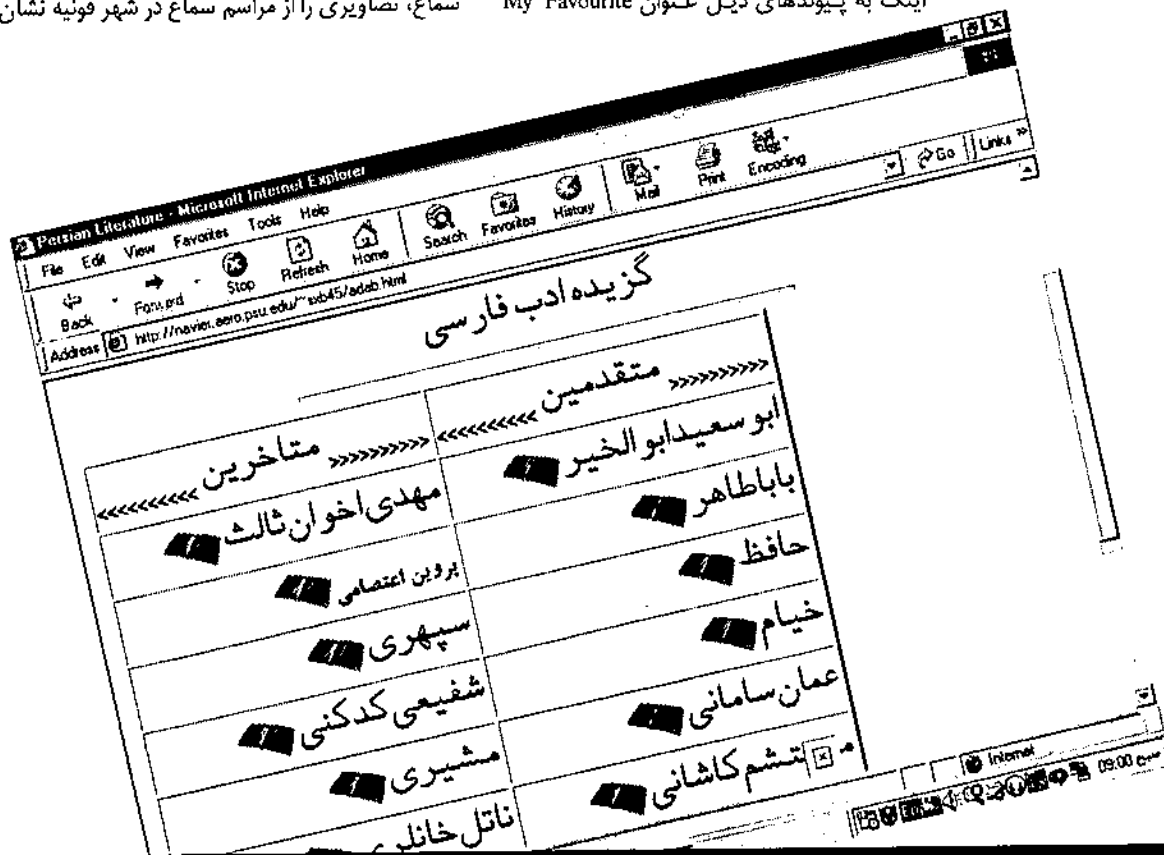
برای آشنایی مختصر و مفید با مولانا جلال‌الدین رومی و فرقه مولویه به سایت زیر وارد شوید:

<http://www.Mevlana.net>

در صفحه اصلی این سایت، در مقابل تصویر مولانا، پیوندهایی وجود دارد.

۱- پیوند Mevlevi order ما را با اصطلاح Celibi (عنوانی برای رهبران فرقه مولوی) آشنا می‌کند. این کلمه در آناتولی (شرق ترکیه امروزی) به فردی متشخص و دارای حسن سلوک اطلاق می‌شود.

۲- پیوند Sema، ما را با مهم‌ترین حرکات موزون و جسمانی عرفای مولویه، یعنی سماع و رقص آشنا می‌کند. این صفحه ضمن ارائه توضیحاتی در زمینه سماع، تصاویری را از مراسم سماع در شهر قونیه نشان

می‌دهد.

۳- پیوند Bookshelf، تعدادی از منابع تحقیقاتی را در این زمینه معرفی می‌کند.

۴- پیوند Family Tree، شجره‌نامه خانوادگی مولوی را به صورت یک چارت نمایش می‌دهد. پس از کلیک روی این پیوند، به صفحه‌ای وارد می‌شوید که در سمت چپ آن، پیوندهایی را برای مشاهده شجره مولوی تا ۲۶ نسل مشاهده می‌کنید.

اکنون به توضیحات داخل صفحه اصلی این سایت توجه کنید.

در ذیل عنوان who is meviana، توضیحاتی را در زمینه تاریخ تولد، محل تولد و آرامگاه مولوی مشاهده می‌کنید. چنانچه روی کلمه Konya (که به صورت پیوند است) کلیک کنید ما را به صفحه‌ای متصل می‌کند که توضیحاتی را در زمینه شهر قونیه و آرامگاه مولوی ارائه می‌دهد.

پایگاه تصوف:

برای به دست آوردن اطلاعاتی در زمینه تصوف و مولوی به سایت زیر وارد شوید:

<http://www.sufism.org>

این پایگاه منعکس‌کننده دیدگاه انجمن مقدسه یا آستانه (the threshold society) و حلقه مولوی بوده و مطالبی را برای معرفی و تبلیغ این انجمن ارائه می‌دهد. بنیانگذاران این پایگاه در دانشگاه کالیفرنیا اقدام به راهاندازی این سایت نموده‌اند. جست و جوی در این سایت در تاریخ پنجم فوریه ۲۰۰۱ (۷۹/۱۲/۱۵) انجام شده است.

اینک تعدادی از پیوندهای مهم این صفحه را توضیح می‌دهیم:

۱- پس از ورود به این سایت، چنانچه در توضیحات صفحه اول، روی کلمه Mevlana Jalaludin که به صورت پیوند (Link) است کلیک کنید، توضیحاتی را در مورد

زندگی مولوی دریافت خواهید کرد. در این صفحه می‌توانید اطلاعاتی را در مورد کتاب «Daylight Rumi» که مربوط به ترجمه بخش‌هایی از کتاب مثنوی است، به دست آورید. این کتاب توسط به نام‌های Kabir Helminski و Camille ترجمه شده است.

۲- چنانچه روی پیوند Love کلیک کنید، ترجمه تعدادی از اشعار مثنوی در زمینه عشق را دریافت خواهید کرد. این اشعار که توسط Kabir و Camille ترجمه شده با این آیات آغاز می‌شود:

For Lovers, the only lecturer is the beauty of the Beloved
Their only book and lecture and lesson is the Face

عاشقان را شد مدرس حسن دوست
دفتر و درس و سبقشان روی اوست
They are silent outwardly,
But their penetrating remembrance rises

خاموشند و نعره تکرارشان

می‌رود تا عرش و تخت یارشان
۳- پیوند Mevlevi order توضیحاتی را در زمینه گروه طرفدار مولوی به همراه عکسی از مراسم سماع ارائه می‌دهد.

۴- پیوند Threshold society themes for 2001 یک فهرست از مقالاتی را که در سال ۲۰۰۱ در این زمینه ارائه شده، معرفی می‌کند.
۵- به پیوندهای ذیل عنوان site Index به ویژه پیوند، 2001 schedule of seminars workshops & retreats

توجه کنید. این پیوند به معرفی تعدادی از برنامه‌های این گروه می‌پردازد.

۶- پیوند The Threshold Gallery of Sacred Art ما را به صفحه‌ای متصل می‌کند که حاوی تعدادی از آثار هنری و خوشنویسی در زمینه عرفان اسلامی است.
۷- پیوند Salaat, the Islamic Ritual Prayer ما را

به صفحه‌ای متصل می‌کند که خود حاوی پیوندهایی در زمینه نماز و عبادت است.

۸- پیوند The sema Ceremony Illustrated مربوط به معروف‌ترین حرکت جسمانی موزون در صوفیه، یعنی آداب سماع است.

۹- پیوند The 99 Names of God، ۹۹ عدد از معروف‌ترین اسماء خداوند را به همراه ترجمه انگلیسی آن بیان می‌دارد.

۱۰- پیوند Selections from the magalat of shams - i Tabriz مربوط به ترجمه منتخبی از سخنان شمس تبریزی است که توسط Kabir Helminski و Refik Algan به انگلیسی ترجمه شده است.

زبان فارسی در افغانستان:

برای آشنایی با زبان‌های محاوره‌ای در افغانستان (Languages spoken in Afghanistan) به این سایت وارد شوید:

<http://www.afghan-web.com/Language/index.html>

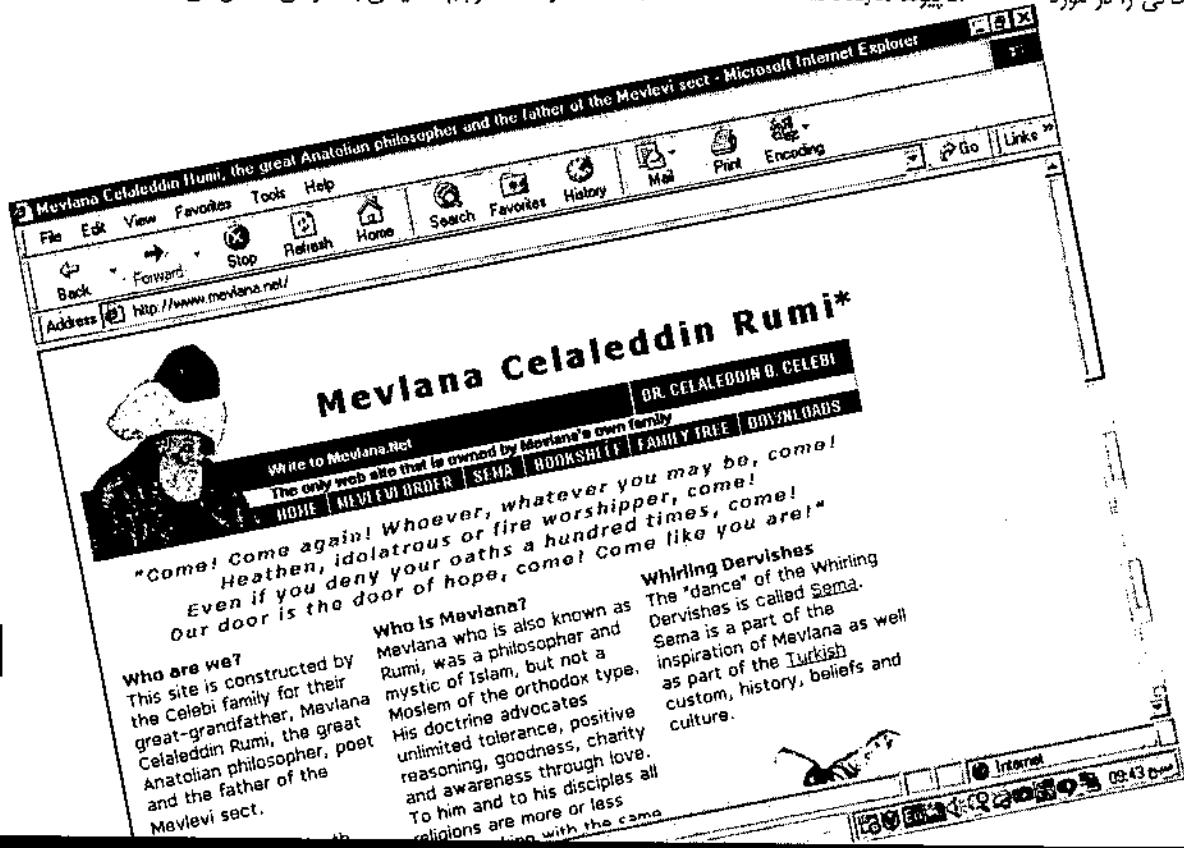
در این صفحه اشاره شده که زبان فارسی دری (Dari Farsi) و پشتو جزو زبان‌های رسمی و اداری افغانستان است. فارسی دری بیشتر برای تجارت و در ترجمه‌های حکومتی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

در این صفحه با چهار پیوند روبرو می‌شویم:
۱- پیوند Article: Pahlavi/ Farsi/ Dari ما را با مقاله‌ای در مورد تاریخچه زبان پهلوی آشنا می‌کند. این مقاله توسط رامین مشرف (moshref) از دانشگاه Princeton تدوین شده است.

۲- پیوند Dari Alphabet، ما را با حروف الفبای فارسی دری آشنا می‌کند.

۳- پیوند Pashto Alphabet، ما را با حروف الفبای پشتو آشنا می‌کند.

۴- پیوند English - Farsi Dictionary ما را به یک مترجم انگلیسی به فارسی متصل می‌کند.

دوست دانشور عزیزم جناب آقای محمدخانی. با سلام و تجدید ارادت. شماره ۴۲ و ۴۱ ماهنامه گرامی کتاب ماه (ویژه ادبیات و فلسفه) عز وصول ارزانی داشت. از لطف سرکار و دیگر همکاران ارجمند شما سپاسگزارم.

گفت‌وگو با استاد دانشمند جناب آقای دکتر فتح‌الله مجتبیایی را با دقت و لذت خواندم. خداوند به شما سلامت و سعادت ارزانی دارد. این کار زیبای شما خدمت شایسته‌ای است به فرهنگ غنی و انسانی، که از سر بی‌اعتنایی، سال تولد که هیچ، سال درگذشت بسیاری از مردان ادب و فرهنگ ما را به درستی ثبت و ضبط نکرده‌اند. اما... متأسفانه این غفلت هم‌چنان ادامه دارد. در همین مصاحبه، سال تولد و محل تولد استاد مجتبیایی ذکر نشده است. * برای ایشان عمر دراز همراه با سلامت و سعادت از خداوند بزرگ خواستارم.

نکته‌ای دیگر این که یادداشت مهرآمیز بانوی دانشمند سرکار خانم رویا صدر را خواندم، از لطف ایشان نیز سپاسگزارم. خانم صدر به ظاهر کتابی را که این ناچیز درباره شعر و زندگی استاد علامه دهخدا با نام «دهخدای شاعر» منتشر کرده است ندیده‌اند. این کتاب سه بار (۱۳۶۲، ۱۳۵۸، ۱۳۵۵) چاپ و منتشر شد و با استقبال دوستداران دهخدا مواجه گردید، اما از چاپ سوم به بعد، انتشار آن از سوی موسسه امیرکبیر موقوف و متوقف گردید. موسسه امیرکبیر نه کتاب را چاپ می‌کند و نه اجازه می‌دهد که دیگران چاپ و منتشر کنند. باری، به عبارت دیگر این حقیر تا کنون سه کتاب درباره استاد علامه دهخدا منتشر کرده است. امید است در چاپ دوم دخیوی نابه مقاله‌هایی که بعداً به دست آمده به آن افزوده گردد. مقاله جناب آقای دکتر عنایت هم که خانم صدر به وجود آن اعتراض کرده‌اند، از رهگذر آگاهی بیشتر خواننده کتاب به مفهوم طنز و مضامین آن آمده است. در سال ۱۳۶۲ چاپ سوم کتاب دهخدای شاعر منتشر شد. به اشارت دوست بزرگوارم دانشمند گرامی حضرت استاد دکتر علی‌اصغر حلبی نسخه‌ای خدمت نویسنده بلند آوازه ایران استاد زنده یاد سیدمحمد علی جمال زاده تقدیم داشتم که ایشان نامه‌ای مفصل فرستادند. نامه استاد جمال زاده را تقدیم می‌دارم. چنانچه محتوای آن به کارتان آمد امر به درج آن بفرمایید. دیگر بس و بدرو. با آرزوی بهروزی و پیروزی برای شما و همکاران عزیزتان.

قربان شما
دوستدار ولی‌الله درودیان

* طبق دستخط شریف استاد مجتبیایی که در آرشیو من ضبط است، ایشان در سال ۱۳۰۶ خورشیدی در تهران به دنیا آمده‌اند.

همایش بزرگداشت ملک الشعراء بهار در فرانسه

(سخنرانی)

۳- «بهار، شاعر» (چهار جلسه، ۱۰ سخنرانی)
همایش در صبح روز جمعه ۳۱ فروردین / ۲۰ آوریل، با سخنرانی پروفیسور یان ریشارد و دکتر احمد جلالی (رئیس نمایندگی ایران در یونسکو)، رسماً افتتاح شد. ابتدا دکتر ریشارد، گزارشی از چگونگی شکل‌گیری این همایش ارائه داد. سپس دکتر جلالی به طرح موضوع گفتگوی تمدن‌ها و این که ایران، سرزمین گفتگوی تمدن‌ها است پرداخت و ملک الشعراء بهار را از چهره‌های درخشان این تمدن و میراث‌دار زبان و ادب فارسی برشمرد. پس از آن، سخنرانی‌ها به ترتیب زیر آغاز گردید:

روز اول - جلسه اول:

ریاست جلسه: احمد کریمی حکاک
سخنرانان:

- ۱- هما یون کاتوزیان (دانشگاه آکسفورد): «بهار در دوره مشروطه»
- ۲- ماشاءالله آجاندی (کتابخانه مطالعات ایرانی، لندن): «بهار و مفهوم ديمقراسی»
- ۳- یان ریشارد (دانشگاه سوربن): «بهار و کودتای ۱۲۹۱»
- ۴- ناصرالدین پروین (ژنو): «بهار، روزنامه نگار ایرانی»

جلسه دوم:

ریاست جلسه: اولگا دیویدسن
سخنرانان:

- ۱- شهین سراج (پاریس): «ترجمه بهار از متن پهلوی اندرز آذرماسپندان»
- ۲- سیدصادق سجادی (مرکز دائرةالمعارف بزرگ

به مناسبت فرا رسیدن پنجاهمین سال درگذشت ملک الشعراء بهار، شاعر پرآوازه معاصر ایران، همایشی بین‌المللی در دانشگاه سوربن برگزار گردید. اندیشه برگزاری این همایش، سه سال قبل در تهران به ابتکار نگارنده (علی میرانصاری) و همفکری و همراهی پروفیسور یان ریشارد (مدیر بخش ایران‌شناسی دانشگاه سوربن)، شکل و قوام یافته بود. با پیوستن خانم شهین سراج به این جمع، کمیته‌ای جهت برنامه‌ریزی، هماهنگی و برگزاری همایش بنیان شد. سرانجام پس از رایزنی‌های بسیار و فراز و نشیب فراوان، در روزهای ۳۱ فروردین و اول اردیبهشت ماه سال جاری (۲۰ و ۲۱ آوریل)، این گردهمایی به همت دانشگاه سوربن، انجمن ایران‌شناسی فرانسه در ایران، انجمن فرهنگی رازی در پاریس و حمایت مادی برخی از ایرانیان خارج از کشور، در دانشگاه سوربن برگزار گردید. در طول دوروز برگزاری این همایش که تحت نظارت و مدیریت پروفیسور یان ریشارد، خانم دکتر حشمتی (استاد ایرانی دانشگاه سوربن) و دکتر احسان نراقی انجام گرفت، استادانی از ایران، فرانسه، انگلیس، سوئیس و آمریکا، با ارائه مقالاتی متنوع به طرح نظرات خود درباره جنبه‌های مختلف زندگانی سیاسی، ادبی و علمی ملک الشعراء بهار پرداختند. مقالات و سخنرانی‌ها در سه محور زیر بود:

- ۱- «بهار، روزنامه نگار و سیاستمدار» (یک جلسه، سخنرانی)
- ۲- «بهار، استاد دانشگاه و محقق» (دو جلسه، ۵

۲- چهارماد بهار (تهران): «گزارشی درباره چاپ دیوان بهار»
 ۳- تقی پورنامداریان (پژوهشگاه علوم انسانی - تهران): «مخاطب در شعر بهار»
 جلسه چهارم:
 ریاست جلسه: همایون کاتوزیان
 سخنرانان:

۱- سیروس شمیسا (دانشگاه علامه طباطبائی - تهران): «سبک‌شناسی بهار»
 ۲- حسین اسماعیلی (پاریس): «بازخوانی سروده‌های بهار به لهجه خراسانی»
 ۳- حبیب شریفی (پاریس): «تصنیف‌های بهار از نگاه موسیقی»

این همایش در غروب روز شنبه اول اردیبهشت / ۲۱ آوریل به پایان رسید و در پایان با همفکری و هماهنگی برگزار کنندگان، بیانیه‌ای در جهت حفظ، تقویت و گسترش زبان فارسی در گستره ایران، افغانستان و آسیای مرکزی، تدوین و به یونسکو ارائه گردید.

در همین شب، ضیافتی از سوی دفتر نمایندگی ایران در یونسکو و ریاست محترم آن آقای دکتر احمد جلالی در مقر یونسکو برپا شد، که شرکت‌کنندگان همایش و برخی از ایرانیان فرهنگ دوست در آن حضور داشتند. در پایان این مراسم، از برگزار کنندگان همایش که در طول نزدیک به سه سال، آن را برنامه‌ریزی و شکل داده بودند و نیز از خانم دکتر حشمتی که از مدت‌ها و نیز در طول دو روز برگزاری سخنرانی‌ها با جدیت و دلسوزی بسیار هدایت همایش را بر عهده داشتند، تشکر و قدردانی شد.

تقاضای بسیاری از شرکت‌کنندگان، در پایان جلسه چهارم وقت دیگری برای دکتر خطیبی در نظر گرفته شد که ایشان به تکمیل بحث خود و نیز به ذکر خاطراتی از ملک‌الشعراء بهار پرداخت.
 ۲- اولگا دیویدسن (بوستن - آمریکا): «فردوسی و بهار در تبعید»
 ۳- علی میرانصاری (مرکز دائرةالمعارف بزرگ اسلامی و سازمان اسناد ملی ایران): «بهار و شاهنامه: بحثی درباره روش بهار در تصحیح شاهنامه»

جلسه دوم:
 ریاست جلسه: سلیم نیساری
 سخنران:
 ۱- احمد کریمی حکاک (دانشگاه واشنگتن، سیاتل): «بهار و نیما»
 جلسه سوم:
 ریاست جلسه: سلیم نیساری
 سخنرانان:
 ۱- حمید دانشور (پاریس): «بازخوانی چند قصیده بهار»

اسلامی - تهران): «تصحیح تاریخ سیستان توسط بهار»

۳- والی احمدی (دانشگاه کالیفرنیا - پرکلی): «سبک‌شناسی بهار و سامان دادن به بخشی از تاریخ ادبی ایران توسط بهار»
 جلسه سوم:

ریاست جلسه: ژیلبر لازار
 سخنرانان:
 ۱- محمد دبیرسیاقی (مؤسسه لغت‌نامه دهخدا - تهران): «مباحث بهار و عباس اقبال آشتیانی در مجله دانشکده»

۲- اریک قیلیپو (مرکز ملی پژوهش‌های علمی - پاریس): «بهار و نامه‌ای از او به پارسیان هند»
 روز دوم، جلسه اول:
 ریاست جلسه: یان ریشارد
 سخنرانان:

۱- حسین خطیبی (دانشگاه تهران): «جایگاه بهار در شعر فارسی» (سخنرانی آقای دکتر خطیبی در این قسمت به علت کمبود وقت، نیمه تمام ماند که بنا به

همایش بزرگداشت پروفیسور توشیهیکو ایزوتسو

دانشگاه تهران در خرداد ماه ۱۳۸۰ شاهد برگزاری همایش بزرگداشت دانشمندی عالی مقام، فیلسوفی برجسته و قرآن پژوهی بزرگ، مرحوم «پروفیسور توشیهیکو ایزوتسو» بود. مردی که تمام عمر نسبتاً طولانی خود را صرف فراگیری علم و دانش نمود و در این راه هیچ چیز مانع و رادع او نشد.

همایش یاد شده در روزهای هشتم و نهم خرداد به همت مؤسسه توسعه دانش و پژوهش ایران و با همکاری انجمن حکمت و فلسفه ایران، دانشگاه تهران و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در تالار علامه امینی دانشگاه تهران برگزار شد. در این همایش استادان و دانشمندان بزرگی چون آقایان دکتر غلامرضا اعوانی، دکتر غلامحسین ابراهیمی دینانی، دکتر مصطفی محقق داماد، دکتر مهدی محقق، دکتر ویلیام چیتیک و خانم دکتر موراتا شرکت داشتند و به ارائه سخنرانی پرداختند. در این میان حضور آقای دکتر چیتیک و خانم دکتر موراتا که یک زوج علمی امریکایی - ژاپنی هستند و هر دو از شاگردان مرحوم پروفیسور ایزوتسو بوده‌اند جلب توجه می‌کرد. این زوج حدود سی سال پیش در ایران با یکدیگر آشنا شده و این آشنایی به ازدواج آن دو انجامیده بود.

در این گزارش پس از بیان مختصری از شرح حال مرحوم ایزوتسو، خلاصه‌ای از بحث‌های ایراد شده در این همایش از نظر تان می‌گذرد:

توشیهیکو ایزوتسو در چهارم ماه مه ۱۹۱۴ در شهر توکیو دیده به جهان گشود و تحصیلات خود را در وطن‌اش آغاز کرد. او در سال ۱۹۳۷ فوق لیسانس خود را از دانشگاه «کیوتو»ی ژاپن در رشته ادبیات و فلسفه زبان گرفت. در سال ۱۹۴۰ موفق به اخذ درجه دکتری شد. او در حین تحصیل، زبان‌های لاتین، یونانی، عبری و عربی را با سخت‌کوشی زیاد و علاقه فراوان آموخت. زبان عربی را در یکی از مساجد شهر توکیو به طور فشرده و در مدت دو سال از عالم آن مسجد فراگرفت. پس از چندی به تحصیل، صرف و نحو عربی در سطح پیشرفته در دانشگاه الازهر مصر پرداخت. آشنایی با زبان‌های مختلف، دریچه‌های جدیدی به روی وی گشود. آشنایی او با زبان یونانی موجب شد تا فلسفه کلاسیک یونانی را به راحتی و با دقت از روی منابع دست اول بیاموزد و تسلط به زبان عربی نیز دریای متون و معارف ناب اسلامی، اعم از متون نقلی و عقلی و ذوقی

را پیش چشم وی نمایان ساخت. او در دوران جوانی در مدت هفت سال قرآن کریم را به ژاپنی ترجمه نمود که در زمان حیات‌اش چند بار تجدید چاپ شد. پس از وارد شدن به دانشگاه مک‌گیل کانادا بیش از پیش با مباحث فلسفه اسلامی درگیر شد و در آنجا به تدریس نجات ابن سینا و الاقتصاد فی الاعتقاد غزالی پرداخت.

در عین حال او اندیشه‌های فلسفی و عرفانی شرق دور و همچنین فلسفه جدید غرب را از نظر دور نداشت و به طور عمیق این اندیشه‌ها را آموخت. حاصل این جامعیت چندین جلد کتاب با موضوع فلسفه و عرفان تطبیقی است. بر اهل فن پوشیده نیست که تطبیق آن هم در دریای بی‌کران عرفان کار هر کسی نیست. ایزوتسو با بهره‌گیری از روش پدیدارشناسانه‌ترین این کار را انجام می‌داد. کتاب‌های صوفیسم و تائوئیسم و خلق مدام در عرفان اسلامی و آیین بودایی ذن از آثار تطبیقی اوست که به فارسی ترجمه شده است. پروفیسور ایزوتسو بر هجده زبان زنده و مرده دنیا به معنای دقیق کلمه تسلط داشت. او به زبان‌های انگلیسی و آلمانی کتاب نوشته است. پروفیسور ایزوتسو عضو انجمن‌های مراکز علمی بسیاری در سطح جهان بود که از جمله آنها می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

— مؤسسه بین‌المللی فلسفه (پاریس)
— انجمن بین‌المللی فلسفه در قرون وسطی (لون بلژیک)
— انجمن کانادایی مطالعات تاریخ و فلسفه علوم (مونترال کانادا)

— فرهنگستان زبان و ادب عرب (قاهره)
مهم‌ترین آثاری که از مرحوم پروفیسور ایزوتسو به فارسی ترجمه شده بدین قرار است: بنیاد حکمت سبزواری^۱، ساختمان معنایی مفاهیم اخلاقی - دینی در قرآن^۲، خدا و انسان در قرآن^۳، صوفیسم و تائوئیسم^۴، مفهوم ایمان در کلام اسلامی^۵، خلق مدام عرفان اسلامی و آیین بودایی ذن^۶، مقاله «ساختمان اساسی تفکر فلسفی در اسلام»^۷، مقاله «زندگی و اندیشه ابن عربی»^۸ و مقاله «اندیشه اشراقی»^۹.

آن استاد فقید تا سال‌های آخر عمر خود همواره جویای علم و دانش بود تا آن که با سینه‌ای مالا مال از اندیشه‌های عظیم شرقی رخ در نقاب خاک کشید و به معبودش پیوست، روحش شاد و یادش گرامی باد.

همایش بزرگداشت پروفیسور ایزوتسو در شش جلسه و در طی دو روز (هر روز سه جلسه) برگزار شد. در

جلسه اول پس از خیر مقدم ریاست مؤسسه توسعه دانش و پژوهش ایران، دکتر غلامرضا اعوانی به عنوان دبیر علمی همایش، گزارش مختصری از گردش کار همایش ارائه کرد. ایشان در سخنان خود همچنین به بیان شرح حال مختصری از پروفیسور ایزوتسو و چگونگی آمدن ایشان به ایران و خاطرات خود از آن مرحوم پرداخت.

استاد اعوانی زندگی علمی ایزوتسو را به چهار مرحله تقسیم کرد:

مرحله اول از بدو تولد تا سفر او به دانشگاه مک‌گیل کانادا را شامل می‌شود، او در این مرحله تحصیلات خود را تا مقطع دکتری در دانشگاه «کیوتو» به پایان رساند و در همان دانشگاه به عنوان استاد مشغول به تدریس شد و پس از چندی به عنوان استاد ممتاز شناخته شد و مورد تقدیر قرار گرفت. تألیف کتاب زبان سحر که یکی از معتبرترین کتاب‌های زبان‌شناسی است به همین دوران برمی‌گردد. همچنین ترجمه قرآن به زبان ژاپنی که مدت هفت سال به طول انجامید مربوط به همین ایام است. در خلال این ترجمه، ایزوتسو، سه کتاب درباره قرآن و کلام اسلامی نوشت.

مرحله دوم از سفر به دانشگاه مک‌گیل آغاز می‌شود. او در این مرحله با دانشمندان غربی از نزدیک آشنا شده و با بعضی از آنان مباحثاتی نیز داشته است. مرحله سوم، آمدن ایزوتسو به ایران است. ایشان برای اولین بار در سال‌های ۵۰ - ۴۹ به ایران آمد و تا سال ۱۳۵۷ ارتباط خود را با ایران قطع نکرد. بدین صورت که ابتدا هر سال فقط سه ماه را در ایران بود و بعد، مدت چهار سال به طور مستمر در ایران اقامت گزید.

دکتر اعوانی افزود: ایزوتسو در مدت اقامت‌اش در ایران کتاب فصوص الحکم ابن عربی را همراه با شروح و حواشی آن به طور کامل و قسمتی از اشارات ابن سینا را تدریس نمود. در این جلسات که به صورت خصوصی و در منزل ایشان تشکیل می‌شد، بنده [دکتر اعوانی]، دکتر ویلیام چیتیک، دکتر موراتا و دکتر پورجوادی حاضر می‌شدیم. ایشان همچنین پس از تأسیس انجمن حکمت و فلسفه ایران در آنجا به ارائه درس‌هایی درباره حکمت چین پرداخت.

مرحله چهارم، اقامت ایشان در ژاپن است که تا پایان عمر با برکت‌اش ادامه یافت. استاد در این مرحله به تألیف و ترجمه کتاب‌هایی به زبان ژاپنی پرداخت و سعی کرد فلسفه اسلامی را در آنجا معرفی کند.

کتاب‌هایی چون تولد اسلام، عمق فرهنگ اسلامی و ترجمه کتاب معالم الاصول به ژاپنی در این مرحله تدوین یافته است.

مرحوم ایزوتسو در مدت اقامت در وطن‌اش سه چهار سال به مطالعه اصول فقه پرداخت و در این باب نیز حتماً تألیفات یا حداقل یادداشت‌های گرانمایی بر جای گذاشته است.

آنگاه دکتر رضا داوری درباره ایزوتسو و فلسفه تطبیقی سخنرانی کرد.

پس از استراحت و پذیرایی، جلسه دوم با سخنرانی حجة الاسلام دکتر محقق داماد آغاز شد. عنوان سخنرانی ایشان «مفاهیم اخلاقی در قرآن از دیدگاه ایزوتسو» بود. ایشان در این سخنرانی گزارشی از یکی از کتاب‌های پروفیسور ایزوتسو که در همین موضوع نگاشته شده است^{۱۰}، ارائه کرد.

ایزوتسو در این کتاب می‌گوید: «در قرآن مجید واژه‌های اخلاقی به سه دسته تقسیم می‌شود. دسته اول واژه‌ها و عبارت‌هایی است که صفات اخلاقی خداوند را بیان می‌کند. دسته دوم، مفاهیمی است که صفات اخلاقی بشر در برابر خداوند را بیان می‌کند و دسته سوم مفاهیمی است که اخلاق بشر را با ممنوع خود تعلیم می‌دهد. دسته اول همان اسماءالله است. دسته دوم واکنشی به عبارت دیگر همان اسماءالله است. دسته دوم واکنشی است که انسان در برابر اخلاقیات خداوند از خود نشان می‌دهد. واکنش طبیعی بشر در برابر برخورد اخلاقی خداوند این است که او نیز با اخلاق، با خدا رفتار کند. خدا رازق است و بشر شاکر، خدا رحیم است و بشر شاکر

و... و همین رابطه است که آن را «دین» می‌نامیم. دسته سوم اخلاقیاتی است که بشر با ممنوع خود دارد. ایزوتسو این دسته را مربوط به فقه می‌داند و از آن در کتاب‌اش بحث می‌کند.

دکتر محقق داماد سپس مباحثی را در مورد ملاک اخلاقی بودن یا فقهی بودن یک مسئله مطرح کرد و افزود: «ایزوتسو این سه دسته را، در هم آمیخته و غیرمتفک از هم می‌داند و می‌گوید: اخلاقیات خداوند باید در جهان بازتاب پیدا کند، یعنی بشر باید سعی کند متخلق به اخلاق الله شود. صفات اخلاقی و پسندیده بشر همان صفات نازله خدایی است. اما بر این حرف ایزوتسو نقدی وارد است و آن این است که انسان نمی‌تواند به تمام اخلاقیات الهی متخلق شود، چون خداوند صفات خاصی دارد که فقط مختص اوست، مثل متکبر بودن، فعال مایشاء بودن و... و این صفات از آدمی ناپسند است.

ایزوتسو در مهم‌ترین فصل کتاب‌اش می‌گوید: برای فهمیدن مدلول واژه‌های اخلاقی در قرآن نباید عجله کرد. برای فهمیدن مدلول یک واژه باید شرایط زمانی نزول آیه و شأن نزول آن و سایر موارد استعمال آن در قرآن مورد بررسی قرار گیرد. به عنوان مثال واژه‌های جهل و جاهلیت در قرآن به معنایی که نزد ما رایج است (نادانی) به کار نرفته است، بلکه به معنای عدم حلم و خارج شدن از حالت طمأنینه و سکون به کار رفته و این را می‌توان از موارد استعمال این ماده استنباط کرد.

سخنران بعدی دکتر غلامحسین ابراهیمی دینانی بود. گرچه عنوان سخنرانی ایشان «خدا و انسان در قرآن از دیدگاه ایزوتسو» اعلام شده بود، ولی ایشان به یک معرفی کلی از شخصیت علمی ایزوتسو پرداختند. استاد ابراهیمی دینانی گفتند: شخصیت ایزوتسو نشان داد که می‌توان از بودیزم به اعماق زوایای دنیای اسلام و معارف اسلامی سرکشید. ایزوتسو اگر بر عرفان بودایی و

مسیحی مسلط بود، از عرفان اسلامی هم کاملاً آگاهی داشت. نکته‌ای که در سخنرانی استاد دینانی جلب توجه کرد این بود که ایشان گفتند: ایزوتسو گرچه ظاهراً تا آخر عمر بر آیین بودایی باقی ماند، ولی او را یک مسلمان کامل می‌دانیم، چه اینکه گفته‌اند: «الاسلام هوالتسلیم» یعنی اسلام تسلیم حقیقت شدن است، و از آنجا که حقیقت یک چیز بیشتر نیست و ایزوتسو هم آن را درک کرده و پذیرفته بود، پس او نیز یک مسلمان بود. همانطور که من هانری گربن را یک شیعه می‌دانم! او وقتی روایتی را از ائمه علیهم السلام می‌خواند چهاردهاں چنان برافروخته و ملتهب می‌شد که موجب تعجب همگان بود.

آخرین سخنران در جلسه دوم همایش، دکتر غلامرضا اعوانی بود که این بار سخنرانی علمی خود را در همایش ارائه می‌کرد. عنوان سخنرانی ایشان «عرفان تطبیقی ایزوتسو» بود.

دکتر اعوانی گفت: «ایزوتسو تمام مواد لازم برای یک بحث تطبیقی عمیق را در اختیار داشت. معلومات او از منابع دست اول بود. حتی یک بار یادم هست که به سفیر ژاپن دستور داده بود تا تعداد دو هزار عنوان کتاب چینی را برای او تهیه کند تا در مطالعاتی که در مورد حکمت چین انجام می‌دهد از منابع دست اول استفاده کند. ایشان سپس افزود: معروف‌ترین کتاب او صوفیسم و تائوئیسم است که در آن عرفان ابن عربی را با عرفان لاتوتسه - از عرفای چین - مورد بررسی تطبیقی قرار داده است. او در این کتاب می‌گوید: این امکان هست که دو نفر متعلق به دو فرهنگ کاملاً جداگانه که هیچ برخورد و یا تعاملی با یکدیگر ندارند، با فاصله زمانی بسیار زیاد با یکدیگر «گفت‌وگوی فراتاریخی»^{۱۱} داشته باشند. چنان که لاتوتسه چینی و ابن عربی که یک عارف اسلامی است این کار را کرده‌اند. برای تحقق گفت‌وگوی فراتاریخی باید دنبال «واژه‌های کلیدی» باشیم و واژه کلیدی مشترک میان تمام ادیان و مکاتب، «وجود» و «وحدت وجود» است. وقتی قرآن می‌گوید: «هو الاول و الآخر و الظاهر و الباطن»^{۱۲} در حقیقت از همان وحدت وجود خبر می‌دهد، گرچه در قرآن واژه «وجود» اصلاً به کار نرفته است و احتمال دارد مراد از «رحمت واسعة الهی» که در متون نقلی ما وارد شده، همان وجود باشد. ایزوتسو می‌گوید: «برای تحقق تطبیق و برقرار کردن گفت‌وگوی فراتاریخی نیازمند روش هستیم. ما باید دنبال یافتن یک زبان مشترک باشیم و یافتن زبان مشترک میان دو نفر از دو فرهنگ

کاملاً متفاوت و متغایر کار آسانی نیست، ولی با کمی تحلیل می‌توان به این زبان مشترک دست یافت.

در جلسه سوم که بعد از ظهر روز هشتم خردادماه تشکیل شد، ابتدا دکتر مهدی محقق درباره همکاری علمی خود با مرحوم پروفسور ایزوتسو در دانشگاه مک‌گیل کانادا و دفتر نمایندگی آن دانشگاه در تهران سخنانی ایراد کرد و سپس حجة الاسلام توفیقی سخنرانی خود را با عنوان «تأویل کتاب آسمانی، در مسیحیت، یهودیت و اسلام» ارائه نمود.

ایشان ابتدا تأویل را به سه قسم تقسیم کردند: ۱. تأویل‌های پیش پا افتاده، مثلاً وقتی قرآن درباره مشرکان می‌گوید: «صُمُّ بَكْمَ عَمٰی فُهْمَ لَا یَعْقِلُوْنَ»^{۱۳} معنایش این نیست که مشرکان واقعاً کر و لال و کورند بلکه معنای آن این است که عناد می‌ورزند و حرف حق را نمی‌پذیرند. ۲. تأویل‌های متعادل، مثلاً آیه قرآنی: «یَدَاللهُ فَوْقَ اَیْدِیْهِمْ»^{۱۴} را به قدرت خداوند تأویل کنیم. ۳. تأویل‌های افراطی دور از ذهن و غیر قابل تحمل.

وی افزود بحث ما درباره قسم دوم است. سپس درباره تاریخچه تأویل در سه دین اسلام، یهودیت و مسیحیت مطالبی ایراد کرد.

پس از حجة الاسلام توفیقی، آقای دکتر شهرام سازوکی سخنرانی خود را با عنوان «گفت‌وگوی فراتاریخی از دیدگاه ایزوتسو» ارائه کرد؛ همان طور که می‌دانیم در دوره مدرن از قرن هجدهم به بعد، امور را در ظرف زمان و مکان می‌سنجیدند، یعنی در مورد یک اندیشه به جای آن که به منشأ ماهوی و اصل آن توجه کنند به ظرف زمانی و مکانی که آن اندیشه از آن بروز کرده بود می‌پرداختند. این جریان فکری را تاریخ نگری یا تاریخ زدگی^{۱۵} می‌نامند.

تاریخ زدگی باعث منتفی شدن امکان دیالوگ میان اندیشه‌ها می‌شد. یعنی مثلاً تصور نمی‌شد اندیشمندی در عالم اسلامی با متفکری چینی، امکان دیالوگ داشته باشند، ولی ایزوتسو نشان داد که این امر امکان‌پذیر است.

دکتر سازوکی به بررسی عواملی که در هیستوریسم مانع گفت‌وگو است، پرداخت و روش ایزوتسو در رفع تاریخ زدگی را مورد بررسی قرار داد.

سخنران بعدی جلسه آقای دکتر فریدزاده بود که تحت عنوان «ابن عربی و مکر الهی» ایراد شد. وی در این سخنرانی به تشریح مسئله «فکر» در قرآن پرداخت و نظر برخی مفسرین را در این خصوص بیان نمود. سپس به تأویل آیات مربوطه از نظر ابن عربی اشاره کرد و گفت: تأویل در نظر ابن عربی با آنچه ما امروز هرمنوتیک می‌خوانیم برابری می‌کند. ابن عربی در جاتی را برای آیات قرآن قائل است و معتقد است که هر مرتبه‌ای از قرآن شنونده خاص خود را دارد و مخاطب نیز به میزان درجه خود، از مراتب مختلف آیات

بهره می‌گیرد.

آخرین سخنران این جلسه حجة الاسلام ایازی بود که بحثی را با عنوان «چهره پیوسته قرآن از دیدگاه ایزوتسو» مطرح کرد. وی گفت: در علوم قرآنی بحثی تحت عنوان تناسب سور و آیات مطرح است. یعنی آیا میان آیات کل قرآن و یا حداقل میان آیات یک سوره پیوستگی معنایی وجود دارد یا نه؟ آیا می‌شود برای یک آیه، شخصیتی موضوعی و محتوایی، فرض کرد یا خیر؟ در این زمینه نظریات مختلفی از سوی اندیشمندان اسلامی ارائه شده است. کار جدیدی که ایزوتسو در این بحث انجام می‌دهد، این است که او در کتاب خدا و انسان در قرآن یک پیوستگی سیستماتیک را پیشنهاد می‌کند. بدین معنی که یک آیه مشخص با مجموع آیات قرآنی یک پیوستگی مفهومی دارد. ایزوتسو برای این نظریه خود یک شکل هندسی هم ترسیم می‌کند. معناشناسی ایزوتسو، منحصر به فرد و کاملاً جدید است. معناشناسی او یک معناشناسی سیستماتیک است. او برای یافتن معنای واقعی یک واژه، ارتباط آن را با مفاهیم دیگر در یک حوزه معناشناختی بررسی کرده است.

جلسه چهارم که صبح روز چهارشنبه نهم خرداد تشکیل شد به دلیل غیبت برخی از سخنرانان با حدود یک ساعت تأخیر آغاز شد. در این جلسه ابتدا حجة الاسلام دکتر احمد احمدی سخنرانی خود را تحت عنوان «ایزوتسو و زبان وحی» ایراد کرد. وی معتقد است: ایزوتسو درباره زبان وحی نظرات بسیار ارزنده‌ای دارد. برخلاف نظر ناستیجیده برخی که گفته‌اند: معانی و محتوا بر قلب پیامبر نازل می‌شده ولی کلمات را ممکن است خود او ترکیب کرده باشد، ایزوتسو عقیده دارد که کلام قرآن با همین الفاظ و همین عبارات و با همین زبان عربی از سوی خداوند نازل شده است و این نظر بسیار مستند و مستحکم و استواری است که از خود آیات قرآن کریم هم به دست می‌آید.

سپس آقای دکتر ریخته‌گران به سخنرانی درباره «ایزوتسو و تطبیق ادیان» پرداخت؛ چنان که می‌دانیم، ایزوتسو در مواضعی به تطبیق بین فلسفه شرقی و فلسفه غربی دست یازیده است و مبنای او در تطبیق طبق گفته‌های خودش همان مبنای هانری کربن است. وقتی به مباحث کربن مراجعه می‌کنیم، می‌بینیم که او اساس تطبیق خود را «پدیدارشناسی هوسرل» قرار داده است. ایزوتسو نیز بر اساس پدیدارشناسی هوسرل از چنگال هیستوریسم (مذهب اصالت تاریخ) گریخته و به واری تاریخ سرکشیده است. او قائل به «گفت‌وگوی فراتاریخی» شده و معتقد است این شخصیت‌ها و بزرگان در تاریخ عرفی — که مورخین از آن یاد می‌کنند — نیست که به یکدیگر می‌رسند، بلکه در یک سرزمین مثالی و ارض ملکوتی با هم ملاقات می‌کنند و چنین

است که گفت‌وگوهای فراتاریخی بزرگانی چون ابن عربی در عالم اسلام و لائوتسه در شرق دور تحقق می‌یابد.

جلسه پنجم با سخنرانی حجة الاسلام دکتر رضا اکبریان آغاز شد. سخنران ایشان در باب «نظر فلاسفه اسلامی درباره علم وجود» بود. وی این مسئله را از دیدگاه فلاسفه بزرگ اسلامی چون شیخ اشراق و ملاصدرا و... بررسی کرد.

دومین سخنرانی جلسه توسط دکتر ویلیام چیتیک ایراد شد که تحسین حصار را برانگیخت و پس از این سخنرانی حاضرین با کف زدن ممتد خود، ابراز احساسات کردند. همان طور که گفتیم دکتر چیتیک اهل ایالات متحده آمریکا، و از شاگردان مرحوم پروفسور ایزوتسو در ایران بوده که فصول ابن عربی را با حواشی و شروح آن نزد ایزوتسو فرا گرفته است و به گفته خودش از آن دوره به بعد، مدت ۲۵ سال است که به مطالعه ابن عربی مشغول است و فتوحات مکیه او را به انگلیسی ترجمه می‌کند.

دکتر چیتیک پس از بیان تاریخچه‌ای از آشنایی خود با ایزوتسو و تجلیلی از مقام علمی وی به سخنرانی خود با عنوان «از مقام لامقام تا نقطه وسط دایره» پرداخت. او گفت: چنان که همه می‌دانیم هیچ کس به اندازه صدرالدین قونوی در شناخت ابن عربی مهارت ندارد.

برخی از مفاهیم و اصطلاحاتی که امروزه منسوب به ابن عربی است و از نظرات خاص او محسوب می‌شود — همچون مبحث وحدت وجود — در حقیقت قرائت‌هایی است که قونوی از آثار شیخ کرده است. ابن عربی نه در فصوص و نه در فتوحات، اصطلاح «وحدت وجود» را به کار نبرده، بلکه او از «انسان کامل» یاد می‌کند و این صدرالدین قونوی است که چون در فلسفه از استاد خود ماهر تر بوده، این اصطلاح را به کار می‌برد.

در عرفان اسلامی هر انسانی مقامی دارد که باید همواره در طول حیات‌اش بدان مقام تقرب جوید، انسان‌ها و اجنه در آخرین نفس‌های خود به مقامی که برای آنان تعیین شده می‌رسند و بر آن مقام می‌میرند. موجودات دیگر غیر از انسان‌ها و اجنه در همان مقام معلوم خود خلق شده‌اند که نه از آن نزول می‌کنند و نه صعود. عرفا تعداد مقامات انسانی را مختلف بیان کرده‌اند. مثلاً عطار در منطق الطیر آنها را هفت وادی دانسته که عبارت‌اند از: طلب، عشق، معرفت، استغناء، توحید، فنا و بقاء. ابن عربی فهرستی از تعداد مقامات و ترتیب آنها ارائه نمی‌کند، ولی می‌توان حداقل تعداد آنها را از نظر ابن عربی ۵۶۰ مقام — یعنی به تعداد فصول فتوحات — دانست.

ابن عربی بالاترین مقام انسانی را مقام محمدی

(صلی الله علیه وآله) می‌داند که انسان وقتی بدان مقام می‌رسد هیچ یک از مقامات برای او مطرح نیست. تعیین محمدی (صلی الله علیه وآله) چیزی جز این نیست که او به هیچ مقامی تعیین ندارد، پس مقام او لا مقام است و همان طور که وقتی خدا را با اسماء و صفاتش متصف می‌کنیم محدود شدن او به آنها لازم نمی‌آید، متصف شدن انسان به مقام لا مقام نیز هیچ محدودیتی برای او نمی‌آورد.

دکتر ویلیام چیتیک سپس به نتیجه گیری از بحث خود پرداخت و گفت: خیلی‌ها فکر می‌کنند مباحث عرفانی ارتباطی با دنیای جدید ندارد و یک سری مباحث نظری و ذوقی محض است، در حالی که چنین نیست. این که می‌بینیم در دویست سال اخیر بحران‌ها زیاد شده و منجر به جنگ‌ها و خونریزی‌ها و بی‌خانمان شدن‌ها می‌گردد، دلیلش این است که انسان به مقامات بالاتر خودش اصلاً توجهی ندارد و در مکاتب جدید، انسان غلط تعریف می‌شود. نتیجه این اشتباه، دور شدن از نقطه «وسط دایره» یعنی همان «مقام لا مقام» است. راه راست به نقطه وسط دایره که همان نقطه وحدت و اتحاد و توازن است می‌رود، و راه‌های کج که به پراکندگی و تشتت و تکرر می‌انجامد از آن نقطه وسط دور می‌شود، و نتیجه آن دور شدن انسان از «مقام لا مقام» است.

آخرین سخنران در جلسه پنجم آقای دکتر پرویز اذکایی بود که سخنرانی خود را درباره «حدوث دهری از دیدگاه ایزوتسو» ارائه کرد. وی سه تن را به عنوان مفسرین حدوث دهری میرداماد معرفی کرد. آقایان دکتر محقق، فضل الرحمن هندی و پروفیسور ایزوتسو کسانی

هستند که به تفسیر ام‌المسائل فلسفه میرداماد یعنی مسئله حدوث دهری پرداخته‌اند. در این میان تفسیر ایزوتسو گرچه گفتار کوتاهی است ولی بسیار روشنگر و دقیق است. وی سپس در ادامه سخن خود نظر ایزوتسو را درباره «حدوث دهری» براساس تفسیری که از آن ارائه کرده است بررسی نمود.

اولین سخنران جلسه ششم (آخرین جلسه همایش) حجة الاسلام دکتر سعید عدالت‌نژاد بود که به علت مسافرت خارج از کشور، مقاله ایشان توسط مرتضی کریمی‌نیا قرائت شد.

عنوان این مقاله «روش سمانتیکی (معنی‌شناسی) در مطالعات اسلامی» بود که براساس مقدمه کتاب خدا و انسان در قرآن ایزوتسو نگاشته شده بود. ایزوتسو معتقد است که برای فهمیدن مراد و دست یافتن به معناشناسی قرآن باید جهان‌بینی آن را به دست آوریم و جهان‌بینی قرآن در پرتو تشکیل میدان معناشناختی قرآن است.

دومین سخنران دکتر موراتا بود که سخنرانی‌اش را با موضوع «مبداء و معاد در فلسفه چین» ارائه کرد. وی در این سخنرانی فلسفه چین را از جهتی شبیه به فلسفه ایرانی و از جهات متعدد متفاوت با آن دانست. او در سخنرانی‌اش از تشکیل شاخه جدیدی از فلسفه اسلامی در چین خبر داد که یکی از دانشمندان این شاخه شخصی به نام «لیوچی» است. او لویایح را به چینی ترجمه کرده و نیز مهم‌ترین کتاب را در این زمینه تحت عنوان طبیعت و اصول نگاشته است که می‌توان آن را به نام «فلسفه اسلام» ترجمه کرد.

ناگفته نماند که به دلیل تفاوت اساسی میان زبان

ژاپنی و فارسی، سخنان دکتر موراتا برای بعضی از حضار نامفهوم بود، زیرا تلفظ کلمات فارسی برای یک ژاپنی زبان مشکل است.

سپس دکتر زهرا پورسینا به سخنرانی خود درباره اصول روش‌شناختی ایزوتسو در کتاب مفهوم ایمان پرداخت. وی که مترجم کتابی به نام مفهوم ایمان در کلام اسلامی از ایزوتسو است، در این سخنرانی روش‌های او را در این کتاب بررسی کرد.

سخنران بعدی آقای بهاءالدین خرمشاهی بود که با عنوان «قرآن پژوهی ایزوتسو» سخنرانی خود را ارائه کرد. وی پس از معرفی اجمالی آثار قرآنی پروفیسور ایزوتسو، به بررسی کتاب خدا و انسان در قرآن پرداخت و گفت: پروفیسور ایزوتسو ادعا کرده که «تمام کوشش من این است که قرآن را با قرآن بشناسم». ولی او در تفسیر قرآن از موضوعات دیگری، چون فرهنگ عرب جاهلی و... نیز استفاده کرده است.

آقای خرمشاهی همچنین یک اثر جدید از ایزوتسو با نام تلاوت قرآن و یک اثر ناتمام از او تحت عنوان «رابطه غیر زبانی بین انسان و قرآن» معرفی کرد که گویا این دواثر به فارسی ترجمه نشده است.

آخرین سخنران همایش بزرگداشت پروفیسور ایزوتسو دکتر اصغر دادبه بود. سخنرانی وی تحت عنوان «ایزوتسو و حکایت چگونه گفتن» ایراد شد. او گفت: درباره لفظ و معنی و این که اصالت با لفظ است یا با معنی و یا هر دوی آنها یکسان هستند، سخن بسیار گفته‌اند. ولی همگان اقرار دارند که «چگونه گفتن» جایگاه بالایی در تحقیقات و مباحث علمی و حتی در گفت‌وگوهای روزمره و عادی دارد. ممکن است یک

سلام بریزد شهر بادگیرها، گزارش برگزاری چهارمین مجمع

است هر سال بیش از چند برابر ظرفیت مجمع درخواست شرکت می‌شود که در آن میان فقط ۷۵۰ نفر پذیرفته می‌شوند.

هر سال نیز مجمع محورهای خاص خود را دارد. محورهای این مجمع خلاقیت و آفرینش و نگارش اصول و مبانی نگارش، روش‌های نوین آموزش انشا و نگارش و بهره‌گیری از فناوری‌های آموزشی است. ارائه مجموعه مقالات به صورت کتاب، تهیه کتاب‌های آموزشی، تهیه ویژه نامه رشد آموزش زبان و ادب فارسی از جمله دستاوردهای هر مجمع است.

در مجمع امسال از میان ۱۶۸ مقاله ارائه شده جمعاً ۳۸ مقاله برگزیده و در سه سالن قرائت شدند. در کنار مقالات ۸ سخنرانی علمی نیز برگزار گردید.

مراسم افتتاح رأس ساعت ۸/۳۰ صبح در سالن اجتماعات و با قرائت قرآن در سالن شهید پاک‌نژاد آغاز شد. ابتکار یزدیان را پیش از قرائت قرآن باید ستود. پرده با صدای غرش رعد و برق به کناری زفت و قرانی بر بال ملاتک از بالای سن نزول کرد.

پس از اجرای سرود و خیرمقدم مدیرکل آموزش و پرورش استان، آقای شهسواری و استاندار، آقای مهندس سفید، آواز زیبایی هنرمند یزدی آقای حسینیان جمع را تحت تاثیر قرار داد.

دکتر محمدرضا سنگری دبیر چهارمین مجمع گزارش خود را با این بیت حافظ آغاز کرد:

به آب روشن می عارفی طهارت کرد

علی‌الصباح که می‌خانه را زیارت کرد
در این گزارش یاد شده بود که از ۱۶۷ مقاله ارائه شده ۷۵ مقاله از آقایان و ۹۲ مقاله از خانم‌ها بود. استان تهران با ۴۱ مقاله و سپس استان‌های یزد و اصفهان هریک با ۱۸ مقاله صاحبان بیشترین مقالات این مجمع بودند. ۲۵ مقاله را معلمان ابتدایی و ۱۵۲ مقاله را دبیران و استادان ارائه دادند. ۲۵ مقاله بی‌ارتباط با موضوع مجمع و ۲۳ مقاله دیگر فاقد هرگونه ضوابط مقاله‌نگاری بود.

دکتر سنگری در پایان، محور مجمع بعدی را «راه‌های آموزش نوین در آموزش زبان و ادبیات فارسی» اعلام کرد.

دکتر حدادعادل رییس فرهنگستان زبان و ادب

وقتی از پله‌های هواپیما فرود آمدیم، اول نسیم ملایم صبحگاهی اردیبهشتی کویر به استقبال مان آمد. در همان لحظه نخستین و با تمام وجود تمام کویر را حس کردم و نغمه‌های دل‌انگیز یاد، گویی سرود خوانان می‌گفتند «به یزد شهر دل‌انگیز ما خوش آمدید» همان بود که در شعر آن دوست شاعرم* خوانده و از دیگران شنیده بودم:

شهر ما بی‌ابتدا و انتهاست

شهر ما مأوی مردان خداست
بر فراز هر بنایی بادگیر

می‌زند لیخند بر یاد کویر
شهر ما از آب هم بیزار نیست

آب را با این ولایت کار نیست
سبزه از سبزی مردم خجل

آب هم پنهان شده در لای گل
کودکان با خاک بازی می‌کنند

خویش را استاد و قاضی می‌کنند
در هجوم وحشی هر گردباد

نُطق هر گلدسته‌ای «دارالعباد»
به یزد آمده‌ایم تا چهارمین مجمع علمی آموزشی زبان و ادب فارسی را با حضور هشتصد تن از دبیران زبان و ادبیات فارسی سراسر کشور برگزار کنیم. سه مجمع دیگر در شیراز، تبریز و سنجند برگزار گردید. این مجامع طی چهار سال اخیر با هدف ارتقای سطح دانش دبیران و معلمان زبان و ادبیات فارسی، ارائه راه کارهای نوین تدریس و ارزشیابی، ارائه و کسب آخرین یافته‌های پژوهشی در زمینه آموزش زبان و ادب فارسی و مسایل تخصصی این رشته، تأسیس شد.

جز زبان و ادبیات در رشته‌های فیزیک، شیمی، ریاضی نیز سمینارهای مشابهی سالانه برگزار می‌شود. مجامع زبان و ادبیات فارسی را معاونت تربیت معلم و نیروی انسانی و سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی وزارت آموزش و پرورش با همکاری فرهنگستان زبان و ادبیات فارسی برگزار می‌کنند. در هر مجمع و طی سه روز شرکت‌کنندگان مقالات نظری و روش‌های عملی خود را در معرض دید و قضاوت معلمان قرار می‌دهند. گفتنی

کلام عادی در قالب خاصی ارزش پیدا کند مثلاً در شعر: «زلف بر باد مده تا ندهی بر بادم»، این قالب است که به این کلام ارزش داده است. وی پس از بیان این مقدمه افزود: گرچه ایزوتسو از نظر علمی در درجه بالایی قرار داشت ولی هنر بزرگ او که موفقیت‌هایش را مدیون آن است، هنر «چگونه گفتن» اوست. بعضی از مستشرقین فرنگی با آن که از نظر علمی در درجه پایین‌تری از دانشمندان خودمان قرار دارند، ولی مطالب را چنان پرورش می‌دهند که انسان را جذب می‌کند و با آنکه حرف جدیدی نمی‌زنند انسان تصور می‌کند که مطالب‌شان تازگی دارد. مرحوم پروفسور ایزوتسو هم از نظر علمی در درجه بالایی قرار داشت و هم هنر چگونه گفتن را خوب می‌دانست.

همایش بزرگداشت مرحوم پروفسور توشیهیکو ایزوتسو با تشکر و قدردانی دبیر علمی همایش دکتر اعوانی از سخنرانان و حضار، در عصرگاه روز نهم خرداد به کار خود پایان داد.

پی‌نوشت‌ها:

۱. ترجمه سیدجلال‌الدین مجتبی، مؤسسه مطالعات اسلامی دانشگاه مکیل (شعبه تهران)، تهران، ۱۳۶۰.
۲. ترجمه فریدون بدره‌ای، قلم، تهران، ۱۳۶۰.
۳. ترجمه احمد آرام، تهران، شرکت سهامی انتشار، ۱۳۶۱.
۴. ترجمه محمدجواد گوهری، تهران، انتشارات روزنه، ۱۳۷۸.
۵. ترجمه زهرا پورسینا، تهران، انتشارات سروش، ۱۳۷۸.
۶. ترجمه منصوره کاویانی، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۶۴.
۷. ترجمه غلامرضا اعوانی، مجله معارف اسلامی، ش ۱۲، فروردین ۱۳۵۰.
۸. ترجمه همایون همتی، مجله کیهان فرهنگی، س ۱۰، ش ۱، فروردین ۱۳۷۲.
۹. ترجمه همایون همتی، مجله کیهان فرهنگی، س ۱۰، ش ۱۲، اسفند ۱۳۷۲.
۱۰. چنان که قبلاً اشاره شد، دو کتاب در موضوعات قرآنی از ایزوتسو به فارسی ترجمه شده یکی کتاب ساختمان معنایی مفاهیم اخلاقی - دینی در قرآن و دیگری خدا و انسان در قرآن.

11. Meta Historical dialog

۱۲. سوره حدید: ۳

۱۳. سوره بقره: ۱۸

۱۴. سوره فتح: ۱۰

15. Historism

محمد غفوری نژاد

آتشکده‌ها و کاریزها

علمی و آموزشی زبان و ادب فارسی

فارسی نیز به عنوان سخنران بعدی، حفظ زبان فارسی را عامل اقتدار ملی دانسته و در ادامه به برخی از مشکلات درسی انشاء اشاره کرد و توصیه‌هایی ارائه داد. از جمله منحصر نکردن موضوعات به مسایل تخیلی، تشویق دانش‌آموزان به مطالعه، زیاد نوشتن، توجه به بیان شفاهی، دعوت به نگارش مسایل حسی و توجه به متون اصیل زبان فارسی. دکتر حداد سخنان خود را با دو بیت زیر از شاعر معاصر یزد، ریاضی یزدی پایان برد.

وقت ولادت قدمی پشت سر

وقت شهادت قدمی پیش تر

شمع شده آب شده سوخته

روح ادب را ادب آموخته
بخش دوم برنامه با سرود زیبای «شرح پریشانی من» آغاز شد. لقایی مدیرکل تربیت معلم و نیروی انسانی وزارت آموزش و پرورش ضمن گزارش خود از استان‌ها خواستند تا نسبت به تأسیس انجمن‌های ادبی اقدام کنند. ایشان اعلام داشتند هم‌اکنون در هشت استان کشور انجمن زبان و ادب فارسی تأسیس شده است. یکی از اقدامات مؤثر معاونت تأمین و تربیت نیروی انسانی وزارت آموزش و پرورش تأسیس انجمن‌های آموزش زبان و ادبیات در استان‌ها بوده است. این انجمن با داشتن اسانامه به‌طور مستقل و با حمایت مالی وزارت کل در استان‌ها و توسط دبیران زبان و ادبیات تشکیل می‌شود.

اولین مقاله علمی را دکتر شهین نعمت‌زاده پیرامون عوامل انسجام متن ارائه داد.

نکات مهم مقاله وی عبارت بودند از: ۱- زبان الکترونیکی زبانی میان گفتار و نوشتار است، ۲- زبان نوشتاری علم زبان متفاوتی است، ۳- عدم توجه به زبان‌شناسی متن در رشته‌های دانشگاهی، ۴- انسجام در متن به انسجام ذهن نیاز دارد. آنگاه به بحث انسجام متن و ابزارهای آن از جمله جانشینی، حذف، ابزارهای ربطی، سببی، زبانی، افزایشی، گزینشی و تبیین هر یک پرداخت.

عنوان سخنرانی دکتر میرجلال‌الدین کزازی دومین سخنران صبح «آفرینش ادبی» بود. از محورهای سخنران وی این بود که آفرینش دهش ایزدی است و کار ما به نمود درآوردن مایه‌ها است و خودآگاهی در آفرینش ادبی نقشی ندارد.

نمایش زیبای «زنگ مظلوم انشا» به لهجه زیبای یزدی و به طنز پایان بخش برنامه‌های صبح بود. در این نمایش مشکلات درس انشاء و شکل برگزاری آن به نقد کشیده شد.

حسین معلم از دبیران یزد نیز در پایان به نقد و تحلیل نمایش پرداخت.

یکی از برکات این مجامع آن است که معلمان استان‌های مختلف یکدیگر را ملاقات می‌کنند و پیرامون مسایل و مشکلات مشترک صنفی و آموزشی بحث و گفت‌وگو می‌کنند. دوستان قدیم همدیگر را پس از سالیانی دراز می‌یابند. وقتی از سالن بیرون آمدم، دوستان زیادی را دیدم که یکدیگر را در آغوش کشیده بودند. من نیز مشغول تفرج و تماشا بودم که ناگاه خود را در آغوش دوستی قدیمی یافتیم که نزدیک یک دهه او را ندیده بودم.

هوای یزد هم در نیمه روز گرم و سوزنده بود. البته برای ما و الا مردم مقاوم یزد مثل هر روز و با نشاط بودند. در میان راه وقتی برای استراحت به تالار بزرگ فرهنگیان یزد می‌رفتیم شهر را بسیار وسیع و دل‌باز با خیابان‌های عریض و بلوارهای متعدد یافتیم. خانه‌ها وسیع و یک طبقه بودند. ولی در خیابان‌ها از دوچرخه‌هایی که آل احمد در «سفری به شهر یادگیرها» یاد کرده، خبری نبود. در عوض شهر پر بود از موتورسیکلت. جلسه بعد از ظهر با اندکی تأخیر ساعت ۱۵/۳۰ شروع شد و اولین مقاله از آن مهندس جعفر علاقه‌مندان معاون وزیر و رییس سازمان پژوهش با عنوان «رویکردهای نوین آموزش نگارش» بود. در این مقاله رویکردهای ویلیام دیدیوست که نگارش را به ساختاری و محتوایی تقسیم می‌کند، همچنین رویکرد سی پروز با عنوان رویکرد فرایندی، توانشی و گذشته‌گرا، زبانی، مرحله‌ای، اطلاعاتی به تفصیل تبیین شده و سرانجام نویسنده عقیده خود را در قالب بیان مثلث نگارشی شامل سه بُعد ذهن، زبان و جامعه و تعامل این سه با هم، اعلام و اظهار داشت.

دکتر تقی وحیدیان کامیار نیز درباره «زبان خبر و زبان ادب» به ایراد سخن پرداخت. از محورهای سخنران وی آن بود که:

۱- زبان طرح قبلی دارد ولی در هنر طرح قبلی در میان نیست.

۲- هنرهای دیگر یک رو دارد ولی زبان لایه‌های معنایی دارد.

۳- زبان خبر هنگامی جاذبه پیدامی‌کند که نو شود.

۴- زبان شعر باید نو شود، اما هر نویسی شعر نمی‌شود.

۵- شعر ته‌اجم سازمان یافته علیه زبان است.

سرانجام نویسنده زبان را به «هنجار» و «واهنجار» تقسیم کرد.

سپس نویسنده قصه‌های مجید، آقای هوشنگ مرادی‌کرمانی نیز به بیان تجربیات نویسنده‌گی خود پرداخت. نویسنده از جمله دلایل توفیق خود را عواملی چون شاگردی از محضر بزرگان، یادگیری از همه کس و همه چیز، حتی تجربیات روزانه و ظاهراً پیش پا افتاده دانست.

مقاله دکتر داودی و مقاله زنده‌یاد خانم بتول درزی از دیگر مقالات عصر بود. مقاله خانم بتول درزی با عنوان «خلافت» توسط یکی از همکاران وی ارائه شد. زنده‌یاد بتول درزی از دبیران محقق و خوش‌ذوق منطقه ۱۸ تهران بود که پس از نگارش مقاله خود در اسفندماه ۷۹ درگذشت. جمع حاضر برای شادی روح آن عزیز از دست رفته فاتحه‌ای قرائت کردند.

عصر هوا کمی خنک شده بود و میهمانان پس از پذیرایی راهی بازدید از اماکن تاریخی و تفریحی شدند، آتشکده، باغ دولت، تکیه میرچخماق و مسجد جامع هریک جاذبه‌های خاص خود را داشتند. این بار به خوبی معنی حرف آل احمد را دریافتم که «مفهوم ارتفاع، یکی در گلدسته‌ها و گنبد‌های مسجد جامع است و مناره‌های میرچخماق و بعد در بادگیر که بالای هر بنایی است. حداقل پنج گز مرتفع‌تر از بام خانه» و بر اینها باید بلندی دیوار خانه‌ها را هم افزود. خیلی عجیب بود دیوارها بلند و پیچ در پیچ بودند و بعد که سؤال کردم فهمیدم به این دلیل است تا کوچه‌ها آفتاب‌گیر نشود! و در سایه سار دیوارهای پیچ در پیچ و در خنکای آن مردم بتوانند زندگی کنند. نماز را در امامزاده سید جعفر محمد اقامه کردیم. بنایی مجلل و زیبا بود.

شب هم تا پاسی با صدای گرم مرشد اکبر ترابی، از نقالان گرم چانه روزگار ما به شاهنامه خوانی گذشت. این مراسم به مناسبت ۲۵ اردیبهشت یاد روز فردوسی اجرا شد.

پرداخت.

محورهای دیگر سخنان استاد سمیعی عبارت بود از: تکرار مکررات باعث خستگی ذهن می‌شود، راه حل‌ها را نباید گفت و تحمیل کرد، بلکه آن را باید کشف کرد، تمرین‌ها برای برانگیختگی ذهن باید متنوع و گوناگون باشد.

دکتر حسن احمدی به عنوان سخنران بعدی برخی از دیدگاه‌های خود را پیرامون انشا و نگارش بیان کرد. در این هنگام حضور مادر رئیس‌جمهور محترم و محبوب سید محمد خاتمی در جمع شور و اشتیاقی برپا کرد و حاضران با کف‌های ممتد اشتیاق خود را نشان دادند.

سپس دکتر احمد تمیم‌داری سخنان خود را با عنوان «علل عدم توجه به نثر فارسی» آغاز کرد. وی به بررسی علل پیشی گرفتن شعر بر نثر و رونق شعر پس از اسلام پرداخت. نویسنده نقش دولت و جامعه را در سمت و سو دادن قلم‌ها مؤثر دانست.

دو مقاله پایانی مجمع از آن آقای هنرمند قلمی با عنوان «عوامل تعطیل و تضعیف‌کننده انشا» و مقاله آقای حسین نژاد با عنوان «بازشناسی پژوهش‌های انجام شده در انشا» بود.

پس از مراسم اختتامیه و اهدای جوایز به مقالات ارائه شده و تجلیل از نویسندگان، چهارمین مجمع ساعت ۱۲/۳۰ به پایان رسید و عصرهمان روز حاضران از شهر تاریخی و دیدنی میبد بازدید کردند و سرانجام همه شرکت‌کنندگان با هدایای اداره کل آموزش و پرورش (کیف، شیرینی مخصوص یزد و کتاب) به شیرینی یزد را ترک کردند.

هیئت علمی این مجمع عبارت بودند از: دکتر حدیدی، دکتر علی اشرف صادقی، استاد احمد سمیعی، دکتر محمدرضا سنگری، دکتر حسن ذوالفقاری، دکتر حسین داودی، حسین قاسم‌پور مقدم و غلامرضا عمرانی.

پی‌نوشت:

• دکتر محمدکاظم کهدویی استاد دانشگاه یزد.

۲۱- «روش تدریس بدیعه‌سازی» رحیم بدری گرگری

۲۲- «ارائه برنامه مطلوب آموزشی و نگارشی» مریم طلوعی

۲۳- «آشنایی زدایی در نثر» علی اکبر مشیری

۲۴- «موانع نوشتن خلاق» فاطمه جانفشان

۲۵- «انشا و شیوه‌های تقویت آن» دکتر الهام بخش

۲۶- «راهبردهای پرورش خلاقیت در نگارش» غلامحسین خدایار

۲۷- «اندیشه خلاق، متن خلاق» سلیمان زاده‌عباس

۲۸- «شیوه‌های پرورش معانی» پروین ناهیدی

۲۹- «چگونگی شروع قصه‌ها» فعال عراقی

۳۰- «طنز و خلاقیت» وحید باقرزاده

۳۱- «راهبردهای پرورش خلاقیت در ابتدایی» علیرضا نیلی

۳۲- «نقد و بررسی کتاب‌های درسی» دکتر جلالی پندری

پس از طی یک روز کاری سخت و البته پرفایده بعدازظهر نیز به دیدار یزد و بازار و خرید سپری شد. شب‌هنگام شب شعر باشکوهی برگزار شد و قریب ۵۰ تن از شاعران معلم حاضر در مجمع و شاعران استان یزد به شعرخوانی پرداختند.

اولین جلسه صبح روز پنجشنبه با سخنرانی دکتر محمدعلی اسلامی ندوشن آغاز شد.

دکتر اسلامی زبان فارسی را نگهبان شخصیت و نگهبان مجموعه ایران و فکر ایرانی دانسته و اظهار داشت: زبان فارسی نماینده فکر ایرانی است. وی اندیشه را رکن زبان و مایه باروری آن دانست.

بیان تفاوت زبان و ادبیات از محورهای دیگر سخنان وی بود که با استقبال حضار روبه‌رو گردید. استاد احمد سمیعی عضو پیوسته فرهنگستان و عضو هیئت علمی مجمع نیز مقاله خود را با عنوان «تمرین‌های مختلف زبانی برای نمایش خلاق» ارائه داد.

وی با اشاره به نظرات گوناگون ارائه شده در مجمع بر جنبه‌های آموزشی و مکتسبانه یا ذاتی و الهامی خلاقیت، به تبیین دقیق چند و چون این مسئله

مرشد با اجرای خوب و موفق خود داستان زال را اجرا کرد. دومین روز مجمع در سه سالن ادامه یافت. مقاله‌های ارائه شده در سه سالن به شرح زیر بودند:

۱- «بررسی برنامه‌های موجود آموزش و پرورش» مهرنوش صانعی و محمد کاظمی

۲- «مقدمه‌ای بر ارزش یابی پیشرفت تحصیلی درس انشا» محمدعلی تصدیقی

۳- «روش نگارش سیال» عباس مهرابی

۴- «طنز و خلاقیت» حسین معلم

۵- «انشاء حکمت جاودان زبان» اسماعیل تقی‌زاده

۶- «نقش کتاب و مواد خواندنی در آموزش نگارش» عصمت طاهرزاده

۷- «معیارهای ثابت یک نوشته» سیداکبر میرجعفری

۸- «ارائه برنامه مطلوب برای بهبود آموزش نگارش» مرضیه واثقی

۹- «شلوارهای وصله‌دار کتاب‌های درسی» دکتر جلالی پندری

۱۰- «ارائه برنامه مطلوب برای بهبود آموزش نگارش» طلعت محمودان

۱۱- «نرم‌الخط در کتاب‌های درسی» دکتر محمدکاظم کهدویی

۱۲- «موانع نوشتن خلاق» نرجس مردانی، دکتر ملک‌ثابت

۱۳- «آفاق تفکر و تخیل در نگارش» فتح‌الله عباسی

۱۴- «بررسی تأثیر روش فرآیند محور بر ایجاد خلاقیت» پریچهر سلطانی

۱۵- «طرح پیشنهادی در آموزش انشای فارسی» دکتر مهبد غفاری، دکتر بهروز بختیاری

۱۶- «فرآیند نوشتار از کاربرد عملی زبان» منیژه پورنعمت رودسری

۱۷- «پاراگراف چیست» فرامرز صفرزاده

۱۸- «موانع نوشتن خلاق» حسین مسرت

۱۹- «طرح مشکلات و موانع نگارش» منصوره حیدری

۲۰- «راه کارهای تقویت درک ارتباط خواندن» دکتر محمدرضا کرمی‌پور

● اخبار اهل قلم

● عطاء الله تدین درگذشت

زنده یاد عطاء الله تدین در سال ۱۳۰۴ هجری شمسی در شهر سرسبز رشت متولد شد. پدرش مرحوم حسن تدین فرزند حجت الاسلام شیخ عیسی بیچار بُنه، وکیل دادگستری گیلان در تقوی و سلامت نفس شهره خاص و عام در استان گیلان بود. شادروان عطاء الله تدین، از طریق مادر، نوه عالم ربانی، علامه آیت الله میرزا محمدعلی مدرس چهاردهی (یکی از مراجع شیعیان در عصر خود) است. وی تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در رشت و تحصیلات عالی دانشگاهی را در دانشگاه تهران به پایان رساند.

دکتر تدین راه بی پایان پر رمز و راز عرفان مولانا را انتخاب کرد و کتاب به دنبال آفتاب از قونیه تا دمشق را که یکی از ژرف ترین نگرش های عرفانی را به

علاقه مندان مولانا و انسان های آزاده منتقل می کند در این زمینه تألیف نمود. زنده یاد تدین آثار قلمی بسیاری را به فرهنگ و ادب سرزمین ادیب پرور ایران تقدیم کرد که به عنوان شاهد مثال می توان کتاب های زیر را نام برد.

- ۱- شرح دعای سماط
 - ۲- امام حسین (ع) و یارانش
 - ۳- به دنبال آفتاب از قونیه تا دمشق
 - ۴- حلاج و راز انا الحق
 - ۵- مولانا و طوفان شمس
 - ۶- مولانا ارغنون شمس
 - ۷- الهی نامه
 - ۸- حواشی و تفسیر ابیات مشکل و معانی برخی لغات عرفانی حافظ شیرازی
 - ۹- مقدمه و تعلیقات بر سیاستنامه سیرالملوک
 - ۱۰- جلوه های تصوف و عرفان در ایران و جهان
 - ۱۱- رویدادهای مهم تاریخ جهان
 - ۱۲- نقش گیلان در نهضت مشروطیت ایران
 - ۱۳- نقش آفرین الموت
 - ۱۴- سهروردی، شیخ الاشراق (مدیحه سرای نور) و مقاله های پژوهشی و ادبی دیگر.
- زنده یاد عطاء الله تدین در ۲۶ خرداد ماه امسال چشم از جهان فرو بست.

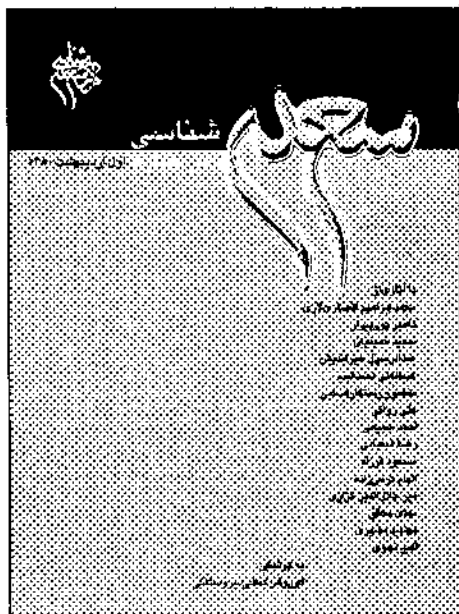
● آناستازیا

آناستازیا روایت جدیدی است از زندگی شخصی که خود را آناستازیا رومانوف معرفی می کند. مری موربسی - نویسنده کتاب - در این رمان سرگذشت فردی را به تصویر می کشد که اقدام به خودکشی می کند ولی نجات می یابد و در پی آن هویت خود را فراموش می کند. این شخص در یک بیمارستان روانی با زنی بیمار آشنا می شود که در پی آن ماجرای اصلی رمان شکل می گیرد. این کتاب با ترجمه زهرا تابشیان توسط

نشر دشتستان منتشر خواهد شد.

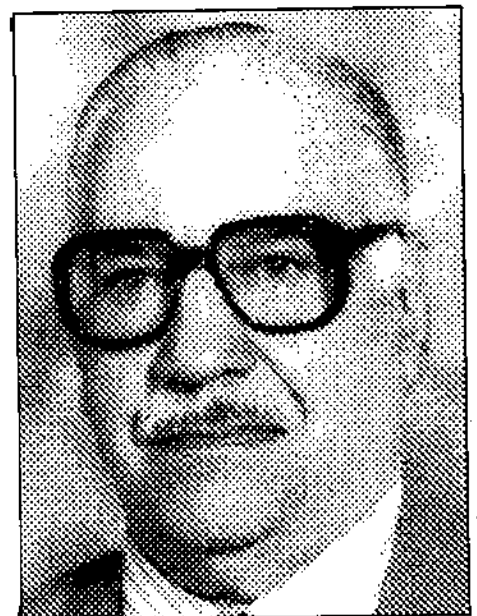
● سعدی شناسی

دفتر چهارم سعدی شناسی منتشر شد. در این شماره آمده است: «سعدی نواندیش / محمدابراهیم انصاری لاری»؛ «حافظ و سعدی، دو آفتاب در یک سرزمین / منصور رستگار فسایی»؛ «نکته ای از شعر سعدی / مهدی محقق»؛ «سعدی و زبان فارسی / علی رواقی»؛ «تساهل و تحرک، دو صفت بارز سعدی / احمد سمیعی»؛ «فراخی ها و تنگناهای سخن سعدی / میرجلال الدین کزازی»؛ «سعدی غزل سرایی حکایت پرداز / عبدالعلی دست غیب» و «آثاری دیگر از مهشید مشیری، اکبر نحوی، ناصر پورپیرار، مسعود فرزاد، سعید حمیدیان، عبدالرسول خیراندیش، رضا شعبانی و الهام کریمی زاده. در پایان چکیده مقالات به انگلیسی فراهم آمده است.

دکتر جمال رضایی درگذشت

دکتر جمال رضایی در سال ۱۳۰۵ متولد شد و تا حد دیپلم متوسطه در بیرجند تحصیل کرد و سپس به تهران رفت و در دانشکده ادبیات و دانشسرای عالی دانشگاه تهران به تحصیل ادامه داد و به اخذ لیسانس و سپس دکتری ادبیات فارسی با درجه عالی نایل گردید و موفق به کسب مدال درجه یک علمی شد. دکتر رضایی در سال ۱۳۳۵ ش به سمت دانشیار و سپس معاون دانشکده ادبیات دانشگاه مشهد انتخاب گردید. سپس به دانشکده ادبیات تهران انتقال یافت و به تدریس ادبیات فارسی و زبان‌شناسی مشغول گردید. وی مقامات استادی و معاونت دانشکده ادبیات دانشگاه تهران، مدیریت گروه زبان‌شناسی و زبان‌های باستانی،

ریاست دانشکده ادبیات و معاونت دانشگاه تهران را طی کرد و در آخرین سمت خود که معاونت وزارت علوم و آموزش عالی بود در سال ۱۳۵۷ ش از ادامه خدمت

معاف گردید.

دکتر رضایی سال‌ها عضو پیوسته فرهنگستان ایران و عضو هیئت علمی ممیزه دانشگاه تهران بود. در کنفرانس‌های علمی و ادبی بین‌المللی (پاریس، مونیخ، کابل) شرکت داشته و با انجام سخنرانی‌های فاضلانه به شناساندن مفاخر ادبی و موارث تاریخی و ملی ایران پرداخته است. بسیاری از استادان فعلی دانشگاه‌های ایران در رشته ادبیات فارسی از شاگردان او بوده‌اند.

دکتر رضایی در سال‌های اخیر مشغول تالیف یک اثر تحقیقی به نام «گویش‌های جنوب خراسان» بود که تاکنون دو جلد از آن انتشار یافته و مربوط به گویش زادگاه او یعنی بیرجند است.

از اشعار او چند قطعه‌ای به‌طور پراکنده در جنگ‌ها، یادنامه‌ها و مجلات مختلف به چاپ رسیده، ولی تاکنون مجموعه‌ای از آثار منظوم او به چاپ نرسیده است. شعرش بسیار منسجم و استوار و قالب شعری‌اش قصیده بود.

سبک خراسانی است و کلامش ابهت و طنطنه قصیده‌پردازان طراز اول سبک خراسانی در قرون پنجم تا هشتم را در یاد خواننده ادب شناس زنده می‌کند. رضایی کم و گزیده گفته است و بیشتر اوقاتش صرف تدریس و مسؤولیت‌های سنگین اداری و دانشگاهی گردیده، معذک اشعارش به چند هزار بیت بالغ می‌گردد. فروغ زندگی دکتر رضایی در ۱۹ خرداد سال جاری به خاموشی گرایید.

□

حرکت و زمان در فلسفه اسلامی

حرکت و زمان در فلسفه اسلامی کتابی است از استاد شهید مرتضی مطهری که در پنج جلد فراهم آمده است. این کتاب درواقع شرح درس‌های اسفار اربعه صدرالدین شیرازی - درس‌های قوه و فعل - است که به‌طور مبسوط بیان می‌شود. در جلد ششم همین کتاب که شامل مجموعه فهرست‌های پنج جلد پیشین است،

مباحث حرکت و زمان توسط محمدمهدی اعتصامی تدوین و تنظیم شده است. انتشارات حکمت ناشر این کتاب خواهد بود.

فرهنگ زنجان منتشر شد

شماره‌های سوم و چهارم فصلنامه فرهنگ زنجان منتشر شد. مطالب این نشریه ذیل این موضوعات تنظیم شده است: «رجال و مشاهیر»، «تاریخی و جغرافیایی»، «اجتماعی»، «گفتگو»، «ادبی»، «هنری»، «فرهنگی»، «نامه‌های رسیده»، «گزیده رخدادهای فرهنگی و هنری فصل»، «معرفی پایان‌نامه‌ها و طرح‌های پژوهشی» و «تازه‌های نشر».

در این شماره می‌خوانیم: یاد و خاطره‌ای از دکتر محمدجواد شیخ‌الاسلامی، مروری بر اندیشه و آثار علمی بزرگان زنجان، بلاغت در ادبیات فارسی، راز

● اخبار اهل قلم

عشق لیلی و مجنون، سهروردی یا قوت ثانی هنر خوشنویسی جهان اسلام، زبان و انسان و مطالب خواندنی دیگر.

● حکمت الاشراق

حکمت الاشراق اثری است از قطب‌الدین شیرازی با تصحیح دکتر علی شیروانی که به زودی از سوی انتشارات حکمت به چاپ می‌رسد.

● فلسفه اخلاق

فلسفه اخلاق از ویلیام فرانکنا با ترجمه انشاءالله رحمتی؛ تاریخ حکما و عرفا تألیف منوچهر صدوقی سها و عناصر فلسفه جدید از ویلیام ورنر با ترجمه حسین سلیمانی از دیگر کتاب‌های در دست چاپ انتشارات حکمت هستند.

● آرای معرفتی یونگ

آرای معرفتی یونگ عنوان کتابی است از دکتر سیدمحمد حکاک که به زودی از سوی انتشارات مشکوة راهی بازار نشر می‌شود.

● گلزار خیال و...

انتشارات صغیر سه جلد دیوان شعر در دست چاپ دارد. گلزار خیال سروده خلیل صابری امین آبادی که مجموعه اشعار و مدایح اهل بیت اطهار(ع) و غزلیات عرفانی را شامل می‌شود.

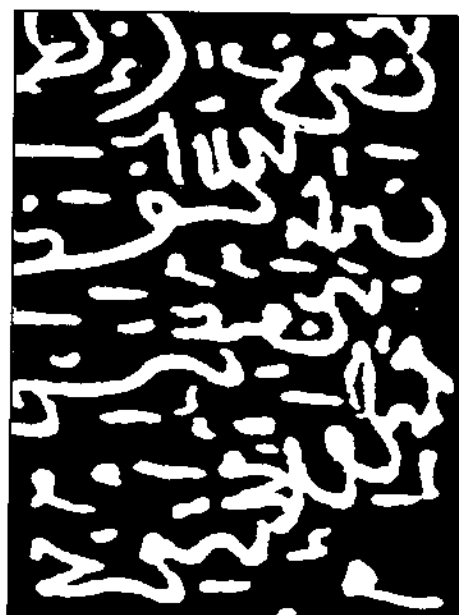
گلزار سخایی از حسینقلی نجف آبادی که اشعاری در قالب قصیده و غزل را دربرمی‌گیرد و شبنم شقایقها سروده حاج محمدداوری.

● نخستین

بزرگداشت حامیان نسخ خطی

کتابخانه مجلس شورای اسلامی در صدد است تا در نخستین بزرگداشت حامیان نسخ خطی که در پایان‌ماه سال جاری برگزار خواهد شد، به برترین پایان‌نامه‌های دانشجویی که در زمینه تصحیح نسخ خطی بوده و تاکنون به چاپ نرسیده، ضمن تجلیل، جوایز نفیسی اهدا کند.

محورهای تعیین شده برای پایان‌نامه‌ها بدین قرار

است:

۱- حفاظت و نگهداری نسخ خطی ۲- فهرست‌نگاری نسخ خطی ۳- صحافی، مرمت،

آسیب‌شناسی نسخ خطی ۴- اهدای نسخ خطی به کتابخانه‌ها ۵- تصحیح، تحقیق نسخ خطی ۶- تحقیق در عرصه‌های مربوط به نسخ خطی (نسخه‌شناسی، نسخه‌پردازی، شیوه تصحیح، ترجمه نسخ خطی) ۷- مجلات تخصصی در حوزه نسخ خطی ۸- مقالات نقد و معرفی متون ۹- انتشار نسخ خطی تصحیح شده.

گفتنی است فقط آثاری که در سال ۸۰-۷۹ منتشر شده‌اند مورد داوری قرار خواهند گرفت.

● راهی نیست؟

راهی نیست؟ داستانی است از نویل شوت با ترجمه علی کهریابی که به زودی از سوی انتشارات دشتستان راهی بازار نشر می‌شود. داستان ایرانی تندیس نوشته مسعود تهرانی از دیگر کتاب‌های در دست چاپ این ناشر است.

● امثال و حکم مردم هزاره

هزاره‌ها یکی از اقوام عمده ساکن افغانستان هستند که بالغ بر یک چهارم جمعیت این کشور را تشکیل می‌دهند. موطن اصلی هزاره‌ها در مناطق مرکزی افغانستان است که به نام هزاره‌جات یاد می‌شود. زبان هزاره‌ها دری است که به لهجه هزارگی صحبت می‌شود. در لهجه هزارگی اصطلاحات و ترکیب‌های زیادی از زبان‌های ترکی، مغولی و پشتو وارد شده و به غنای آن کمک کرده‌اند.

کتاب امثال و حکم مردم هزاره نتیجه سال‌ها تفحص و پژوهش محمدجواد خاوری است که ضرب‌المثل‌های هزاره را جمع‌آوری کرده و به زودی به همت نشر عرفان به چاپ خواهد رسید.

□

خانه کتاب ایران
کتاب ماه
ادبیات

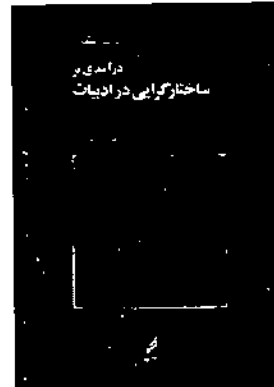
فهرست کتابهای منتشر شده در فروردین ماه ۱۳۸۰

فلسفه و نظریه

۸۰۱

۱- درآمدی بر ساختارگرایی در ادبیات.

رابرت اسکولز؛ مترجم: فرزانه طاهری. - تهران: آگاه، ۳۰۶ ص. - رقمی (شمیز). - ۱۸۰۰۰ ریال. - ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۱۶-۱۲۵-۹

نویسنده در این کتاب کوشیده است وجوه ادبی ساختارگرایی را شرح و بررسی کرده در کنار آن پاراهای از مفاهیم زبان‌شناسی را که به نوعی مرتبط با ساختارگرایی در ادبیات است، تبیین نماید. وی در بخش نخست تحت عنوان 'ساختارگرایی چیست؟' مقوله ساختارگرایی را به مثابه 'جنبشی ذهنی' و به منزله یک 'روش' بررسی می‌کند. بخش دوم کتاب مربوط به بررسی زمینه زبان‌شناختی و نظریه شعری ساختارگرایی است که طی آن نظریه‌های 'نوسوسور'، 'یاکوبسن' و 'لوی استروس' بررسی و ارزیابی می‌شود. 'یافتن فرم' های بسیط عنوان بخش سوم کتاب است که به بررسی فرم‌های بسیط آندره بولس و 'وضیعت نمایشی آتین سورویو' اختصاص دارد. نگارنده در بخش چهارم (گامی به سوی بوطیقای ساختاری داستان) اندیشه‌های 'پراپ' و 'لوی استروس' را در قالب 'اسطوره نگاران' بررسی می‌کند؛ همچنین نظریه‌های فرمالیست‌های روس را شرح و تبیین می‌نماید. در بخش پنجم تحت عنوان 'تحلیل ساختاری متون ادبی'، سه مقوله بررسی و ارزیابی می‌شود که عبارت‌اند از: ۱- نظریه قرائت تزوتان تودوروف، ۲- رمزگان‌های رولان بارت، ۳- مجازهای ژرار ژنت. مباحث بخش ششم کتاب نیز به مقوله 'تحلیل ساختارگرایانه' اختصاص دارد که طی آن موضوعاتی چون نظریه‌های رمانتیک و ساختارگرایانه در زبان شعری، نیز بینش ساختارگرا در داستان معاصر تبیین می‌شود. 'واژه‌نامه' و 'نمایه' در انتهای کتاب به طبع رسیده است.

واژه‌نامه‌ها و دایره‌المعارفها

۸۰۳

چاپ اول

۲- فرهنگ اصطلاحات ادبی. نوشتن الهی‌نایه. - تهران: دانشیار، ۳۵۲ ص. - جیبی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. چاپ اول / شابک: ۹۶۴-۷۰۱۵-۰۲-۶

فن نگارش و بیان، و مجموعه-های ادبی

۸۰۸

چاپ اول

۳- اندیشه‌های بشری و فرهنگ توسعه.

رحیم عربیان، رحیم عربیان. - تهران: کیفیت، ۲۰۸ ص. - جلد اول. - رقمی (شمیز). - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۶۸۸-۲-۰۰

آنچه در این مجموعه گردآمده برگزیده-ای است از کلمات قصار و سخنان موثر شخصیت‌های برجسته جهان که در قالب موضوعاتی چون 'اندیشه و تفکر'، 'هدف و تصمیم'، 'خودشناسی و خودباوری'، 'تفسیر و تحول'، 'کار، تلاش و کوشش'، 'تهدید و مسئولیت' و 'موفقیت، کامیابی، پیشرفت و توسعه' به چاپ رسیده است.

چاپ اول

۴- شعر زنان جهان.

مترجم: فریده (مصطفوی) حسن‌زاده. - تهران: نگاه، ۴۲۴ ص. - رقمی (شمیز). - ۲۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۵۱-۰۳۷-۶

در مجموعه حاضر برگزیده‌ای از سروده‌های زنان، از ملیت‌های مختلف جهان، فراهم آمده است. بیش از درج نمونه

اشعار، شاعر مورد نظر به اختصار معرفی می‌شود. برای نمونه 'نسی سیلیا می

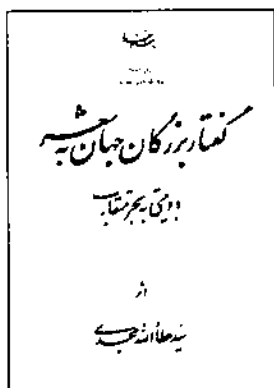

رلس، اهل برزیل، از جمله زنانی است که ترجمه‌ای از سروده‌های وی فراهم می‌آید. قطعه 'پرتره' نمونه‌ای از سروده‌های اوست: آن روزها چنین چهره‌ای نداشتیم، چنین، مات پژمرده و تکیده، نیز چشمانی چنین بی‌فروغ / و لبانی چنین تلخ و بی‌ترانه / آن روزها، چنین دستان نحیف و لرزانی نداشتیم / چنین تهی، بی‌رمق و خشکیده / آن روزها چنین دلی در سینما نمی‌تپید / چنین سرد و بی‌رمز و راز، همچون خاکستر در مجسمه / هرگز آگاه نبودم از دگرگونی - پس که ساده بودم، مصمم و بی‌شائبه / به راستی در کلام آینه / گم شد چهره من.

چاپ اول

۵- گفتار بزرگان جهان به شعر.

عطالله مجدی. - تهران: گستره، ۳۳۲ ص. - وزیری (گالینگور). - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۵۹۵-۱۷-۰۰

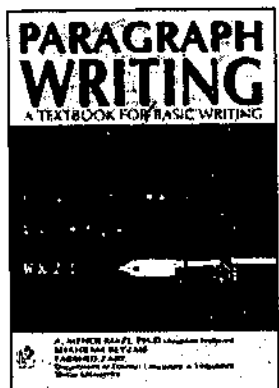
در مجموعه حاضر، ۷۷۷ سخن‌نیز از شخصیت‌های برجسته جهان، اعم از شعرا، نویسندگان، فلاسفه، سیاستمداران، شخصیت‌های دینی و نظایر آن، جمع-آوری شده، سپس به شعر درآمده است. در کتاب، ابتدا جمله مورد نظر درج می-گردد و در پی آن، صورت شعری آن

فراهم می‌آید؛ برای مثال: 'هنر کلید فهم زندگی است / اسکار وایلد، هنر، زندگی را بود روح و جان / هنرشد باشد عزیز جهان / گشاید در فهم و درک حیات / هنر، زنده ماند، ندارد حیات.

چاپ اول

6- Paragraph writing. Shahram Mehdi Riazi - Farshid Zare Beyzaie

تهران: رهنما، ۱۱۲ ص. - وزیری (شمیز). - چاپ اول / ۱۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۹۵۱-۸۰-۵

در این کتاب، پاراهای از مسائل بنیادی نگارش و چگونگی نوشتن در زبان انگلیسی فراهم می‌آید. کتاب متضمن متن‌های ساده و تمرینات متنوعی است که طی آن، زبان آموز با یکی از ارکان اصلی زبان انگلیسی، یعنی 'نوشتن' آشنا می‌شود.

ادبیات فارسی (بررسی و تمرین)

Afa-176

چاپ اول

۷- ادبیات فارسی (۲۰۱) پیش-دانشگاهی.

صدرالدین امامی‌فر. - تهران: راه اندیشه، ۶۰ ص. - رحلی (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۳۲۸-۰۶-۰۰

چاپ اول

۸- ادبیات فارسی (۳ و ۴) و زبان فارسی (۴ و ۳) مخصوص داوطلبان آزمونهای ...

صدرالدین امامی‌فر. - تهران: راه اندیشه، ۶۴ ص. - رحلی (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۳۲۸-۰۳-۰۳

۹- ادبیات فارسی (۵) و زبان فارسی (۵) مخصوص داوطلبان آزمونهای ...

چاپ اول

صدرالدین امامی فر. - تهران: راه اندیشه. ۸۰ ص. - رحلی (شمیز). ۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۳۲۸-۰۵-۲

۱۰- ادبیات فارسی از پایه تا کنکور نظام جدید و پیش دانشگاهی.

جعفر صادقی. - تهران: راه اندیشه. ۳۳۶ ص. - رحلی (شمیز). ۲۳۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۱۰۸-۴۸-۲

۱۱- ۲۰ آزمون کنکور ادبیات: آزمونهای طبقه‌بندی شده خلاصه درسها و آزمونهای کلی.

علی سلطانی گردفرامری. - تهران: مبتکران. ۱۵۲ ص. - رحلی (شمیز). ۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۸۶-۱۱۹-۱

۱۲- دفتر تمرین و آموزش فارسی اول راهنمایی.

محمديوسف پورموسی، مهرانگیز قمشه‌باهمکاری: فاطمه شهبازی. - تهران: ایرنگ. ۱۶۰ ص. - وزیری (شمیز). ۸۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۹۷۷-۸۴-۷

۱۳- دفتر تمرین و آموزش فارسی دوم راهنمایی.

محمديوسف پورموسی، مهرانگیز قمشه. - تهران: ایرنگ. ۱۸۴ ص. - وزیری (شمیز). ۸۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۹۷۷-۸۵-۵

۱۴- زبان و ادبیات فارسی عمومی (۱).

هامون سبطی‌نوراستار: احمد سبحانی. علی صابری‌تهرانی. - تهران: اندیشه سازان. ۱۶۰ ص. - وزیری (شمیز). ۸۵۰۰ ریال. - چاپ ششم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۲۳۹-۳۷-۷

۱۵- سوالهای طبقه‌بندی شده ادبیات فارسی ۲ و زبان فارسی ۲ شامل: ۸۰۰ پرسش چهارگزینه‌ای از مولف یا پاسخ ...

سعدالله زارع‌کاریزی. - تهران: کانون فرهنگی آموزش. ۱۳۶ ص. - وزیری (شمیز). ۷۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۲۶-۱۳۲-۶

چاپ اول

۱۶- فارسی ۴. سیامک دزازی. - لاهیجان: نیک نگار. ۱۰۰ ص. - وزیری (شمیز). ۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۸۹۳-۵-۱

چاپ اول

۱۷- فارسی ۵. سیامک دزازی. - لاهیجان: نیک نگار. ۱۳۴ ص. - وزیری (شمیز). ۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۸۹۳-۶-X

۱۸- مجموعه طبقه‌بندی شده ادبیات فارسی (۵) و زبان فارسی (۵): شامل ۹۰۰ پرسش چهارگزینه‌ای از مولف یا ...

سعدالله زارع‌کاریزی. - تهران: کانون فرهنگی آموزش. ۱۰۰ ص. - رحلی (شمیز). ۹۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۲۶-۱۳۶-۰

چاپ اول

۱۹- یادداشت‌های طلایی ادبیات. محمدرضا حاج‌بابایی. - تهران: نگاه امروز. ۲۱۶ ص. - پالتویی (شمیز). ۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۴۵-۰۶-۵

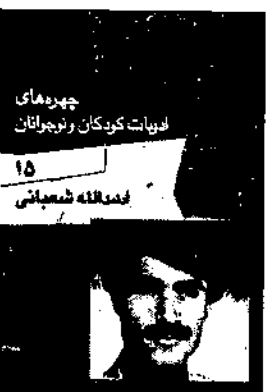

مجموعه حاضر که برای دانش‌آموزان دوره دبیرستان، به ویژه داوطلبان کنکور، فراهم آمده، متضمن اصطلاحات ادبی، آرایه‌های ادبی، تاریخ ادبیات، قالب‌ها و سبک‌های شعر و نثر، و مطالب پراکنده است که در انتها، چند پرسش چهار گزینه‌ای، فهرست الفبایی موضوعات و پاسخ‌نامه درج گردیده است.

دوره‌های خاص ادبی
۸۱۵۰/۹۰

چاپ اول

۲۰- چهره‌های ادبیات کودکان و نوجوانان: اسدالله شعبانی. علی کاشفی‌خوانساری: ناهید معتمدی‌باهمکاری: آرزو انصاری. ... (و دیگران). - تهران: روزگار. ۱۲۸ ص. - جلد پانزدهم. ۷۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۷۵۸-۳۲-۷

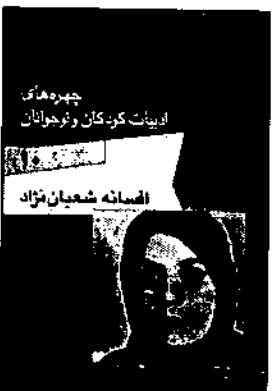

شماره حاضر از سلسله کتاب‌های 'چهره‌های ادبیات کودکان و نوجوانان' به معرفی و بررسی آثار 'اسدالله شعبانی' اختصاص دارد که ابتدا زندگی‌نامه مختصر و فهرست آثار وی درج می‌گردد: آن گاه مصاحبه‌ای با وی درباره زندگی و فعالیت‌های ادبی وی صورت می‌گیرد. در بخش بعدی کتاب، نمونه‌ای از اشعار 'اسدالله شعبانی' به طبع رسیده، سپس با معرفی نوشته‌ها و سروده‌های وی، به اجمال آثار او نقد و بررسی می‌شود.

چاپ اول

۲۱- چهره‌های ادبیات کودکان و نوجوانان: افسانه شعبان‌نژاد. علی کاشفی‌خوانساری: بابه‌مکاری: فاطمه سالاروند. - تهران: روزگار. ۱۲۸ ص. - رقی (شمیز). ۷۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۷۵۸-۰۲-۵

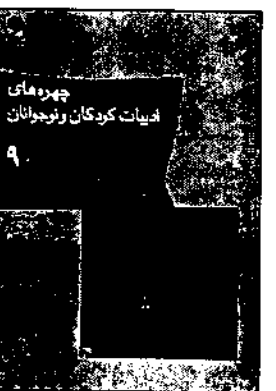
کودکان و نوجوانان شامل زندگی‌نامه

مختصر و فهرست آثار یا تالیفات 'افسانه شعبان‌نژاد' بوده در پی آن مصاحبه‌ای با او درباره زندگی، احوال و آثار وی صورت می‌گیرد؛ سپس نمونه‌ای از سروده‌ها و داستان‌های او درج می‌گردد و در بخش انتهایی کتاب، معرفی، نقد و بررسی آثار 'افسانه شعبان‌نژاد' فراهم می‌آید.

چاپ اول

۲۲- چهره‌های ادبیات کودکان و نوجوانان: بیوک ملکی. علی کاشفی‌خوانساری: بابه‌مکاری: مهدیه نظری. - تهران: روزگار. ۱۰۲ ص. - جلد نهم. ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۷۵۸-۰۳-۱

در این شماره از مجموعه 'چهره‌های ادبیات کودکان و نوجوانان' ابتدا زندگی‌نامه و فهرست آثار 'بیوک ملکی' درج می‌گردد؛ سپس مصاحبه‌ای با وی در باب زندگی، احوال و سروده‌های او فراهم می‌آید و در پی آن، نمونه‌ای از سروده‌ها و سرانجام نقد و ارزیابی آثار (اشعار) 'بیوک ملکی' به دست داده می‌شود.

چاپ اول

۲۳- چهره‌های ادبیات کودکان و نوجوانان: شکوه قاسم‌نیا. علی کاشفی‌خوانساری: بابه‌مکاری:

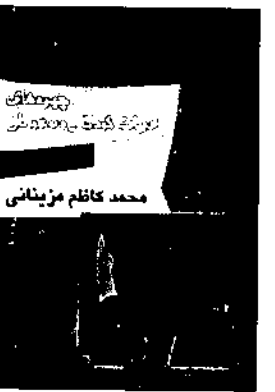
منوچهر علی‌پور. - تهران: روزگار. ۱۲۸ ص. - جلد یازدهم. ۷۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۷۵۸-۰۳-۳

در این شماره از 'چهره‌های ادبیات کودکان و نوجوانان' زندگی و فعالیت ادبی 'شکوه قاسم‌نیا' به اجمال بازگو شده، سپس فهرست آثار او، مصاحبه‌ای با وی در باب احوال و آثارش، نمونه‌ای از آثار نیز بررسی و نقد آثار او فراهم می‌آید. 'شکوه قاسم‌نیا' بیشتر در زمینه شعر کودکانه آثاری پدید آورده ضمن آن که چند داستان، نیز قصه‌هایی باافرنی شده از او به چاپ رسیده است.

چاپ اول

۲۴- چهره‌های ادبیات کودکان و نوجوانان: کاظم مزینانی. علی کاشفی‌خوانساری: بابه‌مکاری: فاطمه سالاروند. - تهران: روزگار. ۱۰۴ ص. - رقی (شمیز). ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۶۷۵-۵۶-۵

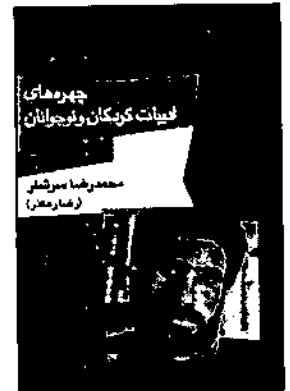
در شماره حاضر از 'چهره‌های ادبیات کودکان و نوجوانان' ابتدا زندگی‌نامه مختصر، سپس فهرست آثار 'محمدکاظم مزینانی' فراهم می‌آید؛ آن گاه نمونه‌ای از آثار او - اعم از شعر و داستان - به چاپ می‌رسد؛ سرانجام نقد و نظری از آثار مزینانی - به ویژه اشعار او که مختص نوجوانان است - درج می‌گردد.

۲۵- چهره‌های ادبیات کودکان و نوجوانان: محمدرضا سرشار (رضا رهگذر).

علی کاشفی‌خوانساری، محمداصادات اخوی. - تهران: روزگار. - ۱۳۲۷ ص. - جلد دوازدهم. - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۷۵۸-۳۱-۹

چاپ اول

در این شماره از مجموعه 'چهره‌های ادبیات کودکان و نوجوانان' معرفی و بررسی آثار محمدرضا سرشار (رضا رهگذر) با این مشخصات فراهم می‌آید: زندگی‌نامه اجمالی، فهرست آثار یا داستان‌های او، مصاحبه با رهگذر در باب زندگی و فعالیت ادبی وی، درج نمونه‌ای از آثار و سرانجام نقد و نظر آثار، به ویژه داستان‌های 'رضا رهگذر'.

چاپ اول

۲۶- چهره‌های ادبیات کودکان و نوجوانان: محمدرضا یوسفی.

علی کاشفی‌خوانساری، زهرا شیرازی‌باهمکاری، آرزو انواری، ... و دیگران. - تهران: روزگار. - ۱۳۶ ص. - جلد سیزدهم. - ۷۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۷۵۸-۳۵-۱

این کتاب از مجموعه 'چهره‌های ادبیات کودکان و نوجوانان' با معرفی مختصر محمدرضا یوسفی و فهرست آثار او آغاز

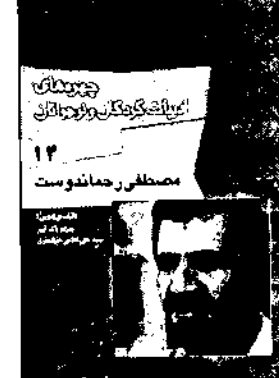
می‌شود؛ سپس مصاحبه‌ای با وی درباره زندگی و فعالیت‌های ادبی او درج می‌گردد؛ آن گاه نمونه‌ای از داستان‌های او به طبع رسیده در انتها، معرفی و نقد اجمالی آثار 'محمدرضا یوسفی' فراهم می‌آید.

چاپ اول

۲۷- چهره‌های ادبیات کودکان و نوجوانان: مصطفی رحماندوست.

علی کاشفی‌خوانساری، پندرام پاک- آیین‌باهمکاری، آرزو انواری، ... و دیگران. - تهران: روزگار. - ۱۳۶ ص. - جلد چهاردهم. - رقی (شمیز). - ۷۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۷۵۸-۲۷-۰

در شماره چهارده از مجموعه 'چهره‌های ادبیات کودکان و نوجوانان' فعالیت ادبی 'مصطفی رحماندوست' با این مشخصات بررسی می‌شود: 'زندگی‌نامه'، 'فهرست آثار'، 'مصاحبه درباره احوال و آثار نامبرده'، 'نمونه آثار' و 'معرفی، بررسی و نقد اجمالی آثار مصطفی رحماندوست'.

شعر فارسی

چاپ اول

۲۸- شورشو.

شاعر: منوچهر اشرفیان. - کرمانشاه: انتشارات کرمانشاه. - ۶۰ ص. - رقی (شمیز). - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۱۳۲۵-۷-۶

شاعر در این مجموعه چند سروده فارسی و کردی کرمانشاهی را - بیشتر در قالب غزل و دوبیتی - فراهم آورده که از آن جمله است: چه کنم گر ز بلاناله و افغان نکنم / دیده صد مرتبه زین حادثه گریان نکنم / اشک خونین چو نریزم ز غم چرخ فلک؟ / شکوه از جور و جفای غم دوران نکنم!..

اشعار مذهبی، عرفانی، اخلاقی

چاپ اول

۲۹- برگزیده مرثی و نوحه‌های سینه‌زنی سروده شاعران خور و بیابانک.

گردآورنده: علی آل‌داود. - تهران: مگستان. - ۸۰ ص. - رقی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۲۸۳۳-۴-۷

چاپ اول

۳۰- 'حرف دل'.

شاعر: عبدالله امینی‌انجمنی. - تهران: عابد. - ۱۲۸ ص. - رقی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۷۰۷۷-۷۷-۷

اشعار این مجموعه عمدتاً در قالب غزل و با مضامین مذهبی به نظم کشیده شده که از آن جمله است: بوی گل می‌آید از باغ بهشت / کوثر اندر آیه‌ها گل می‌نوشت / شب چراغ گلشن ختم رسل / دسته دسته گل برویاند ز گل!..

چاپ اول

۳۱- شرار عشق.

گردآورنده: محمد رادمحمدی. - تهران: کمیل. - ۲۸۸ ص. - پالتوی (شمیز). - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۲۱۲۵-۹-۷

اشعار این کتاب جملگی در توصیف قیام عاشورا و مدح و رثای امام حسین (ع) و یاران نزدیک اوست که از میان سروده‌های مختلف شاعران اهل بیت (ع) انتخاب گردیده است.

چاپ اول

۳۲- طلوع غم (۱۳۸۰).

گردآورنده: علیرضا نهادی. - تهران: سیب سبز. - ۲۹۲ ص. - جیبی (شمیز). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۳۱۱۵-۱-۳

چاپ اول

۳۳- گلزار نور: مجموعه اشعار و قصاید.

شاعر: محمود احمدی‌جاسبی. - تهران: ۱۳۲. - ۳۸۸ ص. - رقی (شمیز). - ۱۸۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۳۲۷۱-۰-۹

اشعار این مجموعه عمدتاً در مدح و رثای اهل بیت (ع) به نظم در آمده، بدین ترتیب فضایل آنان به نظم کشیده می‌شود؛ برای نمونه: شنید گوش دلم ناله از مصیبت زهرا / گریست دیده گردون ز رنج محنت زهرا / ز مرگ باب در فغان و ناله بود شب و روز / خدا داند و بیغمیرش ز حالت زهرا!..

۳۴- نغمه‌های عاشورا.

شاعر: محمدعلی شهاب. - تهران: نذیر.

۱۳۸ ص. - جیبی. - ۳۵۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۷۰۴۵-۳۱-۷

۳۵- نغمه‌های ولایت ۱۳ (دهم اول محرم).

شاعر: محمدعلی شهاب. - تهران: نذیر. - ۱۸۶ ص. - جیبی (شمیز). - ۴۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۷۰۴۵-۳۴-۱

چاپ اول

۳۶- نغمه‌های ولایت ۱۴ (دهم های دوم و سوم محرم و ماه صفر).

شاعر: محمدعلی شهاب. - تهران: نذیر. - ۱۶۰ ص. - جیبی (شمیز). - ۳۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۷۰۴۵-۳۲-۵

شعر فارسی قرن ۴ ق.

چاپ اول

۳۷- اسطوره زال: تبلور تضاد و وحدت در حماسه ملی.

محمد مختاری. - تهران: توس. - ۲۸۰ ص. - رقی (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۳۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۳۱۵۰-۵۲-۰-X

زنه‌یاد 'محمد مختاری' در این اثر ضمن تجزیه و تحلیل شخصیت اسطوره‌ای زال (پدر رستم)، ساخت وجودی او، کارکردش در حماسه، نیز معنا و مقصودی را که از ترکیب هستی زال در نظر بوده بررسی و ارزیابی می‌کند؛ نویسنده در بررسی هستی زال به تضادها و وحدتی اشاره کرده و براساس آن، زندگی او را در چهار دوره مشخص تحلیل نموده است که عبارت‌اند از: ۱- دوره رانده شدن زال و نفی او یا مرحله-

ای که ویژه طرح تضادهای او با فرهنگ و ارزش‌های سنتی است (این دوران بی‌درنگ پس از تولد زال آغاز می‌گردد، و دوره‌ای است که نیروهای مادی و معنوی زال در جایی غیر بشری اما طبیعی در عین حال معنوی و فوق طبیعی رشد می‌یابد. وجود تضادها و بدعت وجودی‌اش سبب طردش می‌شود، و در پی آن، هویت و ماهیت رازوار و پیوندش با عوامل مقدس و فوق طبیعی مشخص می‌گردد). ۲- دوره تعدیل تضادها و پذیرفته شدن در جامعه. آگاه شدن جامعه نسبت به توانایی‌ها و ارزش‌ها و هستی مثبت او، (تخیل بدعت‌ها و اندیشه‌های تازه بر ذهن و اندیشه سنتی). ۳- دوره یگانگی زال با نهادهای جامعه. (این دوره، دوره فضیلت یافتن ارزش‌ها و آرزوهایی است که در آغاز بیگانه می‌نمود، نیروی اراده زال چون عاملی تعیین کننده در زندگی قوم ایرانی تصور می‌گردد. جامعه و زال به وحدت می‌رسند، و خویشکاری زال، خویشکاری جامعه است). ۴- دوره آشکار شدن دوباره تضاد (تعدیل تضادها، تنها در تخیل حماسی چشم‌اندازی مطلوب است؛ از این رو، با فرجام حماسه، کارکرد زال نیز فرجام می‌یابد).

۳۸- حماسه در رمز و راز ملی. محمد مختاری. - تهران: توس. - ۲۶۷ ص. - رقی (شمیز). - ۲۲۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۳۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۱۵-۵۲۳-۲

حماسه در رمز و راز ملی اثر زنده‌یاد محمد مختاری اینک با تجدید نظر و افزودهایی به اهتمام انتشارات "توس" به چاپ رسیده است. دیباچه کتاب نوشته‌ای است از سیاوش مختاری درباره پدرش که گاه به اشعار از وی استاد شده است. در ابتدای کتاب گاه شمار زندگی و آثار محمد مختاری فراهم آمده، سپس چند یادداشت، و آن‌گاه متن اصلی کتاب تدوین می‌یابد که در باب مفهوم حماسه ملی، انواع حماسه و مشخصات دیگر آن است که عبارت‌اند از: پیشینه و خصلت عمومی حماسه، خصلت‌ها و مشخصات

ویژه حماسه، تنوع ادبی حماسه و ساخت و موقعیت عمومی حماسه ملی ایران. نویسنده در پیش گفتار کتاب خاطر نشان می‌کند: "چشم‌انداز من این بوده است که مشخصات این حماسه ملی را در کنش پهلوانان، حرکت رویدادها و خصلت موقعیت عمومی داستان‌ها، و به تعبیری که در متن کتاب دیده می‌شود، در تمامیت اشیاء و اعیان حماسه باز جویم. می‌خواستم بدانم و بگویم که کنش و کارکرد فرد در حماسه چه و چگونه است؟ و این کنش و کارکرد در یک رویداد حماسی چگونه تحقق می‌یابد و در پی چیست؟ و هر رویدادی در این حماسه بزرگ از چه خصلتی بهره‌ور است؟ کدام رویدادها و اشخاص، بیشتر نماینده این تمامیت اعیان حماسی است؟ رابطه متقابل و مکمل این کنش و رویداد و موقعیت، و سازمان‌بندی این اجزا چگونه است؟ و سرانجام این که ساخت ملی داستان‌های حماسی شاهنامه بر چه استوار است. ساز سویی در سراسر بخش حماسی شاهنامه، وحدت و تضاد دیده می‌شود که مشخصه اصلی تمامیت اشیاء و اعیان حماسه است. ساز این رو دومین جنبه از رویکرد من به شاهنامه، جستن همین "وحدت و تضاد" است... در انتهای کتاب نمایه متن به چاپ رسیده است.

۳۹- داستانهای نامورانه باستان شاهنامه فردوسی: داستان رستم و سهراب. ابوالقاسم فردوسی، به اهتمام: محمد دبیرسیاقی. - تهران: قطره. - ۵۲۸ ص. - جلد هفتم. - رقی (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۵۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۴۱-۰۲۳-X

۴۰- شاهنامه فردوسی بر اساس نسخه نه جلدی چاپ مسکو (جلد اول و دوم). ابوالقاسم فردوسی، به اهتمام: نظام‌الدین نوری، مصحح: یوگنی ادواردوویچ برتلس. - تهران: ققنوس. - ۲۵۲ ص. - رقی (شمیز). - (دوره) ۵۸۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۱۱-۱۹۳-۸

۴۱- شاهنامه فردوسی بر اساس نسخه نه جلدی چاپ مسکو (جلد سوم و چهارم). ابوالقاسم فردوسی، به اهتمام: نظام‌الدین نوری، مصحح: یوگنی ادواردوویچ برتلس. - تهران: ققنوس. - ۲۵۲ ص. - رقی (شمیز). - (دوره) ۵۸۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۱۱-۱۹۳-۸

۴۲- شاهنامه فردوسی بر اساس نسخه نه جلدی چاپ مسکو. ابوالقاسم فردوسی، به اهتمام: نظام‌الدین نوری، مصحح: یوگنی ادواردوویچ برتلس. - تهران: ققنوس. - ۲۵۲ ص. - جلد پنجم. - رقی (شمیز). - (دوره) ۵۸۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۱۱-۱۹۳-۸

شابک: ۹۶۴-۳۱۱-۱۹۳-۸

۴۳- شاهنامه فردوسی بر اساس نسخه نه جلدی چاپ مسکو. ابوالقاسم فردوسی، به اهتمام: نظام‌الدین نوری، مصحح: یوگنی ادواردوویچ برتلس. - تهران: ققنوس. - ۲۵۲ ص. - جلد پنجم. - رقی (شمیز). - (دوره) ۵۸۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۱۱-۱۹۳-۸

۴۴- شاهنامه فردوسی بر اساس نسخه نه جلدی چاپ مسکو. ابوالقاسم فردوسی، به اهتمام: نظام‌الدین نوری، مصحح: یوگنی ادواردوویچ برتلس. - تهران: ققنوس. - ۲۵۲ ص. - جلد هفتم. - رقی (شمیز). - (دوره) ۵۸۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۱۱-۱۹۳-۸

۴۵- شاهنامه فردوسی بر اساس نسخه نه جلدی چاپ مسکو. ابوالقاسم فردوسی، به اهتمام: نظام‌الدین نوری، مصحح: یوگنی ادواردوویچ برتلس. - تهران: ققنوس. - ۲۵۲ ص. - جلد هفتم. - رقی (شمیز). - (دوره) ۵۸۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۱۱-۱۹۳-۸

۴۶- شاهنامه فردوسی بر اساس نسخه نه جلدی چاپ مسکو. ابوالقاسم فردوسی، به اهتمام: نظام‌الدین نوری، مصحح: یوگنی ادواردوویچ برتلس. - تهران: ققنوس. - ۲۵۲ ص. - جلد هفتم. - رقی (شمیز). - (دوره) ۵۸۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۱۱-۱۹۳-۸

۴۷- دیوان باباطاهر عریان. خطاط: حسین خسروی، گردآورنده: اسماعیل برادران شاهوردی. - تهران: طلوع. - ۱۱۶ ص. - جیبی (سلفون). - ۴۰۰۰ ریال. - چاپ دوازدهم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۱۱-۱۹۳-۸

۴۸- رباعیات حکیم عمر خیام. خطاط: علیرضا باروقی، مصحح: محمد فروغی، قاسم غنی. - تهران: طلوع. - ۱۰۰ ص. - جیبی (سلفون). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ دوازدهم / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۱۱-۱۹۳-۸

نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۱۱-۱۹۳-۸

۴۹- حافظ بر اساس نسخه محمد قزوینی. شمس‌الدین محمد حافظ. - تهران: علی. - ۳۳۲ ص. - وزیر (سلفون). - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۱۱-۱۹۳-۸

۵۰- حافظ بر اساس نسخه محمد قزوینی. شمس‌الدین محمد حافظ. - تهران: علی. - ۳۳۲ ص. - وزیر (سلفون). - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۱۱-۱۹۳-۸

۵۱- دیوان حافظ بر اساس نسخه علامه محمد قزوینی، دکتر قاسم غنی با نگاه به حافظ (به سعی سایه)، ... شمس‌الدین محمد حافظ، به اهتمام: جهانگیر منصور. - تهران: دوران. - ۳۳۲ ص. - وزیر (کالیگراف). - ۲۵۵۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۱۱-۱۹۳-۸

۵۲- دیوان حافظ شیرازی. شمس‌الدین محمد حافظ، خطاط: مصطفی اشرفی. - تهران: پیام محراب. - ۴۳۳ ص. - جیبی. - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۱۱-۱۹۳-۸

۵۳- دیوان حافظ: براساس نسخه علامه محمد قزوینی، دکتر قاسم غنی با نگاه به حافظ (به سعی سایه)، ... به اهتمام: جهانگیر منصور، شمس‌الدین محمد حافظ. - تهران: دوران. - ۳۶۱ ص. - چاپ دوازدهم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۱۱-۱۹۳-۸

۵۴- دیوان غزلیات مولانا شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی. شرح ابیات و ذکر وزن و بحر غزلیها. به اهتمام: خلیل خطیبرهریر. - تهران: صفی عیشاش. - ۲۲۰ ص. - وزیر (کالیگراف). - ۲۵۵۰۰ ریال. - چاپ بیست و نهم / ۴۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۱۱-۱۹۳-۸

ص. - جیبی (کالیگراف). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۱۱-۱۹۳-۸

۵۵- دیوان خواجه شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی. مصحح: محمد قزوینی، خطاط: داود رواسانی، مصحح: قاسم غنی. - تهران: لوح محفوظ. - ۴۶۸ ص. - جیبی (سلفون). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۱۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۱۱-۱۹۳-۸

۵۶- دیوان غزلیات مولانا شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی با معنی و اژه‌ها و شرح ابیات و ذکر وزن و بحر غزلیها. به اهتمام: خلیل خطیبرهریر. - تهران: صفی عیشاش. - ۲۲۰ ص. - وزیر (کالیگراف). - ۲۵۵۰۰ ریال. - چاپ بیست و نهم / ۴۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۱۱-۱۹۳-۸

۵۷- فال حافظ با معنی. شمس‌الدین محمد حافظ، به اهتمام: ناهید رستمی. - تهران: مژگان. - ۱۹۲ ص. - جیبی (سلفون). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۱۱-۱۹۳-۸

۵۸- گذری بر شعر فارسی حافظ. به اهتمام: مجید حبیبی، محقق: اشرف باقری. - تهران: حبیبی. - ۲۸۶ ص. - جیبی (سلفون). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۷۱۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۱۱-۱۹۳-۸

۵۹- زبده الاسرار. شاعر: محمد حسن بن محمد باقر. - تهران: ... - ۳۳-۶۵۱۶-۹۶۴-۳۱۱-۱۹۳-۸

شعر فارسی قرن ۱۲ و ۱۳. چاپ اول. ۵۹- زبده الاسرار. شاعر: محمد حسن بن محمد باقر. - تهران: ... - ۳۳-۶۵۱۶-۹۶۴-۳۱۱-۱۹۳-۸

صفیه‌لیشاه - تهران: صفی علیشاه - ۳۷۲ ص. - وزیری (سلفون). - ۱۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۳۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۶۲۶-۷۹-X

مثنوی 'زبده‌الاسرار' سروده حاج میرزا حسن صفی علیشاه اصفهانی (وفات: ۱۳۱۶ م) در بیان رموز عرفانی و سلوک الهی‌الله به نظم کشیده شده است. این مثنوی در بحر رحل مسدس، متضمن ابیاتی است همچون: ای مثنی پرده دیگر نواز! چنگ را کن بر نوای عشق‌ساز! کن دمی تالیف نی را در نفم! تا ز خود گردد مگر آن دم عدم! چون چو نی خالی شدم پاک از خودی! در نوا ایم به قانون هدی! در توای نی چون نی سر تا قدم! بر بیان نینوا کردم قلم!...

شعر فارسی قرن ۱۴
۱۴۵۱/۶۲

۶۰- شعر معاصر ایران: از بهار تا شهریار.
حسنی محمدی. - تهران: ارغنون. - ۳۳۴ ص. - جلد دوم. - وزیری (شمیز). - ۱۹۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۸۰۰۰-۰۶-۸

چاپ اول

۶۱- صدای رویش خیال: نگاه تازه به اندیشه و شعر اقبال همراه با گزیده‌ای از بهترین اشعار.
مهدی محبتی. - تهران: زهد. - ۳۵۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۹۹۷-۳۵-X

در مبحث آغازین کتاب (جهان‌نگری اقبال) موضوع دین و دنیای مدرن و نوگرایی دینی به اجمال بررسی می‌شود و در پی آن، نویسنده، نگاه جدید اقبال را با دو نکته خاطر نشان می‌کند: اقبال حرف‌هایی برای بازسازی

جامعه اسلامی دارد و او توان نقد و جرح و تحلیل و تعدیل کشاندن تمدن

غربی را داراست. مقوله بعدی کتاب که به انسان‌شناسی اقبال مربوط می‌شود این مختصات را در بر دارد: انسان و خودی، انسان و جهان، انسان و شدن (مرگ و جاودانگی)، انسان و خدا، انسان و تقدیر، انسان و آرزو (انگیزه)، انسان و عشق، انسان و ایمان، انسان و اختیار، انسان کامل و انسان و جامعه. در قسمت دیگر کتاب، ویژگی‌های شعر اقبال و اختصاصات سبکی او بررسی شده آثار شمری او معرفی می‌گردد؛ سپس برگزیده‌ای از اشعار او فراهم می‌آید. در انتهای کتاب زندگی و آثار اقبال به اختصار بررسی شده است.

شعر فارسی (از سال ۱۳۲۰-)
۱۴۵۱/۶۲

۶۲- آبی‌های سبز.
شاعر: رحمت‌الله مهریان. - تهران: عباسی. - ۱۳۶ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۲۵۸-۱۸-۲

'آبی‌های سبز' دفتر شعری است از رحمت‌الله مهریان که در دو بخش سنتی و نو به طبع رسیده، اینک نمونه‌ای از آن درج می‌گردد: باید از این آشیان

زودی پرید / شمع‌های جاده را ارزان خرید / باید از دریا گذشت / تارهای روی دیده را گسست / باید از احوال مریم‌های زرد آگاه شد / در سپهر بیکران یک ماه شد / باید از صافی‌ترین ره، شهرشادی‌ها رسید / جام‌های تازه و شیرین چشید...

۶۳- آواز خاک.
شاعر: منوچهر انشلی. - تهران: نگاه. - ۱۸۴ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۵۱۰-۰۳۶-۰

۶۴- آهنگ دیگر.
شاعر: منوچهر انشلی. - تهران: نگاه. - ۱۶۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۵۱۰-۰۳۷-۹

۶۵- اوهمام سرخ شقایق
برگزینی از اشعار زنان زمان.
گردآورنده: بوران فرخزاد. - تهران: نازین. - ۲۶۴ ص. - بیاضی (سلفون). - ۱۹۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۰۰۹-۰۳-۸

چاپ اول

۶۶- بال سبز آرزو.
شاعر: حشمت حافظی. - تهران: نخستین. - ۹۶ ص. - ۶۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۱۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۱۶-۵۳-۹

'حشمت حافظی' در این مجموعه اشعاری چند در قالب کلاسیک فراهم آورده است. 'بال سبز آرزو' عنوان یکی از سرودهای اوست: می‌توان بر بال سبز آرزو / تا خط سرخ افق پرواز کرد / در غروب سرد و دلگیر خزان / روز گرمی را ز نو آغاز کرد / می‌توان چایکتر از پروانه‌ها / از گلی بر یک گل دیگر پرید / همچو زنبوران پرکار / شیره شیرین گل‌ها را مکید...

۶۷- باید عاشق شد و رفت.
شاعر: محمود مشرف‌آزادتهرانی. - تهران: ماه‌ریز. - ۱۱۶ ص. - رقصی (شمیز). - ۵۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۰۳۹-۱۹-۶

برگزیده‌ای از اشعار محمود مشرف‌آزاد تهرانی (م.آزاد) در این کتاب با تقد 'خسرو گل‌سرخ' بر دفتر بهار زایی آمو آغاز می‌گردد. وی درباره شعر 'م.آزاد' چنین خاطر نشان کرده است: به طور کلی مبنای شعر آزاد بر پایه همین رابطه [رابطه انسان با طبیعت جاندار و انشیا] قرار دارد. بدین معنا که او می‌خواهد گذران مردم و خود را در حالات و حرکات طبیعت و اشیاء پنا کند برای او مرگ یک نیلوفر، مرگ یک انسان است و در این حوزه او همه صمیمیت شاعرانه خود را به وام می‌گیرد تا فی‌المثل به صخره جان بدهد و سخن بگوید. 'گل‌های یاد' نمونه‌ای از سروده‌های این مجموعه است: چشم‌های تو گل‌های یادند / در زمستان خاموش بیدار / و، چه تاریک و افسانه زادن! / خون نیلوفران بهارند / در رگ شاخساران بی‌سرگ / چشمه‌سارند و آینه‌وارند / آن شکوه گریزان انده / ای دو چشم هراسان، شما بیدار / در زمستان خاموش بیدار / یاد او برترین یادشاید...

چاپ اول

۶۸- بهار خزان: مجموعه اشعار.
شاعر: حسین مومنی. - تهران: ترمه. - ۱۹۲ ص. - وزیری (کالینگور). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۳۲۷-۹۰-۷

سروده‌های این مجموعه چمگی در دو قالب 'قصیده' و 'غزل' - با مضامین مذهبی و عرفانی - به نظم کشیده شده

است؛ از جمله: تا جواز دین رخسار یارم دادماند / سینه‌ای سوزان و چشمی

اشکبارم داده‌اند / ناامیدی را یگو دیگر به گرد ما مگرد / خاطر جمع و دل امیدوارم داده‌اند / در ره جانان که هر گامش خطر را در پی است / جان بی‌پروا و پای استوارم داده‌اند...

چاپ اول

۶۹- ترانه‌ای از میان آوازهای تو.
شاعر: محسن سیدالسادات. - تهران: رود. - ۸۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۲۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۸۶۹-۱۵-۷

در این مجموعه، اشعاری به سبک نو به طبع رسیده که 'آرزو' نمونه‌ای از آنهاست: 'غمری است که من / در پی یک تکه طایم / تا دلم را / به دل قاصد رویای سحر بند / ز من / ولی از پخت دلم / می‌ترسم / عمر سر آید / فصل افسانه‌ای تابش خورشید نیاید / و بعیرم...

۷۰- تقصیر من نبود (مجموعه شعر).
شاعر: مریم حیدرزاده. - تهران: معین. - ۱۵۴ ص. - رقصی (شمیز). - ۸۰۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۳۳۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۶۴۳-۷۶-۷

۷۱- توسن: مجموعه شعر فارسی و آذری.

شاعر: نصرین اصفریه. - تبریز: ناطق. -
رقعی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول
/ ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۲۸۷-۰۰۰-۰۰۰

چاپ اول

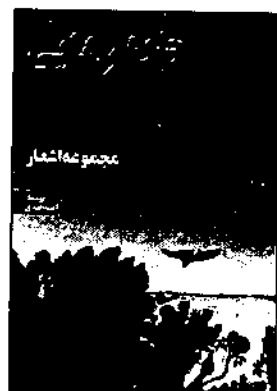

سراینده در این مجموعه اشعاری را در قالب رباعی، دوبیتی، غزل و مثنوی فراهم می‌آورد و در انتها نیز سروده‌هایی چند به زبان ترکی (دوبیتی) به نظم می‌کشد. نمونه‌ای از رباعیات این مجموعه چنین است: ایانه بشر درین گهر هم سفرند / در محنت و رنج، حامی یک دگرند / وان مدعیان که غافل و بی بصیرند / از گلشن عشق، هیچ فیضی نبرند.

چاپ اول

۷۲- جلوه رهایی.

شاعر: طیبه اعلم‌الهدی. - تهران: پورسینا، طیبه اعلم‌الهدی. - ۹۶ ص. -
رقعی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول
/ ۲۲۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۶۷۰-۳۵-۷

اشعار این مجموعه در قالب غزل، دوبیتی و مثنوی حاوی موضوعات مذهبی و مسائل متفرقه است که اینک نمونه‌ای از آن درج می‌گردد: درخشانی سبیدی نابی ای برف / تو چون سجاده محرابی ای

برف / باند قدر تو کج کهنسال / به گرمایی که تو کمایی ای برف /

چاپ اول

۷۳- حادثه در بامداد.
شاعر: منوچهر آتشی. - تهران: نگاه. -
۲۰۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۲۰۰۰
ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۵۱-۰۳۸-۷

حادثه در بامداد" مضمون هفتاد و چهار سروده نو از "منوچهر آتشی" است. این سروده‌ها اغلب ترجمانی است از دغدغه‌ها و حساسیت‌های اجتماعی شاعر و از آن جمله قطعه "دریا دیگر...": دریا دیگر نه مرمر و یشم است / نه خوابگاه پریان مروارید / قایقی می‌رود - بی سر نشین / و محموله‌ای می‌برد - کمی نورانی - تا به ساکنان کسی مومن تر آن سوی آبها بفرودشد / قایقی می‌آید به لنگرگاه متروک می‌خزد / تا محموله‌های بی نور قاچاقش را تحویل دهد / دریا دیگر نه مرمر و یشم است نه خاستگاه پریان مروارید / دریا / دریای تاریک، قایق‌های بی سر نشین است / قایق‌هایی که / ویروس "زار" می‌آورند از آن سو / مرده‌های دیوانه می‌برند از این سو.

چاپ اول

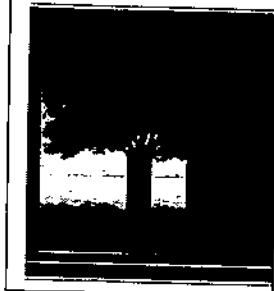
۷۴- خان هشتم: گزیده اشعار (۱۳۵۶ - ۱۳۶۴).

شاعر: تورج رهنما. - تهران: جمال‌الحق. -
۹۶ ص. - رقصی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال.
- چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۶۷۱-۳۶-۱

سی و دو سروده "تورج رهنما" در این کتاب در دو بخش فارسی و آلمانی به چاپ رسیده است. "مرگ سرو" نمونه‌ای از سروده‌های این مجموعه است: وقتی بربند در قفس خویش / تصویر باغ‌های جهان را / در ذهن می‌کشید / مردان چکه‌پوش - شیخ‌وار - / از باغ ما جنازه

خان هشتم

تورج رهنما

سردی را / می‌پرند.

۷۵- دیدار در فلق.

منوچهر آتشی. - تهران: نگاه. - ۱۵۲
ص. - رقصی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. -
چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۵۱-۰۴۰-۹

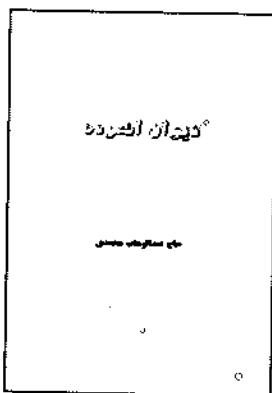
۷۶- دیوان اشعار فروغ فرخ‌زاد:

اسیر، دیوار، عصیان، تولدی دیگر ...
تهران: ایدون، نازین. - ۳۳۴ ص. -
بیاضی (سلفون). - ۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ
چهارم / ۳۳۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۳۳۱-۱-۵

چاپ اول

۷۷- دیوان افسرده.

شاعر: عبدالوهاب محمدی. - تهران:
مهربان. - ۱۱۲ ص. - رقصی (شمیز). -
چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۹۶۷-۱۰-۸

در این دفتر، اشعار سستی در رثای ائمه معصوم (ع) فراهم آمده است. بخشی از اشعار نیز با مضامینی از بند و اندرز به نظم کشیده شده است. اینک نمونه‌ای از اشعار: "در ازل مولا علی اسم دگر حیدر شده / زور بازویش چه بر کند بر در خیر شده / محرم راز خدا داماد پیغمبر شده / شیر یزدان خدا یا فاطمه همسر شده / این دو نور پاک حق بر این جهان شد

روشنی / از سماء تا عرش هم روی زمین شد منجلی /

چاپ اول

۷۸- دیوان مصلح: مجموعه‌ی اشعار حاج ابوالقاسم نوری

تویسرکانی.
شاعر: ابوالقاسم نوری تویسرکانی. -
اهتمام: رحمان نوری. - تهران: پردیس.
- ۵۰۳ ص. - وزیری (شمیز). - ۲۵۰۰۰
ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۸۱۷-۵-۵

"دیوان مصلح" مجموعه اشعار "حاج ابوالقاسم نوری تویسرکانی" است که دفتر اول آن شامل نیایش‌ها و دفتر دوم مضمون اشعاری با موضوعات متفرقه از جمله بند و اندرز است. در دفتر سوم این دیوان، اشعاری در ستایش و رثای اهل بیت، به ویژه قیام کربلا، به نظم کشیده شده است. در دفتر چهارم نیز اشعاری پراکنده جمع آمده که از آن جمله است: شیرین سختم چون که به گفتار درآید / بی‌قدر و بها قیمت قند و شکر آید / گر سر و قد من، بخرامد سوی بستان / هر سرو و صنوبر، خجل و منکسر آید /

چاپ اول

۷۹- راز آفرینش: پیدایش حیات و رده‌بندی موجودات زنده در قالب نظم و نثر.

محمد توکلی مرزبان. - تهران: دانش ایران. - ۱۷۶ ص. - وزیری (شمیز). -
۹۸۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۱۹۰-۰۰۲-۲

در ابتدای کتاب، نوشته‌هایی در باب این مجموعه به چاپ رسیده، سپس از نظریه‌های پیدایش حیات، از جمله نظریه کیهانی، نظریه خلق‌الساعه و نظریه دانشمندان قرن بیستم سخن رفته، آن گاه نظریه‌های تنوع و تکامل موجودات زنده مطرح گردیده و در پی آن، در

بخش اول، جانداران بدون هسته (ویروس‌ها) به زبان شعر معرفی شده

است. بخش‌های بعدی کتاب نیز به معرفی موجودات زنده اختصاص یافته است. گفتنی است معرفی و تشریح اجزای مورد نظر جملگی به زبان شعر صورت گرفته ضمن آن که تصاویر متعددی از هر یک به چاپ رسیده است. "جانداران هسته تاشخص (باکتری‌ها و جلبک‌ها)" و "جانداران هسته مشخص (فرمانرو آغازین، فرمانرو گیاهان، و فرمانرو جانوران)" از موضوعات اصلی این کتاب هستند.

چاپ اول

۸۰- رویت: کلمه نخست: هبوط.

شاعر: مهدی هنایی. - تهران: ناول. -
۱۲۸ ص. - رقصی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال.
- چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۲۶۹۵-۵-X

سروده‌هایی به شیوه نو از "مهدی هنایی"، محتوای این مجموعه را تشکیل می‌دهد و نمونه‌هایی از این دست را شامل می‌شود: غریب می‌نگریست / مصوم می‌گریست / وقتی به قید قرعه شنید / برای همیشه بدون عشق / کنار تو باید زیست.

چاپ اول

۸۱- زمین گرد بود که از خواب بیداریم.

شاعر: محمود محمودی. - تهران:

نامجو فرود - ۶۴ ص. - رقصی (شمیز) -
۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۳۹-۷-۳-۵

۳۹ سروده نو از 'محمود محمودی'
محتوای این مجموعه است که اینک
نمونه‌ای از آن درج می‌گردد: باد می‌آمد/
در پناه درختی که ماه را به سر پنجه
سرک می‌کشید/ گفتی: سهمی از زمین
از آن توست/ یایز تمام شد/ اینک تمام
زمین سهم توست.

چاپ اول

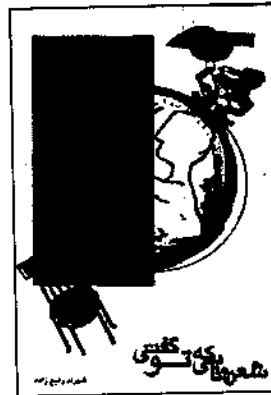
۸۲ سفرنامه شورا.
شاعر: نسرین یاری - تهران: آتنا - ۱۰۰
ص. - رقصی (شمیز) - ۶۵۰۰ ریال -
چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۸۶-۱۵-۱

سراینده در این اشعار، سفر خود به استان
اصفهان و شیراز را توصیف نموده است.
شعر 'شورا' نمونه‌ای از اشعار اوست: بار
دیگر شور شورا را بین / مطرح هر جای
دنیا را بین / جنبشی شایسته این ملت
است/ جوشش این موج زیبا را بین.

چاپ اول

۸۳ شعرهایی که تو گفتی.
شهرام رفیع‌زاده - تهران: اکنون - ۱۱۲
ص. - رقصی (شمیز) - ۱۰۰۰۰ ریال -
چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه.

آنچه در این کتاب به طبع رسیده پنجاه
و یک قطعه شعر است که به سبک و
سباقی نو فراهم آمده است. 'آزادی'
نمونه‌ای است از سروده‌های این
مجموعه: نامت را / که می‌نویسم / ماه
رنگ و / باد / بوی تو می‌گیرد / به هر چه
نگاه می‌کنم / رنگ تو می‌شود / خم می-
شود / و نامت را / به شکل / فریاد می-
کشم.

چاپ اول

۸۴ عاشقانه‌ها و کبود.
شاعر: مهدی اخوان ثالث - تهران:
زمستان، نگاه - ۱۹۶ ص. - رقصی
(شمیز) - ۱۲۰۰۰ ریال - چاپ اول /
۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۲۰۰-۱۸-۴

در این مجموعه، سروده‌هایی از 'مهدی
اخوان ثالث' از آثار مختلف وی انتخاب
گردیده است. بدین ترتیب، کتاب شامل
هجده سروده از 'زمستان'، هجده سروده
از 'آخرشانه'، نه سروده از 'آز این
اوستا' و نوزده سروده از دیگر آثار اوست.
'باد'، 'نغمه همدرد'، 'گراموش'، 'مرتاب'،
'فسانه'، 'لحظه دیدار'، 'پیغام'، 'پرستار'،
'سبز'، 'زندگی'، 'درب و درد'، 'شب‌های
تیره' و 'سرخ تصویر' نمونه‌هایی از
سروده‌های این مجموعه هستند.

چاپ اول

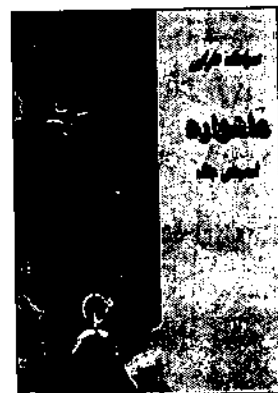
۸۵ کلیات دیوان پروین
اعتصامی.
به‌اهتمام: اکبر مرتضی پورنویز استار:

مرصیه یقوبی - تهران: عطار - ۳۲۲
ص. - وزیری (گالینگور) - ۲۵۰۰۰ ریال.
چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۲۱-۵-۸

۸۶ گزیده غزلیات شهریار.
خطا: حجت‌الله اسدی، حمیدرضا
عاطفی، عباس اخوین به‌اهتمام: یدالله
عاطفی - تهران: زرین - ۲۰۴ ص. -
وزیری (شمیز) - ۱۲۵۰۰ ریال - چاپ
سوم / ۶۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۴۰۷-۱۶-X

چاپ اول

۸۷ ماهواره.
شاعر: سیامک دارابی - لاهیجان: نیک
نگار - ۳۴ ص. - وزیری (شمیز) -
۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۱۸۹۳-۳-۳

اغلب سروده‌های این مجموعه با
مضامین جنگ، صلح و زندگی به طبع
رسیده است. در بخشی از شعر 'ماهواره'
می‌خوانیم: '... / ماهواره / ماهواره /
ماهواره / از جهان به ما متخبره کن /
عشق را / بهار را / پرواز بی‌هراس
پرنده‌گان را / و پیروزی را / در پرتوی از
صلح.

چاپ اول

۸۸ مدح ظلمت (گزیده‌ای از
اشعار سال ۱۳۷۵ تا سال ۱۳۷۸).
شاعر: بهزاد میهن‌خواه - تهران: دژ -
۹۶ ص. - رقصی (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال -
چاپ اول / ۲۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۱۶۲۳-۵-۵

چاپ اول

۸۹ نقاش خیال.
شاعر: فاطمه مهدیزاده - تهران: اقبال -
۲۰۰ ص. - رقصی (شمیز) - ۹۰۰۰ ریال.
چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۴۰۶-۱۰۳-۹

اشعاری در قالب کلاسیک، از جمله
غزل، محتوای این مجموعه است که
اینک نمونه‌ای از آن درج می‌گردد: با یاد
تو ای یار سخن با که بگویم / یا بوی
دلایز تو را از که بجویم / هر کس که
بیار خبر از سوی تو بر من / من خاک
رهش کردم و من بنده اویم / چون یاد تو
چشم تو کنم مست و خرابم / از دوری تو
روی خود از اشک بشویم.

چاپ اول

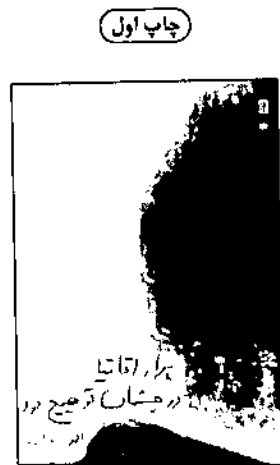
۹۰ نیم‌خواب سایه‌ها.
شاعر: فاطمه سیمزازی - شیراز: راهگشا.
۳۰ ص. - رقصی (شمیز) - ۳۰۰۰ ریال.
چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۲۳۳۳-۵۰-۴

در مجموعه 'نیم خواب سایه‌ها' نوزده
سروده به شیوه نو گردآمده است. بخش
آغازین قطعه 'سکوت کوچه' از این
مجموعه، چنین است: سبزه‌های وجود
بیدارند / و نسیم می‌رقصد / تانیم‌های سبز
بودن / بهار را باور دارند / اما شهر در
سکوتی سنگین / خواب کهنه‌ای می‌بیند /
کوچه خالی است / شبگرد تنها، مامنی
یافته است / یا که شاید به کناری خفته /
من و تو، پشت دیوار گلی / شاخ و برگ
اندوه می‌چینیم / شب حادثه در پیش
است.

۹۱ هزار آفاقیا در چشمان تو
هیج بود.
شاعر: احمدرضا احمدی - تهران: ماهریز.

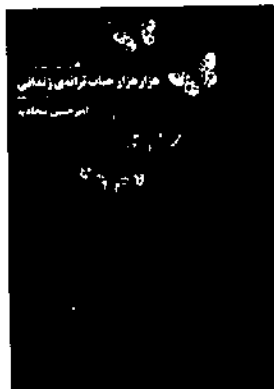
۱۹۲ ص. - رقصی (شمیز) - ۹۶۰۰
ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۷۰۳۹-۳۲-۶

'هزار آفاقیا در چشمان تو هیچ بود'
عنوان دفتری است از سروده‌های
احمدرضا احمدی. در این سروده‌های
نو، بهره‌گیری از عناصر طبیعی کاملاً
مشهود است: برای نمونه: می‌شکنیم
شیشه‌های باغ را / نسترن‌ها دیگر گل
نیستند / دیگر نسترن‌ها در باد تکان /
نمی‌خورند / نسترن‌ها ذوب شده‌اند /
چکه‌چکه بر سر ما فرو می‌ریزند / ما از
صدای هول نسترن‌ها / به خواب عمیقی
فرو می‌رویم / از ذوب نسترن‌ها / اتاق
گرم می‌شود / نوازندگان از گرمای
نسترن‌ها / پیر می‌شوند / زغال‌ها سرد
می‌شود / زمستان پهن‌آوری خواهد بود /
صدای تیشه‌ها و ساطور‌ها / بخ را خواهد
شکست / غروب است / باران، آرام،
آرام / می‌بارد.

چاپ اول

۹۲ هزار هزار حباب ترانه
زندانی: عاشقانه‌ها و اشعاری از
چند مجموعه چاپ نشده.
شاعر: امیرحسین سجادیه - تهران:
ایاتگاه - ۱۱۶ ص. - رقصی (شمیز) -
۶۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۱۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۳۰۹-۸-۵

سپس در سرزمین و فرهنگ جدید، با اشخاص و حوادث مختلفی روبه‌رو می‌شود که رمان براساس آن شکل گرفته است.

شود که رمان براساس آن شکل گرفته است.

چاپ اول

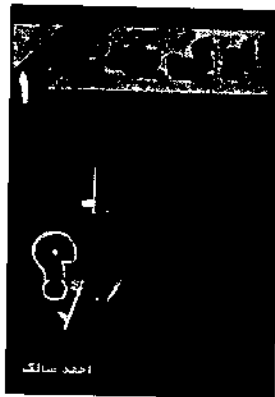
۱۰۲- خسرو و شیرین حکیم نظامی گنجه‌ای.
گردآورنده: احمد نفیسی. - تهران: انتشارات تهران. - ۲۱۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۳۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۶۰۹-۷۶-۳

داستان 'خسرو و شیرین' سروده نظامی گنجه‌ای در این کتاب با ترکیبی از شعر و نثر به چاپ می‌رسد. در انتهای کتاب، واژه‌نامه متن فراهم آمده است. نگارنده برآن است پارهای از اشعار دشوار را به نثر ساده بازگوید ضمن آن بخش عمده حوادث داستان را به نثر روایت نموده، اشعار ساده را نیز در لابه‌لای آن جای داده است.

چاپ اول

۱۰۳- در گریز گم می‌شویم (مجموعه داستان).
محمدآصف سلطان‌زاده. - تهران: آگاه. - ۱۶۰ ص. - رقی (شمیز). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه.

راوی در این داستان، زنی است به نام 'ظاهره' که از ناملایمات زندگی خود، تمصیبات خانوادگی و فشارهای ناشی از آن، تربیت ظالمانه و خشن، بی‌وفایی و ... سخن می‌گوید.

چاپ اول

۱۰۰- بغض تنهایی.
فهیمة سلیمانی. - تهران: هزیر. - ۱۳۶ ص. - رقی (شمیز). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۷۳۷۹-۰۰۰۰

'نگار' در این داستان دختری است که در یک سانحه دلخراش پدر و مادرش را از دست می‌دهد؛ سپس زندگی او در رنج و غم سیری می‌شود؛ آن‌گاه حوادث درهم تنیده‌ای کمین عشق بر او می‌گشاید و ماجراهای گوناگونی که در پی آن شکل می‌گیرد.

چاپ اول

۱۰۱- به دنبال آفتاب.
سیمین (وارسته) معالی. - تهران: اندیشه. - ۲۸۴ ص. - رقی (شمیز). - ۱۹۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۵۸۰-۱۳-۰

این رمان، حکایت دختری است به نام 'شهرزاد' که با اوج‌گیری حوادث انقلاب به کشور آمریکا می‌رود در آن جا به تحصیل در دانشگاه مشغول می‌شود؛

'کازیک'، 'نوشه' و 'ماری' عنوان سه داستان کوتاه از 'محمد نوروزی' است که در این مجموعه گردآمده است. نویسنده در هر یک از این سه داستان، با تصویری از طبیعت فرهنگ و آداب شمال ایران، به ویژه بابل، خاطراتی از دوران کودکی خود را مرور می‌کند. در داستان نخست، 'کازیک' نام سگی است که کارایی چندانی ندارد و از پس شغال-ها برنمی‌آید و از این رو هر از گاهی از دست صاحب خود (خاله راوی داستان) کتک می‌خورد. 'کازیک' ظاهراً اهل سازش است. او حتی در برابر ماموران شاه - که در تقییب جوانی انقلابی برآمده‌اند - تسلیم می‌شود و راه جست و جو را برای آنان فراهم می‌کند، اما...

چاپ اول

۹۸- امانت عشق.
فریده شجاعی. - تهران: البرز. - ۲۲۸ ص. - ۲۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۴۴۲-۲۸۰-۵

ماجرای اصلی این داستان وقایعی است که دختری به نام 'سیده' پشت سر می‌گذارد. او تنها دختر خانواده است که دل در گرو عشق پسر خالهاش - علی - دارد. یک چند این وضع ادامه می‌یابد تا این که حوادث مختلف، آن دو را از هم جدا می‌کند. به این ترتیب که یکی به کام مرگ می‌رود و دیگری زندگی خود را با عشقی دیگر ادامه می‌دهد...

چاپ اول

۹۹- او کی بود؟
احمد سالک. - تهران: پاسارگاد. - ۵۴۸ ص. - رقی (سلفون). - ۲۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: Who is she
شابک: ۹۶۴-۶۹۳۳-۱۰-۶

عنوان به لاتین: Death Of Yazdgerd
شابک: ۹۶۴-۵۵۱۲-۱۸-۲

داستان فارسی (از سال ۱۳۲۰-)
۸۴۵۳/۶۲

چاپ اول

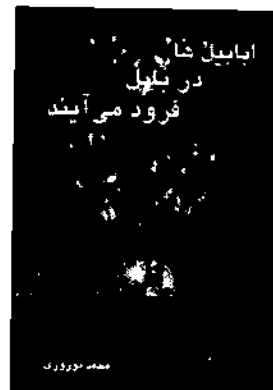
۹۶- آرزوی گمشده.
مژگان شیخی. - تهران: کیهان. - ۳۲۸ ص. - رقی (شمیز). - ۱۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۴۵۸-۱۳۰-X

چهارده داستان این مجموعه عمدتاً بیانگر زندگی جوانان، ازدواج، عشق، ناکامی، و حوادث مختلف است. برای نمونه در داستان نخست (سایه و سنگ) راوی، از چگونگی ازدواج با جوانی سخن می‌گوید که در خارج از کشور به سر می‌برده و رویاهایی که سبب اصلی این ازدواج بوده است؛ در حالی که وقایع تلخ و حقایق پنهان، رشته آن را از هم می‌گسلد.

چاپ اول

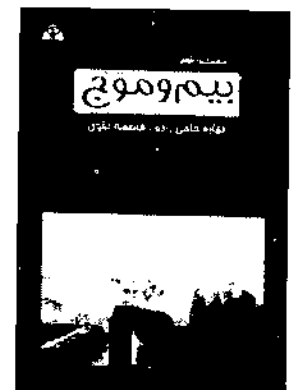
۹۷- ابابیل‌ها در بابل فرود می‌آیند.
محمد نوروزی. - تهران: رود. - ۷۲ ص. - رقی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۸۶۹-۱۳-۹

در این دفتر سروده‌هایی چند به سبک نو به طبع رسیده که مضمون پارهای از آنها را 'عشق' تشکیل می‌دهد؛ از جمله: در دلم / شکوفه‌های خواهنش / در آرزوی شکفتن / می‌یزمرد / گل فروش / در عطر دیر پای شکفته گلی در خیال / مایخولیا می‌گیرد / عشق / همیشه به سفری نافرجام می‌رود.

چاپ اول

۹۳- بیم و موج.
شاعر: بهاره حاجی‌زاده، فاطمه نقوی. - تهران: گوهر منظوم. - ۱۲۸ ص. - رقی (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۹۵-۳۱-۲

بخش اول این دفتر، اشعاری است از 'بهاره حاجی‌زاده' که تحت عنوان 'مسافر' یازده سروده نو را شامل می‌شود. در بخش دوم نیز سروده‌های فاطمه نقوی جمع آمده است. نمونه‌ای از اشعار او چنین است: در گوشه‌ای از جاده‌ای ناهموار / گریه آدمیان دریا شد / در همان ساعت، در پشت صوفی انبوه / خنده‌ها رو به فنا می‌رفتند / و من از کنج اتفاقی پسته / بغض دیرینه خود را با درد جست و جو می‌کردم...

نمایشنامه فارسی (از سال ۱۳۲۰-)
۸۴۵۳/۶۲

۹۴- پرده‌خانه [نمایشنامه].
بهرام بیضایی. - تهران: روشنگران و مطالعات زنان. - ۲۴۸ ص. - رقی (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۱۲-۳۸-۷

۹۵- مرگ یزدگرد [مجلس شاه-کشی].
بهرام بیضایی. - تهران: روشنگران و مطالعات زنان. - ۱۹۲ ص. - رقی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۳۰۰۰ نسخه.

در مجموعه حاضر هشت داستان کوتاه از "محمد مصطفی سلطان زاده" نویسنده افغانی به چاپ رسیده است. این داستان‌ها تصویری است از اوضاع نابسامان افغانستان و مهاجران افغانی. در داستان نخست (در گریز گم می‌شویم) راوی جوانی است که پس از ششین کشته شدن مادر همواره از خبرهای مربوط به افغانستان می‌گریزد. عمویش که پیش از این خبر مرگ مادر را به او رسانده این بار نیز ظاهراً پیغام مهمی از کابل دارد. اما راوی که گمان می‌کند آن خبر درباره مرگ پدر یا برادر یا هر دو است، در نزدیکی خانه عمو یا به فرار می‌گذارد، اما...

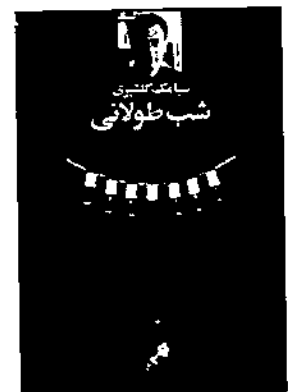
۱۰۴- زن زیادی.

جلال آل احمد زیر نظر: شمس آل- احمد نویسنده: منوچهر علی پور. - تهران: فردوس. - ۱۸۴ ص. - رقمی (شمیز). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ ششم / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۰۹-۰۳-۱

چاپ اول

۱۰۵- شب طولانی.

سایمک گلشیری. - تهران: نگاه. - ۲۲۸ ص. - رقمی (شمیز). - ۱۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۵۱۰۰۰۳-۳

کل وقایع رمان "شب طولانی" از ساعت سه بعد از ظهر در یکی از آخرین روزهای سال تا پاسی از نیمه شب در ذهن راوی - یعنی نویسنده‌ای اصفهانی و ساکن تهران - به صورت پراکنده مرور می‌شود. دستمایه این مرور، مکالماتی تلفنی است که در ابتدای داستان صورت می‌گیرد. در این مکالمه تلفنی، راوی با "مهران وکیل" که او نیز اصفهانی است و ساکن تهران، ساعت ده شب قرار ملاقات می‌گذارد. راوی در طول این مدت - افزون بر آن که زندگی عادی و دغدغه‌های همیشگی خویش را در پیش دارد - وقایع و برخوردهای پیشین خود با "وکیل" را از نظر می‌گذراند؛ از جمله هنگامی که در اتوبوس یا او آشنا شده بود و همین آشنایی سبب گشته بوده تا پایش به خانه "وکیل" باز شود. به تدریج در خلال این ملاقات‌ها، زندگی و شخصیت "وکیل"، همسرش، زن سابقش که اینک در اصفهان زندگی می‌کند، همچنین دختر "وکیل" و روابط این آدم‌ها با یک دیگر - به ویژه رابطه وکیل با همسرش که یکی از نقاط ثقل داستان به شمار می‌آید - شکل می‌گیرد. این یادآوری‌ها تا زمانی که راوی قرار است آخر شب "مهران وکیل" را ملاقات کند، ادامه می‌یابد. رمان "شب طولانی" پیش از هر چیز، روایت رابطه‌هاست. روایت آدم‌هایی است که در اوج ارتباط‌ها و معاشرت‌ها، بی‌اندازه تنها و بی‌کسی‌اند و در عین حال، ناتوان از برقراری ارتباط و راوی که هیچ جا نامی از او به میان نمی‌آید، بی‌طرفانه، همچون نظاره‌گر و دانای کل، این زندگی‌های بی‌سرانجام را به نظاره می‌نشیند.

چاپ اول

۱۰۶- طلوع برگشت.

فیروز امراتی. - تهران: پیکان. - ۱۳۶ ص. - رقمی (شمیز). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۲۸-۱۱۷-۵

در این داستان "وفا" و "عاطفه" خواهر و

برادری هستند که در اثر واقعه‌ای از هم جدا می‌شوند و از وضع یک دیگر هیچ با خبر نیستند. "وفا" پس از اتمام دوره تحصیلی و بازگشت از خارج، به جنوب کشور می‌رود و مشغول به کار می‌شود. بعد از مدتی او مستخدمی را در خانهای می‌بیند که شک او را برمی‌انگیزد. با این گمان که او همان خواهرش "عاطفه" است...

۱۰۷- فریب خوردگان عشق؟.

مهدی دهقانی. - تهران: ارغنون. - ۲۱۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۳۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۸۰۰۰۰۴-۱

چاپ اول

۱۰۸- کلونتجه، دیوانه بلژیکی.

ابوالفضل اردوخانی. - تهران: آشیانه کتاب. - ۱۷۶ ص. - رقمی (شمیز). - ۹۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Klontje, divane belgiki

شابک: ۹۶۴-۶۲۵۰-۳۰-۲

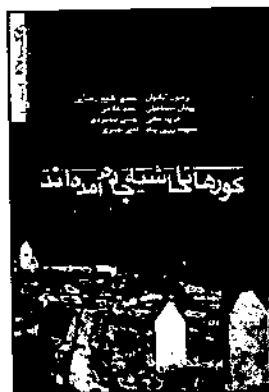
این رمان، با مقدمه "سیمین بهبهانی" و "عباس معروفی" به چاپ رسیده و قهرمان اصلی آن کودکی "ته تازی" و سوگلی خانواده است که از محبت همگان برخوردار گشته است. فضایی که نویسنده (ابوالفضل اردوخانی) پدید آورده کاملاً اروپایی است و از فرهنگ و سنت‌های آن دیار بهره دارد. حوادث داستان غالباً در دهی کوچک یا در اجتماعات معمول و در میان مردمی ساده اتفاق می‌افتد. "کلونتجه" از همان اوان کودکی در پی آن است تا هوس دلقک شدن را در خود تقویت کند و به تدریج کار را به جایی می‌رساند که در سیرک هنرنمایی کرده، سرانجام به سوی شهرت و مهارت و همکاری با سیرک‌های بزرگ جهان کشیده می‌شود. اما آنچه در این رمان جلوه‌ای خاص دارد این است که پدر و مادر "کلونتجه" در برابر خواست فرزندشان که دلقک شدن است مقاومت

نمی‌کنند و او را حقیر نمی‌شمارند، بلکه او را در راه رسیدن به این خواست یاری می‌دهند. مرد روحانی ده نیز آرزو دلقک شدن را در او سرکوب نمی‌کند و هر جا استعداد ذاتی او را مشاهده می‌کند، کلونتجه را تشویق می‌کند و در نمایش‌های او حضور می‌یابد و پدرانه از دلقکی‌های ساده او لذت می‌برد. بدین ترتیب، داستان روایت ساده‌ای است که دریچه‌ای از دنیای ساده‌دلان، کودکان و دلقکان بر روی انسان سخت‌گیر و جدی می‌گشاید.

چاپ اول

۱۰۹- کورها تا حاشیه جاده آمده.

انند: مجموعه داستان. حسن محمودی، - [و دیگران]. - تهران: کتابهای ارغوانی. - ۱۰۴ ص. - رقمی (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۰۶۳-۱-۰

کتاب متضمن هشت داستان کوتاه است که با این عناوین به چاپ رسیده‌اند: "مورد دوم"، "رسول آبادیان"، "تیغه سرخ شکسته"، "پیمان اسماعیلی"، "روپای شب هفتم"، "فریبا خانی"، "ماه شب چهارده"، "سینه زرین پناه"، "زمن، غریبه طبل را"، "حسین شیخ رضایی"، "بوی مرگ"، "احمد غلامی"، "کورها تا حاشیه جاده آمده‌اند"، "حسن محمودی"، "درست مثل مردمی که در خاک به امانت گذاشته‌اند"، "امیر نصری"، "یادآور می‌شود بن مایه پارهای از این داستان‌ها، دغدغه‌های اجتماعی، عشق و رویاهای از دست رفته است.

۱۱۰- مدار صفر درجه.

احمد محمود. - تهران: معین. - ۶۳۸ ص. - جلد اول. - رقمی (شمیز). - (دوره) ۷۵۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۶۳۳-۱۳-۷

۱۱۱- مدار صفر درجه.

احمد محمود. - تهران: معین. - ۵۹۰ ص.

ص. - جلد دوم. - رقمی (شمیز). - (دوره) ۷۵۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۶۳۳-۱۵-۵

۱۱۲- مدار صفر درجه.

احمد محمود. - تهران: معین. - ۵۵۲ ص. - جلد سوم. - رقمی (شمیز). - (دوره) ۷۵۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۶۳۳-۱۶-۲

چاپ اول

۱۱۳- مرد جن زده.

مهدی اخوان ثالث. - تهران: زمستان، نگاه. - ۱۳۰ ص. - رقمی (شمیز). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۲۰۰-۱۷-۶

در این مجموعه چهار داستان کوتاه از "مهدی اخوان ثالث" به طبع رسیده که عبارت‌اند از: "شب عیدی"، "مرد جن زده"، "آنبوه بی‌شمار شاعران" و "آژان". در داستان نخست که گفت و گوهای آن به لهجه مشهدی است، شور و تلاقی مردم برای تدارک شب عید به تصویر کشیده شده است. بی‌بی آغا؛ در این داستان زنی سالخورده است که ایام را با کار در حمام و نظافت منزل دیگران سپری کرده است. تلاش او برای تدارک سفره هفت سین و واقعه‌ای که برای او رخ می‌دهد، ماجرای اصلی داستان است که طی آن به پارهای از آداب و اخلاق جامعه سنتی ایران اشاره می‌شود.

چاپ اول

۱۱۴- همسران شاه.

عزت‌الله معظمی گودرزی نویسنده: کریم رجبزاده. - تهران: فردا. - ۲۵۶ ص. - رقمی (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۶۵۶-۱۱-۷

شابک: ۹۶۳-۶۷۲-۱۷-X

۱۲۶- وفات‌نامه‌ی رسولی نازدار (ص).

سقز: محمدی. - ۳۴ ص. - رقصی (کاغذی). - چاپ سوم / ۲۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۳-۶۷۲-۱۵-۳

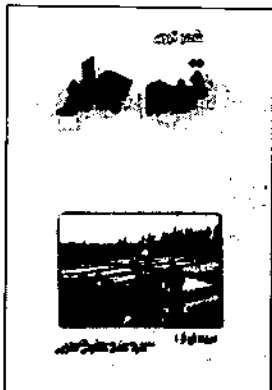
شعر

۸۴۸۹/۲۱

چاپ اول

۱۲۷- شعر تبری: تیم جار.

شاعر: حسن حسینی‌اندروزی. - تهران: شمع. - ۱۱۲ ص. - وزیری (شمیزی). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۳-۹۱۹۳۳-۶-۰

در مجموعه حاضر چند سروده به گویش مازندرانی (طبری) - همراه با آوانگاری لاتین - به طبع رسیده که پارهای از آنها گویای فرهنگ، سنن و آداب مردم مازندران است. در انتهای کتاب، تصاویری چند از جمله طبیعت آن دیار به چاپ رسیده است.

داستان آمریکایی

۸۱۳

چاپ اول

۱۲۸- دکتری که دیلم نداشت.

آرت بوخوالد مترجم: پرویز ایرانزاد. - تهران: سفیر صبح. - ۲۸۸ ص. - رقصی (شمیزی). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۳-۷۰۷۱-۰۸-۶

آرت بوخوالد - ملتنزویس سرشناس آمریکایی در این کتاب بخشی از زندگی - نامه خود را به رشته تحریر درآورده است. وی در قسمتی از کتاب نشان می‌دهد که چگونه در پی عشق به دختری وارد نیروی دریایی آمریکا می‌شود، اما در آن

دره پروانه، آخرین منظومه بلند شیرکو بی‌کس (شاعر کردستان عراق، تولد: ۱۹۴۰) است که با ترجمه فارسی و با مقدمه دکتر تقی پور ناملریان و سید علی صالحی فراهم می‌آید. این منظومه در واقع حماسه مردم کرد است که عناصر برجسته طبیعت، ویژگی خاصی به آن بخشیده، همچنین افسانه‌ها، خاطرات و حوادث گذشته بر ملت کرد، به نوعی در آن نمایان شده است. در منظومه حاضر، حتی بهاران شیمیایی جلجبه با مرگ پنج هزار انسان به گونه‌ای دلخراش به تصویر کشیده می‌شود. در انتهای کتاب گفت و گوی سید علی صالحی با شیرکو بی‌کس در باب احوال، آثار و شعر او، نیز فرهنگ و شعر کردی به چاپ رسیده است. علاوه بر آن، مصاحبه دیگری نیز با شاعر فراهم آمده که پیش از این در مجله آدینه، شماره ۱۱۳ - تحت عنوان: شعر پرشی بی‌مرز است - به چاپ رسیده است.

۱۲۲- دیوانی مه و له وی.

عبدالرحیم سعید معدوم کرد. - سنج: انتشارات کردستان. - ۵۵۶ ص. - رقصی (شمیزی). - ۵۶۸۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۳-۶۷۲-۳۲-۳

۱۲۳- عه‌قیده‌ی کوردی.

عبدالسمیع. - سقز: محمدی. - ۲۴ ص. - رقصی (کاغذی). - چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۳-۶۷۲-۱۶-۱

۱۲۴- معراج‌نامه.

عبدالسلام حیدری. - سقز: محمدی. - ۳۴ ص. - رقصی (کاغذی). - چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۳-۶۷۲-۱۸-۸

۱۲۵- نصایحی مفیده به کوردی.

علی امامی‌دی‌چناری. - سقز: محمدی. - ۵۲ ص. - رقصی (کاغذی). - چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه.

من است، از برای تو چون کوردلان است تا به من پهلو زنند و سیوی مرا نشکنند! بهارستان.

ادبیات محلی

۸۴۸۹

چاپ اول

۱۱۹- 'خین گل': مثنویات بختیاری.

شاعر: محمدرضا دادگر. - تهران: عابد. - ۳۲۰ ص. - رقصی (شمیزی). - ۱۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۳-۷۰۷۷-۷۹-۳

مجموعه حاضر متضمن مثنوی‌هایی است به زبان بختیاری که در زیرنویس، معانی پارهای از واژگان و اصطلاحات فراهم آمده است. سراینده اشعار (محمدرضا دادگر) سروده‌های خویش را با تاسی از اشعار شفاهی پیشینیان و با الهام از آداب، سنن و زندگی قوم بختیاری به نظم کشیده است.

شعر عامه

۸۴۸۹/۰۱

۱۲۰- ترانه‌های روستایی.

گردآورنده: پروین قائمی. - تهران: درنا. - ۱۹۶ ص. - جیبی (سلفون). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ ششم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۳-۶۱۰۵-۱۷-۳

شعر کردی

۸۴۸۹/۲۱

چاپ اول

۱۲۱- دره پروانه.

شیرکو بی‌کس: مترجم: محمدرئوف مرادی. - تهران: آنا. - ۲۱۲ ص. - رقصی (شمیزی). - ۱۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۳-۶۸۷۶-۰۷-۲

- رقصی (مقوایی). - ۷۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۳-۹۲۵۸۳-۲-۷

در مجموعه حاضر ده داستان نویسی معاصر ایرانی - همراه با بررسی مجمل و ذکر آثار آنان - معرفی می‌شوند. این افراد عبارت‌اند از: احمد محمود، هوشنگ گلشیری، بیژن تاجدی، زویا پیرزاده منیرو روانی‌پور، محمدرضا صفدری، شهریار مندنی‌پور، محسن مخملباف، ابراهیم حسن بیگی و علی موذنی.

مجموعه حکایات

۸۴۷۰۰۸

چاپ اول

۱۱۸- چنین حکایت کنند.

لیاف‌خانیکی رجعی. - تهران: جامی. - ۳۹۲ ص. - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۳-۵۶۲۰-۹۵-۳

کتاب حاضر مجموعه‌ای است از حکایات، لطیفه‌ها و اندرزها که عمدتاً از متون پیشین فارسی انتخاب گردیده است. برای نمونه: 'نایبانی در شب تاریک چراغی در دست و سیوی بر دوش در راهی می‌رفت. فضولی به وی رسید و گفت: ای نادان روز و شب پیش تو یکسان است و روشنی و تاریکی در چشم تو برابر، این چراغ را فایده چیست؟ نایبنا بخندید و گفت: این چراغ نه از بهر

این داستان روایتی است از ورود ناصرالدین شاه به روستای 'بابا قاسم' از توابع نهاوند! سپس پیشکش کردن دختری زیبا به سلطان که 'گلنسا' نام داشته است. بدین ترتیب، وقایعی که گلنسا در حرمسرا پشت سر می‌گذارد، در این داستان، نقل می‌شود؛ نیز عاشق واقعی 'گلنسا' که 'مراد' نام دارد و سرانجام پس از قتل سلطان، زمینه فرار او را فراهم می‌کند و...

۱۱۵- یاسمین.

مرتضی مودب‌پور. - تهران: شادان. - ۴۸۸ ص. - رقصی (شمیزی). - ۲۸۵۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۳-۹۲۴۰۴-۶-۲

چاپ اول

۱۱۶- یک قدم تا عشق.

فرشته نورمحمدی. - شیراز: راهگشا. - وزیری (شمیزی). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۳-۶۴۴۳-۵۲-۷

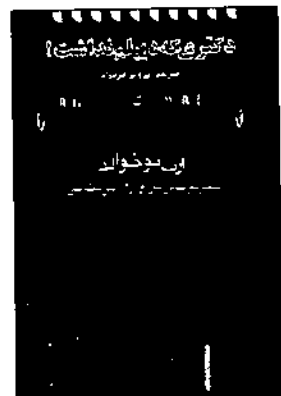
در این داستان، دختری به نام 'گیتی' از طبقه متعول، ماجرای زندگی و عشق ناخواسته خود را روایت می‌کند و طی آن از حوادث گوناگون آن سخن به میان می‌آورد.

چاپ اول

۱۱۷- ده داستان نویسی: بررسی ادبیات داستانی معاصر (پس از انقلاب اسلامی).

محمد حسینی. - کرج: دالار. - ۱۳۲ ص.

جا از رفتار افسران عالی‌رتبه نسبت به زیردستان متأثر می‌شود و سرانجام از

خدمت در نیروی دریایی صرف نظر می‌کند پس از آن در پی ماجراهایی به پاریس می‌رود و در روزنامه «هرالد تریبون» مشغول به کار می‌شود. کتاب با این عناوین تدوین شده است: روابط با والدین، دارالایام عیری، نیویورک شهر عجایب، زندگی در قفس آپارتمان، فلسفی و تفنگداران دریایی، در نیروی دریایی، اردنانتس، جنگ و بازگشت، دانشگاه کالیفرنای جنوبی، و پیش به سوی پاریس. گفتنی است در حال حاضر، نوشته‌های این طنزنویس در روزنامه‌های متعدد آمریکایی به طبع می‌رسد.

داستان انگلیسی

چاپ اول

۱۲۹- آن اسب کهر را بنگر.
اریک پرس برگر مترجم: بنالاه آقاعباسی.
تهران: جامه‌داران - ۲۰۸ ص. - رقی (شمیز) - ۱۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
Behold a pale horse

شابک: ۹۶۴-۹۳۳۲۱-۴-۷

اریک پرس برگر (۱۹۰۲ - ۱۹۸۸) رمانی تحت عنوان «کشتن موشی در روز یکشنبه» از خود برجای گذاشته که بعداً با

عنوان «اسب کهر را بنگر» به فیلم درآمد. در این رمان مردی به نام «زایاتر» (آرتی گز) پس از جنگ داخلی اسپانیا به فرانسه می‌گریزد، زیرا او علیه «فرانکو» اقدام نموده، همچنین گاه گاهی از سر شهامت و بی‌باکی به اسپانیا شبیخون می‌زند. اما یکی از فرماندهان اسپانیایی کمین مرگباری را برای او سازمان می‌دهد؛ بدین صورت که مادر بیمار «آرتی-گز» را که در بیمارستان است، وسیله‌ای قرار داده او را به اسپانیا می‌کشاند. «آرتی-گز» به هنگام عبور از مرز از توطئه و دام باخبر می‌شود، اما به عمد نبرد را می‌پذیرد. «آرتی-گز» مادرش را که همزمان با ورود او مرده، نمی‌بیند. سرانجام، دام ناگهان آشکار می‌شود، اما او به جای کشتن دشمن که اکنون در تیررس اوست، کشتن خیرچین را ترجیح می‌دهد و خود نیز در رگباری از گلوله‌ها هلاک می‌شود.

چاپ اول

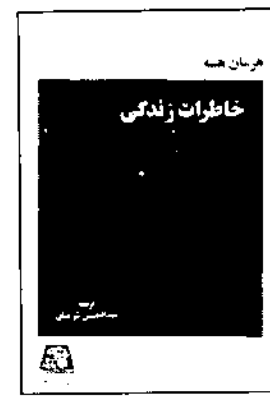
۱۳۰- پندار.
ریچارد باخ-مترجم: لادن جهانسوز - تهران: بهجت - ۸۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۷۱-۳۴-۹

داستان آلمانی

چاپ اول

۱۳۱- خاطرات زندگی.
هرمان هسه: مترجم: عبدالحسین شریفیان. - تهران: اساطیر - ۳۳۲ ص. - رقی (شمیز) - ۲۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
Autobiographical writings

شابک: ۹۶۴-۳۳۲۱-۰۳-۲

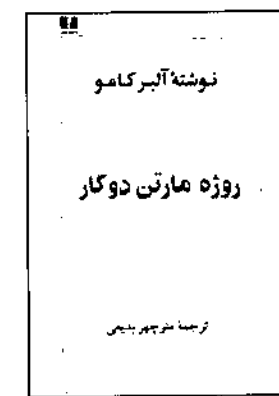
این کتاب حاوی دوازده مقاله یا داستان است که در هر یک از آنها به نوعی زندگی «هرمان هسه» بازگو می‌شود. این

نوشته‌ها عبارت‌اند از: «کودکی جادوگر»، «یادی از دوران مدرسه»، «ترباره پرنیزدگ»، «خلاصه داستان زندگی»، «خاطره هندوستان»، «یادآور تالاکالا»، «میهمان در چشمه آب معدنی»، «سفر به نورنبرگ»، «در باب رفتن به خانه جدید»، «یادداشت‌هایی درباره درمان در بادن»، «نامه به مارولا» و «رویداد انگادین». برای مثال، در داستان «کودکی جادوگر» شرح دوران نخست کودکی «هسه» از زندگی-نامه معمولی نیز فراتر می‌رود و وارد حوزه یا قلمرو جادویی خیال‌پردازانه می‌شود؛ «کودک مردی» که نقش فرشته نگهبان دوران کودکی هسه را بازی کرده است، یا آن که بحران روحی دوران بلوغ هسه، در این مجموعه، پیش از داستان «گرگ بیابان» منعکس کننده «بحران وجدانی» بسیاری از سی سالگان این کشور است که در اثر فشار ناشی از رویدادهای دهه‌های اخیر، مانند جنگ، محرومیت و تکنولوژی زندگی، ناگزیر شده‌اند ارزش‌های خود را مجدداً ارزشیابی کنند.

داستان فرانسوی

چاپ اول

۱۳۲- روزه مارتین دوکار.
آلبر کامو: مترجم: منوچهر بدیمی. - تهران: نیلوفر - ۴۰ ص. - رقی (مقوابی) - ۲۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۴۸-۱۵۳-۴

در این نوشتار مختصر آثار و اندیشه‌های «روزه مارتین دوکار» رمان‌نویس فرانسوی (۱۸۸۱ - ۱۹۵۸) نقد و بررسی می‌شود. «آلبر کامو» در این نوشته بیشتر هم خود را صرف ارزیابی «خانواده تیو» اثر برجسته مارتین دوکار - کرده است. آلبر کامو درباره «خانواده تیو» گاه چنین اظهار نظر می‌کند: «این کتاب در خواننده شجاعت و ایمان غریبی می‌دمد. شرط بستن از ورای شک‌ها و مصیبت‌ها بر سر

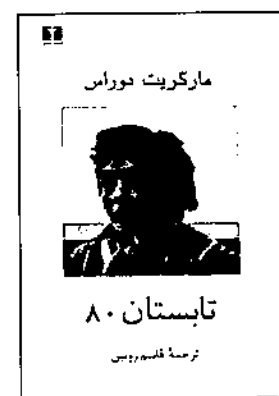
سرنوشت انسان، چنان که آنتوان می‌کند، سرانجام به ستایش زندگی می‌رسد که هولناک و بی‌پندل است. آنچه به سراسر این اثر جان می‌بخشد دل‌بستگی شدید خانواده تیو به زندگی است... خانواده تیو با دفتر خاطرات طبیب بیمار و با مرگ قهرمان پایان می‌گیرد. همراه با او جامعه‌ای نیز می‌میرد، اما مسئله آن است که بدانیم آنچه یک فرد بلند نظر می‌تواند از جهان قدیم به جهان جدید منتقل کند چیست. سیلاب‌های بزرگ تاریخ، قاره‌ها و ملت‌ها را در می‌نوردد و سپس فرو می‌نشیند. آنتوان که بازمانده جنگ ۱۹۱۴ است آنچه را نتوانسته است از فروپاشی نجات دهد به ژان پل تحویل می‌دهد، یعنی به ما...»

مقاله فرانسوی

چاپ اول

۱۳۳- تابستان ۸۰.
مارگریت دوراس: مترجم: قاسم روبین. - تهران: نیلوفر - ۱۰۰ ص. - رقی (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

Leté 80
شابک: ۹۶۴-۳۴۸-۱۵۲-۶

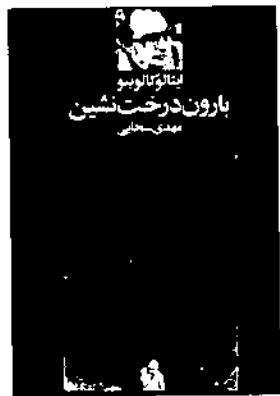
«مارگریت دوراس» نوشته‌های این مجموعه را به سفارش سردبیر روزنامه «لیبراسیون» به نگارش درآورده است. این نوشته‌ها درباره مسائل روز و به نوعی حوادث مربوط به تابستان ۱۹۸۰ است. این رویدادها به زبان خاطره و داستان بازگو می‌شود.

داستان ایتالیایی

چاپ اول

۱۳۴- بارون درخت‌نشین.
ایتالو کالوینو: مترجم: مهدی سبحانی. -

تهران: نگاه - ۳۲۰ ص. - رقی (شمیز) - ۱۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۵۱-۱۷-۴

«ایتالو کالوینو» (تولد: ۱۹۲۳) یکی از چهارم‌های سرشناس ادبیات امروزی ایتالیا است. در آثار او به ویژه رمان «بارون درخت‌نشین»، نگرش موشکافانه واقعیت و طنز و افسانه‌پردازی و حتی تخیل شاعرانه به چشم می‌خورد و از این رهگذر، تمثیل و استعاره در آن جای می‌گیرد. قهرمان اصلی رمان، همان «بارون رونو» است که از سنت‌های کهنه و قیده‌های بی‌چون و چرای اجتماعی می‌گریزد و شیوه‌ای خاص از زیستن را برای خود برمی‌گزیند که دیگر کوچک-ترین شباهتی با زندگی مردمان ندارد؛ یعنی «زمین سفت و آشنای زیر پا را رها می‌کند و به زندگی در راه پیچاپیچ و لرزان بالای درختان می‌رود». فاصله گرفتن بارون برای دوری جستن از مردم نیست، بلکه او برای دستیابی به میدان دید گسترده‌تری به میان شاخ و برگ درختان می‌رود تا همه چیز را بهتر و بیشتر ببیند و بهتر بتواند به آنچه برایش «شورش» کرده عمل نماید. آنچه «بارون رونو» را به سرکشی و خیره سری واد می‌دارد و به دنیای سبز می‌کشاند دلزدگی از نظم کهنه اجتماعی و نیاز بر شور به دگرگون ساختن آن، و پس افکندن نظم تازه‌ای است که کردار آدمیان، حتی رابطه آنها را با خود و طبیعت، درست و بسامان کند. «بارون» در این راه از یک سو به جهان کهنه پشت می‌زند تا به دنیایی تازه راه جوید و از دیگر سو، با دگرگون کردن زندگی خود، بر آن است شیوه‌ای از تازه‌جویی و پویندگی را به نمایش بگذارد. بدین ترتیب «نوری گرفتن او از زمین برای نزدیک‌تر شدن به آسمان نیست، برای آن است که زمین را بهتر ببیند». در ورای ظاهر مردم گریز بارون، نوعی حساسیت اجتماعی و دغدغه‌های مردمی نهفته است. نظریه‌پردازی او برای انقلابی جهانی و برای «جمهوری درختستان».

چاپ اول

۱۳۵- ساحر.

دینو بوتزاتی: مترجم: رضا قیصریه. - تهران: ندای اندیشه. - ۶۰ ص. - پالتویی (شمیز). - ۳۸۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Il mago

۹۶۴-۹۳۹۱-۵-۲

شابک:

در این مجموعه، برگردان شش داستان کوتاه از دینو بوتزاتی نویسنده ایتالیایی (۱۹۰۶ - ۱۹۷۲) فراهم آمده که عبارتند از: 'برج ایفل'، 'کولومبیر'، 'سرد رزم'، 'زئرال گمان'، 'افسانه‌های شبانگه‌ای' و 'ساحر'. راولی در داستان نخست از جمله کارگرانی است که تحت فرمان مهندس 'ایفل' به خدمت گرفته می‌شود و کار ساختن برج مشهور پاریس را - همراه با کارگران متعدد - آغاز می‌کند. مهندس 'ایفل' قبل از استخدام هر کارگر رازی را با او در میان می‌گذارد که باید در حفظ آن کوشا باشد، زیرا...

ادبیات پرتغالی

۸۶۹

۱۳۶- بریدا.

پائولو کوئیلو: مترجم: ارش حجازی، بهرام جعفری فیجانی. - تهران: کاروان. - ۳۳۴ ص. - رقعی (شمیز). - ۱۹۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Brida

۹۶۴-۷۰۳۳-۰۳-۶

شابک:

۱۳۷- دومین مکتوب.

پائولو کوئیلو: مترجم: ارش حجازی، بهرام جعفری فیجانی. - تهران: کاروان. - ۱۶۰ ص. - رقعی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Maktub II

۹۶۴-۷۰۳۳-۰۳-۸

شابک:

ادبیات زبانهای هند و اروپای شرقی و سلتی

۸۹۱

۱۳۸- قمارباز.

فئودور میخائیلوویچ داستایوسکی: مترجم: جلال آل احمد. - تهران: فردوس. - ۲۳۴ ص. - رقعی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ ششم / ۱۵۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Le joueur

۹۶۴-۱۲۲-۰۱۲۲-۸

شابک:

چاپ اول

۱۳۹- ماریتا تسوه تاپوا: گزینه

اشعار.

ماریتا تسوه تاپوا: مترجم: فریده (مصطفوی) حسن زاده. - تهران: نسیم دانش. - ۲۲۴ ص. - رقعی (شمیز). - ۱۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۵۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Marina tsvetayeva

۹۶۴-۷۱۴۵-۰۱-۲

شابک:

'ماریتا تسوه تاپوا' (وفات: ۱۹۶۱) شاعر اهل روسیه است که در این کتاب برگزیده‌ای از اشعار او فراهم می‌آید. برگردان فارسی اشعار از روی متن ترجمه شده 'Elain feinstein' صورت گرفته است. بدیت ترتیب در این مجموعه، متن دو زبان فارسی و انگلیسی از اشعار خانم ماریتا تسوه تاپوا - همراه با معرفی وی در بخش آغازین کتاب - به چاپ رسیده است.

ادبیات زبانهای افریقایی - آسیایی (حامی و سامی)

۸۹۲

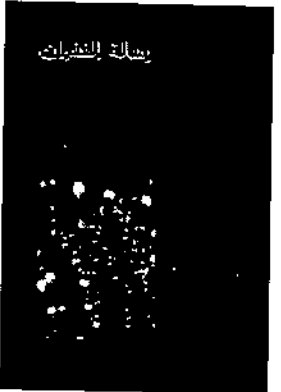
چاپ اول

۱۴۰- رساله الغفران.

احمد بن عبدالله ابوالاعلا المعمری: مترجم:

حیدر شجاعی. - تهران: مجد. - ۱۴۳ ص. - وزیری (شمیز). - ۸۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۵۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۱۵۳-۸۶-۰۰

'رساله الغفران' اثر 'ابوالاعلا معمری' در واقع جوابیه‌ای است در رد سخنان 'ابن قارح'، زیرا ابن قارح در نامه‌ای به ابوالاعلا معمری، بر او خرده گرفته و وی را به راه راست رهنمون شده بود. این رساله در قالب شش فصل تحریر شده است که عبارت‌اند از: 'بهشت'، 'برزخ'، 'پازگشت به بهشت'، 'نهیست جنیان'، 'نوزخ' و 'پازگشت مجدد به بهشت'. ترجمه رساله الغفران با دو نسخه مصر (۱۹۰۳) و چاپ بیروت (۱۹۸۵) مطابقت گردیده است. 'ابوالاعلا معمری' در این نامه ابتدا ابن قارح را می‌ستاید و جایگاه وی را در بهشت تصور می‌کند، اما گاه به زبان طنز او را در بخش‌های دیگر بهشت و برزخ و دوزخ به تصویر می‌کشد و عقاید او را به سخره می‌گیرد.

ادبیات زبانهای اورال - آلتایی، سیبریایی قدیم و ...

۸۹۳

۱۴۱- آخرین آثار یحییوی.

عباسقلی یحییوی: به اهتمام: عباسقلی یحییوی. - تهران: پیری. - ۳۲۶ ص. - جیبی (گالینگور). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ ششم / ۱۵۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۶۲۲-۵۵-۰۰

چاپ اول

۱۴۲- آوای کلامی.

ولی‌الله کلامی: فردزنجانی. - تهران: پیری. - ۳۲۲ ص. - جلد دوازدهم. - جیبی (گالینگور). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۵۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۶۲۲-۶۵-۸

چاپ اول

۱۴۳- پیام عدالت.

عدالت کوهی: اردبیلی. - تهران: مکتب

الزهره (س). - ۲۲۶ ص. - جیبی (گالینگور). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۲۵۲۶-۹-X

۱۴۴- سینوهه: پزشک مخصوص

فرعون 'متن کامل'.

میکاتومی والتاری: مترجم: ذبیح‌الله منصوری. - تهران: زرین. - ۵۱۲ ص. - جلد اول. - وزیری (گالینگور). - (دوره) ۵۰۰۰۰ ریال. - چاپ سی و ششم / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Sinuhe the egyptian: a novel

۹۶۴-۳۰۷-۰۶۸-۲

شابک:

۱۴۵- سینوهه: پزشک مخصوص

فرعون 'متن کامل'.

میکاتومی والتاری: مترجم: ذبیح‌الله منصوری. - تهران: زرین. - ۵۲۴ ص. - جلد دوم. - وزیری (گالینگور). - (دوره) ۵۰۰۰۰ ریال. - چاپ سی و ششم / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Sinuhe the egyptian: a novel

۹۶۴-۳۰۷-۰۶۹-۰۰

شابک:

چاپ اول

۱۴۶- عرصه گاه عاشقان: در

مراثی و مناقب ائمه اطهار (ع). مهدی نجف‌وسرایی. - تهران: پیری. - ۲۶۰ ص. - جیبی (گالینگور). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۶۲۲-۶۷-۲

چاپ اول

۱۴۷- مراثی ایتار.

تقی سیفی اردبیلی. - تهران: پیری. - ۳۱۶ ص. - جلد پنجم. - جیبی (گالینگور). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۶۲۲-۶۶-۶

نمایه عنوان

Paragraph writing 6

آبی‌های سبز ۶۲

آخرین آثار یحییوی ۱۴۱

ارزوی گذشته ۹۶

آن اسب کهر را بنگر ۱۲۹

آواز خاک ۶۳

آوای کلامی ۱۳۲

آهنگ دیگر	۶۴
آبیل‌ها در بابل فرود می‌آیند	۹۷
ادبیات فارسی (۲۰۱) پیش‌دانشگاهی	۷
ادبیات فارسی (۲۰۳) و زبان فارسی (۲۰۳)	۳۰۳
(مخصوص داوطلبان آزمونهای ...)	۸
ادبیات فارسی (۵) و زبان فارسی (۵)	۵
مخصوص داوطلبان آزمونهای ...	۹
ادبیات فارسی از پایه تا کنکور نظام	۱۰
جدید و پیش‌دانشگاهی	۱۰
اسطوره زال: تبلور تضاد و وحدت در	۳۷
حماسه ملی	۹۸
امانت عشق	۹۸
اندیشه‌های بشری و فرهنگ توسعه	۳
او کی بود؟	۹۹
اوهام سرخ شقایق: برگزینی از اشعار	۶۵
زنان زمان	۱۳۳
بارون درخت‌نشین	۶۶
بال سبز آرزوها	۶۷
باید عاشق شد و رفت	۶۷
برگزیده مراثی و نوحه‌های سینه‌زنی	۲۹
سروده شاعران خور و بیابانک	۱۳۶
بریدا	۱۰۰
بفض تهایی	۱۰۱
به دنبال آفتاب	۶۸
بهار و خزان: مجموعه اشعار	۲۰
آزمون کنکور ادبیات: آزمونهای	طبقه‌بندی شده خلاصه درسه‌ها و
آزمونهای کلی	۱۱
بیم و موج	۹۳
پرده‌خانه [نمایشنامه]	۹۴
پندار	۱۳۰
پیام عدالت	۱۳۳
تایستان ۸۰	۱۳۳
ترانه‌ای از میان آوازهای نو	۶۹
ترانه‌های روستایی	۱۲۰
تقصیر من نبود (مجموعه شعر)	۷۰
توسن: مجموعه شعر فارسی و آذری	۷۱
جلوه رهایی	۷۲
چنین حکایت کنند	۱۱۸
چهره‌های ادبیات کودک و نوجوان:	۲۰
اسدالله شعبانی	۲۰
چهره‌های ادبیات کودک و نوجوان:	۲۱
افسانه شعبان‌نژاد	۲۱
چهره‌های ادبیات کودک و نوجوان:	۲۲
بیوک ملکی	۲۲
چهره‌های ادبیات کودک و نوجوان:	۲۳
شکوه قاسم‌نیا	۲۳
چهره‌های ادبیات کودک و نوجوان:	۲۴
کاظم مزینانی	۲۴
چهره‌های ادبیات کودک و نوجوان:	۲۵
محمدرضا سرشار (رضا رهگذر)	۲۵
چهره‌های ادبیات کودک و نوجوان:	۲۶
محمدرضا یوسفی	۲۶
چهره‌های ادبیات کودک و نوجوان:	۲۷
مصطفی رحماندوست	۲۷
خاتمه در بامداد	۲۳
حافظ بر اساس نسخه محمد قزوینی	۲۹
	۵۰

حرف دل	۳۰	کامل	۱۳۴-۱۳۵	وفاتنامه‌ی رسولی نازدگار (ص)	۱۲۶	حاج‌بابایی، محمدرضا	۱۹	غنی، قاسم	۵۳-۳۸
حماسه در رم و راز ملی	۳۸	شاهنامه فردوسی بر اساس نسخه نه		هزار آفاقا در چشمان تو هیچ بود	۹۱	حاجی‌زاده، بهاره	۹۳	فرخزاد، پوران	۶۵
خاطرات زندگی	۱۳۱	جلدی چاپ مسکو ۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶		هزار حجاب ترانه زندانی: عاشقانه‌ها		حافظ، شمس‌الدین محمد		فردوسی، ابوالقاسم	
خن هشتم: گزیده اشعار (۱۳۵۶ - ۱۳۶۴)	۷۴	شاهنامه فردوسی بر اساس نسخه نه		و اشعاری از چند مجموعه چاپ نشده	۹۲		۵۶-۵۳-۵۲-۵۱-۳۹	۳۶-۳۵-۳۴-۳۳-۳۲-۳۱-۳۰-۲۹	
خسرو و شیرین حکیم نظامی گنجی	۱۰۲	جلدی چاپ مسکو (جلد اول و دوم) ۴۰		همسران شاه	۱۱۳	حافظی، حشمت	۶۶	فروغی، محمد	۴۸
خین گل: مثنویات بختیاری	۱۱۹	شاهنامه فردوسی بر اساس نسخه نه		یادداشت‌های طلایی ادبیات	۱۹	حجازی، آرش	۱۳۶-۱۳۷	قائمی، پروین	۱۲۰
دلاستهای نامورنامه باستان شاهنامه	۳۹	جلدی چاپ مسکو (جلد سوم و چهارم)		یاسمین	۱۱۵	حسن‌زاده، فریده (مصطفوی)	۱۳۹-۳	قزوینی، محمد	۵۳
فردوسی: داستان رستم و سهراب	۱۰۲			یک قدم تا عشق	۱۱۶	حسینی، محمد	۱۱۷	قمشه، مهرنگیز	۱۳-۱۲
در گریز کم می‌شویم (مجموعه داستان)	۱۰۳					حسینی‌اندروز، حسن	۱۳۷	قیصریه، رضا	۱۳۵
درآمدی بر ساختارگرایی در ادبیات	۱	شب طولانی	۱۰۵			حمید، مجید	۵۸	کاشفی‌خوانساری، علی	۲۷-۲۶-۲۵-۲۴-۲۳-۲۲-۲۱-۲۰
دره پروانه	۱۲۱	شرار عشق	۳۱			حیدرزاده، مریم	۷۰		
دفتر تمرین و آموزش فارسی اول	۱۲	شعر تبری: تیم جار	۱۲۷			حیدری، عبدالسلام	۱۲۴	کالوینو، ایتالو	۱۳۳
دفعه تمرین و آموزش فارسی دوم	۱۳	شعر زنان جهان	۴			خرازی، محسن	۵۰	کامو، آلبر	۱۳۲
دکتری که دیلم نداشت	۱۲۸	شعر معاصر ایران: از بهار تا شهریار	۶۰			خسروی، حسین	۳۷	کلامی‌فرزندجانی، ولی‌الله	۱۳۲
دوسین مکتوب	۱۳۷	شعرهایی که تو گفتی	۸۳			خطیب‌رهبر، خلیل	۵۵	کوهی‌اردبیلی، عدالت	۱۳۳
ده داستان‌نویس: بررسی ادبیات داستانی	۱۱۷	شورشو	۲۸			دادگر، محمدرضا	۱۱۹	کوتیلو، پائولو	۱۳۶-۱۳۷
مناصر (پس از انقلاب اسلامی)	۱۱۷	صدای رویش خیال: نگاهی تازه به				نارایی، سیامک	۸۷-۱۷-۱۶	گلشیری، سیامک	۱۰۵
دینار در فلق	۷۵	اندیشه و شعر اقبال همراه با گزیده‌ای از				داساتیوسکی، فتودور میخائیلوویچ	۱۲۸	لاهیجی، کاظم	۵۷
دیوان اشعار فروغ فرخزاد اسیر، دیوان، عصیان، تولدی دیگر ...	۷۶	بهترین اشعار	۶۱			دبیرساقی، محمد	۳۹	مجدی، عطالله	۵
دیوان افسرده	۷۷	طلوع برگشت	۱۰۶			دوراس، مارگریت	۱۳۳	مجتبی، مهدی	۶۱
دیوان باباطاهر عریان	۳۷	طلوع غم (۱۳۸۰)	۳۲			دهاقانی، مهدی	۱۰۷	محمدری، حسنعلی	۶۰
دیوان حافظ بر اساس نسخه علامه		عاشقانه‌ها و کبود	۸۴			رادمحمدری، محمد	۳۱	محمدری، عبدالوهاب	۷۷
محمد قزوینی، دکتر قاسم غنی با نگاه		عرصه‌گاه عاشقان: در مرثی و مناقب	۱۴۶			رجب‌زاده، کریم	۱۱۴	محمود، احمد	۱۱۱-۱۱۰-۱۱۲
به حافظ (به سبب سایه) ...	۵۱	اشه اظهار (ع)	۱۲۳			رجبلی، لیاف‌خانیک	۱۱۸	محمودی، حسن	۱۰۹
دیوان حافظ شیرازی	۵۲	عقدیده کوردی	۱۲۳			رستم، ناهید	۵۶	محمودی، محمود	۸۱
دیوان حافظ: براساس نسخه علامه		فارسی ۴	۱۶			رفیع‌زاده، شهرام	۸۳	مختاری، محمد	۳۲-۳۸
محمد قزوینی، دکتر قاسم غنی با نگاه		فارسی ۵	۱۷			رواسانی، دلود	۵۳	مرادی، محمدرتوف	۱۲۱
به حافظ (به سبب سایه) ...	۵۲	قال حافظ با معنی	۵۶			روبین، قاسم	۱۳۳	مرتضی‌پور، اکبر	۸۵
دیوان خواجه شمس‌الدین محمد حافظ		قال دیوان غزلیات حافظ با معنی	۵۷			رهنما، توج	۷۳	مشرقاژادتهرانی، محمود	۶۷
شیرازی	۵۳	فرهنگ اصطلاحات ادبی	۲			زارع کاریزی، سمناله	۱۸-۱۵	معالی، سیمین (وارسته)	۱۰۱
دیوان غزلیات مولانا شمس‌الدین محمد		فریب‌خوردگان عشق؟	۱۰۷			سالاروند، فاطمه	۲۳-۲۱	متمندی، ناهید	۲۰
خواجه حافظ شیرازی یا معنی و ازوها و		قمارباز	۱۳۸			سالک، احمد	۹۹	مدوم‌کرد، عبدالرحیم‌بن‌سعید	۱۳۲
شرح ابیات و ذکر وزن و بحر غزلها ...	۵۵	کلوتچ، دیوانه بلژیکی	۱۰۸			سبحانی، احمد	۱۴	مظفری‌گودرزی، عزت‌الله	۱۱۳
دیوان مصلح: مجموعه‌ی اشعار حاج		کلیات دیوان پروین اعتصامی	۸۵			سبطی، هامون	۱۴	منصور، جهانگیر	۵۱-۵۳
ابوالقاسم نوری توپس‌رگانی	۷۸	کورها تا حاشیه جاده آمدن: مجموعه				سجادی، امیرحسین	۹۲	منصوری، ذبیح‌الله	۱۳۴-۱۳۵
دیوانی مه و له وی	۱۲۲	داستان	۱۰۹			سحابی، مهدی	۱۳۳	مودب‌پور، مرتضی	۱۱۵
راز آفرینش: پیدایش حیات و رده‌بندی		گذری بر شعر فارسی حافظ	۵۸			سمیدالسادات، محسن	۶۹	مومنی، حسین	۶۸
موجودات زنده در قالب نظم و نثر	۷۹	گزیده غزلیات شهریار	۸۶			سلطان‌زاده، محمدآصف	۱۰۳	مهدیزاده، فاطمه	۸۹
رباعیات حکیم عمر خیام نیشابوری	۳۸	گفتار بزرگان جهان به شعر	۵			سلطانی‌گردفرامرز، علی	۱۱	مهریان، رحمت‌الله	۶۲
رساله الفغان	۱۳۰	گلزار نور: مجموعه اشعار و قصاید	۳۳			سلیمانی، فهیمه	۱۰۰	میمن‌خواه، بهزاد	۸۸
روژه مارتن دوگار	۱۳۲	مارینا تسوئه‌تایو: گزیده اشعار	۱۳۹			سفیری‌اردبیلی، تقی	۱۳۷	نجف‌لوسرابی، مهدی	۱۳۶
رویت: کلمه نخست: هیوا	۸۰	ماهواره	۸۷			سیمزازی، فاطمه	۹۰	نظری، مهدیه	۲۲
زبان و ادبیات فارسی عمومی (۱)	۱۴	مجموعه طبقه‌بندی شده ادبیات فارسی (۵) و زبان فارسی (۵) شامل ۹۰۰				شجاعی، حیدر	۱۴۰	نقیسی، احمد	۱۰۲
زنده‌الاسرار	۵۹	پرسش چهارگزیده‌ای از مولف با ...	۱۸			شجاعی، فریده	۹۸	نقوی، فاطمه	۹۳
زمین گرد بود که از خواب پریدیم	۸۱	متر صفر درجه	۱۱۰-۱۱۱-۱۱۲			شریفیان، عبدالحسین	۱۳۱	نورمحمدی، فرشته	۱۱۶
زن زیادی	۱۰۴	مدح ظلمت (گزیده‌ای از اشعار سال				شهاب، محمدعلی	۳۶-۳۵-۳۴	نوروزی، محمد	۹۷
ساحر	۱۳۵	۱۳۷۵ تا سال ۱۳۷۸)	۸۸			شهبازی، فاطمه	۱۲	نوری، رحمان	۷۸
سفرنامه شورا	۸۲	مرات ایثار	۱۳۷			شیخی، مژگان	۹۶	نوری، نظام‌الدین	۴۰
سوالهای طبقه‌بندی شده ادبیات فارسی		مرد جن‌زده	۱۱۳			شیرازی، زهرا	۲۶	نوری‌تویسرکانی، ابوالقاسم	۷۸
۲ و زبان فارسی ۲ شامل: ۸۰۰ پرسش		مرگ یزدگرد (مجلس شاه‌کنش)	۹۵			صابرتهرانی، علی	۱۳	نوشین، ع.	۳۱-۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶
چهارگزیده‌ای از مولف با پاسخ ...	۱۵	مراجعه	۱۳۴			صادقی، جعفر	۱۰	نهادی، علیرضا	۳۳
سینوهه: یزک مخصوص فرعون متن		نصایحی مفیده به کوردی	۱۲۵			صفیلشاه، محمدحسن‌بن‌محمدباقر	۵۹	والتاری، میکاتومی	۱۳۴-۱۳۵
		نمته‌های عاشورا	۳۳			طاهری، فرزانه	۱	هنایی، مهدی	۸۰
		نمته‌های ولایت ۱۳ (دهه اول محرم)	۳۵			عاطفی، حمیدرضا	۸۶	هسه، هرمان	۱۳۱
		نمته‌های ولایت ۱۴ (دهه‌های دوم و سوم محرم و ماه صفر)	۳۶			عاطفی، یدالله	۸۶	یاری، نسرين	۸۲
		نقاش خیال	۸۹			عبدالمصعب	۱۲۳	یحیی، عباسعلی	۱۴۱-۱۴۱
		نیم‌خواب سایه‌ها	۹۰			عربان، رحیم	۳-۳	یعقوبی، مرضیه	۸۵
						علی‌پور، منوچهر	۱۰۳-۲۳		

نمایه پدیدآور

Beyzaie, Shahram	6
Riazi, Mehdi	6
Zare, Farshid	6
۶۳-۶۴-۷۲-۷۵	
آتش، منوچهر	۱۳۹
آقاعباسی، یدالله	۱۳۸-۱۰۳
آل احمد جلال	۱۰۴
آل احمد شمس	۲۹
آل داد، علی	۱۴۰
ابوالملا المعمری، احمدبن عبدالله	۹۱
احمدی، محمدرضا	۳۳
احمدی‌جاسبی، محمود	۱۱۳-۸۳
اخوان ثالث، مهدی	۲۵
اخوی، محمدصادات	۸۶
اخوین، عباس	۱۰۸
اردوخانی، ابوالفضل	۸۶
اسدی، حبیب‌الله	۱
اسکولز، رابرت	۵۲
اشرفی، مصطفی	۲۸
اشرفیان، منوچهر	۷۱
اصغریه، نسرين	۷۲
اعلم‌اللهی، طیبه	۲
الهی‌پناه، نوشین	۱۲۵
امامی‌دی‌چناری، علی	۹-۸-۷
امامی‌فر، صدرالدین	۱۰۶
امرائی، فیروز	۳۰
امینی‌انجذانی، عبدالله	۲۰-۲۶-۳۷
انواری، آرزو	۱۲۸
ایزاتراند پرویز	۱۳۰
باغ، ریچارد	۴۸
باروقی، علیرضا	۵۸
باقری، اشرف	۱۳۲
بدیعی، منوچهر	۳۷
برادران‌شاه‌رودی، اسماعیل	۴۶-۴۵-۴۴-۴۳-۴۲-۴۱-۴۰
برتنس، یوگنی اندواریوویچ	۱۳۵
بوتزاتی، دینو	۱۲۸
بوخوالد آرت	۱۲۱
بی‌کس، شیرکو	۹۵-۹۴
بیضایی، بهرام	۲۷
پاک‌آیین، پندرام	۱۲۹
پرس‌پرگر، اریک	۱۳-۱۲
پورموسی، محمدیوسف	۱۳۹
تسوه‌تایو، مارینا	۷۹
توکلی‌مرزبان، محمد	۱۳۷-۱۳۶
جعفری‌فیجانی، بهرام	۱۳۰
جهانسوز، لادن	

نمایه ناشر

۱۲۰	مجتهد: تهران	۱۱۹-۳۰	عابد: تهران	۱۱۷	دلوار: کرج	۱۲	اندیشه سازان: تهران
۱۲۶-۱۲۵-۱۲۴-۱۲۳	محمدی: سقز	۶۲	عباسی: تهران	۵۳-۵۱	دورین: تهران	۷۶	ایون: تهران
۵۶	مژگان: تهران	۸۵	عطاری: تهران	۱۰-۹-۸-۷	راه اندیشه: تهران	۱۳۰	بهجت: تهران
۱۱۲-۱۱۱-۱۱۰-۷۰	مبین: تهران	۵۰-۳۹	علی: تهران	۱۱۶-۹۰	راهگشا: شیراز	۹۹	پاسارگاد: تهران
۱۳۳	مکتب الزهرا (س): تهران	۱۱۲	فرادید: تهران	۹۷-۶۹	رود: تهران	۷۸	پردیس: تهران
۲۹	مگستان: تهران	۱۲۸-۱۰۳	فردوس: تهران	۲۷-۲۶-۲۵-۲۴-۲۳-۲۲-۲۱-۲۰	روزگار: تهران	۷۲	پورسینا: تهران
۷۷	مهربان: تهران	۳۹	قطره: تهران	۹۴	روشنگران و مطالعات زنان: تهران	۵۲	پیام محراب: تهران
۷۶-۶۵	نازین: تهران	۳۶-۳۵-۳۴-۳۳-۳۲-۳۱-۳۰	ققنوس: تهران	۹۵		۱۲۷-۱۳۶-۱۳۲-۱۳۱	پیری: تهران
۷۱	ناطق: تبریز	۱۲۷-۱۳۶	کاروان: تهران	۶	رهنما: تهران	۱۰۶	پیکان: تهران
۸۱	نامجو فرد: تهران	۱۸-۱۵	کانون فرهنگی آموزش: تهران	۱۳۵-۱۳۴-۸۶	زرین: تهران	۸۰	تاویل: تهران
۶۶	نخستین: تهران	۱۰۹	کتابهای ارغوانی: تهران	۱۱۳-۸۳	زمستان: تهران	۶۸	ترمه: تهران
۱۳۵	ندای اندیشه: تهران	۳۱	کمیل: تهران	۶۱	زهد: تهران	۳۸-۳۷	توس: تهران
۳۶-۳۵-۳۴	نذیر: تهران	۳	کیفیت: تهران	۱۲۸	سفر صبح: تهران	۱۲۹	جامه‌دوران: تهران
۱۳۹	نسیم دانش: تهران	۹۶	کیهان: تهران	۳۲	سیب سبز: تهران	۱۱۸	جامی: تهران
۸۳-۷۵-۷۳-۶۴-۶۳-۴	نگاه: تهران	۵	گستره: تهران	۱۱۵	آدان: تهران	۷۳	جمال الحق: تهران
۱۳۳-۱۱۳-۱۰۵		۹۳	گوهر منظوم: تهران	۱۲۷	شاع: تهران	۵۸	حمید: تهران
۱۹	نگاه امروز: تهران	۵۳	لوح محفوظ: تهران	۵۹-۵۵	صفی علیشاه: تهران	۷۹	دانش ایران: تهران
۸۷-۱۷-۱۶	نیک نگار: لاهیجان	۹۱-۶۷	ماهریز: تهران	۴۸-۳۷	طلوع: تهران	۲	دانشیار: تهران
۱۳۳-۱۳۲	نیلوفر: تهران	۱۱	مبتکران: تهران	۷۲	طیبه اعلم‌الهدی: تهران	۱۲۰	درد: تهران
۱۰۰	هزیر: تهران					۸۸	دزد: تهران

۱۳۳	تهران
آب‌نگاه: تهران	۹۲
آبرنگ: تهران	۱۳-۱۲
آتنا: تهران	۸۲
آشیانه کتاب: تهران	۱۰-۸
آگاه: تهران	۱۰۳-۱
آنا: تهران	۱۲۱
ارغنون: تهران	۱۰۷-۶۰
اروند: تهران	۵۷
اساطیر: تهران	۱۳۱
اقبال: تهران	۸۹
اکتون: تهران	۸۳
البرز: تهران	۹۸
انتشارات تهران: تهران	۱۰۲
انتشارات کردستان: سنندج	۱۲۳
انتشارات کرمانشاه: کرمانشاه	۲۸
اندیشه: تهران	۱۰۱

خانه کتاب ایران
کتاب ماه
ادبیات

فهرست کتابهای منتشر شده در اردیبهشت ماه ۱۳۸۰

فلسفه و نظریه ادبی

۸۰۱

چاپ اول

۱- پیشدرآمدی بر نظریه ادبی.
تری ایگلتون؛ مترجم: عباس مخبر. -
تهران: نشر مرکز. - ۳۴۶ ص. - رقی
(شمیز). - ۲۱۰۰۰ ریال. - چاپ اول /
۲۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

Literary theory

۹۶۴-۳۰۵-۵۱۷-۵

شابک:

تری ایگلتون

نظریه ادبی

ترجمه عباس مخبر

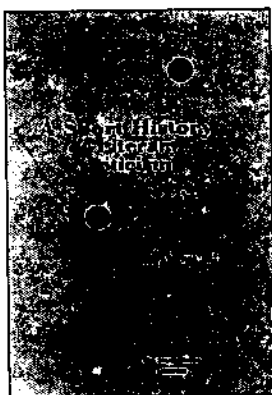
تری ایگلتون از صاحب نظران نقد ادبی معاصر اروپاست. وی در این کتاب، به شیوه انتقادی، مکاتب و دیدگاه‌های مطرح در نقد ادبی کنونی را شناسایی و بررسی می‌کند که از آن جمله است: ساخت‌گرایی، ساخت شکنی، نظریه دریافت، نشانه‌شناسی، نظریات متکی بر روان‌کاوی و اصالت زن و امثال آنها. در ویراست دوم کتاب، یک فصل جدید بدان اضافه شده و آن بررسی تحولات نظریه ادبی طی سال‌های ۱۹۸۳ تا ۱۹۹۶ است. نویسنده در این فصل، مباحث مطرح در نظریات فمینیستی، پسا ساختارگرا، و پسا مدرنیست را تحلیل می‌کند. نویسنده کتاب، در پیش‌گفتار یادآور می‌شود: هیچ یک از رویکردهایی که در این کتاب مطرح شده‌اند، از پذیرش‌شناسی و معناشناسی گرفته تا ساختارگرایی و روان‌کاوی، صرفاً به اثر مکتوب ادبی نمی‌پردازند. به عکس، همه این نظریه‌ها از سایر حوزه‌های علوم انسانی وارد شده‌اند و در فراسوی ادبیات نیز پیامدهایی دارند. اثر حاضر ب آن است که گزارشی طبعاً فراگیر از نظریه ادبی نوین را به کسانی که در این باره چیزی نمی‌دانند یا شناختی اندک دارند عرضه کند.

چاپ اول

2- A short history of literary criticism.

Vernon Hall. - تهران: راشین. -

۱۹۶ ص. - رقی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

۵- استعاره: از مجموعه مکتبها، سبکها و اصطلاحهای ادبی و هنری.

ترنس هاوکس؛ مترجم: فرزانه طاهری. - تهران: نشر مرکز. - ۱۵۴ ص. - رقی (شمیز). - ۸۸۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

Metaphor

۹۶۴-۳۰۵-۳۱۹-۹

شابک:

چاپ اول

۶- برف‌های کیلمانجارو (و چند داستان دیگر از بهترین داستان‌های کلاسیک جهان).

ارنست همینگوی، ... (و دیگران)؛ مترجم: محمدرضا خوب‌صفت؛ ویراستار: نسیم عزیزی. - تهران: روزگار. - ۲۰۸ ص. - رقی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

Snows of kilmanjaro

۹۶۴-۵۷۵۸-۲۲-۸

شابک:

کتاب مشکل از هفت داستان کلاسیک است با این مشخصات: گروگان/ سی. اس. فوستر، مهمان/ الیر کامو، عروسک جانیوی/ پل کایکو، ببر خفته/ تامس ولف، تید مجنون کوچک/ فرانسیس تاووز، برف‌های کیلمانجارو/ ارنست همینگوی و زندگی کوتاه و خوش فرانسیس مکامبر/ ارنست همینگوی. برای مثال در دو داستان اخیر، همینگوی بر آن است با تصویری روشن و دقیق با بیان فشرده از کوتاهی عمر و زندگی انسان و فرصت بسیار اندکی که در اختیار اوست، پرده بردارد. او می‌خواهد پشیمانی انسان را از اعمالی نشان دهد که می‌بایست آن را انجام می‌داده، اما به دلایل مختلف از آن سرباز زده است. همینگوی در برف‌های کیلمانجارو از زبان «هری آرزو» می‌کند کاش می‌توانست تمام آنچه در طول عمر تجربه کرده در یک جمله کوتاه بیان کند، زیرا وقت تنگ است و مرگ

نزدیک و فرصتی برای قصه باقی نیست...

چاپ اول

۷- پنج مقاله درباره‌ی ادبیات کودک.

قدحعلی سرامی. - تهران: ترفند. - ۱۲۸ ص. - رقی (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک:

چاپ اول

۸- پيامی به شش میلیاردمین کودک جهان: مویه کن دلیندم، مویه کن ...

آریل دورفمن، ... (و دیگران)؛ ویراستار: کافیه نصیری-پیربازاری. - تهران: مهد مینا. - ۱۱۸ ص. - رقی (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک:

چاپ اول

۹- تاریخ نسخه‌پردازی و تصحیح انتقادی نسخه‌های خطی.

نجیب مایل‌هروری. - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات. - ۶۷۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۳۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

History of islamic codicology

۹۶۴-۴۲۲-۱۹۶-۶

شابک:

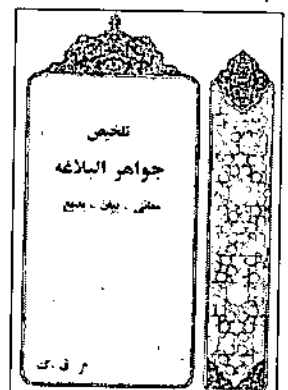
در این اثر، پژوهنده ابتدا ضمن تعاریف متعدد از «نسخه»، نسخه خطی، گونه‌ها و انواع آن را با این مختصات معرفی می‌کند: نسخه‌های ساده و آرایه‌ور، مسوده مولف، نسخه اصل، نسخه سماع شده، نسخه مقابله شده، نسخه هنری، نسخه املائی، نسخه‌های کامل و مجمل، نسخه مشکوک، نسخه

مزرور و "نسخه منحصر به فرد" بخش دوم کتاب مربوط به "کانون‌های نسخه-نویسی" است که طی آن ابتدا از طبقه-بندی نسخه‌های خطی، از کاتبان دوره تمدن اسلامی و سیر کتابت، اعم از نسخه‌پردازی دیوانی و نظایر آن سخن می‌رود. در بخش سوم کتاب، ساختار نسخه‌های خطی (همچون ساختار مرقع، ساختار بیاض)، نیز از چگونگی کتابت ترقیمه، نشانه‌های اختصاری نسخه‌های خطی و همانند آن بحث می‌شود. بخش چهارم کتاب درباره تصرفات متون و لغزش‌های کاتبان است که از علت و چگونگی آن سخن به میان می‌آید. مباحث بعدی کتاب عبارتند از: ابزار و مصطلحات نسخه‌شناسی، جایگاه رسم‌الخط در نسخه‌شناسی، گونه‌های زبان در نسخه‌های خطی، تصحیح نسخه‌های خطی، "نسخه‌شناسی منظومه‌ها و دیوان‌ها"، نسخه‌جویی و نسخه‌یابی، تاریخ تصحیح نسخ خطی، اهمیت و ضرورت آن، "عبادات و آموخته‌های مصحح"، مراحل و روش تصحیح نسخ خطی، "سازواره نسخه بدل‌ها" و پژوهش‌نامه انتقادی مصحح. در انتهای کتاب، تصاویری چند از نسخه‌های خطی، یادداشت‌ها و ارجاعات، مشخصات گزیده مآخذ، فهرست‌های راهنما، فهرست مفاهیم و اصطلاحات و فهرست کتاب‌ها و رساله‌ها به چاپ رسیده است.

۱۰- ترجمه و توضیح تهذیب البلاغه. علی حسینی. - قم: دارالمعلم. - ۳۸۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۲۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۹۷۶-۹۹-۵

چاپ اول

۱۱- تلخیص جواهر البلاغه. احمد هاشمی: گردآورنده: مسلم قلی- پورگیلانی. - قم: انتشارات قم. - ۱۶۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۷۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۱۳۸-۱۰-۵

کتاب، تلخیصی است از "جواهر البلاغه" نوشته احمد هاشمی که ابتدا با ترمیمی از فصاحت و بلاغت آغاز می‌شود، سپس در حوزه "علم معانی" مباحثی چون مسند و مسندالیه، خبر و انشاء، اطلاق و تقیید، قصر و حصر، فصل و وصل، و نظایر آن مطرح شده آن گاه در خصوص "علم بیان"، انواع تشبیه، استعاره و مجاز تشریح می‌شود. بخش پایانی کتاب مربوط به علم بدیع است که در آن ترمیمی از آرایه‌های ادبی مشهور، به دست داده می‌شود. گشتی است هر یک از موضوعات یاد شده با مثال‌های متعدد عربی شرح و تبیین می‌گردد.

چاپ اول

۱۲- چگونه ادبیات داستانی را تحلیل کنیم. ویلیام باتریک کنی: مترجم: مهرداد تریابی- نژاد، محمد حنیف. - تهران: زیبا. - ۱۷۲ ص. - پالتویی (شمیز). - ۸۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: How to analyze fiction شابک: ۹۶۴-۹۷۵۳۲-۰۰-۳

مراد نویسنده از "تحلیل" در این کتاب، غیر از "تقد" است. بدین معنا که وی در این نوشتار راهکارهایی به دست می‌دهد که از طریق آن، مهارت‌های عاطفی، فکری - ذهنی، نیز هماهنگی و عکس-العمل خواننده به هنگام مطالعه اثر ادبی، توسعه یابد. بدین ترتیب، نویسنده هفت موضوع اصلی را برای تبیین مباحث مربوط به تحلیل بر می‌گزیند که عبارت-اند از: "پیرنگ"، "شخصیت"، "موقعیت"، "کانون روایت"، "سبک و لحن"، "ساختار و فن" و "درونمایه".

چاپ اول

۱۳- راز و رمزهای داستان-نویسی. محمد حنیف. - تهران: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، انتشارات مدرسه. - ۲۴۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۹۰۰۰۰

محتوای اصلی این کتاب، جمع و تدوین نوشته‌هایی است در باب داستان‌نویسی که طی آن چگونگی پرداختن داستان از نگاه نویسندگان، نیز خاطرات و دیدگاه-های برخی از نویسندگان ایران و جهان، بازگو می‌شود. نگارنده در این کتاب با بررسی یادداشت‌های رمان‌نویسان، از سه شیوه خلق ادبیات داستانی یاد می‌کند که عبارت‌اند از: ۱- انتخاب آگاهانه طرح، تعیین چارچوب اصلی در همه عناصر داستانی و وفاداری به آن، ۲- نوشتن در یک زمان روحی خاص، تمرکز یافتن بر یک اندیشه، شخصیت، فضا و... در اثر یک عامل محرک، ۳- ایجاد یک راه میانه (شروع داستان براساس یک طرح از پیش ساخته و سپس پیوند با فضاهای تازه). مباحث اصلی کتاب ذیل این عناوین فراهم آمده است: موضوع، "آلهام"، طرح و توطئه (پیرنگ)، زاویه دید (راوی)، "شخصیت"، حادثه، "صحنه"، گفت و گو، عناصر حسی (فضا)، زبان (نثر داستانی)، "بهران"، بازنویسی، انتخاب نام (عنوان) و "عادات‌های نوشتن". در انتهای کتاب "فهرست منابع و مآخذ" و "فهرست اعلام" فراهم آمده است.

۱۴- رمانتیسیم: از مجموعه-مکتبها، سبکها و اصطلاحهای ادبی و هنری. لیلیان فورست: مترجم: مسعود جعفری- جزی نویراستار: جان جامپ. - تهران: نشر مرکز. - ۱۲۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۶۸۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Romanticism شابک: ۹۶۴-۲۰۵-۱۶۷-۶

چاپ اول

۱۵- رویای نوشتن: هشت نویسنده معاصر از نوشتن می-گویند. جرج پلیمتن: مترجم: مرزده دقیقی. -

تهران: جهان کتاب. - ۲۵۶ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۶۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۳۱۲۷-۱-۴

این مجموعه حاوی هفت مصاحبه و یک گزارش است که پیش از این، پنج مصاحبه و گزارش آن در "جهان کتاب" به چاپ رسیده است. موضوعات کتاب حاضر بدین قرار است: "گفت و گو با مصاحبه‌گر" و گفت و گو با جرج پلیمتن - سردبیر مجله پاریس ریویو، سه روز با گابو (گزارشی از کارگاه روزنامه‌نگاری گابریل گارسیا مارکز)، هنر طعنه و وسوسه نوشتن (گفت و گو با وودی آلن)، "ملکه جنایت" (گفت و گو با پی.دی. جیمز - نویسنده رمان‌های کارآگاهی)، هنوز ۲۰۰۰ سال از عمر رمان باقی است (گفت و گو با اسماعیل کاداره - نویسنده آلبانیایی)، نوشتن رویای من بود (گفت و گو با وی.اس. نایپل)، نوشتن بدون زندگی کردن ممکن نیست (گفت و گو با طاهر بن جلون - نویسنده مراکشی تبار فرانسوی) و ادبیات جمعیت دنیا را زنده می‌کند (گفت و گو با ژوزه ساراماگو).

چاپ اول

۱۶- شوکران شیرین. گردآورنده: اسدالله امرایی: مقدمه: ابراهیم نبوی. - تهران: مروارید. - ۳۰۴ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۲۶-۹۱-۵

در این مجموعه، نمونه‌هایی از آثار طنزپردازان جهان گردآمده که هر یک عمدتاً نوع خاصی از طنز را در خود باز تابانده است. قبل از هر داستان، نویسنده آن به اختصار معرفی شده است. پاره‌ای از داستان‌های این مجموعه بدین قرارند: "راننده حواس جمع"، ایوان ایگوتس، ترجمه اسدالله امرایی، "سفر"، ماریا لوتیسا پوگا، ترجمه مهدی غبرانی، "پیروزی عدالت"، ایروین شاول، ترجمه سعید ادیسی، "حالت شما چطور است؟"، یوهانس روسلر، ترجمه مهشید میرعمزی، "حکایت جزیره ناشناخته"، ژوزه ساراماگو، ترجمه اسدالله امرایی و "قیمت عشق چقدر است؟"، ارسله هاوکه، ترجمه مهشید میرعمزی.

چاپ اول

۱۷- شیخ در بوته: چگونگی روش‌های بازنویسی و بازآفرینی و ترجمه و بازپرداخت در آثار ادبی. جعفر پایور. - تهران: اشرافیه. - ۲۴۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۸۰-۲۲-۷

نگارنده در کتاب حاضر شیوه‌های بازنویسی و بازآفرینی متون کهن را به علاقه‌مندان آموزش می‌دهد. وی برای هر یک از متون و دوره‌های خاص ادبیات، روشی خاص مطرح می‌سازد. بخش اول کتاب به روش‌های بازنویسی متون (بازنویسی‌های خاص) اختصاص می‌یابد و با این مختصات پی گرفته می-شود: "بازنویسی از رویداد تاریخی"، "بازنویسی از رویدادهای اجتماعی"، "بازنویسی از سرگذشت‌های استثنایی" و "بازنویسی‌های گوناگون از یک موضوع واحد". وی پس از آن به بازنویسی متون دینی اشاره کرده قصه "یوسف و زلیخا" جامی را نمونه‌ای موفق از این نوع قصه‌ها می‌داند. در انتهای بخش نخست گزارشی از بازنویسی دینی در عهد صفویه، بازنویسی‌های دینی معاصر،

بازنویسی در دوره قاجار و بازنویسی بعد از مشروطیت به دست داده می‌شود. بخش دوم کتاب شامل روش بازاریابی (بازاریابی و تغییر چهره‌های اساطیری) و بخش پایانی کتاب متضمن شیوه‌های ترجمه و بازاریابی است.

چاپ اول

۱۸- کارگاه سناریو: چگونه یک سناریو نوشته می‌شود.

گابریل گارسیا مارکز؛ مترجم: محمدرضا راهور. - تهران: شیرین. - ۳۳۴ ص. - رقی (شمیز). - ۶۸۰۰ ریال. - چاپ دوم / اول / ۲۵۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: Como se cuenta un cuento
شابک: ۹۶۴-۵۵۶۴-۷۳-۵

گابریل گارسیا مارکز - نویسنده شهر کلمبیایی و برنده جایزه نوبل - چندی است که در زمینه سناریو یا فیلم‌نامه نویسی فعالیت کرده و در کشور مکزیک مدرسه آموزش عالی سینما یا کارگاه سناریونویسی را بنیان‌گذاری کرده است. او به سفارش تلویزیون کوبا، مجموعه‌ای سیزده قسمتی را به اتفاق همکاران خود تدوین می‌کند زیرا وی معتقد است نوشتن سناریو کاری است گروهی که باید از تجربه دیگران بهره جست. گفتنی است در این کارگاه پس از تدوین قسمت‌های مختلف توسط یکایک افراد، همگی درباره کم و کیف آن ابراز عقیده کرده بدین ترتیب آن را نقد و ارزیابی می‌کنند و سرانجام به اتفاق، تدوین نهایی را صورت می‌دهند. کتاب حاضر درباره فیلم‌نامه‌هایی است که در کارگاه یاد شده تهیه گردیده است. به این صورت که گابریل گارسیا مارکز با اعضای کارگاه سناریو - درباره فیلم‌نامه‌های تدوین شده - به بحث و گفت و گو می‌نشیند و سرانجام نظر نهایی افراد درباره فیلم‌نامه‌ها منعکس می‌گردد. یادآور می‌شود که کتاب "کارگاه سناریو" به انضمام یک حلقه فیلم ۵۹ دقیقه‌ای توزیع شده و ناشر ایرانی نیز بر آن است - در اسرع وقت - فیلم یاد شده را به

صورت VCD تقدیم علاقه‌مندان کند. ضمن آن که کتاب حاضر از زبان اسپانیایی به فارسی ترجمه گردیده است.

۱۹- کلاسیسیسم: از مجموعه مکتبها، سبکها و اصطلاحهای ادبی و هنری.

دومینیک سکرتان؛ مترجم: حسن افشار. - تهران: نشر مرکز. - ۱۱۲ ص. - رقی (شمیز). - ۶۸۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: Classicism
شابک: ۹۶۴-۳۰۵-۲۳۵-۴

چاپ اول

۲۰- گل‌چیده‌ها (از همه چیز، از همه جا و از همه کس).

محمد نظام‌دوست‌نامند. - تهران: روزگار. - ۲۸۰ ص. - رقی (شمیز). - ۱۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۷۵۸-۳۷-۸

مجموعه حاضر نوشته‌ها و گفته‌های پراکنده‌ای است از هر دری؛ گاه درباره قرآن، گاه چند غزل، ذکر پاره‌ای از واقعه‌ها، ضرب‌المثل‌های ایرانی و خارجی، اشعار پندآموز، داستانک‌ها، دانستی‌های شگفت‌انگیز، طنز و چیستان و دیگر نوشته‌ها.

۲۱- ناتورالیسم (طبیعت‌گرایی).

لیلیان فورست، پیت اسکرین؛ ویراستار: جان چمپ؛ مترجم: حسن افشار. - تهران: نشر مرکز. - ۸۴ ص. - رقی (شمیز). - ۵۸۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: Naturalism
شابک: ۹۶۴-۳۰۵-۲۰۸-۷

چاپ اول

۲۲- نویسندگی معاصر ایران. احمدعلی جعفری. - تهران: سیمین

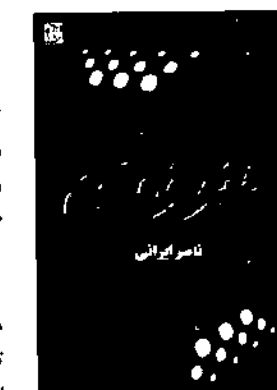
دخت. - ۱۹۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

در فصل نخست کتاب، به اختصار از جایگاه نثر فارسی معاصر (اعم از نثر داستانی، رمان تاریخی، نثر ترجمه‌ای، نثر روزنامه‌ای و نظایر آن) سخن به میان می‌آید؛ آن گاه نویسندگان معاصر ایرانی به اجمال معرفی شده و ویژگی‌های نگارش هر یک ذکر گردیده، گاه نمونه‌ای از آثار آنها بررسی و ارزیابی شده است. برخی از این اشخاص عبارتند از: علی‌اکبر دهخدا، محمدعلی جمال‌زاده، طالبوفه زین‌العابدین مراغه‌ای، صادق هدایت، جلال آل‌احمد، سیمین دانشور، صادق چوبک، بزرگ علوی، محمود دولت‌آبادی، بهرام صادقی، عباس اقبال آشتیانی، رشید یاسمی و فروزانفر. در فصل سوم خلاصه‌ای از این رمان‌ها فراهم آمده است: نیمه راه بهشت، سعید نفیسی، یکلیا و تنهایی او، تقی مدرسی، مدیر مدرسه، جلال آل‌احمد، تراز نای شب، جمال میرصادقی، شوهر آهو خانم، علی محمد افغانی، پرگاه، محمود گلابزهرای و "سو و شون / سیمین دانشور".

چاپ اول

۲۳- هنر رمان. ناصر ایرانی. - تهران: آبانگاه. - ۶۲۰ ص. - رقی (شمیز). - ۳۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه.

ناصر ایرانی در این اثر به گونه‌ای گسترده، عناصر سازنده داستان و رمان را تشریح کرده طی آن مباحث کتاب را با شواهدی چند مشحون ساخته است. فصل نخست کتاب اول (ماهیت رمان) در این مجموعه، شرحی است از تمثیل "آینه"، "درخت" و "مادر" در حوزه ادبیات و ذکر عناصر هنری آن، نیز تبیین دو عنصر "طبیعت" و "صناعت" در آثار هنری. فصل دوم کتاب به تعریف داستان اختصاص یافته طی آن مباحثی چون "نسبت داستان و تاریخ"، "وجه تمایز داستان از تاریخ" و "داستان، اندیشه، و ایدئولوژی" مطرح می‌شود. مباحث فصل‌های بعدی کتاب اول (ماهیت رمان) بدین قرار است: "قصه داستان" (نکاتی در باب رمانس باستان)، "تولد رمان" (زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی و اقتصادی تولد رمان، چند خصیصه اصلی رمان، و نخستین رمان‌ها)، "رمان و واقعیت"، "رمان، اخلاق و دین" و "نقش ویژه‌های رمان". کتاب دوم این مجموعه که "صناعت رمان" نام دارد متضمن این مباحث است: "خصیصه‌های ضروری رمان‌نویسی"، "موضوع رمان"، "فن روایت"، "زبان و سبک"، "سه ابزار عمده روایت"، "دیدگاه"، "طرح" و "شخصیت".

واژه‌نامه‌ها و دایره‌المعارفها
۸۱۵/۲۲

چاپ اول

۲۴- بهار عجم: فرهنگ لغات، ترکیبات، کنایات و امثال فارسی. لاله‌تیک چندبهار؛ مصحح: کاظم دزفولیان؛ ویراستار: بهمن خلیفه‌ناروانی. - تهران: طلایه. - ۷۴۸ ص. - جلد اول. - وزیری (گالینگور). - (دوره) ۱۴۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۱۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۶۲۳-۶۹-۳

چاپ اول

۲۵- بهار عجم: فرهنگ لغات، ترکیبات، کنایات و امثال فارسی. لاله‌تیک چندبهار؛ مصحح: کاظم دزفولیان؛ ویراستار: بهمن خلیفه‌ناروانی. - تهران: طلایه. - ۷۶۸ ص. - جلد دوم. - وزیری (گالینگور). - (دوره) ۱۴۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۱۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۶۲۳-۷۰-۷

چاپ اول

۲۶- بهار عجم: فرهنگ لغات، ترکیبات، کنایات و امثال فارسی. لاله‌تیک چندبهار؛ مصحح: کاظم

دزفولیان؛ ویراستار: بهمن خلیفه‌ناروانی. - تهران: طلایه. - ۷۲۰ ص. - جلد سوم. - وزیری (گالینگور). - (دوره) ۱۴۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۱۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۶۲۳-۷۱-۵

وزن، عروض، قافیه
۸۱۵/۲۱

۲۷- عروض فارسی: شیوه نو برای آموزش عروض و قافیه.

عباس ماهیار. - تهران: قطره. - ۳۱۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۴۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۳۳۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۶۵۸-۷۰-۹

معانی و بیان
۸۱۵/۲۲

چاپ اول

۲۸- بدیع نو.

مهدی محبتی. - تهران: سخن. - ۳۳۱۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۹۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۹۶۱-۷۲-X

نگارنده در این کتاب بر آن است علم بدیع را با نگاهی نو بررسی کرده فنون و صنایع متعدد و مشابه را تحت عناوین واحد و مشخص تشریح نماید. بر همین مبنا، مهم‌ترین و زیباترین اصول و قواعد بدیع که از حدود ۲۳۰ صنعت، در کتاب به حدود ۷۰ صنعت تقلیل یافته است. در فصل نخست کتاب، از خاستگاه بدیع و مهم‌ترین عوامل پیدایش آن سخن رفته، همچنین نوعی طبقه‌بندی تاریخی از آثار بلاغی و بدیعی - همراه با دو نمودار - صورت گرفته است. از دیگر مباحث این فصل عبارت‌اند از: بدیع در ایران قبل و بعد از اسلام، و تاثیر یونان بر بلاغت اسلام و ایران. فصل دوم کتاب به ارزیابی بدیع سنتی و ذکر نارسایی‌ها و کاستی‌های آن اختصاص دارد. در فصل سوم، صنایع اصلی در

بدیع سنی، همراه با مثال‌های مختلف، تشریح می‌شود. فصل چهارم کتاب، شامل مباحث تازه بدیع است که در آن از 'قرم'، 'محتوا'، 'ساختار'، 'انسجام'، 'موسیقی کلام'، 'برجسته‌سازی' و 'هتجارگریزی'، 'آشنایی‌زدایی'، 'آرکی تایپ'، 'پارادوکس'، 'حسامی' و 'نظایر' آن سخن می‌رود. موضوع فصل پنجم کتاب 'سخن بازی' است که طی آن از صنایع بحث می‌شود که فاقد ارزش هنری هستند. در فصل ششم، برخی دیدگاه‌های تازه و اصطلاحات مهم در بدیع، مطرح می‌شود و در پی آن، در فصل هفتم، غزلی از 'حافظ' و شعری از 'لورکا' به شیوه 'زیباشناسی' تشریح می‌شود. فصل هشتم کتاب به بحث درباره اصول مشترک در شاهکاری ادبی اختصاص دارد که متاقب آن نمونه‌ای از آثار منثور و منظوم فارسی - از نویسندگان و شعرا پیشین و معاصر - درج می‌گردد.

ادبیات فارسی (بررسی و تمرین)

۲۹- پرسشهای چهارگزینه‌ای ادبیات فارسی (۵).
هامون سبطی، احمد سبحانی. - تهران: اندیشه سازان. - ۱۹۸۰ ص. - جلد پنجم.
- وزیری (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ ششم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۶۱۳-۸۱-۷

چاپ اول

۳۰- پرسشهای چهارگزینه‌ای و آزمون ادبیات فارسی دوم و سوم دبیرستان.
رقیه اسلامی. - تهران: هنرهای دانش. - ۱۵۶ ص. - رحلی (شمیز). - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۳۲۷۱-۰-X

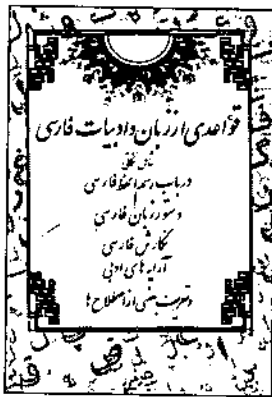
چاپ اول

۳۱- تحمیدیه و مناجات، ادبیات حماسی (ادبیات فارسی).
آتنا علمی. - تهران: مشاوران آموزش. - ۱۲۴ ص. - رقمی (شمیز). - ۷۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۷۳۰۴-۱۳-۷

چاپ اول

۳۲- قواعدی از زبان و ادبیات فارسی: شامل نکاتی در باب رسم الخط ...
سعید رفیعی. - تهران: عابد. - ۱۲۰ ص.

- رقمی (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۲۶-۰۱۴-۰

مجموعه حاضر، متضمن نکاتی است درباره ویرایش، نگارش، رسم الخط و دستور زبان فارسی، نیز عبارات و اصطلاحاتی که به غلط وارد زبان فارسی شده‌اند.

چاپ اول

۳۳- گنجینه پرسش‌های طلایی ادبیات فارسی سال دوم و سال سوم و پیش‌دانشگاهی (۲ و ۱).
حسین زارعی. - تهران: آیندگان. - ۲۴۰ ص. - رحلی (شمیز). - ۲۱۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۷۰۳۲-۴۸-X

۳۴- مجموعه طبقه‌بندی شده آموزش ادبیات فارسی (۵) سال سوم شاخه نظری (تجربی و ریاضی).

حسنعلی محمدی. - تهران: کانون فرهنگی آموزش. - ۱۷۲ ص. - رحلی (شمیز). - ۱۲۵۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۲۶-۱۱۳-X

۳۵- مجموعه طبقه‌بندی شده آموزش ادبیات فارسی ۲ (سال دوم دبیرستان) شامل ...

سعید عنبرستانی، فرهاد نصیری. - تهران: کانون فرهنگی آموزش. - ۱۸۰ ص. - رحلی (شمیز). - ۹۵۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۲۶-۱۵۳-۰

۳۶- مجموعه طبقه‌بندی شده ادبیات فارسی (۵) و زبان فارسی (۵): شامل ۹۰۰ پرسش چهارگزینه‌ای از مولف با ...
سعدالله زارع‌کارگری. - تهران: کانون فرهنگی آموزش. - ۱۰۰ ص. - رحلی

(شمیز). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۲۶-۱۳۶-۰

۳۷- مجموعه طبقه‌بندی شده ادبیات فارسی اختصاصی علوم انسانی شامل: آرایه‌های ...
حسنعلی محمدی. - تهران: کانون فرهنگی آموزش. - ۱۴۴ ص. - رحلی (شمیز). - ۱۳۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۲۶-۱۰۶-۹

۳۸- مجموعه طبقه‌بندی شده و استاندارد آموزش، نکته و سنجش ادبیات فارسی نظام جدید و پیش‌دانشگاهی.
نصرت‌الله نیک‌روش. - تهران: کانون گسترش علوم. - ۲۴۴ ص. - رحلی (شمیز). - ۲۵۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۴۰-۰۵۰-۶

مجموعه‌ها و جنگها

۳۹- فارسی عمومی (درستنامه دانشگاهی).
محمود فتوحی، حبیب‌الله عباسی. - تهران: روزگار. - ۲۶۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۸۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۷۵-۷۸-۶

چاپ اول

۴۰- گنجینه بهارستان: مجموعه ۱۶ رساله در ادبیات فارسی.
بعاهدنام: پرهیز ایمانی. - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات. - ۵۶۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۲۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: Ganjine - ye - baharestan
شابک: ۹۶۴-۴۲۲-۲۷۸-۰

'گنجینه بهارستان' مجموعه‌ای از نسخه‌های خطی کم حجم 'کتابخانه مجلس شورای اسلامی' است که در قالب هشت موضوع اصلی تصحیح و تدوین گردیده است. این موضوعات عبارت‌اند از: ۱- علوم قرآنی و روایی، ۲- حکمت (منطق، فلسفه، کلام و عرفان)، ۳- فقه و اصول، ۴- ادبیات فارسی، ۵- ادبیات عرب، ۶- تاریخ و

جغرافیا، ۷- اخلاق، ۸- علوم و فنون. بدین ترتیب، مجموعه حاضر متضمن شانزده رساله خطی است: ۱- منتخب

مقطع تکمیل الصناعت / برهان‌الدین عطاءالله حسینی نیشابوری، ۲- ممتاز البدایع / عیسی هروی، ۳- جمع مختصر / وحید تبریزی، ۴- شرح بدایع السحار / صنایع الاشعار از مولفی ناشناخته، ۵- بحر طویل / شاهی نیشابوری، ۶- محمود و ایاز / انیسی شاملو، ۷- شعله دیدار / زلالی خوانساری، ۸- نقاش و صورت / ناصر علی سهرندی، ۹- فتح‌نامه قندهار / میرزا محمد طاهر وحید قزوینی، ۱۰- وصف آلات جنگ / میرزا محمدطاهر وحید قزوینی، ۱۱- آینه بدن نما / سید علی مهری عرب، ۱۲- فطریه / آقا محمد صائق تفرشی، ۱۳- حسرت‌نامه / صفای شیرازی، ۱۴- مثنوی هجری / صفای شیرازی، ۱۵- گل و بلبل / میرزا کاظم مهجور همدانی، ۱۶- یوسف و زلیخا / میرزا عبدالله شهاب ترشیزی.

چاپ اول

41- Persian roses (selected texts of literature).
Mahmoud Jaafari. - تهران: فارس. - ۹۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۱۱۳۳-۷-۱

تاریخ، توصیف، نقد و بررسی
Afa/9

چاپ اول

۴۲- پایداری حماسی.
محمدامین ریاحی. - تهران: مروارید. - ۴۲۸ ص. - وزیری (کالینگور). - ۳۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۰۳۶-۹۰-۷

آنچه در این کتاب فراهم آمده مجموعه‌ای است از مقالات 'دکتر محمدامین

ریاحی' که با این عناوین به طبع رسیده است: 'چون شکفتن گل‌ها در باغ'، 'نفوذ زبان و ادبیات فارسی'، 'زبان کهن آذربایجان'، 'آن هنر اصلی فردوسی'.

'سال شمار زندگی فردوسی'، 'پایداری حماسی'، 'ریشه افسانه‌های زندگی فردوسی'، 'یوسف و زلیخا'، 'رباعی سرایی در ایران'، 'دو یار زیرک'، 'نجم رازی و مرصاد العباد'، 'تسرب شمس تبریز کجاست؟'، 'کسای مروزی'، 'در مسلخ عشق'، 'حساب سود و زیان در زبان فارسی'، 'بوی جوی مولیان'، 'نادرشاه و عالم‌آرای نادری'، 'برگی از مظالم قزلباش‌ها'، 'فتح‌نامه ایروان'، 'قرب فرنگ'، 'ایران در چنگ روسیه'، 'از چاپلوسی‌های حاجی میرزا آقاسی'، 'سند فروش شهر سلماس'، 'تختین سرشماری در ایران'، 'گزارشی از آخرین سال‌های استبداد'، 'فریدون و شعر او'، 'یادآور می‌شود دکتر ریاحی از محققان عصر ماست. توجه وی بیشتر به نقد و تصحیح و احیای متون کهن فارسی بوده و از جمله مرصاد العباد (کتاب سال ۱۳۵۲)، مفتاح المماملات، عالم‌آرای نادری و نزهةالمجالس را چاپ کرده است. تحقیقات او درباره فردوسی، شاهنامه و غزل‌های حافظ از اعتبار ویژه‌ای برخوردار است.

دوره‌های خاص ادبی

چاپ اول

۴۳- چهره‌های ادبیات کودکان و نوجوانان: جعفر ابراهیمی.
علی کاشفی‌خوانساری، پندرام پاک‌آیین. - تهران: روزگار. - ۱۴۴ ص. - رقمی (شمیز). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: Children & adolescents' literature in iran
شابک: ۹۶۴-۵۷۵۸-۳۰-۸

در شماره حاضر از این مجموعه که به معرفی «جعفر ابراهیمی» (شاهد) اختصاص دارد ابتدا زندگی‌نامه کوتاه، سپس فهرست آثار وی درج می‌گردد و در پی آن، مصاحبه‌ای با جعفر ابراهیمی - درباره زندگی و فعالیت‌های ادبی وی - صورت می‌گیرد. در بخش بعدی کتاب نمونه‌ای از آثار نامبرده به چاپ رسیده سپس، نگاهی کلی به آثار ابراهیمی افکنده شده و در انتها، بخش اعظم آثار وی به اختصار بررسی و ارزیابی می‌شود.

چاپ اول

۴۴- چهره‌های ادبیات کودکان و نوجوانان: داوود غفارزاده‌گان.

علی کاشفی‌خوانساری، علی ربیعی- وزیر، - تهران: روزگار، - ۱۰۴ ص. - رقی (شمیز)، - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول ۵۰۰۰ /

عنوان به لاتین:

Children & adolescents literature in iran

۹۶۴-۵۷۵۸-۲۲-۵

شابک:

در این کتاب، ضمن معرفی «داوود غفارزاده‌گان» آثار وی که عمدتاً در حوزه ادبیات کودکان و نوجوانان است، به اجمال بررسی و ارزیابی می‌شود. کتاب با زندگی‌نامه مختصر نویسنده آغاز می‌شود؛ سپس فهرست آثار وی درج می‌گردد؛ آن گاه مصاحبه‌ای با او در قالب هفده پرسش - درباره زندگی و فعالیت‌های او - فراهم می‌آید. در بخش بعدی کتاب نمونه‌ای از آثار «غفارزاده‌گان» درج

گردیده و در پی آن آثار او به اختصار بررسی شده است.

چاپ اول

۴۵- چهره‌های ادبیات کودکان و نوجوانان: شاعران دیگر (قصر امین‌پور، افشین علاء، ناصر کشاورز).

روح‌الله مهدی‌پور-عمرانی، - تهران: روزگار، - ۲۱۶ ص. - رقی (شمیز)، - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۵۷۵۸-۲۶-۲

شابک:

نوزدهمین شماره از مجموعه «چهره‌های ادبیات کودکان و نوجوانان» به معرفی و بررسی آثار «قصر امین‌پور»، «افشین علاء» و «ناصر کشاورز» اختصاص دارد. فهرست آثار، زندگی‌نامه مختصر، نمونه آثار و بررسی و سیر اجمالی آثار این سه تن در کتاب، جمع آمده است.

چاپ اول

۴۶- چهره‌های ادبیات کودکان و نوجوانان: محمدرضا بایرامی، فرهاد حسن‌زاده، شهرام شفیع.

روح‌الله مهدی‌پور-عمرانی، - تهران: روزگار، - ۱۲۸ ص. - رقی (شمیز)، - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۵۷۵۸-۰۵-X

شابک:

شماره بیستم از مجموعه «چهره‌های ادبیات کودکان و نوجوانان» به معرفی و بررسی آثار سه تن از نویسندگان

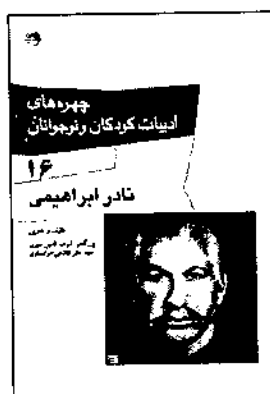
(محمدرضا بایرامی، «فرهاد حسن‌زاد» و «شهرام شفیع») اختصاص دارد که برای هر یک ابتدا فهرست آثار، سپس نمونه‌ای از آن در انتها تحلیل و ارزیابی داستان‌ها، به طور کلی، عرضه می‌شود.

چاپ اول

۴۷- چهره‌های ادبیات کودکان و نوجوانان: نادر ابراهیمی.

علی کاشفی‌خوانساری، - تهران: روزگار، - ۱۰۴ ص. - رقی (شمیز)، - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۵۷۵۸-۲۶-X

شابک:

مطالب کتاب با زندگی‌نامه مختصر «نادر ابراهیمی» آغاز می‌شود؛ سپس فهرست آثار وی درج می‌گردد، مصاحبه با «نادر ابراهیمی» به اجمال مربوط به احوال و آثار اوست که در پی آن، نمونه‌ای از آثار وی فراهم می‌آید و سرانجام در بخش انتهایی آثار ابراهیمی بررسی و ارزیابی می‌شود.

مجموعه‌ها و جنگهای شعر

۸۱۸۷۰۰۸

چاپ اول

۴۸- اشک شفق: شاهکارهایی از اشعار مذهبی.

رضا معصومی، - تهران: گلی، - ۵۶۴ ص. - وزیر (گالینگور)، - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۶۱۵۱-۸۷-۶

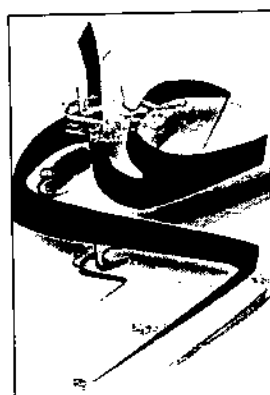
شابک:

چاپ اول

۴۹- سیمای علی (ع) در آینه شعر فارسی.

گردآورنده: فرید پورمصطفی، - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات، - ۲۸۴ ص. - جلد دوم، - رقی (شمیز)، - (دوره) ۱۴۰۰۰ ریال، - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۴۲۲-۲۲۲-۳

شابک:

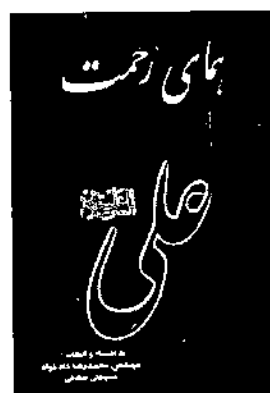
جلد دوم از این مجموعه نیز متضمن سروده‌هایی است در توصیف امام علی (ع) که از اشعار گویندگان شعر فارسی، به ویژه معاصران، انتخاب گردیده است. از میان شعرای این مجموعه می‌توان به حکیم سنایی، غزنوی، میرزا محمد حسن خان صابر بروجردی (خائف)، مفتون همدانی، کسایی مروزی، وقار شیرازی، اشرف‌الدین حسینی (نسیم شمال) و سید محمد محیط طباطبایی اشاره کرد.

چاپ اول

۵۰- همای رحمت: مجموعه شعر در منقبت و رثای علی (ع).

به‌اهتمام: محمدرضا دادخواه، حسینقلی صادقی، - تهران: شهرآشوب، - ۲۵۶ ص. - وزیر (شمیز)، - ۱۸۵۰۰ ریال، - چاپ اول / ۲۰۵۰ نسخه. ۹۶۴-۹۲۱۳۹-۹-۲

شابک:

در این مجموعه اشعاری از سرایندگان فارسی در ولادت و ولایت امام علی (ع)، همراه با چند غدیریه و توصیف شهادت و فضایل آن حضرت فراهم آمده است.

۵۱- با کاروان حله: مجموعه نقد ادبی.

عبدالحسین زرین‌کوب، - تهران: علمی، - ۴۸۰ ص. - وزیر (گالینگور)، - ۳۳۰۰۰ ریال، - چاپ دوازدهم / ۳۳۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۵۵۲۴-۳۹-۰

شابک:

۵۲- چشمه روشن: دیداری با شاعران.

غلامحسین یوسفی، - تهران: علمی، - ۸۶ ص. - وزیر (گالینگور)، - ۳۹۰۰۰ ریال، - چاپ نهم / ۲۲۰۰ نسخه. ۹۶۴-۵۵۲۴-۳۹-۳

شابک:

۵۳- زندگینامه شاعران ایران.

لیلا صوفی، - تهران: جاجرم، - ۴۰ ص. - وزیر (سلفون)، - ۱۸۰۰۰ ریال، - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۶۷۶۶-۱۳-۷

شابک:

چاپ اول

۵۴- سبک هندی و شاعران برگزیده آن.

محمدحسین حسن‌زاده، - بزد: پیام، - ۱۲۸ ص. - وزیر (شمیز)، - ۷۷۰۰ ریال، - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۹۲۸۴۲-۲-۲

شابک:

در این نوشتار، شاعران سبک هندی، با نمونه‌ای از آثارشان، به اختصار معرفی شده‌اند. نگارنده ابتدا از پیشینه روابط ایران و هند سخن می‌گوید؛ سپس پیشگامان سبک هندی را معرفی می‌کند؛ همچنین از دلایل بی‌توجهی پادشاه صفوی به شعر و فرار شاعران یاد کرده، جاذبه‌های دربار هند را خاطر نشان می‌کند. ویژگی‌های سبک هندی در کتاب با موضوعاتی چون: تمثیل (اسلوب معادله)، ایجاز، تشخیص، جست و جوی معنی بیگانه، به کارگیری الفاظ کوچه و بازار، کاهش به کارگیری آیات و احادیث، دقت در مشهورات روزمره، تناقض‌گویی، افراط و نظیره‌گویی به اختصار تبیین می‌شود؛ سپس از مکتب وقوع و جریان «فرا سوخت» به اجمال سخنی به میان می‌آید. بخش بعدی کتاب معرفی شاعران برجسته هندی است با توضیحی کوتاه درباره احوال و ویژگی اشعارشان، همراه با نمونه‌هایی از سروده‌های آنان.

۵۵- شاعران در اندوه ایران.

به اهتمام: حمید ایزدپناه - تهران: توس.
- ۲۲۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۳۵۰۰
ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۱۵-۴۶۳-۷

چاپ اول

شاعران در اندوه ایران

این مجموعه که برحسب تاریخ سرایندگان شعر فارسی تدوین شده متضمن معرفی اجمالی برخی شاعران و یادکردی از دغدغه‌های ذهنی آنان است که عمدتاً برگرفته از حوادث هولناک زمانه شاعر و پاره‌ای از مسائل اجتماعی بوده که به نوعی اندوه شاعر را در پی داشته است. بدین ترتیب، نگارنده کوشیده است، غم و اندوهی که در سروده‌های شاعران بازتاب یافته، با نمونه‌هایی از شعر آنان، نشان دهد. وی در بخش آغازین کتاب از وضعیت سیاسی و اجتماعی ایران پس از حمله عرب و مقاومت ایرانیان در برابر خشونت فکری خلفا سخن می‌گوید؛ سپس از شاعرانی یاد می‌کند که نوعی از اندوه و دغدغه در شعر آنان راه بسته است. برخی از شاعران عبارتند از: فردوسی، انوری، خاقانی، نظامی، سیف فرغانی، حافظ، میرزا آقاخان کرمانی، ادیب‌الممالک فراهانی، عارف قزوینی، ملک‌الشعرا بهار، سیاوش کسری، مهدی اخوان ثالث، دکتر محمدرضا شفیعی کدکنی و سیمین بهبهانی.

چاپ اول

۵۶- مشاهیر ادب فارسی (شاعران) از رودکی تا نینما.

نمیرتالله محبی، علیرضا عباسیان، احمدرضا ساحلی. - تهران: نادى تربیت. - ۱۲۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۴۸-۰۳۳-X

در این مجموعه، شعراى برجسته شعر فارسی همچون رودکی، فردوسی، ناصر خسرو، سنایی، خاقانی، نظامی، غطار، مولوی، سعدی، حافظ، جامی،

صائب، ایرج میرزا، پروین اعتصامی و

بهار به اختصار معرفی شده، همچنین نمونه‌ای از سروده‌های آنان به طبع رسیده است.

چاپ اول

۵۷- نیمه‌های ناتمام: سیری در شعر زنان از رابعه تا فروغ.

پوران فرخزاد. - تهران: کتابسرای تندیس. - ۲۶۸ ص. - رقی (شمیز). - ۲۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۷۵۷-۱۲-۶

نگارنده در این کتاب بر آن است تصویری روشن از زندگی و شعر زنان ایرانی - از کهن‌ترین ایام شکل‌گیری شعر فارسی، یعنی از دوره 'رابعه قزندی' تا عهد 'فروغ فرخزاد' - به دست دهد؛ طی آن زمینه‌های اجتماعی و تاریخی ظهور شاعران و تنگناهای آن را بررسی نماید. مطالب نخستین کتاب، درباره 'رابعه قزندی' است که چگونه در اثر تصبیات جامعه تاریک اندیشی، در راه عشق جان باخت. بخش بعدی کتاب نیز، شرحی است از زندگی، محیط اختناق و ویژگی‌های شعری 'مهرستی گنجهای' و 'شاهزاده جهان ملک' که در پی آن، نویسنده از دوره مربوط به آغاز قرن دهم تا آغاز قرن سیزدهم، تحت عنوان: 'دوره دگردیسی' یاد کرده خاطر نشان می‌کند: 'با توجه به این حال و هوا و کمی شمارگان شاعران برجسته مذکری که تا

آن زمان کدخدایی خود را در ادب پارسی حفظ کرده بودند نباید به طلوع شاعران زن بسیاری در این زمان اندیشید و از این سرودسازان ساده مستوره که جامعه غالب آنان را ناقص‌العقل، محتاله و ویران‌گر می‌دانست، جز بانگی کوتاه صدای دیگری به ما نرسیده و در درازنای این گریه‌دار فرهنگی بیشترین آثار آنان، به سان هویت اجتماعی‌شان ناپدید گشته است. نویسنده ظهور شاعران زن ایرانی را از دوره فتحلی شاه قاجار و پس از آن، چشمگیرتر می‌یابد؛ به گونه‌ای که حتی برخی از آنان در محافل ادبی حضور می‌یابند و بیش و کم از خود نامی بر جای می‌نهند که از آن جمله‌اند: قره‌الین، مریم خاتون آبادی، عالم تاج قائم مقامی و دیگران که پس از آن به تفصیل از زندگی و شعر 'پروین اعتصامی' و 'فروغ فرخزاد' سخن می‌رود.

اشعار مذهبی، عرفانی، اخلاقی

چاپ اول

۵۸- آفتاب‌ترین انتخاب: مجموعه مرثی.

شاعر: هادی وحیدی. - تهران: فائزون. - ۷۲ ص. - پالتویی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۸۶۳-۱۱-۲

چاپ اول

۵۹- اشک شفق: شاهکارهایی از اشعار مذهبی.

گردآورنده: رضا معصومی. - تهران: گلی. - ۵۶۳ ص. - جیبی (سلوون). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۱۹۱-۹۱-۴

چاپ اول

۶۰- اتوار حکمت: برگزیده‌ای از: کلمات قصار و سخنان گهربار امیرمومنان حضرت علی (ع) از نهج البلاغه به نظم.

محمدهادی گلستانی. - تهران: فن و هنر. - ۱۵۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۷۲۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۱۱۶۶-۶-۴

چاپ اول

۶۱- تجلی عشق.

شاعر: فضل‌الله نوروش. - تهران: مهراندیش. - ۱۵۶ ص. - رقی (شمیز).

۹۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

The manifestation of love
۹۶۴-۶۲۹۹-۱۱-۶

شابک:

کتاب متضمن اشعار مذهبی و عرفانی است؛ مانند این رباعی: هجر یار آخر به پایان می‌رسد/ موسم گل در بهارن می‌رسد/ بوی عطر جان و جانان می‌رسد/ حرکتی در جسم و در جان می‌رسد...

چاپ اول

۶۲- ترانه عشق شامل بخشهای: مدایح و مرثی اهل بیت (ع)، غزلیات...

شاعر: مرتضی اسداللهی. - تهران: فیض کاشانی، تربیت. - ۲۴۰ ص. - رقی (شمیز). - ۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۴۰۳-۰۸۸-۵

بخش نخست کتاب، شامل مدایح و مرثی اهل بیت (ع) است و در بخش دوم غزلیات شاعر (مرتضی اسداللهی) به چاپ می‌رسد. دو بخش بعدی کتاب، متضمن اشعاری است در موضوعات و قالب‌های مختلف، و اشعاری با لهجه دماوندی، برای نمونه، 'عطر عاشقی' یکی از غزل‌های این مجموعه است: رقص کنان با نسیم صبح بهارست و من / صولت محنت گذشت دولت یارست و من / ساغر میانی باغ گشته لبالب ز

شوق / بر سر سودای آن بلبل زار است و من...

چاپ اول

۶۳- ستاره‌های بخون نشسته: فصلنامه محرم و صفر سال ۱۳۸۰.

قم: حق بین. - ۱۹۲ ص. - جیبی (شمیز). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۳۰۸-۲۳-۰

چاپ اول

۶۴- شکوه شعر عاشورا در زبان فارسی.

محمدعلی مجاهدی. - قم: بیک جلال، مرکز تحقیقات اسلامی نمایندگی ولی فقیه در سپاه. - ۵۶۰ ص. - رقی (شمیز). - ۱۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۲۶۴۱-۳-۲

نگارنده در این کتاب، از کم و کیف واقعه عاشورا و جایگاه آن در شعر فارسی سخن می‌گوید و در این راه، مباحث کتاب را با شواهد مختلفی مشحون می‌سازد. کتاب با بررسی شعر از منظر قرآن و سنت آغاز می‌شود؛ سپس از شعر عاشورایی و شعر آیینی تعریفی به دست داده شده، موضوعات شعر آیینی و چهره‌های شاخص آن تا سده نهم معرفی می‌گردد؛ آن گاه از پیشینه شعر عاشورا در زبان فارسی سخن می‌رود. مبحث بعدی کتاب درباره سیر تطور تدریجی شعر عاشوراست که این موضوعات را شامل می‌شود: 'عوامل دخیل در تطور بیرونی و ساختاری شعر عاشورا' و 'عوامل دخیل در تطور درونی و محتوایی شعر عاشورا'. مطالب بعدی کتاب عبارت‌اند از: 'رویکرد شاعران به مفاهیم ارزشی عاشورا در دو دهه اخیر، 'پایدها و نیایدها در شعر عاشورایی' و 'بررسی نوحه‌ها و شعارهای عاشورایی'.

۶۵- کاروان عشق

شاعر: محمد مقیمی نیا - تهران:
منوچهری - ۳۶۸ ص. - وزیری
(گالینگور) - ۳۰۰۰ ریال - چاپ اول:
شابک: ۹۶۴-۶۲۸۲-۲۵-۸

چاپ اول

کاروان عشق

از محمد مقیمی نیا
۱۳۸۰

اشعار "محمد مقیمی نیا" در این کتاب عمدتاً مرثیاتی و مناجاتی است که برای اهل بیت پیامبر (ص) به نظم کشیده است؛ از جمله علی ای معین جود و کرامت؛ ترا از نور حق باشد علامت؛ هماره نام تو ذکر زبان است؛ همی نسکین بر قلب و روان است...

۶۶- مثنوی محرم

اسماعیل منصوری لاریجانی - تهران:
آیه - ۱۰۳ ص. - رقی (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه:
شابک: ۹۶۴-۹۰۶۹-۰۰۰-۳

چاپ اول

۶۷- نغمه های ولایت

گردآورنده: محمود صادقی - تهران:
عباد - ۲۸ ص. - پالتویی (شمیز) - ۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۸۰۰۰ نسخه:
شابک: ۹۶۴-۳۶۴-۰۰۰-۰۰۰

شعر فارسی قرن ۴ ق

۸۴۸/۲۲۱

۶۸- داستانهای نامورانه باستان
شاهنامه فردوسی: مقدمه
شاهنامه، پادشاهی: کیومرث - هوشنگ - طهمورث - ...

به اهتمام: محمد دبیرسیاقی - تهران:
قطره - ۹۲ ص. - جلد اول - رقی (شمیز) - ۵۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۵۰ نسخه:
شابک: ۹۶۴-۳۳۱-۰۰۰-۰۰۰

۶۹- داستانهای نامورانه باستان

شاهنامه فردوسی: پادشاهی - فریدون - به اهتمام: محمد دبیرسیاقی - تهران:

قطره - ۹۶ ص. - جلد دوم - رقی (شمیز) - ۴۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۵۰ نسخه:
شابک: ۹۶۴-۳۳۱-۰۰۰-۰۰۰

۷۰- داستانهای نامورانه باستان

شاهنامه فردوسی: پادشاهی - هرمزد (پسر انوشیروان) - به اهتمام: محمد دبیرسیاقی - تهران:

قطره - ۱۲۲ ص. - جلد بیست و چهارم - رقی (شمیز) - ۸۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۵۰ نسخه:
شابک: ۹۶۴-۳۳۱-۰۰۰-۰۰۰

۷۱- شاهنامه حکیم ابوالقاسم فردوسی

ابوالقاسم فردوسی: خطاط: محمدابراهیم - بن محمدحسین اولیاسمیع شیرازی - تهران: سنایی، سمدی - ۶۹۶ ص. - رحلی (گالینگور) - ۴۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۳۳۰۰ نسخه:
شابک: ۹۶۴-۶۲۹۰-۰۰۰-۰۰۰

چاپ اول

۷۲- شاهنامه فردوسی (بر پایه

چاپ مسکو - ۱۹۶۳) مقابله با نسخه های فلورانس و چاپ خالقی مطلق ...

به اهتمام: نظام الدین نوری مهری - بهر تویر استار: هوشنگ رهنما، بهمن حمیدی - تهران: هیرمند - ۱۰۲۶ ص. - جلد اول - وزیری (گالینگور) - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه:
شابک: ۹۶۴-۶۹۷۴-۲۴-۲

۷۳- غننامه رستم و سهراب از شاهنامه فردوسی

ابوالقاسم فردوسی: گردآورنده: حسن انوری، جعفر شعار - تهران: قطره - ۲۲۸ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۰۰۰۰ ریال - چاپ بیست و دوم / ۴۴۰۰ نسخه:
شابک: ۹۶۴-۵۹۵۸-۰۰۰-۰۰۰

شعر فارسی قرن ۵ ق

۸۴۸/۲۲۲

چاپ اول

۷۴- دیوان اشعار حکیم ابو معین حمیدالدین ناصر بن خسرو

قبادیانی: مشتمل است بر: روشنائی نامه، سعادت نامه، ... به اهتمام: نصرالله تقوی مقدمه: حسن

تقی زاده مصحح: مجتبی مینوی زیر نظر: علی اکبر دهخدا - تهران: مبین - ۷۳۲ ص. - وزیری (گالینگور) - ۲۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه:
شابک: ۹۶۴-۵۶۴۳-۸۰-۵

۷۵- گزیده اشعار مسعود سعد سلمان

گردآورنده: توفیق هاشم پورسبحانی - تهران: قطره - ۱۷۰ ص. - وزیری (شمیز) - ۸۰۰۰ ریال - چاپ هفتم / ۴۴۰۰ نسخه:
عنوان به لاتین:
Gozide-ye ashare masude sade salman

شابک: ۹۶۴-۵۹۵۸-۸۴-۹

شعر فارسی قرن ۶ ق

۸۴۸/۲۲۳

چاپ اول

۷۶- خورشید عرفان پیر گیلان

شامل آراء، افکار و زبده اشعار. علی اشرف صادقی - تهران: منوچهری - ۱۹۲ ص. - وزیری (مقوایی) - ۱۱۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه:
شابک: ۹۶۴-۶۲۸۲-۲۷-۲

اثر حاضر شرحی است از زندگی، آثار، آرا و عقاید "سید محی الدین عبدالقادر گیلانی" (عارف و متاله قرن پنجم) که با شواهدی چند از متون گذشته و معاصر تدوین یافته است. مباحث اصلی کتاب بدین قرار است: زندگی و احوال عبدالقادر گیلانی، ویژگی های عرفانی او، نظر مولفان مسلمان و ایران شناسان درباره عبدالقادر گیلانی، "مروری بر شطح و شطحیات حضرت غوث (عبدالقادر گیلانی)، "عرفان در قرن پنجم و ششم"، "منتخبی از غزلیات"، "مدیحه گوینان حضرت غوث"، "رحلت غوث" و "مکتب قادریه".

۷۷- دیدار با کمبه جان: درباره زندگی، آثار و اندیشه خاقانی

عبدالحسین زرین کوب - تهران: سخن:

۲۲۸ ص. - وزیری (گالینگور) - ۱۹۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۳۳۰۰ نسخه:
شابک: ۹۶۴-۶۹۶۱-۲۹-۰

۷۸- دیوان قصاید و غزلیات نظامی گنجوی: شامل شرح احوال و آثار نظامی

به اهتمام: سعید نفیسی - تهران: فروغی - ۳۹۸ ص. - وزیری (گالینگور) - ۲۰۰۰ ریال - چاپ هفتم / ۲۰۰۰ نسخه:
شابک: ۹۶۴-۷۳۷۹-۰۰۰-۰۰۰

۷۹- گزیده منطق الطیر (هفت شهر عشق)

محمدبن ابراهیم عطار: گردآورنده: حسین الهی قمشه ای - تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی - ۲۲۸ ص. - رقی (شمیز) - ۹۰۰۰ ریال - چاپ چهارم / ۳۰۰۰ نسخه:
شابک: ۹۶۴-۷۳۷۹-۰۰۰-۰۰۰

شابک: ۹۶۴-۲۴۵-۱۶۵-۱

شعر فارسی قرن ۷ ق

۸۴۸/۲۲۱

۸۰- دوره کامل مثنوی معنوی: از روی چاپ ۱۹۲۵ - ۱۹۳۳ میلادی، لیدن (هلند)

جلال الدین محمدبن محمد مولوی: به - اهتمام: رینولدالین نیکلسون: مقدمه: محمد عباسی - تهران: بهزاد - ۱۱۲۸ ص. - وزیری (گالینگور) - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه:
شابک: ۹۶۴-۵۹۵۹-۰۰۰-۰۰۰

۸۱- دیوان عراقی: مقدمه دیوان - غزلیات - رباعیات - قصاید - ترجیعات ...

ابراهیم بن بزرگمهر عراقی - تهران: نگاه - ۴۵۲ ص. - وزیری (گالینگور) - ۲۵۰۰ ریال - چاپ چهارم / ۳۰۰۰ نسخه:
شابک: ۹۶۴-۶۱۷۴-۰۰۰-۰۰۰

چاپ اول

۸۲- کلیات دیوان شمس تبریزی

جلال الدین محمدبن محمد مولوی: مصحح: محمد عباسی - تهران: وازگان - ۱۵۰۴ ص. - وزیری (گالینگور) - ۴۸۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه:
شابک: ۹۶۴-۶۶۶۴-۲۱-۰

۸۳- کلیات سعدی: بر اساس چاپ محمدعلی فروغی و مقابله با چند نسخه معتبر دیگر.

مصالح بن عبدالله سدی: مصحح: کمال اجتماعی جندقی - تهران: سخن - ۱۱۰۰ ص. - وزیری (گالینگور) - ۳۳۰۰ ریال - چاپ دوم / ۳۳۰۰ نسخه:
شابک: ۹۶۴-۵۹۸۲-۶۷-۳

چاپ اول

۸۴- کلیات سعدی: شامل گلستان، بوستان، غزلیات، قصاید، رباعیات و قطعات

مصحح: محمدعلی فروغی - تهران: محسن - ۸۴۰ ص. - وزیری (گالینگور) - ۳۰۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه:
شابک: ۹۶۴-۶۸۴۳-۰۰۰-۰۰۰

۸۵- گزیده غزلیات سعدی

گردآورنده: حسن انوری - تهران: قطره - ۳۱۸ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۳۰۰۰ ریال - چاپ هشتم / ۵۰۰۰ نسخه:
عنوان به لاتین:
Gozide-ye ghazaliyat-e sa'di

شابک: ۹۶۴-۳۳۱-۰۰۰-۰۰۰

چاپ اول

۸۶- مثنوی معنوی بر اساس نسخه رینولد، ا. نیکلسون

جلال الدین محمدبن محمد مولوی: مصحح: رینولدالین نیکلسون: مترجم: بحرالدین عزیزاده، علی محمدی خراسانی: ویراستار: محمد باری - تهران: زمان - ۷۳۲ ص. - وزیری (گالینگور) - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه:
شابک: ۹۶۴-۷۳۱۷-۰۰۰-۰۰۰

چاپ اول

۸۷- مثنوی معنوی بر اساس نسخه نیکلسن

جلال الدین محمدبن محمد مولوی - تهران: محسن - ۹۲۸ ص. - وزیری (گالینگور) - ۳۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه:

چاپ اول

۸۸- مثنوی معنوی مولانا جلال الدین محمد بلخی رومی

جلال الدین محمدبن محمد

مولوی مصحح: رینولد لین نیکلسون. - تهران: واژگان. - ۹۳۸ ص. - وزیری (گالینگور). - ۲۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۶۶۴-۱۹-۹

۸۹- منتخب دیوان شمس تبریزی: از روی نسخه تصحیح شده بدیع الزمان فروزانفر. جلال الدین محمد بن محمد مولوی به - اهتمام: محمدرضا افشاری. - تهران: درنا. - ۱۹۶ ص. - جیبی (سلفون). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۱۰۵-۳۲-۷

۹۰- منتخب مثنوی معنوی (از روی نسخه رینولد نیکلسون). جلال الدین محمد بن محمد مولوی به - اهتمام: محمدرضا افشاری. - تهران: درنا. - ۱۹۶ ص. - جیبی (سلفون). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۱۰۵-۳۱-۹

شعر فارسی قرن ۸ ق

۹۱- برگزیده و شرح اشعار حافظ. به اهتمام: بهاء الدین خرمشاهی، مهرداد نیکام. - تهران: فرزاد روز. - ۲۵۲ ص. - رقعی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۲۱۱-۰۷۷-۲

۹۲- دیوان حافظ. شمس الدین محمد حافظ مصحح: محمد قزوینی، قاسم غنی. - تهران: شقایق. - ۳۷۲ ص. - وزیری (سلفون). - ۲۵۰۰۰ ریال. - چاپ ششم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۳۲-۵۷-X

۹۳- دیوان حافظ. شمس الدین محمد حافظ مصحح: محمد قزوینی، قاسم غنی. - تهران: شقایق. - ۴۳۶ ص. - جیبی (سلفون). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ هفتم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۳۲-۵۸-۸

۹۴- دیوان حافظ شیرازی. شمس الدین محمد حافظ خطاط: غلامعلی محبی نژاد. - تهران: برهمند. - ۳۶۸ ص. - جیبی (گالینگور). - ۳۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۹۰۸-۳۳-۰

۹۵- دیوان حافظ شیرازی به همراه سخنان گران سنگ حضرت آیت الله خامنه ای رهبر ... شمس الدین محمد حافظ مصحح: محمد قزوینی، قاسم غنی. - تهران: جمهوری. - ۴۳۶ ص. - وزیری (گالینگور). - ۲۰۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۲۸۵-۵-۸

چاپ اول

۹۶- دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی. مقدمه: علی موسوی گرمارودی، مصحح: محمد قزوینی، قاسم غنی. - تهران: فکر پرتو. - ۴۲۰ ص. - وزیری (سلفون). - ۲۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۹۷۹-۰۸-۴

۹۷- دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی. شمس الدین محمد حافظ مصحح: احمد محمدی خطاط: داود رواسانی. - تهران: جواهری. - ۴۶۸ ص. - جیبی (سلفون). - ۳۵۰۰۰ ریال. - چاپ ششم / ۱۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۱۰۲-۴-۶

۹۸- دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی. شمس الدین محمد حافظ مصحح: محمد دشتی خطاط: سیف الله یزدانی. - تهران: دنیای دانش. - ۴۶۸ ص. - جیبی (سلفون). - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۷۲۸-۵-۸

چاپ اول

۹۹- دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی از نسخه محمد قزوینی و دکتر قاسم غنی، تغییر فال گونه ... خطاط: احمد میرخانی، مقدمه: نصرالله آژنگ. - تهران: محمد. - ۶۰۸ ص. - وزیری (گالینگور). - ۳۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۶۱۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۳۶-۰۱۶-۴

۱۰۰- دیوان کامل خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی با انضمام مقدمه و شرح حال حافظ، با استفاده از نسخه ... تهران: دنیای دانش. - ۵۲۸ ص. -

وزیری (گالینگور). - ۲۸۵۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۱۸-۲۱-۳

چاپ اول

۱۰۱- شرح عرفانی غزلیات حافظ به سیاق عرفان عملی و طریقت. شارح: عارفعلی صفایی. - تهران: منوچهری. - ۳۲۰ ص. - جلد اول. - وزیری (شمیز). - چاپ اول. شابک: ۹۶۴-۶۳۸۲-۲۳-۱

چاپ اول

۱۰۲- شرح عرفانی غزلیات حافظ به سیاق عرفان عملی و طریقت. عارفعلی صفایی نویراستار: مانا زری بای، مهدی شیعی قصر، محمودعلی صفایی. - تهران: منوچهری. - ۳۷۲ ص. - جلد اول. - وزیری (شمیز). - چاپ اول. عنوان به لاتین: Hafez e Araf amysticism commentary the ghazals of ... شابک: ۹۶۴-۶۳۸۲-۲۳-۱

در این مجموعه، ۶۳ غزل نخست دیوان حافظ شرح شده و گاه، آیات و احادیث مربوط به اشعار ذکر گردیده است. کوشش نگارنده در این کتاب، شرح عرفانی اشعار است و اغلب از این منظر، معانی آیات به دست داده می شود.

چاپ اول

۱۰۳- کلیات شمس الدین محمد حافظ شیرازی. شمس الدین محمد حافظ نظیر نظر: محمد باری. - تهران: زمان. - ۳۶۰ ص. - رقعی (گالینگور). - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۳۱۷-۰۱-۸

۱۰۴- کلیات مولانا نظام الدین عیدالله معروف به عید زاکانی. عیدالله عیدزاکانی، مصحح: پرویز اتابکی. - تهران: زوار. - ۵۵۲ ص. - وزیری (سلفون). - ۳۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۰۱۰-۵۰-۷

کلیات عید زاکانی در طبع حاضر براساس چاپ عباس اقبال فراهم آمده، ضمن آن که مصحح (پرویز اتابکی) معانی واژگان و اصطلاحات دشوار را ذکر نموده، همچنین در بخش لطائف، حکایات عربی - با توجه به سبک عید - به فارسی برگردانده است. در لایه لای این کلیات، گاه اشعار از شعری پیشین آورده شده که حتی الامکان در تصحیح حاضر، نام سراینده، نیز مآخذ پاره ای از حکایات، مشخص گردیده است.

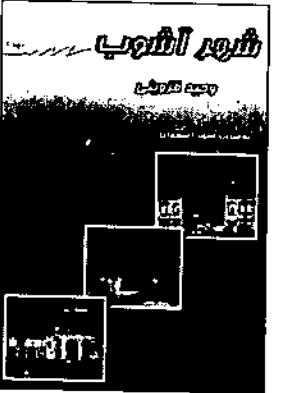
شعر فارسی قرن ۱۰ و ۱۱

۱۰۵- دیوان وحشی بافقی. مصحح: محمدحسن سیدان. - تهران: طلایه. - ۵۰۰ ص. - وزیری (گالینگور). - ۱۷۰۰۰ ریال. - چاپ ششم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۶۳۳-۳۱-۶

چاپ اول

۱۰۶- شهر آشوب. محدطاهر وحیدالزمان قزوینی. - قزوین: طه. - ۱۰۲ ص. - رقعی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. مجموعه حاضر حاوی سروده هایی است در قالب مثنوی که در طرح آن سراینده (وحید قزوینی) به شیوه شهر آشوب، ضمن توصیف صنف های مختلف شهر اصفهان، با اهل فکر و طالبان علم به گفت و گو نشسته و با صاحبان حرف و ذوق و علوم زمان، به صورت مطایبه و

گاه تشبیب و تمیز به هم نشینی و سخن گوئی مشغول گشته است. یادآور می شود این شاعر و وقایع نگار، از رجال

سیاست عصر صفوی بوده و تا وزیر اعظمی درگاه شاه سلیمان ارتقا یافته است. 'تصريف شهر اصفهان'، 'صفت نمل بنان'، 'صفت عطاران'، 'صفت جوهری'، 'صفت صحاف'، 'صفت حلاج'، 'صفت منجم' و 'صفت شعرافان' عناوین برخی از اشعار این مجموعه است؛ برای نمونه: با تار نظاره، رشته قماش های تابان / چون قوس و قزح کشیده الوان / موزونی های قد طفلان / چون مصرع های شوخ دیوان /

شعر فارسی قرن ۱۲ و ۱۳

۱۰۷- کلیات دیوان هاتق اصفهانی: شامل قصاید و غزلیات و ترجیعات و مثنویات. مصحح: محمد عباسی. - تهران: گلستان. - ۱۳۴ ص. - وزیری (سلفون). - ۸۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۰۴-۶-۰

چاپ اول

۱۰۸- گلچینی از دیوان ناجی قزوینی. به اهتمام: محمد دبیرسیاقی. - قم: حدیث امروز، پاییز. - ۱۳۶ ص. - رقعی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۸۷۱-۰۰۰-۸

برگزیده ای از اشعار 'ناجی قزوینی' (وفات: ۱۳۰۲ هـ) که با مقدمه دکتر دبیر سیاقی، و توضیح پاره ای از واژگان از جانب ایشان فراهم آمده اغلب متضمن قصاید مدحی اوست؛ از جمله: لا یا لعبت نیکو شمایل / که جز روی ترا دل نیست مایل / از آن روزی که بستم رخت از آن

کوی/ دلم بار غمت را گشته حامل/

نیاساید دمی در پیکرم جان/ نیارآمد همی در سینعم دل/

شعر فارسی قرن ۱۴
۸۵۸/۶

چاپ اول

۱۰۹- دیوان اشعار شادروان محمدتقی بهار/ ملک الشعراء/

محمدتقی بهار/ بهار/ بهار/ چهارم - تهران: توس - ۷۵۶ ص. - جلد اول - وزیری (کالینگور) - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۳۱۵-۳۰۹-۶

چاپ اول

۱۱۰- دیوان اشعار شادروان محمدتقی بهار/ ملک الشعراء/

تهران: توس - ۶۴۲ ص. - جلد دوم - وزیری (کالینگور) - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۳۱۵-۳۱۰-X

چاپ اول

۱۱۱- دیوان پروین اعتصامی/

مقدمه: محمدتقی بهار - تهران: ثالث - ۳۷۰ ص. - وزیری (کالینگور) - چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۴۰-۴۸۰-۰

چاپ اول

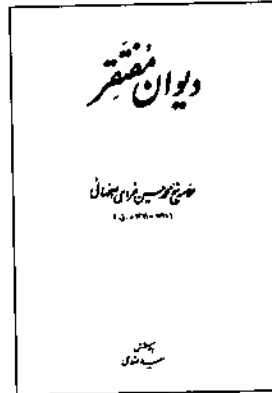
۱۱۲- دیوان مفتقر/

محمدحسین غروی اصفهانی/ محقق: سعید هندی - تهران: آفاق - ۵۰۶ ص. - وزیری (کالینگور) - ۳۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۲۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۰۵۸-۴۸-۵

دیوان مفتقر/ مجموعه اشعار حاج شیخ

محمدحسین غروی اصفهانی (۱۳۹۶ - ۱۳۶۱ هـ) که با معرفتی شاعر و چگونگی تصحیح دیوان آغاز می‌شود: آن

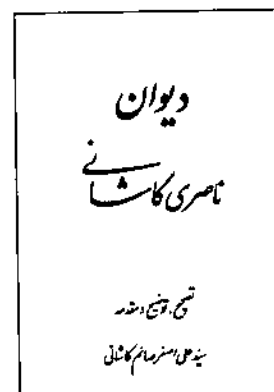
گاه، سروده‌های مذهبی و عرفانی شاعر - اغلب مدح و رثای اهل بیت (ع) - درج می‌گردد. از اشعار اوست: که دهد مرا نشانی ز تو ای نگار جانی؟! که نشان هر نشانی است نشان بی نشانی/ نه ز صورت تو رسمی نه ز معنی تو اسمی/ که بیرون ز هر خیالی و فزون ز هر گمانی/.

چاپ اول

۱۱۳- دیوان ناصری کاشانی/

شاعر: حسن ناصری کاشانی/ مصحح: علی اصغر صائم - تهران: تالار کتاب - ۲۷۰ ص. - وزیری (کالینگور) - ۲۰۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۲۲۵۱-۰۰۰-۹

دیوان 'میرزا حسن ناصری کاشانی' مشتمل بر اشعاری است در مدح اهل بیت پیامبر (ص) که در قالب‌های سستی به نظم کشیده شده است. مقدمه کتاب شرحی است بر احوال شاعر و مختصات شمری او که در پی آن قضاوت یک غزل و چند مسقط از شاعر به طبع رسیده و در زیرنویس معانی بهاره‌ای از واژگان فراهم آمده است.

۱۱۴- شعر معاصر ایران: از بهار تا شهریار/

حسنعلی محمدی - تهران: ارغنون -

۲۸۲ ص. - جلد اول - وزیری (شمیز) - ۱۹۰۰۰ ریال - چاپ چهارم / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۸۰۰۰-۰۶-۸

۱۱۵- شعر معاصر ایران: از بهار تا شهریار/

حسنعلی محمدی - تهران: ارغنون - ۳۳۶ ص. - جلد دوم - وزیری (شمیز) - ۱۹۰۰۰ ریال - چاپ چهارم / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۸۰۰۰-۰۶-۸

چاپ اول

۱۱۶- گزینه اشعار بهار/

شاعر: محمدتقی بهار/ مقدمه: مهرداد بهار، محمدرضا شفیعی کدکنی - تهران: مروارید - ۲۱۶ ص. - رقمی (شمیز) - ۱۳۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۰۲۶-۹۳-۱

گزینه اشعار ملک‌الشعراء بهار، با مقدمه فرزندان زنده‌یاد مهرداد بهار درباره زندگی و احوال او در لابه‌لای خاطرات، نیز با نوشته‌ای از دکتر شفیعی کدکنی درباره شعر بهار فراهم آمده است. این مجموعه شامل اشعاری است در قالب‌های مختلف (قصیده، غزل، مثنوی، مستزاد، دوباره، تضمین و تصنیف) با عناوینی همچون: جهنم، ای وطن من!، سکوت شب، آفرین فردوسی، دماوندی، پیام ایران، سپیدرود، ضیمران، فیض شمال، دختر فقیر، در تحمل نکردن زور، رنج و گنج، و کار ایران یا خناست.

شعر فارسی (از سال ۱۳۲۰-)
۸۵۸/۶۲

چاپ اول

۱۱۷- آتش زمستانی: شعر نو/

شاعر: شراره وقار - تهران: کوبه - ۸۸ ص. - رقمی (شمیز) - ۲۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۵۵۰۰۰۲-۹

سروده‌های این مجموعه در دو بخش 'شعر نو' و 'شعر کلاسیک' به طبع رسیده که برای نمونه، نخستین آن درج می‌گردد: پرواز می‌کنم به فرا سوی مرزها/ در خاطر من نوا می‌ساز می‌کنم/ بر روی بال خسته من/ صد هزار زخم/ اما به شوق روی تو پرواز می‌کنم/ در این کویر خشک پر ایهام زندگی/ در آسمان وهم/ آنجا که بر لب/ صد غنچه می-دمد/ راهی دراز را به شب آغاز می‌کنم/.

چاپ اول

۱۱۸- آلهای وحشی: مجموعه شعر/

فرهاد آزمون - تهران: سیمرو - ۵۶ ص. - رقمی (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۶۸۵-۶۱-۳

بخش اول این دفتر شامل غزل است و در بخش دوم چند شعر سپید جمع آمده است. پاره‌ای از این اشعار گویای زندگی عشایر است: از جمله: از مرد و داس و اسبش، باران و کوچه مانده است/ انگار جغد پیری در این خرابه خوانده است/ بیگانه شوم تردید در انتهای حسرت/ خاکستر شما را در این هوا فشانده است/.

چاپ اول

۱۱۹- ابر و کوچه/

شاعر: فریدون مشیری - تهران: نشر

چشمه - ۱۵۴ ص. - رقمی (شمیز) - ۱۰۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۵۷۱-۸۶-۳

پنج‌جاه و پنج سروده زنده‌یاد فریدون مشیری در مجموعه ابر و کوچه گردآمده که از آن جمله است: 'خوش به حال غنچه‌های نیمه باز، دریای نگاه، 'سرو، 'کبوتر و آسمان، 'ستاره کور، 'پرواز با خورشید، 'کوچه، 'افسانه باران، 'خورشید چلودانی، 'شبنم و شیخراغ، 'ناقوس نیلوفر، 'سینه گرداب، 'سفر، 'درخت، 'سرو و آبشار، 'شکوفه‌ای بر شراب و 'سرودی در بهار: پرستوهای شب، پرواز کردند/ قناری‌ها، سرودی ساز کردند/ سحر خیزان شهر روشنایی/ همه دروازه‌ها را باز کردند/ خدا را، بلبان، تنها مخوانید! مرا هم، یک نفس، از خود بدانید! هزاران قصه ناگفته دارم/ غم را بشنوید، از خود مرانید!.

۱۲۰- از قرق تا خروسرخوان: مجموعه شعر/

سیاوش کسرای - تهران: کتاب نادر - ۳۲ ص. - رقمی (شمیز) - ۲۳۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۷۳۵۹-۰۰۰-۴

چاپ اول

۱۲۱- امامت بده!

شاعر: محمدعلی بهمنی - تهران: داربیتوش - ۹۶ ص. - رقمی (شمیز) - ۷۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۵۶۳-۷۵-۵

کتاب متضمن ترانه‌هایی است سروده 'محمدعلی بهمنی' و 'سرود کار' نمونه- ای از آن: دست تو زخمی/ دست من پینه/ تو داس خشمی/ من پتک کینه/ بازو به بازو/ در فصل پیکار با خشم و کینه/ با پرچم کار/ باید دوباره بزرگ شد/ باید دوباره کارگر شد/ باید درو کرد...

چاپ اول

۱۲۲- اولین مسافر.

شاعر: سمیه نظری. - تهران: سمیه نظری. - ۸۶ ص. - رقصی (شعری). - ۹۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۳۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۳۰-۸۸-۴

عشق/ بیچاره دلم، همیشه می‌سوزد و بس.

چاپ اول

۱۲۵- بوستان جان: چهارصد کلام منظوم برگرفته از فرمایشات گهربار چهارده معصوم (ع).

شاعر: محمدکاظم نیک‌نام. - تهران: محمدکاظم نیک‌نام. - ۷۶ ص. - جیبی (شعری). - ۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۶۰-۰۶۶-۱

سروده‌های این مجموعه اغلب حاوی مضامین عاشقانه است و گاه به زبان محاوره به نظم کشیده می‌شود. 'تفسیر زندگی' از اشعار این مجموعه است: زندگی بازی یک شطرنج است/ روی یک صفحه تار تقدیر/ لحظه‌های خوش و ناب مستی/ یا شکایت ز دل عارف پیر/ زندگی جام پر از خون و می است/ بر کف دست اجل همچون تیر...

۱۲۳- پادماوند خاموش: مجموعه شعر.

سیاوش کسرائی. - تهران: کتاب نادر. - ۱۰۰ ص. - رقصی (شعری). - ۶۸۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۵۹-۰۶۳-۳

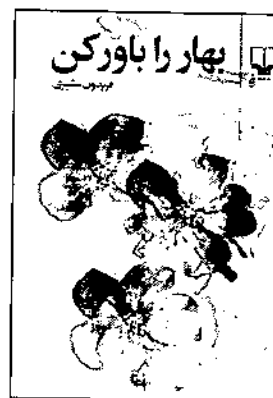
چاپ اول

۱۲۴- بعد از تو شعر است و باران.

شاعر: رمضانعلی روحانی. - تهران: کوبه. - ۸۰ ص. - رقصی (شعری). - ۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۵-۰۶۱-۱

سروده‌های این مجموعه در قالب غزل و چند رباعی است، با عناوینی چون 'مسافر عشق'، از داغ درخت، ریشه می-سوزد و بس/ در منتقل کوه، تیشه می-سوزد و بس/ در آتش ای مسافر خسته

کوچ، 'جانوی بی‌اتر'، 'بهار را باور کن' و 'دیگر زمین تهی‌ست'، خوابم نمی‌آید...

ربود/ نقش هزار گونه خیال از حیات و مرگ، در پیش چشم بود/ شبه در فضای تار خود آرام می‌گذشت/ از راه دور، بوسه سرد ستاره‌ها/ مثل همیشه، بدرقه می‌کرد خواب را/ در آسمان صاف، من در پی ستاره خود می-شتافتم...

چاپ اول

۱۲۷- بیداری انتخاب.

ترانه وفایی. - تهران: قطران. - ۱۵۶ ص. - خشتی (شعری). - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۳۳۱-۰۰۰-۸

آنچه در این دفتر به طبع رسیده سروده- هایی است از 'ترانه وفایی' که اینک نمونه‌ای از آن درج می‌گردد: کودکی از گل متولد شد/ دوستی سید سیب سرخ هدیه آورد/ کودک از سیب خورد/ مادر گلبرهایش طلایی شد.

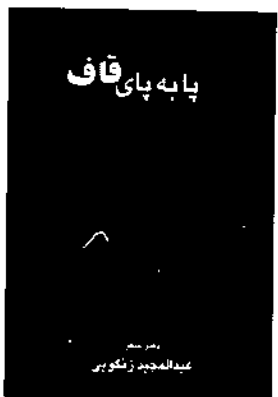
چاپ اول

۱۲۸- یا به پای قاف: دفتر شعر.

شاعر: عبدالمجید زنگویی. - تهران: قلم آشنا. - ۱۰۴ ص. - رقصی (شعری). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۷۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۳۳۷-۰۵۶-۶

در این مجموعه سی و هشت سروده نو با عناوینی چون 'فریاد شرقی'، 'سفر'، 'هیجستان'، 'فاجعه'، 'فریاد'، 'کوچ'، 'با عاشقان'، 'اعجاز' و 'سواران' فراهم آمده است، بخش آغازین سروده 'بر من ببار'

چنین است: بوی کدام عطر دل‌انگیز/ از گیسوان پریشانت/ جاری است/ که باغ و

صحرا را/ از سرخوشی/ سرشار کرده است/ در آسمان ذهنم/ باری/ تو ابر بودی/ در دشت آرزوی وسیع...

چاپ اول

۱۲۹- پیستوی کاتو = PIZZICATO: مجموعه شعر. شاعر: هدا حدادی. - تهران: تهران صدا. - ۶۶ ص. - پالتویی (شعری). - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۱۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۴۱۱-۴۱-X

چهل و یک قطعه به شیوه نو محتوای این مجموعه است با سروده‌هایی از این دست: یکی با کفش‌های تو/ روی کاشی‌های سفید غرور ایستاده است/ بین! همیشه یکی پیش از تو/ همه چیز را پیش از تو دارد/ یا رنگ بوست باران، یا خطوط پای عابران/ بین می‌توانی، باز پس بگیری؟...

چاپ اول

۱۳۰- پیکی برای صلح.

شاعر: عبدالمجید زنگویی. - تهران: قلم- آشنا. - ۱۰۶ ص. - رقصی (شعری). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۷۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۳۳۷-۰۶۳-۴

'پیکی برای صلح' عنوان دفتری است از عبدالمجید زنگویی و گاه با مضامین

انتقادی و بومی: از جمله: شهر ما، بوشهر، شهر دیرین سده‌هاست/ شهر

شرجی‌ها، در هرم نفس‌گیر جنوب/ شهر گرم‌زا/ شهر دریای وسیع/ تا به اعماق افق/ که فرو می‌بلند در کام/ گوی سرخ خورشید/ هر شام‌گهان/...

۱۳۱- تا سحر.

شاعر: غلامعلی تفنگدار. - تهران: سینانگار. - ۶۴ ص. - رقصی (شعری). - ۳۰۰۰ ریال. - ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۰۵۱-۷-۴

این مجموعه عمدتاً حاوی اشعاری مذهبی - به ویژه مدح و رثای اهل بیت (ع) - است که با سروده‌هایی از این دست، به نظم درآمده است: علی فرمود در گفتار و تاویل/ دهیم از ربوبیت چو تنزیل/ همه اثباتان نور است و برهان/ که می‌خوانید از من متن قرآن...

۱۳۲- تا شقایق هست: زندگی سهراب سپهری.

پریسا امیرقاسم‌خانی. - تهران: شرکت توسعه کتابخانه‌های ایران. - ۲۳۶ ص. - وزیری (شعری). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۲۰۹-۷۶-۹

چاپ اول

۱۳۳- ترانه‌های زخمی.

شاعر: فرشید کیانی. - تهران: دارینوش.

- ۸۰ ص. - رقص (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال.
- چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۶۳-۸۲-۸

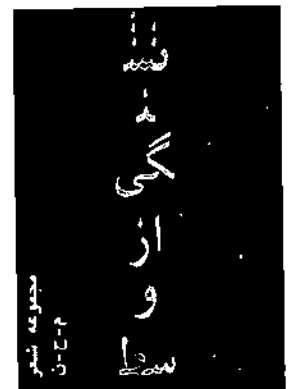

اشعار یا ترانه های این کتاب اغلب به زبان محاوره سروده شده است. "حسرت" عنوان یکی از سروده های این مجموعه است. باز می آیم دل شکسته از دل شب های تار / زخمی ام، آن زخمی ام، زخمی ز دست، روزگار / پای من پر آبله از راه و خسته از مسیر / مانده ام در دست حسرت پر شکسته و اسیر...

چاپ اول

۱۳۴- تشنگی از وسط (مجموعه شعر).

محمدحسن نجفی. - تهران: تهران صدا. - ۱۳۴ ص. - رقص (شمیز) - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۶۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۴۱۱-۳۶-۳

کتاب متشکل از نوشته ها و طرح هایی است شعر گونه با نمونه هایی چون: لطفاً این شعر را با حروف سیاه چاپ نکنید / من هم سعی می کنم با خودکار سیاه ننویسم / این دست بی ادب هر چه از دهانش در می آید می نویسد...

چاپ اول

۱۳۵- تشنه طوفان.

شاعر: فریدون مشیری. - تهران: سخن. - ۲۰۶ ص. - رقص (شمیز) - ۱۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۴۴۰۰ نسخه.

شابک:

۹۶۴-۶۹۶۱-۷۵-۲

۷۲ سروده زنده یاد "فریدون مشیری" در "تشنه طوفان" جمع آمده که پاره ای از آنها بدین قرارند: "قال حافظ: آسمان، میگون، آینه شکسته، تشنه، مادر، آواره، غروب غم افزا، یادگار او، افسانه عشق، انتظار، تاراجان، فردا، تابافته" و "تشنه طوفان: دیگر به روزگار نمی بینم، آن عشق ها که تاب و توان سوزد، در سینه ها ز عشق نمی جوشد، آن شعله ها که خرمن جان سوزد، آن رنج ها که درد برانگیزد، وان دردها که روح گدازد نیست، آن شوق و اضطراب که شاعر را / جنگی به تار جان بنوازد نیست...

چاپ اول

۱۳۶- تصویرها و توصیف ها در شعر معاصر ایران: نیما یوشیج احمد شاملو، مهدی اخوان ثالث

به اهتمام: محمدرضا بزرگ خالقی، کامیار عابدی شال. - تهران: آتیه. - ۳۳۲ ص. - رقص (شمیز) - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۳۷۳-۷۷-۱

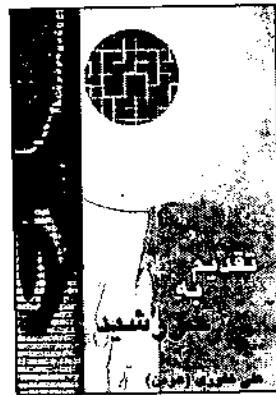

مجموعه حاضر، فرهنگ واژه ای از تصاویر و توصیفات پنج شاعر معاصر ایرانی (نیما، شاملو، اخوان ثالث، سپهری و فروغ فرخزاد) است که به ترتیب الفبا تدوین یافته است. بدین ترتیب، در کتاب ابتدا واژه مورد نظر درج می گردد؛ سپس

شاهد آن واژه، همراه با ذکر مآخذ، به چاپ می رسد.

چاپ اول

۱۳۷- تقدیم به خورشید. علی غفوری. - تهران: ماکان. - ۹۸ ص. - رقص (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۹۲-۰۳-۴

سروده های این دفتر در دو بخش سستی (عمدتاً غزل) و اشعار نو فراهم آمده است.

۱۳۸- تقصیر من نبود (مجموعه شعر).

شاعر: مریم حیدرزاده. - تهران: معین. - ۱۵۴ ص. - رقص (شمیز) - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۲۳۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۶۴۳-۷۶-۷

چاپ اول

۱۳۹- تنها برای تو می نویسم، بی بی باران.

شاعر: بنما گلروی. - تهران: دارینوش. - ۱۶۸ ص. - رقص (شمیز) - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۶۳-۶۷-۴

کتاب متضمن سروده هایی از "بنما گلروی" است که به شیوه نو و اغلب به زبان محاوره (ترانه) به نظم درآمده است. نمونه ای از اشعار بدین قرار است: "وقتی که باد قاصدک سیاهی را با خود بیاورد،

گوشه ای از آینه آسمان می شکند، من همیشه از زنگ های ناخفا تلخن ترسیده ام / در عبور این همه زمستان زمهریر، حتی یک خبر از بیداری باغ / تولد تابستان به من نرسید...

چاپ اول

۱۴۰- تو از یادم نخواهی رفت. شاعر: کورس احمدی. - تهران: عابد. - ۵۶ ص. - رقص (شمیز) - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۲۶۴-۰۰۱-۹

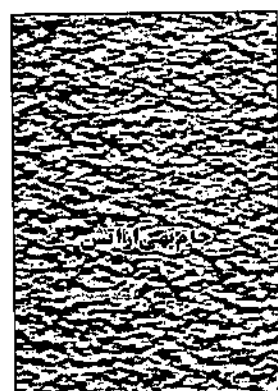

در این دفتر سی و پنج غزل، سه مثنوی کوتاه و دو رباعی پیوسته از "کورس احمدی" جمع آمده است. از غزل های اوست: هیچ کس به داد ما نمی رسد / درد ما به انتها نمی رسد / تا دوباره پر زیم از این قفس / دستمان به میله ها نمی رسد...

چاپ اول

۱۴۱- جام تهی از آتش.

شاعر: اسدالله حیدری فخر. - تهران: معلم. - ۱۵۸ ص. - رقص (شمیز) - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۱۲۸۰-۰۳-۲

اشعار این کتاب در دو بخش سستی (غزل) و "تو" فراهم آمده و عنوان یکی از سروده ها نیز "جام تهی از آتش" است: مجنون شدم / تا لیلانترین شوی / و شهید

نوشان صحرانورد / ساق دوش محمل تو شوند / که با بال بال دلشان / به هم چسبی آفتاب / تماشایت کنند / به من چه می خندی؟! دوست داشتن را معنی کن / که جام تهی از آتش را / به نوازش قهری این گونه / پرواز می دهد.

چاپ اول

۱۴۲- چشم های لوج زمین. شاعر: روح انگیز کراچی. - تهران: نگاه سبز. - ۷۶ ص. - رقص (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۲۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

The earth's cross eyed
شابک: ۹۶۴-۵۶۴۳-۶۳-۸

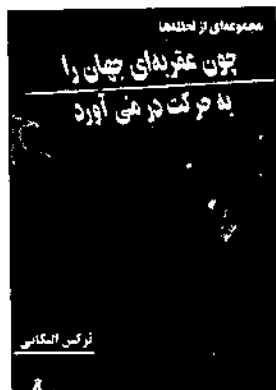

دفتر حاضر متضمن ۳۳ سروده نو از "مهر انگیز کراچی" است که با قطعه هایی از این دست به طبع رسیده است: بر اندوه تور / نه رد پای تو ماند / و / نه مرغان وحشی که از بهشت گریخته بودند / طناب خاموش آزادی / بر زردی زمان / هنوز / تیر می کشد.

چاپ اول

۱۴۳- چون عقرب های جهان را به حرکت در می آورد.

شاعر: نرگس الیکایی. - تهران: تهران صدا. - ۸۸ ص. - رقص (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۲۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۴۱۱-۲۷-۳

۱۶۳ سروده کوتاه با مضمون عشق.

محتوای این دفتر است با قطعاتی همچون: چون گلدانی عتیق به کنجی نشستم / در من گلی بود / که طراوت را به یاد نداشت.

چاپ اول

۱۴۴- دختر ماه هفتم

شاعر: امیر آقایی - تهران: دارپوش - ۶۴ ص. - رقی (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۲۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۵۵۶۲-۶۹-۰

امیر آقایی در این مجموعه، سروده‌هایی به سبک نو فراهم آورده که اینک نمونه‌ای از آن درج می‌گردد: کلاه‌ها را به هوا پرتاب کرده‌ایم / و دست‌ها / مشت است از شوق / اما چه فایده / قطار / از این ایستگاه / نخواهد گذشت.

چاپ اول

۱۴۵- در باد غزل خواندن: گزیده شعرهای ۶۷ تا ۷۹

شاعر: امیر حسن رفیعی - تهران: بال - ۶۴ ص. - رقی (شمیز) - ۴۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۹۲۳۹۱-۱-۷

سی و یک سروده به شیوه نو محتوای این دفتر را تشکیل می‌دهد که با قطعاتی از این دست فراهم آمده است: نه به آفتاب و نه پیاله آب / نه به آنچه می‌خوانم / می‌نوازم / می‌گریم / پس پرده‌های جهانم را زی نیست / ای بی‌قرار!

لوازه‌های مرا با خود کجا برده‌ای؟

چاپ اول

۱۴۶- در بارگاه عشق

شاعر: احمد حسینی - تهران: صدیقه طاهره (س) - ۱۲۸ ص. - رقی (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۹۲۵۰۳-۰۰-۱

سروده‌های سید احمد حسینی در این مجموعه در قالب‌های غزل، دوبیتی، رباعی و قطعه به طبع رسیده که این دوبیتی نمونه‌ای از آنهاست: غم عشقت زده آتش به جانم / فراق‌ت کرده است بی‌خانمانم / زیادت لحظه‌ای غافل نباشم / که یادت شاد می‌سازد روانم.

چاپ اول

۱۴۷- در جستجو ...: مجموعه اشعار

شاعر: نظر نظامی - تهران: نخستین - ۹۶ ص. - رقی (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۶۷۱۶-۵۵-۵

سروده‌های این کتاب عمدتاً در قالب مثنوی، و چند قصیده، غزل، رباعی و مخمس به نظم درآمده است. مثنوی رفیق شفا بخش بیجان با این ابیات آغاز می‌گردد: جستجو بسیار کردم در جهان / من ندیدم یک آنیسی مهربان / تا شود در هر الم غمخوار من / از دل و از جان

بگردد یار من / یا آنیسی شام تار من شود / مونس و غمخوار و یار من شود.

چاپ اول

۱۴۸- در سکوت تو جا مانده‌ام. شاعر: الهام گردی، مریم عمادی - تهران: بوم - ۹۶ ص. - رقی (شمیز) - ۴۸۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۵۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۵۹۴۵-۰۱-۱

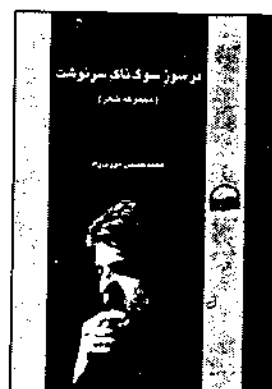

الهام گردی و 'مریم عمادی' در این مجموعه اشعاری به سبک نو و با مضامین عاشقانه فراهم آوردند. برای نمونه: در تاقچه اتاقمان / یاس‌ها به اعتیاد آب / گهگاهی، نفس می‌کشند / و من به اعتیاد تو / نفس‌هایم را هنر می‌دهم / در رگ‌های اتاقمان / بی‌حضور تو، نبض زندگی می‌گیرد.

چاپ اول

۱۴۹- در سوز سوگوناک

سرنوشت. محمدحسین نوری‌زاد - تهران: کویر - ۸۸ ص. - رقی (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۶۱۴۴-۵۷-۸

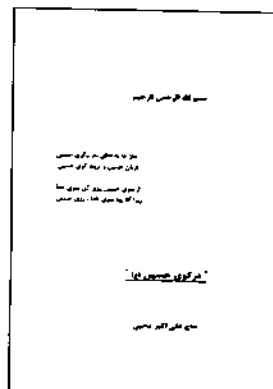
سروده‌های این دفتر جملگی به شیوه نو فراهم آمده است. شعر باران نمونه‌ای از سروده‌های این دفتر است: تو به دل تنگی آرام‌ترین رنگ غروب / عاشقانه، مجذوب / به زمین‌های ترک خورده / تنهایی من / پر کشیدی از دور / نام کوتاه

من اما / نتوانست تو را فتح کند.

چاپ اول

۱۵۰- در کوی حسین (ع)

علی اکبر محبی - تهران: اورانوس - ۱۲۶ ص. - وزیری (کالینکور) - ۱۳۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۹۰۰۰۴-۰۲-۰

مجموعه اشعار این کتاب که در قالب غزل، قصیده، مسمط، مثنوی و رباعی به نظم کشیده شده عمدتاً در توصیف مناقب و رثای چهارده محضوم - به ویژه امام حسین (ع) - است: برای نمونه: ما در ره عشق نقض پیمان نکنیم / گر جان طلبد دریغ از جان نکنیم / دنیا اگر از یزید لبریز شود / ما پشت به سلطان شهیدان نکنیم.

چاپ اول

۱۵۱- در تختین فردا

شاعر: علیرضا علیزاده - تهران: پویش معاصر - ۳۴ ص. - پالتویی (کلاسه) - ۲۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۹۲۳۴۵-۰۲-۲

۲۲ سروده کوتاه در توصیف قیام کربلا، محتوای اصلی این مجموعه است که با عناوینی چون قصه ناتمام / به طبع رسیده است: امشب هم / پدر / چشم از ما ربود / و پنهانی / گریست / باز قصه کربلا / در خانه ما / ناتمام ماند...

۱۵۲- دهان ۱

به‌اهتمام: نادر طبسیان، مریم پالیزبان - تهران: سامریز - ۳۲ ص. - جیبی (شمیز) - ۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۷۰۴۹-۲۳-۲

چاپ اول

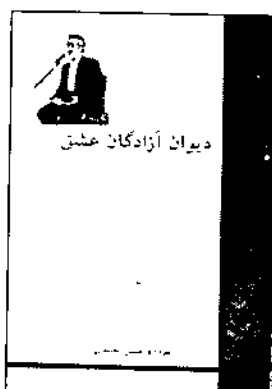

این مجموعه مختصر، حاوی سروده‌ها و داستان‌های کوتاهی است از تیما ایمانی، 'سروش رستگار'، 'کورووش ادیم'، 'ارغوان اکبری'، 'آیت نجفی'، 'سعید فروغی'، 'عرفان ثابتی'، 'سید مهرداد ضیایی'، 'مریم پالیزبان'، 'نگار صادقی' و برای نمونه قطعه 'شب' سروده 'الهام علیرضایی': شب چون گیسوان آشفته فاحشه‌ای دور شهر پیچیده / پر از بیگانگی و نفرت / و ماه دیگر / نه الهام شاعران است / نه عاشقان / حفره‌ای است خالی / میان آسمان / که می‌توانم از آن خارج شوم.

چاپ اول

۱۵۳- دیوان آزادگان عشق

شاعر: محمد حسین محمدی - تهران: مقدس - ۲۵۸ ص. - رقی (شمیز) - چاپ اول / ۱۱۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۹۱۳۹۷-۰۰-۷

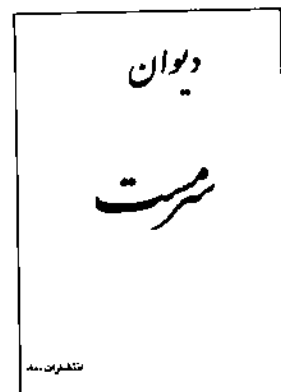

در این مجموعه، اشعاری با موضوعات مختلف مذهبی، عارفانه و متفرقه به

چاپ رسیده است. این دویستی نمونه‌ای از اشعار سراینده (حسین محمدی) است: خداندا دلی بشکسته دارم / درون دل غمی پیوسته دارم / دل بشکسته‌ام را مرهمی نه / که اندامی نحیف و خسته دارم.

چاپ اول

۱۵۴- دیوان سرمست. شاعر: رجبعلی گرگانی. - تهران: ماه. - ۲۸۶ ص. - وزیری (گالینگور). - ۱۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۱۰۰۶-۰۰۰

آنچه در این کتاب جمع آمده اشاری است از 'رجبعلی گرگانی' یا 'سرمست' (۱۲۹۲ - ۱۳۵۳ ه.ش) که در قالب‌های مختلف شعری به نظم درآمده است. از اشعار اوست: زلف است به رخسار تو یا عود به مجمر / کی عود به مجمر بود این گونه مطهر / ابروست به رخسار تو بالای دو چشم / یا در کف زنگی بچه‌ای قیسه خنجر / ای تنگ دهان فرد شدی پیش نکویان / ناورده دگر ثانی تو خالق اکبر!.

۱۵۵- دیوان شهریار

شاعر: محمدحسین شهریار. - تهران: زرین، نگین. - ۶۶۴ ص. - جلد اول. - وزیری (گالینگور). - (دوره) ۷۰۰۰۰ ریال. - چاپ بیست و دوم / ۴۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۰۷۰۰۷۹-۸

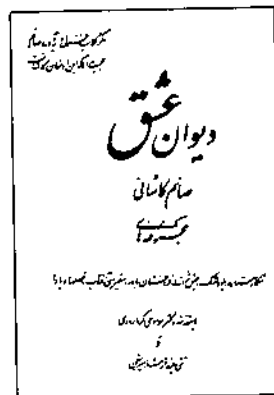
۱۵۶- دیوان شهریار

شاعر: محمدحسین شهریار. - تهران: زرین، نگین. - ۷۳۸ ص. - جلد دوم. - وزیری (گالینگور). - (دوره) ۷۰۰۰۰ ریال. - چاپ بیست و دوم / ۴۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۰۷۰۰۸۰-۱

چاپ اول

۱۵۷- دیوان عشق صائم کاشانی مجموعه‌های شکار ستاره ... علی‌اصغر صائم. - تهران: تالار کتاب. -

۲۷۸ ص. - وزیری (گالینگور). - ۲۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۲۵۱۰۰۴-۱

در این دیوان، اشعاری در قالب‌های سنتی، به ویژه غزل، و با موضوعات عشق، نیز موضوعات مذهبی و متفرقه فراهم آمده است. از جمله: از دشت افق، شبی گذر خواهم کرد / تا شهر ستاره‌ها. سفر خواهم کرد / از ساغر ماه، یاده خواهم نوشید / و ز شوق، لبی دوباره تر خواهم کرد.

چاپ اول

۱۵۸- دیوان فروغ فرخزاد. کاظم فروزنده: خطاط: غلامعلی محبی - نژاد. - تهران: نهال نویدان. - ۴۸۰ ص. - جیبی (سلفون). - ۶۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۶۸۰۰۱۱-۵

۱۵۹- دیوان کامل رهی (سایه عمر - آزاده - ترانه‌ها).

محمدحسین میری: به اهتمام: کیومرث کیوان. - تهران: مجید. - ۵۳۴ ص. - وزیری (گالینگور). - ۲۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۴۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۵۳۰۰۲۸-۴

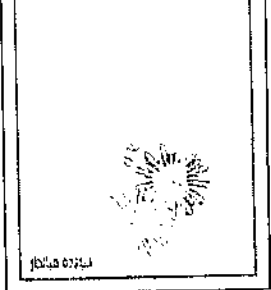
۱۶۰- دیوان کامل نسیم شمال

شاعر: اشرف‌الدین حسینی: مقدمه: سعید نفیسی. - تهران: مطبوعاتی حسینی. - ۵۲۴ ص. - جلد اول. - وزیری (گالینگور). - ۲۰۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۰۳۳۰۰۲-۴

چاپ اول

۱۶۱- رویای ارغوانی. سید میاندار. - اصفهان: سپاهان. - ۲۸ ص. - رقصی (شمیز). - ۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۰۱۶۰۱-۶

رویای ارغوانی

این دفتر حاوی سروده‌هایی است به سبک نو و اغلب با مضامین عاشقانه: از جمله: سبز و پر مهر / با خروش دریا هماهنگ / و با آرامش آن همسرا / او 'طلوعی' است / در پس شب‌های دلتنگی

چاپ اول

۱۶۲- زنی در اتفاق کهنه یک پیوند. شاعر: ماندانا شجری. - تهران: جوهر. - ۱۲۴ ص. - رقصی (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۹۶۷۰۰۰۰

زنی در اتفاق کهنه یک پیوند عنوان دفتری از سروده‌های 'ماندانا شجری' است که جملگی به شیوه نو به طبع رسیده است: برای نمونه: آمد و فرو ریخت / دیوارهای توهم / در حاشیه معشوش خلی / که ذهن را می‌آزرد / آمد و گسست / بند، بند بودن را / در حصار کوچک تنهایی و یاس / آمد و گریخت / حس کهنه غبار گرفته یک عشق تلخ / در خاطره زمان / آمد و گسست!.

چاپ اول

۱۶۳- زیر سایه یک برگ ... (مجموعه شعر). اکرام زینلی. - تهران: نوین پژوهش. - ۱۲۴ ص. - رقصی (شمیز). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۰۱۰۰۱۰۰۹

اشعار این مجموعه که به شیوه نو سروده شده اغلب با مضامین عاشقانه، سروده‌هایی از این دست را شامل می‌شود: خودم را کتابی کردم / به خاطر تو / و شاعری را بهانه‌ای / برای سرودنت / و توصیف چشمانت / که پنجره‌ای از عشق گشوده است / و شعر را / وسیله فرار از غربت خویش / و تنهایی بزرگی که وسیع‌تر از قلب کوچک من است!.

چاپ اول

۱۶۴- ستاره‌های عاشق. شاعر: جواد شریفیان. - تهران: نگاه سبز. - ۲۰۸ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۶۳۹۰۰۶۴-۶

دفتر حاضر متضمن سروده‌هایی است از مجموعه‌های 'آسمانی'، 'خاکستری'، 'مرثیه‌های سال کیسه'، 'صورتی'، 'ارغوانی'، 'نارنجی' و 'نیلوفری' که به سبک نو عرضه شده است. 'با خورشید و رنج' نمونه‌ای از سروده‌های 'جواد شریفیان' در مجموعه نخست این کتاب است: برای سبز شدن دوباره خورشید / ساقه زرد پنجره را / از غروب تا سپیده / پرسه زدم / فراموش کرده بودم / ستاره سحری را / که چشمک زن می‌گفت! / برای این که برنجم / هنوز رنجی هست!.

۱۶۵- سنگ و شبنم: ترانه‌ها، دویستی‌ها و رباعی‌ها.

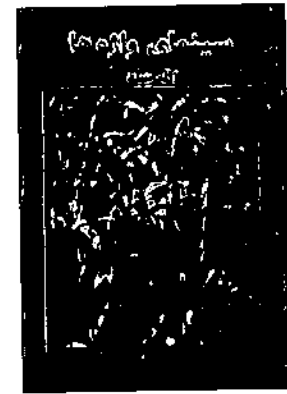
سیاوش کسرائی. - تهران: درنا. - ۹۲

ص. - رقصی (شمیز). - ۵۸۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۳۵۹۰۰۸-X

چاپ اول

۱۶۶- سینمای واژه‌ها: تعصب، حساسیت، مرگ. شاعر: ژاله سام. - تهران: نگاه سبز. - ۱۱۲ ص. - رقصی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۲۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: The imager of words

شابک: ۹۶۴-۵۶۳۹۰۰۳۳-۶

کتاب متضمن اشاری ستنی و نو بوده که همراه با یک داستان کوتاه به چاپ می‌رسد. 'مسحور شب' نمونه‌ای از سروده‌های شاعر (ژاله سام) است: در این شب‌های مسحور از نفس‌ها / هراسی تیره در این ذهن متروک / چو خطی تند و زرد و زهرآلود / نشست در خواب من پر بنفش و مشکوک / در این شب‌های مشحون از صراحت / که من در طرح صورتگر شکستم / تشنج‌وار و خوف‌انگیز و مرعوب / سمج همزاد پنهان بر تو بستم!.

چاپ اول

۱۶۷- شب غریب شکستن. شاعر: مهرداد سنجابی. - تهران: کوثر. - ۷۲ ص. - رقصی (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۰۳۱۰۱۸-۱

سراینده در این دفتر مجموعه‌ای از اشعار نو و سنتی خود را فراهم می‌آورد. 'امید' عنوان یکی از قطعات این مجموعه است: مرغی داشتم / که با پروازش می‌پریدم / و با آوازش / نفس می‌کشیدم / دستی آشنا، بر نعلش نشاند / گردنش را برید / و پر پرواز مرا / گردنش را برید / و صدای آواز مرا / آشنا دستی، که از خودم بود / و برخورد شد.

۱۶۸- شرح و تفسیر دیوان امام خمینی (ره) متن کامل دیوان امام به همراه فرهنگ موضوعی و شرح و تفسیر آن.

قادر فاضلی، - تهران: فضیلت علم، - ۵۳۸ ص. - وزیری (گالینگور)، - ۲۶۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۹۱۹۹۸-۶-۱

چاپ اول

۱۶۹- شکوفه‌های احساس. شاعر: خدیجه شهیدزاده. - تهران: آریایان، - ۹۶ ص. - رقصی (شمیز)، - ۸۲۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۷۱۹۶-۰۱-۶

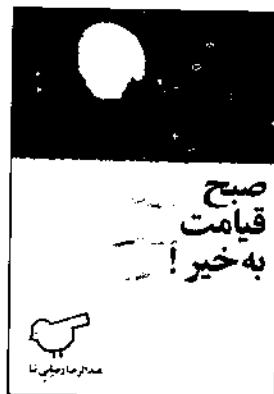

اشعار 'خدیجه شهیدزاده' در این دفتر به شیوه نو فراهم آمده که اینک نمونه‌ای از آن درج می‌گردد: تشنه لب، بی‌رمق افتاده ز پا / هر زمان مسخ جهت‌های سراب / می‌برد خسته دل / تن بی تن پوشش / به سراجش جوشان سراب / تشنه‌تر باز اسیر گرداب / به سرابی که نمی‌یابد راه / راه می‌پوید باز...

چاپ اول

۱۷۰- صبح قیامت به خیر: مجموعه شعر.

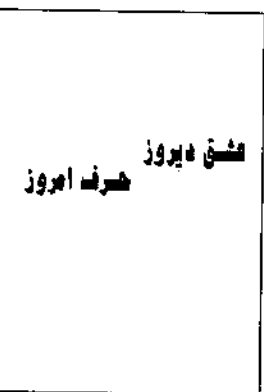
شاعر: عبدالرضا رضایی‌نیا. - تهران: نامجو فرد - ۱۴۶ ص. - رقصی (شمیز)، - ۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۹۲۹۰۷-۶-۱

'عبدالرضا رضایی‌نیا' در این مجموعه سروده‌هایی از سه دفتر خویش گردآورده که عبارت‌اند از: 'سفر نماشا'، 'ترانه‌های خاکی' و 'آینه‌ای دیگر' از اشعار اوست: سه گنجشک بودیم / روئیده در چشم / های درخت کهنسال / نه کابوس / بال عقابی / نه تشویشی از تند بادی / که با نیتی تلخ / رویای شب‌های شیرین مان را / بسوزند / سه گنجشک بودیم / در آسمان‌های روشن / به اندازه مهریابی / سبک روح مثل نسیمی، تهیدست / اما صمیمی / اگر چند، کابوس و تشویش / سه‌م پدر بود...

چاپ اول

۱۷۱- عشق دیروز حرف امروز. شاعر: فریبا جعفری. - تهران: زبان حال، - ۱۰۶ ص. - رقصی (گالینگور)، - ۱۷۸۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۵۰۰ نسخه. ۹۶۴-۹۰۳۳۳-۱-۲

در مجموعه حاضر سروده‌هایی به سبک نو (اغلب با مضامین عاشقانه) فراهم آمده که از آن جمله است: صدای باران را می‌شنوم / سنگینی قطرات آن را به وجود می‌کنم / و آن گاه تو را / در زیر نور باران می‌بینم / مثل بهار به سویت می‌آیم / قدم‌هایم را می‌بینی / نغمه قلبم را نمی‌شنوی...

چاپ اول

۱۷۲- غم تنهایی. شاعر: منیره شماع. - تهران: مجمع قرآنی

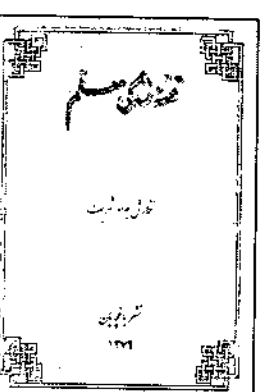
شمیه علی (ع) (مقشع)، - ۱۴۳ ص. - رقصی (شمیز)، - ۸۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۵۷۵۲-۲۱-۳

سراینده در این مجموعه، اشعار خود را اغلب در قالب غزل به نظم درآورده است. 'بهاریه' نمونه‌ای از اشعار این مجموعه است: گلبرگ‌های هر گلی بوی بهار می‌دهد / وه چه نسیم جان فرا بوی نگار می‌دهد / شکوفه‌ها، گل واژه‌ها بوی بهار می‌دهد / مریم و یاس و نسترن، چهره یار می‌دهد...

چاپ اول

۱۷۳- قصه زندگی معلم: مجموعه شعر عشقی، انتقادی، اجتماعی و سیاسی. شاعر: جواد شریف. - تهران: باغچه‌بان، - ۹۲ ص. - رقصی (شمیز)، - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۹۲۰۱۸-۸-۲

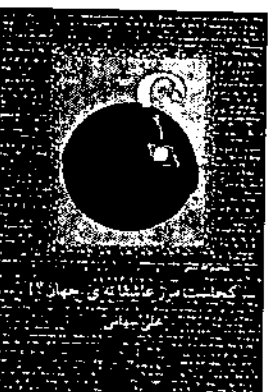

در مجموعه حاضر سروده‌هایی از 'جواد شریف' گرد آمده که گویای زندگی او از جمله تدریس او در روستاهاست: برای نمونه: برآید از نهادم آه و افسوس / چو دوران گذشته یاد آرم / دل و جانم بسوزد چون سمندر / به یاد تو چو می‌افتد کنارم...

چاپ اول

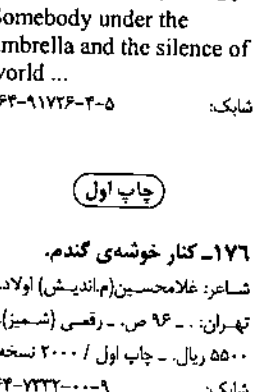
۱۷۴- گنجاست مر عاشقانه‌ی جهان؟: مجموعه شعر. شاعر: علی سهامی. - تهران: تیرکان، -

۸۰ ص. - رقصی (شمیز)، - ۳۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۵۸۱۱-۲۰-۵

در این مجموعه، سی و شش غزل از 'علی سهامی' به طبع رسیده است. 'نخل‌های سوخته' نمونه‌ای است از غزل‌های این مجموعه: ای نخل‌های سوخته سرزمین من / گل کرده زخم‌های شما بر جبین من / توفانی از حماسه و اینار می‌وزد / از سمت روزهای پر اربعین من / من خواب جبهه دیده و تعبیر می‌کنم / شاید نشسته است کسی در کمین من...

۱۷۵- کسی زیر چتر و سکوت جهان می‌گفت: همچنان، تا نمی‌دانم چه وقت: مجموعه شعر. هیوا مسیح. - تهران: قمیده، - ۱۴۳ ص. - رقصی (شمیز)، - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۱۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Somebody under the umbrella and the silence of world...

۱۷۶- کنار خوشه‌ی گندم. شاعر: غلامحسین (م) اندیش (اولاد). - تهران: ۹۶ ص. - رقصی (شمیز)، - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۷۳۳۲-۰۰۰-۹

'کنار خوشه‌ی گندم' مجموعه ۴۵ غزل سروده 'غلامحسین اولاد' است که هر یک با عنوانی خاص - برای نمونه 'خون سیاوشان' - فراهم آمده است: شد دشت پر از لاله از خون سیاوشان / فریاد اناالحق ریخت در سینه خاموشان / بانگی که نمی‌آمد از خلق برون با زور / امروز چه خوش کرده‌ست جا بر لب چاووشان / ما زنده به گوران را در خاک رها کردیم / دیدیم که خیری نیست زین خیل فراموشان...

۱۷۷- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر.

شاعر: کریم رجب‌زاده. - تهران: نیستان، - ۱۰۰ ص. - رقصی (شمیز)، - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۶۸۸۲-۳۸-۲

۱۷۸- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر.

شاعر: خلیل ذکاوت. - تهران: نیستان، - ۱۰۰ ص. - رقصی (شمیز)، - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۳۳۷-۰۲۱-۶

۱۷۹- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر.

شاعر: فریدون مشیری. - تهران: نیستان، - ۱۰۰ ص. - رقصی (شمیز)، - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۳۳۷-۰۰۴-۶

۱۸۰- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر.

شاعر: رحمت حق‌پور. - تهران: نیستان، - ۱۰۰ ص. - رقصی (شمیز)، - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۶۸۸۲-۲۸-۵

۱۸۱- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر.

شاعر: احد دهبزرگی. - تهران: نیستان، - ۱۰۰ ص. - رقصی (شمیز)، - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۶۸۸۲-۶۸-۴

۱۸۲- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر.

شاعر: کیومرث عباسی‌قصری. - تهران: نیستان، - ۱۰۰ ص. - رقصی (شمیز)، - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۶۸۸۲-۹۶-X

۱۸۳- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر.

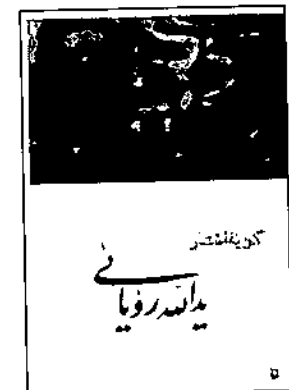
شاعر: احمدرضا احمدی. - تهران:

نیستان. - ۱۰۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۲۴-۰

چاپ اول

۱۸۴-گزینه اشعار ۱۳۳۳ تا ۱۳۷۸.

بدالله رویایی. - تهران: مروارید. - ۲۸۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۲۶-۸۶-۹

اشعار این مجموعه برگزیده‌ای است از کتاب‌های: 'بر جاده‌های تپه'، 'ترانه‌ها'، 'از دوست دارم'، 'شعرهای دریایی' و 'در جستجوی آن لغت تنها' (در دست انتشار). بدین ترتیب، اشعار این مجموعه از 'بدالله رویایی' حد فاصل سال‌های ۱۳۳۳ تا ۱۳۷۸ سروده شده است. در بخش آغازین کتاب، به اختصار، نمایی از زندگی، آثار و اندیشه بدالله رویایی درج می‌گردد؛ در پی آن بدالله رویایی (در قالب پرسش و پاسخ) و به تفصیل از شعر و ویژگی آن سخن می‌گوید و از مفاهیمی چون: 'کشف ماوراء با مکانیسم تازه خیال'، 'خلق واقعیت در اقتدار زبان'، 'نگرش سه بعدی: فاصله، ایجاز، حرکت'، 'شالوده‌شکنی نظام استعاره'، 'هرمنوتیک'، 'قرمالمیسم'، 'تعاطی فرم و تمهید'، 'کشف ظرفیت‌های تازه لغت' و 'سرنوشت شعر بعد از انقلاب' یاد می‌کند. بخش دوم کتاب شامل برگزیده اشعار است.

چاپ اول

۱۸۵-گفتم: سلام، گفستی: خداحافظ.

شاعر: شراره شهبازی. - تهران: دارینوش. - ۶۴ ص. - رقصی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۶۳-۷۹-۸

پنجاه و یک سروده نو از 'شراره شهبازی' محتوای این دفتر است که از این دست

اشعار را شامل می‌شود: از دور دست که می‌آیی / ترانه‌هایی را می‌شوم که ناآشنا نیستند / ترانه‌هایی که همپای نیامدن تو /

رفتند و هرگز بازنگشتند... / هنوز هم کسانی هستند که می‌دانند با تولد دوباره تو / حتماً باران خواهد گرفت / هنوز هم... همه چیز سر جای خودش / تنها تو نیستی / ستاره ساده من.

چاپ اول

۱۸۶-گل همیشه بهار: مجموعه شعر.

شاعر: نرگس عامری. - تهران: تماشا. - ۴۶ ص. - رقصی (شمیز). - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۶۰-۱۳۲-۲

'عشق' مضمون اصلی سروده‌های این دفتر است که اشعاری از این دست را شامل می‌شود: نگاهم به زلالی اشک- هایت / اوج گرفته به پاکی نگاهت / با تو خواهم در این نیمه عشق / بودن جان در امنیت و صداقت...

چاپ اول

۱۸۷-گلی-اما آفتابگردان: مجموعه شعر.

شاعر: م. موبد. - تهران: نامجو فرد. - ۱۵۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۹۰-۷-۵-۳

سی و هفت سروده 'م. موبد' در این دفتر جملگی به سبک نو فراهم آمده است. 'گلی-اما آفتابگردان' عنوان یکی از قطعات این مجموعه است: قهوه‌ای و هاشوری سرخ سوخته و زرد / و آفتاب / و آفتابگردان / گلی-اما آفتابگردان / در کنار گلی / اما آفتابگردان / آمیختگی از گلی / اما آفتابگردان / همپای گلی / اما آفتابگردان...

چاپ اول

۱۸۸-گناه دریا. شاعر: فریدون مشیری. - تهران: نشر چشمه. - ۸۴ ص. - رقصی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۷۱-۸۷-۱

'گناه دریا' متضمن ۳۸ سروده از زنده‌یاد 'فریدون مشیری' است. 'کرد' نمونه‌ای از دوبیتی‌های این مجموعه است: درون سینه آهی سرد دارم / رخی پژمرده، رنگی زرد دارم / ندانم، عاشقم، مستم، چه هستم / همی دلم دلی پر درد دارم.

چاپ اول

۱۸۹-لحظه‌های سبز.

شاعر: فضل‌الله طباطبایی‌نوش. - یزد: مجمع شعر و ادب ولایت استان یزد. - ۹۶ ص. - رقصی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه.

سروده‌های این مجموعه اغلب با مضامین مذهبی و مسائل متفرقه همچون در توصیف پدر، مادر، معلم و نظایر آن به طبع رسیده است: برای نمونه: مرا دل بود حاصل رفت از دست / به خیل سوگواران تو پیوست / دلم پر زد به امید نگاهت / به زیر بیرق سرخ تو بنشست.

چاپ اول

۱۹۰-ماه مردادی که بی تو می‌آید.

شاعر: شهرام بهمنی. - تهران: دارینوش. - ۸۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۶۳-۶۸-۲

اشعار این کتاب به سیاق نو سروده شده و در کنار هر یک طرح‌هایی نیز رسم گردیده است. نمونه‌ای از اشعار این مجموعه چنین است: بازانی که نمی‌بارد / آفتابی که دیر به دیر آسمان سر می‌زند / روزنامه صبحی / که فقط آگهی ترجمه دارد / باور کنیدا / خبری نیست / حتی همین لحظه که شاخ گاو / بدون دلیل / در شکم مان فرو می‌رود.

چاپ اول

۱۹۱-مثل دو آینه روبروی هم: مجموعه شعر ۷۹-۱۳۷۷.

شاعر: حمید ترکاشوند، امیرحسین فتحی. - تهران: نامجو فرد. - ۸۰ ص. - رقصی

(شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۹۰-۷-۰۲

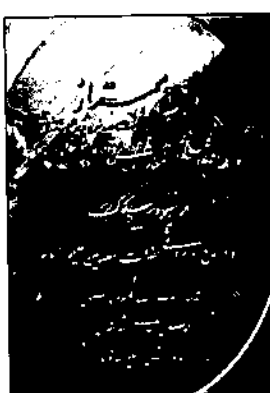

سروده‌های این مجموعه به سبک و سیاق نو بوده عناوینی چون 'مادر' نمونه- ای از آنهاست: آسمان مادر من است / زمین پدرم / از رفتنم آسمان می‌بارد / سفید / گام‌هایم که یکی پس از دیگری / می‌شکافد سینه نرم و سپید زمین را / من می‌روم / که / خدا را بیارم / تا دستان آسمان و زمین را در هم بگذارم.

چاپ اول

۱۹۲-مجموعه اشعار صبح ممتاز بانضمام جوهر معطر.

شاعر: ابوالفضل آخوندکاشی. - تهران: منوچهری. - ۱۲۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۳۸۲-۲۷-۴

اشعار کتاب متضمن سروده‌هایی عرفانی، و مدح و مرثی اهل بیت (ع) است. در بخش اشعار عرفانی، معانی پارهای از واژگان و اصطلاحات آمده است. 'در مناجات' نمونه‌ای از اشعار این مجموعه است: ای که شمع گاه مناجات توست / نامه اعمال، ز پستی بشت / ذکر اگر بر لب و اندر دل است / یاد تو در هر دو سرا حاصل است / درد به دل کرده عجب خانه‌ای / قلب ز پستی شده ویرانه‌ای...

۱۹۳- مجالہ کنار خاطرہ

شاعر: علیرضا عامری - تهران: تپام - ۷۲ ص. - رقی (شمیز) - ۴۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۱۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۹۲۸۴۱-۲-۵

چاپ اول

سروده‌های این مجموعه به سبک و سیاق نو و اغلب با مضمون عشق فراهم آمده‌اند: برای نمونه: نمی‌دانم چرا او در پیچ کوچه گم شد / از سرعت ناچیز من / از شتاب بسیار او / یا از شیب تند کوچه / نمی‌دانم.

چاپ اول

۱۹۴- معرفی و شناخت سهراب سپهری.
شاعر: شهناز مرادی کوچی - تهران: قطره - ۴۶۴ ص. - وزیری (کالینگور) - ۲۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۳۳۱-۱۰۷-۹

چاپ اول

۱۹۵- من وشاملو: برش‌هایی از جهان شاملو.
فردین نظری - تهران: نگاه سبز - ۱۰۴ ص. - رقی (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه
عنوان به لاتین: Shamlou and I
شابک: ۹۶۴-۵۶۳۹-۶۲-X

در بخش نخست کتاب، مولف درباره ویژگی‌های شعر 'شاملو' مباحثی را مطرح می‌سازد که از آن جمله است: شعر شاملو را نمی‌توان در بحث زبان خلاصه کرد و آن را صرفاً از دریچه بافت‌های زبانی و کنش‌های آن بازبینی کرد و نمی‌توان آن را به لحاظ زمانی قاعده‌مند کرد و در مقطع‌های متفاوت و جداگانه شکافت و شناخت. شاملو زمان جاری است و در دوران طولانی شاعری‌اش اکت و خیزهای عجیب و قابل بحث دارد. چه به لحاظ تنوع مضمون در کمیت کارهایش و چه از منظر فاصله‌هایی که مدام شعر او را دچار چالش‌های چندگانه می‌کنند. شاملو گاه از نثر به شعر می‌رسد و ساخت و پیش ساخت در شعر او قوام می‌گیرد و پخته و جان‌دار می‌شود. در بخش دوم کتاب، برگزیده‌ای از سروده‌های شاملو فراهم می‌آید.

چاپ اول

۱۹۶- می‌تراود مهتاب: مقدمه‌ای بر زیبایی‌شناسی تصویر و زبان-شعر نیما.
مصطفی علی‌پور - تهران: بویش معاصر - ۱۲۴ ص. - رقی (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۹۲۷۳۵-۱-۰

بخش نخست کتاب، مباحثی است درباره 'تشیو تصویرگری' و 'سنت و نوآوری در زبان نیما یوشیج' که در پی آن ده قطعه از سروده‌های او فراهم می‌آید. این سروده‌ها عبارت‌اند از: 'مهتاب'، 'آجاق سرد'، 'هنگام که گریه می‌دهد ساز'، 'در شب سرد زمستانی'، 'خانه‌ام ایرو است'، 'داروگ'، 'زی را'، 'برف'، 'هست شب' و 'تو را من چشم در راهم'.

چاپ اول

۱۹۷- نام دیگر دوزخ: یک شعر (۱۳۶۷-۱۳۷۸).
شاعر: شاپور جوهرکش - تهران: آگاه - ۱۹۶ ص. - رقی (شمیز) - ۱۱۰۰۰

ریال - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۴۱۶-۱۶۸-۸

مجموعه حاضر دفتری است از سروده‌های 'شاپور جوهرکش' که به سبک نو و با موضوعاتی از این دست فراهم آمده است: سخت است زندگی / سخت است آوای باد / در استخوان‌های شکسته / سخت است کلام من / از پس این خروار خاک هزار ساله / وقتی می‌خواهم از مهتاب / بگویم / کلام در نمی‌گیرد...

۱۹۸- نهج البلاغه متلوم.

محمدحسین سلطانی - تهران: به آفرین - ۷۹۶ ص. - وزیری (کالینگور) - ۲۷۰۰۰ ریال - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۷۶-۳۲-۵

چاپ اول

۱۹۹- نهصد ترانه: گلچینی از دوبیتی‌های شورانگیز.
شاعر: شهریار یاریخت - تهران: افسون - ۲۵۶ ص. - جیبی (شمیز) - ۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۹۲۹۳۷-۴-۰

چاپ اول

۲۰۰- نیلوفر صحرا.
شاعر: حسین کرد - تهران: هیرمند - ۱۱۲ ص. - رقی (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه
عنوان به لاتین: Niloofar sahra
شابک: ۹۶۴-۶۹۷۴-۲۹-۵

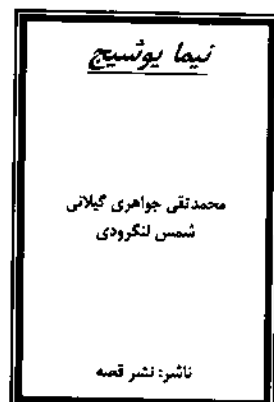
اشعار این مجموعه در قالب‌های مختلف غزل، دوبیتی، مثنوی و شعر نو فراهم آمده که از آن جمله است: این دل دیوانه‌ام یاد جوانی می‌کند / چون زمان کودکی شیرین زبانی می‌کند / با شقایق همدلی با لاله‌ها جنگ و جدل / اشک

غم در این میان یا در میانی می‌کند...

چاپ اول

۲۰۱- نیما یوشیج.
محمدتقی جواهری گیلانی، شمس لنگرودی - تهران: نشر قصه - ۱۴۴ ص. - جلد سوم - رقی (مقوایی) - ۸۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۵۷۷۶-۱۰-۴

کتاب با سال شمار نیما یوشیج آغاز می‌شود: سپس زندگی و روحیات او در لابه‌لای سروده‌های وی، نیز نامه‌ها و کتب متعدد بررسی می‌گردد و از همین رهگذر بخشی از سروده‌های نیما ارزیابی شده، گاه بن‌مایه اشعار و دیدگاه‌های نیما در آن معرفی می‌شود.

۲۰۲- نیما یوشیج: مجموعه شعرهای نو، غزل، قصیده، قطعه.
زیر نظر: شرکیم یوشیج-تدوین: مینا میرهادی - تهران: اشاره - ۷۰۰ ص. - وزیری (کالینگور) - ۳۵۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۳۲۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۵۷۷۲-۲۷-۳

چاپ اول

۲۰۳- وفای گل.
شاعر: کامران قاضی میرسید - تهران: قاضی - ۶۴ ص. - وزیری (شمیز) - ۴۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۲۵۹-۹-۴

۲۰۴- هشت کتاب: مرگ رنگ، زندگی خوابها، آوار آفتاب شرق اندوه، صدای پای آب، ...
سهراب سپهری - تهران: طهوری - ۳۶۸ ص. - وزیری (کالینگور) - ۲۵۰۰۰ ریال - چاپ بیست و هشتم / ۵۵۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۹۰۰۷۹-۰-۳

چاپ اول

۲۰۵- هفت دریا شبنمی.
شاعر: لیلا فرجامی - تهران: روزگار - ۶۴ ص. - رقی (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۵۷۵۸-۱۵-۷

۲۷ سروده نو از لیلا فرجامی محتوای این دفتر است با اشعاری از این دست: از پنجره‌ای که به کوچه‌ای باز می‌گردد / و کوچه‌ای که به وهم خیابانی دهان می‌گشاید / و خیابانی که هزاران گره رنگین میدان‌ها را می‌پیماید / تا عروق معصوم عابرانش را پیوند دهد / به تیغه خونین قتل‌گاه / چشم‌های آشنای دخترکی / به جنازه کودکی‌اش / خیره گشته‌اند / از پنجره‌ای که به کوچه‌ای باز می‌گردد.

چاپ اول

۲۰۶- همسایه! چیزهایی امشب به یاد می‌آید.
شاعر: هیوا مسیح - تهران: قصیده - ۹۶ ص. - رقی (شمیز) - ۵۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۵۶۳۹-۴۴-۶

'همسایه' دفتری است از سروده‌های 'هیوا مسیح' به انضمام چند نوشته که مخاطب اصلی راوی در آن 'همسایه' است: برای نمونه: همسایه! من تازه به محله بی‌خیال تو آمده‌ام / خانه‌های پشت سرم، سر به راه نبودند / حالا که خوب نگاه می‌کنم / هر جای راه و خانه‌های پشت سرم / یک تکه خاطره به جای چسبیده است / از همان اول راه هم انکار

قرار نبود/ هیچ خانه‌ای به گفش‌هایم

عادت کند/ مسافر خانه‌های دنیا حتا/ نام مرا از یاد بردند...

چاپ اول

۲۰۷- هنوز هم تنها.

شاعر: علی حاجی حسینی روغنی. - تهران: گویه. - ۱۳۸ ص. - رقصی (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۸۵-۰۰۳-۷

کتاب با معرفی شاعر - به گونه مصاحبه با خود - آغاز می‌شود: آن گاه اشعار او که اغلب به شیوه نوست فراهم می‌آید: از جمله: سنگینی مراست/ با بوی خاک کوچه پس از باران/ با رقص فلج سایه فانوس/ بر پیچکی که خفته به دیوار اجری/ سنگینی مراست/ با اشک‌های خونین/ از شاعران عاشق/ وقت غروب/ سنگینی مراست/ با رقص‌های پر تب و تاب سرخس/ در بادهای ابی جنگل...

چاپ اول

۲۰۸- یاد تو.

ماهوش وزیری. - تهران: ندای فرهنگ. - ۱۳۴ ص. - رقصی (شمیز). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۰۳-۱۷-۸

اشعار این کتاب عمدتاً در قالب غزل است با سروده‌هایی همچون: مرا در عاشقی مطرود کردی/ تمام هستی‌ام نبود کردی/ هر آن که خواستم ایم به کویت/ تمام کوچه را مسلود کردی/ هوس کردم ترا یک لحظه بینم/ همان یک لحظه را محدود کردی...

چاپ اول

۲۰۹- یک هویج تازه گزینده شعرها.

شاعر: بابک بهاری. - تهران: آبیژ. - ۱۲۸ ص. - رقصی (شمیز). - ۶۳۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۱۳۸۱-۱-X

۱۱۶ سروده کوتاه محتوای این مجموعه است. سراینده (بابک بهاری) دفتر حاضر را با سروده‌هایی از این دست فراهم آورده است: زنان از پی مردان می‌روند/ مردان از پی حاکمان فاتح/ حاکمان از پی خدایان/ خدایان از پی شیاطین/ و شیاطین از پی شاعران/ آه! باز کیسوی زنی پیداست.

۲۱۰- ساختار زبان شعر امروز (پژوهشی در واژگان و ساختار زبان شعر معاصر).

مصطفی علیپور. - تهران: فردوس. - ۴۱۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۲۱۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

The structure of today's poetry

شابک:

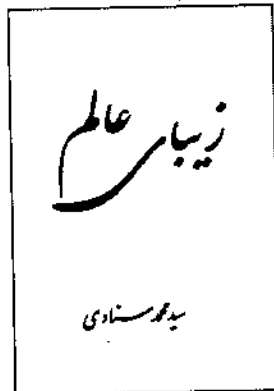
۹۶۴-۳۲۰۰۰۰۳۳-۳

نمایشنامه فارسی (از سال ۱۳۲۰-)

چاپ اول

۲۱۱- زیبای عالم.

محمد سنادی. - تهران: محمد سنادی. - ۱۶۸ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰ نسخه.

مطالب این کتاب در سه بخش سامان یافته است. بخش اول، شرحی است از زندگی حضرت یوسف (ع) (براساس منابعی چون: قرآن مجید بحرالمحیة غزالی، مناشات ملا مهدی نراقی و دیوان راجی). در بخش دوم، وضعیت کشور مصر در عهد باستان، نیز خصوصیات اجتماعی، اداری، فرهنگی و اقتصادی زمان تشریح شده است. بخش سوم نیز متضمن داستان حضرت یوسف (ع) است که در قالب سی و هفت جزء، روایت گردیده است.

چاپ اول

۲۱۲- مجلس قربانی سننار (نمایشنامه).

بهرام بیضایی. - تهران: روشنگران و مطالعات زنان. - ۸۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۷۵۱-۲۷-X

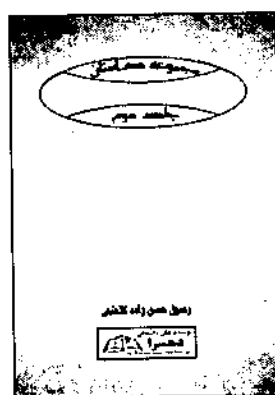
سننار بنا به روایت متون کهن، معمار مشهوری است که کاخ خورنق را به دستور "نعمان" برای بهرام گور ساخت. اما پس از اتمام کار، از بالای کاخ به زمین افکنده می‌شود تا مبادا تظنیر آن را برای دیگران بسازد. 'بهرام بیضایی' نمایش‌نامه حاضر را بر اساس داستان سننار بازگو کرده است. آغاز نمایش‌نامه مربوط به فرو افتادن سننار است و دیگران که او را "خرد استخوان، نفس بریده و آه در گلو" مشاهده می‌کنند، یکی در این میان گوید: "به راستی از هماغش فرو افکندند که ساخت ... و این بدان بود تا گویند هرچه بلندتر سازید افتادن صعب‌تر! و هر چه کوشید در هلاک خود کوشید! این بدان بود تا گویی پستی بیاموزید! و گویند هم‌طراز با خاکید! و گویند بیش نخواهید و دست از آستین بیرون مکنید! و دیگری گوید: "آگر همه نمی‌ساختند جهان در آغاز آغاز خمد بود! بی‌فولهای! ... آری - مردمان به آن ارزند که می‌سازند! در این هنگام جسد سننار آرام برمی‌خیزد: "من که سننارم بر می‌خیزم تا بگویم چگونه فرو افتادم، من که چون می‌افتادم، به آسمان نزدیک‌تر بودم تا به زمین ... تو [نعمان] مرا به درد چهل بار کشتن، کشتی: به خدمتی که تو را کردم! و به خدا نمی‌کشتی اگر خورنق تمام نبود! همچون قصه شهرزاد که شهریار، پی شنیدن پایشان، وی را زنده نگه می‌داشت..."

چاپ اول

۲۱۳- مجموعه داستان ملاقات ایثار.

رسول حسن‌زاده کلاشمی. - رشت: دهسرا. - ۸۴ ص. - جلد سوم. - رقصی (شمیز). - ۴۹۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۷۱۶۹-۱۷-۵

این مجموعه حاوی چهارده داستان کوتاه است که برخی از آنها با مضمون ایثار فراهم آمده‌اند، برای مثال، در داستان نخست شجاعت و فداکاری پسرکی

بازگو می‌شود که در خانه، شب را به تنهایی سبزی می‌کند؛ در حالی که پدرش زندانی و مادرش نیز در بیمارستان است.

چاپ اول

۲۱۴- نمایشنامه هفت سال سیاه.

محمود طیار. - تهران: میرکسری. - ۱۱۲ ص. - رقصی (شمیز). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۳۳۹-۹-۲

چاپ اول

۲۱۵- نمایشنامه‌ی رویای سبز ویژه دوره راهنمایی و متوسطه.

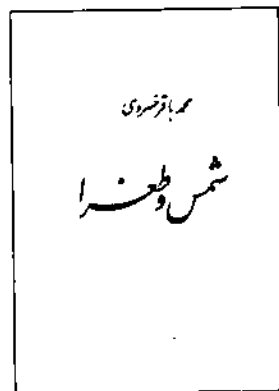
مصومه بهاردار. - تهران: اذان. - ۲۳ ص. - بالتویی (شمیز). - ۱۱۵۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۲۶۵-۲-X

داستان فارسی قرن ۱۴

چاپ اول

۲۱۶- شمس و طغرا.

محمدباقر خسروی. - تهران: کوثر. - ۶۰۰ ص. - وزیری (گالینگور). - ۳۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۳۳۱-۲-۲

در این رمان تاریخی، بخشی از زندگی آتش خاتون و حوادث مربوط به روزگار او توصیف می‌شود. وی دختر آتابک سمدین ابی‌بکر از سلفریان بود. او پس از هلاک سلجوقشاه در ۶۶۶ هجری به پادشاهی فارس دست یافت و به میل هولاکو با "منکو تیمور" ازدواج کرد و به سال ۶۸۵ در تبریز درگذشت. با مرگ او سلسله سلفریان نیز منقرض گشت.

داستان فارسی (از سال ۱۳۲۰-)
Afar/Py

۲۱۷- آریانا (جلد ۱ و ۲).

فهرمه رحیمی - تهران: چکاوک - ۱۶۶ ص. - رقصی (سلفون). - ۲۱۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۱۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۴۳-۶۹-۰

چاپ اول

۲۱۸- آزادی، دو نفر.

اسفندیار آبان - تهران: نگاه - ۱۷۲ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۲۰۰-۳۴-۹

نویسنده در این کتاب، مجموعه‌ای از داستان‌های کوتاه خویش را گردآورده است. 'ساعت هفت عصر' عنوان اولین داستان است که طی آن، خاطرات گذشته دو عاشق که اینک سال‌ها از یک دیگر به دور بوده‌اند، زنده می‌شود. ملاقات دوباره این دو که به فاصله هفت سال صورت می‌گیرد، وضعیتی دیگر گونه دارد، زیرا مرد چشمانش را از دست داده و برای همیشه از نگریستن به محبوب خود محروم شده است.

چاپ اول

۲۱۹- اشک مهتاب: مجموعه داستان.

فاطمه شهریار - اراک: کارا - ۲۶۸ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۳۰-۱۶-۰

کتاب، متشکل از چهار داستان است: 'آن سوی آینه'، 'گنر جوانی'، 'مجزه' و 'بازی سرنوشت'. در داستان گنر جوانی، راوی زنی است که خاطرات خویش را از دوره کودکی و جوانی بازگو می‌کند. او با مراجعت به محله قدیمی خود، به یاد روزهای از دست رفته می‌افتد و چهره پدر مهربان خود را از نظر می‌گذراند؛

سپس قدم به خانه‌ای ناشناخته می‌گذارد. با زنی مهربان و باصفا هم کلام می‌شود.

و گفت و گوی این دو، بخشی از زندگی گذشته آنها را عیان می‌سازد.

چاپ اول

۲۲۰- افتخار یازنشتگی.

غلامعلی پوراسد - تهران: پیک دبیران - ۱۰۴ ص. - رقصی (شمیز). - ۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۰۳۹-۰۱-۸

راوی در این داستان، مردی است که زودتر از موعد، یازنشته شده به امید آن که کار بهتری فراهم آورد و درآمدش بیشتر گردد، اما او هر بار که به کاری رو می‌آورد با واقعای روبه‌رو می‌شود که با دنیای ساده و روحیه کارمندی او سازگار نیست.

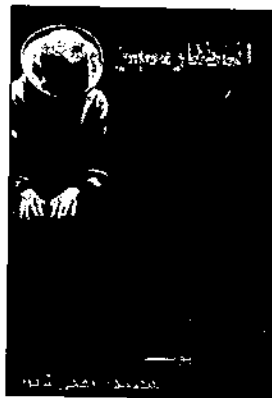
۲۲۱- آمینه.

مسعود بهنود - تهران: علم - ۲۸۳ ص. - رقصی (گالینگور). - ۲۳۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۹۸۹-۴۰-X

چاپ اول

۲۲۲- انتظار سبز.

سعیده رحیمی شیرازی - تهران: بوم - ۸۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۴۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۹۴۵-۰۰-۳

'قرشته' در این داستان دختری است که با 'امیر' آشنا می‌شود و اندک اندک با رویای زندگی در کنار او دلخوش می‌گردد، غافل از آن که امیر پیش از این ازدواج کرده و صاحب فرزند است...

چاپ اول

۲۲۳- بارانهای سبز.

رضا جولایی - تهران: جویا - ۱۶۸ ص. - رقصی (شمیز). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۹۲-۳۲-۲

شش داستان، محتوای این مجموعه است که یکی از آنها 'بارانهای سبز' نام دارد. در این داستان، مرد جوانی دو دغدغه دارد: یکی بیماری پدر و روزهای پایانی عمر او و دیگر، امتحان در مرحله عالی موسیقی که باید سخت به تمرین و تلاش خود، برای موفقیت بپردازد. او پس از ممارست فراوان، امتحان موسیقی را پشت سر می‌گذارد و راهی خانه می‌شود. پدرش را ملاقات می‌کند؛ پدری که یک چند از طیبیان حافظ بود، و اینک در بستر مرگ افتاده است. مرد جوان، تلفنی از دوستش با خبر می‌شود که او رتبه اول آزمون را کسب کرده، اما این خبر که مدت‌ها در تب و تاب آن می‌سوخت، تأثیر چندانی در روحیه او نمی‌گذارد، زیرا پدر چند لحظه‌ای است که جان سپرده است.

۲۲۴- باغ مارشال (سرگذشت ناهید و ...).

حسن کریم‌پور - تهران: اوجدی. - ۵۰۴ ص. - جلد دوم. - رقصی (شمیز). - ۲۳۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۳۷۶-۷۰-۳

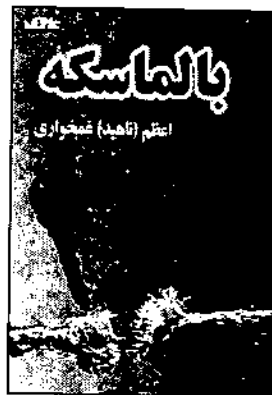
۲۲۵- باغ مارشال: خاطرات خسرو.

حسن کریم‌پور - تهران: اوجدی. - ۳۹۶ ص. - جلد اول. - رقصی (شمیز). - ۱۸۰۰۰ ریال. - چاپ چهاردهم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۳۷۶-۶۹-X

چاپ اول

۲۲۶- پالماسکه.

اعظم غمخواری - تهران: علوی. - ۲۶۶ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۱۰۰-۱۸۲-۷

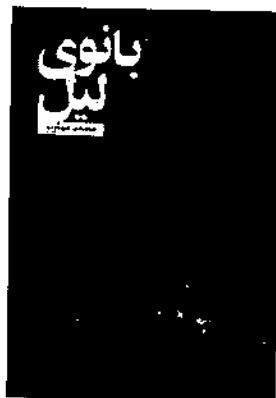

این داستان شرح زندگی دختری است به نام 'متین صالح' که با جدیت تمام، دوران مدرسه را به پایان می‌رساند و در دانشگاه در رشته پزشکی پذیرفته می‌شود. پدرش پزشک متخصص قلب است و مادرش نیز روان‌شناس، در همان بدو ورود به دانشگاه، همکلاسی‌اش 'شهریار' شیفته او می‌شود. شهریار جوانی است موقر که در جنوب شهر زندگی می‌کند. آشنایی این دو سرانجام منجر به ازدواج آنان می‌شود، اما در عین حال، دشواری‌هایی را پشت سر می‌گذارند و...

چاپ اول

۲۲۷- بانوی لیل.

محمد بهارلو - تهران: قطره. - ۲۷۲ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۳۱۰-۱۱۰-۹

راوی در این داستان، معلمی است که با به جزیره‌ای به ظاهر ناشناخته می‌گذارد. او در همان اوان کار درمی‌یابد که معلم پیشین به قتل رسیده و اینک قرار است او کار تدریس را پی بگیرد. قتل معلم قبلی، مدام فکر او را مشغول ساخته، به گونه‌ای که درصدد است قاتل و مرور از این قتل را شناسایی کند. راوی با هر کس که برخورد می‌کند، او را متهم فرض کرده همواره با اضطراب و ترس، به جست و جوی قاتل بر می‌آید. او در فصل دوازدهم کتاب، کاملاً به هویت قاتل پی برده هیچ از راز او آشکار نمی‌کند، اما مرد دیگری که به‌زعم مأموران پاسگاه 'قاتل' است، گرفتار می‌شود و پس از چندی او خود را به دار می‌آویزد و ماجرای قاتل در همین جا خاتمه می‌یابد. راوی در فصل سیزدهم کتاب، ماجرا را در 'زمان حال' پی می‌گیرد، زیرا آنچه در دوازده فصل پیشین ظاهراً 'زمان حال' تلقی می‌شده، گذشته‌ای بیش نبوده است. وی پس از ۲۳ سال اینک دوباره پای به جزیره گذاشته در گفت و گو با یک زن، قاتل را معرفی می‌کند. گویا قاتل از نظر او علت تاریخی، زمانه تیز جنگ و مناسبات کشنده است که همواره دستش به خون دیگران آغشته است.

چاپ اول

۲۲۸- برکه مانداب.

حسن اصغری - تهران: همگامان چاپ. - ۱۳۶ ص. - رقصی (شمیز). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۹۴۳-۴۰-۷

چهارده داستان کوتاه از 'حسن اصغری' در این کتاب جمع آمده است. در داستان 'لاله‌زار مرداب' از این مجموعه، چندتن برای گردش به مرداب انزلی رفته و از منظره و فضای به ظاهر آرام طبیعت بهره‌مند شده‌اند. اما در این میان، قایقران که از افراد بومی است، غمی پنهان بر چهره دارد. بیماری و فقر یکی از همکارانش را گوشه‌نشین کرده است.

باری در این داستان، فقر و فلاکت در

زیر پوشش زیبای طبیعت، چهره کریه خود را مخفی کرده است.

چاپ اول

۲۲۹- بله... تندپروازیهایی زن ماهیگیر.

جواد شریف - تهران: باغچه‌بان - ۳۶ ص. - رقی (شمیز) - ۲۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۰۱۸-۷-۴

در این داستان، زندگی زوجی بازگو می‌شود که با یک دیگر تقاضای ندارند. مرد با اعتقاد و ایمانی که دارد دل به مال و منال نمی‌بندد و حتی از تهیه حداقل وسایل ضروری غافل است، اما زن درصدد آن است که مرد را به تلاش و کوشش وادارد و مال بیشتری کسب کند. همین دو خصیصه متضاد، زمینه‌ساز اختلاف میان این دو است و...

چاپ اول

۲۳۰- به هوای گل سرخ.

طاهره اید - تهران: منادی تربیت - ۲۸ ص. - رقی (شمیز) - ۲۲۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۴۸-۰۶۱-۵

پنج داستان کوتاه با حال و هوایی از دنیای کودکان در این مجموعه گردآمده است. برای نمونه، داستان نخست روایت

دخترکی است که آرزو می‌کند کفش پاشنه بلند داشته باشد، و در پی همین

آرزو، کفش‌های دوستش را به پا می‌کند و کفش‌های خود را که دور از چشمان مادر بزرگ برداشته، گم می‌کند و...

چاپ اول

۲۳۱- بی‌نام.

آریا نگین تاجی - تهران: تهران صدا - ۱۱۲ ص. - رقی (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۲۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

Binam شابک: ۹۶۴-۶۳۱۱-۴۹-۵

راوی در این داستان خود را یکی از کارگردانان مشهور سینما معرفی می‌کند که به دنبال سانجهای، مردی را زخمی و روانه بیمارستان می‌کند و خود نیز دچار جراحت می‌شود. او پس از ملاقات با مرد مصدوم درمی‌یابد که او شاعر است و همسرش نیز بدون هیچ انگیزه پیشین خود را به قتل رسانده است. راوی در پی آن، در دام عشقی گرفتار می‌آید که به نوعی مرتبط با زندگی مرد مصدوم است...

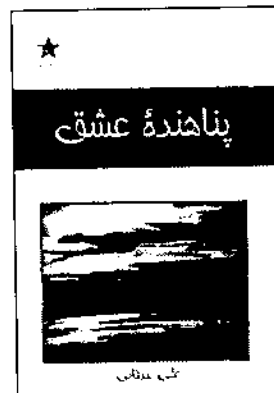
۲۳۲- پریچهر.

مرتضی مودب‌پور - تهران: نسل نوآندیش - ۶۰۸ ص. - رقی (شمیز) - ۳۲۰۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۱۴-۵۷-۹

۲۳۳- پناهنده عشق.

علی بدرخانی - تهران: حمیل - ۱۳۶ ص. - رقی (شمیز) - ۹۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۵۱۶-۳۰-۰

چاپ اول

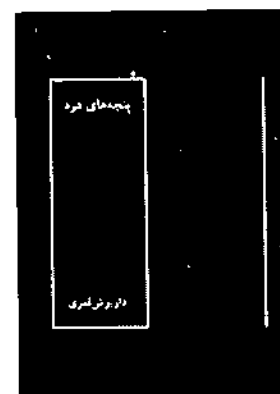

راوی در این داستان، دختری است به نام 'ساحل' که با پسری به نام 'دیان' آشنا می‌شود. دیان و خانواده‌اش از کردهای مخالف ترکیه هستند که برای احیای حقوق و زبان مادری خود به مخالفت با رژیم‌های حاکم برخاسته‌اند. اما 'دیان' اینک از 'ساحل' دور شده و در خاک ترکیه، با نیروهای دولتی به جنگ مشغول است. از طرفی ساحل، دوره دبیرستان را سپری کرده در رشته پزشکی به تحصیل خود ادامه می‌دهد. او پس از پایان دوره پزشکی، برای خدمت به شهرهای محروم به 'مهایاد' اعزام می‌شود. ساحل پس از مدتی، مجروحی را از مرگ نجات می‌دهد، بی آن که به چهره او نگاهی افکند، باشد، در حالی که...

چاپ اول

۲۳۴- پنجه‌های درد.

داریوش قمری - تهران: واژه آرا - ۸۸ ص. - رقی (شمیز) - ۳۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۴۹۸-۲۸-۰

'پنجه‌های درد' و نه داستان کوتاه دیگر، محتوای این کتاب را تشکیل می‌دهد. راوی در همین داستان بر بلندای تپه‌ای بر پای زاگرس نشسته است و خاطره خود را با دوستش مرور می‌کند. دوستی که به گفته خود او 'مرد هزار درد' است؛ در حالی که سهم دیگران را از درد، فروتر از شماره انگشتان نمی‌داند. اما 'او' بر همه پهنه زمین جاری است تا درد همه مردمان زمانه را ببیند، بچشد و بر شماره دردهایش بیفزاید: درد شکم‌های آماسیده از گرسنگی؛ درد آوارگی دیرپای؛ درد اسارت به دست بیگانه در سرزمین خودی...!

چاپ اول

۲۳۵- پولک سرخ.

محبوبه میرقدیری - تهران: روشنگران و مطالعات زنان - ۲۵۸ ص. - رقی (شمیز) - ۱۸۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۵۱-۲۵-۳

راوی در این داستان زنی است که خاطرات گذشته را با وقایع حال به هم می‌پیوندد. او معلم تاریخ است و روایتگر حال و روز زنانی که 'زخم‌های آنان' را حس می‌کند و آن زخم‌ها را هزار بار با قطره‌های اشکش در نیمه شب‌های خاموش شست و شو داده است. راوی در عین حال نویسنده‌ای است که در لایه‌لای داستان، غم‌ها، شادی‌ها، فرهنگ حاکم و مصائب زنان را به تصویر می‌کشد. با این ترتیب، حکایت زندگی او نیز، حکایت بسیاری از زنان دیگر است. در بخشی از داستان می‌خوانیم: آتش مادر نیست هوا سرد است. باد می‌آید و دیگر، دختر جوان آن سال‌های دور نیست. زنی هستم، نشسته‌ام پشت میز تحریر، مقابل پنجره و پشت پنجره، تاریکی است و باد، که زوهراش را می‌شوم. من، از آن بیزارم!.. نه می‌خواهم بمانم تهران، نوی این همه شلوغی و نه دلم می‌خواهد بروم اراک... دوباره مسیر مدرسه و قارقار کلاغ‌ها.

جیک جیک گنجشک‌ها... دوباره نگاه مدیر و معاون... دوباره شب‌های جمعه و صف مرده‌های گردن کج، نشسته بر دیوار و بازار کثرت و کثرت قدم‌های آقاچان و پولک سرخ سیگارش، بوی سیگار آشنو، باز، باز، باز...

چاپ اول

۲۳۶- تفاله‌های زمینی (مجموعه داستان).

محسن میرزایی - تهران: روزگار - ۶۴ ص. - رقی (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۷۵۸-۱۹-X

'تفاله‌های زمینی' و شش داستان کوتاه دیگر در این کتاب به چاپ رسیده است. 'محسن میرزایی' در این داستان، حزن و اندوه خواهری را به تصویر می‌کشد که برادرش طی سال‌ها اقامت در خارج از کشور، در اثر بیماری درگذشته است. اندوه خواهر که اینک به هذیان بدل شده یادآور علاقه عمیق او به برادر (جواد) است. سال‌ها پیش جواد با 'الیزا' آشنا شده قصد داشت پس از آن که 'الیزا' به دین اسلام ایمان بیاورد با او ازدواج کند. اما قرابت او با الیزا قبل از ازدواج، سبب شد که جواد نیز همانند او به بیماری مسری خطرناکی دچار شود؛ بیماری برگرفته از 'تفاله‌های زمینی'...

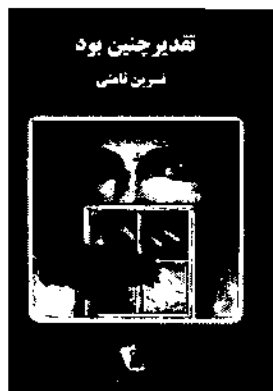
چاپ اول

۲۳۷- تقدیر چنین بود.

نسرین ثانی - تهران: یگانه - ۲۲۴ ص. - رقی (سلفون) - ۱۴۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۵۰۳-۲۱-۷

'عاطفه' در این داستان دختری است که به‌رغم عشق و علاقه میان خود و 'کرامت' به اجبار پدر همسر دیگری انتخاب می‌کند و رنج‌های بی‌شماری را متحمل می‌شود. زیرا همسر او زن دیگری نیز داشته که عاطفه از وجود او بی‌خبر بوده است. سرانجام عاطفه از

همسر خود جدا می‌شود و پس از چندی با "کرامت" که او نیز همسرش در اثر

تصادف کشته شده بود، زندگی جدیدی آغاز می‌کند.

چاپ اول

۲۳۸- تقدیم به گل اتمام.

جواد شریف. - تهران: باغچه‌بان. - ۶۰ ص. - رقی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۰۱۸-۶-۶

هدف از تدوین این داستان آموزنده ذکر این نکته است که در مسیر زندگی، پیروزی واقعی از آن کسانی خواهد بود که صفات پسندیده انسانی را باور داشته باشند و به آن عمل کنند.

چاپ اول

۲۳۹- تنها یک خیال: ده داستان کوتاه.

نعمت کسرائیان. - تهران: اشاره. - ۱۴۰ ص. - رقی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۷۷۲-۷۷-X

در این مجموعه ده داستان کوتاه از "نعمت کسرائیان" فراهم آمده که عنوان یکی از آنها "تنها یک خیال" نام دارد. راوی در این داستان، اشتیاق انتظار معشوق را توصیف می‌کند با عباراتی از این دست: "روحی مهار نشدنی و یای

که شاید خود باعث توازن تمامی قوایم در میان همه فشارهای خرد کننده

زندگی‌ام به شمار می‌رفت. و من، تنها به خاطر این رگه جان سخت و نازام که همواره در وجودم می‌بود و می‌زیست، تا به حال زنده مانده بودم..."

۲۴۰- جای خالی سلوچ.

محمود دولت‌آبادی. - تهران: نشر چشمه، فرهنگ معاصر. - ۴۰۸ ص. - رقی (کالینگور). - ۲۵۰۰۰ ریال. - چاپ هشتم / ۵۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۱۹۳-۲۶-۵

چاپ اول

۲۴۱- جنگی در ستارگان: داستان تخیلی ایران در ۷۰۰ سال آینده...

عباسعلی آغویی. - تهران: راستی نو. - ۱۵۲ ص. - رقی (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۶۱۱-۰۰-۸

در این رمان تخیلی، حوادث و ماجراهایی مربوط به هفت صد سال آینده به تصویر کشیده شده که طی آن کشور ایران در سال ۲۰۰۰ ه.ش به بزرگ‌ترین قدرت اقتصادی، علمی و فرهنگی جهان مبدل شده است.

چاپ اول

۲۴۲- خشم و عصیان. حسن خادم. - تهران: بقعه. - ۲۴۰ ص. -

رقعی (شمیز). - ۲۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۸۸۷-۰۳-۱

"خشم و عصیان" شرح قصه خلقت بشر است که این گونه روایت و توصیف شده است: "تاکنون فرشتگان از صدای پر هیبت آسمان به هراس افتادند. غرضی رعد آسا از فراز دریای معلق برخاست و پرتگانی عظیم البته سایه به سایه یک دیگر در هیاتی شکفت به پرواز درآمدند؛ آن گاه طوفانی مهیب در گرفت که فرشتگان از صدای درهم کوبنده‌اش به اضطراب افتادند. آسمان چون آتش‌فشان می‌خوشید و طنین شگفت‌انگیز خودش آن در همه سوی فضا موج می‌خورد. جبریل - فرشته مقرب - ناگاه با شنیدن صدای خداوند تکانی خورد و سر از دریای بیکران عرش بیرون آورد؛ آن گونه که دریا به تلاطمی سهمگین افتاد. قطرات آب در هوا می‌چرخیدند و به قدرت حیرت‌انگیز خداوند به صورت فرشته‌ای بال می‌گشودند و آواز سحر کننده خود را در هوا می‌گستراندند..."

چاپ اول

۲۴۳- داستان کنعان و رعنا. رسول ملک‌محمدی. - اصفهان: صفیر. - ۹۶ ص. - رقی (شمیز). - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۵۲۹-۷-۶

"کنعان" در این داستان، جوانی است که سال‌ها پیش مردی شکارچی او را در

جنگل پیدا کرده بود. او وقتی که باخبر می‌شود، "رعنا" دلدارش باید با پسر کدخدا ازدواج کند، ده را ترک می‌گوید و به شهری ناشناخته می‌رود. سپس از مقابله با اشرار به قصر پادشاه راه می‌یابد و بر مقام و منزلت خود می‌افزاید؛ به سرداری لشکر می‌رسد، اما از پیشنهاد پادشاه مبنی بر ازدواج با دخترش، به ظاهر خوشحال، اما از آن سرباز می‌زند، زیرا او دل در گرو رعنا دارد، از این رو...

چاپ اول

۲۴۴- دال: زندگی مهاجران ایرانی در سوئد بعد از انقلاب. محمود گلایهریسی. - تهران: پیکان. - ۳۷۶ ص. - رقی (شمیز). - ۱۹۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۲۸-۱۱۶-۷

در این داستان، "نبی" نویسنده‌ای است که خانواده‌اش پنج سال پیش به سوئد مهاجرت کرده او نیز تصمیم می‌گیرد نزد آنان برود. همسر و دختر نبی پس از ورود او به سوئد وی را به کلاس زبان می‌فرستند و به تدریج تلاش می‌کنند نبی را با سرزمین متفاوت آشنا نموده او را در آن دیار پایبند سازند؛ از این رو چندین کار به او پیشنهاد می‌کنند. در حالی که نبی قادر به ادامه کار و ماندن نیست و بدین ترتیب، میان او و خانواده - اش اختلاف و نزاع در می‌گیرد. تا این که دخترش او را به پلیس تحویل می‌دهد و سرانجام او را راهی بیمارستان می‌سازند و...

چاپ اول

۲۴۵- در صدای باد (مجموعه داستان). مجید دانش‌آراسته. - تهران: دشتستان. - ۱۶۸ ص. - رقی (شمیز). - ۹۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۸۵۲-۴-۵

"در صدای باد" برگزیده‌ای از داستان‌های کوتاه "مجید دانش‌آراسته" است که در هر یک از آنها چشم‌انداز عادی زندگی روزمره تصویر می‌شود و برشی کوتاه از وضعیت زندگی معمولی فرا روی خواننده قرار می‌گیرد.

چاپ اول

۲۴۶- دل سپرده. نسرتین ثمنی. - تهران: چاکاوک. - ۳۱۴ ص. - رقی (سلفون). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۵۰۳-۱۳-۶

در این داستان، زنی به نام "نوشین" از مشکلات زندگی خود و رفتار ناهنجار و تحمل‌ناپذیر شوهر خود سخن می‌گوید. "نوشین" بارها و بارها رفتار ناشایست همسرش را تحمل کرده اما هر بار گرفتاری و بدبختی مضاعفی را تجربه نموده تا این که...

۲۴۷- دنیای دختران (یکمصد داستان خواندنی ویژه دختران) (جلد ۱ و ۲).

محمدعلی کریمی‌نیا. - قم: پیام مهدی (عج). - ۴۰۰ ص. - رقی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۱۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۱۰۰۰۰۷-۴

۲۴۸- دوستی با عزرائیل

سهیلا توسلی رستمی: ویراستار: ارمغان جزایری - تهران: یکان - ۱۹۳ ص - رقصی (شمیز) - ۱۱۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۳۳۸-۱۲۵-۶

چاپ اول

در این داستان تخیلی، جوانی طی مراحل عزرائیل را ملاقات کرده به هنگام سفر با او لحظه جان گرفتن از انسان را می بیند و سپس عزرائیل نحوه مرگ انسان را برایش شرح می دهد. جوان در این سفر، با بخشندگی، عظمت و اقتدار خداوند بیشتر آشنا می شود و خود را به شدت شیفته پروردگار می یابد.

چاپ اول

۲۴۹- دوشیزه جنوب
هاجر عزیزی - تهران: یازینه، ۷۶ ص - رقصی (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۵۷۳۲-۱۷-۹

در این داستان، دختری به نام 'ترنج' ناهزد خود را ترک می گوید؛ زیرا او به اصرار پدر تن به این وصلت داده بود؛ سپس با مهران زندگی تازه ای آغاز می کند، روزهای نخستین با خوشی سپری می شود، اما اختلاف این دو با سخت گیری های مهران و تعصبات و بد رفتاری های وی، شدت می گیرد، ترنج که اینک حمایت خانواده خود را نیز از

دست داده چاره ای جز تسلیم نمی بیند، با این همه...

چاپ اول

۲۵۰- روزهای به یاد ماندنی
میدرضا پیله رام: ویراستار: راضیه سخانیان - مشهد: سیال - ۶۴ ص - رقصی (شمیز) - ۳۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۹۲۶۶۴-۷-X

در این داستان، به گونه خاطره، راوی از چگونگی حضور خود در جبهه جنگ سخن می گوید و طی آن گوشه ای از ایثار و شجاعت رزمندگان ایرانی را در جنگ با نیروهای عراقی، به تصویر می کشد.

۲۵۱- سال های ابری (جلد اول و دوم)
علی اشرف درویشیان - تهران: نشر چشمه - ۸۵۰ ص - رقصی (گالینگور) - (دوره) ۸۰۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۲۲۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۱۹۴-۶۴-۸

۲۵۲- سال های ابری (جلد سوم و چهارم)
علی اشرف درویشیان - تهران: نشر چشمه - ۷۹۸ ص - رقصی (گالینگور) - (دوره) ۸۰۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۲۲۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۱۹۴-۶۵-۶

۲۵۳- سالاری از ملک جم (امیرکبیر در بلندپه های تاریخ)
زهرا جمالی - تهران: امیرکبیر - ۱۶۴ ص - وزیری (شمیز) - ۷۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۸۵-۸

۲۵۴- سالهای بی کسی
مریم (امینی) جعفری - تهران: چاکاوک - ۲۵۶ ص - جلد اول - رقصی (سلفون) - (دوره) ۲۳۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۱۰۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۰۴۳-۶۴-X

۲۵۵- سالهای بی کسی
مریم (امینی) جعفری - تهران: چاکاوک - ۲۵۶ ص - جلد دوم - رقصی (سلفون) - (دوره) ۲۳۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۱۰۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۰۴۳-۶۵-۸

۲۵۶- سروناز
سیمین طاهری - تهران: ساورز - ۱۳۶ ص - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۸۵-۸

در این رمان تاریخی، شرح زندگی و فعالیت های اجتماعی و سیاسی میرزا

تقی خان امیرکبیر بازگو شده است. پدر وی 'مشهدی قربان' طباطبائی با تقاسم قائم مقام بود. تقی نیز در خاندان قائم مقام

تربیت یافت و در جوانی وارد دستگاه ولیمهد در تبریز گردید و در شمار هیات اعزامی به روسیه، به ریاست خسرومیرزا، به آن کشور رفت. سپس به ریاست قشون آذربایجان منصوب گردید و پس از فوت امیر نظام زنکنه، به سمت پیشکاری آذربایجان رسید و سرپرستی ولیمهد بدو محول شد. پس از مرگ محمدشاه، میرزا تقی خان، ناصرالدین میرزا را به تهران حرکت داد و وسایل استقرار سلطنت او را فراهم آورد و با مقام 'صدارت اعظمی'، دستگاه دولت و دربار را دقیقاً تحت نظارت قرار داده مستمری های بیجا را قطع نمود؛ امور مالی کشور را متمرکز ساخت؛ مالیات های موقوفه را وصول کرد؛ قشون را منظم نمود؛ با دول همسایه روابط سیاسی - براساس دوستی متقابل - دایر کرد و با تأسیس دارالفنون و استخدام معلمان اروپایی، بنیاد فرهنگ نو را پی ریزی نمود، اما مخالفان وی از پای نشستند و...

۲۵۷- سیاه گیسو
حسین یاردل - تهران: زرین - ۱۷۲ ص - رقصی (شمیز) - ۹۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۲۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۴۰۷-۲۳۶-۷

۲۵۸- صدای خط خوردن مشق: نقد تاویلی آثار هوشنگ مرادی کرمانی
پروین سلاجقه - تهران: معین - ۳۶ ص - رقصی (شمیز) - ۱۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه
عنوان به لاتین: Sedaye khat khordane mashgh
شابک: ۹۶۴-۵۶۳۲-۸۶-۳

۲۵۹- طلایه طوفان
مهدی خرازی: ویراستار: محمدتقی عرب - تهران: منادی تربیت - ۳۷۶ ص - رقصی (شمیز) - ۱۳۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه

۲۶۰- سروناز
سیمین طاهری - تهران: ساورز - ۱۳۶ ص - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۸۵-۸

۲۶۱- سروناز
سیمین طاهری - تهران: ساورز - ۱۳۶ ص - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۸۵-۸

۲۶۲- سروناز
سیمین طاهری - تهران: ساورز - ۱۳۶ ص - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۸۵-۸

۲۶۳- سروناز
سیمین طاهری - تهران: ساورز - ۱۳۶ ص - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۸۵-۸

چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۹۳۰۹۶-۱-۸

کتاب متضمن شش داستان کوتاه است که در لابه لای آن، اشعاری نیز به چاپ رسیده است. بخش از این داستان ها و اشعار گویای فرهنگ و آداب مردم ایل بویراحمد است؛ برای نمونه در داستان نخست ('کسی سرمست') گوشه ای از رشادت های این ایل و مبارزه آنان علیه متجاوزان دولتی، به تصویر کشیده می شود.

۲۶۴- سروناز
سیمین طاهری - تهران: ساورز - ۱۳۶ ص - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۸۵-۸

۲۶۵- سروناز
سیمین طاهری - تهران: ساورز - ۱۳۶ ص - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۸۵-۸

۲۶۶- سروناز
سیمین طاهری - تهران: ساورز - ۱۳۶ ص - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۸۵-۸

۲۶۷- سروناز
سیمین طاهری - تهران: ساورز - ۱۳۶ ص - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۸۵-۸

۲۶۸- سروناز
سیمین طاهری - تهران: ساورز - ۱۳۶ ص - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۸۵-۸

۲۶۹- سروناز
سیمین طاهری - تهران: ساورز - ۱۳۶ ص - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۸۵-۸

۲۷۰- سروناز
سیمین طاهری - تهران: ساورز - ۱۳۶ ص - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۸۵-۸

فکر می کرد و برای هر کشفی در آنها در پی نامی بود که نگاه او را دید. از آن لحظه دیگر فکر نکرد. آیا فکری جز آن چه سابق بر آن مورد نظرس بود نکرد؟ آیا تمامی دانسته هایش به نگاهی بند بود که بر دیگری بیفتند. این همان دیداری است که از آن 'آشنایی لعتی' تعبیر می شود، زیرا...

۲۷۱- سروناز
سیمین طاهری - تهران: ساورز - ۱۳۶ ص - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۸۵-۸

۲۷۲- سروناز
سیمین طاهری - تهران: ساورز - ۱۳۶ ص - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۸۵-۸

۲۷۳- سروناز
سیمین طاهری - تهران: ساورز - ۱۳۶ ص - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۸۵-۸

۲۷۴- سروناز
سیمین طاهری - تهران: ساورز - ۱۳۶ ص - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۸۵-۸

۲۷۵- سروناز
سیمین طاهری - تهران: ساورز - ۱۳۶ ص - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۸۵-۸

۲۷۶- سروناز
سیمین طاهری - تهران: ساورز - ۱۳۶ ص - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۸۵-۸

۲۷۷- سروناز
سیمین طاهری - تهران: ساورز - ۱۳۶ ص - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۸۵-۸

۲۷۸- سروناز
سیمین طاهری - تهران: ساورز - ۱۳۶ ص - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۸۵-۸

۲۷۹- سروناز
سیمین طاهری - تهران: ساورز - ۱۳۶ ص - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۸۵-۸

۲۸۰- سروناز
سیمین طاهری - تهران: ساورز - ۱۳۶ ص - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۸۵-۸

آنچه در این داستان روایت می‌شود روحیات و رفتار جوانی است به نام 'مهدی خالقی' که از سال ۱۳۵۳ وارد هنرستان می‌شود؛ وقایعی را پشت سر می‌گذارد که اغلب مقتضی دوره جوانی است با همه فرازها و فرودهایش که عاقبت روحیات انسانی و پایه‌های مذهبی شخصیت خود را بیشتر قوام می‌بخشد و سرانجام در سال آخر دبیرستان به تدریج با حوادث انقلاب آشنا می‌شود و خود نیز همراه با سایر مردم، به گروه مخالفان رژیم می‌پیوندد و عملاً دست به مبارزه می‌زند تا این که در عین التهاب و هیجان پیروزی انقلاب اسلامی را مشاهده می‌کند.

چاپ اول

۲۶۰- عاطفه در غبار: مجموعه داستان (۶۹-۱۳۶۳). خداداد ابراهیمی. - تهران: اکنون. ۸۰ ص. - رقمی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Imotion in dust

شایک:

۲-۷-۸۳-۹۲۰-۹۶۴

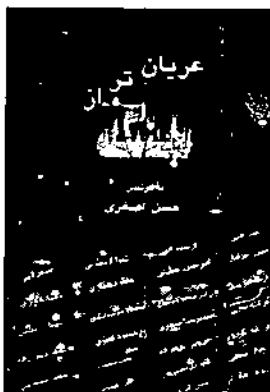
یازده داستان کوتاه محتوای این مجموعه است که یکی از آنها 'عاطفه در غبار' نام دارد. عاطفه دختری فلج است که اعضای خانواده به اتفاق دایی او برآند او را از این زندگی پر رنج خلاص کنند. مادر عاطفه که از ماجرا بی‌خبر

است خود را به یکباره به صحنه نزدیک می‌کند و با پرخاش به دیگران و این که انسانیت را از یاد بردهند، برای همیشه به اتفاق عاطفه از آن خانه می‌رود.

چاپ اول

۲۶۱- عربان تر از جنگ: مجموعه داستان کوتاه.

گردآورنده: حسن اصفری. - تهران: نگاه سبز. - ۲۴۸ ص. - رقمی (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شایک: ۹-۳۷-۵۶۳۹-۹۶۴

کتاب، مجموعه‌ای از ۲۵ داستان کوتاه ایرانی است که تمامی آنها در طول پانزده سال اخیر به چاپ رسیده‌اند. 'نفرت از جنگ و آوای صلح' مضمون اصلی این داستان‌هاست. پاره‌ای از داستان‌های این مجموعه بدین قرارند: 'چرا ساکت بمانم/ فرخنده آقایی'، 'هول و ولا/ حسن اصفری'، 'مونس مادر اسفندیار/ امیرحسین چهل تن'، 'گل انار/ بنفشه حجازی'، 'خانه کوچک نمدی/ علی اشرف درویشیان'، 'صلح و جنگ/ محمود دولت آبادی'، 'رز ماری/ محمود طیار'، 'آواره/ فرزانه کریمپور'، 'ستون شکسته/ احمد محمود'، 'مهرباب در مهرباب/ محمد محمدعلی'، و 'آگر تابوت داشته باشد/ شهریار مندنی‌پور'.

چاپ اول

۲۶۲- عشق کبود. علی محمد بهجت. - تهران: البرز. - ۳۶۸ ص. - رقمی (شمیز). - ۱۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شایک: ۳-۲۸۱-۴۴۲-۹۶۴

راوی در این داستان دختری است به نام 'سیمین' که در یک خانواده مرفه در 'آباد' بزرگ شده، برادرش نیز برای تحصیل در رشته پزشکی به آمریکا می‌رود و پس از بازگشت به ایران، وقایعی را پشت سر می‌گذارد، به نوعی که زندگی هر دو در معرض تهدید و خیانت

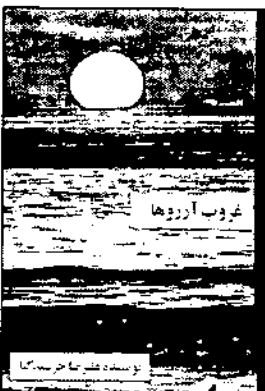
اطرافیان قرار می‌گیرد. عشق‌های بی

پایه، هوس بازی، آلوده شدن به مواد مخدر و شقاوت و بی‌رحمی مضامین اصلی این داستان هستند.

چاپ اول

۲۶۳- غروب آرزوها. علیرضا خرسندکیا. - تهران: علیرضا خرسندکیا. - ۸۸ ص. - رقمی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شایک: ۲۲-۵۲۶-۹۶۴

کتاب متضمن سیزده نوشته داستان گونه یا قطعه ادبی است. در نوشته نخست (مرگ شقایق) بین راوی و 'شقایق' گفت و گویی صورت می‌گیرد که بخشی از آن بدین قرار است: '...به گل شقایق رسیدم و از او پرسیدم: اینجا چه می‌کنی؟ گفت: منتظر کسی هستم تا به این تنهایی‌ام خاتمه بخشد. به او گفتم: من هم مانند تو به دنبال همان شخص می‌گردم، آیا تو با من همراه می‌شوی تا به اتفاق یکدیگر به دنبال آن شخص بگردیم؟ او گفت: اگر از خاک جدا شوم و همراه تو بیایم، ساعتی بیش زنده نخواهم بود، ولی خواهم آمد زیرا ساعتی در راه و به دنبال محبوب بودن، بهتر از اسارت عمری در زمین است...'

چاپ اول

۲۶۴- غزال. شهزاد جواهری. - تهران: هنرهای

گویا. - ۲۵۲ ص. - رقمی (شمیز). - چاپ اول / ۲۵۰۰ نسخه.

'نیما' در این داستان جوانی است که یک بار گرفتار عشقی ناخواسته می‌شود و محبوب خود را برای همیشه گم می‌کند، اندک اندک مادرش او را برای زندگی جدید آماده کرده، او و 'پری' دختر همسایه - به پیشنهاد مادر، رسماً زن و شوهر می‌شوند. زندگی ابتدا با آرامی و خوشی سیری می‌شود، اما رفتار حقیرانه پری زندگی و عرصه را بر نیما تنگ می‌کند. نیما با صبر و بردباری با عقده‌های پری که در خانواده‌ای متزلزل بزرگ شده بود، برخورد می‌کند، اما او قادر نیست در برابر این همه عقده‌ها و حقارت‌های پری، تحمل شکیب نشان دهد، زیرا...

چاپ اول

۲۶۵- فانی، دختری که دوبار متولد شد. امیرشمس‌الدین حشمت‌زاد. - تهران: مجمع قرآنی شیعه علی (ع) (مقشع). - ۱۶۸ ص. - رقمی (شمیز). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شایک: ۲-۱۳-۵۷۵۲-۹۶۴

در این داستان تخیلی، 'خاتون' و 'خسرو' زن و شوهری هستند که به آمریکا سفر می‌کنند. آنان صاحب دختری می‌شوند به نام 'فانی' که رفتاری عجیب دارد، زیرا او از همان بدو تولد، صحبت می‌کند و خاطراتی از گذشته در ذهن دارد. اما

ماجرای اصلی از این قرار است که افراد سفینه‌ای متعلق به کره مریخ، دختری را از آمریکا می‌ربایند؛ سپس روح او را به دختر 'خاتون' منتقل می‌سازند و در پی آن، ماجراهایی رخ می‌دهد که داستان براساس آن شکل گرفته است.

چاپ اول

۲۶۶- فریب. عباس جوهری. - قم: ظفر. - ۲۴۰ ص. - رقمی (شمیز). - ۸۸۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شایک: ۴-۷۰۵۷-۹۶۴

این داستان که با پایه‌های مذهبی نوشته شده، شرحی است از اعمال شیطان و چگونگی منحرف ساختن انسان‌ها و عذاب‌هایی که از آن طریق متوجه انسان می‌شود. 'فرزاد' در این داستان، شخصیتی است فریب خورده که دچار وسوسه شیطان می‌شود و سپس به عذاب سخت دچار می‌گردد.

چاپ اول

۲۶۷- قصاص جوانمردان: مجموعه داستان. مصطفی موسوی گرامرودی. - تهران: آرون. - ۱۰۰ ص. - رقمی (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شایک: ۹-۲۶-۷۲۱۷-۹۶۴

مجموعه حاضر مشتمل بر شش داستان کوتاه درباره رجال و نامداران جهان

اسلام و تشیع علوی است که با تکیه بر مستندات تاریخی به رشته تحریر درآمده است.

چاپ اول

۲۶۸- قصه حسن و محبوبه. علی شریعتی. - تهران: بنیاد فرهنگی شریعتی. - ۲۲ ص. - رقمی (کلاس). - ۱۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۳۰۷۷-۰۰۲

کتاب حاضر، متن پیاده شده از نواری است که دکتر شریعتی چند روز پس از شنیدن خبر شهادت دو تن از فرزندان دوستان وی یعنی 'حسن' و 'محبوبه' تأثر خود را به شیوه داستانی بازگو کرده، طی آن از فضایل آن دو، ناد سخن رانده است.

چاپ اول

۲۶۹- قطره‌های خون. پرویز قاضی سمید، تهران: انتشارات: امیر شمس. - نیک. - تهران: آسیا. - ۲۱۸ ص. - جیبی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۷۵۹۰-۰۰۲-۱

کارگاه 'لاسون' در این داستان پلیسی همچون گذشته درصدد است با گروه تبهکاران مخوف به مقابله برخیزد. او گاه در دام وحشتناک دشمن گرفتار می‌آید

...

۲۷۰- قلب شیفته.

فریده رهنما. - تهران: فروغ قلم. - ۳۳۸ ص. - رقمی (شمیز). - ۲۰۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۳۱۸۲-۲-X

چاپ اول

۲۷۱- کفر عشق. علی‌اکبر خامن‌ضربی، تهران: نشر: فیهیة محبی‌زنگنه. - تهران: پیکان. - ۲۳۲ ص. - رقمی (شمیز). - ۱۱۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۳۸-۱۱۹-۱

'جمشیدی' قهرمان اصلی داستان است که اینک سال‌هاست در شیراز زندگی می‌کند. او مدعی است با شخص ناشناسی ملاقات کرده که به او وعده‌ای مبارک مبنی بر رفتن به زادگاه خود - بابل - داده است. جمشیدی مردی سرگشته است و عشق انسانی را به امید اتصال به عشق حقیقی تحمل کرده است. وی امیدوار است - حتی در پایان عمر - به وصال یار نایل شود؛ از این رو، به‌رغم مخالفت دخترش به سرزمین اصلی خود بابل می‌رود؛ از آن دیار حوادث تازه‌ای را تجربه می‌کند و بدین ترتیب، رمان براساس آن شکل می‌گیرد.

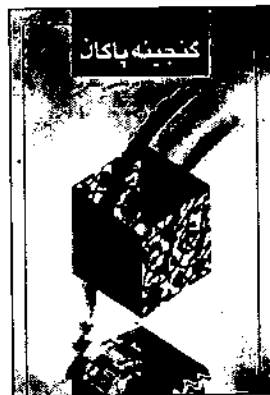
۲۷۲- گزیده ادبیات معاصر:

مجموعه داستان. مهدی شجاعی. - تهران: نیستان. - ۱۱۲ ص. - رقمی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Contemporary iranian literature. شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۳۷-۲

چاپ اول

۲۷۳- گنجینه پاکان. مرتضی نظری. - تهران: مدادی ترتیب. - ۱۰۴ ص. - رقمی (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال.

- چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۳۸-۰۸۶-۰

نگارنده در این کتاب، بخشی از آموزه‌های دینی، حقیقت دین و تعلیم اسلامی را در حکایات و نوشته‌های ادبی بازگو می‌کند. پاره‌ای از موضوعات کتاب بدین قرار است: تصویری از ملکوت، 'شرط'، 'موقیقت'، 'دین چیست؟'، 'خدا و دنیا'، 'عشق الهی'، 'عظمت معنوی' و 'آساس' تعلیم اسلام.

چاپ اول

۲۷۴- گوهرشاد. کاظم برگمندی سبزواری. - تهران: فرهنگ سبز. - ۱۷۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۳۱۳۲-۰۰۲

آنچه در این داستان روایت می‌شود شرح زندگی 'گوهرشاد' همسر 'شاهرخ' است. وی زنی نیکوکار و عاشق اهل بیت پیامبر (ص) بود. نخستین مسجد جامع مشهد به همت او در جنوب صحن رضوی (ع) در سمت قبله ساخته شد. در کتاب، علاوه بر وقایع زندگی گوهرشاد، بخشی از تاریخ سلسله تیموریان بازگو می‌شود.

چاپ اول

۲۷۵- لایلی لیلی. حسن بنی‌عامری. - تهران: ققنوس. -

۲۸۰ ص. - رقمی (شمیز). - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۳۱-۲۸۱-۰

'حسن بنی‌عامری' در این مجموعه، دوازده داستان کوتاه گردآوری کرده است. عنوان یکی از داستان‌ها 'محکوم: خودنویس خیس' است. راوی در این داستان، خاطرات کودکی خود را در فضای سرسبز شمال مرور کرده، خاطر نشان می‌کند که همبازی آن دوران پر افت و خیز دخترکی مو طلایی بوده، سپس برای همیشه او را ترک کرده است، اما در ابتدای داستان، این نوشته درج گردیده که ارتباط دو دوره از زندگی او را نشان می‌دهد: "این دست نوشته شاعرانه آخرین اعترافنامه عجیب قاتل بی‌رحمی است معروف به خودنویس که استاد در کشتن خون‌سردانه دخترهای مو طلایی بوده. در دست تمام جسد‌های مکشوفه یک خودنویس و یک دسته گل سفید دیده شده. و نوشته‌ای خون‌آلود بر پیشانی، که کارشناسان خط ما توانسته‌اند بخوانند: معلم."

چاپ اول

۲۷۶- مرگ باورها. پروین دروگر. - تهران: چکاوک. - ۲۶۸ ص. - رقمی (سلفون). - ۱۸۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۵۰۳-۲۲-۵

در این داستان زنی به نام 'جمیله' شوهرش را در اثر طوفان دریا از دست

می‌دهد و در پی آن، زندگی پر مشقتی را همراه با سه فرزند خود سپری می‌کند و ماجراهای گوناگونی را از سر می‌گذراند که داستان براساس آن شکل گرفته است.

چاپ اول

۲۷۷- ناله زمین. فرشته کریمی. - تهران: انوشه. - ۷۲ ص. - بالتویی (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Nalc-e Zamin. شابک: ۹۶۴-۹۲۹۲۵-۱-۹

'ناله زمین' عنوان یکی از سیزده داستان کوتاه در این مجموعه است که در آن، شایعه مربوط به زلزله، عنصر اصلی داستان است. راوی معتقد است که ما انسان‌ها دایم زمین را می‌لرزانیم، پس زمین نیز در آینده از ما انتقام خواهد گرفت. به‌زعم او میکروب 'درد' سراسر زمین و اهل او را فراگرفته است.

چاپ اول

۲۷۸- نبرد من. اشرف گرگیج. - تهران: پکان. - ۲۲۴ ص. - رقمی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۱۴-۸۱-۹

'نبرد من' داستان زندگی زنی است که در سنین نوجوانی پای به زندگی پر

رنجی می‌گذارد و ضربه سختی بر جسم و روح او وارد می‌آید، به گونه‌ای که تا سال‌ها نا امید و بدون هدف زندگی را سپری می‌کند. از مردم و اجتماع متنفر می‌شود و تنهایی را بر همه ترجیح می‌دهد؛ زیرا معتقد است سرچشمه تمام دردها و رنج‌های جهان خاکی خودخواهی‌های بشر است و...

شب آری شب/ غلامحسین ساعدی،
روزهای باران در تبریز/ فرج سرکوهی،
ای کاش این هیولا هزار سر می داشت/
احمد شاملو، رساله ای طولانی در باب
سودای گفت و گو/ سید علی صالحی،
نقدی بر کجکل کشترباز/ محمدباقر
صدری، خاطره ای از آدمی که او را
ندیده بودم/ عمران صلاحی، قهرمان
منفرد یا مجاهد خلق/ احسان طبری،
درباره صمد/ خسرو گلبرخی، و ادبیات
روستایی و اقلیمی و صمد بهرنگی/
حسن میرعابدینی، در انتهای کتاب،
نمایه کتابشناسی بهرنگی و تصاویری
از او به چاپ رسیده است.

چاپ اول

۲۸۸- یک فکر بکر: یک داستان
برای نوجوانان و غیره.
صوفیا محمودی، تهران: نشر چشمه،
۴۴ ص. - رقی (شمیز)، ۳۵۰۰ ریال -
چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۳-۳۶۲-۰۰۲-۶

ماجرای این قصه از آن جا آغاز می شود
که صدای حق حق گریه همه اجزای
طبیعت را وادار می سازد تا برای آن صدا
چاره ای بیندیشند و غم آن صدا را
برطرف سازند: از این رو برای او خانه ای
ساختند تا در پناه او آرام یابد. بعد از
استقرار صدای حق حق گریه در خانه،
این صدا به آه بلند و غمگین بدل می-
شود. در پی آن، بعد از آن که پنجره خانه
گشوده می شود، فکر بکر به خانه می آید
و به کمک آه می نشاند. برای فرو
کاستن غم آه بلند تصمیم گرفته شد که
او از بهزیستی بچه ای بگیرد و او را به
فرزندخواندگی بپذیرد...

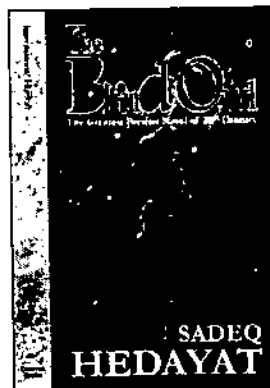
۲۸۹- یوسف و زلیخا: بازنویسی
داستان و تحقیقی در باب یوسف-
در متون مختلف.
مصطفی بادکوبه ای/ هژواوی، تهران:
محمد، ۲۳۶ ص. - وزیری (سلفون)،
۱۲۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۱۰۰
نسخه.

شابک:

۹۶۴-۵۵۶۶-۶۴-۹

چاپ اول

290- The blind owl.
D.P. مترجم: Sadeq Hedayat
Costello، تهران: کاروان، ۱۶۰
ص. - رقی (شمیز)، چاپ اول / ۲۰۰۰
نسخه.
عنوان به فارسی:
بوف کور
شابک: ۹۶۳-۷۰۳۳-۱۱-۷

THE BLIND OWL ترجمه
بوف کور اثر صادق هدایت است که
به زبان انگلیسی فراهم آمده است. یادآور
می شود این داستان از مایه های
اجتماعی، فلسفی (اعتقاد به مسخ،
اندیشه های خیامی و بودایی، مرگ
اندیشی و اختناق سیاسی)، تاریخی
(گرایش به ایران باستان)، روانی (عقده
اودیپ در روانکاوی فروید و روان مردانه
- زنانه در روان شناسی یونگ) و
فرمالیستی برخوردار است.

چاپ اول

۲۹۱- رمان های معاصر فارسی
پیرنگ، شرح و تفسیر.
میمنت (میرصادقی) نوالقدری، تهران:
نیلوفر، ۳۶۰ ص. - رقی (شمیز)،
۱۹۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۷۵۰
نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۴۸-۱۲۸-۳

میمنت میرصادقی در این مجموعه،
هفده رمان فارسی را به اختصار بررسی
کرده فضای اصلی و عناصر و اجزای آن
را بازگو می کند: یعنی شرح و تفسیر
مختصر و پیرنگ داستان را فراهم می-
آورد: آن گاه نمونه ای از متن رمان را به
طبع می رساند. این رمان ها عبارتند از:
بوف کور/ صادق هدایت، چشم هایش/
بزرگ علوی، دختر رعیت/ مایه آذین،
یکلیا و تنهایی او (نقی مدرسی)، مدیر
مدرسه/ جلال آل احمد، شوهر آهو خانم/
علی محمد افغانی، ملکوت/ بهرام
صادقی، سنگ صبور/ صادق چوبک،
نمازده احتجاب/ هوشنگ گلشیری، سو
و شون/ سیمین دانشور، خواب
زمستانی/ گلی ترقی، اسرار گنج دره
جنی/ ابراهیم گلستان، همسایه ها/
احمد محمود، شب چراغ/ جمال
میرصادق، مادرم بی بی جان/ اصغر
الهی، جای خالی سلوچ/ محمود دولت-
آبادی، و حرف و سکوت/ محمود
کیانوش.

مقاله های فارسی (از سال ۱۳۲۰-)

چاپ اول

۲۹۲- تحلیل های روانشناختی در
هنر و ادبیات و جنب و جوشهای
ایستا.
ساموئل بکت، محمد صفی، تهران:
نشر مرکز، ۳۳۰ ص. - رقی (شمیز)،
۲۲۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰
نسخه.

عنوان به لاتین:

Psychological analyses in
art ...
شابک: ۹۶۴-۳۰۵-۵۵۱-۵

کتاب متضمن نوشته ها یا مقالاتی است
که در آن برخی از آثار هنری و ادبی -
در زمینه های داستان، شعر، فیلم و
نقاشی - از منظر روان شناختی بررسی
شده اند. (در زمینه داستان آثار هدایت،

چوبک و بهرام صادقی، در شعر آثار
اخوان ثالث؛ در فیلم آثار سهراب شهید
ثالث، کیارستمی، و ورنر هرتزوک؛ در
نقاشی آثار علیرضا اسفندی و منوچهر
معتبر). ضمن آن که تحلیل های کتاب
نیز بر سه گونه اند: تحلیل متن، تحلیل
شخصیت های اثر، و تحلیل شخصیت و
ذهن خود هنرمند. مقدمه کتاب، مبحث
مفصلی است درباره کاربرد روان کاوی و
ساخت شکنی در تحلیل و تفسیر ادبیات
و هنر که طی آن دیدگاه های صاحب-
نظران نیز بررسی و ارزیابی می شود.
نوشته پایانی کتاب مطلبی است درباره
ساموئل بکت تحت عنوان "سوگواره
انتظار" که در پی آن ترجمه ای از آخرین
اثر او - جنب و جوش های ایستا -
فراهم می آید.

۲۹۳- حروف: مجموعه مقالات
(گزیده مقالات دو حرف و حرف
دیگر).

مسعود بهنود، تهران: علم، ۴۴۲ ص.
- رقی (گالیستگور)، ۲۵۰۰۰ ریال -
چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

Letters 32 articles
شابک: ۹۶۴-۴۰۵-۰۵۱-۹

۲۹۴- خدا کند تو بیایی.

مهدی شجاعی، تهران: نیستان، ۱۰۳
ص. - رقی (شمیز)، ۵۰۰۰ ریال -
چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۸۸۲-۲۵-۵

چاپ اول

۲۹۵- مقالات: همایش رقابت-
های سیاسی و امنیت ملی.
تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی،
سازمان چاپ و انتشارات، ۶۱۶ ص. -
جلد اول، - وزیری (شمیز)، ۳۳۰۰۰
ریال - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۴۲-۲۸۶-۱

هفده مقاله برگرفته از همایش سیاست،
رقابت و امنیت در این مجموعه به طبع

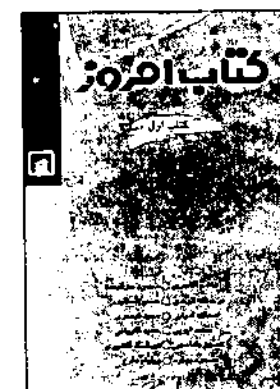
رسیده است. عناوین برخی مقالات
عبارتند از: اختلاف افکار/ محمد
اسفندیاری، پرسش هایی درباره انتقاد و
خود انتقادی/ سید حسن اسلامی،
حکومت دینی و تکالیف فردی دینی/
سید محمد علی ایازی، وفاق در ادب
پارسی/ رضا بابایی، وفاق اجتماعی و
توزیع قدرت/ سید صادق حقیقت، امام
خمینی (ره) و وفاق ملی/ ابوالفضل
هدایتی فخرالدود، و درآمدی بر طرح
گفتان ملی/ عبدالمجید معادیخواه.

چاپ اول

۲۹۶- نامه هایی که پاره کردم.
صریم حیدرزاده، تهران: پروین، ۱۰۲
ص. - رقی (شمیز)، ۵۰۰۰ ریال -
چاپ اول / ۴۴۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۲۵۰-۱۷-۳

چاپ اول

۲۹۷- کتاب امروز: پیرامون
فرهنگ، هنر، ادبیات و سیاست.
به اهتمام: محمود جوانبخش، تهران:
نگاه امروز، ۱۵۲ ص. - رقی (شمیز)،
۷۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۲۳۵-۰۸-۱

کتاب، متضمن گفت و گو، داستان کوتاه
و چند مقاله است که درباره تاریخ،
فرهنگ، داستان، سیاست و نظایر آن
تحریر شده است. مشخصات نوشته های
این مجموعه بدین قرار است: یک
داستان چگونه نوشته می شود/ هوشنگ
گلشیری، گفت و گو با مسعود بهنود
[درباره نوشته های تاریخی وی] / محمود
جوانبخش، که به گردت می رسد
نویسنده [درباره بهرام صادقی] / محمد
ایوبی، فرمان [داستان کوتاه] / حسین
سنابور، تلخک [داستان کوتاه] / مجید
فیضری، هیچ وقت [داستان کوتاه] /
ویلیام مارچ، ترجمه اسدالله امرایی،
بررسی نظام های طبقاتی در شاهنامه/
عزت الله الوندی، حکومت دینی و
حکومت دمکراتیک/ هاشم آقاچری،

قانون نامه اور - نمو [درباره کهن ترین قوانین جهان، برگرفته از جامعه باستانی سومر] حسین بادامچی و بازی قدرت در ایران / حمید کاویانی.

طنز و هجو فارسی

چاپ اول

۲۹۸- پیکاسو هنوز نمرده است! (شش طنز کوتاه).

یوسف موسی زاده - تهران: آذر سیلان - ۹۶ ص. - جیبی (شمیز) - ۳۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: Picaso has not died yet! شابک: ۹۶۴-۶۷۳۸-۲۲-۲

شش داستان طنزآمیز در این مجموعه گردآمده که هر یک حاوی مضامین اجتماعی هستند. داستان نخست (دهکده من) روایت پدرقاری کدخدای ده نسبت به اهالی است. او تمام کوشش خود را صرف تسلط بر مردم می کند. سرانجام، مجسمه خود را در میدان ده قرار می دهد تا جملگی با ادای احترام از کنار او رد شوند. راوی به همراه دوستش که هر دو در مدرسه راهنمایی درس می خوانند، شبانه به مجسمه کدخدا هجوم آورده سر آن را از تنش جدا می سازند و انامه مایند.

طنز و هجو و هزل

(از سال ۱۳۲۰-)

چاپ اول

۲۹۹- چرند و پرند.

علی اکبر دهخدا - تهران: عطار - ۱۷۶ ص. - رقصی (شمیز) - ۱۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۲۱۰-۰۰۴-X در این مجموعه، مقالات 'چرند و پرند' که در روزنامه 'صوراسرافیل' عمدتاً با

امضای 'دخو' از جانب 'علی اکبر دهخدا' تحریر می شد، جمع آمده است. اولین قطعه چرند و پرند در نخستین شماره

روزنامه صوراسرافیل در تاریخ هفدهم ربیع الآخر ۱۳۲۵ ه.ق به چاپ رسیده است. در این مقالات، به زبان طنز، از وضعیت اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی عصر انتقاد شده است.

۳۰۰- خنده در صانی (لطیفه های خنده دار).

گردآورنده: مختار نیم پاک - تهران: تنها - ۲۰۴ ص. - جیبی (شمیز) - ۳۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۰۲۸۱-۰۰۲

چاپ اول

۳۰۱- لطیفه ها: شامل هزار و چهارصد موضوع از: حاضر جوابی های شیرین و ادبی ...

علی باقرزاده - تهران: هیرمند - ۲۳۸ ص. - وزیری (گالینگور) - ۳۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: Witty sayings

شابک: ۹۶۴-۵۵۲۱-۳۲-۷

۳۰۲- لطیفه های شیرین ملانصرالدین.

به اهتمام: محسن فراهانی - تهران: نهال نویدان - ۱۳۶ ص. - جیبی (شمیز) - ۳۵۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۶۸۰-۰۰۷-۷

۳۰۳- طنز و نطنز (شوخی و جدی).

جواد کیانی - اصفهان: نورین سیاهان - ۲۸۰ ص. - رقصی (شمیز) - ۸۵۰۰۰ ریال - چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۳۵۴-۰۰۷-۶

نثر ادبی قرن ۱۴

چاپ اول

۳۰۴- با در، در صدف ...

ناصر زراعتی - تهران: نیلوفر - ۱۳۶ ص. - رقصی (شمیز) - ۷۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۶۵۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۳۳۸-۱۳۶-۷

راوی در این داستان، با محبوب خود که از دور است، واگو می کند. محبوب او زیباست و او زیبایی را معجزه هستی می داند و از این رو زندگی را نیز زیبا تلقی می کند. راوی خاطرنشان می کند که گاهی بر همه چیز، سایه تیرهای فرو می نهد و جهان تلخ می شود، گمان می کند زندگی اجباری مضحک و بیهوده است. نوعی تکرار بلاهت، اما وقتی یاد معجزه هستی - زیبایی - می افتد، جلوه های دیگر از زندگی می بیند. از نگاه او زیبایی جلوه های گوناگونی دارد: گاهی فروچکین قطره بارانی است از نوک برگ سبز درختی، گاهی غوطه خوردن ماهی سرخی است در تنگ بلور، گاهی پرواز کبوتری است بر زمینه نیلی آسمان، گاهی قهقهه کودکی است به هنگام دیدن اسباب بازی، گاهی نگاه مهریان مادری است به فرزند، گاهی سبیدی برف است، گاهی صدای دل انگیز و کوچک جویباری است در روستا، گاهی غروب، طلوع، هلال ماه، گاهی صدای زنجیره در شب، صدای باد در لابه لای شاخ و برگ صنوبرها و ... او در پایان خاطرنشان می کند: 'من این همه سال در جست و جوی شما بودم. به هر سو رو می کردم، خود را می دیدم و به خود می رسیدم، با خود بودم، در خود، برای خود ... می دیدم که تهی و تهی تر می شوم. خسته شدم، از پا درآمدم، اما اکنون آسوده ام. می توانم بگویم با یافتن شما به سادت رسیده ام.'

۳۰۵- دیو خیال.

ماجده مطلعی - تهران: ازمون - ۲۸

ص. - رقصی (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۳۶۱-۷۳۱-X

چاپ اول

کتاب متضمن ۳۰ نوشته کوتاه است که با نثری شاعرانه به رشته تحریر درآمده است. برای نمونه: 'بیا صحبت کنیم، حتماً باز می پرسیم از چه؟ این بار چه بگویم؟ بیا در کوچه خلوت دل، روی زیرانداز قدیمی مادر بزرگ، یا جرعه ای آب و چند دانه کشمش، سخن از مردم عابر بگویم. ولی چه مردمی؟! کوچه دلمان آنقدر خلوت است که غباری به قطر حرف هایمان، رویش نشسته.'

چاپ اول

۳۰۶- کتاب فقیر: مجموعه نثر و شعر ۱۳۷۹-۱۳۷۶.

شاعر: هیوا مسیح - تهران: قصیده - ۸۰ ص. - رقصی (شمیز) - ۵۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: Poor book

شابک: ۹۶۴-۵۶۲۹-۴۵-۴

چند سروده نو از 'هیوا مسیح' در این دفتر جمع آمده که اغلب به نثر ادبی مانده است. برای نمونه: کتاب فقیر تنهاست / در میان کلمات ختا / ختا میان کلمات خودش / در کوچه های خودش / ختا / زیرا کسی که چشم ها و گوش / هایش را بسته است، صدای او را نخواهد

شنید. حضور او را نخواهد فهمید / زیرا کسی که چشم ها و گوش هایش را باز می کند، صدای او را نمی خواهد که بشنود. حضور او را نمی خواهد که ببیند ...

ادبیات محلی

چاپ اول

۳۰۷- چتر شکسته: بیست داستان از بیست داستان نویسی لو.

به اهتمام: مرتضی جزایری، محمد کاظم علیپور - خرم آباد: افلاک - ۱۶۰ ص. - رقصی (شمیز) - ۷۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۳۳۱-۲۴-۵

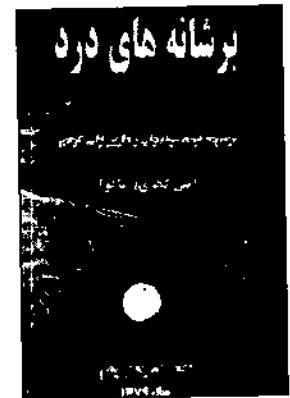
در مجموعه حاضر چند داستان کوتاه از نویسندگان له تبار فراهم آمده که عبارت اند از: 'چوب پشت / مرتضی جزایری، 'کابرا و اسمان / خاطره حجازی، 'استخر / بنفشه حجازی، 'آقا اجازه / محمد حنیف، 'فلک / غلامرضا خرسند، 'سرود بخنده / زهرا دل افکار، 'نیگار / مهیار رشیدیان، 'کبوتر خاله / سکینه / علی زبوزاد، 'پلنگ / بهرام سلاخوزی، 'غبار رویا / محمدکاظم علیپور، 'سال ها بعد / عبدالرضا فریدزاده، 'اختلال حواس / روح الله مرادزاده، 'ناشناس / فرشید لشکرآرا، 'چتر شکسته / مسعود مرادی، 'خیابان تابوت / شعار / امید مسعودی، 'بی بی / غلامرضا منادی و 'خاتی / ساسان والی - زاده.

شعر کردی

چاپ اول

۳۰۸- بر شانه های درد: مجموعه نوحه سینه زنی و زنجیر زنی کردی. امین گجری - کرمانشاه: باغ ابریشم -

۹۶ ص. - جیبی (شمیز) - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۳-۶۸۳۵-۱۰-۳

اشعار این کتاب شامل نوحه‌هایی است برای ایام سوگواری به ویژه محرم که به زبان کردی به نظم درآمده است. در پایان کتاب، معانی پاره‌ای از واژگان، به فارسی درج شده است.

چاپ اول

۳۰۹- جگر گوشه کان (جگر گوشه‌ها)

شاعر: محمد امین قادرگردآورنده: اسد زنگنه. - تهران: توکلی. - ۳۲ ص. - جلد دوم. - رحلی (شمیز). - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۵۸۲۱-۰۰-۲

کتاب متضمن چند شعر ساده به زبان کردی است که با دنیای خاص کودکان، به نظم کشیده شده است.

چاپ اول

۳۱۰- حیاتی دیگر (اشعار به زبان کردی)

شاعر: عبدالرضا امیری. - تهران: کوثر. - ۳۲ ص. - رقمی (شمیز). - ۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۷۰۳۱-۲۳-۸

کتاب با شعری به زبان فارسی (مناجات نامه) آغاز می‌شود و در پی آن، ابیاتی چند به زبان کردی به طبع می‌رسد که یادآور مرگ و ماجرای پس از آن است.

چاپ اول

۳۱۱- سنگینه خواب: مجموعه شعر

سواره ایلخانی زاده: مترجم: اسماعیل برزنجی. - تهران: توکلی. - ۲۸ ص. - رقمی (شمیز). - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۵۸۲۱-۰۲-۹

'سنگینه خواب' مجموعه هفت شعر از 'سواره ایلخانی زاده' شاعر کردی زبان است که اینک ترجمه فارسی آن فراهم می‌آید. نام کتاب برگرفته از قطعه نخست است که این گونه آغاز می‌شود: به سان گولیان کبکی دورافتاده ز بوم / یا بسته اغوای فریبده دانه و آب / فراوسوی شمیم جفت و دیار / ز درز معبر تنگ خیال، پروازی... / دیو کوه در زنجیر دارد دختر نور... / گویی برج ویران تاریخ گذشته‌های دور و ادوار / ز درز هزار خشت قرون و اعصار / پیچانده بر گستره زمان پنج پیچ نجوای زمزمه‌های پر نوید بریان / به چکه‌ها، طنین آب... /

چاپ اول

۳۱۲- شاعر قله‌های مه‌آلود:

تصحیح، ترجمه و شرح اشعار غلامرضا ارکوازی شاعر شهیر ایلامی. مترجم: ظاهر سارایی. - تهران: گوپه. - ۲۸۴ ص. - وزیر (شمیز). - ۲۰۰۰

ریال. - چاپ اول / ۳۲۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۵۸۵۰-۰۰-۲

در فصل نخست کتاب درباره زیستگاه کردان، زبان کردی، و ادبیات کردی نکاتی مطرح گردیده، سپس تاریخ استان ایلام از اعصار کهن تا دوره حاضر به اختصار بازگو شده سرانجام زندگی و شعر 'غلامرضا ارکوازی' بررسی می‌شود. فصل چهارم کتاب شامل متن انتقادی اشعار اوست و در فصل پنجم، متن اشعار 'غلامرضا ارکوازی' با رسم الخطا کردی درج می‌گردد. فصل پایانی کتاب نیز به شرح و ترجمه اشعار اختصاص دارد.

چاپ اول

۳۱۳- کومه‌له شیعر (چوهوری)

شاعر: ناهید محمدی. - تهران: گوپه. - ۱۴۲ ص. - رقمی (شمیز). - (دوره) ۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه
عنوان به فارسی:

مجموعه شعر (مثنوی، غزل، دوبیتی و شعر سبید)

شابک: ۹۶۴-۵۸۵۰-۰۵-۳

سراینده در این مجموعه قطعاتی به زبان کردی به طبع رسانده که عمدتاً گویای فرهنگ و آداب مردم کردی زبان است. نخستین شعر این مجموعه به زبان فارسی است با عنوان 'کرد': کرد یعنی اصالت / ناب... ناب / کرد یعنی یک سوال بی جواب / کرد یعنی منصور بردار باش / مرگ را در آغوش و بیدار باش / کرد یعنی گریه‌های تا خدا / کرد یعنی

سوزش بی‌انتها / کرد یعنی شهید و یک مزار / کرد یعنی برکه‌های بی‌قرار / کرد یعنی مویه‌های انتظار / کرد یعنی سال‌های بی‌بهار / کرد نام یک قوم از پدر / کرد یعنی عاشقی کردن / تا جنون.

چاپ اول

۳۱۴- مهر جانیه

جمیل مفارخی. - تهران: نامجو فرد. - ۶۴ ص. - رقمی (شمیز). - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

۲۰ قطعه شعر به سبک نو، محتوای این مجموعه را تشکیل می‌دهد که به زبان کردی سروده شده پاره‌ای از آنها یادآور آداب و سنن مردم کردستان است.

داستان کردی

چاپ اول

۳۱۵- دهروم پیکه نینی دهریا

بیشیم. شاعر: صلاح گل اندامی. - تهران: توکلی. - ۱۲۰ ص. - رقمی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۹۱۹۰-۳۸-۴

کتاب متضمن هشت داستان به زبان کردی است که ترجمه فارسی آن عبارت است از: 'می‌روم خندیدن دریا را ببینم'. پیش از آغاز داستان‌ها، طرحی برای هر یک فراهم آمده است.

داستان آمریکایی

۸۱۳

۳۱۶- پیمان

دانیل استیل: مترجم: سوسن (شاهین) اردکانی. - تهران: سمیر. - ۳۱۲ ص. - رقمی (شمیز). - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۲۰۰ نسخه
عنوان به لاتین:

The promise
۹۶۴-۶۵۵۲-۲۲-۶ شابک:

چاپ اول

۳۱۷- تماشاخانه 'نماد جامعه‌ی پسته'

هاوارد دملوین فاست: مترجم: فریدون مجلسی. - تهران: قطره. - ۱۶۶ ص. - رقمی (شمیز). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۳۳۱-۱۱۲-۵

'هاوارد فاست' نویسنده مبارز آمریکایی است که در این مجموعه، نه داستان کوتاه از وی به فارسی ترجمه شده است. این داستان‌ها عبارت‌اند از: 'تماشاخانه'، 'ژنرال به یک فرشته شلیک کرد'، 'موش'، 'زویای میلتی بویل'، 'موهاوک'، 'زخم'، 'وال استریت جورنال فردا'، 'میان پرده' و 'حشرات'. داستان نخست کتاب (تماشاخانه) نماد یک جامعه بسته آرمانی است که یک طرز تفکر به جای همه می‌اندیشد و تسعیم می‌گیرد؛ به گونه‌ای که جایی برای چون و چرا وجود ندارد. در این داستان، روشنفکر که از آگاهی و کلید رستگاری برخوردار است باید سرکوب شود.

۳۱۸- دلتنگی‌های نقاش خیابان چهل و هشتم (نه داستان)

جروم دیویس: مترجم: احمد گلشنیری. - تهران: ققنوس. - ۲۶۴ ص. - رقمی (شمیز). - ۱۳۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۲۲۰۰ نسخه

عنوان به لاتین:

Nine stories

۹۶۴-۳۱۱-۱۵۶-۲

شابک:

۳۱۹- سقوط امپراتوری روم.

هاری ویینگتون: مترجم: سمیروس

ارشادی. - تهران: امیر کبیر. - ۳۳۰ ص.

- جیبی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ

دوم / ۲۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۰۶۷۸-۵

چاپ اول

۳۲۰- سازاده ی به ختیار.

اسکار وایلد: مترجم: نگار خالیدستار. -

تهران: توکلی. - ۴۲ ص. - وزیری

(شمیز). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول /

۲۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

The happy prince

۹۶۴-۵۸۲۱-۰۴-۵

شابک:

سازاده ی به ختیار

طی ماه‌های اخیر، شرکت او دچار مشکلات فراوانی در بازار بورس شده است. با بررسی وکلا و شرکای راجر گوردیان، مشخص می‌گردد که عده‌ای

در شرکت به خرابکاری و توطئه مشغول‌اند. در همین اثنا خود گوردیان از سوء قصد نجات می‌یابد، او درمی‌یابد که عده‌ای قصد دارند شرکت را تصاحب نمایند تا از این طریق، بر سیاست و اقتصاد شرکت‌های جنوب شرقی آسیا و آمریکا مسلط شوند و...

چاپ اول

۳۲۲- شناخت ادگار آلن پو.

شارل بودلر، خولیو کورتاسار، ادگار آلن -

پو: مترجم: ریما اسکینی، ... (و دیگران).

- تهران: دشتستان. - ۹۶ ص. - رقصی

(شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول /

۲۲۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۷۸۵۲-۳-۷

بعدی کتاب یک داستان کوتاه و یک نوشته دیگر از ادگار آلن پو به فارسی ترجمه شده که به ترتیب عبارت‌اند از: قلب خیرچین / ترجمه مهدی غبرانی و شهیدی. در انتهای کتاب نیز تمثیل معروف 'سایه' با ترجمه زنده‌یاد احمد شاملو - برگرفته از مجله خوشه سال ۱۳۴۶ - به چاپ رسیده است.

شعر انگلیسی

۸۲۱

۳۲۳- بهشت گمشده.

جان میلتون: مترجم: شجاع‌الدین شفا. -

تهران: نخستین. - ۱۷۶ ص. - رقصی

(شمیز). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ دوم /

۲۲۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Paradise lost

۹۶۴-۶۷۱۶-۰۹-۱

شابک:

چاپ اول

۳۲۴- حبله ناپیدا.

شاعر: بریایان پتن: مترجم: ملک‌تاج

طیرانی. - تهران: کاوشگر. - ۸۰ ص. -

رقصی (شمیز). - ۳۵۰۰ ریال. - چاپ اول

/ ۲۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Notes to the hurrying man:

poems, winter ...

۹۶۴-۶۷۸۷-۹۸-۳

شابک:

۳۲۵- سیری در ترانه‌های غرب: شاهزاده شب: مجموعه کامل ترانه‌های مدرن تاکینگ.

مترجم: کساوه مقدم، فرهود

سیدارشادی: ویراستار: ریحانه فرهنگی. -

تهران: حمیدا. - ۲۹۶ ص. - رقصی

(شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوم /

۴۴۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۵۱۶-۳۳-۵

۳۲۶- سیری در ترانه‌های غرب:

لېخند مسیح: مجموعه کامل ترانه‌های جورج مایکل.

مترجم: مهسا حاجی‌کریم، نوشین

حمیدآویراستار: ریحانه فرهنگی. -

تهران: حمیدا. - ۳۰۴ ص. - رقصی

(شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوم /

۳۳۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۵۱۶-۳۶-X

نمایشنامه انگلیسی

۸۲۲

چاپ اول

۳۲۷- سوگنمایش شاه ریچارد سوم.

شاعر: ویلیام شکسپیر: مترجم: شمس -

الدین ادیب‌سلطانی. - تهران: امیر کبیر.

- ۳۳۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۲۰۰۰۰

ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

King richard III

۹۶۴-۰۰۰-۰۷۰۴-۸

شابک:

'شاهزاده خوشبخت' یا 'شاهزاده بخت- یار' (THE HAPPY PRINCE) عنوان داستان کوتاهی است از اسکار وایلد (۱۸۵۴ - ۱۹۰۰) که به زبان کردی به چاپ رسیده است. این داستان که تحت تأثیر سمبولیسم نگاشته شده در این کتاب با طرح‌هایی همراه است.

چاپ اول

۳۲۱- شبکه بی‌رحم.

تام کلنسی، مارتین گرینبرگ: مترجم:

محمد قصاص: ویراستار: آزاده جولایی. -

تهران: پیکان. - ۳۳۶ ص. - رقصی

(شمیز). - ۱۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول /

۲۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Ruthless com

۹۶۴-۳۲۸-۱۱۱-۶

شابک:

در این رمان، راجر گوردیان مدیر

شرکت بزرگی است که در زمینه

خودروسازی، ساخت انواع جنگ‌افزار و

موشک، مخابرات، داروسازی و برنامه-

های نرم‌افزار رایانه‌ای فعالیت می‌کند، اما

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

چهره مرد هنرمند بر جوانی در واقع زندگی‌نامه خودنوشت جیمز جویس (رمان نویس و شاعر مشهور ایرلندی، ۱۸۸۲ - ۱۹۴۱) است از دو سالگی تا حدود بیست سالگی، یعنی تا زمانی که برای نخستین بار به پاریس رفت. شخصیت اصلی کتاب که از آن به نام 'استیون دولوس' یاد می‌شود کسی نیست جز خود جیمز جویس که نویسنده در آن خانواده، معاشرت‌ها و تحولات زندگی روحی خود را وصف می‌کند. مطالب این کتاب با سال شمار زندگی جویس آغاز می‌شود.

۳۳۱- سی و نه پله.

جان بوکان مترجم: جواد میرکریمی. - تهران: امیر کبیر. - ۲۲۸ ص. - جیبی (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۱۵۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

The thirty - nine steps

۹۶۴-۰۰۰-۶۸۱-۵

شابک:

چاپ اول

۳۳۲- ظلمت در نیمروز.

آرتور کستلر: مترجم: اسدالله امرایی: نویراستار: غلامحسین سالمی. - تهران: نقش و نگار. - ۲۳۰ ص. - رقی (شمیز). - ۱۶۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک:

۹۶۴-۶۲۳۵-۲۳-۹

این رمان را 'آرتور کستلر' درباره نظام شوروی و نادگاه‌های فرمایشی آن نوشت. 'ظلمت در نیمروز' نامی است برگرفته از کتاب مقدس، و در اصطلاح سیاسی، عبارت است از: 'به گناه نا کرده دم تیغ رفتن'. اما واقعه اصلی رمان، مربوط به حوادثی است پس از روی کار آمدن بلشویک‌ها، به ویژه هنگامی که تشکیلات حزب کمونیست، سلطه انحصاری و همه جانبه خود را بر نظام سیاسی روسیه مستقر می‌کند و به فاصله‌ای اندک، پس از قلع و قمع دشمنان دگراندیش، به جان چنانچه‌های درون گروهی و مقابله با سوسیالیست‌های انقلابی طرفدار انقلاب مداوم جهانی می‌افتد و آنها را به پای میز محاکمه فرمایشی می‌کشاند. بدین ترتیب، نویسنده از زبان یکی از شخصیت‌های داستان، روزگاری را پیش‌بینی می‌کند که از محکومین اعاده حیثیت می‌شود.

شعر آلمانی

۸۳۱

۳۳۳- مری من روزی ...

مجموعه‌ای از: نمونه‌های آثار شاعران آلمان در نیمه اول قرن بیستم.

مترجم: فروغ فرخزاد، مسعود فرخ - زاد: خطاط: بیژن بیژنی. - تهران: کتابسرای تندیس. - ۱۶۰ ص. - رقی (شمیز). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

One day my death

۹۶۴-۵۷۵۷-۰۰۰-۲

شابک:

داستان آلمانی

۸۳۲

چاپ اول

۳۳۴- فرانتس کافکا.

رونالد اسپیزر، بتاتریس سندبرگ: مترجم: بهروز حاجی محمدی. - تهران: ققنوس. - ۲۷۲ ص. - رقی (شمیز). - ۱۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Franz kafka

۹۶۴-۳۱۱-۲۷۶-۴

شابک:

کتاب 'فرانتس کافکا' به شرح زندگی و تحلیل و تفسیر آثار 'کافکا' اختصاص یافته است. رمان‌هایی که در این کتاب بررسی شده‌اند عبارت‌اند از: 'گمشده'، 'محاکمه' و 'قصر'. مولفان کتاب با دقتی خاص، بن‌مایه‌ها و ظرایف هنری سه

رمان یاد شده را باز جسته ضمن آن که ساختار قدرتمند و ارتباط منسجم تمامی

بخش‌ها را نمایانده‌اند. این رمان‌ها متضمن مشخصه‌هایی هستند که تا حدی بازتاب زندگی و جهان کافکا است. کافکا در این سه رمان، زندگی اجتماعی را از منظر شخصیتی می‌نگرد که از اوان کودکی، ارزش‌ها، انتظارات و عادات جامعه شکلش داده‌اند و بدین ترتیب، وی مفعول این فرایند است و در دایره‌ای بسته گرفتار می‌شود. 'به نظر کافکا نوعی سردی خاص، نه فقط در محیط اطرافش، بلکه در عکس‌العمل‌های او نسبت به دیگران وجود داشت. او 'کودکی سرد و عجیب و غریب' بود، کودکی که در بزرگسالی نیز، سرد و بی‌حس باقی ماند. کافکا در ابتدا امید داشت گرمای نبوده را در آتش الهام شاعرانه بجوید. هر چند که به نحوی متناقض باور داشت که این گرما فقط در انزوای سلول گونهای یافت می‌شود که در محبت اولین داستان‌هایش به آن پرداخته بود.

چاپ اول

۳۳۵- لحظات سرنوشت‌ساز.

اشتفان تسوایک: مترجم: داریوش کیانی. - کرمانشاه: انتشارات کرمانشاه. - ۲۷۰ ص. - رقی (شمیز). - ۱۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

sternstunden der menschheit

۹۶۴-۶۶۰۳-۱۹-X

شابک:

'اشتفان تسوایک' نویسنده اطریشی، در این کتاب، در قالب دوازده 'مینیاتور تاریخی - ادبی' برخی از حوادث جهان را شرح می‌دهد. برای مثال، گاه از فتح ییزانس (پایتخت جهان) سخن به میان می‌آورد و هنگامی طمع لژمنان را برای رسیدن به طالا در کالیفرنیا، بازگو می‌کند؛ علت گریز لئو تولستوی از خانه‌اش را به تصویر می‌کشد یا از مرد کوتاه قد چشم بادامی (لنین) یاد می‌کند که نزد 'پنبه‌چی' می‌زیست و سرانجام در قطار مهر شده از سوئیس به مرز روسیه می‌رود تا نظام آن کشور و جهان را دگرگون سازد و...

۳۳۶- محاکمه.

فرانتس کافکا: مترجم: امیرجلال‌الدین اعلم. - تهران: نیلوفر. - ۳۲۲ ص. - رقی (شمیز). - ۱۸۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۲۲۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

The trial

۹۶۴-۴۳۸-۱۳۴-۸

شابک:

در این رمان، 'یوزف. ک.' کارمند قروتن بانک که زندگی را در دفتر کار و به طور عادی - بی هیچ حادثه‌ای - سپری کرده، ناگهان با دو مرد ناشناس رو به رو می‌شود که برای توقیف او آمده‌اند. 'یوزف' ابتدا گمان می‌کند که اشتباهی رخ داده است و آن را سوءتفاهم تلقی می‌کند و حتی آن را نوعی شوخی از جانب همکارانش می‌پندارد، اما همین که موضوع را جدی می‌بیند، خود را تسلیم قانون و عدالت می‌کند و اطمینان دارد که قوانین و اصول اخلاقی به نفع او رای می‌دهد و او زندگی عادی خود را از سر می‌گیرد، اما به تدریج درمی‌یابد که همه جا گفت و گو از محاکمه اوست؛ بی آن که خود او از گناه واقعی‌اش خبری داشته باشد. بدین ترتیب، 'یوزف. ک.' در برابر سازمان اسرارآمیز اداری و نگاه‌بانان دنیای قانون، احساس تنهایی می‌کند و ضعف و سستی و تسلیم بر او عارض می‌شود و سرانجام قربانی قوانین سنگدل و ستمناک می‌گردد.

نمایش فرانسوی

۸۳۲

چاپ اول

۳۳۷- مونسر: نمایشنامه در سه پرده.

امانوئل روبلس: مترجم: مهدی امینی. - تهران: روشنگران و مطالعات زنان. - ۱۰۴ ص. - رقی (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Montserrat

۹۶۴-۶۷۵۱-۲۴-۵

شابک:

'امانوئل روبلس' عضو آکادمی گونگور فرانسه، در این نمایش‌نامه - در قالب سه پرده - مبارزات استقلال طلبانه مردم کشورهای آمریکای جنوبی را به تصویر می‌کشد. واقعه اصلی نمایش‌نامه بدین قرار است: تابستان سال ۱۸۱۲ میلادی، 'میراندا' فرمانده پارتیزان‌های 'ونزوئلا' در مقابل ارتش اشغالگر به سر فرماندهی 'مونت‌ورد' شکست می‌خورد و اسیر می‌گردد، اما 'سیمون بولیوار' معاون میراندا با کمک میهن‌پرستان موفق به فرار شده اکنون مخفی است. کوشش دشمنانش برای یافتن او تا به حال نتیجه‌ای در بر نداشته، از طرفی سه چهارم خاک ونزوئلا در اشغال اسپانیایی‌هاست. موج وحشتناک خشونت همه جا را فرا گرفته و قتل‌عام‌های مکرر و غارت اموال مردم، امری عادی و روزمره شده است. هر سه پرده نمایش در ستاد ارتش اسپانیا در شهر والنسیا - در ونزوئلا - می‌گذرد و گفت و گوها در آن جا پی گرفته می‌شود...

داستان فرانسوی

۸۳۳

۳۳۸- آوای تنهایی دل.

هانری تروایا: مترجم: آرزو نیراحمدی. - تهران: همگامان چاپ. - ۱۸۳ ص. - رقی (شمیز). - ۹۵۰۰ ریال. - چاپ دوم

۱۵۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Le bruit solitaire du coeur:
roman

۹۶۳-۹۱۹۳۳-۰۲

شابک:

چاپ اول

۳۳۹- پست جنوب.

آنتوان دو سنت-اکزوپری: مترجم: کاظم
سادات-شکوری، بهروز دهزاد. - تهران:
دوست. - ۱۳۳ ص. - رقمی (شمیز). -
۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Courier sud

۹۶۴-۷۱۷۷-۰۲-۸

شابک:

پست جنوب (Courier Sud)
اولین اثر آنتوان دو سنت-اکزوپری است
که از آن با عنوان "یک جنوب نیز یاد
کرده‌اند." (ر.ک: فرهنگ و ادبیات جهان،
زهرآ خاخری). این داستان که اینک
ترجمه فارسی آن عرضه می‌شود، در سه
بخش تدوین گردیده و وقایع آن از یکی
از پروازهای خود نویسنده (در شغل
خلبان) الهام گرفته است. در این
داستان، خلبان به سبب خرابی دستگاه
هواپیما به فرود اضطراری تن در می‌دهد
و در پی آن، دچار حوادث خطرناک می-
گردد.

چاپ اول

۳۴۰- ساعت ده و نیم شب در

تابستان.

مارگريت دوراس: مترجم: پرویز شهیدی. -
تهران: ققنوس. - ۱۴۴ ص. - رقمی
(شمیز). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ اول /
۲۲۰۰ نسخه.

شابک:

این داستان، گزارش گونه‌ای است از
حادثه‌ای که در یکی از شهرهای کوچک
اسپانیا رخ می‌دهد. "ماریا" و همسر او که
اهل فرانسه‌اند ایام تعطیل را به اتفاق
پرستار بچه خود در اسپانیا سپری می-
کنند. رگبار شدید آنها را مجبور می‌سازد

در یک هتل کوچک اقامت کنند. اما آنان
در همان ابتدا درمی‌یابند که مردی جوان
همسرش را که به او خیانت کرده -
همراه با مشوقش - کشته و گریخته
است. در آن جا "ماریا" به طور اتفاقی با

قاتل برخورد می‌کند و تصمیم می‌گیرد او
را از دست پلیس نجات دهد. انگیزه
اصلی ماریا برای این کار آن است که
گمان می‌کند همسرش به او علاقه‌ای
ندارد بلکه به پرستار بچه بیشتر تمایل
نشان می‌دهد. بدین ترتیب، ماریا قاتل را
از دسترس پلیس دور می‌سازد تا بدین
طریق کمبودها و خلا درونی خود را به
نوعی جبران سازد؛ در حالی که...

۳۴۱- فراتر از بودن و موتسارت

و باران.

کریستیان بوبن: مترجم: نگار صدقی. -
تهران: ماهریز. - ۱۳۸ ص. - رقمی
(شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ دوم /
۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

La plus que vive

۹۶۴-۷۰۳۹-۰۵-۶

شابک:

چاپ اول

۳۴۲- معیاد در سپیده‌دم.

رومن گاری: مترجم: مهدی غبرایی. -
تهران: کتابسرای تندیس. - ۴۷۲ ص. -
وزیری (شمیز). - ۲۵۰۰۰ ریال. - چاپ
اول / ۲۰۰۰ نسخه.

شابک:

این رمان از "رومن گاری" در واقع
زندگی‌نامه خود نویسنده است که در آن
از روابط شورانگیز خود با مادرش و عشق
مادر و فرزند، نیز عشق‌های دیگر و
حسرت‌ها، رویاها و ماجراجویی‌های خود
در خلال جنگ جهانی دوم، سخن به
میان می‌آورد. وی بدین ترتیب، موفقیت-
ها و ناکامی‌های خود را - زیر سایه
سنگین مادری مقتدر و با اراده - شرح
می‌دهد. یادآور می‌شود "ژول داسن" در
سال ۱۹۷۰ براساس این رمان، فیلمی با
هنرمندی "ملینا کوری" در نقش مادر
رومن گاری ساخته است.

نوشته‌های گونه‌گون فرانسوی

۸۶۸

چاپ اول

۳۴۳- خاطرات (خاطرات دختری

آراسته).

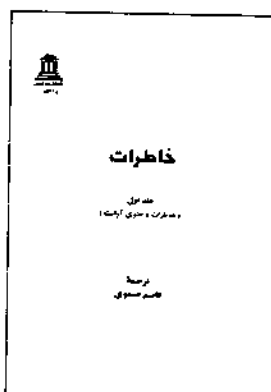
سیمون دو بووار: مترجم: قاسم صناعی. -
تهران: توس. - ۴۶۸ ص. - جلد اول. -
رقمی (گالینگور). - چاپ اول / ۳۳۰۰
نسخه.

عنوان به لاتین:

Memoires d'une jeune
fillee rangee

۹۶۴-۳۱۵-۵۲۸-۵

شابک:

خاطرات

رومن گاری

ترجمه
قاسم صناعی

جلد اول از خاطرات "سیمون دو بووار"
بیانگر زندگی پر تکاپوی او، سارتر و
جمعی از یاران نزدیک آنهاست که در
عین حال، بخشی از اندیشه‌های "سیمون
دو بووار" - به ویژه دفاع از حقوق زنان -
در آن منعکس گردیده است. پاره‌ای از
خاطرات نیز مربوط به فعالیت‌های ادبی
نگارنده است. یادداشت‌های انتهای
کتاب مربوط به معرفی اشخاصی است
که در متن از آنان یاد شده است.

۳۴۴- غیرمنتظره.

کریستیان بوبن: مترجم: نگار صدقی. -
تهران: ماهریز. - ۱۰۴ ص. - رقمی
(شمیز). - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک:

داستان ایتالیایی

۸۵۳

چاپ اول

۳۴۵- چشم‌های سیمونه.

گراتسیا دللا: مترجم: بهمن فرزانه. -
تهران: ققنوس. - ۲۵۴ ص. - رقمی
(شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول /
۲۲۰۰ نسخه.

شابک:

"ماریا سیرکا" (شخصیت اصلی رمان) زنی
است که بعد از مرگ عمومی ثروتمندش
که کشیش بوده است، وارث ثروت
فراروان می‌شود. ماریا در سراسر عمر
خود، به توصیه و به اجبار این و آن
اطاعت کرده است تا ثروتی بی‌پایان در
پیرامونش گسترده شود. ثروتی که برای
او چیزی نداشته است، جز تنهایی و
حصاری ناگزیر. اما ماریا با ایجاد حصاری
خود خواسته، حصاری که به دور قلب و
خلوتش می‌گشت، به ستیز با حصار
پیرامونش برمی‌خیزد. دوستدار حقیقی او
"سیمونه" است، اما به دلایلی چند ازدواج
این دو صورت نمی‌گیرد. ماریا تمامی
جوهرات خود را به مجسمه مریم
معجزه‌گر اهدا می‌کند و در پی آن...

چاپ اول

۳۴۶- مادر.

ناتالیا گینزبورگ: مترجم: فریده مهنوی -
دامپانی. - اهواز: تیر. - ۱۴۴ ص. - رقمی
(شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول /
۱۵۰۰ نسخه.

شابک:

"غیبت"، "خانه‌ای در کنار ساحل"،
"شهرم"، "مادر" و "ماه رنگ پریده"
عنوان پنج داستان کوتاه از "ناتالیا
گینزبورگ" نویسنده‌ای ایتالیایی است که
به فارسی ترجمه شده است. در داستان
"مادر" راوی چهره‌های متفاوت از "مادر" را
به تصویر می‌کشد، زیرا مادر مورد نظر در

داستان، شخصیتی است بی‌نظم و

مادر

اثر:

ناتالیا گینزبورگ

خوشگذران که التفات چندانی به فرزندان
ندارد و مدام در اندیشه خود است و راهی
برای شادمان ساختن خویش، به‌زعیم
راوی، مادر، او را در برابر احساس خطر و
ترس محافظت نمی‌کرده از این رو هیچ
گاه از مادر درخواستی نداشته است.
سرانجام، این که، مادرش با خوردن سم
به زندگی خود پایان داده است.

۳۴۷- یک مشت تمشک.

ایناتسیو سیلونه: مترجم: بهمن فرزانه. -
تهران: امیر کبیر. - ۳۰۸ ص. - رقمی
(شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم /
۳۰۰۰ نسخه.

شابک:

شعر اسپانیایی

۸۶۱

چاپ اول

۳۴۸- صد غزل عاشقانه.

پابلو نرودا: مترجم: زهرا رهبانی. - تهران:
نگاه. - ۱۲۸ ص. - رقمی (شمیز). -
۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

شابک:

صد غزل
عاشقانه

پابلو نرودا

در این مجموعه، غزل‌های "پابلو نرودا"
شاعر شیلیایی (۱۹۴۵ - ۱۹۷۳) در قالب
پنج عنوان به فارسی ترجمه شده که
عبارت‌اند از: "به ماتیلده نورویتا"، "صبح"،
"نیمروز"، "عصر" و "شب" در پایان کتاب.

سال شمار زندگی پابلو نرودا به چاپ رسیده است.

نوشته‌های گونه‌گون اسپانیایی

چاپ اول

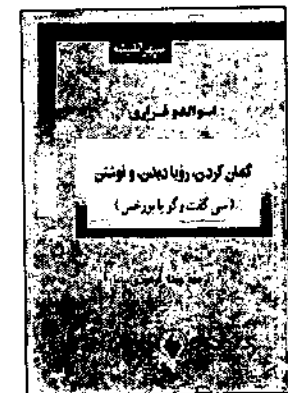
۳۴۹- گمان کردن، رویا دیدن، و نوشتن (سی گفت و گو با بورخس).

اوسوالدو فراری: مترجم: ویدا فرهودی. - تهران: فرزبان روز، - ۳۰۲ ص. - رقی (شمیز)، - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Jorge Luis Borges: dialogues, avec ...

شابک: ۹۶۳-۶۱۳۸-۹۶-۹

اوسوالدو فراری مصاحبه‌گر کتاب، در این مجموعه سی گفت و گو با "خورخه لوئیس بورخس" (۱۸۹۹-۱۹۸۶) فراهم آورده است. "هزل یا شوخ طبعی"، "ادبیات واقع‌گرا و ادبیات تخیلی"، "سیاست"، "درباره تاریخ"، "عشق"، "فلسفه"، "شاعر و دکارت" و "علم و چاشنی حماسه" پاره‌ای از موضوعات این گفت و گوهاست که برخی از این ویژگی‌ها را شامل می‌شود: نگرش جهانی بورخس در تمام زمینه‌ها، آزادی اندیشه در رویارویی با هر گونه تعصب و اعتقاد او به حضور مخاطب‌های حاضر دیگر یعنی روح، قریحه، الهام و خاطره پیشینیان در جریان محاوره، در ابتدای کتاب "فهرست آثار ترجمه شده بورخس به فارسی" درج گردیده است.

ادبیات پرتغالی

۸۶۹

چاپ اول

۳۵۰- بلم سنگی.

ژوزه ساراماگو: مترجم: مهدی غبرائی: نویراستار: هادی غبرائی. - تهران: هاشمی. - ۳۷۲ ص. - رقی (شمیز). -

۲۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۳۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

The stone raft

شابک: ۹۶۳-۷۱۹۹-۰۳-۱

دغدغه‌های اصلی "ساراماگو" بار دیگر در رمان "بلم سنگی" سر برمی‌دارد و این بار نیز ابعادی وسیع به خود می‌گیرد. پرسش‌ها و دغدغه‌های اصلی ساراماگو در این اثر بدین قرارند: اگر نظم موجود از هم بگسلد، آدم‌ها در موقعیت‌های گوناگون چه واکنشی نشان خواهند داد؟ آیا پیرایه‌های ظاهری را به دور خواهد ریخت و تبدیل به موجودی بدوی خواهد شد؟ آیا در عشق راه نجاتی خواهند جست؟ اگر مبانی منطق معمولی در هم بریزد چه؟ فی‌المتل اگر معلولی در بی علت نیاید، یا پس از سال‌ها و قرن‌ها بدیدار شود چطور؟ یا اگر معلولی که در پی علنی خلاف عقل مبتنی بر علم و شناخت دکارتی پدید آید چه؟... نویسنده در "بلم سنگی" رمانی تازه و تخیلی خلق می‌کند و مضمون آن را جدایی شبه جزیره "ایبری" از اروپا و فرهنگ اروپایی، نیز آشوب و بلوا قرار می‌دهد. پنج قهرمان اصلی این رمان به انضمام سگی مرموز، به حرکاتی ارادی یا غیر ارادی و غریزی دست می‌زنند. بدین گونه که "ژوانا کاردا" با شاخه نارون خطی نازدونی بر زمین می‌کشد؛ "ژواکیم ساسا" سنگی به دریا پرتاب می‌کند و در پی آن، کوه‌های "پیرنه" از هم می‌شکافتند و راه اقیانوس را در پیش می‌گیرد و بدین ترتیب، دریای غرب به هم ریزد، پس از جدایی خیالی شبه جزیره ایبری (پرتغال و اسپانیا) از اروپا و تبدیل شدن آن به جزیره سرگردان - همان بلم سنگی - در اقیانوس اطلس و خطر برخورد آن با مجمع‌الجزایر "آزور" و نابودی نیمی از سکنه دوسو، قهرمانان داستان در موقعیت خارق‌العاده قوا می‌گیرند، زیرا خیل سارها بر فراز سر "ژوزه آنتیسو" در پروازند و "پدرو اورس" - قهرمان دیگر داستان - لوزش زمین را حس می‌کند. این چهارتن (ژوانا کاردا، ژواکیم ساسا، و

ژوزه آنتیسو) پس از پیوستن به هم، به راهنمایی سگ، "ماریا گویایرا" را می‌یابند که جواری با نخ آبی بی‌پایان را شکافته است. پس از آن، سفر اقامه می‌یابد و در جریان آن همگی به خودشناسی می‌رسند؛ بر این اساس، ایده سفر و خودشناسی در این کتاب به کمال می‌رسد، چون همه مدام در سفرند؛ خود شبه جزیره نیز بر آب سفر می‌کند و به ناگزیر همراه کره زمین می‌چرخد. گفتنی است زبان این رمان سرشار از کنایه، ضرب‌المثل، تمثیل، استعاره، طنز و نظایر آن است.

چاپ اول

۳۵۱- پائولو کوئیلو در میان ایرانیان.

گردآورنده: مهوش رهنمای آذر. - تهران: آزاد اندیشان. - ۳۸ ص. - پالتویی (شمیز). - ۲۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۳-۹۳۷۸۵-۵-۹

کتاب حاضر برگزیده‌ای است از مصاحبه‌ها و سخنرانی‌های "پائولو کوئیلو" (نویسنده برزیلی) طی اقامت ده روزه خود در ایران - خرداد ۷۹ - که در آن عمدتاً از زندگی نویسنده، آثار وی و دیدگاه‌های عرفانی او سخن به میان آمده است.

۳۵۲- خاطرات یک مغ.

پائولو کوئیلو: مترجم: آرش حجازی. - تهران: کاروان. - ۲۲۰ ص. - رقی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۲۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

O diario de um mago

شابک: ۹۶۳-۷۰۲۳-۰۷-۹

۳۵۳- در ساحل رودخانه پیدرا نشستم و گریه کردم.

پائولو کوئیلو: مترجم: دل‌آرا (پنگر) قهرمان. - تهران: میترا. - ۱۷۶ ص. - رقی (شمیز). - ۶۰۰۰۰ ریال. - چاپ دهم / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Sur le bord de la riviere piedra je me suis assise et j'ai...

شابک: ۹۶۳-۵۹۹۸-۰۹-۳

۳۵۴- کوری.

ژوزه ساراماگو: مترجم: میمنو مشیری: نویراستار: محمدرضا جعفری. - تهران: مروارید. - ۳۷۰ ص. - رقی (گالینگور). - ۱۸۵۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۲۲۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Blindness

شابک: ۹۶۳-۶۰۲۶-۰۲-۲

چاپ اول

۳۵۵- موز وحشی.

ژوزه مارو د واسکونسلوس: مترجم: عباس پژمان. - تهران: نشر مرکز. - ۲۱۴ ص. - رقی (شمیز). - ۱۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۳-۳۰۵-۵۸۴-۱

"ژوزه مارو د واسکونسلوس" نویسنده برزیلی است که یک چند بازیگر سینما و تلویزیون نیز بوده است. وی در این داستان، ماجرای از انسان‌های بی‌رحم را به تصویر می‌کشد که برای تصاحب معدن از هیچ قساوتی فروگذار نمی‌کنند. بدین ترتیب، مخاطب کتاب از ماجرای هولناک "ژول" باخبر می‌شود؛ همچنین از آنان که برای دستیابی به معدن طلا با گرسنگی، تشنگی، تلخی، خشونت، بی‌رحمی، قتل و... مواجه‌اند.

۳۵۶- ورونیکا تصمیم می‌گیرد پیرو.

پائولو کوئیلو: مترجم: آرش حجازی. - تهران: کاروان. - ۲۲۰ ص. - رقی (شمیز). - ۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ هشتم / ۲۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Veronika decide morrer

شابک: ۹۶۳-۹۱۶۴-۰۷-۱

۳۵۷- همه نام‌ها.

ژوزه ساراماگو: مترجم: عباس پژمان. - تهران: هاشمی. - ۳۷۸ ص. - رقی (شمیز). - ۱۹۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۲۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Tous les noms par jose saramago titre original: todos os ...

شابک: ۹۶۳-۹۱۹۷۵-۸-۳

شعر نمایشی و نمایشنامه‌های

کلاسیک یونان

۸۸۲

چاپ اول

۳۵۸- نمایشنامه کاندیدا.

جورج برناردشاو: مترجم: محمدرضا بیدکی. - تهران: رانش. - ۱۱۲ ص. - رقی (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Candida

شابک: ۹۶۳-۹۲۱۵۳-۹-۲

نمایشنامه "کاندیدا" اثر "برناردشاو" (۱۸۵۶ - ۱۹۵۰) یکی از نمایشنامه‌هایی است که در مجموعه "نمایشنامه‌های مطبوع و نامطبوع" منتشر یافت. در این نمایشنامه "جیمز ماور مورل" کشیش سوسیالیستی است که عمیقاً زن‌زیبایش - "کاندیدا" - را دوست دارد. کاندیدا نیز زنی بسیار باهوش بود، کاملاً بر خفایات و روحیات همسرش آگاه است و ضعف‌ها و قوت‌های او را به درستی می‌داند. کار اصلی "جیمز" سخنرانی در اجتماعات است که اغلب با هدف دفاع از حقوق محرومان و دستیابی به زندگی بهتر ایراد می‌شود. در این میان، جوانی به نام "مارج بانکس (لوزن)" که دوست "جیمز" است، سخت شیفته "کاندیدا" می‌شود و "جیمز" نیز بدان وقوف یافته حسادت و رنج درونی بر او مستولی می‌شود. او نیک می‌داند که "قدرت خویش را برای دفاع، صداقتش را برای جلب اطمینان، و

توانایی و حرفه‌اش را برای تأمین زندگانی و مقام و اعتبارش را برای عزت و آبروی کاندیدا به کار بسته است. سرانجام "جیمز" احساس خود را در حضور "کاندیدا" و "اوزن" به صراحت بیان می‌کند که کاندیدا باید از میان او و "اوزن" یکی را انتخاب کند. کاندیدا نیز به هر یک از دو می‌گوید که چه چیزی برای دستیابی او در اختیار دارند. "اوزن" اذعان می‌دارد که چیزی جز ضعف و زبونی در برابر عشق ندارد؛ در حالی که "جیمز" از قدرت، توانایی و صداقت خود در برابر عشق کاندیدا سخن به میان می‌آورد. کاندیدا نیز در پاسخ هر دو می‌گوید که من ضعیف‌ترین را انتخاب می‌کنم که البته منظور او خود "جیمز" است، زیرا او عشق و وفاداری کاندیدا را به خوبی در نیافته است.

ادبیات زبانهای هند و اروپایی شرقی و سلتی

۸۹۱

چاپ اول

۳۵۹- جنگ و صلح (متن خلاصه)

لی‌یف‌نیکالایوویچ تولستوی: تنوین: ادموند فولر؛ مترجم: مصباح خسروی نویراستار؛ پرویز انابیکی - تهران: فرزانه روز، ۵۳۰ ص. - وزیری (شمیز) - ۲۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۱۳۸-۷۸-۰

کتاب متن خلاصه شده رمان "جنگ و صلح" اثر مشهور "لئو تولستوی" (۱۸۲۸ - ۱۹۱۰) است که با مختصری درباره نویسنده و معرفی شخصیت‌های داستانی این اثر فراهم آمده است. تولستوی در این رمان، به شیوه‌ای بسیار کامل و بر مبنای احساس بشر دوستانه، حوادث اساسی زندگی را مانند تولد، بلوغ، ازدواج، کهولت، مرگ و جنگ و صلح بیان کرده است. این حوادث از یک سو بر زمینه وقایع بزرگ تاریخی آغاز قرن نوزدهم و لشکر کشی ناپلئون به روسیه و جنگ

"اولسترلینز" و حریق مسکو قرار گرفته است و از سوی دیگر، تاریخ و جریان زندگی دو خانواده اشرافی روسیه را شرح می‌دهد که برخی از افراد آن با خود تولستوی مشابهت‌هایی دارند.

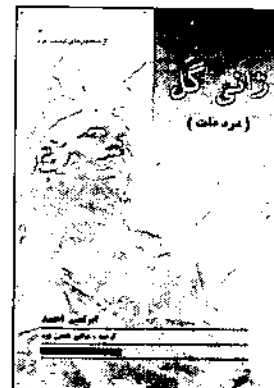
۳۶۰- دختر سروان

آلکساندر سرگی‌ویچ پوشکین؛ مترجم: پرویز خانلری - تهران: امیر کبیر، ۱۹۸ ص. - رقصی (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ سوم / ۱۵۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: The captain's daughter شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۶۷۶-۹

چاپ اول

۳۶۱- زانی گل (درد ملت)

ابراهیم احمد؛ مترجم: عرفان قائمی‌فرد - تهران: نگاه سبز، ۱۷۶ ص. - رقصی (شمیز) - ۸۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۶۳۹-۴۷-۶

ابراهیم احمد (تولد: ۱۹۱۴) از نویسندگان کرد عراق است که در این داستان، فقر و گرسنگی، بی‌عدالتی حکام و درد و رنج فرودستان و مردم زحمت‌کش کرد را به تصویر می‌کشد و طی آن مبارزات مردم کرد را بازگو می‌کند.

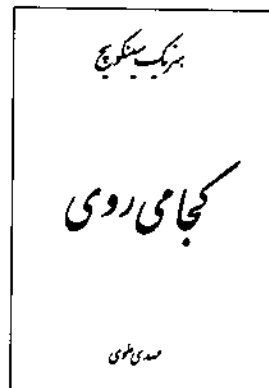
چاپ اول

۳۶۲- کجا می‌روی

هنریک سینکویچ؛ مترجم: مهدی علوی - تهران: سمیر، ۶۶۰ ص. - وزیری (گالینگور) - ۳۹۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۷۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Quo vadis? a classic story of love and adventure شابک: ۹۶۴-۶۵۵۲-۰۸-۰

"هنریک سینکویچ" نویسنده لهستانی-الاصل (برنده جایزه نوبل ادبیات در سال ۱۹۵۰) در این رمان تاریخی، شرح زندگی و کشتار "نرون" (امپراتور روم) را

به تصویر می‌کشد. "نرون" پسر "کومیتوس" بود و مادرش "آگری بین" که بعدها به همسری "کلودیوس اول" (امپراتور روم) درآمد. بعد از مرگ

کلودیوس، "نرون" به جای او بر سلطنت نشست و قدرت را از کف مادر بیرون آورد. در پی آن، مادرش نیز به مخالفت با وی به پشتیبانی "بریتانیکوس" (پسر واقعی کلودیوس) برخاست، اما "بریتانیکوس" با زهر "نرون" درگذشت. "نرون" بعدها مادر و زن خود را به قتل رساند؛ سپس به تعقیب و آزار مسیحیان مشغول شد. سوءقصدی که به جان او شد در نتیجه خویی او را افزون ساخت و دست به قتل عده‌ای از بزرگان و درباریان زد. سرانجام، نرون با شورش همگانی مواجه شد و ناگزیر خود را به قتل رسانید.

۳۶۳- ماری

ولادیمیر ولادیمیروویچ نابوکوف؛ مترجم: عباس پژمان - تهران: هاشمی، ۲۰۸ ص. - رقصی (شمیز) - ۸۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۹۷۵-۷-۵

چاپ اول

۳۶۴- نامه‌های تولستوی ۱۹۱۰ - ۱۸۴۵

مترجم: مشفق همنانی - تهران: مهران‌دیش، ۳۲۰ ص. - رقصی (شمیز) - ۱۹۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Tolstol's letters شابک: ۹۶۴-۶۷۹۹-۰۹-۴

در این مجموعه، نامه‌های تولستوی به اطرافیان، خویشاوندان، دوستان و دیگران فراهم آمده که گویای عواطف، اندیشه‌ها و باورهای اوست. این نامه‌ها از حیث زمانی عبارتند از: اولین نامه‌های او در حیات نویسندگی تا هنگام نگارش اثر برجسته او "جنگ و صلح" (سال ۱۸۷۵). آنچه در این نامه‌ها مشهود می-

گردد این است که تولستوی وقایع

سیاسی زمان را در آن منعکس نمی‌سازد؛ همچنین وی به جای آن که به حفظ مقام شامخ نویسندگی و زندگی مرفه و آرام اشرافی و تمتع از لذایذ شوهر بودن و پیری نیکبخت، همت گمارد نسبت به آرمان‌ها و هدف‌های خویش به دیده شک و تردید می‌نگرد؛ بدین ترتیب، دوران مورد نظر که نامه‌های تولستوی طی آن نگارش یافته، زمانه‌ای است که صاحب نظران آن را به منزله "دوران بحران" یا انقلاب فکری تولستوی دانسته‌اند.

ادبیات زبانهای افریقایی - آسیایی (خاصی و سامی)

۸۹۲

چاپ اول

۳۶۵- به حیفا باز می‌گردم!

غسان کنفانی، حسن حمید؛ مترجم: محمدعلی عسکری - تهران: آبه، ۱۲۰ ص. - رقصی (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به فارسی: عوده الی حیفا شابک: ۹۶۴-۹۲۴۹-۱-X

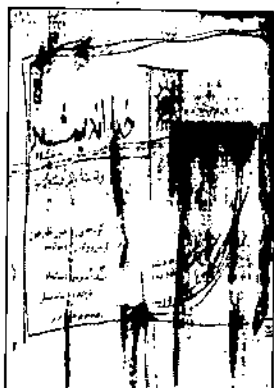
مجموعه حاضر ترجمه ده داستان کوتاه از "غسان کنفانی" و "حسن حمید" است که در آن نقش انتفاضه فلسطین و حرکت انقلابی و رشادت مردم آن دیار

علیه اشغالگران اسرائیل به تصویر کشیده شده است.

چاپ اول

۳۶۶- خدا اندیشید و اندیشه‌ی اولش فرشته‌ای بود

جبران خلیل جبران؛ مترجم: باسم رسام - تهران: مامریز، ۴۶ ص. - بیاضی (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۰۴۹-۰۴-۸

کتاب که با طرح‌هایی به چاپ رسیده متضمن ترجمه قطعاتی است از "جبران خلیل جبران" با عباراتی از این دست: زندگی باتوی روزهای سفید است، روزهایی سفید که آسترش شب‌های سیاه است؛ خاطره شادمانی‌ها؛ دیروز؛ تلخ‌ترین غمی است که امروز داریم؛ کسی را که با او خندیده‌ای شاید از یاد ببری؛ اما آن کس را که با او گریسته‌ای هرگز فراموش نخواهی کرد.

چاپ اول

۳۶۷- دزد و سگ‌ها

نجیب محفوظ؛ مترجم: بهمن رازانی - تهران: ققنوس، ۱۶۰ ص. - رقصی (شمیز) - ۱۱۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه. عنوان به عربی: اللص و الکلاب شابک: ۹۶۴-۳۱۱-۳۷۱-۳

شخصیت اصلی داستان 'دزد و سگ‌ها' اثر 'نجیب محفوظ' نویسنده مصری (تولد: ۱۹۱۲) مردی است به نام 'سعید مهران' که پیشه اصلی او دزدی است. داستان با حرکتی سریع آغاز می‌شود و 'سعید مهران' از زندان بیرون می‌آید. هنگامی که در زندان به سر می‌برده سرپرستی دخترش - سنا - را به کس دیگری واگذار کرده‌اند و او بلافاصله بعد از آزادی، به ملاقات دخترش رفته، اما با بی‌اعتنایی او روبه‌رو می‌شود، زیرا دخترک، در چهره او، هیچ نشانی از پدر نمی‌یابد و از او می‌گریزد؛ سپس سعید با 'شیخ علی جنیدی' ملاقات می‌کند و 'شیخ' همچون گذشته او را به اسرار حق و رموز معرفت فرا می‌خواند، اما سعید دغدغه زنده ماندن را همچنان در 'دزدی' می‌بیند و از این رنج...

چاپ اول

۳۶۸- دیوان الربیعی فی رثاء اهل البیت (ع).

شاعر: عبدالعظیم ربیعی. - قم: انوارالهدی. - ۵۳۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۲۲۳-۴۳-۵

چاپ اول

۳۶۹- رویا و کابوس: شعر پویای معاصر عرب.

مترجم: عبدالحسن فرزاد. - تهران: مروارید. - ۲۲۲ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۲۶-۹۲-۳

کتاب با مقدمه‌ای مفصل درباره گذشته تاریخ و ادب عرب آغاز می‌شود؛ آن گاه هشت شاعر معاصر عرب زبان معرفی شده که به اختصار شامل زندگی، احوال و مختصات شعری شاعر است؛ سپس منتخبی از اشعار هر یک (ترجمه فارسی اشعار) فراهم آمده است. این شاعران

عبارت‌اند از: 'بدرشاکر السیاب' (تولد: ۱۹۲۶ - عراق)، 'نزار قبانی' (۱۹۲۳ - سوریه)، 'محمود درویش' (۱۹۲۲ - فلسطین)، 'آدونیس' (۱۹۳۰ - لبنان)، 'عبداللهاب السیاتی' (۱۹۲۶ - عراق)، 'بلند الحیدری' (۱۹۲۶ - عراق)، 'غاده السمان' (۱۹۲۲ - سوریه) و 'سمیع القاسم' (۱۹۲۶ - فلسطین).

۳۷۰- شرح دیوان منسوب به امیرالمومنین علی بن ابی طالب علیه السلام.

کمال‌الدین میرحسین بن معین‌الدین میندی یزدی؛ مقدمه: حسن رحمانی، ابراهیم اشکشیرین. - تهران: مرکز نشر میراث، میراث مکتوب. - ۹۹۶ ص. - وزیری (گالینگور). - چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۸۱-۳۹-X

چاپ اول

۳۷۱- عروسی نازی.

دوریت رابینیان؛ مترجم: آذر جولایی. - تهران: البرز. - ۱۹۶ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Persian brides

شابک: ۹۶۴-۴۴۲-۲۶۸-۶

چاپ اول

۳۷۳- مجموعه آزمونه‌های کارشناسی ارشد زبان و ادبیات عرب سال ۱۳۷۷-۱۳۷۹.

تهران: کاشفان. - ۱۲۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۰۹۳-۰۲-۰

چاپ اول

۳۷۴- یوحنا مجنون و هشت داستان دیگر.

جبران خلیل جبران؛ مترجم: مسعود انصاری. - تهران: جامی. - ۲۸۸ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۶۲-۰۴-X

'یوحنا مجنون' مشتمل بر ده داستان از 'جبران خلیل جبران' است که تقریباً تمامی نوشته‌های داستانی وی را شامل می‌شود. این داستان‌ها عبارت‌اند از: 'بال' - 'های شکسته' که حکایت عشق اوست. 'عروسان مرغزار' که مشتمل بر سه داستان است: 'خاکستر نسل‌ها و آتش جلودان'، 'مرتباتی' و 'یوحنا مجنون'. 'آرواح سرکش' نیز در بردارنده چهار داستان است: 'ورده الهانی'، 'فریاد گورها'، 'خجسته‌گاه عروس' و 'خلیل کافر'. نیز دو قصه 'کشتی‌ای در مه' که تصویری است گویا از عشق راستین و 'آرم ستوندار' که حکایتی عرفانی است.

ادبیات زبانه‌های اورال - آلتایی، سیبریایی قدیم و ...

چاپ اول

۳۷۵- حادثه کریلا در مدح و مرثی ائمه معصومین (ع).

شاعر: مجید محمدی هشترونی. - تهران: احمدی. - ۲۸۴ ص. - جیبی (گالینگور). - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۹۷-۱۱-۳

چاپ اول

۳۷۶- دیوان حضرت مخدومقلی فراغی.

به‌اهتمام: احمد شیخ‌طلایی. - تهران: حاجی طلایی. - ۳۵۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۲۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۹۶۴-۶۱۶۰-۰۴-۲

دیوان 'مخدومقلی فراغی' (۱۱۶۶ - ۱۲۱۲ هجری) شاعر ترکمن، متضمن اشعاری ترکمنی است که با مضامین عارفانه، مذهبی و موضوعات دیگر به نظم کشیده شده طی آن بخشی از آداب

و سن مردم ترکمن آشکار می‌گردد.

چاپ اول

۳۷۷- زخم دل: رده‌توشه مداحان (به ضمیمه روش مداحی).

شاعر: بشیر حسینی میانتجی. - قم: نوبت اسلام. - ۴۲۰ ص. - جیبی (گالینگور). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۳۸۵-۷۵-۸

چاپ اول

۳۷۸- سیرانسر: پندیات، قطع، مدایح و مرثی ائمه معصومین (ع).

علی‌اکبر علی‌اکبری. - تهران: احمدی. - ۱۷۶ ص. - جیبی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۹۷-۱۲-۱

چاپ اول

۳۷۹- قایا لارا یازیلان سس.

شاعر: محمد آراز؛ مترجم: محمد قره-داغلی. - تبریز: آذر سیلان. - ۲۲۲ ص. - پالتویی (شمیز). - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب متضمن اشعاری است به زبان ترکی، که گاه با مضامین بومی، عاشقانه و اجتماعی به نظم درآمده است.

نمایه عنوان

A short history of literary criticism 2
Persian roses (selected texts of literature) 41
The blind owl 290

آتش زمستانی: شعر نو ۱۱۷
آریانا (جلد ۱ و ۲) ۲۱۷
آزادی، دو نفر ۲۱۸

آفتاب‌ترین انتخاب: مجموعه مرثی ۵۸
آلوهای وحشی: مجموعه شعر ۱۱۸
آوای تنهایی دل ۳۳۸

آیین سخنرانی ۴-۳
ایر و کوچ ۱۱۹
آنیوس مدرسه ۳۲۸

آنود در قزمز لاک ۳۲۹
از فرق تا خروسخوان: مجموعه شعر ۱۲۰
استاره: از مجموعه مکتبها، سبکها و اصطلاحهای ادبی و هنری ۵

آشک شفق: شاهکارهایی از اشعار مذهبی ۵۹-۳۸
آشک مهتاب: مجموعه داستان ۲۱۹
افتخار بازنشستی ۲۲۰

امانم بده! ۱۲۱
آمین ۲۲۱
انتظار سبز ۲۲۲

انوار حکمت: برگزیده‌ای از: کلمات قصار و سخنان گهربار امیرمومنان حضرت علی (ع) از نهج‌البلاغه به نظم ۶۰

اولین مسافر ۱۲۲
با دره در صدف ... ۳۰۴
با دماوند خاموش: مجموعه شعر ۱۲۳

با کاروان طله: مجموعه نقد ادبی ۵۱
بارانهای سبز ۲۲۳
باغ مارشال (سرگذشت ناهید و ...) ۲۲۴

باغ مارشال: خاطرات خسرو ۲۲۵
بالماسکه ۲۲۶
بانوی لیل ۲۲۷

بدیع نو ۲۸
بر شانه‌های درد: مجموعه نوحه سینه‌زنی و زنجیرزنی کردی ۳۰۸
برف‌های کلیمنجارو (و چند داستان دیگر از بهترین داستان‌های کلاسیک جهان) ۶

برکه مانداب ۲۲۸
برگزیده و شرح اشعار حافظ ۹۱
بعد از تو شعر است و باران ۱۲۴

بلم سنگی ۳۵۰
بلندپروازهای زن ماهیگیر ۲۲۹
بوستان جان: چهارصد کلام منظوم برگرفته از فرمایشات گهربار چهارده معصوم (ع) ۱۲۵

به حیف با می‌گردم! ۳۶۵
به هوای گل سرخ ۲۳۰
بهار را باور کن ۱۲۶

بهار عجم: فرهنگ لغات، ترکیبات،

کتابیات و امثال فارسی ۲۴-۲۵-۲۶
 بهشت گمشده ۲۲۲
 بی‌نام ۲۳۱
 بیداری انتخاب ۱۲۷
 یا به پای قاف: دفتر شعر ۱۲۸
 پانولو کوتیلو در میان ایرانیان ۳۵۱
 پایداری حماسی ۴۲
 پرسشهای چهارگزینه‌ای ادبیات فارسی (۵) ۲۹
 پرسشهای چهارگزینه‌ای و آزمون ادبیات فارسی دوم و سوم دبیرستان ۳۰
 پرچم ۲۲۲
 پست جنوب ۲۲۹
 پنهانده عشق ۲۲۳
 پنج مقاله درباره‌ی ادبیات کودک ۷
 پنجه‌های درد ۲۲۴
 پولک سرخ ۲۲۵
 پیامی به شش میلیاردین کودک جهان: مویه کن دلبنده، مویه کن ... ۸
 پیستی کاتو = PIZZICATO: مجموعه شعر ۱۲۹
 پیشدرآمدی بر نظریه ادبی ۱
 یک‌سایه هنوز نمرده است! (شش طنز کوتاه) ۲۹۸
 یکی برای صلح ۱۳۰
 پیمان ۲۱۶
 ناسحر ۱۳۱
 تا شقایق هست: زندگی سهراب سپهری ۱۳۲
 تاریخ نسخه‌پردازی و تصحیح انتقادی نسخه‌های خطی ۹
 تجلی عشق ۶۱
 تحلیل‌های روانشناختی در هنر و ادبیات و جنب و جوش‌های ایستا ۲۹۲
 تحمیدیه و مناجات، ادبیات حماسی (ادبیات فارسی) ۳۱
 ترانه عشق شامل بخش‌های: مدایح و مرثی‌های اهل بیت (ع)، غزلیات، ... ۶۲
 ترانه‌های زخمی ۱۳۳
 ترجمه و توضیح تهذیب البلاغه ۱۰
 تشنگی از وسط (مجموعه شعر) ۱۳۴
 تشنه طوفان ۱۳۵
 تصویرها و توصیف‌ها در شعر معاصر ایران: نیما یوشیج احمد شاملو، مهدی اخوان ثالث ... ۱۳۶
 نقاله‌های زمینی (مجموعه داستان) ۲۳۶
 تقدیر چنین بود ۲۳۷
 تقدیم به خورشید ۱۳۷
 تقدیم به گل‌انداز ۲۳۸
 تقصیر من نبود (مجموعه شعر) ۱۳۸
 تلخیص جواهر البلاغه ۱۱
 تماشاخانه "نماد جامعه‌ی بسته" ۳۱۷
 تنها برای تو می‌نویسم، بی‌بی باران ۱۳۹
 تنها یک خیال: ده داستان کوتاه ۲۳۹
 تو از بادم نخواهی رفت ۱۴۰
 جام تهی از آتش ۱۴۱
 جای خالی سلوک ۲۴۰
 جگر گوشه کان (جگر گوشه‌ها) ۳۰۹

جنگ و صلح (متن خلاصه) ۳۵۹
 جنگی در ستاره‌گان: داستان تخیلی ایران در ۲۰۰ سال آینده ... ۲۴۱
 چتر شکسته: بیست داستان از بیست داستان نویس لر ۳۰۷
 چرند و پرند ۲۹۹
 چشم‌های سیمونه ۳۴۵
 چشم‌های لوج زمین ۱۴۲
 چشمه روشن: دیداری با شاعران ۵۲
 چگونه ادبیات داستانی را تحلیل کنیم ۱۲
 چون غربی‌های جهان را به حرکت در می‌آورد ۱۴۲
 چهره مرد هنرمند در جوانی ۳۳۰
 چهره‌های ادبیات کودکان و نوجوانان: جعفر ابراهیمی ۴۳
 چهره‌های ادبیات کودکان و نوجوانان: داوود غفارزادگان ۴۴
 چهره‌های ادبیات کودکان و نوجوانان: شاعران دیگر (قیصر امین‌پور، افشین علاء ناصر کشاورز) ۴۵
 چهره‌های ادبیات کودکان و نوجوانان: محمدرضا پایرامی - فرهاد حسن‌زاده، شهرام شفیعی ۴۶
 چهره‌های ادبیات کودکان و نوجوانان: نادر ابراهیمی ۴۷
 حادثه کربلا در مدح و مرثی‌های ائمه معصومین (ع) ۳۷۵
 حروف: مجموعه مقالات (گزیده مقالات دو حرف و حرف دیگر) ۲۹۲
 حیاتی دیگر (اشعار به زبان کردی) ۳۱۰
 حبله ناپیدا ۲۳۲
 خاطرات (خاطرات دختری آراسته) ۳۳۳
 خاطرات یک مخ ۳۵۲
 خدا اندیشید و اندیشه‌ی اولش فرشته‌ای بود ۲۶۶
 خدا کند تو بیایی ۲۹۴
 خشم و عصیان ۲۴۲
 خنده درمانی (لطیفه‌های خنده‌دار) ۳۰۰
 خورشید عرفان پیر گیلان شامل آراء افکار و زنده اشعار ۷۶
 داستان کتمان و رگنا ۲۴۳
 داستانهای نامورنامه باستان شاهنامه فردوسی: پادشاهی هرمزد (یسر انوشیروان) ۷۰
 داستانهای نامورنامه باستان شاهنامه فردوسی: پادشاهی فریدون ۶۹
 داستانهای نامورنامه باستان شاهنامه فردوسی: مقدمه شاهنامه، پادشاهی: کیومرث - هوشنگ - طهمورث - ... ۶۸
 دال: زندگی مهاجران ایرانی در سوئد بعد از انقلاب ۲۴۴
 دختر سروان ۳۶۰
 دختر ماه هفتم ۱۴۴
 در باد غزل خواندن: گزیده شعرهای ۶۷ تا ۷۹
 در بارگاه عشق ۱۴۶
 در جستجو مجموعه اشعار ۱۴۷
 در ساحل رودخانه پیدرا نشستم و گریه کردم ۲۵۲

دیوان ناصری کاشانی ۲۵۲
 دیوان وحشی بافقی ۱۴۸
 راز و رمزهای داستان‌نویسی ۱۴۹
 رمان‌های معاصر فارسی پیرنگ، شرح و تفسیر ۲۴۵
 رماتیسیم: از مجموعه مکتبها، سبکها و اصطلاحهای ادبی و هنری ۱۵۰
 روزهای به یاد ماندنی ۱۵۱
 رویا و کابوس: شعر پویای معاصر عرب ۳۶۷
 رویای ارغوانی ۲۴۶
 رویای نوشتن: هشت نویسنده معاصر از نوشتن می‌گویند ۲۴۷
 زخم دل: ره‌توشه مداحان (به ضمیمه روش مناحی) ۲۴۸
 زندگینامه شاعران ایران ۲۴۹
 زنی در اتفاق کهنه پیوند ۳۱۵
 زیبای عالم ۱۵۲
 ... زیر سایه یک برگ ... (مجموعه شعر) ۷۷
 زانی گل (درد ملت) ۳۰۵
 ساختار زبان شعر امروز (پژوهشی در واژگان و ساخت زبان شعر معاصر) ۱۵۳
 ساعت ده و نیم شب در تابستان ۲۱۰
 سال‌های ابری (جلد اول و دوم) ۳۳۰
 سال‌های ابری (جلد سوم و چهارم) ۲۵۱
 سالاری از ملک جم (امیر کبیر در بلندپایه تاریخ) ۲۵۲
 سالهای بی‌کسی ۲۵۳-۲۵۴
 سبک هندی و شاعران برگزیده آن ۵۴
 ستاره‌های بخون نشسته: فصلنامه محرم و صفر سال ۱۳۸۰ ۶۳
 ستاره‌های عاشق ۱۶۴
 سروناز ۲۵۶
 سقوط امپراتوری روم ۳۱۹
 سنگ و شبنم: ترانه‌ها، دوبیتی‌ها و رباعی‌ها ۱۶۵
 سنگینه خواب: مجموعه شعر ۲۱۱
 سوگمیش شاه ریچارد سوم ۳۲۷
 سی و نه پله ۳۳۱
 سیاه گیسو ۲۵۷
 سیرانسر: پندیات، قطع، مدایح و مرثی‌های ائمه معصومین (ع) ۳۷۸
 سیری در ترانه‌های غرب: شاهزاده شب: مجموعه کامل ترانه‌های مدرن تاکنون ۳۲۵
 سیری در ترانه‌های غرب: لبخند مسیح: مجموعه کامل ترانه‌های جرج مایکل ۳۳۶
 سیمای علی (ع) در آینه شعر فارسی ۴۹
 سینمای واژه‌ها - تعصب، حساسیت، مرگ ۱۶۶
 سازادی به‌ختیار ۳۳۰
 شاعر قله‌های مه‌آلود: تصحیح، ترجمه و شرح اشعار غلامرضا ارکوازی شاعر شهیر ایلامی ۳۱۲
 شاعران در آندوه ایران ۵۵
 شاهنامه حکیم ابوالقاسم فردوسی ۷۱

شاهنامه فردوسی (بر پایه چاپ مسکو - ۱۹۶۲) ۱۰۵
 چاپ خالقی مطلق ... ۷۲
 شب غریب شکستن ۱۶۷
 شبکه بی‌رحم ۳۲۱
 شرح دیوان منسوب به امیرالمومنین علی‌بن‌ابی‌طالب علیه‌السلام ۳۷۰
 شرح عرفانی غزلیات حافظ به سیاق عرفان عملی و طریقت ۱۰۱-۱۰۲
 شرح و تفسیر دیوان امام خمینی (ره) متن کامل دیوان امام به همراه فرهنگ موضوعی و شرح و تفسیر آن ۱۶۸
 شعر معاصر ایران: از بهار تا شهریار ۱۱۴
 شکوفه‌های احساس ۱۶۹
 شکوه شعر عاشورا در زبان فارسی ۶۴
 شمس و طغرا ۲۱۶
 شناخت ادگار آلن پو ۳۲۲
 شوکران شیرین ۱۶
 شهر آشوب ۱۰۶
 شیخ در بوته: چگونگی روش‌های بازنویسی و بازآفرینی و ترجمه و بازپرداخت در آثار ادبی ۱۷
 صبح قیامت به خیر: مجموعه شعر ۱۷۰
 صد غزل عاشقانه ۳۴۸
 صدای خط خورتن مشق: نقد تألیفی آثار هوشنگ مرادی کرمانی ۲۵۸
 طلایه طوفان ۲۵۹
 طنز و طنز (شوخی و جدی) ۳۰۳
 ظلمت در نیروز ۳۳۲
 عاطفه در غبار: مجموعه داستان (۶۹ - ۱۲۶۲) ۲۶۰
 عروسی نازی ۳۷۱
 عروض فارسی: شیوه نو برای آموزش عروض و قافیه ۲۷
 عربان‌تر از جنگ: مجموعه داستان کوتاه ۲۶۱
 عشق دیروز حرف امروز ۱۷۱
 عشق کبود ۲۶۲
 غدیریات ۳۷۲
 غروب آرزوها ۲۶۳
 غزال ۲۶۴
 غم نهایی ۱۷۲
 غمناکه رستم و سهراب از شاهنامه فردوسی ۷۳
 غیرمنتظره ۳۴۴
 فارسی عمومی (درستنامه دانشگاهی) ۳۹
 فانی، دختری که دوبار متولد شد ۲۶۵
 فراتر از بودن و موتسارت و باران ۳۴۱
 فرانتس کافکا ۳۳۴
 فریب ۲۶۶
 قایلا را یازیلان سس ۳۷۹
 قصاص جوانمردان: مجموعه داستان ۲۶۷
 قصه حسن و محبوبه ۲۶۸
 قصه زندگی معلم: مجموعه شعر عشقی، انتقادی، اجتماعی و سیاسی ۱۷۳
 قطره‌های خون ۲۶۹
 قلب شیفته ۲۷۰

قواعدی از زبان و ادبیات فارسی: شامل نکاتی در باب رسم الخط ... ۳۲
کارگاه سناریو: چگونه یک سناریو نوشته می‌شود ۱۸
کاروان عشق ۶۵
کتاب امروز: پیرامون فرهنگ، هنر، ادبیات و سیاست ۲۹۷
کتاب فقیر: مجموعه نثر و شعر ۱۳۷۹- ۳۰۶
کجا می‌روی ۲۶۲
کجاست مر عاشقانه‌ی جهان؟! مجموعه شعر ۱۷۴
کسی زیر چتر و سکوت جهان می‌گفت: همچنان، تا نمی‌دانم چه وقت: مجموعه شعر ۱۷۵
کفر عشق ۲۷۱
کلاسیسیسم: از مجموعه مکتبه، سبکها و اصطلاحهای ادبی و هنری ۱۹
کلیات دیوان شمس تبریزی ۸۲
کلیات دیوان هاتف اصفهانی: شامل قصاید و غزلیات و ترجمیات و مثنویات ۱۰۷
کلیات سمدی: بر اساس چاپ محمدعلی فروغی و مقابله با چند نسخه معتبر دیگر ۸۳
کلیات سمدی: شامل گلستان، بوستان، غزلیات، قصاید، رباعیات و قطعات ۸۴
کلیات شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی ۱۰۳
کلیات مولانا نظام‌الدین عبدالله معروف به عید زاکانی ۱۰۴
کنار خوشی گندم ۱۷۶
کوری ۲۵۲
کومه‌له شیر (چوه‌ری) ۳۱۳
گزیده ادبیات معاصر: مجموعه داستان ۲۷۲
گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر ۱۷۷
۱۷۸-۱۷۹-۱۸۰-۱۸۱-۱۸۲-۱۸۳
گزیده اشعار مسعود سعد سلمان ۷۵
گزیده غزلیات سمدی ۸۵
گزیده منطق‌الطیر (هفت شهر عشق) ۷۹
گزیده اشعار ۱۳۳۳ تا ۱۳۷۸ ۱۸۴
گزیده اشعار بهار ۱۱۶
گفتیم: سلام، گفتی: خفا حافظ ۱۸۵
گل همیشه بهار: مجموعه شعر ۱۸۶
گل‌چیده‌ها (از همه چیز، از همه جا و از همه کس) ۲۰
گلچینی از دیوان ناجی قزوینی ۱۰۸
گلی - اما آفتابگردان: مجموعه شعر ۱۸۷
گمان کردن، رویا دیدن، و نوشتن (سی گفت‌وگو با بورخس) ۳۳۹
گناه دریا ۱۸۸
گنجینه بهارستان: مجموعه ۱۶ رساله در ادبیات فارسی ۴۰
گنجینه پاکان ۲۷۳
گنجینه پرسش‌های طلایی ادبیات فارسی سال دوم و سال سوم پیش-دانشگاهی (۱ و ۲) ۲۲

گوهرشاد ۲۷۴
لالایی لیلی ۲۷۵
لحظات سرنوشت‌ساز ۳۲۵
لحظه‌های سبز ۱۸۹
لطیفه‌ها: شامل هزار و چهارصد موضوع از: حاضر جوابی‌های شیرین و ادبی ... ۳۰۱
لطیفه‌های شیرین ملانصرالدین ۳۰۲
مادر ۳۴۶
ماری ۳۶۳
ماه مردادی که به تو می‌آید ۱۹۰
مثل دو آینه روبروی هم: مجموعه شعر ۱۹۱
۱۳۷۷ - ۷۹ ۶۶
مثنوی مجرم
مثنوی معنوی بر اساس نسخه رینولد. ۱.
نیکلسون ۸۶
مثنوی معنوی بر اساس نسخه نیکلسون ۸۷
مثنوی معنوی مولانا جلال‌الدین محمد بلخی رومی ۸۸
مجلس قربانی سنعار [نمایشنامه] ۲۱۲
مجموعه آزمونهای کارشناسی ارشد زبان و ادبیات عرب سال ۱۳۷۷-۱۳۷۸ ۳۷۳
مجموعه اشعار صبح ممتاز بانضمام جوهر معطر ۱۹۲
مجموعه داستان ملاقات ایثار ۲۱۳
مجموعه طبقه‌بندی شده آموزش ادبیات فارسی (۵) سال سوم شاخه‌ی نظری (تجربی و ریاضی) ۳۳
مجموعه طبقه‌بندی شده آموزش ادبیات فارسی (۲ سال دوم دبیرستان) شامل ... ۲۵
مجموعه طبقه‌بندی شده ادبیات فارسی (۵) و زبان فارسی (۵): شامل ۹۰۰ پرسش چهارگزینه‌ای از مولف با ... ۳۶
مجموعه طبقه‌بندی شده ادبیات فارسی اختصاصی علوم انسانی شامل: آرایه‌های ... ۳۷
مجموعه طبقه‌بندی شده و استاندارد آموزش، نکته و سنجش ادبیات فارسی نظام جدید و پیش‌دانشگاهی ۳۸
مجاله کنار خاطره ۱۹۳
محاکمه ۳۳۶
مرگ باورها ۲۷۶
مرگ من روزی ... مجموعه‌ای از: نمونه-های آثار شاعران آلمان در نیمه اول قرن بیستم ۳۳۳
مشاهیر ادب فارسی (شاعران) از رودکی تا نیرا ۵۶
معرفی و شناخت سهراب سپهری ۱۹۴
مقالات: همایش رقابت‌های سیاسی و امنیت ملی ۲۹۵
من و شاملو: برش‌هایی از جهان شاملو ۱۹۵
منتخب دیوان شمس تبریزی: از روی نسخه تصحیح شده بدیع‌الزمان فروزانفر ۸۹
منتخب مثنوی معنوی (از روی نسخه

رینولد نیکلسون) ۹۰
موز وحشی ۳۵۵
مونسرا: نمایشنامه در سه پرده ۳۳۷
مهرجانه ۳۱۴
می‌تراود مهتاب: مقدمه‌ای بر زیبایی-شناسی تصویر و زبان شعر نیما ۱۹۶
میعاد در سبده‌دم ۳۴۲
ناتورالیسم (طبیعت‌گرایی) ۲۱
ناله زمین ۳۷۷
نام دیگر دوزخ: یک شعر (۱۳۶۷) - (۱۳۷۸) ۱۹۷
نامه‌های تولستوی ۱۹۱۰ - ۱۸۴۵ ۳۶۴
نامه‌هایی که پاره کردم ۲۹۶
نبرد من ۲۷۸
نغمه‌های ولایت ۶۷
نمایشنامه کاندیدا ۳۵۸
نمایشنامه هفت سال سیاه ۲۱۴
نمایشنامه‌ی رویای سبز ویژه دوره راهنمایی و متوسطه ۲۱۵
نویدنگی معاصر ایران ۲۲
نهیج‌الایلاف منظوم ۱۹۸
نهد تیرانه: گلچینی از دوبیتی‌های شورانگیز ۱۹۹
نیلوفر صحرا ۲۰۰
نیما پوشش ۲۰۱
نیما پوشش: مجموعه شعرهای نو، غزل، قصیده، قطعه ۲۰۲
نیمه‌های ناتمام: سیری در شعر زنان از رابعه تا فروغ ۵۷
نیمه‌ی غایب ۲۷۹
وخت در ساحل نیل ۲۸۰
ورق‌ها ۲۸۱
ورونیکا تصمیم می‌گیرد بمیرد ۳۵۶
وقای گل ۲۰۳
ولگرد ۲۸۲
هشت کتاب: مرگ رنگ، زندگی خوابها، آوار آفتاب، شرق آندوه، صلی پای آب، ... ۲۰۴
۷ سردار نامی: زندگی داریوش: نامی تمام‌رخ از چهره ایران باستان ۲۸۳
هفت‌دریا شبنمی ۲۰۵
همای رحمت: مجموعه شعر در منقبت و رنای علی (ع) ۵۰
همراه با نازده احتجاج ۲۸۴
همسایه! چیزهایی امشب به یاد می‌آید ۲۰۶
همسر پنجم ریش قرمز ۲۸۵
همه نام‌ها ۳۵۷
هنر رمان ۲۳
هنوز هم تنها ۲۰۷
یاد تو ۲۰۸
یاد صادق چوبک (مجموعه مقالات) ۲۸۶
یادمان صمد بهرنگی ۲۸۷
یک فکر بکر: یک داستان برای نوجوانان و غیره ۲۸۸
یک مشت تمشک ۳۴۷
یک هویج تازه "گزیده شعرها" ۲۰۹
یوحنای مجنون و هشت داستان دیگر

یوسف و زلیخا: بازنویسی داستان و تحقیقی در باب یوسف‌در متون مختلف ۲۸۹
نمایه پدیدآور
Costello, D.P. 290
Hall, Vernon 2
Hedayat, Sadeq 290
Jaafari, Mahmoud 41
آبان، اسفندیار ۲۱۸
آخوندکاشی، ابوالفضل ۱۹۲
آراز، محمد ۳۷۹
آرین‌نژاد، شایور ۲۸۳
آزمون، فرهاد ۱۱۸
آزنگ، نصرالله ۹۹
آغویی، عباسعلی ۲۴۱
آقای، امیر ۱۴۳
آن‌یو، ادگار ۳۲۲
ابراهیمی، خداداد ۳۶۰
اتابکی، پرویز ۲۵۹-۱۰۴
اجتماعی‌چندقی، کمال ۸۳
احمد، ابراهیم ۲۶۱
احمدی، احمدرضا ۱۸۳
احمدی، کورس ۱۴۰
ادیب‌سلطانی، شمس‌الدین ۳۲۷
اردکانی، سوسن (شاهین) ۳۱۶
ارشادی، سیروس ۳۱۹
اسپیزر، رونالد ۳۳۴
استیل، دانیل ۳۱۶
اسداللهی، مرتضی ۶۲
اسکری، پیر ۲۱
اسکینی، ربیعا ۳۲۲
اسلامی، رقیه ۳۰
اشک‌شیرین، ابراهیم ۳۷۰
اصغری، حسن ۲۶۱-۲۲۸
اعلم، امیرجلال‌الدین ۳۳۶
افخمی، جهانگیر ۴
افشار، حسن ۲۱-۱۹
افشاری، محمدرضا ۹۰-۸۹
الهی‌گمشاهی، حسین ۷۹
الیکایی، نرگس ۱۴۳
امامی، گلی ۳۲۸
امرای، اسدالله ۳۳۳-۱۶
امیرفخر، میثاق ۲۸۱
امیرقاسم‌خانی، پریسا ۱۳۲
امیری، عبدالرضا ۳۱۰
امین‌قادر، محمد ۳۰۹
امینی، مهدی ۳۳۷
انصاری، مسعود ۳۷۳
آنوری، حسن ۸۵-۷۳
اولاد، غلامحسین (م.اندیش) ۱۷۶
اولیاس‌سمیع‌شیرازی، محمدابراهیم‌بن- ۷۱
محمدحسین ۲۳۰
ایب، طاهره ۲۳۰
ایرانی، ناصر ۲۲

ایزدپناه، حمید ۵۵
ایگلتون، تری ۱
ایلخانی‌زاده، سواره ۳۱۱
ایمانی، بهروز ۳۰
یاد‌گویای‌هزاوای، مصطفی ۲۸۹
باری، محمد ۱۰۳-۸۶
باقرزاده، علی ۳۰۱
بدرخانی، علی ۲۳۳
بدیمی، منوچهر ۳۳۰
بزرگ‌خاکی، محمدرضا ۱۳۶
بزرنجی، اسماعیل ۳۱۱
برغمندی‌سوزاری، کاظم ۲۷۳
برناردشاه، جورج ۳۵۸
بکت، ساموئل ۲۹۲
بنی‌عمری، حسن ۲۷۵
بوین، کریستیان ۳۳۱
بودلر، شارل ۳۲۲
بوکان، جان ۳۳۱
بوار، سیمون‌دو ۳۳۳
بوین، کریستیان ۳۴۴
بهار، چهارزاد ۱۰۹
بهار، محمدتقی ۱۱۶-۱۱۱-۱۰۹
بهار، مهرداد ۱۱۶
بهاردار، معصومه ۲۱۵
بهارلو، محمد ۲۲۷
بهاری، بابک ۲۰۹
بهجت، علی‌محمد ۲۶۲
بهفر، مهری ۷۲
بهمنی، شهرام ۱۹۰
بهمنی، محمدعلی ۱۲۱
بهنود، مسعود ۲۹۳-۲۲۱
بیدکی، محمدرضا ۳۵۸
بیژن، بیژن ۳۳۳
بیضایی، بهرام ۲۱۲
پاک‌آیین، پدرام ۳۳
پالیزبان، مریم ۱۵۲
پایور، جعفر ۱۷
پتن، بریان ۳۲۴
پژمان، عباس ۳۶۲-۳۵۷-۳۵۵
پلیمپتن، جرج ۱۵
پوراسد، غلامعلی ۲۲۰
پورمصطفی، فرید ۳۹
پوشکین، آلکساندر سرگی‌ویچ ۳۶۰
پیلهرام، صدیضا ۲۵۰
ترابی‌نژاد، مهرداد ۱۲
ترکاشوند، حمید ۱۹۱
تروایا، هائری ۳۳۸
تسوایک، اشتفان ۳۳۵
تفنگدار، غلامعلی ۱۳۱
تقوی، نصرالله ۷۳
تقی‌زاده، حسن ۷۳
توسلی‌رستمی، سهیلا ۲۴۸
تولستوی، لی‌یفنیکالایوویچ ۳۵۹
ثامنی، نسرين ۲۴۶-۲۳۷
جامب، جان ۲۱-۱۴
جبران، جبران‌خلیل ۳۷۳-۲۶۶
جزایری، ارمنان ۲۴۸
جزایری، مرتضی ۲۰۷

۲۳۹	کسرانیان، نعمت	۲۸۲	عسکری زاده حقیقی، محمدحسین	۲۷۹	سناپور، حسین	۳۴۰	دوراس، مارگریت	۲۲	جعفری، احمدعلی
۳۳۱	کلنسی، تام	۷۹	عطار، محمدبن ابراهیم	۲۱۱	سنادی، محمد	۸	دورقمین، آریل	۳	جعفری، ریحانه
۳۶۵	کفانی، غسان	۲۸۴	عظیمی، عبداللہ	۳۳۹	سنتاگروپری، آنتوان دو	۶۱	دوروش، فضل الله	۱۷۱	جعفری، فریا
۱۲	کتی، ویلیام پاتریک	۳۱	علمی، اتنا	۱۶۷	سنجایی، مهرداد	۳۴۰	دولت آبادی، محمود	۲۵۳	جعفری، محمدرضا
۳۲۲	کورتاسار، خولیو	۳۶۲	علوی، مهدی	۳۳۴	سندبرگ، بناتریس	۳۲۹	دویل، آرتور کانن	۲۵۵-۲۵۴	جعفری، مریم (امینی)
۳۵۶-۳۵۳-۳۵۲	کوئیلو، پائولو	۳۷۸	علی اکبری، علی اکبر	۱۷۴	سهایمی، علی	۱۸۱	دهبزرگی، احد	۱۴	جعفری، جزئی، مسعود
۲۰۳	کیانی، جواد	۱۹۶	علی پور، مصطفی	۱۰۵	سیلان، محمدحسن	۲۸۶	دهباشی، علی	۲۵۳	جمالی، زهرا
۳۳۵	کیانی، داریوش	۳۰۷	علی پور، محمد کاظم	۳۳۷	سیلونه، ایناتسیو	۲۹۹-۷۳	دهخدا، علی اکبر	۲۹۷	جوانبخت، محمود
۱۳۳	کیانی، فرشید	۲۱۰	علی پور، مصطفی	۳۶۷	سینکوچ، هنریک	۳۳۹	دهزاد، بهروز	۲۶۴	جواهری، شهرزاد
۱۵۹	کیوان، کیومرث	۸۶	علیزاده، بحرالدین	۲۹۴-۳۷۲	شجاعی، مهدی	۱۷۸	ذکاوت، خلیل	۲۰۱	جواهری، گیلانی، محمدتقی
۱۸	گارسامارکز، گابریل	۱۵۱	علیزاده، علیرضا	۱۶۲	شجری، ماندانا	۲۹۱	ذوالقدری، میمنت (میرصادقی)	۱۹۷	جورکش، شاپور
۳۳۲	گاری، رومن	۱۴۸	عمادی، مریم	۲۶۸	شریعتی، علی	۳۷۱	رایینیان، دوریت	۳۷۱	جولایی، آذر
۳۰۸	گجری، امین	۳۵	عنبرستانی، سعید	۲۸۵-۲۳۸-۲۲۹-۱۷۳	شریف، جواد	۳۶۷	رازانی، بهمن	۳۳۱	جولایی، آزاده
۱۲۸	گردی، الهام	۳۵۰-۳۳۲	غیرابی، مهدی	۱۶۴	شریفیان، جواد	۱۸	راهور، محمدرضا	۳۲۳	جولایی، رضا
۱۵۴	گرگانی، رجایی	۳۵۰	غیرابی، هادی	۷۳	شمار، جعفر	۳۶۸	ربیع، عبدالعظیم	۲۶۶	جوهری، عباس
۳۷۸	گرگج، اشرف	۱۱۲	غروی، اصغرهانی، محمدحسین	۱۷۲	شعاع، منیره	۴۴	ربیمی، وزیر، علی	۳۳۰	جوینس، جیمز
۳۳۱	گرینبرگ، مارتین	۱۳۷	غفوری، علی	۳۳۳	شفا، شجاع الدین	۱۷۷	رجب زاده، کریم	۲۶-۲۵-۲۴	چندیار، لاله نیک
۳۱۵	گل انصاری، صلاح	۳۲۶	غصخواری، اعظم	۱۰۲	شفیعی، قصر، مهدی	۲۲۲	رجبی شیرازی، سعیده	۲۰۷	حاجی حسینی، روغنی، علی
۲۳۳	گلاندربری، محمود	۹۶-۹۵-۹۳-۹۲	غنی، قاسم	۱۱۶	شفیعی کدکنی، محمدرضا	۲۷۰	رحمانی، حسن	۳۲۶	حاجی کریم، مهسا
۱۳۹	گلروبی، یغما	۳۱۷	فاست، هاواردملوین	۲۶۹	شفیعی، نیک، اصغر	۲۱۷	رحیمی، فهیمه	۳۳۴	حاجی محمدی، بهروز
۶۰	گلستانی، محمدهادی	۱۶۸	فاضلی، قادر	۳۲۷	شکسپیر، ویلیام	۳۶۶	رسام، باسم	۹۴-۹۳-۹۲	حافظ، شمس الدین محمد
۳۱۸	گلشیری، احمد	۱۹۱	فتحی، امیرحسین	۱۸۵	شهابی، شراره	۱۷۰	رضایی، نیا، عبدالرضا	۱۰۳-۹۸-۹۷-۹۵	حجازی، آرش
۳۳۶	گینزبورگ، ناتالیا	۳۹	فتحی، محمود	۳۳۰	شهیدی، پرویز	۱۴۵	رفیعی، امیرحسین	۲۵۶-۲۵۲	حدادی، هدا
۲۰۱	لنگرودی، شمس	۳۳۹	فراری، اوسوالدو	۱۵۶-۱۵۵	شهریار، محمدحسین	۳۲	رفیعی، سعید	۱۲۹	حسن زاده، محمدحسین
۲۷	ماهیار، عباس	۳۰۲	فراهانی، محسن	۲۱۹	شهرداری، فاطمه	۹۸	رواسانی، داود	۵۴	حسن زاده کلاشمی، رسول
۹	مایل هروی، نجیب	۲۰۵	فرجامی، لیلا	۱۶۹	شهزاده، خدیجه	۳۳۷	روپلس، امانوئل	۲۱۳	حسین محمدی، محمد
۶۳	مجاهدی، محمدعلی	۵۷	فرخزاد، پوران	۳۲۶	شیخ طلالی، احمد	۱۲۴	روحانی، رمضانعلی	۱۵۳	حسینی، احمد
۳۱۷	مجلسی، فریدون	۳۳۳	فرخزاد، مسعود	۵۰	صادقی، حسینعلی	۱۸۴	رویایی، یدالله	۱۴۶	حسینی، اشرف الدین
۷۸	محبی، مهدی	۳۳۳	فرخزاد، فروغ	۷۶	صادقی، علی اشرف	۳۴۸	رهبانی، زهرا	۱۶۰	حسینی، علی
۱۵۰	محبی، علی اکبر	۷۳-۷۱	فردوسی، ابوالقاسم	۶۷	صادقی، محمود	۲۷۰	رهنا، فریده	۱۰	حسینی، علی
۵۶	محبی، نصرت الله	۳۶۹	فرزاد، عبدالحسین	۱۵۷-۱۱۳	صائم، علی اصغر	۷۲	رهنا، هوشنگ	۳۷۷	حسینی، میانی، بشیر
۲۷۱	محبی زنگنه، فهیمه	۳۳۷-۳۳۵	فرزانه، بهمن	۳۴۱-۳۴۰	صدقی، نگار	۲۵۱	رهنامی، آذر، مهوش	۲۶۵	حشمت زاده، امیر شمس الدین
۱۵۸-۹۴	محبی نژاد، غلامعلی	۱۵۸	فروزنده، کاظم	۱۰۱	صفایی، عارفعلی	۳۲	ریاحی، محمدامین	۱۸۰	حق پور، رحمت
۲۶۷	محبوظه، نجیب	۸۳	فروغی، محمدعلی	۱۰۲	صفائی، عارفعلی	۲۶	زارع کاربزی، سنداالله	۳۶۵	حمید، حسن
۹۸	محمدی، احمد	۳۲۶-۳۲۵	فرهنگی، ریحانه	۱۰۲	صفایی، محمودعلی	۳۳	زارعی، حسین	۳۲۶	حمید، نوشین
۱۱۵-۱۱۴-۲۷-۳۳	محمدی، حسنعلی	۳۴۹	فرویدی، ویدا	۲۹۲	صنعتی، محمد	۳۰۴	زراعتی، ناصر	۷۲	حمیدی، بهمن
۳۱۲	محمدی، ناهید	۲۱-۱۴	فورست، لیلیان	۳۳۳	صنوی، قاسم	۱۰۲	زری، یاف، مانا	۱۲-۱۲	حنیف، محمد
۸۶	محمدی خراسانی، علی	۳۵۹	فورلر، ادموند	۵۳	صوفی، لیلا	۷۷-۵۱	زرین کوب، عبدالحسین	۱۳۸-۱۳۶	حیدر زاده، مریم
۳۷۵	محمدی هشتروندی، مجید	۲۸۰-۲۶۹	قاضی، سعید، پرویز	۲۷۱	ضامن ضرابی، علی اکبر	۳۰۹	زنگنه، اسعد	۱۴۱	حیدری، فخر، اسدالله
۲۸۸	محمودی، صوفیا	۲۰۳	قاضی میرسعید، کامران	۲۵۶	طاهری، سیمین	۱۳۰-۱۲۸	زنگویی، عبدالعجید	۲۴۲	خادم، حسن
۱	مخبر، عباس	۳۶۱	قائمی، فرد، عرفان	۲۸۴-۵	طاهری، فرزانه	۱۶۳	زینلی، اکرام	۳۲۰	خالدستار، نگار
۱۹۴	مرادی کوچی، شهنار	۳	قائمی، پروین	۱۸۹	طباطبایی، نوشون، فضل الله	۵۶	ساحلی، احمدرضا	۳۶۰	خانلری، پرویز
۳۰۶-۳۰۶-۱۷۵	مسیح، هیوا	۳۷۹	قره داغلی، محمد	۱۵۲	طیلسیان، نادر	۳۳۹	سادات اشکوری، کاظم	۲۵۹	خرازی، مهدی
۱۷۹-۱۲۵-۱۲۶-۱۱۹	مشیری، فریدون	۹۶-۹۵-۹۳-۹۲	قزوینی، محمد	۲۱۴	طیاری، محمود	۳۵۷-۳۵۳-۳۵۰	ساراماگو، ژوزه	۲۶۳	خرسندکیا، علیرضا
۱۸۸	مشیری، مینو	۳۲۱	قصاع، محمد	۳۳۴	طیرانی، ملک تاج	۳۱۲	سارایی، ظاهر	۹۱	خرمشاهی، بهاء الدین
۳۵۳	مطلبی، ماجده	۱۱	قلی پور گیلانی، مسلم	۱۳۶	عابدی، شال، کامیار	۳۳۲	سالمی، غلامحسین	۲۱۶	خسروی، محمداقبر
۳۰۵	مطلبی، محمد	۲۳۴	قمری، داریوش	۱۹۳	عامری، علیرضا	۳۱۸	سالیانجر، جروم دیوید	۳۵۹	خسروی، مصباح
۵۹-۴۸	معصومی، رضا	۳۵۳	قهرمان، دل آرا (بتگر)	۱۸۶	عامری، نرگس	۱۶۶	سام، زاله	۲۶-۲۵-۲۴	خلیفه بناروانی، بهمن
۱۵۹	معیری، محمدحسن	۴-۳	کارنگی، دیل	۳۹	عباسی، حبیب الله	۲۹	سجانی، احمد	۶	خوب صفت، محمدرضا
۳۱۴	مفاخری، جمیل	۳۷-۳۴-۳۳	کاشفی خوانساری، علی	۱۰۷-۸۲-۸۰	عباسی، محمد	۲۹	سبطی، هامون	۵۰	دادخواه، محمدرضا
۳۲۵	مقدم، کوه	۳۳۶	کافکا، فرانتس	۱۸۲	عباسی، کیومرث	۲۰۴	سپهری، سهراب	۲۴۵	دانش آراسته، مجید
۶۵	مقیمینیا، محمد	۱۳۲	کرلچی، روح انگیز	۵۶	عباسیان، علیرضا	۲۵۰	سختیان، راضیه	۱۰۸-۷۰-۶۹-۶۸	دبیرسیاقی، محمد
۲۴۳	ملک محمدی، رسول	۲۰۰	کرد، حسین	۱۰۴	عبیدزادگان، عبیدالله	۷	سرامی، قدمعلی	۲۷۶	دروگر، پروین
۶۶	منصوری لاریجانی، اسماعیل	۲۲۵-۲۲۴	کریم پور، حسن	۸۱	عراقی، ابراهیم بن یزرگمهر	۸۲	سعدی، مصطفی بن عبدالله	۲۸۷-۲۵۲-۲۵۱	درویشیان، علی اشرف
۲۳۲	مودب پور، مرتضی	۳۷۷	کریمی، فرشته	۲۵۹	عرب، محمدتقی	۳۲۵	سیدارشادی، فرهود	۲۶-۲۵-۲۴	دزفولیان، کاظم
۹۶	موسوی گرمارودی، علی	۲۳۷	کریمی نیا، محمدعلی	۶	عزیزی، نسیم	۱۹	سکرتان، دومینیک	۹۷	دشتی، محمد
۲۶۷	موسوی گرمارودی، مصطفی	۳۳۲	کسندر، آرتور	۲۴۹	عزیزی، هاجر	۲۵۸	سلاجقه، پروین	۳۲۹-۱۵	دقیقی، مزده
۲۹۸	موسی زاده، یوسف	۱۶۵-۱۲۳-۱۲۰	کسرایی، سیاوش	۳۶۵	عسکری، محمدعلی	۱۹۸	سلطانی، محمدحسین	۳۴۵	دلنده، گراتسیا

مولوی، جلال‌الدین محمد بن محمد	۸۰
مویده، م.	۱۸۷
مهدوی دامغانی، فریده	۳۴۶
مهدوی پور عمرانی، روح‌الله	۴۶
مهدوی پور عمرانی، روح‌الله	۴۵
میاندار، سیده	۱۶۱
میسیدی یزدی، کمال‌الدین میرحسین بن	-
معین‌الدین	۳۷۰
میرخانی، احمد	۹۹
میرزایی، محسن	۳۳۶
میرقدیری، محبوبه	۳۳۵
میرکریمی، جواد	۳۳۱
میرهادی، مینا	۲۰۲
میلتون، جان	۳۳۳
مینوی، مجتبی	۷۳
نابوکف، ولادیمیر ولادیمیروویچ	۳۶۳
ناصری کاشانی، حسن	۱۱۳
نبوی، ابراهیم	۱۶
نجفی، محمدحسن	۱۳۳
نرودا، پابلو	۳۳۸
نصیری، فرهاد	۳۵
نصیری پیربازاری، کافیه	۸
نظام‌دوست‌تامند، محمد	۲۰
نظامی، نظر	۱۳۷
نظری، سمیه	۱۲۲
نظری، فردین	۱۹۵
نظری، مرتضی	۳۷۳
نعم‌پاک، مختار	۳۰۰
نفیسی، سمید	۱۶۰-۷۸
نگین‌تاجی، آریا	۳۳۱
نوری، نظام‌الدین	۷۳
نوری‌زاد، محمدحسن	۱۳۹
نیراحمدی، آرزو	۳۳۸
تیکروش، نصرت‌الله	۳۸
نیکلسون، رینولدالین	۸۸-۸۶-۸۰
نیکام، محمدکاظم	۱۲۵
نیکام، مهرنادر	۹۱
واسکونسلوس، ژوزه مارو	۳۵۵
وایلد، اسکار	۳۳۰
وحیدان‌زمان قزوینی، محمدطاهر	۱۰۶
وحیدی، هادی	۵۸
وزیری، ماهوش	۲۰۸
وفایی، ترانه	۱۲۷
وفار، شراره	۱۱۷
ویتینگتون، هاری	۳۱۹
هاشم پورسبحانی، توفیق	۷۵
هاشمی، احمد	۱۱
هاوکس، ترنس	۵
هریس، مری کلین	۳۲۸
همانی، مشفق	۳۶۴
همینگوی، ارنست	۶
هندی، سمید	۱۱۲
یاربخت، شهریار	۱۹۹
یاردل، حسین	۳۵۷
یزدانی، سیفالله	۹۷
یوسفی، غلامحسین	۵۲
یوشیج، شراکیم	۲۰۲

نمایه ناشر

آب: تهران	۳۶۵
آبانگاه: تهران	۲۳
آبیز: تهران	۲۰۹
آتیه: تهران	۱۳۶
آذر سیلان: تهران	۳۷۹-۲۹۸
آرون: تهران	۲۶۷
آریابان: تهران	۱۶۹
آزاد اندیشان: تهران	۳۵۱
آزمون: تهران	۳۰۵
آسیا: تهران	۲۸۰-۲۶۹
آفاق: تهران	۱۱۲
آگاه: تهران	۱۹۷
آیندگان: تهران	۳۳
آیه: تهران	۶۶
احمدی: تهران	۳۷۸-۳۷۵
آذان: تهران	۲۱۵
ارغنون: تهران	۱۱۵-۱۱۳
ارمغان: تهران	۴
اشاره: تهران	۲۳۹-۲۰۲
اشرافیه: تهران	۱۷
افسون: تهران	۱۹۹
افلاک: خرم‌آباد	۲۰۷
اکتون: تهران	۲۶۰
البرز: تهران	۳۷۱-۲۶۲
امیر کبیر: تهران	۳۳۷-۳۱۹-۲۸۱-۲۵۳
انتشارات قم: قم	۳۶۰-۳۳۷-۳۳۱
انتشارات کرمانشاه: کرمانشاه	۱۱
انتشارات مدرسه: تهران	۱۳
اندیشه سازان: تهران	۲۹
انوارالهدی: قم	۳۶۸
انوشه: تهران	۳۷۷
اوجدی: تهران	۲۲۵-۲۲۳
اورانوس: تهران	۱۵۰
باغ ابریشم: کرمانشاه	۳۰۸
باغچه‌بان: تهران	۲۸۵-۲۳۸-۲۳۹-۱۷۳
بال: تهران	۱۴۵
برهمنده: تهران	۹۴
بقعه: تهران	۳۳۲
بنیاد فرهنگی شریعتی: تهران	۳۶۸
بوم: تهران	۱۳۸-۳۲۲
به آفرین: تهران	۱۹۸
بهراد: تهران	۸۰
پازینه: تهران	۳۳۹
باییز: قم	۱۰۸
پروین: تهران	۳۹۶
پگاه: تهران	۳۳۷
پویش معاصر: تهران	۱۹۶-۱۵۱
پیام: یزد	۵۴
پیام مهدی (عج): قم	۳۳۷
پیک جلال: قم	۶۴
پیک دبیران: تهران	۲۲۰
پیکان: تهران	۳۳۱-۳۷۱-۲۳۸-۲۳۴
پیمان: تهران	۳
نالار کتاب: تهران	۱۵۷-۱۱۳
ترتیب: تهران	۶۲
ترفند: تهران	۷
تماشا: تهران	۱۸۶

تنها: تهران	۳۰۰
توس: تهران	۳۳۳-۱۱۰-۱۰۹-۵۵
توکلی: تهران	۳۲۰-۳۱۵-۳۱۱-۳۰۹
تهران صدا: تهران	۲۳۱-۱۳۳-۱۳۳-۱۲۹
تیام: تهران	۱۹۳
تیر: اهواز	۳۳۶
تیرگان: تهران	۱۷۴
ثالث: تهران	۲۸۶-۱۱۱
جاجرمی: تهران	۵۳
جامی: تهران	۳۷۴
جمهوری: تهران	۹۵
جواهری: تهران	۹۸
جویا: تهران	۲۳۳
جهان کتاب: تهران	۱۵
چکاوک: تهران	۲۵۵-۲۵۴-۲۳۶-۲۱۷
حاجی طلایی: تهران	۳۷۶
حدیث امروز: قم	۱۰۸
حق بین: قم	۶۳
حمید: تهران	۳۳۶-۳۲۵-۳۳۳
دارالعلم: قم	۱۰
دارینوش: تهران	۱۳۳-۱۳۹-۱۳۳-۱۲۱
درنا: تهران	۱۶۵-۹۰-۸۹
دشتستان: تهران	۳۳۲-۳۳۵
دنای دانش: تهران	۱۰۰-۹۷
دوست: تهران	۳۳۹
دهسرد رشت	۲۱۳
دیگر: تهران	۲۸۴
راستی نو: تهران	۲۴۱
راشین: تهران	۲
رامرنگ: تهران	۲۸۲
رسانش: تهران	۳۵۸
روزگار: تهران	۴۵-۳۳-۳۳-۳۹-۲۰-۶
روشنگران و مطالعات زنان: تهران	۲۳۶-۲۰۵-۳۷-۳۶
زبان مال: تهران	۱۷۱
زربین: تهران	۲۵۷-۱۵۶-۱۵۵
زمان: تهران	۱۰۳-۸۶
زواره: تهران	۱۰۳
زیبا: تهران	۱۲
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی: تهران	۱۳
سازمان چاپ و انتشارات: تهران	۴۰-۹
ساورز: تهران	۲۵۶
سیاهان: اصفهان	۱۶۱
سخن: تهران	۱۳۵-۸۳-۷۷-۲۸
سعدی: تهران	۷۱
سمیر: تهران	۳۶۲-۳۱۶
سمیه نظری: تهران	۱۳۲
سنایی: تهران	۷۱
سیال: مشهد	۲۵۰
سیمرو: تهران	۱۱۸
سیمین دخت: تهران	۲۳
سیناگار: تهران	۱۳۱
شرکت انتشارات علمی و فرهنگی: تهران	-
شقایق: تهران	۹۳-۹۲
شهرآشوب: تهران	۵۰
شیرین: تهران	۱۸
صدیقه طاهره (س): تهران	۱۳۶
صفیر: اصفهان	۳۳۳
طلایه: تهران	۱۰۵-۲۶-۲۵-۲۳
طه: قزوین	۱۰۶
طهری: تهران	۲۰۴
ظفر: قم	۲۶۶
عابد: تهران	۱۴۰-۶۷-۳۲
عطارد: تهران	۲۹۹
علم: تهران	۲۹۳-۲۲۱
علمی: تهران	۵۲-۵۱
علوی: تهران	۲۳۶
علیرضا خرسندکیا: تهران	۲۶۴
فالزون: تهران	۵۸
فارس: تهران	۴۱
فردوس: تهران	۲۱۰
فرزان روز: تهران	۳۵۹-۳۳۹-۹۱
فروغ قلم: تهران	۲۷۰
فروغی: تهران	۷۸
فرهنگ سبز: تهران	۳۷۳
فرهنگ معاصر: تهران	۲۴۰
فضیلت علم: تهران	۱۶۸
فکر برتر: تهران	۹۶
فن و هنر: تهران	۶۰
فیض کاشانی: تهران	۶۲
قاضی: تهران	۲۰۳
قصه پرداز: تهران	۲۸۳
قصیده: تهران	۳۰۶-۲۰۶-۱۷۵
قطران: تهران	۱۳۷
قطره: تهران	۷۵-۷۳-۷۰-۶۹-۶۸-۳۷
ققنوس: تهران	۳۴۰-۳۳۴-۳۱۸-۲۷۵
قلم آشنا: تهران	۱۲۸
قلم‌آشنا: تهران	۱۳۰
کارا: اراک	۲۱۹
کاروان: تهران	۲۵۶-۳۵۲-۲۹۰
کاشفان: تهران	۳۷۳
کانون فرهنگی آموزش: تهران	۳۷-۳۶-۳۵-۳۴
کانون گسترش علوم: تهران	۲۸
کاوشگر: تهران	۳۳۴
کتاب نادر: تهران	۱۳۳-۱۲۰
کتاب و فرهنگ: تهران	۲۸۷
کتابسرای تندیس: تهران	۳۳۳-۵۷
کتابهای کارآگاه: تهران	۳۳۹
کتابهای کیمیا: تهران	۳۳۸
کوثر: تهران	۳۱۰-۲۱۶-۱۶۷
کویز: تهران	۱۳۹
گلپانک: تهران	۱۰۷
گللی: تهران	۵۹-۶۸
گویه: تهران	۳۱۳-۳۱۲-۳۰۷-۱۳۴-۱۱۷
ما: تهران	۱۵۴
ماکان: تهران	۱۳۷
ماه‌ریز: تهران	۳۶۶-۳۳۴-۳۳۱-۱۵۲
مجمع شعر و ادب ولایت استان یزد: یزد	۱۸۹
مجمع قرآنی شیمه علی (ع) (مقتع): تهران	۱۷۲
مجمع قرآنی شیمه علی (ع) (مقتع): تهران	۲۶۵
مجید: تهران	۱۵۹
محسن: تهران	۸۷-۸۴
محمد: تهران	۲۸۹-۹۹
محمد سنادی: تهران	۲۱۱
محمدکاظم نیکام: تهران	۱۲۵
مرکز تحقیقات اسلامی نمایندگی ولی فقیه در سپاه: قم	۶۴
مرکز نشر میراث: تهران	۳۷۰
مروارید: تهران	۳۵۳-۱۸۳-۱۱۶-۳۲-۱۶
مشاوران آموزش: تهران	۳۶۹
مطبوعات حسینی: تهران	۳۱
معلم: تهران	۱۴۱
معین: تهران	۲۵۸-۱۳۸-۷۳
مقدس: تهران	۱۵۳
مندی تربیت: تهران	۳۵۹-۲۳۰-۵۶
منوچهری: تهران	۱۹۳-۱۰۲-۱۰۱-۷۶-۶۵
مهد مینا: تهران	۸
مهراندیش: تهران	۳۶۴-۶۱
میراث: تهران	۳۵۳
میراث مکتوب: تهران	۳۷۰
میرکسری: تهران	۳۱۴
نامجو فرد: تهران	۳۱۴-۱۹۱-۱۸۷-۱۷۰
نخستین: تهران	۳۳۳-۱۴۷
نمای فرهنگ: تهران	۲۰۸
نسل نواندیش: تهران	۳۳۳
نشر چشمه: تهران	۳۳۰-۱۸۸-۱۲۶-۱۱۹
نشر قاصد: تهران	۲۸۸-۳۷۹-۲۵۲-۲۵۱
نشر قاصد: تهران	۲۰۱
نشر مرکز: تهران	۲۱-۱۹-۱۴-۵-۱
نقش و نگار: تهران	۳۵۵-۲۹۲
نگاه: تهران	۳۳۳
نگاه امروز: تهران	۲۹۷
نگاه سبز: تهران	۱۹۵-۱۶۶-۱۶۴-۱۲۲
نگین: تهران	۳۶۱-۲۶۱
نورین سپاهان: اصفهان	۱۵۶-۱۵۵
نوید اسلام: قم	۳۰۳
نوبین پژوهش: تهران	۳۷۷
نهاد نویدان: تهران	۱۶۳
نیستان: تهران	۳۰۲-۱۵۸
نیلوفر: تهران	۱۸۰-۱۷۹-۱۷۸-۱۷۷
واژگان: تهران	۲۹۴-۲۷۲-۱۸۳-۱۸۲-۱۸۱
واژه آرا: تهران	۳۳۶-۳۰۴-۲۹۱
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی: تهران	۸۸-۸۲
هاشمی: تهران	۲۳۴
هرمس: تهران	۳۲۹-۳۲۸
همگامان چاپ: تهران	۳۳۸-۲۲۸
هنرهای دانش: تهران	۳۰
هنرهای گویا: تهران	۲۶۴
هیرمند: تهران	۳۰۱-۲۰۰-۷۲
یکان: تهران	۳۷۸

زبان

۳۰۱

چاپ اول

۱- زبان و اندیشه.
نوام چامسکی؛ مترجم: کورش صفوی. -
تهران: هرمس. - ۱۰۰ ص. - رقی (شمیز). - ۷۳۰۰ ریال. - چاپ اول /
۲۵۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
Language and thought
شابک: ۹۶۳-۷۱۰۰۰-۶۳-۷

زبان و اندیشه

زبان و اندیشه متضمن بحثی است که
به سال ۱۹۹۳ در میزگردی با حضور
نوام چامسکی (استاد زبان‌شناسی و
فلسفه انستیتو تکنولوژی ماساچوست) و
آکیل بیلگرامی (استاد فلسفه دانشگاه
کلمبیا، جورج میلر (استاد روان‌شناسی
اعصاب دانشگاه کلمبیا) برگزار شد.
چامسکی در این میزگرد با برخی
روش‌های متداول در زبان‌شناسی و
روان‌شناسی مخالفت کرده، همچنین با
بحث از تمایز قطعی میان «مسئله» و «راز»
و رمز تصریح می‌کند که درک راز و
رمزها ورای قوه شناخت انسان است.

زبان‌شناسی

۳۱۰

چاپ اول

۲- فردینان دو سوسور.
جانان کالر؛ مترجم: کورش صفوی. -
تهران: هرمس. - ۱۶۶ ص. - رقی (شمیز). - ۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ اول /
۳۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
Ferdinand de saussure
شابک: ۹۶۴-۶۶۴۱-۵۷-۱

کتاب حاضر برگردان نوشته‌ای است که
درباره شرح زندگی و آرای فردینان دو
سوسور (پدر زبان‌شناسی نوین و بنیان-
گذار تفکر ساختگرا در دانش مطالعه

زبان) به رشته تحریر درآمده است.
جانان کالر نویسنده کتاب، خود یکی
از متفکران ساختگرا در زبان‌شناسی
است که در این کتاب علاوه بر معرفی

مهم‌ترین آرای دو سوسور و طرح مبانی
پیدایش دانش نوین زبان‌شناسی، جایگاه
نظریه‌های وی و تاثیر دیدگاه او را در
مطالعات پیاساختارگرایی باز می‌کند.
نظریه زبانی سوسور، جایگاه نظریه‌های
سوسور و نشانه‌شناسی میراث سوسور
از مباحث اصلی این کتاب هستند.

دستور زبان فارسی

۴۴۵

چاپ اول

۳- فرهنگ مشتقات مصادر
فارسی (مصادر مرکب).
کامیاب خلیلی. - تهران: کارنگ. - ۴۲۰
ص. - جلد دوازدهم. - وزیری (شمیز). -
۳۷۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۵۰۰
نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۷۳۰-۴۰-X

چاپ اول

۴- فرهنگ مشتقات مصادر
فارسی (مصادر مرکب).
کامیاب خلیلی. - تهران: کارنگ. - ۴۲۰
ص. - جلد یازدهم. - وزیری (شمیز). -
۳۷۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۵۰۰
نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۷۳۰-۳۹-۶

گویشهای ایرانی

۴۴۹

خودآموز کامل کردی.

مصطفی ایلخانی‌زاده. - سقز: انتشارات
سقز. - ۱۱۲ ص. - جیبی (شمیز). - چاپ
سوم / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۷۳۰-۳۱-۵

واژه‌نامه‌های زبان انگلیسی

۴۳۳

۶- فرهنگ دانش کوچک:
انگلیسی به فارسی (با تلفظ
فارسی).

مهری ریاحی، زهرا ریاحی. - تهران:
ایمان. - ۳۷۲ ص. - جیبی (شمیز). -
۸۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
Danesh pronouncing
english - persian dictionary
شابک: ۹۶۴-۹۰۷۶۷-۵-۱

دستور زبان انگلیسی

۴۲۵

۷- آموزش درس به درس زبان
انگلیسی سال دوم نظام جدید.
امیرحوشنگ اقبالپور، امیر شاور. -
تهران: آبرنگ. - ۲۳۰ ص. - وزیری
(شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم /
۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۹۷۷-۰۳-۹

۸- آموزش زبان انگلیسی پیش-
دانشگاهی ۲: راهنمای درس به
درس.

امیرحوشنگ اقبالپور. - تهران: آبرنگ. -
۱۷۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۰۰۰۰
ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۹۷۷-۳۴-۸

۹- ۲۵۰۰ تست زبان انگلیسی.
ایرج بیگلر. - تهران: مجد. - ۱۳۳ ص. -
رحلی (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ
سوم / ۳۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
2500 test items ...
شابک: ۹۶۴-۶۱۵۳-۸۰-۱

چاپ اول

۱۰- زبان انگلیسی (درس ۱ و ۲)
پیش‌دانشگاهی.
حسین حانقی. - تهران: مشاوران
آموزش. - ۱۳۶ ص. - رقی (شمیز). -
۷۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۷۲۰۳-۱۵-۳

چاپ اول

۱۱- زبان انگلیسی (درس ۳ و ۴)
پیش‌دانشگاهی.
حسین حانقی. - تهران: مشاوران

آموزش. - ۱۳۲ ص. - رقی (شمیز). -
۷۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۷۲۰۳-۲۵-۰

چاپ اول

۱۲- زبان انگلیسی درس ۵ و ۶
(پیش‌دانشگاهی ۲- درس ۱ و ۲).
حسین حانقی. - تهران: مشاوران
آموزش. - ۱۲۸ ص. - رقی (شمیز). -
۷۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۷۲۰۳-۳۰-۷

۱۳- سوالات چهارجوابی و گرامر
انگلیسی از دبیرستان تا دانشگاه
مخصوص: دبیرستان - پیش-
دانشگاهی - کنکور.
عباس فرزاد. - تهران: باستان. - ۳۴۸
ص. - وزیری (شمیز). - ۱۸۰۰۰ ریال. -
چاپ بیست و هشتم / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
English grammar and test
شابک: ۹۶۴-۹۰۷۶۸-۰۰-۸

۱۴- مجموعه طبقه‌بندی شده
زبان انگلیسی پیش‌دانشگاهی ۱ و
۲: طبقه‌بندی شده بر اساس هر
درس همراه با سوالات ...
گردآورنده: بهروز مرادآبادی، علیرضا
یوسف‌زاده. - تهران: کانون فرهنگی
آموزش. - ۲۰۴ ص. - رحلی (شمیز). -
۱۸۰۰۰ ریال. - چاپ دوازدهم / ۵۰۰۰
نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۲۶-۰۵۵-۰

15- English grammar in
use: a self - study refer-
ence and
Raymond Murphy. - تهران:
ساحل. - ۳۶۰ ص. - وزیری (شمیز). -
۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۱۰۰۰۰
نسخه.

16- A practical course of
english phonetics and pho-
nology.
Mohammad Hossein
Keshavarz. - تهران: سازمان
مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی
دانشگاهها (سمت). - ۱۳۳ ص. - وزیری
(شمیز). - ۳۵۰۰ ریال. - چاپ سوم /
۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به فارسی: آوانشاس
شابک: ۹۶۴-۳۵۹-۳۵۹-۹

کاربرد زبان انگلیسی معیار

چاپ اول

۱۷- راهنمای زبان انگلیسی برای دانشجویان رشته مدیریت.
فرهاد مشفق، مترجم: پدیده قیض.
تهران: جاسان. - ۲۵۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۳۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ شابک.
۹۶۳-۶۵۹۳-۱۰-۷

۱۸- زبان فنی و تخصصی کامپیوتر.

فرهاد داغی، نوپرستار: ویدا نعمت‌اللهی، مسکله‌براهیم امیرحسینی. - تهران: دیباگران تهران. - ۱۰۰ ص. - جلد دوم. - وزیری (شمیز). - ۳۷۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
English For Computer Science
۹۶۳-۶۷۶۱-۰۸-۹ شابک:

۱۹- مکالمات روزمره انگلیسی به فارسی: یا ترجمه فارسی و تلفظ واژه‌ها با الفبای فارسی.

نادر شمیی. - تهران: اشراقی. - ۲۹۶ ص. - رقصی (شمیز). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۳۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۳-۵۹۶۶-۲۹-۹

۲۰- مکالمات روزمره انگلیسی: با طرز تلفظ کامل آمریکایی.

جلال طاهرزاده. - تهران: روزبهان. - ۲۳۲ ص. - رقصی (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ هفتم / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

American - iranian everyday conversation
شابک: ۹۶۳-۵۵۲۹-۱۵-۸

چاپ اول

21- Advanced grammar in use.

Martin Hewings. - تهران: معرفت، زبان آموز. - ۲۵۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۳۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

22- East. west: student book.

David.P. Kathleen Graves

Rein. - تهران: معرفت، زبان آموز. - ۱۲۸ ص. - رقصی (شمیز). - (دوره) ۲۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

23- East. west: workbook. Kathleen David.P. Rein Graves. - تهران: معرفت، زبان آموز. - ۵۶ ص. - رقصی (شمیز). - (دوره) ۲۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

24- George sees stars: level 1.

Dave Couper. - تهران: زبان آموز، معرفت. - ۲۸ ص. - رقصی (شمیز). - ۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

مخاطبان این کتاب زبان آموزان پایه '۱' هستند که طی آن داستانی ساده - همراه با تصاویری از ماجراها - مطالعه خواهند کرد. کتاب متضمن پارهای از واژگان و اصطلاحات کلیدی است که در انتهای آن چند تمرین از متن داستان و معانی برخی واژگان، گنجانده شده است.

25- Medical english.

Vaughan James. - تهران: تهران صد. - ۱۶۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۱۱۰۰ نسخه.

عنوان به فارسی:
انگلیسی برای دانشجویان پزشکی
شابک: ۹۶۳-۶۳۱۱-۱۶-۹

26- A miscellany of law texts and other materials for law students.

Gudarz Eftekhari jahromi. - تهران: کتابخانه گنج دانش. - ۴۰۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۸۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم.
شابک: ۹۶۳-۵۹۸۶-۸۹-۳

27- The picture. Jenny Pearson. - تهران: زبان آموز، معرفت. - ۲۰ ص. - پالتویی (شمیز). - ۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

در این کتاب، داستانی ساده به زبان انگلیسی برای زبان آموزان پایه '۲' فراهم آمده و در پایان نیز تمریناتی از متن به انضمام معانی پارهای از واژگان درج گردیده است.

28- Scientific english readings.

Akbar Mahdi Sajadian Mirhassani. - تهران: زیانکده. - ۲۲۲ ص. - جلد دوم. - وزیری (شمیز). - ۱۸۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۳-۶۱۱۷-۰۳-X

چاپ اول

29- Space affair.

Petter Viney. - تهران: زبان آموز، معرفت. - ۲۲ ص. - رقصی (شمیز). - ۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

زبان آموزان سطوح میانه (پایه ۲) در این کتاب، داستانی جذاب، همراه با تمریناتی چند از متن، مطالعه خواهند نمود. در انتهای کتاب معانی برخی از واژه‌ها و

اصطلاحات به چاپ رسیده است.

30- Spectrum teachers edition 4A: a communicative course in english.

[et al]. Nancy Frankfort. - تهران: شکوه اندیشه. - ۲۱۶ ص. - رحلی (گالینگور). - چاپ پنجم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

31- Spectrum teachers edition 5: a communicative course in english.

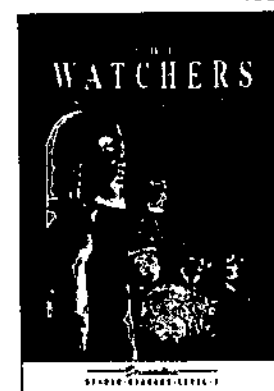
[et al]. Nancy Frankfort. - تهران: شکوه اندیشه. - ۳۴۴ ص. - رحلی (گالینگور). - چاپ پنجم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

32- Spectrum teachers edition 6: a communicative course in english.

[et al]. Nancy Frankfort. - تهران: شکوه اندیشه. - ۳۲۶ ص. - رحلی (گالینگور). - چاپ پنجم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

33- The watchers: level 1.

Jennifer Bassett. - تهران: زبان آموز، معرفت. - ۲۴ ص. - رقصی (شمیز). - ۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

زبان آموزان سطح مبتدی در این کتاب، داستانی جذاب مطالعه کرده طی آن با پارهای از واژگان جدید انگلیسی آشنا می‌شوند. این کتاب با تصاویری از ماجراها، تمریناتی از متن داستان و معانی برخی واژگان همراه است.

دیگر زبانهای ژرمنی

۳۴- هلندی در سفر: مکالمات و اصطلاحات روزمره هلندی یا ترجمه فارسی.
حسن اشرف‌الکتابی. - تهران: استاندارد.

۲۸۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۳-۹۱۳۴-۰۰-۵

کاربرد زبان اسپانیایی

۳۵- دستور زبان جامع اسپانیایی: به انضمام مکالمات روزمره و کلیه افعال اسپانیایی به فارسی - فارسی...

کامروز پارسای. - تهران: اشراقی، صفار. - ۲۶۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۲۲۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۳-۵۹۶۶-۲۸-۰

زبان عربی

چاپ اول

۳۶- اسم، توابع و انواع اعراب (عربی).

سهیلا خاکبازنژاد. - تهران: مشاوران آموزش. - ۱۰۸ ص. - رقصی (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۳-۷۳۰۴-۲۹-۳

چاپ اول

۳۷- جمله اسمیه، جمله فعلیه (عربی).

سهیلا خاکبازنژاد. - تهران: مشاوران آموزش. - ۹۲ ص. - رقصی (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۳-۷۳۰۳-۲۶-۹

۳۸- عربی (۱ و ۲) ویژه دانش-اموزان دوره پیش‌دانشگاهی (رشته علوم انسانی) و داوطلبان ورود...

ایاذر عیاجی، قادر پریز. - تهران: رزمندگان اسلام. - ۳۰۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۳۵۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۳-۲۱۳-۵۶-۸

چاپ اول

۳۹- عربی (۴).

ایاذر عیاجی، ... (و دیگران). - تهران: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، انتشارات مدرسه. - ۲۸۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

صدرالدین عارف. - تهران: آیندگان هزار
نکته. - ۳۰۴ ص. - رحلی (شمیز). -
۲۵۰۰۰ ریال. - چاپ هشتم / ۵۰۰۰
نسخه.

۹۶۴-۶۹۱۳-۴۸-۹

شابک:

نمایه عنوان

Advanced grammar in use 21
East. west: student book 22
East. west: workbook 23
English grammar in use: a
self - study reference and
... 15
George sees stars: level 1
24
Medical english 25
A miscellany of law texts
and other materials for law
students 26
The picture 27
A practical course of
english phonetics and
phonology 16
Scientific english readings
28
Space affair 29
Spectrum teachers edition
4A: a communicative
course in english 30
Spectrum teachers edition
5: a communicative course
in english 31
Spectrum teachers edition
6: a communicative course
in english 32
The watchers: level 1 33
آموزش درس به درس زبان انگلیسی
سال دوم نظام جدید
آموزش زبان انگلیسی پیش‌دانشگاهی ۲:
راهنمای درس به درس
اسم، توابع و انواع اعراب (عربی) ۲۶
جمله اسمیه، جمله فعلیه (عربی) ۳۷
خودآموز کامل کردی ۵
دستور زبان جامع اسپانیایی: به انضمام
مکالمات روزمره و کلیه افعال اسپانیایی
به فارسی - فارسی ۳۵

۴۰- عربی ۳ مخصوص دانش-
آموزان کلیه رشته‌ها.

ولس کوچری. - تهران: راه اندیشه. - ۵۶
ص. - رحلی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. -
چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

۹۶۴-۷۳۲۸-۰۲-۸
شابک:

۱- عربی به زبان ساده.

ایاد فیلی. - تهران: مبتکران. - ۵۵۰ ص.
- وزیر (شمیز). - ۲۳۰۰۰ ریال. - چاپ
چهل و دوم / ۳۰۰۰ نسخه.

۹۶۴-۳۸۶-۰۲۲-۵
شابک:

۲- گنجینه پرسش‌های طلایی
عربی پایه تا کنکور.

حمید طاهری. - تهران: آیندگان هزار
نکته. - ۲۳۶ ص. - رحلی (شمیز). -
۲۶۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۵۰۰۰
نسخه.

۹۶۴-۷۰۳۲-۰۲-۱
شابک:

چاپ اول

۴۳- منصوبات (عربی).

سهیلا خاکباززاد. - تهران: مشاوران
آموزش. - ۱۲۸ ص. - رقصی (شمیز). -
۷۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

۹۶۴-۷۳۰۴-۱۵-۳
شابک:

۴۴- میزان الصرف.

سراج‌الدین عثمان لودی: مصحح:
عبدالمجید مرادزهی. - تهران: فاروق
اعظم. - وزیری (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال.
- چاپ سوم / ۲۵۰۰ نسخه.

۹۶۴-۷۳۸۱-۰۲-۶
شابک:

۴۵- ۱۰۰۰ نکته در ??? طبقه-
بندی شده عربی (پایه تا کنکور)

راهنمای زبان انگلیسی برای دانشجویان
رشته مدیریت
زبان انگلیسی (درس ۱ و ۲ پیش-
دانشگاهی)

زبان انگلیسی (درس ۳ و ۴ پیش-
دانشگاهی)

زبان انگلیسی درس ۵ و ۶ (پیش-
دانشگاهی ۲- درس ۱ و ۲)

زبان فنی و تخصصی کامپیوتر
زبان و اندیشه

سوالات چهارجوابی و گرامر انگلیسی
از دبیرستان تا دانشگاه مخصوص:
دبیرستان - پیش‌دانشگاهی - کنکور ۱۳

عربی (۱ و ۲) ویژه دانش‌آموزان دوره
پیش‌دانشگاهی (رشته علوم انسانی) و
داوطلبان ورود ...

عربی (۴)
عربی ۳ مخصوص دانش‌آموزان کلیه
رشته‌ها

عربی به زبان ساده
فردینان دوسوسور

فرهنگ دانش کوچک: انگلیسی به
فارسی (با تلفظ فارسی)

فرهنگ مشتقات مصادر فارسی (مصادر
مرکب)

گنجینه پرسش‌های طلایی عربی پایه
تا کنکور

مجموعه طبقه‌بندی شده زبان انگلیسی
پیش‌دانشگاهی ۱ و ۲: طبقه‌بندی شده بر
اساس هر درس همراه با سوالات ... ۱۴

مکالمات روزمره انگلیسی به فارسی: با
ترجمه فارسی و تلفظ واژه‌ها با الفبای
فارسی

مکالمات روزمره انگلیسی: با طرز تلفظ
کامل آمریکایی

منصوبات (عربی)
میزان الصرف

۱۰۰۰ نکته در ??? طبقه‌بندی شده
عربی (پایه تا کنکور) نظام جدید

هلندی در سفر: مکالمات و اصطلاحات
روزمره هلندی با ترجمه فارسی

۳۴

نمایه پدیدآور

Bassett, Jennifer 33
Couper, Dave 24
Efterkhar jahromi, Gudarz 26

Frankfort, Nancy 30-31-32
Graves, Kathleen 22-23
Hewings, Martin 21

James, Vaughan 25
Keshavarz, Mohammad 16
Hossein 16

Mirhassani, Akbar 28
Murphy, Raymond 15
Pearson, Jenny 27

Rein, David.P. 22-23
Sajadian, Mahdi 28
Viney, Petter 29

اشرف‌الکتابی، حسن
اقبالپور، امیرحسین

امیرحسینی، ملک‌ابراهیم
اودی، سراج‌الدین عثمان

ایلتخانی‌زاده، مصطفی
بیگلر، ایرج

پارسای، کامروز
پریر، قادر

چامسکی، نوام
حاذقی، حسین

خاکباززاد، سهیلا
خلیلی، کامیاب

داغی، فرهاد
ریاحی، زهرا

ریاحی، مهری
شمعی، نادره

شناور، امیر
صفوی، کورش

طاهرزاده، جلال
طاهری، حمید

عارف، صدرالدین
عباچی، اباذر

فرزام، عباس
فیض، یدالله

فیلی، ایاد
کارل، جانائان

کوچری، ولی
مرادآبادی، بهروز

۱۴

نمایه ناشر

آبرنگ: تهران ۸-۷

آیندگان هزار نکته: تهران ۲۵-۴۲

استاندارد: تهران ۲۳

اشرافی: تهران ۳۵-۱۹

انتشارات سقز: سقز ۵

انتشارات منرسه: تهران ۳۹

ایمان: تهران ۶

باستان: تهران ۱۳

تهران صدا: تهران ۲۵

جانان: تهران ۱۷

دیباگران تهران: تهران ۱۸

راه اندیشه: تهران ۴۰

رزمندگان اسلام: تهران ۲۸

روزبهان: تهران ۲۰

زبان آموز: تهران ۳۳-۲۹-۲۷-۲۴

زبان آموز: تهران ۲۳-۲۲-۲۱

زبانکده: تهران ۲۸

ساحل: تهران ۱۵

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی:

تهران ۳۹

سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم

انسانی دانشگاهها (سمت): تهران ۱۶

شکوه اندیشه: تهران ۳۲-۳۱-۳۰

صفار: تهران ۳۵

فاروق اعظم: تهران ۴۳

کارنگ: تهران ۴-۳

کانون فرهنگی آموزش: تهران ۱۳

کتابخانه گنج دانش: تهران ۲۶

مبتکران: تهران ۴۱

مجدد تهران ۹

مشاوران آموزش: تهران

۳۲-۳۷-۳۶-۱۲-۱۱-۱۰

معرفت: تهران

۳۳-۲۹-۲۷-۲۴-۲۳-۲۲-۲۱

هرمس: تهران ۳-۱

سطر چهارم، «مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فع لن»
صحیح است و در سطر ۲۱ شماره ۵ «به صوت بلبل و
قمری اگر ننوشتی می» صحیح است.

در شماره ۴۳ کتاب ماه ادبیات و فلسفه صفحه
۸۲ مطلبی از آقای منصور اوجی با عنوان «بجوید تا
بیابید» درج شده که دارای دو اشتباه تایپی است که
بدین وسیله تصحیح می‌شود.

ضیح

زیاتشناسی

۲۱۰

چاپ اول

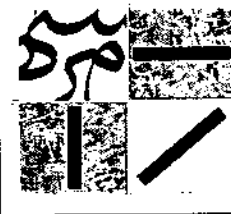
۱- گفتارهایی در زبان شناسی.

کوروش صفوی - تهران: هرمس - ۲۹۲ ص. - رقمی (شمیز) - ۱۸۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۶۴۱-۷۷-۶

گفتارهایی در
زبان شناسی

کوروش صفوی

مجموعه حاضر متضمن مقالاتی است از 'کوروش صفوی' که با این موضوعات فراهم آمده است: 'پیشنهادهای در سبک-شناسی ادب فارسی'، 'نگاهی گذرا به اصطلاح عروض و قافیه'، 'نگاهی تازه به فرآیند مجاز در زبان و ادب فارسی'، 'ترجمه و مسئله خودکار شدگی'، 'نسبت مدلول به مصداق در ترجمه ادبی'، 'واژه-های قرضی در زبان فارسی'، 'برخی از ویژگی-های بندهای موصول فارسی'، 'نکاتی درباره نظام آوایی تاتی کلوری'، 'نشانداری در معنی شناسی و مسئله موقف-های معنایی'، 'نگاهی به تقابل معنایی'، 'نگاهی به مسئله شمول معنایی'، 'معرفی اجمالی معنی شناسی منطقی'، 'نگاهی تازه به مسئله چند معنایی واژگانی'، 'زبان شناسی و شعر شناسی' و 'قطب-های استعاره و مجازی'.

واژه نامه ها

۲۱۲

چاپ اول

۲- اولین فرهنگ جیبی جامع و سه زبانه: فارسی به ترکی استانبولی و انگلیسی، ترکی استانبولی به انگلیسی ...

تدوین: جعفر دربندی، موسی دانشمند - تهران: میتران - ۲۳۴ ص. - پالتویی (شمیز) - ۱۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

The first dictionary of the necessary words ...

شابک: ۹۶۴-۴۸۶-۱۵۲-X

زبانهای ایرانی

۲۱۵۰

۳- زبان پهلوی ادبیات و دستور آن.

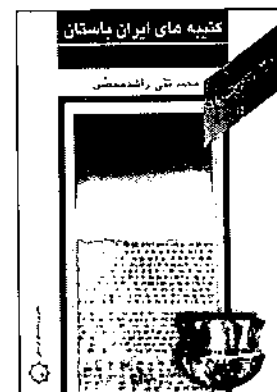
ژاله آموزگار، احمد تفضلی - تهران: معین - ۱۶۶ ص. - وزیر (شمیز) - ۷۰۰۰ ریال - چاپ سوم / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۶۴۳-۱۱-۲

چاپ اول

۴- کتیبه های ایران باستان.

محمد تقی راشد محصل - تهران: دفتر پژوهشهای فرهنگی - ۱۲۰ ص. - رقمی (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۳۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۷۹۹-۲۲-۸

نویسنده در فصل نخست کتاب از پیشینه کتیبه نگاری سخن می گوید: آن گاه کتیبه های ایران باستان و کتیبه های دوره میانه را با تصاویری چند معرفی می کند، نیز جزئیات و ویژگی های هر یک را برمی شمارد. یادآور می شود کتیبه های ایرانی که موضوع اصلی این کتاب است، در بردارنده همه آثاری است که به خطهای مختلف بر روی سنگ ها، دیوارها، چوب ها، پوست ها، سفال ها، سکه ها، فلزات و دیگر اشیا نوشته شده است.

چاپ اول

۵- مسائل تاریخی زبان فارسی: مجموعه مقالات.

علی اشرف صادقی - تهران: سخن - ۳۰۴ ص. - وزیر (شمیز) - ۲۳۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۹۶۱-۷۴-۶

متر علی اشرف صادقی

مسائل تاریخی
زبان فارسی

مجموعه حاضر مشتمل بر مقالاتی است که در قالب چهار عنوان به طبع رسیده است: ۱- مسائل آوایی (۷ مقاله)، ۲- مسائل دستوری (۴ مقاله)، ۳- مسائل لئوی (۸ مقاله)، ۴- مسائل متن شناسی (۲ مقاله). عناوین پارهای از مقالات بدین قرار است: 'تحول خوشه صامت آغازی'، 'عوض شدن جای تکیه در بعضی از کلمات فارسی'، 'تحول پسوند حاصل مصدر از پهلوی به فارسی'، 'تحول افعال بی قاعده زبان فارسی'، 'درباره فعل های جملی'، 'لغات فارسی کتاب التلخیص ابو هلال عسکری' و 'زبان تفسیر قرآن پاک'.

واژه نامه های زبان فارسی

۲۱۵۱

چاپ اول

۶- فرهنگ فارسی برهان قاطع.

محمد حسین بن خلف تبریزی - تهران: نیما - ۹۶۸ ص. - وزیر (گالینگور) - ۵۰۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۶۵۵-۰۶-۸

برهان قاطع

تألیف

محمد حسین بن خلف تبریزی

'برهان قاطع' فرهنگ لغات فارسی به فارسی (تألیف محمد حسین بن خلف تبریزی) متخلص به 'برهان' است که مولف آن را به سال ۱۰۶۲ ه.ق به نام 'سلطان عبدالله قطب شاه' پادشاه شیعی مذهب دکن - در بیست هزار ماده -

فراهم آورد.

۷- فرهنگ فارسی معلم: شامل واژه های فارسی مصطلح در زبان فارسی و اصطلاحات علمی و ادبی.

عباس قذیانی - تهران: جاجری - ۹۲۸ ص. - جیبی (گالینگور) - ۲۶۰۰۰ ریال - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۶۶-۲۵-۰

دستور زبان فارسی

۲۱۵۵

چاپ اول

۸- دستور زبان فارسی در شبه قاره هند.

کمال حاج سید جواد - تهران: روزگار - ۲۵۲ ص. - وزیر (شمیز) - ۱۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۳۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۷۵۸-۱۶-۵

نویسنده در این کتاب، به معرفی کتاب های مهم 'دستور' - نگاشته شده در شبه قاره هند، از آغاز تا پایان قرن یازدهم هجری - اهتمام می ورزد. وی برای این کار، نخست نشانی این کتب را از منابع و مآخذ مختلف استخراج نموده و درباره محتوای هر یک، بیش از چهل نسخه خطی از کتابخانه های شبه قاره هند را مطالعه نموده است. اما مباحث اصلی کتاب با این مختصات فراهم آمده است: 'سابقه تاریخ دستور نویسی فارسی'، 'کهن ترین کتاب های دستور زبان فارسی در قرن دوازدهم هجری در شبه قاره'، 'کتاب های دستور زبان فارسی در قرن سیزدهم'، 'رساله های مهم دستور که تاریخ تألیف آنها دقیقاً مشخص نیست'، 'دستور فارسی به زبان های اردو و انگلیسی'، 'متن نخستین کتاب دستور زبان فارسی (اصول فارسی)' و 'بررسی کلی دستورها' در انتهای کتاب 'فهرست اعلام' درج گردیده است.

چاپ اول

۹- گویش و ادبیات فرهنگ مردم لیراوی و دیلم.
الله کرم لیراوی. - تهران: پازینه. - ۲۵۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۷۲۲-۱۶-۰

کتاب حاضر پژوهشی است درباره گویش و ادبیات مردم دیلم به ویژه دهستان لیراوی که طی آن ابتدا وضعیت جغرافیایی منطقه، سپس سیر تاریخی و ارتباط گویش یاد شده با زبانهای دیگر، آن گاه نماد ساختاری و تحول کلمات در این گویش بررسی می شود. بخش بعدی کتاب به تشریح اجزای دستوری گرایش لیراوی و واژگان و اصطلاحات آن اختصاص یافته است که در پی آن، برخی گویشهای مجاور با گویش لیراوی مقایسه می شود. «ادبیات عامه» عنوان دیگر این کتاب است که در آن ضربالمثل های مشهور، نیز معرفی شاعران منطقه و نمونه ای از سروده های آنان فراهم آمده و در انتها برگزیده ای از ادبیات عامه - شامل دعاها، قسم ها، چستان ها، مثل ها و نظایر آن - به طبع رسیده است.

چاپ اول

۱۰- نگاهی به گویش نامه های ایرانی (مجموعه ای از نقدها و بررسی ها).
علی اشرف صادقی. - تهران: مرکز نشر دانشگاهی، فرهنگستان زبان و ادب فارسی. - ۱۶۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۱۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۰۱۰۰۹-۴

ریشه شناسی زبان انگلیسی

چاپ اول

۱۱- مترادف و متضاد در انگلیسی همراه با تلفظ و معنای فارسی ویژه: دانش آموزان - دانشجویان ...
محمدرضا معدن نژاد. - تهران: ابوعطا. - ۵۱۰ ص. - جیبی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۲۶۹-۳۳-۲

واژه نامه های زبان انگلیسی

چاپ اول

۱۲- آکسفورد: کاربرد کلمه در جمله.
محمدرضا معدن نژاد. - تهران: ابوعطا. - ۶۴۰ ص. - جیبی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۲۶۹-۳۳-۰

چاپ اول

۱۳- فرهنگ استاندارد انگلیسی - فارسی.
محمدرضا رضایی میبد. - تهران: آوای دانش. - ۲۹۶ ص. - رقی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۱۵۱۸-۸-۵

۱۴- فرهنگ اصطلاحات انگلیسی - فارسی (آکسفورد).
ایزابیل مک کایک، مارتین مینسر، مترجم: پرویز بیرجندی، ... (و دیگران). - تهران: قومس. - ۵۵۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۲۲۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

A Learner's Dictionary Of English Idioms
شابک: ۹۶۴-۵۵۱۶-۰۶-۴

۱۵- فرهنگ اصطلاحات بریتانیایی و آمریکایی فارسی انگلیسی فتحی آذر.

اکبر ایران پناه. - تهران: هنر سرای اندیشه. - ۵۴۴ ص. - جیبی (شمیز). - عنوان به لاتین:

A Learner's Dictionary Of

English Idioms

۹۶۴-۹۲۱۵۳-۹-۵

شابک:

۱۶- فرهنگ اصطلاحات بریتانیایی و آمریکایی فارسی انگلیسی فتحی آذر.

اکبر ایران پناه. - تهران: هنر سرای اندیشه. - ۵۴۴ ص. - وزیری (شمیز). - عنوان به لاتین:

A Learner's Dictionary Of English Idioms
شابک: ۹۶۴-۹۲۱۵۳-۴-۴

۱۷- فرهنگ اصطلاحات فارسی به انگلیسی.

سیف غفاری. - تهران: بیکان. - ۴۵۲ ص. - رقی (شمیز). - ۲۲۰۰۰ ریال. - چاپ هفتم / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

A dictionary of idioms persian - english
شابک: ۹۶۴-۶۲۲۹-۰۳-۴

۱۸- فرهنگ البرز جیبی خیلی کوچک انگلیسی - فارسی.

سیف غفاری، مصحح: ارمان جزایری. - تهران: بیکان. - ۳۹۸ ص. - جیبی (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Alborz vest - pocker dictionary: English - Persian
شابک: ۹۶۴-۳۲۸-۰۴-۳

چاپ اول

۱۹- فرهنگ البرز جیبی کوچک فارسی - انگلیسی.

گردآورنده: سیف غفاری. - تهران: البرز. - ۵۹۲ ص. - پالتویی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۴۲-۲۸۵-۶

چاپ اول

۲۰- فرهنگ انگلیسی - فارسی درنا = Dorna english - persian dictionary.

تهمینه مهربانی. - تهران: درنا. - ۲۵۲ ص. - جیبی (سلفون). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۱۰۵-۴۱-۶

۲۱- فرهنگ انگلیسی فارسی فتحی آذر.

تهران: هنر سرای اندیشه. - ۵۴۴ ص. -

جیبی (شمیز). -

عنوان به لاتین:

Fat-hi-azar english persian and arabic dictionary
شابک: ۹۶۴-۹۲۱۵۳-۸-۷

۲۲- فرهنگ خیلی کوچولو انگلیسی - فارسی کلمه.

تدوین: فرهنگهای کلمه واحد تالیف - تدوین: ویراستار: سیاوش صلح جو. - تهران: کلمه. - ۵۲۸ ص. - جیبی (شمیز). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۲۶۴-۱۱-۴

چاپ اول

۲۳- فرهنگ فارسی - انگلیسی فتحی آذر.

اکبر ایران پناه. - تهران: هنر سرای اندیشه. - ۵۶۰ ص. - جیبی (شمیز). - چاپ اول.
عنوان به لاتین:

Fat-hi-azar english persian and arabic dictionary
شابک: ۹۶۴-۹۲۱۵۳-۷-۹

چاپ اول

۲۴- فرهنگ کوچک فارسی - انگلیسی رهنما.

اسماعیل زارع پنهان، امیر علی راسترو. - تهران: رهنما. - ۱۰۱۰ ص. - جیبی (سلفون). - ۲۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول.
عنوان به لاتین:

The rahnama persian-english minidictionary
شابک: ۹۶۴-۶۹۵۱-۸۳-X

۲۵- فرهنگ مصور آکسفورد، دودن انگلیسی - فارسی.

دانشگاه آکسفورد انگلیس هیات مولفان - و مترجمان: مترجم: نصرت الله رئیس. - تهران: کمانگیر. - ۷۸۸ ص. - وزیری (سلفون). - ۴۵۰۰۰ ریال. - چاپ ششم / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

The oxford - duden pictorial english - persian dictionary
شابک: ۹۶۴-۹۰۱۱۰-۶-۴

۲۶- فرهنگ معاصر انگلیسی - فارسی جیبی.

تدوین: واحد پژوهش فرهنگ معاصر. - تهران: فرهنگ معاصر. - ۱۹۲ ص. - جیبی (شمیز). - ۳۶۰۰ ریال. - چاپ

پنجم /

شابک: ۹۶۴-۵۵۴۵-۱۳-۷

۲۷- واژه نامه جامع زبان انگلیسی پیش دانشگاهی ۱ و ۲.

فرشید مفتون. - تهران: میلاد دانش. - ۲۱۶ ص. - جیبی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۲۳۲۷-۱-۶

28- Oxford advanced learner's dictionary.

Sally A.S. Homby, Michael Ashby, Wehmeier. - تهران: دانش. - ۱۵۶۴ ص. - وزیری (گالینگور). - ۲۸۰۰۰ ریال. - ۶۰۰۰ نسخه.

29- Oxford elementary learner's dictionary.

Second Edition. - تهران: صدای معاصر. - ۴۲۸ ص. - رقی (شمیز). - ۱۳۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۲۹۲-۲۸-۵

دستور زبان انگلیسی

۲۲۵

چاپ اول

۳۰- آزمونهای پیشرفته زبان انگلیسی پیش دانشگاهی.

محمد آذروش. - تهران: عابد. - ۱۶ ص. - رحلی (شمیز). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۶۴-۰۱۳-۲

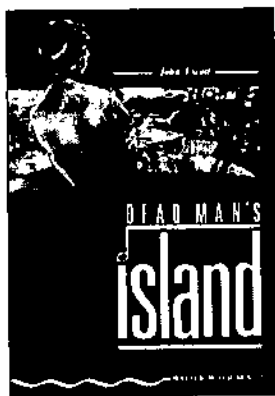
چاپ اول

۳۱- انگلیسی یک هفته ای: آسان ترین راه برای موفقیت در دبیرستان و کنکور سراسری.

مجتبی نجفی. - تهران: منیر. - ۲۶ ص. - رحلی (شمیز). - ۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۶۰۱-۶۷-۳

۳۲- پرسش های چهارگزینه ای استاندارد زبان انگلیسی (۱) و (۲) پیش دانشگاهی، کلیه رشته ها.

محمدرضا عنانی سراب، جهان بخش نیکوپور. - تهران: استادی. - ۲۹۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۳۰۰۰ ریال. - چاپ ششم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۷۲۲-۰۰۰-۸

انتهای چند تمرین و معانی پارامی از
واژگان آمده است.

55- East. west: student book.

David P. Kathleen Graves
Rein. تهران: زبانشناس. ۱۲۸ ص. -
جلد دوم. - وزیر (شمیز). - ۲۳۰۰۰
ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.

56- English For The Students Of Humanities.

Parviz, Mehdi Nowruzi
Birjandi. تهران: سازمان مطالعه و
تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها
(سمت). - ۲۱۶ ص. - جلد دوم. -
وزیر (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ
دهم / ۱۰۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی:
انگلیسی برای دانشجویان رشته علوم
انسانی
شابک: ۹۶۴-۴۵۹-۰۱۲-۰

57- English For The Students Of Management.

Farhad Moshfeghi. تهران:
سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم
انسانی دانشگاهها (سمت). - ۲۲۰ ص. -
وزیر (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ
چهارم / ۱۰۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی:
انگلیسی برای دانشجویان رشته مدیریت
شابک: ۹۶۴-۴۵۹-۰۳۹-۵

58- English for students of industrial engineering book I

محمد فلاحی مقیمی. تهران: سازمان
مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی
دانشگاهها (سمت). - ۱۶۸ ص. - وزیر
(شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. -
عنوان به فارسی:
انگلیسی برای دانشجویان رشته مهندسی
صنایع کتاب ۱ تکنولوژی...
شابک: ۹۶۴-۴۵۹-۱۹۵-X

۱۵۰۰۰ ریال. - ۳۰۰۰ نسخه.

51- The boys from brazil: level 4.

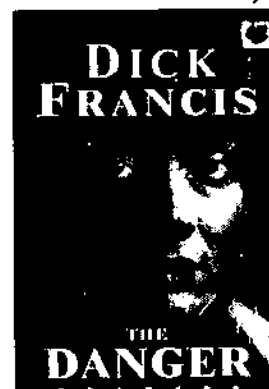
Cherry Ira Levin
Gilchrist. تهران: قلمستان هنر. -
۵۸ ص. - رقی (شمیز). - ۲۵۰۰ ریال. -
چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی:
پسرهای بزرگ

52- Crime story collection.

[et al] Margery Allingham
..... تهران: اشتیاق. - ۱۱۰ ص. - رقی
(شمیز). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ دوم /
۳۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی:
مجموعه داستانهای جنایی

53- The danger.

Dick Francis. تهران: قلمستان
هنر. - ۵۸ ص. - رقی (شمیز). - ۲۵۰۰
ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی:
خطر

داستان ماجراجویی "خطر" که برای زبان
آموزان سطح متوسط به چاپ رسیده
متضمن ۱۷۰۰ واژه کاربردی است که با
تصاویری از ماجراها و تمریناتی چند از
متن فراهم آمده است.

چاپ اول

54- Dead man's island.

John Escott. تهران: فرهنگ
زبان. - ۴۸ ص. - رقی (شمیز). - ۳۰۰۰
ریال. - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی:
جزیره مردگان

"مرد مرده جزیره" داستانی است ماجراجویی
برای زبان آموزان سطح مبتدی (پایه ۲)
که به زبانی ساده تدوین شده است. در
لابه لای کتاب طرحهایی از ماجراها و در

ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

A basic course in reading english

شابک: ۹۶۴-۶۶۷۲-۴۲-۲

۴۵- راهنمای کامل زبان انگلیسی
برای دانشجویان رشته کامپیوتر.
منوچهر حقانی: مترجم: حسین کرابی. -
همدان: دانشجو. - ۳۴۸ ص. - وزیر
(شمیز). - ۱۱۵۰۰ ریال. - چاپ سوم /
۱۰۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

English for the students of computer

شابک: ۹۶۴-۶۵۰۲-۶۳-۴

۴۶- راهنمای کامل زبان انگلیسی

برای دانشجویان علوم انسانی ۲.
مهدی نوروزی، ... (و دیگران): مترجم:
پروانه دیجوریان. - همدان: دانشجو. -
۱۳۰ ص. - وزیر (شمیز). - ۵۵۰۰
ریال. - چاپ سوم / ۱۰۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

English for the students of humanities

شابک: ۹۶۴-۶۵۰۲-۶۲-۸

چاپ اول

۴۷- زبان انگلیسی درس ۷ و ۸
(پیش دانشگاهی ۲- درس ۳ و ۴)
حسین خادقی. - تهران: مشاوران
آموزش. - ۱۲۰ ص. - رقی (شمیز). -
۷۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۷۲۰۳-۳۷-۴

۴۸- مکالمات روزمره انگلیسی - فارسی.

رضا قائمی. - تهران: پیمان. - ۲۰۸ ص.
- بیاضی (شمیز). - ۷۵۰۰ ریال. - چاپ
دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۹۸۱-۴۲-۵

۴۹- مکالمه انگلیسی لاتین:

برای استفاده مسافران خارج از
کشور، دانشجویان، ...
مایکل اوکنن: مترجم: عباس قاسمزاده -
آقدم. - تهران: توتیا. - ۲۵۶ ص. - جیبی
(شمیز). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ سوم /
۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۳۷۳-۶-۵

50- Advanced grammar in use.

Martin Hewings. تهران: -
شمیم. - ۳۵۲ ص. - وزیر (شمیز). -

۳۹- مجموعه طبقه بندی شده و
استاندارد آموزش، نکته و
سنجش زبان انگلیسی سوم نظام
جدید.

تهیه و تنظیم: عباس صفی. - تهران:
کانون گسترش علوم. - ۱۶۸ ص. -
رحلی (شمیز). - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ
دوم / ۵۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۴۰-۱۰۲-۲

40- Grammar in use.

Raymond Murphy. تهران:
شمیم. - ۲۲۲ ص. - وزیر (شمیز). -
۱۵۰۰۰ ریال. - ۳۰۰۰ نسخه.

کاربود زبان انگلیسی معیار

۴۱- انگلیسی آمریکایی در سفر:
مکالمات و اصطلاحات روزمره
انگلیسی آمریکایی با ترجمه
فارسی و تلفظ ...
تهیه و تنظیم: حسن اشرفالکتابی. -
تهران: استاندارد. - ۲۶۴ ص. - رقی
(شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ سوم /
۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۲۵۵-۱۵-۹

۴۲- انگلیسی در سفر: مکالمات و اصطلاحات روزمره انگلیسی.

حسن اشرفالکتابی. - تهران: استاندارد.
- ۲۲۲ ص. - رقی (شمیز). - ۱۰۰۰۰
ریال. - چاپ بیست و نهم / ۵۰۰۰
نسخه.
عنوان به لاتین:

English on trip

شابک: ۹۶۴-۹۱۳۴۰-۷-۲

۴۳- انگلیسی در سفر: مکالمات و اصطلاحات روزمره انگلیسی (سطح متوسط و پیشرفته).

حسن اشرفالکتابی. - تهران: استاندارد.
- ۲۰۸ ص. - رقی (شمیز). - ۱۰۰۰۰
ریال. - چاپ ششم / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

English on trip

شابک: ۹۶۴-۶۲۵۵-۱۱-۶

چاپ اول

۴۴- راهنمای کامل ریدینگ
انگلیش: ترجمه کامل متن،
واژگان، اصطلاحات گرامری و
تمرینات درسها.

مترجم: اسدالله علامه. - تهران: دبستان.
- ۱۹۲ ص. - وزیر (شمیز). - ۱۰۰۰۰

۳۳- خودآموز گام به گام به زبان
انگلیسی (۱) دوره پیش-
دانشگاهی.

عبدالصمد تمدن. - تهران: آزمون. - ۱۹۲
ص. - وزیر (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. -
چاپ هشتم / ۲۰۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۶۱-۶۹۸-۷

۳۴- خودآموز گام به گام به زبان انگلیسی (۲) سال دوم متوسطه.

عبدالصمد تمدن. - تهران: آزمون. - ۲۲۸
ص. - وزیر (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. -
چاپ دوازدهم / ۲۰۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۶۱-۷۰۱-۰

چاپ اول

۳۵- راهنمای جامع انگلیسی
برای دانشجویان فنی و مهندسی
English For The =

Students of Engineering

مترجم: جمال موثق. - تهران: دبستان. -
۱۹۲ ص. - وزیر (شمیز). - ۱۰۰۰۰
ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۷۲-۴۵-۷

چاپ اول

۳۶- گرامر زبان انگلیسی یا مثال.
محمدرضا مدنی: مترجم: تهران: ابوعطا. -
۴۲۸ ص. - جیبی (شمیز). - ۴۰۰۰ ریال.
- چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۲۶۹-۳۵-۹

۳۷- گرامر و تمرین زبان انگلیسی: مخصوص دبیرستان، پیش دانشگاهی، کنکور، ...

احمد حسین مدیری. - تهران: روزبان. -
۱۲۸ ص. - وزیر (شمیز). - ۲۸۵۰۰
ریال. - چاپ دهم / ۳۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

English grammar and test

شابک: ۹۶۴-۵۵۲۹-۴۲-۵

۳۸- مجموعه طبقه بندی شده و استاندارد آموزش، نکته و سنجش زبان انگلیسی (۲) پیش دانشگاهی.

تهیه و تنظیم: عباس صفی. - تهران:
کانون گسترش علوم. - ۱۶۰ ص. -
رحلی (شمیز). - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ
دوم / ۵۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۴۰-۱۰۶-۵

73- Move up: pre-intermediate students book.

Liz Simon Greenall
Driscoll - تهران: رهنما - ۱۴۶
ص. - وزیری (شمیز) - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر که به گونه مصور و رنگی به طبع رسیده حاوی متن‌های متنوع و تمرینات مختلف زبان انگلیسی است که مخاطبان اصلی آن زبان‌آموزان سطوح میانه هستند. در پایان کتاب، معانی واژگان دشوار متن، به ترتیب هر درس، فراهم آمده است.

74- Mrs dalloway: level 3.
Virginia Woolf: بازنویسی:
Derek Strange - تهران: قلمستان هنر - ۴۸ ص. - رقی (شمیز) - ۲۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

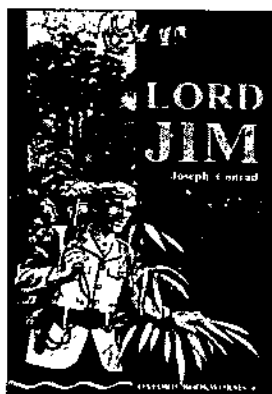
عنوان به فارسی:
خاتم دالوی

چاپ اول

75- New headway: english course intermediate workbook.
Jo John Soars, Liz Soars
Devoy - تهران: ولد - ۸۰ ص. - رحلی (شمیز) - (دوره) ۲۹۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.

76- Ntc's preparation for the TOEFL: test of english as a foreign language.
Enid Nolan, Milda Broukal
Woods - تهران: فرهنگ زبان - ۲۵۲ ص. - جلد اول - رحلی (شمیز) - ۲۵۰۰۰ ریال - چاپ سوم / ۲۰۰۰ نسخه.

77- The phantom of the opera.
Jennifer Bassett - تهران: فرهنگ زبان - ۴۴ ص. - رقی (شمیز) - ۲۰۰۰ ریال - چاپ چهارم / ۲۰۰۰ نسخه.

متن داستان فراهم آمده است. معانی پارامی از واژگان در انتهای کتاب گنجانده شده است.

چاپ اول

70- Manage with english.
C.L. Stott, P.L. Sandler
تهران: الفبای دانش - ۱۷۶ ص. - وزیری (شمیز) - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

71- Move up: advanced students book.
Diana Simon Greenall
Greenall - تهران: رهنما - ۱۴۰ ص. - وزیری (شمیز) - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.

در این کتاب مصور و رنگی، پارامی از مفاهیم و نکات اصلی زبان انگلیسی - در قالب متن‌های متنوع و تمرینات متعدد - به زبان‌آموزان، آموزش داده می‌شود. زبان‌آموزان سطوح پیشرفته مخاطبان اصلی کتاب هستند.

چاپ اول

72- Move up: pre-intermediate practice book.
Liz Simon Greenall
Driscoll - تهران: رهنما - ۱۰۰ ص. - وزیری (شمیز) - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.

65- Headstart: student's books: beginner.

Liz Soars, Briony Beaven
John Soars - تهران: زبانسرا - ۸۰ ص. - رحلی (شمیز) - ۱۱۰۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

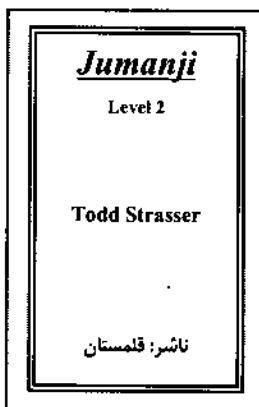
66- Headway elementary: student's book.
John Soars, Liz Soars
تهران: زبان آموز، معرفت - ۱۲۸ ص. - رحلی (شمیز) - ۲۵۰۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه.

67- Headway elementary: workbook.
John Soars, Liz Soars
تهران: معرفت، زبان آموز - ۸۰ ص. - رحلی (شمیز) - (دوره) ۲۵۰۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

68- Jumanji: level 2.
Todd Strasser
هنر - ۲۸ ص. - رقی (شمیز) - ۲۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به فارسی:
جومانجی

جومانجی داستانی است به زبان ساده انگلیسی که مخاطبان اصلی آن زبان‌آموزان سطوح مبتدی هستند. در کتاب قریب به ۶۰۰ واژه کاربردی جمع آمده و در لایه‌ای آن نیز تصاویری از ماجراها به چاپ رسیده است. انتهای کتاب شامل چند تصویر از ماجراهاست.

چاپ اول

69- Lord jim.
Joseph Conrad: بازنویسی:
Clare West - تهران: فرهنگ زبان - ۹۲ ص. - رقی (شمیز) - ۲۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه.

چهارمین شماره از مجموعه کتاب‌های آموزشی اکسفورد، داستان جذابی است برای زبان‌آموزان سطوح متوسط که با تصویری چند در لایه‌ای و تمریناتی از

تهران: شمیز - ۲۰۸ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۲۰۰۰ ریال - ۳۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

63- Gone with the wind: level 4.
Margaret Mitchell: ویراستار:
Derek Strange - تهران: فرهنگ زبان - ۵۸ ص. - جلد اول - رقی (شمیز) - ۲۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

قسمت نخست از داستان 'برباد رفته' اثر 'مارگریت میچل' که به زبان ساده تلخیص شده شامل ۱۶۵۰ واژه کاربردی است. این کتاب برای زبان‌آموزان سطح متوسط فراهم آمده و در انتهای آن نیز چند تمرین گنجانده شده است.

چاپ اول

64- Gone with the wind: level 4.
Margaret Mitchell: ویراستار:
Derek Strange - تهران: فرهنگ زبان - ۵۸ ص. - جلد دوم - رقی (شمیز) - ۲۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب، خلاصه‌ای از داستان 'برباد رفته' اثر 'مارگریت میچل' است که اینک قسمت دوم آن فراهم می‌آید. مخاطبان کتاب زبان‌آموزان سطح متوسط هستند که طی آن با ۱۶۵۰ واژه جدید آشنا می‌شوند. در انتهای کتاب چند تمرین از متن داستان جمع آمده است.

59- English for students of materials science engineering (metallurgy).
Mohammad Fallahi
moghami: ویراستار: Jalal

Hejazi - تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت) - ۵۶۰ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۵۰۰۰ ریال - عنوان به فارسی: انگلیسی برای دانشجویان رشته مهندسی مواد شابک: ۹۶۴-۳۵۹-۱۱-۰۰

60- English for students of theology and islamic studies.
Mohammad Ali Al-Mojgan, Jalali, Hussaini
Masoud Bahrami Navid - تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت) - ۲۲۶ ص. - وزیری (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - ۲۵۰۰ نسخه. عنوان به فارسی: انگلیسی برای دانشجویان رشته الهیات و معارف اسلامی شابک: ۹۶۴-۳۵۹-۲۷-۰۷

چاپ اول

61- Eraser: level 3.
Robert Tine: بازنویسی:
Brent Furnas - تهران: فرهنگ زبان - ۴۲ ص. - رقی (شمیز) - ۳۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه.

این کتاب که برای زبان‌آموزان سطح ابتدایی (پایه ۳) به زبان انگلیسی به طبع رسیده داستانی است که طی آن ۱۰۵۰ واژه کاربردی برای قرائت مخاطبان فراهم آمده است. تصویری چند از ماجراها در لایه‌ای و تمریناتی نیز از متن داستان در انتها گنجانده شده است.

62- Essential words for the TOEFL.
Steven J. Matthiesen

عنوان به فارسی:
شبه در اپرا

78- Practice and progress: an integrated course for pre-intermediate students.

L.G. Alexander - تهران: میرشمس - ۲۵۶ ص. - وزیری (شمیز). ۹۰۰۰ ریال. - چاپ هشتم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۳۱۷-۲-۶

79- The railway children: level 2.

Edith Nesbit: Karen Holmes - تهران: قلمستان هنر. - ۴۸ ص. - رقی (شمیز). ۲۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به فارسی: بچه‌های راه‌آهن

80- Santorini: level 3.

Alistair Maclean: Derek Strange - تهران: قلمستان هنر. - ۴۸ ص. - رقی (شمیز). ۲۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به فارسی: سانتورینی

چاپ اول

81- Saving private ryan: level 6.

Max Allan Collins - تهران: قلمستان هنر. - ۱۱۲ ص. - رقی (شمیز). ۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به فارسی: نجات سرباز رایان

نجات سرباز رایان نوشته مکس آن کلینز داستانی است ماجراجویی که در قالب ۲۰۰۰ واژه و اصطلاح کاربردی برای زبان‌آموزان سطح پیشرفته به چاپ رسیده است. این داستان به زبان انگلیسی آمریکایی است که در انتهای آن چند تمرین از متن جمع آمده است.

82- Scottforesman par-ada.

Mario Herrera Salazar [et al] - تهران: شکوه اندیشه. ۱۵۲ ص. - جلد اول. - رحلی (کالینگور). - چاپ پنجم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

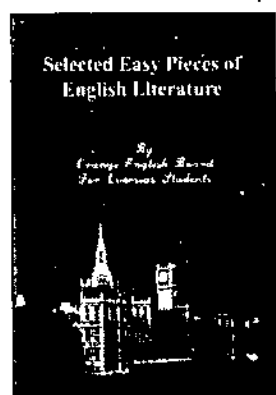
83- Scottforesman par-ada.

Mario Herrera Salazar [et al] - تهران: شکوه اندیشه. ۱۵۲ ص. - جلد دوم. - رحلی (شمیز). - چاپ دوم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

84- Selected easy pieces of english literature.

S. Alimoradian - تهران: آونج. - ۱۳۶ ص. - رقی (شمیز). ۹۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۰۱۳-۲۵-۶

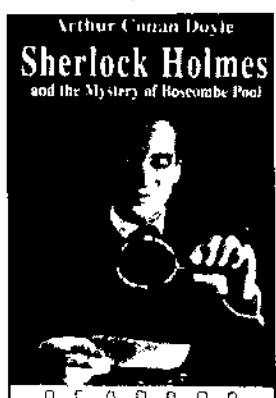
این کتاب با هدف قرائت زبان‌آموزان سطح متوسط و پیشرفته یا برای دانشجویانی که زبان دوم آنها انگلیسی است، فراهم آمده است. در این مجموعه، برگزیده و خلاصه‌ای از ادبیات انگلیسی در دو بخش تدوین یافته است. در بخش نخست خلاصه‌ای از «هملت» اثر شکسپیر، داستان‌های کانتربوری از «چاوسر» و چند داستان کوتاه دیگر به چاپ رسیده و بخش دوم نیز شامل ادبیات غیر داستانی، یعنی سروده‌ها و قطعاتی است از «گرد بایرون»، «اسکار وایلد»، بخشی از سخنرانی ویلیام فاکنر در مراسم اعطای جایزه نوبل ادبی و نظایر آن. بخش سوم کتاب شامل اطلاعاتی است در زمینه پزشکی برای دانشجویانی که قصد دارند در این رشته در خارج از کشور به تحصیل مشغول شوند.

چاپ اول

85- Sherlock holmes and the mystery of boscombe pool: level 3.

Arthur Conan Doyle: Derek Strange - تهران: فرهنگ

زبان. - ۴۸ ص. - رقی (شمیز). ۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

مخاطبان اصلی این کتاب (داستان پلیسی شرلوک هولمز) زبان‌آموزان پایه نخست در سطح متوسط بوده که طی آن با ۱۰۵۰ واژه جدید آشنا خواهند شد. چند طرح از ماجراها نیز تمریناتی از متن داستان، در کتاب به طبع رسیده است.

86- Sherlock holmes: short stories.

Arthur Conan Doyle: Clear West - تهران: اشتیاق. - ۱۲۸ ص. - رقی (شمیز). ۳۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به فارسی: داستانهای کوتاه شرلوک هولمز

چاپ اول

87- Sons and lovers: level 5.

D.H. Lawrence: Derek Strange - تهران: فرهنگ زبان. - ۷۴ ص. - رقی (شمیز). ۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه. عنوان به فارسی: دوستداران سرزمین پسران

زبان‌آموزان بالاتر از سطح متوسط، در این کتاب، ضمن مطالعه داستانی جذاب، با ۲۳۰۰ واژه کاربردی آشنا خواهند شد. انتهای کتاب شامل چند تمرین از متن داستان است.

88- Spectrum 1B: a communicative course in english.

Joan Dye Nancy Frankfort: Donald R.H. Byrd - تهران: شکوه اندیشه. - ۱۰۴ ص. - رحلی (کالینگور). - چاپ پنجم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

89- Spectrum 2A: a communicative course in english: Workbook.

Nancy Frankfort [et al] - تهران: شکوه اندیشه. - ۶۴ ص. - رحلی (شمیز). - چاپ چهارم / ۱۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۴۰۱-۸-۸

90- Spectrum 2A: a communicative course in english: Student book.

Nancy Frankfort [et al] - تهران: شکوه اندیشه. - ۹۶ ص. - رحلی (شمیز). - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۱۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۴۰۱-۷-X

91- Spectrum 2A: a communicative course in english.

Joan Dye Nancy Frankfort: Donald R.H. Byrd - تهران: شکوه اندیشه. - ۱۰۴ ص. - رحلی (کالینگور). - چاپ پنجم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

92- Spectrum 2B: a communicative course in english.

Nancy Frankfort [et al] - تهران: شکوه اندیشه. - ۲۱۸ ص. - رحلی (کالینگور). - چاپ پنجم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

93- Spectrum 3A: a communicative course in english.

Nancy Frankfort [et al] - تهران: شکوه اندیشه. - ۲۳۸ ص. - رحلی (کالینگور). - چاپ پنجم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

94- Spectrum 3B: a communicative course in english.

Nancy Frankfort [et al] - تهران: شکوه اندیشه. - ۲۳۴ ص. - رحلی (کالینگور). - چاپ پنجم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

95- Spectrum 4B: a communicative course in english.

Nancy Frankfort [et al] - تهران: شکوه اندیشه. - ۲۳۶ ص. - رحلی (کالینگور). - چاپ پنجم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

رحلی (شمیز). - چاپ پنجم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

96- Spectrum workbook 3A: a communicative course in english.

David P. Donald R.H. Byrd: Rein - تهران: شکوه اندیشه. - ۶۴ ص. - رحلی (شمیز). - (دوره) ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

97- Street talk-3 the best of american idioms.

David Burke - تهران: شمیس. - ۳۲۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - ۳۰۰۰ نسخه.

98- Vocabulary in use.

Ellen Shaw Stuart Redman - تهران: شمیس. - ۲۷۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - ۳۰۰۰ نسخه.

واژه‌نامه‌های زبان آلمانی

چاپ اول

۹۹- فرهنگ جامع فارسی - آلمانی.

حسین توکلی، بزرگ علوی. - تهران: ترمه. - ۹۵۶ ص. - وزیری (کالینگور). - ۴۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۳۲۷-۹۲-۳

کاربرد زبان آلمانی معیار

چاپ اول

100- Die arier in den nahostlichen quellen des 3. und 2. jahrtausends

Jahanshah Derakhshani - تهران: ... - ۲۲۸ ص. - رقی (شمیز). - چاپ اول. شابک: ۹۶۴-۹۰۳۶۸-۶-۵

کاربرد زبان فرانسوی معیار

۱۰۱- فرانسه در سفر = Le francais en voyage

مکالمات و اصطلاحات روزمره فرانسه با ترجمه فارسی و تلفظ ... به اهتمام: حسن اشرف‌الکتابی، اشرف‌الکتابی، مترجم: مریم اشرف‌الکتابی. - تهران: استاندرد. - ۲۲۴ ص. - رقی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

شابک: ۵۰۰۰

شابک: X-۰۶-۶۲۵۵-۹۶۴

زبانهای هند و اروپایی شرقی و سلتی

۱۰۲- دستور تصویری زبان روسی.

ایوردانونا پهلوانوا. - تهران: علیرضا
اکبری پور. - ۳۱۲ ص. - رحلی (شمیز). -
۲۹۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰
نسخه.
عنوان به لاتین:

Grammatika russkogo
iazyka v illstratiakh
شابک: ۳-۰۴-۳۳۰-۹۶۴

زبان عربی

چاپ اول

۱۰۳- آموزش عربی کنکور: با ۲۳۰۰ پرسش چهار گزینه‌ای آزمون سراسری و آزاد از سال ۶۵ تاکنون در پنجاه موضوع ...

علی جعفری‌نوش. - تهران: مبتکران. -
۳۳۸ ص. - رحلی (شمیز). - ۳۳۰۰۰
ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۶-۱۸۷-۲۸۶-۹۶۴

چاپ اول

۱۰۴- آموزش قواعد عربی (به زبان ساده).

شیرین جوادی. - تهران: ابوعطا. - ۴۰۴
ص. - جیبی (شمیز). - ۴۰۰۰ ریال. -
چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۴-۲۹-۶۳۶۹-۹۶۴

۱۰۵- آموزش گام به گام عربی (۱ و ۲) دوره پیش‌دانشگاهی:

رشته ادبیات و علوم انسانی.
مجید نوری. - تهران: آزمون. - ۲۹۶
ص. - وزیری (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. -
چاپ سیزدهم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۵-۲۳۳-۴۶۱-۹۶۴

۱۰۶- آموزش گام به گام عربی (۱ و ۲) دوره پیش‌دانشگاهی:

رشته ادبیات و علوم انسانی.
مجید نوری. - تهران: آزمون. - ۲۹۶
ص. - وزیری (شمیز). - ۱۶۰۰۰ ریال. -
چاپ پانزدهم / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک:

۵-۲۳۳-۴۶۱-۹۶۴

۱۰۷- آموزش گام به گام عربی (۳ سال سوم نظام جدید.

مجید نوری. - تهران: آزمون. - ۲۳۸
ص. - وزیری (شمیز). - ۸۰۰۰ ریال. -
چاپ بیست و سوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۵-۱۱۹-۴۶۱-۹۶۴

۱۰۸- البدانه فی شرح الهدایه.

علی حسینی. - قم: دارالعلم. - ۴۲۰ ص.
- وزیری (شمیز). - ۱۲۵۰۰ ریال. - چاپ
سیزدهم / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۵-۹۹۶-۵۹۷۶-۹۶۴

البدانه فی شرح الهدایه کتابی است در
نحو عربی که با توضیحات و امثلة
فراوان فراهم آمده است. در کتاب، در
ابتدای هر بحث، نخست متن اصلی
الهدایه به زبان عربی درج می‌گردد؛
سپس شرح آن با ترجمه فارسی فراهم
می‌آید.

۱۰۹- پرسش‌های چهارگزینه‌ای استاندارد عربی ۱ و ۲ پیش- دانشگاهی - رشته علوم انسانی

عیسی متقی‌زاده. علی چراغی. - تهران:
استادی. - ۱۶۰ ص. - وزیری (شمیز). -
۷۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۳۵۰۰
نسخه.
شابک: ۴-۲۰۲-۶۷۷۲-۹۶۴

چاپ اول

۱۱۰- ترجمه شرح ابن عقیل.

مترجم: علی حسینی. - قم: دارالعلم. -
۳۳۲ ص. - جلد دوم. - وزیری (شمیز). -
۱۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰
نسخه.

۱۱۱- ترجمه مبادی العربیه.

رشید شرتونی؛ مترجم: علی
شیروانی؛ نویراستار: حمید محمدی. - قم:
دارالعلم. - ۳۷۶ ص. - جلد دوم. - وزیری

(شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ سوم /
۳۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

۱۱۲- تعلیم الفقه العربیه و محدثاتها (جلد ۲ - ۱).

محمدامین مصری. - زاهدان: فاروق
اعظم. - ۲۹۶ ص. - وزیری (شمیز). -
چاپ اول / ۴۰۰۰ نسخه.
شابک: ۲-۰۴-۷۳۸۱-۹۶۴

۱۱۳- دستور آسان.

تدوین: محمدابراهیم دامنی. - زاهدان:
صدیقی. - ۳۲ ص. - وزیری (شمیز). -
۱۷۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۳-۶۷-۵۷۲۸-۹۶۴

چاپ اول

۱۱۴- راهنمای کامل عربی ۳.

محمدتقی بابائیان. - تهران: بهاربه. -
۳۳۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۱۶۰۰
ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۳-۰۹-۵۷۵۵-۹۶۴

۱۱۵- راهنمای گام به گام عربی (۲) سال دوم نظام جدید: شامل ترجمه کامل دروس و واژه‌ها، پاسخ و ترجمه ...

حسین جمشیدی شفق. - تهران:
منتشران. - ۲۱۶ ص. - وزیری (شمیز). -
۶۵۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۱-۶۷-۶۶۶۶-۹۶۴

۱۱۶- عربی (۳).

یمان بوذری؛ نویراستار: قاسم شفیعی. -
تهران: اندیشه سازان. - ۳۷۶ ص. -
وزیری (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ
پنجم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۳-۷۳-۶۳۳۹-۹۶۴

چاپ اول

۱۱۷- عربی ۳.

یمان بوذری؛ نویراستار: جمال‌الدین
هنرور. - تهران: اندیشه سازان. - ۴۱۶
ص. - وزیری (شمیز). - ۱۹۰۰۰ ریال. -
چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.
شابک: ۸-۰۴-۲۵۲-۹۶۴

۱۱۸- عربی به زبان ساده شامل: ۶۰ تمرین و حدود ۱۴۰۰ سؤال چهارگزینه‌ای با پاسخهای کلیدی و تشریحی.

ایلا فیلی. - تهران: مبتکران. - ۵۵۲ ص.
- وزیری (شمیز). - ۲۴۰۰۰ ریال. - چاپ

چهل و سوم / ۴۰۰۰ نسخه.
شابک: ۵-۰۲۲-۴۸۶-۹۶۴

۱۱۹- عربی در سفر: مکالمات و اصطلاحات روزمره عربی.

حسن اشرف‌الکتابی؛ به‌اهتمام: مینا
اشرف‌الکتابی. - تهران: استاندارد. - ۲۴۲
ص. - رقصی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. -
چاپ دهم / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به عربی:
العربیه فی السفر
شابک: ۵-۰۰۰-۶۲۵۵-۹۶۴

۱۲۰- فرهنگ اصطلاحات روز: فارسی - عربی با اضافات و تصحیحات.

محمد غفرانی، مرتضی آیت‌الله‌زاده-
شیرازی. - تهران: امیر کبیر. - ۳۶۸ ص.
- وزیری (شمیز). - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ
دوازدهم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۸-۱۱۹-۰۰۰-۹۶۴

چاپ اول

۱۲۱- فرهنگ جامع کاربردی فرزان عربی - فارسی از دیرینه ایام عرب تا نوترین واژگان علم و ادب.

پرویز اثابکی. - تهران: فرزان روز. - ۷۸۲
ص. - جلد دوم. - وزیری (شمیز). -
۴۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۳۰۰
نسخه.
شابک: ۴-۰۹۴-۳۲۱-۹۶۴

۱۲۲- گنجینه پرسش‌های طلایی عربی پایه تا کنکور.

حمید طاهری. - تهران: آیندگان هزار
نکته. - ۳۳۶ ص. - رحلی (شمیز). -
۲۶۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۵۰۰۰
نسخه.
شابک: ۱-۰۲-۷۰۳۲-۹۶۴

۱۲۳- مبادی العربیه.

رشید شرتونی؛ گردآورنده: حمید محمدی.
- قم: دارالعلم. - ۳۳۴ ص. - جلد سوم. -
وزیری (شمیز). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ
دوم / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۵-۷۱-۵۹۷۶-۹۶۴

۱۲۴- مبادی العربیه.

رشید شرتونی؛ گردآورنده: حمید محمدی.
- قم: دارالعلم. - ۳۷۰ ص. - جلد چهارم.
- وزیری (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ
پنجم / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۴-۲۹-۵۹۷۶-۹۶۴

۱۲۵- مجموعه طبقه‌بندی شده و استاندارد آموزش، نکته و سبجش عربی نظام جدید ۱ و ۲ و ۳

رضا سلامی. - تهران: کانون گسترش
علوم. - ۲۷۰ ص. - رحلی (شمیز). -
۲۱۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۵۰۰
نسخه.
شابک: ۵-۰۵۳-۳۳۰-۹۶۴

چاپ اول

۱۲۶- نحو جدید: دستور کاربردی زبان عربی.

شوقی خیف؛ مترجم: مصطفی موسوی. -
تهران: زبان و فرهنگ. - ۲۴۰ ص. -
وزیری (شمیز). - ۱۹۸۰۰ ریال. - چاپ
اول / ۵۰۰ نسخه.
شابک: ۱-۰۱-۹۲۸۷۷-۹۶۴

۱۲۷- نحو مقدماتی: روشن نوین در آموزش علم نحو.

محمود ملکی‌اصفهانی. - قم: دارالعلم. -
۱۲۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۳۷۵۰۰
ریال. - چاپ هشتم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۲-۰۲-۵۹۷۶-۹۶۴

زبانهای اورال آسیایی، سیبریایی و دراویدی

چاپ اول

۱۲۸- فرهنگ ترکی نوین: تاملاتی در عرصه ریشه‌شناسی (ترکی - فارسی).

اسماعیل هادی. - تبریز: احرار. - ۸۳۶
ص. - وزیری (گالینگور). - ۵۵۰۰۰ ریال.
- چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۸-۰۶-۵۶-۹۶۴

در فرهنگ ترکی - فارسی حاضر که با
تکیه بر ریشه‌شناسی (ایتمولوژی) زبان

ترکی نوین نوشته شده، تنظیم کلمات براساس ریشه کلمه و به ترتیب الفبای فارسی صورت گرفته است. از این رو برای یافتن هر کلمه ابتدا باید ریشه آن (معمولا هجای اول کلمه) در نظر داشت. در تنظیم فرهنگ، از بین صورت‌های گوناگون یک کلمه، شکل ادبی و غالب آن معیار قرار گرفته و صورت‌های دیگر کلمه که ممکن است در گویش‌های کوچک‌تر رایج باشد، در بین پرانتز و در مرحله بعدی آورده شده است. بند از نوشتن یک کلمه معمولا ابتدا معنای رایج و فعلی آن در ترکی آذری نوشته شده و اگر این معنا با کاربرد آن در ترکیه متفاوت بوده، جداگانه توضیح داده شده است. در ابتدای این فرهنگ، به اجمال ویژگی‌های دستوری زبان ترکی و در پایان آن نیز جدولی از کلمات ترکی دخیل در فارسی همراه با شکل رایج فارسی آن‌ها درج گردیده است.

نمایه عنوان

Advanced grammar in use	50
The boys from brazil: level 4	51
Crime story collection	52
The danger	53
Dead man's island	54
Die arier in den nahostlichen quellen des 3. und 2. jahrtausends ...	100
East, west: student book	55
English For The Students Of Humanities	56
English For The Students Of Management	57
English for students of industrial engineering book 1 ...	58
English for students of materials science engineering (metallurgy)	59
English for students of theology and islamic studies	60
Eraser: level 3	61
Essential words for the TOEFL	62
Gone with the wind: level 4	63-64
Grammar in use	40
Headstart: student's books: beginner	65
Headway elementary: student's book	66
Headway elementary: workbook	67
Jumanji: level 2	68
Lord jim	69
Manage with english	70

Move up: pre-intermediate practice book	72
Move up: pre-intermediate students book	73
Mrs dalloway: level 3	74
New headway: english intermediate workbook	75
Ntc's preparation for the TOEFL: test of english as a foreign language	76
Oxford advanced learner's dictionary	28
Oxford elementary learner's dictionary	29
The phantom of the opera	77
Practice and progress: an integrated course for pre-intermediate students	78
The railway children: level 2	79
Santorini: level 3	80
Saving private ryan: level 6	81
Scottforesman parada82-83	
Selected easy pieces of english literature	84
Sherlock holmes and the mystery of boscombe pool: level 3	85
Sherlock holmes: short stories	86
Sons and lovers: level 5	87
Spectrum 1B: a communicative course in english	88
Spectrum 2A: a communicative course in english	91
Spectrum 2A: a communicative course in english: Student book	90
Spectrum 2A: a communicative course in english: Workbook	89
Spectrum 2B: a communicative course in english	92
Spectrum 3A: a communicative course in english	93
Spectrum 3B: a communicative course in english	94
Spectrum 4B: a communicative course in english	95
Spectrum workbook 3A: a communicative course in english	96
Street talk-3 the best of american idioms	97
Vocabulary in use	98
آزمونهای پیشرفته زبان انگلیسی پیش-دانشگاهی	30
اکسفورد: کاربرد کلمه در جمله	12
آموزش عربی کنکور: با 2300 پرسش چهارگزینه‌ای آزمون سراسری و آزاد از	

سال 65 تاکنون در پنجاه موضوع ...	103
آموزش قواعد عربی (به زبان ساده)	104
آموزش گام به گام عربی (1 و 2) دوره پیش‌دانشگاهی: رشته ادبیات و علوم انسانی	105-106
آموزش گام به گام عربی (3) سال سوم نظام جدید	107
انگلیسی آمریکایی در سفر: مکالمات و اصطلاحات روزمره انگلیسی آمریکایی با ترجمه فارسی و تلفظ ...	31
انگلیسی در سفر: مکالمات و اصطلاحات روزمره انگلیسی	43
انگلیسی در سفر: مکالمات و اصطلاحات روزمره انگلیسی (سطح متوسط و پیشرفته)	42
انگلیسی یک هفته‌ای: آسان‌ترین راه برای موفقیت در دبیرستان و کنکور سراسری	31
اولین فرهنگ جیبی جامع و سه زبانه: فارسی به ترکی استانبولی و انگلیسی، ترکی استانبولی به انگلیسی ...	2
البنائه فی شرح الیهادیه پرسش‌های چهارگزینه‌ای استاندارد زبان انگلیسی (1 و 2) پیش‌دانشگاهی، کلیه رشته‌ها	32
پرسش‌های چهارگزینه‌ای استاندارد عربی 1 و 2 پیش‌دانشگاهی - رشته علوم انسانی "با پاسخ تشریحی"	109
ترجمه شرح ابن عقیل	110
ترجمه مبادی العربیه	111
تعلیم اللغة العربیه و محادثتها (جلد 2 - 1)	112
خودآموز گام به گام زبان انگلیسی (1) دوره پیش‌دانشگاهی	33
خودآموز گام به گام زبان انگلیسی (2) سال دوم متوسطه	34
دستور آسان	113
دستور تصویری زبان روسی	102
دستور زبان فارسی در شبه قاره هند	8
راهنمای جامع انگلیسی برای دانشجویان فنی و مهندسی، English For The Students of Engineering	25
راهنمای کامل ریدینگ انگلیش: ترجمه کامل متن، واژگان، اصطلاحات گرامری و تمرینات درسها	44
راهنمای کامل زبان انگلیسی برای دانشجویان رشته کامپیوتر	45
راهنمای کامل زبان انگلیسی برای دانشجویان علوم انسانی 2	46
راهنمای کامل عربی 3	114
راهنمای گام به گام عربی (2) سال دوم نظام جدید: شامل ترجمه کامل دروس و واژه‌ها، پاسخ و ترجمه ...	115
زبان انگلیسی درس 7 و 8 (پیش-دانشگاهی 2- درس 3 و 4)	47
زبان پهلوی ادبیات و دستور آن	3

عربی (3)	116
عربی 3	117
عربی به زبان ساده شامل: 60 تمرین و حدود 1400 سؤال چهارگزینه‌ای با پاسخهای کلیدی و تشریحی	118
عربی در سفر: مکالمات و اصطلاحات روزمره عربی	119
فرانسه در سفر = Le francais en voyage: مکالمات و اصطلاحات روزمره فرانسه با ترجمه فارسی و تلفظ ...	101
فرهنگ استاندارد انگلیسی - فارسی	12
فرهنگ اصطلاحات انگلیسی - فارسی (اکسفورد)	14
فرهنگ اصطلاحات بریتانیایی و آمریکایی فارسی انگلیسی "فتحی آذر" 15	16
فرهنگ اصطلاحات روز: فارسی - عربی با اضافات و تصحیحات	120
فرهنگ اصطلاحات فارسی به انگلیسی	17
فرهنگ الیز جیبی خیلی کوچک انگلیسی - فارسی	18
فرهنگ الیز جیبی کوچک فارسی - انگلیسی	19
فرهنگ انگلیسی - فارسی درنا = Doma english - persian dictionary	20
فرهنگ انگلیسی فارسی فتحی آذر	21
فرهنگ ترکی نوین: تأملاتی در عرصه ریشه‌شناسی (ترکی - فارسی)	128
فرهنگ جامع فارسی - آلمانی	99
فرهنگ جامع کاربردی فرزانه عربی - فارسی از دیرینه ایام عرب تا نوترین واژگان علم و ادب	121
فرهنگ خیلی کوچولوی انگلیسی - فارسی کلمه	22
فرهنگ فارسی - انگلیسی فتحی آذر	23
فرهنگ فارسی برهان قاطع	6
فرهنگ فارسی معلم: شامل واژه‌های فارسی مصطلح در زبان فارسی و اصطلاحات علمی و ادبی	7
فرهنگ کوچک فارسی - انگلیسی رهنما	24
فرهنگ مصور اکسفورد، دودن انگلیسی - فارسی	25
فرهنگ معاصر انگلیسی - فارسی جیبی	26
کتابخانه‌های ایران باستان	4
گرامر زبان انگلیسی با مثال	26
گرامر و تمرین زبان انگلیسی: مخصوص دبیرستان، پیش‌دانشگاهی، کنکور ...	27
گفتارهایی در زبان‌شناسی	1
گنجینه پرسش‌های طلایی عربی پایه تا کنکور	122
گویش و ادبیات فرهنگ مردم لیراوی و دیلم	9
مبادی العربیه	123-124

مترادف و متضاد در انگلیسی همراه با تلفظ و معنای فارسی ویژه: دانش‌آموزان - دانشجویان ...	11
مجموعه طبقه‌بندی شده و استاندارد آموزش، نکته و سنجش زبان انگلیسی (2) پیش‌دانشگاهی	38
مجموعه طبقه‌بندی شده و استاندارد آموزش، نکته و سنجش زبان انگلیسی سوم نظام جدید	39
مجموعه طبقه‌بندی شده و استاندارد آموزش، نکته و سنجش عربی نظام جدید 1 و 2 و 3 و 4	125
مسائل تاریخی زبان فارسی: مجموعه مقالات	5
مکالمات روزمره انگلیسی - فارسی	38
مکالمه انگلیسی لاتگن: برای استفاده مسافران خارج از کشور، دانشجویان ...	39
نحو جدید: دستور کاربردی زبان عربی	126
نحو مقدماتی: روش نوین در آموزش علم نحو	127
نگاهی به گویش‌نامه‌های ایرانی (مجموعه‌ای از نقدها و بررسی‌ها)	10
واژه‌نامه جامع زبان انگلیسی پیش-دانشگاهی 1 و 2	27

نمایه پدیدآور

Alexander, L.G.	78
Ali Al-Hussaini,	60
Mohammad Alimoradian, S.	84
Allingham, Margery	52
Ashby, Michael	28
Bahrani Navid, Masoud	77
Bassett, Jennifer	65
Beaven, Briony	56
Birjandi, Parviz	76
Broukal, Milda	97
Burke, David	88-91
Byrd, Donald R.H.	96
Byrd, Donald R.H.	81
Collins, Max Allan	85-86
Conan Doyle, Arthur	69
Conrad, Joseph	100
Derakhshani, Jahanshah	75
Devoy, Jo	72-73
Driscoll, Liz	88-91
Dye, Joan	29
Edition, Second	54
Escott, John	59
Fallahi moghimi,	53
Mohammad Francis, Dick	88-89-90-91-92-93-94-95
Furnas, Brent	61
Gilchrist, Cherry	51
Graves, Kathleen	55
Greenall, Diana	71

انسانی دانشگاهها (سمت): تهران ۵۶-۵۷

۵۸-۵۹-۶۰

سخن: تهران ۵

شکوه اندیشه: تهران ۸۲-۸۸-۸۹

۹۰-۹۱-۹۲-۹۳-۹۴-۹۵-۹۶

شمیم: تهران ۳۰-۵۰-۶۲-۹۷-۹۸

صدای معاصر: تهران ۲۹

صدیقی: زاهدان ۱۱۳

عابد: تهران ۳۰

علیرضا اکبری پور: تهران ۱۰۲

فاروق اعظم: زاهدان ۱۱۳

فرزان روز: تهران ۱۲۱

فرهنگ زبان: تهران ۵۴-۶۱-۶۳-۶۴

۶۹-۷۶-۷۷-۸۵-۸۷

فرهنگ معاصر: تهران ۲۶

فرهنگستان زبان و ادب فارسی: تهران

۱۰

قلمستان هنر: تهران ۵۱-۵۲-۶۸-۷۳

۷۹-۸۰-۸۱

قوس: تهران ۱۴

کانون گسترش علوم: تهران ۲۸-۳۹

۱۲۵

کلمه: تهران ۲۲

کمانگیر: تهران ۲۵

۲-۱۰۳-۱۱۸

مینکران: تهران

۱۰

مرکز نشر دانشگاهی: تهران

۳۷

مشاوران آموزش: تهران

۶۶-۶۷

معرفت: تهران

۳

ممین: تهران

۱۱۵

منتشران: تهران

۳۱

منیر: تهران

۷۸

میرشمس: تهران

۲۷

میلاد دانش: تهران

۶

نیما: تهران

۷۵

وداد: تهران

۱

هرمس: تهران

۱۵-۱۶-۲۱-۲۳

هنرهای اندیشه: تهران

نمایه ناشر

آزمون: تهران ۳۳-۳۴-۱۰۵-۱۰۶-۱۰۷

۱۳

آلوی دانش: تهران

۱۲۲

آیندگان هزار نکته: تهران

۱۱-۱۲-۳۶-۱۰۴

۱۲۸

ابوعطا: تهران

۳۵-۳۴

احرار: تبریز

۳۴-۳۵

ادبستان: تهران

۳۲-۳۳-۱۰۱-۱۱۹

استادی: تهران

۳۲-۳۳-۱۰۱-۱۱۹

استاندارد: تهران

۵۲-۸۶

اشتیاق: تهران

۱۹

البرز: تهران

۷۰

الفای دانش: تهران

۱۲۰

امیر کبیر: تهران

۱۱۶-۱۱۷

اندیشه سازان: تهران

۸۳

اورنج: تهران

۱۱۴

بهاره: تهران

۹

پازینه: تهران

۱۷-۱۸

پیکان: تهران

۳۸

پیمان: تهران

۹۹

ترمه: تهران

۳۹

توتیا: تهران

۷

جاجرمی: تهران

۱۱۱-۱۱۲-۱۲۳-۱۲۴

دارالعلم: قم

۱۰۸-۱۱۰-۱۱۱-۱۱۲-۱۱۳

۱۲۷

دانش: تهران

۲۸

دانشجو: همدان

۳۵-۳۶

درنا: تهران

۲۰

دفتر پژوهشهای فرهنگی: تهران

۴

روزبهان: تهران

۳۷

روزگار: تهران

۸

رهنما: تهران

۲۴-۲۵-۷۱-۷۲-۷۳

زبان آموز: تهران

۶۶

زبان و فرهنگ: تهران

۱۲۶

زبان آموز: تهران

۶۷

زبانسرا: تهران

۵۸-۶۵

سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم

۲۲

۱۲۶

۱۲۲

۴۴

۹۹

۳۲

۱۷-۱۸-۱۹

۱۲۰

۵۸

۱۱۸

۴۹

۴۸

۷

۴۵

۹

۱۰۹

۱۱۱-۱۱۲-۱۲۳

۳۷

۱۱۲

۱۱-۱۲-۳۶

۲۷

۱۴

۱۲۷

۳۵

۱۲۶

۲۰

۱۴

۳۱

۴۶

۱۰۵-۱۰۶-۱۰۷

۳۳

۲۶

۲۲

۱۲۸

۱۱۷

-

۲۵

صلح جو، سیاوش

ضیف، شوفی

طاهری، حمید

علامه، اسدالله

علوی، بزرگ

عنائی سراب، محمدرضا

غفاری، سیف

غفرانی، محمد

فلاحی مقیمی، محمد

فیلی، ایاد

قاسم زاده، عباس

قائمی، رضا

قدیانی، عباس

کرابی، حسین

لیراوی، الله کرم

مقیمی زاده، عیسی

محمدی، حمید

مدیری، احمد حسین

مصری، محمد امین

معین زاده، محمدرضا

مفتون، فرشید

مک کاربگ، ایزابل

ملکی اصفهانی، محمود

موقوف، جمال

موسوی، مصطفی

مهربانی، نهیمه

مینسر، مارتین

نجفی، مجتبی

نوروزی، مهدی

نوری، مجید

نیکوپور، جهان بخش

واحدپژوهش فرهنگ معاصر

واحدتالیف و تدوین، فرهنگهای کلمه

هادی، اسماعیل

هنرور، جمال الدین

هیات موفان و مترجمان، دانشگاه

اکسفورد انگلیس

۱۱۹-۱۰۱

۳۹

۱۶-۲۳

۱۱۴

۱۱۷-۱۱۶

۱۴

۱۰۲

۶

۳

۳۳-۳۳

۹۹

۱۸

۱۰۳

۱۱۵

۱۰۴

۱۰۹

۸

۳۷

۱۱۰-۱۰۸

۲۵

۱۱۳

۲

۲

۳۶

۲۴

۴

۱۳

۲۵

۲۴

۱۲۵

۱۱۱-۱۱۲-۱۲۳

۱۱۶

۱۱۱

۱۰-۵

۱

۳۹-۳۸

اشرف الکتابی، مینا

لوکندن، مایکل

ایران پناه، اکبر

بابائیان، محمد تقی

بودری، پیمان

بیرجندی، پرویز

پهلوانو، ابوردانوتا

تبریزی، محمد حسین بن خلف

تفضلی، احمد

تعلش، عبدالصمد

توکلی، حسین

جزایری، ارمغان

جعفری ندوشن، علی

چشمیدی شفق، حسین

جوادی، شیرین

چراغی، علی

حاج سید جواد، کمال

حاذقی، حسین

حسینی، علی

حقانی، منوچهر

دامنی، محمد ابراهیم

دانشمند، موسی

دربندی، جعفر

دیجوریان، پروانه

راسترو، امیر علی

راشد محصل، محمد تقی

رضایی مهدی، محمدرضا

رئیس، نصرت الله

زارع بهتاش، اسماعیل

سلامی، رضا

شرتونی، رشید

شفیعی، قاسم

شیروانی، علی

صادقی، علی اشرف

صفوی، کورش

صفی، عباس

Greenall, Simon 71-72-73

Hall, Diane 80

Hejazi, Jalal 59

Herrera Salazar, Mario 82

83

Hewings, Martin 50

Holmes, Karen 79

Hornby, A.S. 28

Jalali, Mojgan 60

Kerr, J.Y.K. 74

Lawrence, D.H. 87

Levin, Ira 51

Maclean, Alistair 80

Matthiesen, Steven. J. 62

آموزش و پژوهش در فلسفه

۱- فلسفه و منطق سال سوم دبیرستان: مخصوص دانش-آموزان و داوطلبان رشته ادبیات و علوم انسانی نظام جدید ...
مریم کشاورزی آزاد - تهران: راه اندیشه، ۱۳۸۰ ص. - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۱۰۸-۱۸-۰

چاپ اول

۲- گنجینه پرسش های طلایی فلسفه و منطق سال سوم دبیرستان و پیش دانشگاهی.
- تهران: آیندگان هزار نکته، ۱۳۳۴ ص. - رجلی (شمیز) - ۲۰۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۷۰۳۲-۵۲-۸

هستی شناسی

۳- هنر و زیبایی از دیدگاه افلاطون.
بلفیس سلیمانی - تهران: گوهر منظوم، ۱۳۸۰ ص. - ۹۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۹۵-۳۳-۹

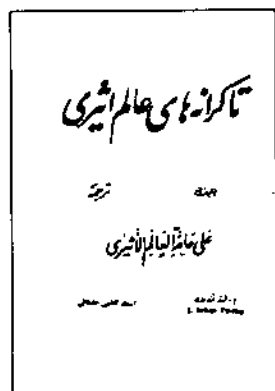
مؤلف در مباحث آغازین کتاب با توجه به انواع ادبی مرسوم در یونان و نیز بیان موقعیت شاعران می گوشت تا جایگاه حکمت شعری قدیم را در فرهنگ و نظام تعلیم و تربیت یونان نشان دهد سپس با نقل نظرات متفکران اذعان می دارد که افلاطون به رغم موضع نقادانه اش نسبت به شعر و شاعری، خود شعر سروده است. سپس مقوله هنر و زیبایی را ذیل این موضوعات از دیدگاه

افلاطون بررسی می کند: زیبایی و سودمندی، زیبایی و تناسب، زیبایی و لذت، زیبایی و عشق، زیبایی و خیر، و برخی موضوعات دیگر.

پیرو روانشناسی و علوم غریبه

چاپ اول

۴- تا گرانتهای عالم اثیری.
جیمز آر تورتور فیندلی مترجم: زمین العابدین کاظمی خلخالی - تهران: افسون، ۱۳۵۰ ص. - وزیری (گالینگور) - ۲۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: On the edge of the etheric or survival ...
شابک: ۹۶۴-۹۲۹۳۷-۲-۲

در این کتاب نوشته ها و روایاتی از عالم ارواح و نحوه برقراری ارتباط با مردگان فراهم آمده است. نگارنده ضمن بیان ویژگی های زندگی ارواح، روش های احضار ارواح و پرسش از آنها را بیان می کند.

چاپ اول

۵- دوازده سفر روحی من (جلد ۱ و ۲).
حسین عالمی نویراستار: مریم مهدیقلی - تهران: اشکان، ۷۰۸ ص. - رقمی (شمیز) - ۲۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۰۴۸-۹-۰

سفر روح، جهان آخرت، زندگی پس از مرگ، روایات، تأثیر ارواح در وقایع غیر معمول، زندگی در جهان دیگر از جمله موضوعاتی است که مباحث کتاب براساس آن تدوین شده است. عمده مطالب کتاب را حکایات، خاطرات و نقل و قول هایی تشکیل می دهد که نگارنده از ملل مختلف نقل و اقتباس کرده است. در این کتاب، مباحثی در باب هم آوایی عرفان و فیزیک برای اثبات وحدت در

جهان هستی مطرح می شود. افزون بر

آن، اطلاعاتی درباره هندوئیسم، برهمنای، بودائیسم، تائوئیسم، کنش متقابل الکترومغناطیسی و روح در دنیای شگفت انگیز ذره فراهم می آید.

چاپ اول

۶- طالع بینی چینی.
چونگ لی مترجم: ندا شاندنظر - تهران: گل مریم، ۲۲۳ ص. - جیبی (شمیز) - ۲۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: Chinese astrology
شابک: ۹۶۴-۷۰۶۰-۱۳-۹

۷- عالم ارواح.
طنطاوی بن جوهری مترجم: حبیب الله آموزگار - تهران: اقبال، ۲۶۰ ص. - رقمی (شمیز) - ۹۰۰۰ ریال - چاپ یازدهم / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۴۰۶-۵۱-۲

۸- فال حافظ با معنی.
شمس الدین محمد حافظ ایهام تمام: کاظم لاهیجی - تهران: سماء، ۲۱۶ ص. - رقمی (سلفون) - ۱۴۰۰۰ ریال - چاپ دهم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۸۵۱-۰۱-۰

۹- هاله نورانی.
ریچارد ویستر مترجم: نفیسه معتکف نویراستار: حمیده رستمی - تهران: لیوسا، ۲۰۰ ص. - رقمی (شمیز) - ۸۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۶۳۴-۰۱-۶

روایاها و رازواره ها

۱۰- کلیات کامل التعبير خواب محمد ابن سیرین و دانیال پیغمبر (ع).
حبیب بن ابراهیم تفلوسی - تهران:

گنجینه، ۳۸۰ ص. - وزیری (سلفون)، ۱۵۰۰۰ ریال - چاپ ششم / ۱۰۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۱۵۲-۴۰-۶

۱۱- متن کامل تعبیر خواب ابن سیرین و دانیال پیغمبر.
حبیب بن ابراهیم تفلوسی - تهران: پل، ۳۲۸ ص. - وزیری (گالینگور)، ۱۸۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۱۸۹۶-۵-۳

روانشناسی

۱۲- راهنمای سنجش روانی: برای روانشناسان بالینی، مشاوران و روان پزشکان.
گاری گرات مارنات: مترجم: حسن پاشاشریفی، محمدرضا نیکخو - تهران: رشد، ۵۳۳ ص. - جلد اول - وزیری (شمیز) - ۲۵۰۰۰ ریال - چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۱۱۵-۰۲-۰

۱۳- روان شناسی: ویژه دانش-آموزان سال سوم دبیرستان (رشته علوم انسانی و داوطلبان ورود به دانشگاه).
محمود اوجندی، زینبده مصباحی - تهران: رزمندگان اسلام، ۱۴۸ ص. - وزیری (شمیز) - ۷۲۰۰ ریال - چاپ هفتم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۲۱۳-۲۸-۲

هوش، عقل و قوای ذهنی

۱۴- هنر فکر کردن.
ارنست دیمنه: مترجم: محمد رفیعی - مهاباد: خجسته، ۲۹۶ ص. - رقمی (شمیز) - ۱۹۵۰۰ ریال - چاپ چهارم / ۲۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: The art of thinking
شابک: ۹۶۴-۹۰۱۱۹-۳-۵

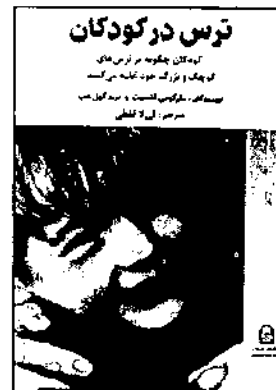
روانشناسی افتراقی و روانشناسی رشد

چاپ اول

۱۵- ترس در کودکان: کودکان چگونه بر ترس های کوچک و بزرگ خود غلبه می کنند.
مارکوس اشمیت، برتد کهل: مترجم:

لی. لفظی، نویراستار: محمد پوریان. - تهران: انجمن اولیاء و مربیان جمهوری اسلامی ایران. - ۲۲۰ ص. - رقی - (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۴۵۱-۰۳۱-۳

مؤلف در این کتاب، نخست تحلیل نظری از پدیده ترس در کودکان به دست می‌دهد، سپس شیوه‌های عملی و کاربردی کاهش ترس و دلهره در کودکان را به تفصیل بیان می‌کند. مطالب کتاب ذیل این عناوین سامان یافته است: 'چهره‌های متفاوت ترس و نقشی که در زندگی کودکان ما ایفا می‌کند'، 'ترس‌های مشروط سنی'، 'از حیوانات بزرگ ترس'، 'وقتی کودکی بسیار کجرو و ترسو است'، 'با زانوان ضعیف و ناتوان - حوادثی که سبب ایجاد ترس می‌شوند'، 'کودک شما چگونه به آرامش می‌رسد؟' و 'تربیت بهترین یار و همراه که می‌تواند عامل ترس نیز باشد'. این مباحث با تمرین‌های سرگرم کننده و قصه‌های متعدد همراه است.

۱۶- روانشناسی رشد. سوسن سیف، ... (و دیگران). - تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت). - ۲۶۰ ص. - جلد اول. - وزیری (شمیز). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ یازدهم / ۱۰۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

Developmental psychology شابک: ۹۶۴-۴۵۹-۰۲۲-۳

۱۷- روانشناسی رنگ‌ها. ماکس لوشر؛ مترجم: لیلا مهرادبی. - تهران: حسام. - ۲۶۳ ص. - رقی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ هشتم / ۳۵۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

Colour test شابک: ۹۶۴-۹۰۲۷-۰۰۰-۴

روانشناسی عملی ۱۵۸ ۱۸- آدمیت. لئو بوسکالیا؛ مترجم: گیتی خوشدل. -

تهران: گفتار. - ۱۷۶ ص. - رقی (شمیز). - ۸۵۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۲۳۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Personhood: the art of being fully human شابک: ۹۶۴-۵۵۷۰-۱۷-۲

چاپ اول

۱۹- تأملات روزانه 'برای مردمان موثر' برگرفته از کتاب 'هفت عادت مردمان موثر'. استن کای؛ مترجم: شاهین اکبریان - طبری. - تهران: مهرنوش. - ۱۲۸ ص. - رقی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Daily reflection for highly ... شابک: ۹۶۴-۹۱۳۳۱-۳-۵

۲۰- توان بی‌پایان. آنتونی رابینز؛ مترجم: محمدرضا آل‌یاسین. - تهران: هامون. - ۱۵۲ ص. - رقی (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ دهم / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

Unlimited power شابک: ۹۶۴-۹۱۴۶۶-۳-۶

۲۱- توانگران چگونه می‌اندیشند. چارلز آلبرت پویسانت؛ مترجم: محمدرضا آل‌یاسین. - تهران: هامون. - ۲۷۰ ص. - رقی (شمیز). - ۱۱۵۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

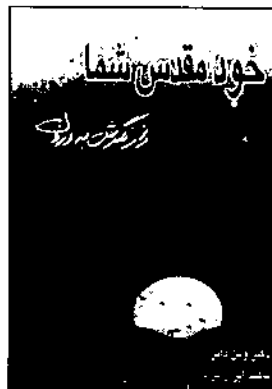
How to think like a millionaire شابک: ۹۶۴-۹۱۴۶۶-۵-۲

چاپ اول

۲۲- خود مقدس شما. وین دایر؛ مترجم: ناهید ایران - نژادنویراستار: احمد بهرامپورآشتیانی. - تهران: نسل نوآندیش. - ۲۶۴ ص. - ۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۱۴-۹۵-۱

در این کتاب برخی راه‌های خودسازی، زندگی معنوی و سفر به درون با استفاده از تجارب شخصی، همچنین گفته‌های برخی اندیشمندان غربی، جمع آمده است. 'بزرگترین چالش زندگی شما: تصمیم برای رها شدن'، تشخیص

محدودیت‌های گذشته خودتان، 'برطرف

کردن شک و دودلی، 'از ترس به عشق'، 'از صورت به سیرت'، 'از پلیدی به پاکی' و 'به سوی جهان بدون من‌ها' از موضوعات این کتاب هستند.

چاپ اول

۲۳- سرنوشت خود را رقم بزنید: توانایی شکل دادن آینده. گای فیلی؛ مترجم: نفیسه مستکف. - تهران: البرز. - ۱۶۰ ص. - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۴۲-۲۷۶-۷

مؤلف در این نوشتار با استاد به یافته‌های علم روان‌شناسی - و تمرین‌های متعدد - مسائل مختلف روانی را شرح می‌دهد، سپس رهنمودهایی برای مقابله با آن فراهم می‌آورد. برخی مباحث کتاب بدین قرار است: 'زایل کردن ترس'، 'کسب اقتدار ذاتی'، 'دریافت حقیقت'، 'بهرموری شخصی'، 'تمدید اعصاب' و 'خودسازی'.

چاپ اول

۲۴- شغل ایده‌آل. ماکس ایکر؛ مترجم: جلال بشیرافشار؛ جعفر گازرونی. - کرمانشاه: چشمه هنر و دانش. - ۱۰۱ ص. - رقی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۲۰-۹۰-۷-X

در این کتاب به اختصار مطالبی درباره روش‌های دستیابی به شغل ایده‌آل براساس دیدگاه‌های روان‌شناسی مدیریت مطرح شده است. در فصل نخست، شرحی از استراتژی‌های یافتن شغل ایده‌آل فراهم می‌آید. در فصل دوم نحوه برقراری ارتباط با اطرافیان - خصوصاً افرادی که دارای موقعیت و پایگاه اجتماعی خاص هستند - به تفصیل بیان می‌شود. فصل سوم به برخی مباحث روان‌شناسی نظیر: پذیرفتن مسئولیت کار، پاداش، عزت نفس داشتن، و راه‌های موفقیت اختصاص می‌یابد. در انتهای کتاب نیز توصیه‌های متعددی برای یافتن و پیشرفت در کار به طبع می‌رسد.

چاپ اول

۲۵- ۱۰۰ کلید موفقیت در کار: در محیط کار از گاه کوه نساژید. ریچارد کارلسون؛ مترجم: سهیلا موسوی - رضوی؛ نویراستار: علی ایوبطالی. - تهران: نسل نوآندیش. - ۳۶۸ ص. - رقی (شمیز). - ۲۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

Dont sweat the small suff... شابک: ۹۶۴-۶۷۱۴-۶۵-X

در کتاب حاضر، صد توصیه برای موفقیت در کار، تغییر رفتار و کاهش تنش‌های روانی حاصل از اشتغال فراهم آمده است. برخی توصیه‌ها ذیل این

موضوعات به طبع رسیده است: 'زیاد کنترل کننده نباشید'، 'برای تشکر از طرف مقابل سپاسگزاری کنید'، 'مردم را منتظر نگذارید'، 'توقعات خود را کاهش دهید'، 'تحلل نکنید'، 'از مسائل قابل پیش‌بینی عصبی نشوید'، 'از شکایت کردن بگریزید' و 'به سرعت اظهار نظر نکنید'.

۲۶- عظمت خود را دریابید. وین دایر؛ مترجم: محمدرضا آل‌یاسین. - تهران: هامون. - ۹۲ ص. - رقی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ دهم / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

Choosing your own greatness شابک: ۹۶۴-۶۵۲۸-۰۴-۵

چاپ اول

۲۷- مهارت‌های عملی زندگی: تمرینات و خودآزمون‌های موثر در تغییر زندگی. فیلیپ مک‌گرا؛ مترجم: مهدی قزاقه - داغی؛ نویراستار: فهیمه محبی‌زنگنه. - تهران: پیکان. - ۲۲۰ ص. - رقی (شمیز). - ۱۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۳۸-۱۳۲-۹

مؤلف در این نوشتار در قالب تمرین‌های متعدد به مخاطبان نشان می‌دهد که چگونه مشاهدات، افکار و برنامه‌های خود را نقد و بررسی کنند تا بتوانند بر موانع و مشکلات زندگی غالب شوند و در پی آن به موفقیت و شادکامی دست یابند.

چاپ اول

۲۸- ۷ عادت خانواده‌های موفق. استفان کای؛ مترجم: سوسن ملکی؛ نویراستار: فرهاد فیاض. - تهران: مادر. - ۲۴۴ ص. - رقی (شمیز). - ۱۳۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

The 7 habits of highly effective families

شابک: ۹۶۴-۵۶۷۷-۰۳-۳

استفان کاوی در این کتاب راهای سادگی و موفقیت خانواده را تشریح می کند و در این کتاب سعی دارد به این پرسش ها پاسخ گوید: چگونه می توان در یک خانواده 'من' را تبدیل به 'ما' کرد؟ چگونه باید تنش ها و بگومگوهای مخرب خانوادگی را تبدیل به گفت و گوهای سازنده کرد؟ چگونه می توان بدون تنبیه، انضباط را به فرزندان آموزش داد؟ و چگونه می توان به درخواست های غیرممکن و نشدنی فرزندان برخورد کرد به طوری که رابطه ها خراب نشوند؟ مضمون اصلی فصل های هفت گانه کتاب به این قرار است: 'به گفته ها و قول های خود وفا کنید' همیشه عاقبت کار خویش را در نظر آورید، 'سعی کنید دیگران را درک کنید' و 'حس همکاری و مساعدت را همیشه مد نظر قرار دهید' هیچ وقت ناامید نشو و همیشه روی اراده خود حساب کن، 'هیچ وقت شکست را به خود راه نده و به فکر پیروزی باش' و 'سعی کن کارهای مهم را به کارهای غیر مهم اولویت دهی'.

۳۹- هفت قانون معنوی برای والدین.
دیوید چوپرانسترجم: گیتی خوشدل - تهران: پیکان - ۱۶۸ ص - رقمی (شمیز) - ۹۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:
The seven spiritual laws for parents
شابک: ۹۶۴-۶۲۲۹-۶۸-۹

اخلاق (فلسفه اخلاقی)

۳۰- دانش روزمره.

وین دایر: مترجم: بهارک کافظمی -

تهران: بهجت - ۸۸ ص - بالتبوی (شمیز) - ۳۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۷۱-۲۰-۹

۳۱- همه هستی در درون شماست.

وین دایر: مترجم: محمدرضا ال یاسین - تهران: هامون - ۱۲۶ ص - رقمی (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Staying on the path
شابک: ۹۶۴-۶۵۳۸-۰۸-۸

۱۳۲- اخلاق اقتصادی، شغلی و حرفه ای

چاپ اول

۳۲- اخلاق در مهندسی.
چارلز هریس، مایکل پریچارد، مایکل جروم رینز: مترجم: رضا رضایی - تهران: فنی ایران - ۱۲۰ ص - رقمی (شمیز) - ۷۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:
Practicing engineering ethics
شابک: ۹۶۴-۶۲۲۲-۷۱-X

فلسفه فرانسه

چاپ اول

۳۳- تاریخ فلسفه غرب: دکارت.
فردریک چارلز کاپلستون: مترجم: علی کرباسی زاده - تهران: مدینه - ۲۲۸ ص - وزیری (شمیز) - ۱۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:
Descartes to libnes: a history of philosophy
شابک: ۹۶۴-۶۹۱۰-۶۰-۲

نوشتار حاضر 'تاریخ فلسفه غرب' متضمن بررسی آرا و اندیشه های 'رنه دکارت' ۱۵۹۶ - ۱۶۵۰ فیلسوف شهیر فرانسوی است. نگارنده ضمن مروری بر زندگی و آثار وی، مباحثی در حوزه اندیشه وی نظیر: تصور دکارت از روش، ملاک حقیقت، وجود خدا، یقینی بودن ریاضیات، جواهر و صفات اصلی آن، فضا و مکان، فعل الهی در جهان، اخلاق موقتی و علم اخلاق، نیز تفاسیری درباره نظرات اخلاقی دکارت مطرح کرده است. مترجم در مقدمه خاطرنشان می کند: 'به طور حتم عقاید و آرای دکارت یکی از ژرف ترین انقلاب های فکری و ذهنی است که بشریت تاکنون شناخته است. انقلابی ترین عنصر فکر دکارت که همه فیلسوفان پس از خود را تحت تاثیر قرار داد، این مسئله معرفت شناسانه بود: چگونه می دانم؟ در واقع دکارت بود که در ۳۰۰ سال اخیر بحث معرفت را محور فلسفه غرب قرار داد. در میان کلیه ویژگی های فلسفه دکارت، آنچه ظاهراً از همه مهم تر و بنیادی تر است و منشا تحول بزرگی است که او در عرصه تفکر پدیدآورد، محوریت عقل در نظام فکری و فلسفی او است... اصالت عقل دکارت، بر نوعی تحلیل و تقطیع و حتی طبقه بندی دلالت دارد. ضمن این که در اصالت عقل نوع دکارتی، صورتی از اصالت ریاضی نیز مندرج است. از سوی دیگر اصالت عقل (راسیونالیسم) در معنای جدید و دکارتی آن به معنای حسابگری و محوریت عقل حسابگر است و این معنای جدید عقل، متفاوت با عقل کلی یا قدسی یا حتی عقل ما قبل یونانی است. این کتاب در اصل شرح دیدگاه های دکارت در زمینه های مابعدالطبیعی، طبیعیات و اخلاق است.

۱۸- آدمیت
۳۲- اخلاق در مهندسی
۴- تا کرانه های عالم اثری
۳۳- تاریخ فلسفه غرب: دکارت
تاملات روزانه 'برای مردمان موثر' برگرفته از کتاب 'هفت عادت مردمان موثر'
۱۹- ترس در کودکان: کودکان چگونه بر ترس های کوچک و بزرگ خود غلبه می کنند
۱۵- توان بی پایان
۲۰- توانگران چگونه می اندیشند
۲۱- خود مقدس شما
۲۲- دانش روزمره
دوازده سفر روحی من (جلد ۱ و ۲)
۵- راهنمای سنجش روانی: برای روانشناسان بالینی، مشاوران و روان

نمایه عنوان

۱۸- آدمیت
۳۲- اخلاق در مهندسی
۴- تا کرانه های عالم اثری
۳۳- تاریخ فلسفه غرب: دکارت
تاملات روزانه 'برای مردمان موثر' برگرفته از کتاب 'هفت عادت مردمان موثر'
۱۹- ترس در کودکان: کودکان چگونه بر ترس های کوچک و بزرگ خود غلبه می کنند
۱۵- توان بی پایان
۲۰- توانگران چگونه می اندیشند
۲۱- خود مقدس شما
۲۲- دانش روزمره
دوازده سفر روحی من (جلد ۱ و ۲)
۵- راهنمای سنجش روانی: برای روانشناسان بالینی، مشاوران و روان

۱۲- پزشکان
روان شناسی: ویژه دانش آموزان سال سوم دبیرستان (رشته علوم انسانی) و داوطلبان ورود به دانشگاه
۱۳- روانشناسی رشد
روانشناسی رنگ ها
۱۷- روانشناسی رنگ ها
سرنوشت خود را رقم بزنید: توانایی شکل دادن آینده
۲۳- شغل ایده آل
۲۴- ۱۰۰ کلید موفقیت در کار: در محیط کار از کاه کوه نسازید
۲۵- طالع بینی چینی
۶- عالم ارواح
۷- عظمت خود را دریابید
۲۶- فال حافظ یا معنی
۸- فلسفه و منطق سال سوم دبیرستان: مخصوص دانش آموزان و داوطلبان رشته ادبیات و علوم انسانی 'نظام جدید ...'
۱- کلیات کامل التفسیر خواب محمد ابن سیرین و دانیال یغمیر (ع)
۱۰- گنجینه پرسش های طلایی فلسفه و منطق سال سوم دبیرستان و پیش دانشگاهی
۲- متن کامل تفسیر خواب ابن سیرین و دانیال یغمیر
۱۱- مهارت های عملی زندگی: تمرینات و خودآزمون های موثر در ترفین زندگی
۲۷- هاله نورانی
۹- ۷ عادت خانواده های موفق
۲۸- هفت قانون معنوی برای والدین
۲۹- همه هستی در درون شماست
۳۱- هنر فکر کردن
۱۴- هنر و زیبایی از دیدگاه افلاطون
۳

نمایه پدیدآور

۲۱-۲۶-۲۱-۲۰- آل یاسین، محمدرضا
آموزگار، حبیب الله
۷- ابوطالبی، علی
۲۵- اشعیت، مارکوس
۱۵- اکبریان طبری، شاهین
۱۹- اوجندی، محمود
۱۳- ایران نژاد، ناهید
۲۲- ایگرت، ماکس
۲۴- بشیرافشار، جلال
۲۴- بوسکالیا، لئو
۱۸- بهرامپورآشتیانی، احمد
۲۲- پاشاشریفی، حسن
۱۲- پریچارد، مایکل
۳۳- پوریان، محمد
۱۵- پویسانت، چارلز آلبرت
۲۱- قلیسی، حبیب بن ابراهیم
۱۱-۱۰- چوپرا، دیپک
۲۹- حافظ، شمس الدین محمد
۸- خوشدل، گیتی
۲۹-۱۸- دایر، وین
۳۱-۳۰-۲۶-۲۲- دیمنه، ارنتست
۱۳

نمایه ناشر

۲- آیندگان هزار نکته: تهران
۵- اشکان: تهران
۴- افسون: تهران
۷- اقبال: تهران
۲۳- البرز: تهران
۳۳- انجمن اولیاء و مربیان جمهوری اسلامی ایران: تهران
۱۵- بهجت: تهران
۳۰- بل: تهران
۱۱- بیکان: تهران
۳۹-۲۷- چشمه هنر و دانش: کرماتشاه
۲۴- حسام: تهران
۱۷- خجسته: تهران
۱۳- راه اندیشه: تهران
۱- رزمندگان اسلام: تهران
۱۳

۲۰- رابینز، آنتونی
۳۲- رابینز، مایکل جروم
۹- رستمی، حمیده
۳۲- رضایی، رضا
۱۴- رفیعی مهرآبادی، محمد
۳- سلیمانی، بلقیس
۱۶- سیف، سوسن
۶- شادنظر، ندا
۷- طنطاوی بن جوهری
۵- عالمی، حسین
۲۸- فیاض، فرهاد
۴- فیندلی، جیمز آرتور
۲۳- فینلی، گای
۲۷- قراچه داغی، مهدی
۲۳- کاپلستون، فردریک چارلز
۲۵- کارلسون، ریچارد
۲۴- کارزونی، جعفر
۳۰- کافظمی، بهارک
۴- کافظمی خاالی، زین العابدین
۲۸- کاوی، استفان
۱۹- کاوی، استفان
۳۳- کرباسی زاده، علی
۱- کشاورزی آزاد، مریم
۱۵- کهل هپ، برند
۱۲- گرات مارنات، گاری
۸- لاهیجی، کاظم
۱۵- لفتلی، لی لا
۱۷- لوشر، ماکس
۶- لی، چونگ
۳۷- محبی زنگنه، فهیمه
۱۳- مصلحی، زینبده
۲۳-۹- متکف، نفیسه
۲۷- مک گر، ا
۲۸- ملکی، سوسن
۲۵- موسوی رضوی، سهیلا
۵- مهدیقی، مریم
۱۷- مهردادی، لیلا
۱۲- نیکخوا، محمدرضا
۹- ویستر، ریچارد
۳۲- هریس، چارلز

نمایه ناشر

۲- آیندگان هزار نکته: تهران
۵- اشکان: تهران
۴- افسون: تهران
۷- اقبال: تهران
۲۳- البرز: تهران
۳۳- انجمن اولیاء و مربیان جمهوری اسلامی ایران: تهران
۱۵- بهجت: تهران
۳۰- بل: تهران
۱۱- بیکان: تهران
۳۹-۲۷- چشمه هنر و دانش: کرماتشاه
۲۴- حسام: تهران
۱۷- خجسته: تهران
۱۳- راه اندیشه: تهران
۱- رزمندگان اسلام: تهران
۱۳

کتاب ماه ادبیات و فلسفه / خرداد ۱۳۸۰

۱۹	مهرنوش: تهران	۹	لیوسا: تهران	۶	گل مریم: تهران	۸	سما: تهران	۱۲	رشد: تهران
۲۵-۲۲	نسل نوآندیش: تهران	۲۸	مادر: تهران	۱۰	گنجینه: تهران	۳۲	فنی ایران: تهران		سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم
۳۱-۲۶-۲۱-۲۰	هامون: تهران	۳۳	مدینه: تهران	۳	گوهر منظوم: تهران	۱۸	گفتار: تهران	۱۶	انسانی دانشگاهها (سمت): تهران

بهای اشتراک

کتاب ماه : شش ماه (۶ شماره) یکسال (۱۲ شماره)

تهران		شهرستان		موضوع	تهران		شهرستان		موضوع
شش ماهه	یکساله	شش ماهه	یکساله		شش ماهه	یکساله	شش ماهه	یکساله	
۲۰۰۰۰ ریال	۴۰۰۰۰ ریال	۲۱۰۰۰ ریال	۴۲۰۰۰ ریال	هنر	۲۱۰۰۰ ریال	۴۲۰۰۰ ریال	۲۰۰۰۰ ریال	۴۰۰۰۰ ریال	کلیات
۲۰۰۰۰ ریال	۴۰۰۰۰ ریال	۲۱۰۰۰ ریال	۴۲۰۰۰ ریال	ادبیات و فلسفه	۲۱۰۰۰ ریال	۴۲۰۰۰ ریال	۲۰۰۰۰ ریال	۴۰۰۰۰ ریال	دین
۲۰۰۰۰ ریال	۴۰۰۰۰ ریال	۲۱۰۰۰ ریال	۴۲۰۰۰ ریال	تاریخ و جغرافیا	۲۱۰۰۰ ریال	۴۲۰۰۰ ریال	۲۰۰۰۰ ریال	۴۰۰۰۰ ریال	علوم اجتماعی
۲۰۰۰۰ ریال	۴۰۰۰۰ ریال	۲۱۰۰۰ ریال	۴۲۰۰۰ ریال	کودک و نوجوان	۲۱۰۰۰ ریال	۴۲۰۰۰ ریال	۲۰۰۰۰ ریال	۴۰۰۰۰ ریال	علوم و فنون

نحوه اشتراک

جدول زیر را تکمیل و بر اساس جدول بالا بهای اشتراک را محاسبه و به شماره حساب ۱۸۵۲۰۸۶۹ بانک تجارت شعبه انقلاب فلسطین به نام خانه کتاب واریز نموده (قابل پرداخت در کلیه شعب) و اصل فیش را به همراه جدول زیر به نشانی تهران صندوق پستی ۱۳۱۴۵-۳۱۳ و یا تهران خیابان انقلاب بین فلسطین و صبای جنوبی ساختمان شماره ۱۱۷۸ خانه کتاب ارسال فرمائید.
برای کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۶۴۶۵۶۲۵ تماس حاصل فرمائید

نام / مؤسسه / سازمان: ☐ یکسال ☐ شش ماه مدت اشتراک:

نشانی:

تلفن:

موارد درخواستی:

☐ کتاب ماه کتاب هفته ☐ کتاب ماه علوم اجتماعی ☐ کتاب ماه ادبیات و فلسفه

☐ کتاب ماه کلیات ☐ کتاب ماه علوم و فنون ☐ کتاب ماه تاریخ و جغرافیا

☐ کتاب ماه دین ☐ کتاب ماه هنر ☐ کتاب ماه کودک و نوجوان

لطفا در این مکان چیزی ننویسید

تاریخ وصول درخواست:

شروع اشتراک: خاتمه اشتراک:

در صورت تمایل به دریافت شماره های قبلی نشریات با ما مکاتبه و یا با شماره تلفن فوق تماس حاصل نمائید

فرم اشتراک کتاب ماه ادبیات و فلسفه داخل کشور

خانه کتاب ایران
کتاب ماه

فلسفه و روانشناسی

فهرست کتابهای منتشر شده در اردیبهشت ماه ۱۳۸۰

فلسفه و مباحث وابسته

۱- برگزیده‌ای از مقاله‌های استیسی.

والتر ترنس استیسی؛ مترجم: عبدالحسین آذرنگ. - تهران: هرمس. - ۱۷۰ ص. - رقی (شمیز). - ۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۱۰۰-۳۷-X

۱۰۹ بررسیهای تاریخی فلسفه

۲- سیر حکمت در اروپا: از زمان باستان تا مائه هفدهم.

محمدعلی فروغی. - تهران: صفی علیشاه. - ۲۵۶ ص. - جلد اول. - وزیری (کالیگور). - ۲۸۰۰۰ ریال. - چاپ ششم / ۲۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۶۲۶-۱۶-۱

۱۳۱ فنون علوم غریبه برای حصول کامیابی و سعادت

۳- شفای زندگی. لویس هی؛ مترجم: گیتی خوشدل. - تهران: پیکان. - ۳۴۸ ص. - رقی (شمیز). - ۱۷۵۰۰ ریال. - چاپ پانزدهم / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: You can heal your life

شابک: ۹۶۴-۳۲۸-۰۷۱-۳

۴- مبارزان راه روشنائی.

پائولو کوئیلو؛ مترجم: دل‌آرا قهرمان. - تهران: میترا. - ۱۵۶ ص. - رقی (شمیز). - ۹۵۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Manuel de guerrier de la lumiere

شابک: ۹۶۴-۵۹۹۸-۴۰-۹

۱۳۳ پیرا روانشناسی و علوم غریبه

چاپ اول

۵- جادوی فایند هورن.

پل هاوکن؛ مترجم: فرامرز جواهری‌نیا. - تهران: بدیهه. - ۲۸۴ ص. - رقی (شمیز). - ۲۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

The magic findhorn

شابک: ۹۶۴-۶۷۰۱-۲۹-۹

جادوی فایندهورن شامل مجموعه یادداشت‌ها و گزارش‌های پال هاوکن روزنامه‌نگار آمریکایی است که در سفر به یکی از باغ‌های کشور اسکاتلند به رشته تحریر درآورده است. وی در این کتاب اعتقادات و نگرش‌های مردم فایندهورن اسکاتلند را درباره جن و پری و ارواح طبیعت و ارتباط آنها را با انسان‌ها شرح داده است. وی علاوه بر آن، ماجرای ارتباطات و مکالمات انسان‌های این روستا با گیاهان را بازگو کرده است.

۶- دیدار با فرشتگان.

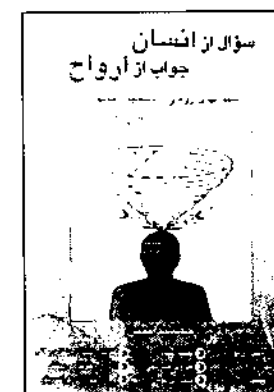
پائولو کوئیلو؛ مترجم: دل‌آرا (تگر) قهرمان. - تهران: میترا. - ۱۷۶ ص. - رقی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ هفتم / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: The valkyries : an encounter with angels

شابک: ۹۶۴-۵۹۹۸-۲۰-۳

چاپ اول

۷- سوال از انسان جواب از ارواح.

جمشید مین؛ ویراستار: علی ابوطالبی. - تهران: نسل نواندیش. - ۱۶۰ ص. - رقی (شمیز). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۱۴-۵۹-۵

مجموعه حاضر مشتمل بر ۲۶۹ سوال است که به‌زعم نگارنده جواب‌های آن را ارواح متعالی - از طریق مدیوم - انشا کرده‌اند. مضامین برخی سوالات بدین قرار است: راز مثلث برمودا، رنگ هاله‌ها، راز خلقت، رنگ ارواح، فایده ذکر گفتن، ارتباط با ارواح، لحظه احتضار، و وجود حیات در کرات دیگر.

چاپ اول

۸- طالع‌بینی چینی (براساس نسخه اصل ویتنامی).

پائولا دلسول؛ مترجم: مینا امیری. - تهران: داستان. - ۲۰۰ ص. - رقی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Complete chinese horoscopes

شابک: ۹۶۴-۶۵۵۵-۳۵-۷

چاپ اول

۹- طالع‌بینی هندی.

بنگالورو نیکات رامان؛ مترجم: علی منطقی. - تهران: تلاش. - ۲۶۸ ص. - رقی (سلفون). - ۲۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۷۵۰-۸۴-۹

۱۰- فال حافظ با معنی.

شمس‌الدین محمد حافظ؛ به‌اهتمام: کاظم لاهیجی. - تهران: سماء. - ۲۱۶ ص. - جیبی (سلفون). - ۷۵۰۰ ریال. - چاپ دهم / ۱۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۸۵۱-۰۳-۷

۱۱- فال حافظ با معنی.

شمس‌الدین محمد حافظ؛ به‌اهتمام: کاظم لاهیجی. - تهران: سماء. - ۲۱۶ ص. - جیبی (شمیز). - ۷۵۰۰ ریال. - چاپ نهم / ۱۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۸۵۱-۰۳-۷

۱۲- فال حافظ با معنی.

شمس‌الدین محمد حافظ؛ به‌اهتمام: کاظم لاهیجی. - تهران: سماء. - ۲۱۶ ص. - رقی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ یازدهم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۸۵۱-۰۱-۰

چاپ اول

۱۳- فال‌نامه حافظ.

به‌اهتمام: سعید عبداللهی. - تهران: افسون. - ۱۱۶ ص. - جیبی (شمیز). -

۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۹۳۷-۱-۶

چاپ اول

۱۴- فال‌نامه انبیاء علیه‌السلام. به‌اهتمام: محسن فراهانی. - تهران: نهال نویدان. - ۶۴ ص. - جیبی (شمیز). - ۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۶۸۰-۱۳-۱

چاپ اول

۱۵- فال‌نامه حافظ. داوود عمرانی؛ به‌اهتمام: محمد مهدی شکروی. - تهران: افسون. - ۱۱۶ ص. - جیبی (شمیز). - ۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۹۳۷-۱-۶

چاپ اول

۱۶- فال‌نامه حافظ. شمس‌الدین محمد حافظ؛ به‌اهتمام: عمادالدین قبادیان. - تهران: بهزاد. - ۱۱۲ ص. - جیبی (سلفون). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۹۵۹-۳۲-۰

چاپ اول

۱۷- فال‌نامه حافظ. شمس‌الدین محمد حافظ؛ به‌اهتمام: محسن فراهانی. - تهران: نهال نویدان. - ۹۶ ص. - جیبی (شمیز). - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۱۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۶۸۰-۰۶-۹

چاپ اول

۱۸- فال‌نامه دیوان حافظ. شمس‌الدین محمد حافظ؛ به‌اهتمام: احمد کریمی. - تهران: دوست. - ۴۲۴ ص. - وزیری (کالیگور). - ۴۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۱۷۷-۰۰-۳

چاپ اول

۱۹- کف‌بینی به شیوه آسان. کف‌بینی با تصویر.

کاتاکار؛ مترجم: پروین قائمی. - تهران: شقایق. - ۱۵۰ ص. - رقی (شمیز). - ۷۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

Learn hand reading the easy way palmistry ...

شابک: ۹۶۴-۷۰۶۵-۵-۱

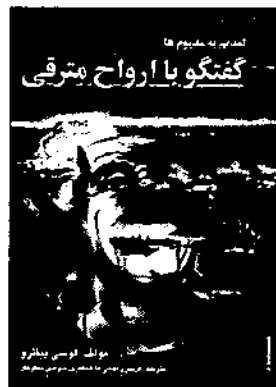
چاپ اول

۲۰- گفتگو با ارواح متوقی: تقدیم به مدیوم‌ها. لوسی پیاتزو: مترجم: فریدبرز لقاتی: با همکاری: سوسن نیکوفال. - تهران: سی‌گل. - ۳۲۲ ص. - رقمی (شمیز). - ۲۳۵۰۰ ریال. - چاپ اول / نسخه ۳۳۰۰

عنوان به لاتین:

Granted to mediums dialogue with progressed ghosts

شابک: ۹۶۴-۹۱۵۲۵-۶-۳

در این کتاب خاطرات و نقل و قول‌هایی از افراد مختلف، در زمینه نحوه برقراری ارتباط با عوالم ارواح، انواع پیام‌های روحی و اخیری از عالم غیب جمع آمده است. نگارنده بر این باور است که "مدیوم" در علم روح‌شناسی (ارتباط با ارواح) یا روان‌پژوهی، به معنای واسطه است، یعنی کسی که قوا یا نیروها و سیالاتی در بدن او هست که واسطه و رابط بین انسان‌های زنده و ارواح مردگان، می‌شود.

۲۱- نگرشی ژرف به بی‌چینگ و مفاهیم آن.

مترجم: فرامرز جواهری‌نیا. - تهران: بدیده. - ۶۴۲ ص. - وزیر (کالینگور). - ۲۸۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۴۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۷۰۱۱-۶-۶

روایاها و رازواره‌ها

۱۳۵

۲۲- تعبیر خواب ابن سیرین. محمد بن سیرین ابن سیرین. - تهران: هاد. - ۳۳۳ ص. - جیبی (سلفون). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ ششم / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک:

۹۶۴-۵۵۲۶-۳۷-۵

چاپ اول

۲۳- تعبیر خواب ابن سیرین و دانیال (ع) با شرحی از: تعبیر خواب حضرت یوسف (ع). حبیب بن ابراهیم تغلیسی: به اهتمام: زهرا انجینی. - تهران: مهران شهر. - ۳۶۰ ص. - وزیر (سلفون). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۲۳-۱۵-X

شهودگرایی و برگسونیسم

۱۲۲

چاپ اول

۲۴- روانشناسی جادوگری. وی. جی. گری: مترجم: رجیلی حاسبی، علیرضا آق‌می‌باهر. - تبریز: مترجمان. - ۹۸ ص. - رقمی (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Patterns of western magic

شابک: ۹۶۴-۳۶۰-۱۷۵-۷

آیین وحدت وجود و نظامهای وابسته

۱۲۷

چاپ اول

۲۵- افسون‌زدگی جدید: هویت چهل تکه و تفکر سیار. داریوش شایگان: مترجم: فاطمه ولایتی. - تهران: فرزاد روز. - ۵۱۲ ص. - رقمی (شمیز). - ۲۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Ex occidente lux

شابک: ۹۶۴-۳۲۱-۱۰۹-۶

در کتاب حاضر کوشش شده نابه‌سامانی

فرهنگی در سطح جهان بررسی شود. نگارنده بر این باور است: آنچه فی الواقع در جمیع مراتب جهان و همه سطوح شناخت خودنمایی می‌کند، اصل همبستگی متقابل همه جانبه است: این اصل در کلیه سطوح فرهنگی، فلسفی، اجتماعی و تکنولوژیکی منعکس است و بی شک جهانی رنگارنگ، و به غایت متلون پدید می‌آورد، به طوری که اولین نتیجه محتوم آن، ظهور حوزه اختلاط و دورگه سازی همگانی است. یعنی ما، خواه نا خواه، در شرف تکوین انسان چهل تکه هستیم که دیگر به یک هویت خاص و ویژه تعلق ندارد و مالا چند هویتی است. به عبارت دیگر معادلات دو قطبی پیشین که مرزهای فرهنگی را مشخص و از هم جدا می‌کرد، مانند ما و دیگران، خودی و غیر خودی، شرق و غرب، شمال و جنوب، عمیقاً رنگ باخته است. لکن همزمان با همه این تغییرات بنیادی، ما ناظر یک رخداد بی سابقه دیگر نیز هستیم که گویی آنروی سکه جهانی شدن است، و آن سر برآوردن دوباره ادیان، فرقه‌ها و سلوکه‌های متعدد مذهبی است که در کلیه کشورهای جهان رو به افزایش است. این رخداد نو که ریشه‌های قدیمی‌تر از آن است که به نظر می‌رسد، نوعی افسون‌زدگی جدیدی را موجب می‌شود. به همین دلیل نگارنده سعی کرده که پدیده افسون‌زدایی و افسون‌زدگی را به موازات هم با نشان دادن محدودیت و قلمرو هر کدام بررسی کند. سطوح متعدد آگاهی، چند گانگی فرهنگی، هویت چهل تکه، حوزه اختلاط، طیف تفسیرها، و شیخ سازی جهان از جمله عناوین کتاب است.

روانشناسی

۱۵۰

چاپ اول

۲۶- آموزش روان‌شناسی (یا روشی ابتکاری و پیشرفته) برای دانش‌آموزان سال سوم ... رضا فلاحی. - تهران: مبتکران. - ۱۸۴ ص. - وزیر (شمیز). - ۹۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۸۶-۱۸۶-۸

۲۷- اصول روان‌سنجی و روان‌آزمایی. حسن‌پاشا شریفی. - تهران: رشد. - ۴۴۰ ص. - وزیر (شمیز). - ۲۰۰۰۰ ریال. - چاپ ششم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۱۱۵-۳۷-۳

۲۸- راهنمای سنجش روانی: برای روانشناسان بالینی، مشاوران و روان‌پزشکان. گری گراتمارت: مترجم: حسن پاشا شریفی، محمدرضا نیکخواه. - تهران: رشد. - ۵۱۲ ص. - جلد دوم. - وزیر (شمیز). - ۲۳۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۱۱۵-۰۲-۰

چاپ اول

۲۹- روش‌های تحقیق در علوم رفتاری. حسن پاشا شریفی، نسترن شریفی. - تهران: سخن. - ۴۲۶ ص. - وزیر (شمیز). - ۲۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۹۶۱-۷۶-۲

در این کتاب، مباحث بنیادی فرایند پژوهش و اصول و روش‌های مهم آن طی چهارده فصل برای دانشجویان رشته‌های روان‌شناسی و علوم تربیتی فراهم آمده است. در فصل اول با اشاره کوتاهی به سوابق تاریخی تفکر علمی در جهان، کلیاتی درباره مراحل پژوهش و اصول کلی آن مطرح گردیده و در پایان این فصل اصول نوشتن طرح پیشنهادی تحقیق، توضیح داده شده است. فصل دوم شامل مستفیدهای تحقیق، روش اندازه‌گیری آنها و ویژگی ابزارهایی است که برای سنجش این متغیرها به کار می‌روند. فصل سوم به طبقه‌بندی انواع تحقیق از نظر هدف و دیگر ملاک‌های طبقه‌بندی اختصاص یافته است. پارهای دیگر از مباحث کتاب بدین قرارند: انواع تحقیق، طرح‌های پژوهشی، ابزارهای اندازه‌گیری مستفیدها و روش‌های گردآوری داده‌ها، ابزارهای اندازه‌گیری مستفیدها (گروه سنجی، مقیاس‌ها و آزمون‌ها) و تحقیق کیفی و تاریخی.

۳۰- زمینه روانشناسی. ریتا اتکینسون، ریچارد اتکینسون.

ارنست روبریکه هیلگارد: مترجم: محمدتقی براهنی. ... [و دیگران]. - تهران: رشد. - ۶۱۶ ص. - جلد دوم. - وزیر (شمیز). - ۳۳۰۰۰ ریال. - چاپ نهم / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Introduction to psychology

شابک: ۹۶۴-۶۱۱۵-۴۵-۴

چاپ اول

۳۱- سادگی درون. ایلین سنت جیمز: مترجم: نسرین ملکی. - تهران: دایره. - ۲۱۶ ص. - رقمی (شمیز). - ۱۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Inner simplicity

شابک: ۹۶۴-۶۸۳۹-۴۰-۱

نوشتار حاضر حاوی رهنمودهایی در زمینه رویارویی با چالش‌های زندگی، غلبه بر ترس‌ها و انواع ناراحتی‌های روحی است؛ علاوه بر این، درباره شیوه‌های ایجاد شادی در زندگی، کشف سطوح مختلف هشیاری، غفو و بخشایش و پیوند با نیروی الهی و نظایر آن نیز توضیح داده شده است. این رهنمودها ذیل ۱۰۰ جمله کوتاه به دست داده شده‌اند. برخی از این جملات عبارت‌اند از: واقع‌بین باشید، روزی را که پشت سر گذاشته‌اید مرور کنید، وابستگی خود را به وسایل و اشیاء از بین ببرید، اهمیت نظم و ترتیب را دریابید و بدن خود را متناسب و موزون نگاه دارید.

ادراک حسی، حرکت، هیجانها و سائقه‌ها

۱۵۲

۳۲- بیا دریا شویم. لئو بوسکالیا: مترجم: ناهید ایران‌نژاد. - تهران: دایره. - ۴۸۰ ص. - رقمی (شمیز). - ۲۲۰۰۰ ریال. - چاپ نهم / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Born for love: reflections on loving

۹۶۴-۶۸۳۹-۱۳-۴

شابک:

چاپ اول

۳۳- درباره عشق: جنبه‌هایی از یک موضوع واحد.

خوزه اورنگای گاست: مترجم: مهدی نریا. - تهران: رشد - ۲۲۲ ص. - رقمی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۲۰۶۴-۶-۹

در این نوشتار دیدگاه اندیشمندان و نویسندگانی چون 'استنلال'، 'شاتوبریان'، 'مارکیز سانتیلانا' و 'الرو' درباره عشق گردآوری شده، نیز از موضوعاتی چون نقش انتخاب در عشق، عشق و غریزه جنسی و تفاوت عشق ورزی در زن و مرد سخن به میان آمده است. در پایان کتاب مفاهیم ساختار و کارکرد عشق در قالب یک مثنوی عرضه شده و استحالته عشق از مرحله جسمانی و فردی به مرحله فردی و جهانی تبیین گردیده است.

۳۴- زندگی، عشق و دیگر هیچ. لئو بوسکالیا: مترجم: مهدی قراچه‌داغی. - تهران: دایره - ۲۲۴ ص. - رقمی (شمیز). - ۹۸۰۰ ریال. - چاپ پانزدهم / ۲۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Love ۹۶۴-۶۲۷۶-۰۳-۷

شابک:

هوش، عقل و قوای ذهنی

۱۵۲

۳۵- انگیزش و هیجان.

جان مارشال ریو: مترجم: یحیی سیدمحمدی. - تهران: ویرایش - ۲۱۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۲۰۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۲۲۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Understanding motivation and emotion

۹۶۴-۶۸۳۹-۰۳-۹

شابک:

چاپ اول

۳۶- ۵۷ درس برای تقویت حافظه.

مترجم: عبدالکریم قریب. - تهران: اختران - ۲۵۶ ص. - رقمی (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۳۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۳۱۷۰-۴-X

نکات اصلی کتاب در قالب ۵۷ درس، مربوط به تقویت حافظه و قوه یادگیری، همچنین طرز عمل حافظه و نحوه طبقه‌بندی آموخته‌ها در منر است که همراه با تمرین‌هایی عرضه شده است. در بخش نخست کتاب، طرز عمل حافظه و قاعده‌های بهداشتی لازم برای کارآمدی منر بیان شده، سپس نحوه متمرکز شدن حواس بازگو شده است. بخش دوم شامل درس‌هایی است درباره روند طبیعی به خاطر سپردن آموخته‌ها، بخش سوم نیز مشتمل بر درس‌هایی است که طی آن نحوه به حافظه سپردن اسامی، چهره، وعده‌های ملاقات، برنامه‌های روزانه، اشعار، سرودها و نظایر آن آموزش داده می‌شود. مطالب بخش چهارم درباره نحوه حفظ مطالبی مربوط به زبان‌های خارجی، تاریخ و جغرافیا، ریاضیات و علوم است. فصل پنجم شامل روش‌های حفظ ارقام بوده و بخش ششم نیز متضمن راهنمایی‌هایی است برای به خاطر سپردن مطالب پیچیده یا فهرست‌های طولی.

چاپ اول

۳۷- رموز خواندن مردم.

جوان دیمتریوس. مارک مارا: مترجم: بهزاد رحمتی. - تهران: نوربخش. - ۲۵۸ ص. - رقمی (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Reading people: how to understand ...

۹۶۴-۶۶۲۵-۳۳-۹

شابک:

کتاب، متضمن نکاتی است درباره مهارت‌های دیدن، شنیدن، کنجکاو بودن و... که در آن به موضوعاتی چون حرکات بدن، نقش‌پذیری، ویژگی‌های اشخاص، و رفتارهای متناقض و متعارض توجه شده است.

روانشناسی افتراقی و روانشناسی رشد

۱۵۵

چاپ اول

۳۸- با خشونت کودکان چه باید کرد؟

گردآورنده: مهدخت صنعتی. - تهران: کارگاه کودک. - ۲۸ ص. - بالتویی (شمیز). - ۲۸۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۷۳۳۶۴-۰۲-۴

در جزوه حاضر نخست از دلایل و جنبه‌های پنهان رفتار خشونت‌آمیز کودکان سخن به میان آمده، سپس رهنمودهایی به منظور ایجاد آرامش در کودکان به طبع رسیده است.

چاپ اول

۳۹- بازی و رشد کودک از تولد تا شش سالگی.

مری دوروتی شیریدان: مترجم: رضا توکلی.

هرمز سنایی: سب، فرید براتی: سده. - تهران: رشد. - ۸۸ ص. - رقمی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Play in early childhood from birth to six years

۹۶۴-۶۱۱۵-۵۴-۳

شابک:

نویسنده در این کتاب با تکیه بر اصول مبانی روان‌شناسی رشد کودک، موضوعات متنوعی را بررسی کرده که عناوین برخی از آنها به این قرار است: نحوه شکل‌گیری بازی خودجوش در کودکان، تاثیر بازی در رشد و تکامل جسمانی، روانی و اجتماعی کودک، لزوم افزایش آگاهی و مشارکت بزرگ-ترها در ایجاد محیط مناسب برای بازی کودکان، توجه به ایمنی شرایط و محل بازی کودک از نظر قضا و شرح کاملی از بازی کودک از بدو تولد تا شش سالگی.

چاپ اول

۴۰- چه کسی پنییر مرا برداشته است؟

اسپنسر جانسون: مترجم: محمد ریاضی. - تهران: آبتین. - ۶۸ ص. - رقمی (شمیز). - ۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Who moved my cheese?

۹۶۴-۶۴۰۳-۱۶-۶

شابک:

در داستان حاضر با استفاده از چهار

شخصیت خیالی، نحوه نگرش و رفتار افراد مختلف در مواجهه با تغییرات و مشکلات زندگی، همراه با رهنمودهایی درباره رفتار و نگرش مفید و سازنده، نشان داده شده است. در این داستان، این چهار شخصیت، هر یک با گرفتاری-های فراوان، در جست و جوی پنییر هستند. گفتنی است 'پنییر' استعاره‌ای است از آنچه می‌خواهیم در زندگی خود داشته باشیم: اعم از شغل خوب، روابط مناسب با دیگران، آزادی، تندرستی، آرامش خاطر و... چهار شخصیت داستان نیز عبارت‌اند از: ۱- 'اسیف' کسی که تغییرات را به خوبی تشخیص می‌دهد؛ ۲- 'اسکاری' کسی که به سرعت دست به کار می‌شود؛ ۳- 'هیم' کسی که می‌ترسد تغییرات کارها را خراب کند؛ ۴- 'هاو' کسی که می‌آموزد خود را به موقع با تغییرات انطباق دهد.

چاپ اول

۴۱- خواب کودکان: کمک به کودکان برای خواب خوب در خانه و مهد کودک.

تهیه کننده: موسسه پژوهشی کودکان دنیا. - تهران: کارگاه کودک. - ۲۰ ص. - بالتویی (شمیز). - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۷۳۳۶۴-۰۱-۶

مطالب این جزوه مربوط به نیاز کودکان به خواب بوده که طی آن توصیه‌هایی برای استفاده مربیان و والدین، در زمینه ایجاد محیط مناسب و آرام برای خوابیدن کودکان به دست داده شده است.

چاپ اول

۴۲- روانشناسی زناشویی (مفاهیم اساسی روان‌شناسی برای برقراری و تداوم پیوند زناشویی بین زوج‌های جوان).

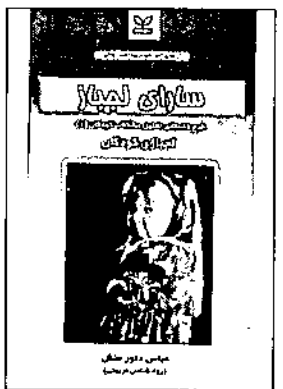
کیفورد آدامز: مترجم: محمدرضا دزکام. - تهران: کتاب امروز. - ۲۲۶ ص. - رقمی (شمیز). - ۱۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول /

در این نوشتار با استناد به یافته‌های علمی و روان‌شناسی رهنمودهایی در باب زندگی زناشویی فراهم آمده است. مخاطبان کتاب را با این مباحث مطالعه می‌کنند: قابلیت‌ها و آمادگی‌های لازم جهت ازدواج، عوامل موثر در ازدواج، مراحل ازدواج، روان‌شناسی دوست داشتن و عشق ورزیدن، وسایل و روش‌های پیشگیری از حاملگی، اختلالات روانی - جسمی و برخی موضوعات دیگر.

چاپ اول

۴۳- سارای لجباز: لجبازی کودکان. عباس داورمندی. تهران: رشد. ۲۸ ص. - رقمی (شمیز). - ۳۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۱۱۵-۹۳-۴

در این نوشتار که به گونه داستان تدوین شده ابتدا مولف دلایل لجبازی کودکان را برمی‌شمارد، سپس رهنمودهایی برای رویارویی با این مشکل فراهم می‌آورد.

چاپ اول

۴۴- گنجهای نیمه پنهان. حسین جوادی. تهران: اندرز. ۲۵۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۱۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

'گنجهای نیمه پنهان' جلد سوم از مجموعه‌ای است که جلدهای اول و دوم آن با عنوان 'عشق چیز دیگریست' و 'زندگانی بی‌رنج' انتشار یافته است. در جلد حاضر انواع ارتباطات اجتماعی و فردی بزرگسالان، همچنین نیازهای جسمی و عاطفی آنان بازگو می‌شود. علاوه بر آن برخی ویژگی‌های شخصیتی و نحوه پذیرش مسئولیت‌های اجتماعی افراد بزرگ سال و بازگشته به تفصیل بیان می‌گردد.

چاپ اول

۴۵- ما و ما: تحلیلی علمی از خودبینی‌گرایی و خودیافتگی. بخشعلی قبری. تهران: برسات. ۹۴ ص. - رقمی (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۷۴۷-۵-۸

در کتاب حاضر به اختصار، مطالبی درباره 'الیناسیون' یا از خود بیگانه‌ی فراهم آمده است. نگارنده پس از مروری بر مباحث خودشناسی و اهمیت آن در زندگی دنیوی و اخروی، تعاریف متعددی از خودبینی‌گرایی به دست می‌دهد و در ادامه مبانی اصلی از خودبینی‌گرایی، دلایل از خودبینی‌گرایی، و حوزه‌های از خودبینی‌گرایی را تشریح می‌کند. در پایان کتاب نیز، ارتباط از خودبینی‌گرایی با خودباختگی با اعتقاد به خداوند مطرح می‌گردد. برخی از مباحث، با استناد به

آیات قرآن کریم، روایات و حکایاتی از مولانا فراهم آمده است.

چاپ اول

۴۶- مهر و کین (درباره تاریخ طبیعی رفتارهای بنیادین). ایرنستوس آیسل - آیسفلت: مترجم: غلامرضا ولی‌زاده. تهران: امیر کبیر. ۳۲۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۵۷۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۰۰۰۰۰۶۹۱-۲

'مهر و کین' مطالبی است که نگارنده از طریق تحقیق عینی و مشاهده مستقیم رفتار حیوانات و انسان‌های دورمانده از تمدن امروزی - که به شکل بنوی زندگی می‌کنند - به تدوین آن همت گمارده است. وی این تحقیقات را با عنایت به پژوهش‌های محققانی چون 'مارگارت مید' در انسان‌شناسی، و 'کنراد لورنس' (برنده جایزه نوبل در فیزیولوژی رفتار) به منظور شناخت بیشتر دانش رفتارشناسی انجام داده است. پژوهنده در این کتاب 'با مقایسه رفتارهای غریزی و مادرزادی جانوران و انسان‌ها درمی‌یابد که، اگرچه تهاجم، غریزه مادرزادی و ذاتی انسان است و برخوردها، درگیری‌ها، و جنگ‌های خانمانسوز ملت‌ها بر ضد همدیگر و بین خود افراد یک ملت از آن ناشی می‌شود، ولی به طور طبیعی در مجموعه غریزه‌های اضداد و خنثی کنندگانی هم وجود دارند که می‌توانند با

فعال شدن درست و موثر از صدمه‌ای که تهاجم به انسان‌ها وارد می‌آورد، جلوگیری کنند. وی در فصل‌های پایانی کتاب، به نقش موثر خانواده در تربیت بچه‌ها و تاثیر آن در آینده جوامع بشری اشاره می‌کند و در پی آن، می‌کوشد با دلایل زیست شناختی ثابت کند که خانواده، مرکز القای مهر در انسان‌هاست و بشر می‌تواند علی‌رغم غریزه تهاجمی خود با تحکیم مبانی خانواده به موجودی مهربان تبدیل شود و در صلاح و صفا زندگی کند. عناوین برخی از فصل‌های کتاب عبارت‌اند از: 'انسان درنده،

'رفتارهای از پیش برنامه‌ریزی شده در انسان و حیوان، 'سیر تکاملی گونه‌ها و نمادینه‌سازی، 'فواید زندگی اجتماعی، 'تهاجم از دیدگاه رفتار پژوهی، 'عوامل ضد تهاجم' و 'آنچه ما انسان‌ها را به هم پیوند می‌دهد'.

روانشناسی عملی

۱۵۸

۴۷- آیین دوست‌یابی.

دیل کارنگی: مترجم: ریحانه جعفری، پروین قائمی. تهران: پیمان. ۲۲۴ ص. - رقمی (سلفون). - ۱۳۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

How to win friends and influence people
X-۳۱-۵۹۸۱-۹۶۴ شابک:

چاپ اول

۴۸- آیین زندگی.

دیل کارنگی: مترجم: ریحانه جعفری، پروین قائمی. تهران: پیمان. ۲۷۰ ص. - رقمی (سلفون). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

How to stop worry and start living
X-۳۰-۵۹۸۱-۹۶۴ شابک:

چاپ اول

۴۹- اسرار شادکامی زنان.

باربارا دی‌آنجلیس: مترجم: بهزاد رحمتی. تهران: نوربخش. ۲۲۲ ص. - رقمی (شمیز). - ۱۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

Secrets about life every woman should know: 10 principles ..
X-۳۸-۶۶۲۵-۹۶۴ شابک:

در این کتاب در قالب اصول ده گانه،

نکاتی درباره کسب آرامش روحی و روانی شرح و توضیح داده شده است. این اصول عبارت‌اند از: ۱- تمامی عوامل، ضروریات و ملزومات شادکامی در درونتان موجود می‌باشد، ۲- هدف زندگی این است که رشد کرده و شکوفا شوید و بدین وسیله به عالی‌ترین مراتب انسانیت نایل گردید، ۳- تغییر و تحول در زندگی گریز ناپذیر است بنابراین مقاومت و سرسختی بیهوده است، ۴- همه موانع و مشکلات زندگی درس‌هایی در لباس مبدل هستند. ه- ذهن شما تجارب حقیقی را می‌آفریند. ۶- ترس، سرزندگی و پویایی را از شما می‌رباید، ۷- برای اینکه به دیگری عشق بورزید و یا دوست داشته شوید لازم است که در ابتدا عاشق خود باشید، ۸- همه اشخاصی که با آنها حشر و نشر دارید آموزگاران شما می‌باشند، ۹- آزادی حقیقی به کنش و پاسخ شما در برابر زندگی بستگی دارد، ۱۰- تنها راه چاره مشکلات و مسائل زندگی عشق است و بس.

۵۰- اعتماد به نفس در ۱۰ روز.

مجتبی حوزایی: مترجم: فریبا نوری. تهران: دکلمه‌گران. ۱۷۰ ص. - جلد اول. - رقمی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ شانزدهم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۴۵۰-۵-۲

۵۱- بترس اما انجام بده.

سوزان جفرسون: مترجم: شیرین قرشی. تهران: آبتین. ۲۲۰ ص. - رقمی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۱۵۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

Feal The Fear And Do It Any Way
X-۳-۶۴۰۳-۹۶۴ شابک:

چاپ اول

۵۲- چهار میثاق: کتاب خرد سرخیوستان تولتک.

میگئل رونیژ: مترجم: دل‌آرا قهرمان: مترجم: ارمنیان جزایری. تهران: پیکان. ۱۵۲ ص. - رقمی (شمیز). - ۸۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

The four agreements: a toltec wisdom book
X-۳۲۸-۱۳۱-۰۰-۹۶۴ شابک:

مؤلف در این کتاب توضیح می‌دهد که هر یک از افراد در قلمرو زندگی شخصی خویش قادرند باورهای منفی موروثی را به تدریج تغییر دهند و سهمی در تبدیل

این رویای دوزخی به رویای بهشتی
ایفا نمایند. به‌عزم نگارنده، برای رسیدن

به این منظور چهار میثاق مقتدر وجود
دارد که عبارت‌اند از: ۱- با کلام خود
گناه نکنید؛ ۲- هیچ چیز را به خود
نگیرید؛ ۳- تصورات باطل نکنید؛ ۴-
همیشه بیشترین تلاشتان را نشان دهید.

**۵۳- ده قانون انسان بودن در
بازی زندگی، همیشه برنده شوید.**
شری کارتراسکات: مترجم: زکریه
موسوی رضوی؛ ویراستار: علی ابوطالبی. -
تهران: نسل نواندیش. - ۱۵۸ ص. -
رقعی (شمیزی). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ
دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

If life is a game, these are
the rules: ten rules for ...
شابک: ۹۶۴-۶۷۱۴-۷۲-۲

چاپ اول

**۵۴- شما می‌توانید اگر باور کنید
می‌توانید.**

نورمن وینسنت پیل: مترجم: فریبا
جعفری‌نمینی؛ ویراستار: احمد
بهرامپورآشتیانی. - تهران: نسل نواندیش.
- ۳۶۸ ص. - رقی (شمیزی). - ۲۳۰۰۰
ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

You can if you think you
can
شابک: ۹۶۴-۶۷۱۴-۹۷-۸

نگارنده در این نوشتار قصد دارد توانایی‌
های افراد را با شرح زندگی برخی افراد
موفق به مخاطبان، بازگو نماید. نکات
اصلی کتاب ذیل چهارده قانون - با هدف
فائق آمدن بر مشکلات - تدوین شده که
عبارت‌اند از: برای دلسرد شدن همیشه
زود است؛ مشکلات چیست؟ می‌توانید
با آن بجنگید؛ نگرانی، چگونه برطرف
کنیم و به آرامش برسیم؛ انگیزه‌های که
واقعا برمی‌انگیزاند؛ اعتماد به نفس‌تان را
حفظ کنید؛ می‌توانید اگر باور کنید می-
توانید؛ از چه می‌ترسید؟ فراموش
کنید؛ معجزه بسازید؛ راز آرامش
روحی؛ هیچ‌گاه به ضعف فکر نکنید،
لژیومی ندارد؛ تمام راه حل‌های مورد نیاز
در ذهنتان است؛ راه‌های افزایش
سلامتی، نشاط و سرزندگی؛ آسان
بگیرید؛ شوخ طبع باشید؛ و به اوج دست
یابید و آن را حفظ کنید.

**۵۵- صمیمیت، نفوذ و تاثیرگذاری
در ۱۰ دقیقه.**
مجتبی حورایی؛ ویراستار: فریبا نوری. -
تهران: دکلمه‌گران. - ۱۲۸ ص. - جلد
دوم. - رقی (شمیزی). - ۵۰۰۰ ریال. -
چاپ سیزدهم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۱۴۵-۶-۰

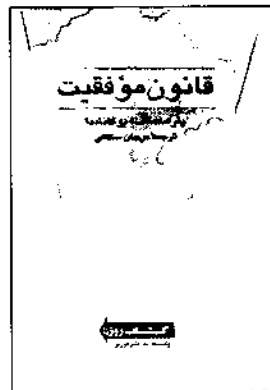
**۵۶- عزیزم، با من حرف بزن ...
ده اصل برای به حرف درآوردن
یک مرد.**

ایون دالز؛ مترجم: مهدی گنجی؛ ویراستار:
حمزه گنجی. - تهران: ویرایش. - ۱۶۴
ص. - رقی (شمیزی). - ۷۵۰۰ ریال. -
چاپ دوم / ۲۳۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۱۸۳-۰۷-۳

۵۷- فتح گنج.
سانایا رومن؛ مترجم: گیتی خوشدل. -
تهران: پیکان. - ۲۲۲ ص. - رقی
(شمیزی). - ۱۷۵۰۰ ریال. - چاپ دوم /
۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۲۸-۰۷۳-X

چاپ اول

۵۸- قانون موفقیت.
پارامهاتسا یوگاناندا؛ مترجم: مرجان
ساکاکی. - تهران: فرزانه روز. - ۱۳۴ ص.
- رقی (شمیزی). - ۸۵۰۰ ریال. - چاپ
اول / ۲۲۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
The law of success
شابک: ۹۶۴-۳۲۱-۰۶۲-۶

نوشتار حاضر مشتمل بر چهار بخش
است. در بخش نخست چگونگی استفاده
از اصول و روش‌های تمرکز به منظور
دستیابی به موفقیت تشریح می‌گردد. در
بخش دوم شیوه حل مشکلات جسمی و
روحی با پیروی از قوانین فیزیکی، روانی
و معنوی توضیح داده می‌شود. بخش
سوم با مطالبی درباره قدرت تفکر، اراده
پویا، تجزیه و تحلیل شخصی، قوه ابتکار،
عادات فکری و نظایر آن تدوین شده و
در بخش پایانی مطالبی درباره گفت و
گو و راز و نیاز با خداوند به طبع رسیده
است.

**۵۹- قدرت ما زنان: خردمندی‌ها
و راهبردهای موفق‌ترین زنان
جهان: از مجموعه رموز موفقیت.**
گردآورنده: هلن لرنر؛ مترجم: بیژن
محمد. - تهران: نو اندیش. - ۱۲۰ ص. -
رقی (شمیزی). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ دوم
/ ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

Our power as women: the
wisdom and strategie of ...
شابک: ۹۶۴-۶۷۱۴-۷۱-۴

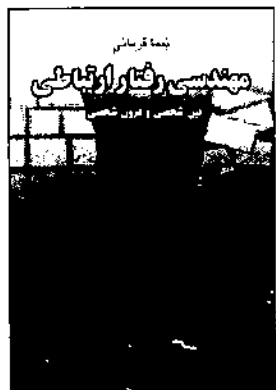
۶۰- مطالعه موفق با تمرکز.
مجتبی حورایی؛ ویراستار: فریبا نوری. -
تهران: دکلمه‌گران. - ۲۰۰ ص. - رقی
(شمیزی). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ هفتم /
۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۳۲۲-۱۹-۰

چاپ اول

**۶۱- مهندسی رفتار ارتباطی: بین
شخصی و درون شخصی.**
نیما قربانی. - تهران: سینه سرخ. - ۲۳۲
ص. - وزیری (شمیزی). - ۱۶۵۰۰ ریال. -
چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۲۲۶-۰۸-۷

مولف در این کتاب با نگاهی علمی و
کاربردی، روش‌های برقراری ارتباط
سازنده با دیگران (بین شخصی) و خود

(درون شخصی) را براساس یافته‌های
پژوهشی بازگو کرده است. وی ابتدا
طرحی از چارچوب عینی و عملی امکان

شناخت الگوی ارتباطی خود و دیگران در
هر موقعیت را فراهم نموده. سپس راه-
های عملی پرورش قاطعیت را تبیین
می‌کند. تحول قاطعیت، هنر گوش
دادن، خود افشایی، بافشاری، مخالفت
و جلب موافقت و تقدیروری و
تقدیری از جمله مباحث کتاب به شمار
می‌روند.

**۶۲- همه چیز با خدا ممکن است:
قانونمندی طبیعت.**
مجتبی حورایی؛ ویراستار: فریبا نوری. -
تهران: دکلمه‌گران. - ۱۳۲ ص. - رقی
(شمیزی). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ هفتم /
۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۳۲۲-۲۱-۲

**۶۳- یاد بگیریم چگونه بر خود
مسلط شویم.**
اسپرینگر؛ مترجم: ساعد زمان. - تهران:
ققنوس. - ۶۴ ص. - رقی (شمیزی). -
۳۵۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۴۰۰۰
نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۱۱-۲۹۸-۵

منطق
۱۶۰

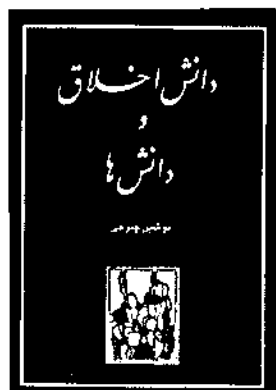
۶۴- منطق اسلامی.
محمدتقی مدرسی؛ مترجم: محمدحسین
روحانی. - تهران: مجتبی الحسین (ع). -
۷۴۰ ص. - وزیری (گالینگور). - ۲۳۰۰۰
ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۶۴۸-۲۴-۶

اخلاق (فلسفه اخلاقی)
۱۷۰

چاپ اول

۶۵- دانش اخلاق و دانش‌ها.
نوشین چترچی. - تهران: مه‌جو. - ۱۵۲

ص. - رقی (شمیزی). - ۸۵۰۰ ریال. -
چاپ اول / ۱۲۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۲۷۱۱-۰۴

مطالب این کتاب در سه بخش سامان
یافته است: در بخش نخست مخاطبان
با مفهوم علم و فلسفه، ابعاد مختلف علم
و فلسفه، تحول تاریخی علم و فلسفه و
ارتباط این دو با یکدیگر آشنا می‌شوند.
در بخش دوم، ارتباط میان دانش‌های
مختلف از زوایای مختلف تبیین می‌شود.
بخش پایانی نیز شرحی است بر ارتباط
اخلاق با عرفان، فقه، علوم تربیتی و
روان‌شناسی.

۶۶- طب روح: اخلاق اصیل.
بهرام الهی؛ مترجم: گروه مترجمین. -
تهران: جیحون. - ۱۶۸ ص. - رقی
(شمیزی). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم /
۲۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

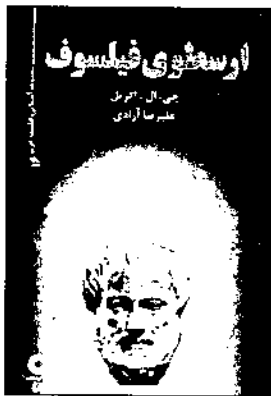
Medecine de lame
شابک: ۹۶۴-۶۵۳۴-۳۸-۴

چاپ اول

**۶۷- گزاره‌های اخلاقی از سقراط
تا علامه طباطبایی.**
مصطفی اسکندری. - تهران: مهراندیش.
- ۱۸۰ ص. - رقی (شمیزی). - ۱۲۰۰۰
ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

This courses on ethics
from socrates to allame
tabataba'i
شابک: ۹۶۴-۶۷۹۹-۱۰-۸

ترجمه حاضر از زبان عربی، مشتمل بر
سلسله درس‌هایی است که در آن مقوله
فلسفی حسن و قبح عقلی افعال تشریح
شده است. نگارنده طی سه بخش اصلی
جنبه‌های برهانی بودن، تکوینی بودن و
بدیهی بودن قضایای حسن و قبح عقلی
را با تاکید بر فلسفه هندی، یونانی و
اسلامی بررسی کرده است. در این بین،
به اندیشه‌های سهروردی، خواجه

ارسطوی فیلسوف - عنوان شانزدهمین کتاب از مجموعه 'آشنایی با فلسفه غرب' است که به قلم آ. جی. اکرل، استاد تاریخ فلسفه دانشگاه آکسفورد نگاشته شده است. وی پیش از آن که خلاصه‌ای از دیدگاه فلسفی ارسطو را ذکر کند، سعی در تبیین قوت و تأثیرگذاری تحقیقات فلسفی ارسطو نموده و روابط متقابل نظریات ارسطو را با نظریات فلسفی جدید نشان داده است. وی در این کتاب طی ده فصل، نقد و تحلیلی از آرای ارسطو به دست می‌دهد. کتاب با این موضوعات تدوین شده است: 'دیباچه و مقدمه نگارنده'، 'ارسطو در حال پرداختن به فلسفه'، 'تحلیل تنبیه: ماده و صورت'، 'تبیین در علوم طبیعی'، 'فلسفه نفس'، 'منطق'، 'فلسفه علم'، 'روش فلسفی'، 'مابعدالطبیعه' و 'اخلاق'.

فلسفه بریتانیا

۱۹۲

چاپ اول

۷۶- در آمدی به رساله ویتگنشتاین.

هاورد مانتس: مترجم: سهراب علوی‌نیا. - تهران: طرح نو. - ۱۷۶ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۶۲۵-۸۲-۳

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات. - ۵۹۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۲۸۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Mahbub - ol - qolub: the history of pre-islamic ...

شابک: ۹۶۴-۴۲۲-۲۳۹-۳

در این کتاب شرح حال و آرای ۳۲ حکیم پیش از اسلام نیز ۱۲۶ فیلسوف مسلمان و ۳۱ تن از بزرگان عرفان و تصوف به طبع رسیده است. بخشی از کتاب به شرح تاریخی و سرگذشت کتاب و کتابخانه اختصاص دارد کتاب با مقدمه-ای درباره حقیقت و مبدا پیدایش فلسفه آغاز می‌شود، سپس مباحث کتاب ذیل پنج فصل فراهم می‌آید. فصل نخست در شرح حال و آرای حکما و پیامبرانی چون: حضرت آدم، شیث، لقمان، افلاطون، سقراط، ذوالقرنین، تالس، اقلیدوس، بطلیموس و حضرت یحیی (ع) است. در فصل دوم، شرح حال ۱۲۶ فیلسوف (که از حرت بن کلدی تقی آغاز می‌شود) درج شده که از آن جمله عبارت‌اند از: حنین بن اسحاق، کندی، متی بن یونس، زکریای رازی، ابن خمار، ابن هیثم، ابوریحان بیرونی، عبدالله بن مقفع، اخوان الصفا و ابن مسکویه. فصل‌های دیگر کتاب شامل این مطالب است: 'طایفه بعد از اسکلیپوس'، 'اسکندر رومی' و 'شرح حال بزرگان عرفان و تصوف' (تنبیه: اویس قرنی، کمیل بن زیاد، حلاج، ابن عربی و سنایی).

فلسفه ارسطو و ارسطوئیان

۱۸۵

چاپ اول

۷۵- ارسطوی فیلسوف.

ای. جی. اکرل: مترجم: علیرضا آزادی: مقدمه: غلامرضا اعوانی. - تهران: حکمت. - ۴۶۰ ص. - رقصی (شمیز). - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Aristotle the philosopher

۷۱- پرسشهای چهارگزینه‌ای استاندارد آشنایی با فلسفه اسلامی دوره پیش‌دانشگاهی رشته علوم انسانی.

حمید طالب‌زاده. - تهران: استادی. - ۱۲۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۱۷۳۲-۷-۷

۷۲- سرگذشت و عقاید فلسفی

خواجه نصیرالدین طوسی.

محمد مدرسی. - تهران: اخیر کبیر. - ۲۲۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۱۰۰۰ نسخه.

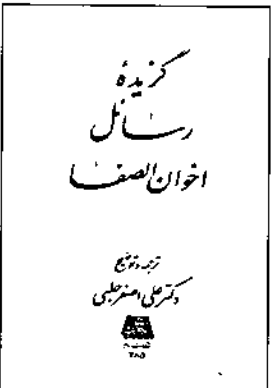
شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۶۷۷-۷

چاپ اول

۷۳- گزیده رسائل اخوان الصفا.

مترجم: علی‌اصغر حلبی. - تهران: اساطیر. - ۲۸۰ ص. - رقصی (گالینگور). - ۲۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۳۳۱-۰۶۷-۱

کتاب حاضر گزیده‌ای از نوشته 'اخوان الصفا' است که از متن کتاب چهار جلدی 'اخوان الصفا و خلائق الوفاء' سال ۱۹۲۸ استخراج شده و در دوازده فصل سامان یافته است. این گزیده‌ها که عمدتاً اندیشه‌های فلسفی، دینی، سیاسی و اخلاقی اخوان الصفا را در بر دارد با عناوینی از این دست به طبع رسیده است: 'اعتماد بر عقل'، 'الهیات: خدا و صفات او'، 'مصدر جهان از خدا'، 'جاودانگی روح'، 'بهشت و دوزخ'، 'پدیدار گشتن دولت‌ها و تقاب آنها'، 'اخلاق' و 'تشویق بر پرهیزگاری'.

چاپ اول

۷۴- محبوب القلوب: تاریخ حکمای پیش از اسلام.

محمدبن علی دیلمی: مترجم: احمد اردکانی: مصحح: علی اوجی. - تهران:

در انتهای کتاب مبحثی با عنوان 'مسیحیت و تفکر یونانی' به طبع رسیده که ذیل آن موضوعاتی از این قبیل به چشم می‌خورد: 'تعلیم اخلاقی مسیحیت'، 'کار مسیح'، 'تعلیم در باب خدا، اگوستین و محیطش'، 'دوگانه انگاری مانوی'، 'انتقادهایی از مانویان' و 'فلسفه نوافلاطونی و مسیحیت'.

فلسفه شرق

۱۸۱

چاپ اول

۶۹- انسان نورانی در تصوف ایرانی.

هاتری کورین: مترجم: فرامرز جواهری‌نیا. - تهران: گلستان. - ۲۴۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

L'homme de lumiere le soufisme iranien

شابک: ۹۶۴-۵۷۸۶-۰۲-۹

'هاتری کورین' در این کتاب، با بررسی رساله‌های چند تن از عارفان ایرانی مانند 'بوعلی سینا'، 'سهروردی'، 'روزبهان شیرازی' و 'علاءالدوله سمغانی'، مفاهیمی چون نور، رنگ، بالندگی مینوی، جهانی فراحتی و حکمت اشراق از دیدگاه تصوف ایرانی را شرح و تبیین می‌کند.

۷۰- بنیاد حکمت سبزواری، یا، تحلیلی تازه از فلسفه حاج ملاهادی سبزواری.

توشی‌هیکو ایزوتسو: مترجم: جلال‌الدین مجتبیوی. - تهران: دانشگاه تهران، موسسه چاپ و انتشارات. - ۳۰۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۸۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۱۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

The fundamental structure of sabzwari's metaphysics

شابک: ۹۶۴-۰۳-۴۰۲۴-۳

نصیرالدین طوسی، میرداماد، ملاصدرا، حکیم سبزواری، مهدی نراقی، سقراط، افلاطون، ارسطو، فارابی، محقق اصفهانی، و علامه طباطبائی اشاره شده است. عناوین سه بخش کتاب عبارت‌اند از: 'فضای فلسفی قبل از بوعلی'، 'دوران فلسفه بوعلی به بعد' و 'دوران فلسفه معاصر'.

فلسفه قدیم، قرون وسطی و شرق

شرق

۱۸۰

چاپ اول

۶۸- تفکر در عهد باستان.

ترنس اروین: مترجم: محمدسعید حنایی - کاشانی. - تهران: قصیده. - ۳۶۸ ص. - رقصی (شمیز). - ۲۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۳۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۶۲۹-۴۶-۲

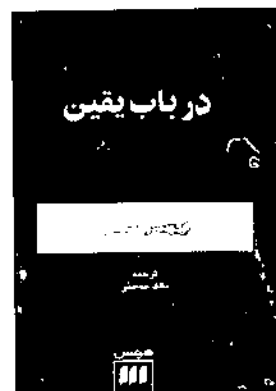
'تفکر در عهد باستان' اولین کتاب از سلسله کتاب‌های 'تاریخ فلسفه غرب' است که طی آن آرا و افکار متفکران عهد باستان از 'هومر' تا 'سنت اگوستین' نقد و بررسی می‌شود. در کتاب حاضر نظریات متفکران پیش از سقراط، سقراط، افلاطون، ارسطو، فلسفه رواقی، فلسفه اپیکوری و فلسفه نوافلاطونی بررسی و تبیین شده است. تأکید نویسنده کتاب بر پرسش‌هایی است که درباره علم اخلاقی، نظریه شناخت، فلسفه ذهن و خداشناسی فلسفی صورت گرفته است.

این کتاب، تشریح و توضیح رساله منطقی - فلسفی اثر لودویگ ویتگنشتاین ۱۸۸۹ - ۱۹۵۱ فیلسوف شهیر اتریشی است. این رساله اساساً در نقد آثار "جی فرگه" و "برتراند راسل" از بنیانگذاران فلسفه جدید و منطق صوری - نگارش یافته است. ویتگنشتاین در این رساله متذکر می‌گردد (در فلسفه، منطق صوری ارزش چندانی ندارد و تحقیقات فلسفی اصولاً پژوهش‌هایی مفهومی هستند که هدف اساسی آنها، تاسیس دستگاهی از آرا نیست، بلکه وضوح و روشنی این آرا است. وی در این کتاب نظام‌های صوری "فرگه" و "راسل" را به دلایل مختلفی در مورد حساب منطقی و منطق ذاتی زبان رد می‌نماید. "نمی‌تواند واقع، گزاره‌های منطقی، "مصادرات ریاضی، "قضایای فلسفه، "قوانین علم، "خودبیاوری، "شکل کلی یک قضیه و "گزاره به عنوان تصویر" عناوین برخی از موضوعات کتاب هستند.

فلسفه آلمان و اتریش

چاپ اول

۷۷- در باب یقین.
لودویگ ویتگنشتاین؛ مترجم: مالک حسینی. - تهران: هرمس، ۱۹۲۰ ص. -
رقعی (شمیز)، ۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۷-۷۸-۷۱۰-۹۶۴

کتاب حاضر، رساله نگارنده در دوره کارشناسی ارشد فلسفه دانشگاه تهران است که با تجدیدنظر به طبع رسیده است. "در باب یقین" بخش عمده‌ای از یادداشت‌های لودویگ ویتگنشتاین ۱۸۸۹ - ۱۹۵۱ فیلسوف اتریشی است که در هجده ماه آخر حیات وی نگارش یافته است. به دیگر سخن این کتاب حاوی آخرین آرای معرفت‌شناختی ویتگنشتاین است که طی آن ۶۷۶ فقره یادداشت‌های کوتاه و حک و اصلاح شده وی فراهم آمده است. ویتگنشتاین

این مطالب را در پاسخ به ایده معرفت‌شناسی و نقد تفصیلی شکاکیت "ج.امور" نگاشته است. به گفته "ویتگنشتاین" یک پاور یا عقیده در حالتی یقینی است که بتوان برای توجیه عقاید دیگر به آن متوسل شد، اما خود نیازی به توجیه نداشته باشد. بنابراین، صرفاً با واری اعمال و رفتار خود - که نشان دهنده پاورهای ما هستند - می‌توان دریافت که آیا پاورهای یقینی که نقش ویژه‌ای بازی می‌کنند، وجود دارند یا نه.

چاپ اول

۷۸- من و تو.
مارتین بوبر؛ مترجم: والتر کافمن، ابوتاب سهراب، الهام عطاردی. - تهران: فرزانه روز، ۲۱۴ ص. - رقیعی (شمیز)، ۱۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: Ich und du = i and thou
شابک: ۳-۸۶-۳۲۱-۹۶۴

"مارتین بوبر" در کتاب "من و تو" در قالب گفت و گویی فلسفی تجربه دینی و حیات معنوی را در جلوه‌های گوناگون آن بر می‌کاود و رمز و راز رابطه و پیوند انسان را با اشیاء و اشخاص و سرانجام با امر متعالی باز می‌نماید. بوبر بر این پاور است که: "ما با اشیاء رابطه‌ای یک جانبه داریم و درباره آنها فقط صحبت می‌کنیم، ولی اشخاص یا انسان‌های دیگر این گونه نیستند، ما نه فقط درباره آنها بلکه با آنها صحبت می‌کنیم، گفت و شنود داریم و مخاطبشان قرار می‌دهیم. این رابطه شخصی و صمیمی را بوبر رابطه "من و تو" می‌نامد، رابطه‌ای در معنای ژرف آن که با خداوند و خداوند هم با ما دارد. کتاب بوبر با مضامینی که از قبل راجع به خدا نگاشته شده بود و همه آنچه که به عنوان معرفت‌الهی، یعنی کوشش مستمر جهت نجات بعد مذهبی حیات از اظهارات متکلمین قلمداد می‌شد، دقیقاً مورد توجه متکلمین است. این کتاب به نوعی نماینده به گل‌نشستن

متاخر رمانتیسم و مشحون از ایده‌های دیانت یهود است. از خودیگانگی، رجعت و جوهر از مضامین اصلی کتاب "من و تو" است.

فلسفه فرانسه

۱۹۴

چاپ اول

۷۹- دکارت.
تام سورل؛ مترجم: حسین مصومی. - همدانی. - تهران: طرح نو، ۱۵۴ ص. -
رقعی (شمیز)، ۹۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: Descartes

شابک: ۶-۵۵-۵۶۲۵-۹۶۴

کتاب، مشتمل بر مباحثی است درباره اندیشه‌های فلسفی رنه دکارت فیلسوف فرانسوی. وی به گفته شماری از مورخان فلسفه، پدر فلسفه جدید است. فلسفه دکارت خالی از مناقشات در حوزه اندیشه و عمل اجتماعی نبود، به طوری که کلیسای کاتولیک رومی در سال ۱۶۶۳ آثار دکارت را در فهرست کتب ضاله قرار داد. در این کتاب مباحثی نظیر: تصورات، ذهن، جسم، شک بدون شکاکیت، متکلمان و خدای فیزیک، نیاز به مابعدالطبیعه، ماده، و منطق جدید در اندیشه‌های دکارت، بررسی شده است.

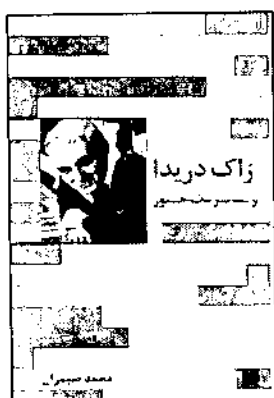
چاپ اول

۸۰- ژاک دریدا و متافیزیک حضور.

محمد ضمیران. - تهران: هرمس، ۲۸۰ ص. - رقیعی (شمیز)، ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۱-۷۱۰-۷۱۰-۹۶۴

نگارنده در این کتاب دیدگاه‌های فلسفی "ژاک دریدا" (۱۹۲۰-) را بررسی و تحلیل کرده است. در فصل نخست، کلیدی‌ترین اصطلاح فلسفی وی یعنی "مفهوم پی افکنی یا بنیان افکنی"

(Deconstruction) بررسی شده و

سیر اندیشه او از لحاظ تأثیری که "هایدگر" و "هوسرل" بر اندیشه‌های او گذاشته، همچنین تفاوت نقد با بنیان افکنی توضیح داده شده است. در فصل دوم علاوه بر بررسی متافیزیک حضور از دیدگاه افلاطون، از مفاهیم متافیزیکی‌ای چون: جهان محسوس و جهان معقول، ادراک حسی و تعقل، و به طور کلی مراحل "معرفت" سخن به میان آمده است. در فصل سوم مفاهیم "هویت" و "مفایرت" یا "این هائی - این نه آنی" تعریف می‌شود؛ سپس از لحاظ اصل امتناع تناقض و اصل تنافی یا طرد ثالث تحلیل می‌گردد. فصل چهارم مربوط به بررسی فلسفه دکارت از دیدگاه دریدا است. "دریدا" بر این پاور است که "فلسفه دکارت و فلسفه افلاطون در چارچوب متافیزیک حضور و کلام محوری قابل طرح و فهم است، زیرا دکارت نیز هستی را در تقابل میان ذهن و عین یا روح و ماده یا هستی و اندیشه قابل تحلیل می‌داند. در مباحث بعدی کتاب، دیدگاه‌های "دریدا" درباره فلسفه‌فانی چون: روسو، لوی استروس، فلسفه کانت، هایدگر، نیچه، ماركس، هابرماس و دیگران مطرح می‌گردد و مفهوم متافیزیک حضور در اندیشه‌های آنها بررسی می‌شود.

